Cat. 71

Expoſitio Egidij romani ſuper libꝛos de anima cum textu.

¶ Egidii interpretis Ariſtotelis Egidij romani heremitarũ ordinis in libros de anima expoſitio.

Ex romanorũ ſpectabili ac illuſtri proſapia oriũdo ſibi ꝙplurimũ dilecto dño Jacobo: dñi Joannis gagethani rotbomagẽſi canõico Frater egidius romanus ordinis fratrũ heremitarũ ſancti Auguſtini ſeipm ac pmptam ad ſua beneplacita volũtatẽ. Dũ itra me tacit⁹ cogitarẽ qd vr̃e generoſitati erga quã tãta dilectiõe afficior muneris offerre valerẽ circũſpecto nr̃o igenio: ⁊ ꝯſiderata veſtra iduſtria nãli decreui nil p me poſſe vobis tranſmitti decẽtius: nil deſtinari vtilius: ꝙ expoñẽ libri de aĩa: cui⁹ cognitio ad oẽz veritatẽ videt̃ pficere: ⁊ maxime ad nãlẽ: ad quã capeſcẽdã tãto videt̃ itellect⁹ ſup cõem modũ hoĩuz eẽ diſpoſitus: ꝙto ds altiſſim⁹ p multis alijs pſonã vr̃am nobiliorib⁹ nãlib⁹ pornauit. Suſcipite ḡ dilecte cariſſime deſtinatũ donũ aĩo letabundo: qḋ tanto magis rõnez doni pticipat. et tãto magis ſe eẽ placitũ pbat. nec nõ ⁊ tanto maiorẽ meã caritatẽ ⁊ ſollicitudinẽ erga veſtrã nobilitatem arguit ⁊ oſtendit: ꝙto poſtulationi pueniens oblatũ eſſe dignoſcitur potius ꝙ petitum.

Philoſophus in 2°. phy. volẽs iueſtigare termios ⁊ limites cõſideratiõis phi nãlis ait. vſqꝫ quo phyſicũ oꝫ cognoſcere ſpẽm: ⁊ qḋ qd eſt. i. vſqꝫ ad quẽ terminũ põt ſe extẽdere ꝯſideratio phyſica: ſiue ꝯſideratio phi nãl̄ quã hꝫ de ſpẽb⁹. i. de formis q̃ ſũt: qḋ qd ẽ. i. q̃ pncipal̄r ptinent ad rõnẽ qditatis. huic aũt qõni ⁊ inquiſitiõi rñdet idẽ phs ibidez dicẽs: ꝙ ſic oꝫ conſiderare phyſicũ formã ſpẽm: ⁊ qḋ qd ẽ: queadmodũ oꝫ medicũ cõſiderare neruũ: ⁊ fabrũ es. nõ eni ois ꝯſideratio nerui ſpectat ad medicũ: neqꝫ qcqd põt cõſiderari de ere ptinet ad fabrũ: nec ois ꝯſideratio de formis ſpectat ad phm nãlẽ. q̃re ſi videre volum⁹ q̃liter prefati artifices ꝯſiderant de pdictis: videndũ eſt q̃lis ſit ꝯſideratio medici fabri ⁊ phyſici: medicus qdẽ ſi ꝯſiderat de neruo: ħ eſt iq̃tũ in eo vult iducere ſanitatẽ. ois igit̃ illa ꝯſideratio q̃ ſanitati deſeruit ⁊ q̃ ordinat̃ vt ſanet̃ neru⁹ ſꝫ ꝙ hꝫ eſt: ſpectat ad medicũ. ſi aũt ſit aliq̃ ꝯſideratio nerui hãc traſcẽdens: ſubterfugere põt ꝯſiderationẽ medici: ſic q2 faber ꝯſiderat de ere: vt ex eo poſſit artificialia ꝯſtruere: ꝯſideratio eris vt ordinatur ad opus vaſoꝝ eneoꝝ vel alioꝝ artificialiũ q̃ ꝯſtruuntur ex ere: ſpectare põt ad fabrũ erariũ: ſed ſi ſit aliq̃ ꝯſideratio eris hãc cõſiderationẽ traſcendẽs ſubterfugit ꝯſiderationẽ ei⁹. Ex ħ ḡ patere põt q̃ ſit cõſideratio nãlis: ⁊ vſqꝫ quo ſe extẽdit ꝯſideratio eius quã hꝫ de formis. nã nãlis phs qcqd ꝯſiderat eſt aliquo mõ motui ⁊ tranſmutationi ꝯiunctũ: q2 vt dr̃. 2°. phy. q̃ nõ amplius mota mouẽt nõ amplius ſunt phyſice ꝯſideratiõis. forme ḡ oĩno imãles non ꝯiuncte mãe ſube trãſmutationi ⁊ motui ſꝫ ſubam nõ ſũt de ꝯſideratiõe phyſici. Jtaqꝫ tãdiu ſe extendit ꝯſideratio phyſica erga formas donec perueniat ad formã illã q̃ aliq̃ mõ eſt imãlis: ⁊ aliquo mõ eſt pfectio mãe. ibi aũt erit ſtatus ⁊ pfectus termin⁹ ꝯſiderationis phyſice. qcqd aũt eſt vltra formã illã ꝯſiderare ſm ſubaz nõ vlterius ptinet ad nãlẽ phz. forma ãt vltima ſm ꝯſiderationẽ phi vltra quã nõ ſe extẽdit phs nãlis. vt ait ꝯmentator 2°. phy. eſt aĩa humana. Poſſum⁹ igr̃ ſic diſtiguere de formis. dicẽdo quaſdã eẽ oĩo mãles cuiuſmodi ſunt forme educte de potẽtia mãe: tã ſm ſubam ꝙ ſm diſpõnez. Quedã võ ſunt q̃ſi penitus imãles vt itelligentie que ſm phm. 8°. meta. ſunt entes pter oẽm mãm ſenſibilẽ ⁊ itelligibilẽ. Quedã aũt ſunt forme medie: vt aĩe humane q̃ ſunt pfectiões corpoꝝ. hñt eni ſe hꝫ aĩe q̃ſi mõ medio: q2 lꝫ ſm ſubam non educant̃. de potẽtia mãe: tñ ſm diſpõnẽ de mã ſunt educte. Incipit itaqꝫ ꝯſideratio phi nãlis a formis penitus mãlibus ⁊ terminat̃ vſqꝫ ad aĩaz humanã. q̃ eſt quodãmõ mãlis: ⁊ quodãmõ imãlis: ſꝫ cũ puentũ eſt ad talẽ aĩaz ſiſtit phs nec ſe extendit ad vlteriores formas: quia de formis abſtractis: cuiuſmodi ſunt intelligentie: eo ꝙ non mote moueant: nõ vlterius conſiderat phs naturalis.

Hoc viſo patere põt quẽ ordinẽ habeat ħ liber qui dr̃ de aĩa quẽ habem⁹ p manib⁹ iter alios libros nãles. nã modus phyſicus ⁊ metaphyſicus quodãmõ videt̃ oppoſitus. eo ꝙ modus phyſicus ⁊ nãlis q̃ſi hꝫ ſtatũ in ſupremo ⁊ nõ in iſimo. hꝫ eni ſtatũ ſm abſtractionẽ q eſt ſupremus: ⁊ nõ ſm cõcretionẽ q ẽ infimus. nulla eni eſt ꝯſideratio adeo ꝯcreta: ⁊ adeo ꝯiũcta mãe ⁊ tranſmutationi ⁊ motui q̃ pp ħ. ⁊ ſm ꝙ hꝫ ſubterfugiat modũ phyſici: eſt tñ aliq̃ ꝯſideratio adeo abſtracta ⁊ adeo ſuprema q̃ nõ ſpectat ad nãlez. ⁊ ad quã phyſic⁹ nõ ſe põt extendere. ſcia võ metaphyſica ⁊ diuina mõ ꝯuerſo ſe hꝫ. naz nõ hꝫ terminũ in abſtracto ⁊ in ſupremo ſic ꝙ ſit aliq̃ cõſideratio adeo abſtracta ⁊ excellẽs q̃ traſcẽdat ꝯſiderationez metaphyſicã ⁊ diuinã: q2 ꝙto ꝯſideratio ẽ altior. tãto magis eſt metaphyſicalis: eo ꝙ metaphyſica ꝯſiderat cauſas altiſſimas: vt dr̃ 2°. metaphyſice: hꝫ tñ modus metaphyſicus ſtatũ in iſimo. q2 eſt aliq̃ ꝯſideratio adeo cõcreta ⁊ cõtracta q̃ non ptinet ad metaphyſicũ: q ẽ artifex cõis: lꝫ ptinere poſſit ad phyſicũ q eſt artifex ſpãlis. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ cũ dicim⁹ metaphyſicũ nõ hr̃e ſtatuz in ſupremo: q2 nõ põt eẽ ꝯſideratio ita alta q̃ nõ ſpectet ad ipz itelligẽdo de ꝯſideratiõe hita p humanã iuentionẽ. ¶ Utrũ aũt ſit aliq̃ ꝯſideratio iſpirata traſcẽdẽs ꝯſiderationẽ metaphyſicã nõ ẽ pñtis ſpeculatiõis. ſic ẽt cũ dicim⁹ phyſicũ nõ habere ſtatũ in iſimo ſic ꝙ ſit aliq̃ ꝯſideratio adeo ꝯcreta q̃ ſm ꝙ hꝫ ſubterfugiat cõſiderationem phyſicam: intelligẽdũ ẽ ħ ſuppoſita abſtractione: quaz reqrit q̃lꝫ ſcia. nã ſi ſic ꝯcretã ⁊ mãlez cõſiderationẽ hr̃e vellemus: vt ad ipſa idiuidua ⁊ ſingularia extẽderem⁹ eã: pꝫ ꝙ de talib⁹ nõ cõſiderat phyſic⁹: eo ꝙ nulla ſcia circa idiuidua ⁊ nũero ſingularia eſt. q2 taliũ: vt dr̃ 7°. metaphyſice. nõ ẽ ſcia nec diffinitio: igit̃ ħ mõ ſunt itelligenda q̃ dixim⁹: ꝙ cũ tres ſint modi eſſentiales phie. phyſic⁹. ſ. metaphyſicus ⁊ diuinus. diuinus ⁊ metaphyſicus modus iter ſcias humanitus inuẽtas nõ recognoſcit ſupiorẽ artificẽ nec hꝫ ſtatũ in ſupremo: ita ꝙ terminet̃ cõſideratio eius ad cõſiderationẽ artificis ſupioris. phyſicus võ ꝙtuz ad modũ abſtractiõis iter partes eẽntiales phie nõ recognoſcit artificẽ iferiorẽ: vt ꝙ terminet̃ eius ꝯſideratio ad aliquã eſſentialẽ partez phie que ſit magis cõcreta ⁊ minoris abſtractiõis. incipit itaqꝫ modus phyſic⁹: vt pꝫ p iã dcã: a formis iſimis: ⁊ oĩno mãlibus ⁊ terminat̃ vſqꝫ ad aĩam humanã: q̃re ſi phyſic⁹ hꝫ ſtatũ in ſupremo aĩa humana ad quã terminat̃ cõſideratio phyſica ẽ digniſſima ⁊ ſuprema inter ea q̃ cõſiderat phyſicus nãlis. ħ ḡ cõſiderãs phs volẽs cõmendare hunc librũ in quo determinat̃ de oĩ aĩa ⁊ pncipaliter de anima humana ait. in pmis ponendã eſſe notitiã de anima: qḋ intelligendũ eſt ꝙtum ad ordinẽ dignitatis. ordine eniz doctrine liber de anima non eſt pmus inter libros nãles: ſed tenet gradũ ſextũ: ⁊ dicit̃ ſextus de naturalibus: vt probauimus in noſtris editionibus quas fecimus ſuper phyſicis. ordine tamen dignitatis hic eſt primus: vt eſt per habita manifeſtum. his itaqꝫ viſis breuiter ad expoſitionez littere accedamus.

Cõmẽti p̄mi. BOnoꝝ honoꝛabiliũ notitiã opinãtes. Magis aũt alterã altera: aut ſm certitudinez: aut ex eo ꝙ melioꝛuz q̄dem ⁊ mirabilioꝝ eſt: ꝓp vtraqꝫ hec aie hiſtoꝛiã rõnabiliter vtiqꝫ in pꝛimis ponemus.

¶ Iſte liber ſic̃ alij libri ph̃i diuidit̃ in duas ptes.ſ.in ꝓhemialẽ ⁊ executiuã ps executiua ĩcipit ibi. (Principiũ aũt q̃ōnis ⁊c̃.) In pte aũt ꝓhemij vt ꝯmẽtatoꝛ inuit intendit ph̃s ĩducere hoĩes ad amoꝛẽ hꝰ ſcie. q̃tũ ãt ad p̃ns ſpectat q̃ttuoꝛ ſũt q̃ ĩclinãt nos vt deſideremꝰ ⁊ amemꝰ aliq̃ ſcire. pᵐ ẽ dignitas ⁊ honoꝛabilitas ſcitoꝝ. naz q̃to aliq̃ ſcibilia ſunt dignioꝛa ⁊ honoꝛabilioꝛa. tãto magis cupimꝰ illa ſcire. zᵐ ẽ ꝑfectꝰ ⁊ vtilitas ſcibiliũ: qꝛ q̃to ſcibilia magi ſt̃ ꝓficua ⁊ ad plura vtilia: tãto magis volumꝰ illa cognoſcere. tertiũ eſt oꝛdo dicẽdoꝝ: qꝛ q̃to aliq̃ ſunt magis oꝛdinate tradita: tãto magis hanelamꝰ ad illoꝝ notitiã. q̃rtũ ẽ difficultas eoꝝ q̃ tradunt̃ in ſcia. Nã qꝛ iraſcibilis nr̃a ſemꝑ vult in arduũ tẽdere eo ipſo ꝙ dicunt̃ aliq̃ eẽ ardua ⁊ difficilia libẽter vellemꝰ ea cognoſcere. ¶ Ph̃s igit̃ vt nos ĩducat ad amoꝛẽ hꝰ ſcie in h ꝓhemio q̃ttuoꝛ inuit. pᵒ dicit hãc ſciaz eẽ dignã ⁊ honoꝛabilẽ. zᵒ ait eã eẽ ꝓficuã ⁊ vtilẽ. 3ᵒ tradit oꝛdinẽ dĩdoꝝ. 4ᵒ ⁊ vltᵒ manifeſtat q̃ta ſit difficultas in dicẽdis. zᵃ ibi. (Ur̃ aũt ⁊ ad vitatẽ.) 3ᵃ ibi. (Ingrimus aũt.) 4ᵃ ibi. (Oino aũt ⁊ penitꝰ.) Dic̃ g̊ ꝙ nos opinãtes notitiã alterã.i.ſciaz aliquã eſſe magis bonoꝝ honoꝛabiliũ.i. eſſe magis bonũ honoꝛabile altera.i.q̃ʒ altera ſcia: aut ſm certitudinẽ: aut ex eo ꝙ q̃dẽ eſt melioꝝ ⁊ mirabilioꝝ.i.qꝛ eſt de melioꝛibꝰ ⁊ mirabilioꝛibus. Duo g̊ ſunt: q̃re vna ſcia magis ẽ de nũero bonoꝝ honoꝛabiliũ q̃ʒ alia. vel ꝓp certitudinẽ demr̃atiõis vel nobilitatẽ ⁊ dignitatez ſubiecti. ſubdit ãt ꝙ ꝓp vtraqꝫ hec rõnabilr̃ vtiqꝫ hiſtoꝛiã aie ponemus in p̊mis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ lʒ oĩs ſcia ſpeculatiua ſitõ numero bonoꝝ honoꝛabiliũ: qꝛ ſapiẽtibꝰ ⁊ ſciẽtibꝰ debet̃ honoꝛ: tñ qꝛ nõ oẽs ſapiẽtes nec oẽs ſciẽtes ſũt eq̃liter honoꝛãdi. iõ nõ oẽs ſcie ſunt eq̃lr̃ honoꝛabiles: ſed illa q̃ ẽ certioꝛ: ⁊ ẽ de melioꝛi ⁊ mirabilioꝛi ſubõ ẽ honoꝛabilioꝛ alia: ⁊ qꝛ ſcia ⁊ notitia tradita in libᵒ de aĩa. ĩter ſcias ⁊ notitias traditas in alijs libꝛis nãlibus eſt certioꝛ: ⁊ eſt de nobilioꝛi ſubõ. iõ ꝓp vtraqꝫ h notitia de aĩa honoꝛabilitate ⁊ dignitate excedit notitias alias traditas in reliqs nãlibꝰ libꝛis. ¶ Notãdũ ẽt notitiã de aĩa eẽ honoꝛabilioꝛẽ ⁊ dignioꝛẽ notitijs traditis in alijs libꝛis nãlibus: qꝛ ꝯſideratio nãlis tãqꝫ in aliq̊ excellẽti ⁊ ſuꝑmo ſiſtit in aĩa humana de q̃ h ꝓ̃ncipalıꝰ ĩtendit̃: ⁊ nõ ſe extẽdit vltra illam. ¶ Rurſuz hꝫ notitia ẽ quodãmõ certioꝛ: qꝛ q̃libʒ certificat̃ ⁊ expit̃ in ſeipſo ꝙ eſt ⁊ viuit ⁊ hʒ aĩam. ¶ Notandũ ẽt ꝙ vbi nos habemus hiſtoꝛiã de aĩa: trãſlatio ꝯmẽti hʒ narrationẽ de aĩa. dr̃ ãt notitia de aĩa h tradita hiſtoꝛia ⁊ narratio magis q̃ʒ ſcia: qꝛ ſcire eſt ꝑ cãm: vt dr̃ pᵒ phyſi. ⁊ pᵒ poſte. notitia tñ hic tradita magis eſt a poſterioꝛi: ⁊ ꝑ effectus q̃ʒ a p̄oꝛi: ⁊ ꝑ cãm. iueſtigat enim h ph̃s ſubam anime ꝑ potẽtias: ⁊ potẽtias ꝑ actꝰ. attñ oꝛdine cauſalitatis potẽtie fluunt a ſuba ⁊ actus a potẽtijs. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ.z. ¶ Videt̃ ad veritatẽ oẽm cognitio ipſius multum ꝓficere. maxime autem ad naturã. eſt eni tanqꝫ pꝛincipium animalium.

¶ Oñdit hãc notitiã vtilẽ ⁊ ꝓficuã vt ĩducat hoĩes ad amorem huius ſcie ex ꝓfectu ⁊ vtilitate eius dicens. ꝙ hec cognitio ipſius aie videt̃ multũ ꝓficere ad veritatez oĩum: maxime aũt ad nãm.i. ad veritatẽ traditaz in nãlibus. nã aĩa eſt tanqꝫ ꝓ̃ncipiũ aĩalium ⁊ rerũ animataruz que ſunt quodãmodo nobiliſſima pars nãlium rerũ. ¶ Notandũ aũt ꝙ lʒ notitia de aĩa ⁊ potentiarum eius faciat ad notitiam oĩum ſciarum ⁊ virtutum: eo ꝙ cetera talia habent eſſe in aĩa vel in potentijs eius potiſſime tamẽ hꝫ notitia facit ⁊ ꝑtinet ad ſciaz nãlem: eo ꝙ ſit pars eius ⁊ nobiliſſima pars vt ſuperius dicebatur. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Inquirimus ãt ꝯſiderare ⁊ cognoſcere nãm ipſius ⁊ ſubam. poſtea quecunqꝫ accidunt circa ipſam. quoꝝ alie ꝓpꝛie paſſiones videntur: alie autem cõmunes ⁊ animalibus ineſſe. Cõ.3.

¶ Tradit oꝛdinẽ ꝓcedendi in hoc libꝛo ĩducens homines ad amoꝛẽ huius ſciẽtie ex oꝛdine dicendoꝝ: ⁊ dicit ꝙ nos ingrimus.i.intendimus conſiderare ⁊ cognoſcere nãm et ſubam ipſius anime: ⁊ poſtea ꝯſiderare ĩtendimus quecũqꝫ accidentia accidunt circa ipſam: quoꝝ accidentiũ: ſiue quarũ ꝓpꝛietatũ ⁊ paſſionũ alie vident̃ eſſe ꝓpꝛie paſſiones ipſius anime: alie autez vident̃ eſſe cõmunes ⁊ ineſſe animalibus.i. ineſſe toti coniuncto ꝓpter ipſam aĩam vel ex eo ꝙ ipſa aĩa animalibus ineſt. ¶ Notãdũ aũt ꝙ quãdiu aĩa eſt ꝯiũcta coꝛpoꝛi nullã hʒ opationẽ quã nõ cõmunicet ei: ⁊ que nõ ſit totius ꝯiuncti: eo ꝙ nulla ſit operatio ipſiꝰ aie que aliquo mõ nõ ĩdigeat oꝛgano coꝛpoꝛali: tñ qꝛ alique opationes aie ĩdigent hꝫ oꝛganis magis ꝑ accñs vt intelligere ⁊ ſpeculari: alique vero magis ꝑ ſe vt concupiſcere vel iraſci. ideo dictum eſt: ꝙ alique paſſiones videntur eſſe magis ꝓpꝛie anime: alique vᵒ vident̃ eẽ cões ⁊ cõpetere ipſis aĩalibus vel eſſe totius coniuncti.

OMnino aũt ⁊ penitꝰ difficillimoꝝ eſt accipere aliquã fidẽ de ipſa. Quũz.n. ſit qõ cõis multis alijs: dico aũt eam q̃ eſt circa ſubſtãtiam ⁊ eã que quid eſt. Foꝛtaſſis alicui videbit̃ vna q̃daz methodus eſſe de oĩbꝰ de q̃bꝰ volumus cognoſcere ſubſtantiã ſicut ⁊ eoꝝ que ſunt ſm accñs ꝓpꝛioꝝ demonſtrationẽ: quare querendum erit vtiqꝫ methodum iſtam.

¶ Poſtq̃ʒ philoſophus induxit nos ad amoꝛẽ huius ſcie et ad addiſcẽdum ipſaz ex parte honoꝛabilitatis ⁊ vtilitatis eiꝰ ⁊ ex pte oꝛdinis dicẽdoꝝ: hic vt dicebat̃: ĩducit ⁊ ĩcitat nos ad habendũ ſciaz de aĩa ⁊ ad ĩſudandũ circa cognitionẽ eius ex pte difficultatis reperte in hꝫ cognitione. Naz difficilia libẽter ſcire volumus. ⁊ circa ea eſt feruẽtius inſudandũ. in oſtendendo autem difficultatẽ cõtingentẽ circa cognitionẽ ſube aie duo facit. qꝛ p̊mo oſtendit hꝫ difficultatẽ eſſe magnã ex parte modi cognoſcẽdi. ſcõo ex pte rei cognite ibi. (Cũ manifeſtũ fuerit.) Circa p̊mũ duo fac̃ ſm ꝙ duplicẽ difficultatẽ tãgit ex parte modi cognoſcendi ſubaz aie. pᵃ ẽ. ſi hꝫ modus ſit cõis. ſcõa ſi ſit ꝓpꝰ. zᵃ ibi. (Si aũt nõ eſt vna.) Dicit g̊. oĩo aũt eſt penitus de numero difficillimoꝝ accipere aliquã fidem ⁊ aliquaz ſciam de ipſa anima. cũ.n. ſit queſtio cõmunis multis alijs rebus vt oĩbus.ſ. ſubſtãtijs: dico aũt: vt eſt ea que eſt circa ſubam ⁊ ea que eſt q̃d eſt.i.circa qõ q̃d ẽ.i.circa quiditatez foꝛtaſſis alicui videbit̃ eſſe vna q̃daz methodus.ſ.cõmunis oĩbus de q̃bus volumus cognoſcere ſubam: ſicut ⁊ eoꝝ ꝓpꝛioꝝ que ſunt ſm accidens.i.ſicut ⁊ ꝓpꝛiorum accidentiũ dicimus eſſe vnã cõem methodum vt demonſtrationẽ vel talium eſt vna cõmunis methodus: vt demonſtratio: quare querendũ vtiqꝫ erit iſtã methodũ ſic cõem ꝓpter qõ difficultas erit in ſciẽdo que ſit illa methodus ſic communis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si autẽ nõ eſt vna quedaz ⁊ cõis methodus de eo qõ q̃d ẽ: amplius difficilius ẽ negociari

oportebit.n.accipe circa vnūqḋq3 qs modus.
¶ Ostēdit difficultatē eſſe ex pte modi cognoſcēdi ſubam aīe ſi h9 modus nō ſit cōis.Sz ṗpri9 dicens.ſi autē nō eſt vna qdā ⁊ cōis methodus fit amplius difficilius.i.eſt magis difficile negociori circa cognitionē qditatis.oportebit eni circa vnūqḋq3.i.circa vnāquāq3 qditatez accipere. qs ſit modus ṗprius cognitiōis eius. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cū āt manifeſtū fuerit: vtrū demſ̄ratio aliq̄ ſit aut diuiſio: aut aliq̄ methodus: adhuc multas h3 dubitatiōes ⁊ errores: ex q̄b9 oꝫ q̄rere: alia .n.alioꝝ pricipia: ſic̄ numeroꝝ ⁊ planoꝝ.

¶ Oſtendit difficile eſſe cognoſcere aīam ex pte rei ſcite.⁊ duo facit.q2 ṗmo oñdit h̄ eē difficile.2°.enumerat difficultates circa h̄ cōtingētes ibi.(Primū aūt fortaſſis.) Dicit ḡ ꝙ cū manifeſtuꝫ fuerit q̄ ſit illa via: ⁊ qs ſit ille modus ſm quē accipiēda eſt cognitio qditatis ⁊ ſube rei: vt cū manifeſtū fuerit vtrū ſit demſ̄ratio aliq̄: aut diuiſio: aut ēt aliqua alia methodus vt ꝯpoſitio.ſcito.n.mō cognoſcēdi adhuc m̄ltas h3 dubitatiōes ⁊ errores ex ipa re ⁊ ex ṗncipijs ipſi9 rei ex q̄b9 oꝫ q̄rere cognitionē qditatis ⁊ ſube eius: q2 alioꝝ alia ſūt ṗncipia: ſic̄ nūeroꝝ ⁊ planoꝝ.i.ſuṗficieꝝ ſūt diuerſa ṗncipia. ¶ Notādū aūt ꝙ de mō venādi ⁊ cognoſcendi qditates ⁊ diffōnes rerū: vt narrat ꝯmētator ⁊ themiſtius fuit triplex opio.vna hyppocratis: alia platonis. tertia Ariſt.hyp.n.voluit venādā diffōnē eē ⁊ qditatē rei p demōſtrationē.plato vō p diuiſionē.Ariſ.vō p ꝯpōnē.cū igit̄ q̄libꝫ harū opiōnū magnos habuerit defenſores: difficultas ē qs ſit modus accipiēdi qditatē.dato tñ h9 modū eē cognitū adhuc ē difficultas ex pte rei: vt ſciamus q̄ ṗncipia c9 rei faciāt qditatē: ⁊ p q̄s ptes: ⁊ p que ṗncipia accipienda ſit cognitio ſube rei: eo ꝙ alioꝝ alie ſunt ptes ⁊ ṗncipia. ¶ Notādū ēt viā hyppocratis circa cognitionē diffinitiōis nō eē verā: q2 ipoſſe ē demſ̄rare ipm qḋ qd ē: vt ṗbat̄ 2°.poſte. via aūt platonis ē q̄ſi p accñs. nā diuiſio per accñs facit ad ꝯſtitutionē diffōnis: ſ3 via Ariſ.ē p ſe.nā cōpoſitio, vt cōponere ṗpriā dr̄iaꝫ ṗprio generi p ſe facit ad cōſtitutionē diffōnis rei. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.6. **¶ Primū aūt fortaſſis neciū eſt diuidere ī quo generū ⁊ qd ſit. dico aūt vtrū ſit aut q̄litas: aut quātitas: aut ſit qḋdā aliḋ diuiſoꝝ ṗdicamētorū: adhuc aūt vtrū eoꝝ q̄ ſūt ī potētia: aut mag endelechia q̄dā ſit: vtrū.n.nō aliqd parū.**

¶ Q2 dixerat difficltatē eē in cognoſcēdo ſubaꝫ aliquā ex pte ṗncipioꝝ rei vl̄ ex ipſa re enumerat difficultates illas circa qḋ duo fac̄. q2 p enūerat h9 difficultates. 2°.exeqtur de vnaq̄q3 illarū ibi.(Nūc qdā.n. dicētes) Ad euidentiā aūt ṗme ptis ſciēdū ꝙ ſm ꝙ aliqd diuerſimode h3 rōnez toti9 ⁊ ſm ꝙ h3 diuerſos modos ptis ſic diuerſimode venari poſſum9 cognitionē ſube eius.aīa aūt q̄tū ad pn̄s ſpectat tripl̄r ē qḋdā totū.ṗmo ē qḋdā totū diffinibile. q2 ois diffō eſt ſmo hñs ptes: vt dr̄ 7°.meta. pp qḋ in diffōne aīe ponēde ſunt plures ptes diffinitiue ⁊ aīa erit qḋdā totum diffinibile. 2°.aīa ē qḋdā totū poſe: q2 h3 plures ⁊ diuerſas pōnes.3°.eſt qḋdā totuꝫ vl̄e: q2 h3 ſub ſe plures ptes ſubiectiuas.tria ḡ facit.q2 ṗmo inuit difficultatē eſſe in cognoſcendo ſubam aīe: put ipſa eſt qḋdaꝫ totū diffinibile. ſcḋo inuit hoc idē put eſt qḋdam totū poſſibile.3°. put eſt qḋdā totū vl̄e.ſcḋa ibi.(Cōſiderādūꝫ āt ⁊ ſi ptibilis.)tertia ibi. (Et vtrū ſit ſilis ſpēi.) Suppleatur ḡ ſic littera: ꝙ accidit difficultas circa diffōnē aīe vel circa ipſaꝫ aīam: vt eſt qḋdam totū diffinibile.primū aūt q̄tū ad gen9: q2 fortaſſis ſi volumus cognoſcere qditatē ⁊ diffinitionē aīe neciū eſt diuidere.i.diuiſim ꝯſiderare in quo generū ſit aīa ⁊ qd ſit. dico aūt vtrū ſit hoc aliqd: aut ſuba: aut q̄litas: aut q̄titas aut ēt qḋdaꝫ aliud diuerſoꝝ vel vt h3 alia littera diuerſorū.i.alioꝝ ṗdicatorum.adhuc aūt vt aīa eſt quid diffinibile non ſolū accidit difficultas rōne generis: vt in quo genere ſit: ſ3 etiā rōne dr̄ie: q̄re opꝫ videre que differentia ei cōpetat ⁊ vtrū ſit eoꝝ que in potētia aut magis ſit q̄daꝫ endelichia.i.qdam actus ⁊ perfectio.differt eni hoc nō parū imo multū: eo ꝙ actus ⁊ potētia ſunt differentie valde oppoſite: vt ꝯmētator ait. ¶ Notandum aūt ꝙ ait fortaſſis neciū eſſe ſcire in quo genere ſit aīa ⁊ adhuc que differētia ei competat.naꝫ duo ſunt modi diffiniendi. vnus eſt p genus ⁊ differentias: ⁊ hic competit ſubſtātijs compoſitis ex mā ⁊ forma.alius eſt modus per additamēta vt per additionē ṗprij ſubiecti vel ṗprie mãe ⁊ h̄ competit accidentibus: ⁊ etiā formis ſubalibus que ſunt pfectio mãe. vnde ⁊ hoc modo diffinitur anima.diffō eni eius nō ṗprie eſt p genus ⁊ dr̄iam: ſed magis eſt per additamētuꝫ ṗprie materie vel ṗprij ſuſceptibilis.diffinit̄.n.per hoc ꝙ eſt actus corporis.ſcire itaq3 ī quo genere ſit aīa: vt ꝙ ſit in gn̄e ſubſtantie: aliquid facit ad notitiā eius diffōnis: q2 per hoc ſcitur q̄lis actus ſit: vt q2 eſt actus ṗmus ⁊ ſubſtātialis: tamē q2 diffō aīe non eſt ſimpl̄r accipienda p genus ⁊ dr̄iam: ſ3 per ṗprium ſuſceptiuū: nō dixit philoſophus ſimpl̄r ⁊ abſolute ꝙ neceſſariū eſt diuidere in quo genere ſit anima ſed quaſi ſub dubio loquens ait. ꝙ fortaſſis neceſſariū eſt diuidere predicamenta vt ſciamus in quo generū ſit aīa. ¶ Notandū etiā ꝙ actus ⁊ potentia ſunt differentie que cōtingunt omnibus predicamētis: vt ꝯmentator ait.imo actus ⁊ potentia ſunt tales differentie que habent rōneꝫ ṗncipij reſpectu predicamēti: cui9 ſunt differentie. cū igit̄ aīa ſit ṗncipiū aīalium: ⁊ ſit in genere ſubſtātie tanq̄ principium: ſi volumus venari diffōneꝫ ⁊ quiditatē eius: poſtq̄ ſciuerimus eam eſſe in genere ſubſtantie: īueſtigānduꝫ eſt que harū differentiarū ei competat: an actus aut potētia: vt vtrū ſit in genere ſubſtātie tanq̄ ṗncipiū qḋ eſt act9 vel tanq̄ ṗncipium qḋ eſt potentia. ¶ Notādū etiā ꝙ ps illa in qua narratur difficultas circa cognitionē ſubſtātie aīe inquātuꝫ ipſa eſt qd diffinibile: poſſet diuidi in partes duas: q2 ṗmo narratur difficultas que conſurgit ex parte generis. ſcḋo que cōſurgit ex parte differētie ibi. (Adhuc autēꝫ vtrū.) ſed dūmodo bene habeat̄ mens phī de multiplicatiōe partiū nō eſt multū curādū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Conſiderandum autem ⁊ ſi partibilis ſit: aut impartibilis. Cō.7.

¶ Narrata difficultate q̄ ꝯſurgit in cognoſcendo aīam inq̄tum eſt qḋdaꝫ totū diffinibile: narrat difficultatē circa eius cognitionē inq̄tū eſt totū qḋdaꝫ poſſibile dicens. ꝙ cōſiderandum eſt circa aīam ſi ſit partibilis aut impartibilis ſm ſubſtātiā ⁊ ſubm aut ſm virtutes ⁊ poſitiones vt ꝙ ſit totū qḋdam poſſibile. ſic eni ſupplet hanc litteram ꝯmē. ¶ Notandum aūt ꝙ circa partibilitatē ⁊ diuiſionē anime: vt ꝯmen.ait.fuerunt due opiones vna platonis q poſuit aīam diuiſibilē eſſe ſm ſubm ita ꝙ intellectualis eſſet in cerebro: concupiſcibilis in corde: nālis ⁊ nutritiua in epate Ariſ.vero credidit aīam eſſe vnā ſm ſubaꝫ ⁊ eēntiam: eſſe autē partibilem ⁊ diuiſibileꝫ ſm poſitiones: ita ꝙ habet diuerſas partes nō eſſentiales: ſed potentiales. Difficultas eſt igitur circa cognitionē anime put ē impartibilis ſm ſubſtātiā ⁊ partibilis ſ3 poſitiones vel put eſt quoddam totū pōle. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et vtrū ſit ſimilis ſpēi ois aīa aut nō: ſi aūt nō ſit ſilis ſpēi: vtrū ſpē differat aut genere.

¶ Tangit difficultatē circa aīam put eſt quoddam totuꝫ vl̄e dicēs: ꝙ etiā īueſtigādū eſt vtrū ois aīa ſit ſimilis ſpēi aut nō, ſi aūt nō eſt ſilis ſpēi, querēdū eſt vtrum anime tm̄

differunt ſpē aut etiā differant genere. difficultas eſt ğ circa aiam q̄lem vl̄itatē h̄eat vtrū ſit totū vl̄e: ſicut ſpēs vel ſicut genus vel etiā ſic analogū: ita q̄ aie nō ſolū differant ſpē: ſ; etiā genere. ℂ Notādū has duas difficultates de aia ordinari ad difficultatē p̄maȝ. nā difficultas de aia put eſt qōdā totū poſſibile ordinaẗ ad difficultatē illā put eſt qōdā totū diffinibile. nam p pōnes aie ⁊ ppͥetates eius inueſtigari poterit qd dicas. ⁊ nā ipſius ⁊ difficultas iſta put aia eſt qōdā totū vl̄e ordinaẗ ad difficultatē illā put eſt qōdā totū diffinibile: q̄ȝ ſ; q̄ aliqd eſt maioris vl̄ minoris vl̄itatis: ſic h̄ȝ alr̄ ⁊ alr̄ diffiniri. Nō ğ ſuperuacuū eſt ingrere circa aiam oēs has difficultates: q̄ȝ per oīa iſta ïueſtigari h̄ȝ q̄ditas: ⁊ nā eius. ℂ Notanduȝ ēt q̄ difficultas circa aiam put ipſa eſt qōdaȝ totū diffinibile maxime augeẗ ex eo q̄ diffō dāda de aia d̄ȝ eē nālis ⁊ ppͥa: q̄ȝ valde eſt difficile aliquid nāliter ⁊ ppͥe diffiniri.

N**unc q̄dē. n. dicētes ⁊ querētes de aia de humana ſolum videnẗ intendere.**

ℂ Enumeratis p̄dictis tribus difficultatibus circa aiaȝ: in pte iſta: vt dicebaẗ: exeq̄tur de difficultatib⁹ illis: pp qō tria facit. q̄ȝ p̄mo exeq̄tur de difficultate circa aiam put eſt qōdaȝ totū vl̄e. 2° de difficultate circa ipſam put eſt qōdaȝ totū pōle. 3° exeq̄tur de difficultate circa diffōnes nāles ex qua executione apparebit q̄ta difficultas ſit circa aiam put ipſa eſt qōdam totū diffinibile. vltimo aūt exeq̄tur de difficultate circa diffōnes. q̄ȝ vt ſupius dicebaẗ oēs difficultates aie ad illā ſunt ordinande. ſcđa ps incipit ibi. (Amplius aūt ſi non multe.) 3ª ibi. (Et ppter h̄ igiẗ iaȝ phi.) ℂ Circa p̄muȝ duo facit. ſ; q̄ dupl'r oſtendit difficile eſſe bn̄ determinare de vtilitate eius. p̄mo. n. oſtēdit h̄ ex locutionib⁹ antiquoꝝ. 2° ex diffinitiōe accipiēda circa ipſaȝ aiam ibi. (Formidādū autē q̄tenus.) Diċ ğ q̄ nūc q̄dem. n. antiqui dicentes ⁊ querentes de aia ſolū videnẗ ïtendere de aia humana. tūc ğ ſupplendus eſt textus: q̄ cuȝ antiqui ſolū de illa viſi ſint loq difficile eſt ſcire: q̄le vl̄e ſit aia vtrū ſit tale vl̄e q̄le eſt aia hūana ⁊ q̄le ē ſpēs vel ſit tale vniuerſale quale eſt genus. ℂ Deinde cum dicit.

Cō. 8. **ℂ Formidādū aūt q̄tenus nō lateat: vtrum vna rō ipſius eſt ſicut animal: aut ſ; vnūquodq̄ꝫ altera: vt equi: canis: hoīs: deiq̄ꝫ. Animal autē vniuerſale: aut nihil eſt: aut poſteri⁹ eſt. ſil'r aūt ⁊ ſi aliquod cōmune aliud predicetur.**

ℂ Tangit ſcđam difficultatē circa vl̄itatē aie q̄ oriẗ ex diffinitiōe dāda de ipſa dicēs: q̄ formidādū q̄le vl̄e ponaẗ eē aia. q̄tenus nō lateat vtrū ſit vna rō ipſius: ſic aialis. i. ſicut generis: aut ſ; vnū q̄ꝫ. i. ſ; vnāquāq̄ꝫ ſpēm aie eſt altera diffinitio vt eſt alia diffō equi canis hoīs ⁊ dei. i. corporis ſupceleſtis: ⁊ tūc ſupplendū ē: q̄ nō eſt q̄rēda vna cōis rō oīs aie tanq̄ꝫ generis: vel ſi talis diffō queriẗ nō eſt ibi ſiſtēdū: ſ; vlterius ïueſtigāda eſt diffinitio diuerſaruȝ aiaruȝ ſ; ſpēm: q̄ȝ vl̄e qō eſt al'. i. vl̄e qō eſt genus: aut nihil ē aut eſt poſterius ipſis partibilibus vel eſt poſteri⁹ q̄ȝ ſint ipſe res diffinibiles: ⁊ qō dcm̄ eſt de aiali ſil'r itelligenduȝ eſt ſi qd aliud p̄diceẗ qō ſit cōe ſicut al' vel ſic gen⁹. ℂ Notandū aūt q̄ differt vl̄e qō eſt genus ab vl̄i qō eſt ſpēs. nā ſpēs de ſe eſt forma vna. ſi aūt nō eſt vna h̄ eſt p accn̄s in q̄tum recipiẗ in diuerſis materiebus. S; genus ēt per ſe nō diċ formā: ⁊ nāȝ vnā: ppter qō. 7. phy. pbaẗ. q̄ nō ē ꝗ vniuocatio niſi in ſpē ſpecialiſſima: ⁊ q̄ȝ ea q̄ vergūt ad equocationē ⁊ nō dicūt vnā nām ⁊ vnā formā nō ſunt ppͥe diffinibilia: nō eſt ppͥe aliud diffinibile niſi ſpēs: q̄re nō ē querenda diffō aie tāq̄ꝫ generis vel tāq̄ꝫ diffō aialis vel ſi talis diffinitio q̄riẗ nō eſt ibi ſiſtendū. ſ; q̄rēda eſt nā ⁊ q̄ditas aie ſ; ſpēm ⁊ maxime nā ⁊ q̄ditas aie humane: de qua h̄ p̄ncipalius ïtēdiẗ: ⁊ pp quā tota notitia tradita in h̄ libro d̄r eſſe magis honorabilis q̄ȝ aliq̄ alia notitia tradita in alijs libris nālibus. ℂ Notandū ēt q̄ cū de gn̄e formamus vnū aliquē ɔceptū illi vni ɔceptui non rn̄det ypoſtaſis vna vel fundamentū vnū ex pte rei: inde eſt q̄ themiſtius ait. q̄ generis q̄dē cōcept⁹ ſine ypoſtaſi ſummati collectus eſt ex tenui ſingulariū ſil'itudīe. ⁊ ſubdit q̄ aut oīo nihil eſt genus aut eſt multo poſterius ſingularib⁹. addit aūt q̄ ſpēs nā q̄daȝ ⁊ forma vult eſſe: itaq̄ꝫ ſi cōſideramus genus rōne fundamenti realis vel rōne ypoſtaſis: quodāmō nihil eſt. Si vō rōne ɔcept⁹: cū cōcept⁹ noſtri poſteriores ſint reb⁹: genus ſ; hoc ē poſteri⁹ ipſis diffinitiōib⁹: eo q̄ res ſint diffinibiles: vel ē poſteri⁹ ipſis pticularib⁹: q̄ȝ cōceptiōes noſtre itelligibiles p̄ſupponūt cognitiōeȝ ſenſitiuā acceptā a pticularib⁹ rebus: q̄re ſi poſſum⁹ h̄re diffōneȝ alic⁹ ſ; ſpēm nō ē ſiſtēdū in diffōne gn̄is: q̄ȝ genus nec ppͥe eſt diffinibile p ɔpōnē ad fundamētū vel ypoſtaſim: q̄ȝ ſic quodāmō nihil eſt: q̄ȝ nō dicit vnū fundamentū nec vnā formā vel vnā nām: nec ē ēt ppͥe diffinibile ſ; cōceptū: q̄ȝ ſic ē poſterius reb⁹ diffinibilibus: vel etiā ipſis particularib⁹: imo cū diffōnes ſint de rebus ɔceptis ⁊ ɔſideratis ab ïtellectu: ⁊ nō de ipſis ɔceptibus vel de ipſis ɔſiderationib⁹: ſi diffiniēdū eſt al' vel aliqō aliud genus: diffiniēda ē ipſa res: nō ipe ɔcept⁹ aialis: ⁊ q̄ȝ al' nō ppͥe diċ rē vnā nec formā vnā: iō gen⁹ n̄ ppͥe h̄ȝ diffōnē: q̄re ſi pt h̄ri diffō aie ſ; ſpēȝ nō ē ſiſtēdū ï diffōne ei⁹ ſ; gen⁹. pp qō poti⁹ q̄rēda ē rō aie ſ; q̄ ē rō hoīs: aut eq aut alteri⁹ ſpēi: q̄ȝ q̄rēda ſit rō ei⁹ ſ; q̄ ē rō aialis aut gn̄is: ſ; aūt hūc modū exponēdi vr̄ themiſti⁹ ïtellexiſſe hūc textū dicēs: gen⁹ ſ; ypoſtaſiȝ eē nihil: ſ; vō ɔceptionē ïtell'r eē m'lto poſteri⁹ ſingularib⁹ ⁊ reb⁹ diffinibilib⁹: q̄re vl̄e qō ē gen⁹ nō ē ppͥe diffinibile. ℂ Ampli⁹ aūt notādū ē cōmētatorē alr̄ expoſuiſſe hūc textū. refert. n. qō d̄r ad opiōnē plato. ℂ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū q̄ vl̄e ē triplex: qōdā ē ï reb⁹: qōdā ï aia: qōdā ſeparatū. vl̄e qō ē in reb⁹ ē ipſa res ⁊ ipſa nā rerū ɔſiderata pter ɔditōes mãe: vl̄e vō qō ē in ïtellectu ē ipſe ɔcept⁹ vl' ipſa ſpēs ïtelligibilis q̄ ē ſil'itudo pluriū. vl̄e vō ſepatū ſūt ipſe ydee: q̄s poſuit plato eē q̄ditates rerū p ſe ſubſiſtētes. vl̄e ğ qō ē genus ſi ɔſidereẗ vt ē in re ſic nō h̄ȝ vnitatē: q̄ȝ gen⁹ ppͥe nō dicit formā vnā nec rē vnā: ſ; ſi ɔſideretur ſ; ɔceptionē ïtell's ſic vnū aliqd dicere pōt: q̄ȝ de vno genere formari pōt vn⁹ ɔceptus collectus ex modica ſingulariū ſil'itudine: itaq̄ꝫ q̄to genus eſt vl̄ius tāto ſil'itudo illa ex q̄ coll'r eſt debilior. ℂ Rurſus ſi genus h̄ret eē ſepatū: ⁊ eēt ordo ydeaꝝ ſ; ordinē abſtractoꝝ: gen⁹ etiā ſic acceptū vnitatē h̄re poſſ;: vt ſi ponerem⁹ vnū aīal ſepatū qō eēt q̄ditas oīuȝ aialiuȝ: q̄re cū diffō vnitatē h̄re debeat: oȝ eē vnū aliqd qō diffiniẗ. gen⁹ ğ vel diffinieẗ vt ē aliqd ſeparatū: vel vt eſt ɔcept⁹ ïtell's. vt ē aūt aliqd in re diffōnē nō h̄ebit: q̄ȝ ſic nō ē vnū aliqd. cū ğ vl̄e vt ē aliqd ſeparatū nihil ſit: q̄ȝ ydee mōſtra ſunt. vt ē aūt ɔceptio ïtell's ſit poſterius ipſis ſingularib⁹ ⁊ reb⁹ diffinibilib⁹: genus ppͥe diffiniri nō pōt. gen⁹ itaq̄ꝫ vt h̄ȝ vnitatē vel nihil eſt q̄tū ad opiōnē platonis: vel poſteri⁹ eſt ſ; q̄ ē ɔceptio ïtell's. pp qō eligibili⁹ eſt q̄rere diffōnē alic⁹ ſ; ſpēm q̄ȝ ſ; genus. ℂ Ampli⁹ aūt notādū ē expōnē themiſtij: vt vr̄: magis eē ad ppoſitū q̄ȝ expō ɔmen. nā vl̄e vt h̄ȝ eſſe ydeale ⁊ ſepatū vel vt ē ɔcept⁹ ïtell's nō p̄dicaẗ de pticularibus: ſ; vt ē res q̄dā ph̄s autēȝ ait al' vl̄e: ⁊ ſil'r qōcūq̄ꝫ aliō ſit qō vl'r p̄diceẗ aut nihil ē aut poſterius ē: q̄re meli⁹ vr̄ q̄ dicaẗ vl̄e qō ē gen⁹ nihil eē q̄tū ad vnitatē ypoſtaſis vl' poſteri⁹ eē q̄tū ad ɔceptiōeȝ ïtell's q̄ȝ dicaẗ q̄ ip; vel nihil ē q̄tū ad eē ydeale vl' poſteri⁹ ē q̄tū ad ɔceptioneȝ ïtell's. poteſt tamen expoſitio cōmenti trahi ad bonū ïtellectū: q̄ȝ vl̄e qō ē ydea ſ; ſ; rei veritatē de re eſſentialiter predicari non

poſſit:q2 nihil qđ non ē in re de ipſa eēntialiter ꝑdicaꝰ tñ ſm opionē platonis oportebat ydeas eēntialr̄ ꝑdicari de ꝑticularibus cū ipſe aſſereret eas eē ꝑticulariū q̄ditates. ⁊ h̄ ſufficit ſi volumꝰ expōnē textꝰ referre ad opionē platonis.q2 ſm opionē eiꝰ vlīa ſeꝑata de ꝑticularibꝰ ꝑdicaꝰ. ¶ Ampliꝰ ēt ē notādū ꝙ cū difficiliꝰ ſit q̄rere diffōnē aie ſm ſpēm q̄3 q̄rere diffōnē eiꝰ in cōi: q̄litercunq3 exponaꝰ dictꝰ textꝰ ſemꝑ appet difficultatē eē circa aia3 vt ē q̄dđā totū vl'e q̄uo queređa ſit eius diffō. ¶ Deide cū dicit.

Cõ.9. ¶ Amplius aūt ⁊ ſi nō multe anime ſed partes: vtrū o3 prius q̄rere totā animā: aut ꝑtes. Difficile autē ⁊ harū determinare q̄ nā apte nate ſint altere abinuicem eſſe.

¶ Poſtq̄3 iueſtigauit difficultates circa aia3 vt ē q̄dđā totu3 vl'e: iueſtigat difficultates circa ipam vt ē q̄dđā totū pōle. ⁊ q2 ſic potētie fluūt ab eēntia aie ſic a potētijs fluūt opōnes: ⁊ in eis hñt eē aie paſſiōes. iō duo fac. q2 p̄ ingrit difficultates circa pōs aie. 2° ingrit difficultates circa potentias ⁊ opōnes eiꝰ ibi. (Dubitationē aūt hñt) Circa p̄m duo fac. q2 p̄ facit qđ dcm̄ ē. 2° oñdit ꝙ iueſtigare hꝰ difficultates circa paſſiōes ⁊ ꝓꝑetates aie d̄ſeruit ad cognitōz nāe ⁊ q̄ditatis eiꝰ ibi (Videꝰ aūt nō ſolū) Propter p̄mū ſciēm ꝙ potētie ad tria ꝯpari pñt. videl3 ad nā3: ad actꝰ: ⁊ obiecta q̄ tēdūt mediātibꝰ actibꝰ. p̄ g̊ oñdit q̄ ordinē hñt potētie reſpectu nāe. 2° q̄uo ꝯparāꝰ ad opōnes vl'ad actꝰ. 3° d̄clarat q̄uo potētie ꝯparanꝰ ad obā mediātibꝰ actibꝰ. 2ᵃ ibi (Et vtrū ꝑtes) 3ᵃ ibi (Si aūt opa) Dic̄ g̊. amp̄. ſi nō ſūt multe aie in vno corꝑe ſm ſuba3: ſ3 ꝑtes eiꝰ pōles ſunt pl'es oriꝰ difficultas q̄đā vtrū o3 q̄rere p̄us totā aia3 aut ꝑtes pōles eiꝰ. difficile ē aūt d̄termiare ⁊ haꝝ pōrū. i. ⁊ de nūero haꝝ potētiaꝝ q̄les apte nate ſūt eē altere adiuicē .i. quā d̄ria3 hñt adiuicē: ⁊ vtrū p̄us q̄rēdū ſit de eis q̄3 de ſuba aie vel ecōuerſo. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſm ꝯmētatorē de aliq̄bꝰ potētijs aie facile ē videre ꝙ d̄rnt. ſtatim. n. appet ꝙ itellectiuū d̄rt ab appetitiuo. in aliq̄bꝰ aūt latet vt nō ē oībꝰ māifeſtū q̄uo imagiatio d̄rt ab itellectu. crediderūt .n. multi itellm̄ eē imaginatōe3 ⁊ fantaſiā eo ꝙ itelligere abſq3 fantaſia eſſe nō poſſit. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.10. ¶ Et vtrum op3 q̄rere prius partes: aut opera ipſaꝝ: vt itelligere: aut intellectiuū: ſentire: aut ſenſitiuum: ſimil'r aūt ⁊ in alijs.

¶ Ingrit q̄uo ꝯparanꝰ potētie ad actꝰ. ſuppleaꝰ āt ſic lr̄a. dato ꝙ oporteat ingrere p̄us potētias vl'ꝑtes potētiales aie q̄3 ſuba3: erit qđ vtrū o3 p̄us q̄rere ꝑtes potētiales aut opa. i. actꝰ ipſaꝝ potētiaꝝ: vt vtrꝝ o3 p̄us q̄rere ip̄m itelligere. aut itellectiuū. i. itel'tiuā potētiā: ⁊ ſentire aut ſenſitiuum. i. ſenſitiuā potentiam. Simil'r autem ⁊ in alijs: vt vtrum oportet p̄us querere ipſum appetere q̄3 ip̄m appetitiuum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt opera prius iterū vtiq3 dubitabit aliquis: ſi obiecta hoꝝ prius querēdū: ſic ſenſibile ſenſitiuo: ⁊ intelligibile intellectiuo.

¶ Oñdit q̄uo ingrendū ſit de potētijs vt ꝯparanꝰ ad obā mediātibꝰ actibꝰ dicēs. ſi aūt opa ſupple op3 p̄us querere q̄3tū ad pōs. iteꝝ vtiq3 dubitabit aliq̄s ſi p̄us q̄rēdū ē obā hoꝝ opeꝝ ſiue haꝝ potētiaꝝ: ſic ſi p̄us q̄rēdū ē obm̄ ſenſibile ipſo actu ſenſitiuo. i. q̄3 ip̄m ſentire ⁊ intelligibile ipſo intellectiuo. i. q̄3 ip̄m itelligere. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.11. ¶ Videꝰ āt nō ſolū qđ q̄d ē cognoſcere vtile eē ad cognoſcēdū cās accñtiu3 in ſubſtātijs: ſic in mathematicis q̄d rectū: ⁊ q̄d obliquū: ⁊ q̄d lines: ⁊ q̄d planū ad cog̊ſcēdū ꝙ rectis triāguli anguli ſūt eq̄les ſ3 ēt ecōuerſo. Accñtia. n. ꝯferunt magnā ꝑtē ad cognoſcēdū qđ q̄d eſt.

¶ Oſtendit ꝙ iueſtigare talia de aia facit ad cognoſcēdā ſuba3 ⁊ q̄ditatē eiꝰ. circa qđ tria fac. q2 p̄ facit qđ dcm̄ ē. 2° aſſignat cā3 dicti. 3° ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄liter accipiēde ſunt q̄ditates ⁊ diffōnes rerū. 2ᵃ ibi (Cū eni habemꝰ) 3ᵃ ibi (Quare ſm quaſcūq3) Dic̄ g̊ ꝙ nō ſolu3 cognoſcere qđ q̄d eſt videꝰ eſſe vtile ad cognoſcēdū cās accñtiū inherentiu3 ſubſtātijs. i. ſubis ſic in mathematicis cognoſcere q̄d rectū ⁊ q̄d obliquū ⁊ q̄d linea. ⁊ q̄d planu3. i. ſuꝑficies vtile ē ad cognoſcēdū hāc paſſionē. videl3 ꝙ rectis angulis ſunt eq̄les anguli triāguli: ſ3 ecōuerſo accñtia ꝯferunt magnā ꝑtē ad cognoſcēdū qđ q̄d ē: ⁊ tūc eſt ſupplēda lr̄a: qđ nō ē ſuꝑuacuū iueſtigare de ꝓprietatibꝰ ⁊ potētijs aie. q2 ꝑ hoc habemꝰ magnā viā ad cognoſcendū q̄ditatem ⁊ ſubam eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū eni habeamꝰ tradere ſm fantaſiā de accidentibꝰ: aut oībꝰ: aut pluribꝰ: tūc ⁊ de ſuba habebimꝰ dicere aliq̄d optime: oīs. n. demōſtrationis principiu3 eſt qđ quid ēſt.

¶ Aſſignat cauſa3 dicti dicēs: quomō qđ quid eſt facit ad cognitionem accidentium dicens: ꝙ cum habeamus ſm fantaſiam. i. ſm imaginationem ⁊ eſtimatione3 noſtram tradere cognitionem de accidentibꝰ oībus aut pluribus: tunc ⁊ de ſuba habebimus optime. i. ꝑcipue ⁊ ſpecialiter vt habet alia littera aliq̄d dicere. nam oīs demōſtratiōis p̄ncipium eſt qđ quid eſt. ratio autem quare qđ quid eſt ſubi facit ad cognitione3 accidentiu3 eſt. q2 quiditas ſubi eſt p̄ncipiū oīum paſſionu3 exiſtentiū in ipſo qđ quid eſt. ergo facit ad cognitionē accidentiū. ſicut cā ad cognitōe3 effectus: ⁊ accidētia faciūt ad cognitione3 q̄ditatis: ſicut effectus ad cognitionē cāe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quare ſm q̄ſcūq3 diffōnes nō cōtingitt accidentia cognoſcere: ſ3 neq3 de ipſis imagiari facile manifeſtū ē ꝙ dialectice ſint ⁊ vane oēs.

¶ Concludit ex dictis q̄les debeant eſſe diffinitiones dāde de rebus. q2 debent eſſe tales: vt per eas aliquid cōiecturari poſſimus de accidentibus ⁊ ꝓprietatibus ipſaꝝ reru3: aliter diffinitiones ille eſſent iꝓprie ⁊ vane. ideo dicit ꝙ ſm quaſcunq3 diffinitiones nō cōtingit accidentia cognoſcere: ſed neq3 ſm tales diffinitiōes facile eſt aliquid imaginari de ipſis accidentibus: manifeſtum eſt ꝙ huiuſmodi dicte diffinitiōes ſunt dialectice. ideſt improprie ⁊ extranee ⁊ vane omnes.

Dubitationē aūt habent ⁊ paſſiōes aie vtru3 cōes ſint oēs ⁊ hñtis an ſit aliq̄ aie ꝓpria ipſius: hoc. n. accipe q̄dem neceſſariū eſt: nō aūt leue. Cõ.12.

¶ Oſtenſo que difficultates inquirende ſunt circa potentias anime vel circa animam vt eſt quodda3 totum pōle: hic mouet quaſda3 difficultates circa paſſiones ⁊ motus anime ⁊ circa operationes eius. eſt eni3 inquirendū circa hoc vtrū aliqua talia ſint ꝓpria ipſi anime vel omnia talia cōmuniceꝰ corpori. ⁊ ſint ipſius coniuncti. tria ergo facit. quia p̄mo mouet huiuſmodi dubitationem. ſecundo ait ꝙ in aliquibus operatiōibus ⁊ motibus anime facile eſt videre qđ queritur. tertio ſoluit queſtione3 tactā. oſtendens nullas operationes ⁊ paſſiones anime eſſe ei proprias: ſed oīa talia aliquo mō cōicanꝰ corpori. ſcđa ibi (Videꝰ aūt plurimoꝝ) 3ᵃ ibi (Maxime aūt) Dicit ergo ꝙ dubitationē aūt hñt paſſiōes aie. i. motꝰ ⁊ opatiōes eiꝰ vtrꝝ oēs ſint cōes ⁊ hñtl. i. vtrꝝ oēs cōiceꝰ corꝑi hñtiaia3 an ſit aliq̄ paſſio ꝓꝑa vel opatio ꝓꝑa ipſiꝰ aie. h̄ q̄dē. n. ac

cipe ⁊ ꝯſiderare ē neccīū: nō tñ ē leue. ¶ Deide cū dic̃.

¶ Videt̃ autē plurimoꝝ quidem nullum ſine corpore pati neq; facere vt iraſci: cōſidere: deſiderare. ⁊ omnino ſentire.

¶ Quia dixerat nō eē leue vel facile ꝯſiderare vtꝝ paſſiones ſint ꝓp̃e aīe cū vel cōicent̃ corꝑi: ne aliqs crederet ꝙ de oībus h̃ videre eēt difficile ait ꝙ vr̃ aūt p̃limoꝝ motuum aīe vel p̃limaꝝ paſſionū ⁊ operū ei⁹ nullū qdē tale pati aīaȝ neq; facere ſine corꝑe vt iraſci ꝯſidere deſiderare ⁊ oīo ſentire. q̃ cū talia ſint organica manifeſtū eſt ea cōicari corpori ⁊ eſſe totius cōiuncti. ¶ Deinde cū dic̃.

¶ Maxime autē aſſimilatur ꝓprio intelligere. Si autem ⁊ hoc phantaſia q̄daȝ: aut non ſine phātaſia ſic cōtigit vtiq; nec hoc ſine corꝑe eē.

¶ Soluit q̄ōnem p̄dictā. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ circa aīam q̄ꝝtū ad p̄ns ſpectat ē tria ꝯſiderare. videlꝫ nām aīe; opōnes ei⁹: ⁊ nām corꝑis cui eſt ꝯiūcta. in oñdēdo ḡ ñ eſſe aliq̃s paſſiōes nec aliq̃s opōnes ꝓp̃as ipſi aīe tria facit. q̃ p̊ oñdit h̃ ex p̃te ipſaꝝ opōnū. 2° ex p̃te nāe aīe. 3° ex p̃te nāe corꝑis. 2ª ibi (Siqdē ḡ) 3ª ibi (Videt̃ aūt aīe) In p̊ma p̃te ītendit talē rōnē ſi aliq̃ eēt aīe opatio ꝓp̊a q̃ cōicaret̃ corpori eēt ītelligere. ſꝫ ⁊ hec nō ē ꝓpria: ſed aliq̊ mō corpori cōicat̃. ḡ ⁊c̃. hoc eſt ḡ qō ait ꝙ ītelligere maxie aſſimilat̃ ꝓp̊o. i. maxie vr̃ eſſe ꝓpriū aīe; vt hꝫ alia l̃ra. ſi āt ⁊ hoc. i. ītelligere ē fantaſia q̄dā: aut nō ē ſine fantaſia: manifeſtū ē ꝙ nō ꝯtiget vtiqꝫ nꝫ h̃. i. neq; ītelligere eē ꝓpriū aīe ⁊ eſſe ſine corꝑe. i. nō cōicari corpori. ¶ Notādū aūt ꝙ de ītellectu fuerūt diuerſe opiones. qdā. n. dixerūt ītellectū eſſe ſenſū ⁊ eē v̄tutē organicā: ſm̄ q̊s ītell's erat ipſa fantaſia: q̄ ſe tꝫ ex p̃te ſenſitiua. alia aūt fuit opio Ar. ⁊ v̄a ꝙ ītelligere nō ē fantaſia tñ nō ē ſine fantaſia. ⁊ quia nūq̃ ītelligim⁹ q̄n laboret ibi fantaſia nūq̃ ītelligm⁹ q̄n laboret ibi corꝑ⁹. ḡ ⁊ ipꝫ ītelligere: qō maxie videt̃ eē ꝓpriū anime nō eſt ſic ꝓpriū ei q̄n aliquo modo cōmunicetur corpori. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.13. ¶ Si quid igitur anime operū aut paſſionum proprium continget vtiq; ipſaȝ ſepari. ſi vero nullum eſt proprium non vtiq; erit ſeꝑabilis: ſed ſicut recto inq̄ꝝtum rectū multa accidunt vt tāgere eneā ſperā ſcꝫ pūctū: non tñ tāgit ab hoc ſeꝑatum rectū. Inſeparabile enim ſiquidem eſt: cum ſemper quodam cū corpore ſit.

¶ Oſtēdit nō eē aliquā ꝓpriā paſſionē vel opationē aīe ex p̃te ipſi⁹ aīe. dicēs ꝙ ſiqdē igit̃ aliqd opationū aut paſſionū eſt ꝓpriū ipſi aīe ꝯtiget vtiq; ipāȝ paſſionē vel opōnē ſeꝑari. i. ſeparatiȝ cōpetere aīe abſq; eo ꝙ cōicet̃ corpori. ſi v̊o nullū tale eſt ꝓpriū ipſi⁹ aīe nō erit vtiq; alia paſſio vel opatio ſeꝑabil̃. i. ſeꝑatiȝ ꝯueniēs aīe abſq; eo ꝙ cōicetur corꝑi: ꝙ aūt nulla ſit opō vel paſſio ſic ꝓp̃a ⁊ ſic ſeꝑatim ꝯueniēs aīe declarat ꝑ ſil̃e dicēs: ꝙ ſic̃ recto inq̄ꝝtū ē rectū multa accidūt: vt tāgere eneā ſperā ſꝫ pūctū: nō tñ rectū tangit ſeꝑatū ab h̃. i. a mā vl̃ a corꝑe in quo exiſtit. inſeꝑabile. n. ſiqdē eſt ipm̄ rectū ⁊ ſemꝑ ē cū quodā corpore: tūc ḡ ſupplēda eſt l̃ra ꝙ ſic̃ recto inq̄ꝝtū rectū ꝯpetit talis tact⁹: attñ ex quo rectū ē in corꝑe oꝫ tactū illū cōicari corꝑi. ſic illud qō vr̃ ꝯpetere aīe ſm̄ ꝙ h̊. tñ q̃ aīa ē cōiuncta corꝑi: ⁊ eſt act⁹ corꝑis: oꝫ opōnē vel paſſionē illam cōicari corpori. ¶ Notādū aūt ē ꝙ ſm̄ phm̄. 2° h⁹ nō ſolū ſanamur ſanitate: ſꝫ ēt corꝑe: nec ſolū ſcim⁹ ſcia. ſꝫ ēt ⁊ aīa: q̄ꝝtūcūq;. n. ſcire ſit a ſcia ⁊ act⁹ ſanatiōis ſit a ſanitate. attñ q̃ ſanitas eſt in corꝑe ad actū ipm̄ ſanatiōis aliqd cooperat̃ corꝑ⁹. ſic q̃ ſcia ē in aīa ad actū ſciēdi coopat̃ ipſa aīa. q̃ nullus eſt act⁹ forme q̄ aliquo mō nō cōicet̃ ꝓprie mãe vel ꝓprio ſubo hinc ē ḡ ꝙ licet ītelligere: vel ēt aliq̃ alie opōnes videant̃ eſſe ꝓp̃e ipſi aīe: tñ eo ipſo ꝙ aīa eſt in corꝑe ⁊ eſt act⁹ ei⁹. opꝫ q̄ꝫ diu aīa ē cōiuncta corpori oīa talia eē ipſi⁹ cōiūcti ⁊ cōicari aliquo mō ipſi corꝑi ⁊ ad cetera talia coopat̃ aliqd ipm̄ corꝑ⁹. ¶ Notādū ēt ꝙ temiſtius ſic vr̃ ītelligere illū textū ꝙ ſi aliq̃ opō ſit ꝓpria aīe ꝙ eſt ſeꝑabil̃. q̃ nō ē dare aliqd ocioſū in nā. iō ſi q̃ ē opatio aīe ꝓpria ē ſeꝑabil̃ cū ea. ⁊ nō remanebit aīa ocioſa. ſꝫ hoc nō eſt ire ad mētē Ar. q̄liter. n. ē aliq̃ opatio ſeꝑabil̃ cū aīa: ⁊ vtꝝ ſi aīa ſit ſeꝑabilis a corꝑe ocioſa remaneat vl̃ ꝯperat ei aliq̃ opō ꝓpria: nō eſt p̄ntis ſpeculatōis: ⁊ eſt ire p̄ter mentē ph̄i. ph̄s. n. nō p̃ls vult niſi ꝙ ſi ē aliq̃ opatio ꝓpria aīe illa eſt ſeꝑabil̃. i. ſeꝑatim pōt ꝯpetere aīe abſq; eo ꝙ ad illā aliqd coopet̃ corꝑ⁹. cū ḡ q̄ꝫ diu aīa eſt ī corꝑe nulla opō ei ꝯperat: ad quā nihil cooperet̃ corꝑ⁹: nl̃a erit opō ſic ꝓp̊a ipſi aīe ⁊ ſic ſeꝑatiȝ ei ꝯpetēs ad quā nihil cooperet̃ corꝑ⁹: ⁊ q̄ nullo⁹ cōicet̃ corꝑi. ¶ Notādū āt h̃ themiſtiū dubitare eo ꝙ vr̃ ph̄s arguere a deſtructiōe añtis ad deſtructionē ꝯñtis. ait. n. ſi aliq̃ ſit opō ꝓp̊a aīe: ꝯtiget ipāȝ ſeꝑari: ſꝫ nulla eſt ꝓp̊a. ḡ nulla ē ſeꝑabil̃. ad qō rñdet themiſti⁹ ꝙ q̄ñ ꝯñs ponit̃ ſub forma ꝯtigētis vel poſſis: pt argui a deſtructiōe añtis: vt ſi ſeq̄t̃. ſi h̃ hō ſic natabit poterit bñ natare. ſequitur ꝙ ſi non natabit non poterit bene natare. ⁊ q̃ ſic eſt in ꝓpoſito. iō ⁊c̃. ¶ Poſſum⁹ tamen al̃r rñdere ⁊ breui⁹ dicēdo hec eē ꝯuertibilia. nā ſi ē opatio aliq̃ ꝓp̊a aīe pōt ei ſeꝑatiȝ ꝯpetere abſq; eo ꝙ cōicet̃ corpori. ⁊ ecōuerſo ſi pōt ſeꝑatiȝ cōpetere aīe erit ꝓp̊a ei⁹: cū igit̃ in termis ꝯueniētib⁹ poſſim⁹ arguere tā a deſtructōe ꝯñtl q̄ꝫ añtis pꝫ qd tenēdū ſit de q̄ſito. Deiñ cū dic̃.

¶ Vident̃ aūt ⁊ aīe paſſiones oēs cū corpore eſſe ira: mā̃ſuetudo: timor: ⁊ miſericordia: ꝯfidentia: adhuc gaudiū: ⁊ amare: ⁊ odire: ſimul enim cū his patitur aliqd corpus. Cō.14

¶ Oñdit paſſiōes aīe ⁊ opōnes nō eē ei ꝓp̊as ꝑ rōnē ſūptā ex p̃te corꝑis. circa qō duo fac̃. q̃ p̊ fac̃ qō dcm̄ ē. 2° ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝙ in diffōne paſſionū aīe dꝫ poni ipſū corꝑ⁹ vl̃ aliqō organū corꝑale ibi (Si aūt ſic ſe hꝫ) Circa p̊mū duo fac̃. q̃ p̊ ponit qō ītendit. 2° ꝓbat ꝓpoſitum ibi (Indicat aūt h̃) Dic̃ ḡ: ꝙ videt̃ ⁊ oēs paſſiōes aīe eē cū corꝑe. i. cōicari corpori vt ira mā̃ſuetudo timor miſericordia ꝯfidētia. adhuc aūt gaudiū ⁊ amare ⁊ odire ⁊ cetera talia cōicant̃ corꝑi. q̃ ſil̃ cū his aliqd patit̃ ipm̄ corꝑ⁹: qō nō eſſet niſi talia eēnt totius ꝯiuncti ⁊ cōicarent̃ corpori. ¶ Notādū aūt ꝙ hec rō pōt eē ſpālis vt ſolū ꝯcludat de paſſiōib⁹ aīe q̄ ſunt in p̃te ſenſitiua. q̃ circa ea magis directe ⁊ ꝑ ſe patit̃ ipm̄ corꝑ⁹: eo ꝙ appetit⁹ ſenſitiu⁹ ſit v̄t⁹ corporal̃ ⁊ organica. vel pōt hec rō extēdi ad q̄ſcūq; opōnes aīe. q̃ nulla ē opō ei⁹ circa quā ñ coopet̃ aliqd organū corporale: licet circa aliquas cooperet̃ corꝑ⁹ magis per ſe: circa aliquas vero minus. ¶ Deide cum dicit.

¶ Indicat aūt hoc aliq̄ñ a duris qdē ⁊ manifeſtis paſſionibus cōcedentib⁹ nihil exacerbari: aut timere: aliquādo āt ⁊ ꝑuis ⁊ d̊bilib⁹ moueri: q̄ñ accēdat̃ corꝑ⁹: ⁊ ſic ſe hēat cū iraſcit̃.

¶ Probat qō dixerat vl̃ qō ſuppoſuerat oñdēs in ceteris talib⁹ paſſiōib⁹ aliqd facere ipꝫ corꝑ⁹ ita ꝙ ꝓut corꝑ⁹ eſt al̃r ⁊ al̃r affectū al̃r ⁊ al̃r īſurgūt in ipſo h⁹ paſſiōes. circa h̃ aūt duo fac̃ ſm̄ ꝙ dupl̃r māifeſtat ꝓpoſitū. 2ª ibi (Adhuc aūt) Dic̃ ḡ ꝙ īdicat āt h̃ videlꝫ ꝙ diſpō corꝑis aliqd coopet̃ ad paſſiōes p̄dictas ꝙ aliq̄ñ qdē a duris ⁊ a māifeſtis paſſiōib⁹ ꝯcidētib⁹. i. ſuꝑuenietib⁹ ꝯtigit aliquē nihil exacerbari. i. moueri ad irā: aut tīere. i. ꝓuocari ad tīorē. aliq̄ñ v̊o a ꝑuis ⁊ d̊bilib⁹ paſſiōib⁹ ꝯtigit aliquē moueri ad irā vt cū accēdat̃ ipm̄ corꝑ⁹ vel ſic ſe hēat ſic̃ cū iraſcitur.

¶ Notandũ aũt ꝙ homo vno tẽpore plus ꝓuocatur ad iram ꝗ̃ alio: vt ſi cõtingat ipm̃ hr̃e ſanguinẽ accenſũ vel hr̃e corpꝰ ſic diſpoſitũ ſicut hʒ iratꝰ: tũc ex modico motu ꝓmouet̃ ad irã. qñ aũt h̃ nõ hʒ ẽt ſi multa ei fiant nõ iraſcit̃: qḋ nõ eẽt niſi diſpõ corpis exñs alia ⁊ alia coopareť aliqd ad hꝫ paſſiões. manifeſtũ ẽ igiť talia cõicari corpi: ⁊ ad ea cooperari aliqd ipm̃ corpus. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Adhuc magis hoc manifeſtũ. Nullo. n. terribili iminẽte in paſſiõibus fiũt his aliq timẽtes.

¶ Adducit ad h̃ idẽ aliã rõnẽ dicẽs ꝙ adhuc ẽ hoc magis manifeſtũ: videlʒ. ꝙ ad talia coopereť corpꝰ. nã aliq ſunt talis cõplexiõis ꝙ nullo iminẽte terribili fiũt timẽtes in his paſſionibꝰ. melĩci. n. qꝛ occurrũt eis fantaſtica nigra ⁊ obſcura timẽt aliqñ nullo timore iminẽte: qḋ nõ eẽt niſi corpus ⁊ complexio corporis aliquid cooperaretur ad hꝫ paſſiones. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.15. ¶ Si aũt ſic ſe hʒ: manifeſtũ: qm̃ paſſionuʒ ratiões in materia ſunt. ¶ Quare termini tales: vt iraſci motꝰ quidẽ talis corporis aut partis: aut potẽtie ab hoc: ⁊ gratia huius.

¶ Concludit ex dictis ꝙ qꝛ ad has paſſiões coopat̃ corpꝰ: iõ in diffõnibꝰ eaꝝ dʒ poni mã̃ vt ipʒ corpꝰ vel ꝑs corpis. iõ dicit ꝙ ſi ſic ſe hʒ: videlʒ ꝙ ad has paſſiões coopeť corpus: manifeſtũ eſt ꝙ rõnes haꝝ paſſionũ ſũt in mã. i. ſunt accipiẽde cũ mã: q̃re tales termini. i. diffõnes tales ſũt dãde de talibꝰ paſſiõibꝰ: vt ſi diffiniẽda eſt ira: dicat̃ ꝙ iraſci eſt qdam motus talis corporis aut talis ꝑtis corpis vt cordis vel ſanguis: aut ira ẽ motꝰ talis potẽtie. vʒ. iraſcibiľ ab hoc. i. ab appenti ꝑuipenſiõe: ⁊ gr̃a hꝰ. i. ꝑꝑ appetitũ doloris in ꝯ̃rio vel ꝑꝑ appetitũ pene in vindictã: qḋ g̊ dcm̃ eſt de ira itelligendũ eſt de ceteris talibꝰ. qꝛ in diffõnibꝰ oiũʒ eaꝝ ponẽda eſt mã vt organũ aliqḋ corpale: vt corpꝰ vel pars corpis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ in ira ⁊ in hꝫ paſſiõibꝰ ꝗ̃tũ ad pñs ſpectat eſt tria ꝯſiderare. vʒ. illud qḋ ẽ ibi mãle: vt accẽſus ſanguis: aut motꝰ cordis vel motꝰ potẽtie iraſcibilis. 2º ꝯſiderãdũ ẽ qd eſt ibi effectuũ vt apparẽs ꝑuipẽſio. nã vt tradit̃ 2º reth. h̃ eſt qḋ facit aliquẽ eẽ iratũ. qꝛ videt ſe apparẽter ꝑuipendi. 3º attendẽdũ ẽ qḋ eſt ibi finale vt appetita punitio vel appetitus pene in vindictã. erit g̊ ira motꝰ talis corpis vel motꝰ potẽtie iraſcibilis factꝰ ab apparenti ꝑuipenſiõe ꝑꝑ appetitũ pene in vindictaʒ: vel ꝑꝑ appetitũ doloris in ꝯ̃rio. i. in inimico ⁊ in ꝑuipendente.

Et propter hoc igitur iaʒ phyſici eſt cõſiderare de anima aut omni aut huiuſmodi.

¶ Poſtq̃ phs tetigit difficultates. circa aiam ꝓut dicit qḋdã totũ vl̃e: ⁊ ꝓut eſt qḋdã totuʒ potẽtiale: in parte iſta vt dicebat̃ tangit difficultatẽ circa aiam ꝓut ẽ qḋdã totũ diffinibile. nã loq̃ndo de diffõne nãli difficile ẽ diffinire aiam ⁊ accipere diffõnes paſſionũ eiꝰ. põt aũt ex oibꝰ intẽtis in hac locutiõe formari vna talis rõ. valde difficile eſt diffinire aliqd nãľr ⁊ cõplete. g̊ circa qḋlibʒ diffinibile ꝓut ẽ de ꝯſideratiõe nãli accidit maxia difficultas: ſʒ aia ẽ de ꝯſideratiõe nãli. g̊ circa eã vt eſt qḋdã diffinibile accidit maxia difficultas. tota aũt hec rõ ſup duabꝰ ꝓpõnibꝰ fundat̃: q̃rũ p̄ma eſt ꝙ aia ẽ de ꝯſideratõe nãli. 2ª võ eſt ꝙ difficile ẽ aliqd nãľr diffinire. duo g̊ facit. qꝛ p̊ cõcludit ex dictis aiaʒ eẽ de ꝯſideratiõe nãli. 2º oñdit difficultatẽ magnã ꝯtigere circa nãles diffõnes. 2ª ibi (Differenter aũt diffiniet) Dicit g̊. ꝙ ꝑꝑ h̃ igit̃. i. ꝑꝑ ea q̃ dcã ſũt manifeſtũ eſt iã ꝙ phyſici eſt ꝯſiderare de aia. nã ſi paſſiones ⁊ opatiões aie ſunt totiꝰ ꝯiuncti: oʒ aiaʒ eẽ actũ alicꝰ corpis: ſed de oi eo qḋ eſt actꝰ mãe ⁊ ꝑfectio alicuiꝰ corpis ſpectat ꝯſiderare ad nãleʒ. igit̃ phyſicꝰ aut ꝯſiderabit de oi aia: ſi ois aia ſit actus corporis. aut ꝯſiderabit de aia q̃ eſt hꝫ. i. q̃ eſt actꝰ corporis. ¶ Notandũ aũt ꝙ dupľr põt haberi ex dictis ꝙ ad phycũ ſpectet ꝯſiderare de aia. p̊o. n. h̃ appet. qꝛ ſic diffinitur aia ſicut ⁊ paſſiões eiꝰ: q̃re ſic in diffõne paſſionũ aie ponit̃ mã̃ vel corpꝰ: vt pʒ ꝑ habita: ita opʒ ꝙ in diffõne aie hoc ponat̃: ſʒ oẽ illud in cuiꝰ diffõne ponit̃ corpꝰ ⁊ mã ſm ꝙ hꝫ eſt de ꝯſideratione phyſici. g̊ ⁊c̃. 2º hoc idẽ pʒ ꝑ illud qḋ in ſententiãdo tãgebat̃. naʒ ſi opatiões ⁊ paſſiões aie nõ ſunt ei ꝓp̄e: ſʒ aliquo mõ cõicãtur corpori: oʒ aiaʒ eẽ actũ corporis. ꝑꝑ qḋ oʒ ipaʒ eẽ ď cõſideratiõe phyſici. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ forte ait phyſicũ cõſiderare de oi aia aut de aia hꝫ ꝑꝑ itelligentias ⁊ motores appropriatos celoꝝ: q ſʒ vnũ modũ accipiẽdi dicunt̃ eoꝝ aie: ſed cũ hꝫ motores: qꝛ nõ moti mouẽt: nõ ſint de ꝯſideratiõe phyſica ſm ſubam dictũ eſt ꝙ ſpectat ad phyſicuʒ ꝯſiderare de oi aia: ſi ois aia ſit actꝰ corporis. ⁊ ſi non hẽat ꝓprias opatiões ⁊ paſſiões: ſm q̃s nõ vtat̃ corpore: aut ſi ois aia nõ eſt talis: qꝛ aie celoꝝ ꝓprie nõ ſunt tales: cũ ipe itelligãt ſine fantaſmate: ⁊ nõ ſint ꝓp̄e actꝰ corporis: nec cõiungant̃ ei ſm eſſe: ſʒ ſolũ ſʒ opationẽ ſpectabit ad phyſicum nõ ꝯſiderare de oi aia quocũq; mõ: ſed de oi aia q̃ ẽ hꝫ. i. q̃ eſt actus corporis ⁊ q̃ nõ hʒ operationes ⁊ paſſiões ſm quas nõ vtat̃ corpore. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Differenter aũt diffiniet phyſicus ⁊ dialecticus vnũqḋq; ipſoꝝ vt iraʒ qd ẽ: hic qdẽ appetituʒ. n. recõtriſtatiõis aut aliqd huiuſmodi. Ille aũt feruorem ſanguinis aut calidi circa cor: horum autem alius quideʒ aſſignat materiaʒ: alius vero ſpecieʒ ⁊ rationem. Cõ. 16.

¶ Oſtenſo aiam eſſe de ꝯſideratione nãlis declarat quãta difficultas ſit circa diffõnes nãles: vt ex hoc manifeſte habeat̃ ꝙ circa aiam: ⁊ ꝙ circa qḋcũq; aliḋ ꝯſideratũ a nãli vt eſt qd diffinibile ẽ maxia difficultas. ¶ Ad cꝰ euidẽtiã ſciendũ ꝙ manifeſte appet maximã difficultatẽ eẽ in diffinitionibꝰ nãlibꝰ ſi ꝯſidereť qũo differẽter diffiniũt dialecticus ⁊ naturalis. duo aũt facit. qꝛ p̊mo dat ďriaʒ inter modũ diffiniẽdi logicũ ⁊ nãlẽ. ſcḋo ex his q̃ dixerat ſepat naturalem phm̃ ab artificibꝰ alys. ibi. (Aut nõ ẽ aliqs q circa paſſiones ⁊c̃.) Circa p̊mũ tria facit. qꝛ p̊ ponit ďriam iter diffõnes naturales ⁊ logicas. 2º ex his q̃ dixerat ꝓbat diffõnes nãles eẽ magis ꝯpletas ꝗ̃ logicas. 3º diſtinguit diuerſa gñã diffõnũ vt oñdat q̃ illaruʒ ſit nãlis ⁊ q̃ nõ ſit nãlis. 2ª ibi (Rõ qdẽ) 3ª ibi (Sic domꝰ rõ) Dicit g̊ ꝙ differẽter diffiniet dialecticꝰ ⁊ phyſicꝰ vnũqḋq; ipſoꝝ: vt ſi diffiniẽda eſt ira qd eſt. h̃ qdẽ. n. ſ. dialecticꝰ dicet eã eẽ appetitũ recõtriſtatõis. aut aliqd hꝫ: vt appetitũ ꝑmutationis. ille aũt. ſ. nãlis dic̃ irã eẽ feruorẽ ſanguis: aut eẽ motũ calĩ ſãguis circa cor: q̃rũ aũt. i. de nũero q̃ꝝ ſic diffiniẽtiuʒ aliꝰ qdẽ aſſignat mã̃ʒ vt phycꝰ. aliꝰ võ ſpẽʒ ⁊ rõnẽ vt dialecticꝰ. ¶ Nõnᵐ aũt dialecticũ magis eẽ artificeʒ rõnaleʒ: phyſicũ võ magis eẽ realẽ: iõ phyſicꝰ magis ꝯſiderat formã ⁊ vt hʒ eẽ reale ⁊ vt hʒ eẽ in mã. dialecticꝰ võ eo ꝙ ſit artifex magis rõnaľ p̄t diffinire accipiẽdo ſolũ rõnẽ ⁊ formã. abſq; eo ꝙ ĩ ſuis diffõnibꝰ accipiat mã̃ʒ. Deiñ cũ dic̃.

¶ Ratio quidem eniʒ hec rei. neceſſe eſt eſſe in materia huiuſmodi ſi erit.

¶ Hic oſtẽdit diffõnes nãles eſſe magis ꝯpletas ꝗ̃ dialecticas dicẽs. ꝙ hec rõ ſeu hec itentio vt hʒ lr̃a cõmẽti: ſeu h̃ qditas exp̄mẽda ꝑ diffõnẽ ẽ ſpẽs rei. i. forma q̃ hʒ eẽ ĩ re ⁊ ĩ mã. nec̃e ẽ ãt hãc formã ſi erit. i. ſi exiſtit eẽ ĩ mã hꝫ. i. ĩ mã reali ⁊ ſibi ꝓportionata. ⁊ qꝛ ſic aliqd hʒ eſſe ſic hʒ cognoſci ⁊ diffiniri: ſi rõ danda ẽ de forma q̃ hʒ eſſe in re ⁊ in materia. nunq̃ erit perfecta ⁊ cõpleta niſi ibi ponat̃ ipſa materia. ¶ Notandũ g̊ magis cõplete diffinire phyſicuʒ

ꝙ dyaleticū cū ipſe in diffinitiōib⁹ rex mālīū ⁊ formarū exiſtentiū in mā ponat ipam mā̃: qđ nō facit dialecticus: qui ſolū cōſiderat rōnē ⁊ formā. ⁊ q2 difficile eſt diffinire aliquid pfecte ⁊ cōplete ex ipſa dr̃ia que eſt inter dialecticum ⁊ phyſicum: patet difficultatem eſſe magnā circa diffinitiones phyſicas. Deinde cum dicit.

¶ Sicut domus rō qdez quedā talis: q2 coopérimentuz ꝓhibens corruptiones a ventis ⁊ imbrib⁹: ⁊ caumatib⁹: hec aūt dicit lateres ⁊ lapides: ⁊ ligna. alia vero in his ſpēm pp iſta.

¶ Diſtinguit diuerſa gn̄a diffōnuz vt ſeparet diffōnes nāles ab alijs vel vt oñdat q̄ illax diffinitionū ſint nāles et qūo diffiniendū eſt aliqd nāliter. duo ḡ facit. q2 p̄mo tangit tria genera diffōnū ſiue tres modos diffiniēdi. 2° oſtēdit duos illoꝝ modoꝝ eſſe nāles: aliuz v̄o nō eſſe nālem ibi (Que igiť nālis) Dicit ḡ ꝙ vna diffinitio dom⁹ ē qdē rō ponens ſolā formā: vt q2 eſt operimentū ꝓhibēs corruptiones a ventis imbribus ⁊ caumatib⁹. hec aūt. i. alia diffō dicit ſolaz mā̃: vt cū diciť dom⁹ eſt lapides lateres ⁊ ligna. alia v̄o eſt tertia diffō q̄ dicit ſpēm. i. formā in his. i. in tali mā ꝓpter illa. i. ꝓpter talē finez. ⁊ hec eſt diffō cōpleta cōprehendēs magis cōplete que ſunt de rōne diffiniti. ¶ Notandū aūt eſſe modū p̄hi ꝙ illā diffōnez appellat formalē q̄ eſt demōſtratiōis p̄ncipiū ⁊ q̄ iponit neceſſitatem alijs. illā v̄o appellat mālem q̄ eſt demōſtratiōis cōcluſio ⁊ cui iponiť neceſſitas. cū ergo finis iponat neceſſitatem efficienti: efficiēs forme: ⁊ forma mā̃e: diffō data p finem vel p efficientē vel per formā diciť formalis reſpectu diffōnis date per mā̃m. philoſophus ḡ in loquēdo de diffōnibus nō diſtinguit īter finez ⁊ formā: ſed ipaz diffōnem datam p finez appellat formalē: imo ſi bn̄ cōſiderantur p̄tacta: diffō data per finez eſt magis formalis ꝙ aliq̄ alia. q2 finis eſt cā̃ cauſax ⁊ finis iponit neceſſitatē oibus alijs. ¶ Notandū ēt ꝙ ex hoc manifeſte pz ꝙ hec diffō ire ꝙ ē appetitus ire recōtriſtatiōis. ⁊ hec dom⁹ diffō: ꝙ ē coopérimētū ꝓhibēs corruptionē a ventis ībribus ⁊ caumatib⁹: eſt diffō formalis. nā lz iratus finalr̃ ītendat punire ⁊ recōtriſtari paruip̄endentē. ⁊ lz hic ſit finis domus. ſ. ꝓhibere corruptiōes a ventis ⁊ ībribus: nihilominus tamen he diffinitiones formales ſunt. q2 diffinitiones date per finem formales dici debent vt eſt per habita manifeſtum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igiť nālis hax vtrū q̄ circa mā̃m: rōnez aūt ignorās: aut q̄ circa rōnē ſolū: aut magis q̄ eſt ex vtriſq3. illoꝝ autez quis vterq3.

¶ Diſtinctis modis diffiniendi īueſtigat q̄ illax diffōnuz ſunt nāles dicens: q̄ igiť hax diffōnū eſt nālis vtruz diffō q̄ eſt circa mā̃m. ignorans aūt rōnē ⁊ formā aut eſt nālis diffō illa q̄ eſt ſolū circa rōnē ⁊ formaz aut magis dz dici nālis diffō q̄ eſt vtriuſq3. ⁊ ſubdit ꝙ illoꝝ autē quis ē nālis: ⁊ ait ꝙ vterq3. ¶ Notāduz aūt ꝙ cum tres ſint modi aſſignati diffiniēdi vterq3 modus. i. duo illoꝝ modoꝝ ſūt nāles. terti⁹ v̄o eſt īnālis. nā diffō ponens formā ſolā nō ē nālis: ſz diffō ponēs mā̃m: ⁊ illa q̄ īnuit vtrūq3 vt mā̃m et formā nāles ſunt. ¶ Notādum ēt ꝙ lz due diffōnes ſint nāles vt illa q̄ ponit mā̃m ⁊ q̄ ponit vtrūq3: magis ē tn̄ nālis ponens vtrūq3 ꝙ ponens mā̃m tm̄: eo ꝙ mā nō ſit nā niſi per ꝯparationē ad formā. vt ꝓbať ſcđo phyſicorum. ¶ Notādū ēt p̄hm oīa hec adducere. vt oſtendat quāta difficultas ſit circa cōſiderationē anime. ⁊ circa paſſiōes eius prout talia ſunt diffinibilia naturaliter eo ꝙ diffinitiones talium quanto magis complete ſunt tanto magis naturales iudicantur. Deinde cum dicit.

Cō.17. ¶ At vero nō eſt aliqs q circa paſſiōes materie nō ſepabiles: ⁊ vt nō ſeparabiles ſunt verſetur ſed phyſicus circa oēs quecūq3 h⁹ corporis ⁊ h⁹ materie opera ⁊ paſſiōes ſunt.

¶ Ex his q̄ dixerat dat dr̃iam inter phyſicū ⁊ alios artifices. ⁊ q2 h⁹ dr̃ia hic q̄ſi īcidētalr̃ adduciť. iō tria facit. q2 p̄mo pōit h⁹ dr̃iaz. ſcđo q2 quaſi diſgreſſionē fecerat a ꝓpoſito redit ad p̄ncipale intentū oſtēdēs q̄les ſunt paſſiones aīe cōſiderate a nāli: ⁊ qūo habeāt diffiniri. 3° ꝯtinuat ſe ad tractatū. ⁊ ad partē executiuaz oſtēdēs q̄liter de aīa ſit tractandū ⁊ exequēdū. 2ª ibi (Sed redeūdū eſt) 3ª ibi (Intendētes aūt) Circa p̄mū duo facit. q2 p̄mo oñdit q̄ ꝑtinēt ad phyſicū. 2° ex his q̄ dixerat dat dr̃iaz īter phyſicum ⁊ artificiales alios ibi (Circa q̄ſcūq3 aūt) Dicit ḡ. at vero nō eſt aliqs circa paſſiōes mā̃e nō ſepabiles neq3 inquantuz ſunt ſepabiles ſupple niſi phyſic⁹: ſz phyſic⁹ ē circa oēs paſſiōes ⁊ q̄cunq3 opa ⁊ paſſiōes ſūt talis corporis. ſ. nālis ⁊ mā̃e h⁹ q̄ eſt. ſ. nālis. Deinde cū dicit.

¶ Circa quaſcunq3 autem nō inquantuz huius alius: vt de qbuſdam quidez artifex eſt ſi contingat vt inſtructor aut medicus.

¶ Ex his q̄ dixerat ſepat phyſicuz ab alijs artificib⁹. circa qđ duo facit p̄hs. q2 p̄mo ſepat phyſicū ab artificibus practicis. ſcđo a ſpeculatiuis vt a mathe͡co: ⁊ diuio ibi (Nō ſeparabiliū quidē) dicit ḡ. ꝙ artifex q eſt circa q̄ſcūq3 paſſiones q̄ nō ſunt h⁹. i. q̄ nō ſunt corporis nālis vt nālis eſt alius a phyſico: vt artifex practic⁹ vt īſtructor aut medic⁹ ſi cōtingat ipm̄ cōſiderare de qbuſdā paſſionib⁹ corporis nālis. q2 cōſiderat de eis nō vt nāles ſunt. ops tales artifices differre a p̄ho nāli. Deinde cū dicit.

¶ Nō ſeparabiliuz qdē. Inq̄tū aūt nō talis corporis paſſiōes: ſz ex reſtrictōe mathematicus. Scđm aūt ꝙ oīo ſepate prim⁹ philoſophus.

¶ Separat phyſicuz a mathe͡co: ⁊ a diuio dicēs qđ paſſiōes qdem de nūero nō ſepabiliuz inq̄tū nō ſūt talis corporis. i. inq̄tuz nō ſunt in tali corpore nāli: ſz vt ex reſtrictiōe. i. vt per cōſiderationez reſtringunť: vl̕ vt hz alia lr̃a: ex remotione. i. vt remouenť ⁊ abſtrahunť a tali mā: illas paſſiones vl̕ illas res ꝯſiderat mathe͡cus. ſz res q̄ ſūt ſepate ⁊ ſm̄ ꝙ ſunt ſepate ꝯſiderat p̄m⁹ p̄hs. Differt ḡ nālis a mathe͡co. ⁊ a p̄mo p̄ho. q2 p̄m⁹ p̄hus cōſiderat ſepata ⁊ vt ſūt ſepata. mathe͡cus. v̄o lz n̄ ꝯſideret ſepata: ꝯſiderat tn̄ ea vt ſūt ſepata. phyc⁹ v̄o nō ꝯſiderat ſepata: nec vt ſūt ſepata. ¶ Notādū ḡ ꝙ ſic duo tetigerat de phyſico. videlz ꝙ cōſiderat paſſiōes nāles vt ſunt corporis nālis ⁊ ꝙ ꝯſiderat talia vt nō ſūt ſepata: ita p hec duo dr̃t ab alijs artificib⁹. rōne. n. inſepabilitatis differt phyſic⁹ a mathe͡co. ⁊ diuo: ſz rōne nālitatis differt ab artificibus practicis: vt ab edificatore ⁊ medico: ⁊ maxie a cyrugico: q2 tales ꝯſiderant in corpore naturali aliq̄ nō nālia: ſz p artez iducta. ¶ Nōn͡m ēt ꝙ vt cōiter poniť iſtud additū p qđ ſepať phyſicus ab alijs artificib⁹ nō ē oīo extra ꝓpoſitū. nā cū feciſſet mentionem de diuerſis modis diffiniēdi: q2 ſm̄ diuerſos modos diffiniendi ſumiť diuerſitas artificū: cōgruum fuit poſt illos diffinitiuos modos dare differentiaz īter ipſos artifices. ⁊ inter ipſas ſciās. Deinde cū dicit.

¶ Sed redeunduz eſt vn̄ venit ſermo. Dicebamus aūt ꝙ paſſiōes aīe nō ſepabiles a phyſica materia aīaliū inquātū tales exiſtunt: ſicut furor ⁊ timor: ⁊ nō ſicut linea: ⁊ planum. Cō.18

¶ Quia quodammodo diſgreſſionez fecerat redit ad propoſitum dicens ꝙ redeundum eſt vnde venit ſermo. dicebamus autem ꝙ paſſiones anime non ſeparabiles a

phyſica. ideſt a naturali materia animalium inq̄tum ta les exiſtunt ſunt furor amor timor gaudium ⁊c. talia que non ſunt ſicut linea ⁊ planum.i.ſuperficies que habent cō ſiderari ⁊ diffiniri ſine materia ſenſibili. Sed h° paſſio nes anime:⁊ etiā ipſa anima cuius ſunt tales paſſiōes diffi niri bȝ per ipm̄ corpus ⁊ p mām nāleȝ.Deinde cū dicit.

Tō.19. ¶ Intendētes aūt de aīa neceſſe eſt ſimul dubi tantes de q̄bus bene dubitare oȝ ptranſeuntes priorū opiniones ꝯprehendere quicunq; ali q̄d de ipſa enūciauerūt: vt bñ q̄dē dicta accipia mus. Si vero aliq̄d nō bñ hec vereamur.

¶ Cōtinuat ſe ad tractatū.⁊ ptē executiuā oñdens q̄liter de aīa ſit tractandū ⁊ exequendū dicēs q̄ itendentes aūt de aīa neceſſe eſt dubitantes eē de bñ dubitabilib° de q̄b° oȝ in diſpōnibus abūdare: ⁊ oȝ nos eē ptrāſeūtes opiones priorū.i.āticorū: ⁊ ꝯphēdere.i.apphēdere dicta a q̄buſcūq; aliq̄d de ipā aīa ānunciauerūt ⁊ h̄ debem° facere.vt anti quorū q̄dē bñ dcā accipiam°.i.acceptem°. Si v̄o aliq̄d nō ſit ab eis bñ dcȝ v̄eamur.i.timeam° accipe ⁊ acceptar̄ illō.

PRincipiū aūt q̄ōnis apponere q̄ maxi me videnṫ ineſſe ſm nām: aīatuȝ igi tur ab iaīato in duob° maxime differ re videṫ. videlicet motu ⁊ ſenſu. acci pimus aūt ⁊ a pgenitorib° fere hec duo de aīa.

¶ Finito phemio hic ponit̄ tractat° vel ps executiua in q̄ ſm modū ptaxatū in phemio.p̄ exeq̄tur de aīa ſȝ opionē aliorū.2° exeq̄tur de ea ſm opionē ppriā.ſcd̄a ps incipit in pn° ſcd̄i libri ibi.(Que q̄dē a priorib°.)circa p̄mū duo facit. q2 p̄ exeq̄tur de aīa ſm opionē aliorū q̄tū ad totā aīam.2° exeq̄tur de aīa ſȝ opionē aliorū q̄tū ad ptes ei°.ſcd̄a pars icipit circa finē h° p̄mi libri ibi.(Qm̄ aūt cognoſcere aīe ē ⁊ ſentire ⁊c.)Circa p̄mū duo facit.q2 p̄ ꝯtinuat ſe ad dicen da.2° exeq̄tur de itēto ibi.(Dicunt eniȝ q̄daȝ.) Dicit g̊ q̄ pn̄m aūt q̄ōnis.i.inq̄ſitiōis de aīa eſt apponere.i.pponere illa q̄ maxīe videnṫ ineſſe ipſi aīe ſȝ nāȝ. hec aūt ſūt duo: iō ſeq̄tur q̄ aīatuȝ igiṫ ab inaīato in duob° maxie videtur differre.vȝ.motu ⁊ ſenſu: ⁊ ſubdit q̄ h̄ fere duo de aīa ac cepim° a pgenitorib° nr̄is.vȝ.q̄ iueſtigauerūt ipſam mo tu ⁊ ſenſu. ¶ Notādū aūt q̄ quelibȝ res eſt īq̄renda ⁊ in ueſtiganda p ſibi ppria.igiṫ ſi volumus inq̄rere ⁊ iueſtiga re de aīa pn̄m hui° inq̄ſitiōis oȝ eſſe p ea que iſunt ipſi aīe. ⁊ q̄ ſunt ei ppria ſm nām. ¶ Notāduȝ ēt q̄ illa ſunt ppa alicui p q̄ illud differt ab alijs.illa g̊ erūt ppria aīe p q̄ aīa tuȝ differt ab inaīato.hec aūt ſunt duo.motus ⁊ ſenſus.q̄n eni videm° q̄ aliq̄d mouet ſe ⁊ q̄ ſentit iudicam° ipȝ aīa tū eē.iueſtigāda eſt g̊ aīa p motū ⁊ ſenſuȝ vel iueſtigāda ē p h̄ q̄ eſt cā mot° ⁊ cā ſenſus.Deinde cū dicit.

Tō. 20. ¶ Dicūt eniȝ q̄daȝ: ⁊ maxime: ⁊ primo eē aīaȝ id q̄ð eſt mouēs: exiſtimātes aūt q̄ð nō moueṫ ipſum nō ꝯtingere mouere alterū: eorū que mo uenṫ aīam ſic arbitrati ſunt eſſe.

¶ Exeq̄tur de itento. circa q̄ð duo fac̄. q2 p̄ narrat opiones aliorū circa aīaȝ.2° eas reprobat.ibi (Cōſiderādū aūt pm̄) ad euidentiā aūt p̄me ptis ſciendū q̄ pgenitores noſtri ⁊ antiq̄ phi de aīa tractātes q̄dā conati ſunt iueſtigare aīaȝ motu.q̄dā cognitiōe ⁊ ſenſu.q̄daȝ v̄o vtroq; mō.tria g̊ fac̄. nā p̄mo narrat opiones antiquorū de aīa iueſtigātiū aīam motu.ſcd̄o narrat opionē iueſtigātiū eā cognitiōe ⁊ ſenſu. 3° narrat opionē iueſtigantiū ipſaȝ vtroq; mō.2ª ibi.(Qui cūq; aūt ad cognoſcere.)3ª ibi.(Qm̄ auteȝ ⁊ motiuum.)

¶ Rurſus autem ad euidentiam p̄me partis ſciendum q̄ ſm opionē antiquorū idē eſt iueſtigare aīaȝ ex eo q̄ ē mouēs vel ex eo q̄ð ē pncipiū mouēdi: ⁊ iueſtigare ipſaȝ ex eo q̄ð ē q̄d mobile vel ex eo q̄ð moueṫ.credebāt.n. antiq̄ q̄ nihil moueret niſi moueret̄. duo g̊ facit. q2 p̄ ait q̄ an tiq̄ iueſtigātes aīaȝ p viā mot° dicebāt ipſaȝ eſſe aliq̄d q̄ð mouebat ⁊ q̄ð mouebat̄.2° narrat ⁊ adducit varias opio nes antiq̄rū iueſtigātiū aīaȝ p viā mot° ibi (Uñ democri tus) Dicit g̊ q̄ antiq̄ q̄dā.n.⁊ maxie ⁊ p̄ dn̄t aīaȝ eē id q̄ð eſt mouēs.exiſtimātes aūt q̄ id q̄ð nō moueṫ nō ꝯtigere ipm̄ mouere.⁊ q2 ſic eſt ſic arbitrati ſunt antiqui aīam eē alterū aliquid eorum que mouentur.

Dubitaret forte aliq̄s.vtrū hoc ſit verū q̄ ni hil mouet niſi moueat̄. ¶ Di cendū q̄ nō oē mouens moueri duplici via venari poſſu mus.pª via ſumit̄ ex eo q̄ nō ꝯtigit abire in ifinitū. 2ª ſu mit̄ ex eo q̄ illud q̄ð eſt p accn̄s ſeparat̄ ⁊ ꝯtigit nō eē.pª via ſic pȝ.nā vt pbat̄ in.7° phyſicorū.oē q̄ð moueṫ ab alio moueṫ.ſi g̊ hoc mouēs moueṫ.mouebit̄ ab alio.⁊ q2 nō ē abire in ifinitū.opȝ deuenire ad aliq̄ð mouēs immobile. 2ª via ſic pȝ.nā mot° p ſe nō ē in mouēte: ſȝ in moto.ſic̄.n. fractio nō eſt in frāgēte ſȝ in fracto: ⁊ ſic alteratio p ſe nō eſt in alterāte: ſȝ in alterato.ſic vl̄r mot° nō ē in mouente: ſȝ in moto.Accidit itaq; moueti: vnde mouēs eſt q̄ in eo ſit mot°.⁊ q2 q̄ð ē p accn̄s ſepat̄ ⁊ ꝯtingit nō eē: ꝯtigit q̄ re periat̄ motor in q̄ nō erit mot°.⁊ p ꝯn̄s q̄ nō mouebit̄: nō g̊ bñ opinabanṫ antiq̄ dicētes aīaȝ eē aliq̄d q̄ð moueṫ: eo q̄ nō ꝯtigit aliq̄d mouere niſi moueat̄ ipm̄: nec ē vl̄r verū q̄ oē mouēs moueat̄: ⁊ ſi cōtingit aīaȝ moueri moto cor pore hoc eſt p accn̄s: nō per ſe. Deinde cū dicit.

¶ Uñ democrit° q̄dē ignē quedā: aut calorē eē dicit ipſaȝ. Infinitis igiṫ exñtibus figuris ⁊ ato mis: q̄ ſūt ſpeciei rotūde ignee: ⁊ aīam dicit vt in aere moto: que vocenṫ deciſiones que vidē tur per portas in radijs quarū omne ſemen ele menta dicit Democrit° totius nature.

¶ Narrat varias opiones antiquorū iueſtigātiū aīam per viaȝ mot°. circa q̄ð q̄tuor facit ſȝ q̄ q̄tuor tales opiones narrat. nā p̄ narrat opionē d̄mocriti. 2° opionē leucippi. 3° opionē pictag. q̄rto narrat opioneȝ anaxa. 2ª ibi (Silr̄ aūt leucipp°) 3ª ibi (Uideṫ aūt ⁊ a pictagoricis) q̄rta ibi (Silr̄ aūt ⁊ anaxagoras) Dicit g̊ q̄ democrit° dicit ipſaȝ aīam eſſe quedā ignē aut eſſe quedā calorē igneū. nā exñ tibus ifinitis figuris ⁊ athomis democrit° dicit aīaȝ eſſe ignē.i.eſſe athomos vel deciſiōes igneas q̄ deciſiōes ſunt ſpēi rotūde.dicebat.n.democrit° aīaȝ cōponi ex athomis q̄ erant nāe ignee ⁊ erāt figure rotūde.nā vt in aere appa ret q̄dā ſunt corpa pua mota q̄ pua corpora pp ſui puita tem vocanṫ deciſiōes q̄ deciſiōes videnṫ in radijs p por tas: de nūero q̄rū deciſionū dixit democrit° eſſe oē ſemē ⁊ eſſe elta.i.pncipia toti° nāe. ¶ Notādū aūt q̄ cuȝ ſum° extra ad lumē.q2 diſgregat̄ viſus noſter nō poſſum° vide re has deciſiōes nec hos athomos pp ſui puitatē.ſȝ cū ſu mus in domo ⁊ p portas vel feneſtras itrāt ſolares radij tūc in illis radijs apparēt he deciſiōes.⁊ hi athomi q̄s de ciſiōes dicebat democritus eē oē ſemē ⁊ vl̄e ſemē ⁊ vl̄ia pncipia totius nāe.ideſt oīum reruȝ naturalium.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄re democrit° poſuit hos athomos ⁊ has deciſio nes eſſe vl̄ia pncipia toti° nāe. ¶ Dōm q̄ de hoc in libro de gñatiōe diffuſi° dixim°: ſȝ q̄tū ad pſens ſpectat antiq̄ phi neſciuerunt reſoluere corpora in mām ⁊ formā ⁊ non potuerūt ad hoc ptingere vt cognoſcerēt q̄ pncipia nāe eēnt nec erāt materia ⁊ forma: ſed oēs poſuerūt h° prin cipia eſſe aliquod corpus vel aliqua corpora. nam aliqui pncipiuȝ omnium dixerunt eſſe aerem aliqui aquaȝ.⁊ ſic

de alijs hoc viſo dicamus ꝙ duo ſũt de rõne ꝑncipij. ſimplicitas ⁊ virtuoſitas. ſũt.n. ꝑncipia ſimplicia: qꝛ ad ea ſtat reſolutio alioꝝ. ⁊ ſunt virtuoſa: qꝛ ex eis fiũt alia. ⁊ vtꝰ eorum ſe extẽdit ad alia. cũ g̊ hꝯ deciſiones ⁊ hꝯ athomi ſint corpora valde parua ⁊ videantur eẽ valde virtuoſa eo ꝙ continue moueant̃: ſi ꝑncipia rerũ nãliũ debemus ponere ꝙ ſint corpora: aliquã appẽntiã habebat poſitio democriti ꝙ hꝯ corpora parua eſſent ꝑncipia alioꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̃re democritꝰ poſuit aiaꝫ cõponi ex athomis nõ qbuſcũqꝫ ſꝫ ex athõis q erãt nãe ignee. ¶ Dõꝫ ꝙ ignis iter oia alia elementa eſt maxime actiuus ⁊ eſt formalior ceteris elemẽtis: ⁊ qꝛ aia hꝫ rõnẽ forme ⁊ hꝫ rõnẽ motiui ⁊ actiui reſpectu corporis ſi ex aliqbꝰ athomis debebat ꝯponi aia digna erat ꝙ cõponeret̃ ex athomis actiuioribꝰ ⁊ formalioribꝰ: cuiuſmodi ſunt athomi nãe ignee. ¶ Rurſuꝫ aduertendũ eſt ꝙ cũ ab aia habeat eſſe vita: ⁊ vita conſiſtat in calo: dixit democritus ipſaꝫ qdem aiam eſſe igneꝫ q̃ndaꝫ aut calorem. i. eſſe ignem aut igneam.

Alterius forte dubitaret aliqs. q̃re democritus poſuit aiaꝫ eẽ ex athomis rotũdis. videt̃ eni ꝙ potiꝰ debuit eã ponere ex athomis piramidalibꝰ: qꝛ piramis ꝓp acumẽ vr̃ magis habilis ad motũ q̃ꝫ figura rotunda. acutũ eni bñ ſcindit mediũ. ⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ bene mobile. ¶ Dõm ꝙ ſi ꝑ motũ debemꝰ iueſtigare aiaꝫ: oꝫ ꝙ hoc fiat ꝑ motũ qui ſit ſibi cõgruus. motꝰ autẽ factus ab aia ẽ ad oẽꝫ dr̃iã poſitiõis. figura g̊ angularis: qꝛ nõ eſt habilis vt moueat̃ ſꝫm oẽm dr̃iaꝫ ſitus ex athomo figure piramidalis vel cuiuſcũqꝫ figure hñtis angulos nõ poſuit democritus cõponi aiam: ſꝫ ex athomis rotũdis aptis natis moueri ad oẽm dr̃iam ſitus. Deinde cũ dicit.

Cõ. xi. ¶ **Similiter aũt ⁊ leucippus hoꝝ aũt ſpica aiaꝫ ꝓp id ꝙ maxie pñt penetrare ꝑ oẽ huiuſmodi figure ⁊ mouere reliq̃ cũ moueant̃: ⁊ ipſa arbitrãtes aiam eſſe efficiẽs in aialibus motũ.**

¶ Narrat opionẽ leucippi. circa qd̃ duo fac̃. qꝛ ꝑmo fac̃ qd̃ dictũ eſt. ſcd̃o qd̃ dixerat manifeſtat ꝑ ſignũ. ibi (Vñ ⁊ viuẽdi.) Dicit g̊. ꝙ ſilr̃ leucippus dicebat aiaꝫ eſſe ſpica corpora de numero hoꝝ corpoꝝ idiuiſibiliũ ꝓp id ꝙ talia corpora que ſunt hꝯ figure ſperice maxie pñt penetrare ꝑ oẽ .i. ꝑ oẽm dr̃iaꝫ põnis ⁊ mouere reliq̃ corpa cũ moueant̃ ⁊ ipſa. hi g̊ phyci ponebãt aiaꝫ ꝯponi ex talibꝰ corpibꝰ mouẽtibꝰ: qꝛ erãt arbitrãtes aiaꝫ eẽ efficiẽs motũ in animalibꝰ. ¶ Nõnᵐ ãt dmocritũ ⁊ leucippũ fuiſſe ſocios ⁊ collegas. vñ qd̃ dicebat vnꝰ dicebat ⁊ alius. arbitrãtes g̊ erãt ambo ſilr̃ qꝛ ſileꝫ opionẽ hẽbãt. ¶ Nõnᵐ ẽt opionẽ democriti ⁊ leucippi in h̃ ꝯſiſtere ꝙ cũ aia ſit efficiẽs motũ in aialibꝰ ⁊ hꝯ motꝰ ſit ad oẽꝫ dr̃iaꝫ ſitꝰ dignũ ẽ aiaꝫ ꝯponi ex athomis rotũdis q̃ pñt ꝑ oẽ penetrare ⁊ moueri ad oẽꝫ dr̃iaꝫ ſitus. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ hꝯ athomi ⁊ hꝯ corpa rotũda dicunt̃ mouere reliq̃ corpa cũ moueant̃ ⁊ ipſa. qꝛ vt tactuꝫ ẽ crediderũt aliqui phyſici nihil mouere aliud niſi moueat̃ ⁊ ipm̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Vñ ⁊ viuẽdi terminũ eſſe reſpirationẽ. Conſtringẽte.n. eo ꝙ corpora ꝯtinet: ⁊ extrudente figuras ꝓhẽtes aialibꝰ motũ: ex eo ꝙ nõ ẽ ipſas quieſcere nullatenꝰ auxiliũ fieri de foris igrediẽtibus alijs huiuſmodi in reſpirando. ꝓhibere eniꝫ has: ⁊ que inſunt aialibus diſgregari ſimil̃ ꝓhibens ⁊ cõſtringẽs ⁊ ꝯprimẽs: ⁊ viuere anteq̃ꝫ diu poſſunt hoc facere.**

¶ Qd̃ dixerat manifeſtat ꝑ ſignũ. oñdit.n. q̃uo democritus ⁊ leucippꝰ declarabãt ꝑ quoddã ſignũ ꝙ aia erat ex athomis cõſtituta dicẽs. vñ ⁊ viuẽdi terminũ dicũt eſſe reſpirationẽ. nã ipo corpore aereo qd̃ ꝯtinet hꝯ corpa idiuiſibilia cõſtringẽte hꝯ corpa ⁊ extrudẽte. i. exteriꝰ emittẽte figuras ꝓhentes aialibꝰ motũ ex eo ꝙ nullatenꝰ nõ ẽ ipſas figuras vel ipſos athomos qeſcere: id̃ dicebãt auxiliũ fieri de foris igrediẽtibꝰ alijs hꝯ athomis in reſpirãdo. dicebant.n. ꝓhibere has figuras vel hos athomos q̃ ſũt i aialibus diſgregari. nã genꝰ athomoꝝ ꝑ reſpiratõeꝫ igrediẽs eſt ſil̃ ꝓhibẽs ⁊ cõſtringẽs ⁊ ꝯprimẽs alios athomos non permittẽs eos diſgregari. vñ dicebãt aialia tãdiu viuere q̃ꝫdiu pñt hoc facere. ¶ Notãdũ aũt itentõeꝫ hꝰ lr̃e in h̃ ꝯſiſtere: ꝙ qꝛ athomi ex qbꝰ ꝯponit̃ aia: nulloꝰ qeſcũt: ſed ſunt valde mobiles: ⁊ niſi ꝯpmerent̃ ſtati diſcederẽt abinuicẽ ⁊ diſſolueret̃ aia. id̃ poſuit democritꝰ ꝙ al̃ idiget reſpiratiõe. qꝛ aer exterior ꝯtinẽs hꝯ athomos cuꝫ attrahit̃ ꝑ reſpirationẽ extẽdit ⁊ imittit alios athomos exteriores q cõprimũt athomos: ex qbꝰ cõponit̃ aia ne diſſoluant̃. ⁊ ſic ꝯtinuat̃ vita. qꝛ tam diu viuit al̃ q̃ꝫ diu põt reſpirare: ⁊ q̃ꝫdiu põt h̃ auxiliũ facere. g̊ auxiliuꝫ fit deforis. qꝛ athomi exñtes exteriꝰ ⁊ deforis cũ ꝑ reſpirationẽ igrediuntur interiꝰ auxiliat̃ aiali vt ꝯtinuet̃ in vita. ⁊ qꝛ ſic ẽ: ſignũ eſt ꝙ aia q̃ dat vitã aiali ſit cõpoſita ex athomis cum ꝑ athomos ꝯtinuet̃ hꝯ vita. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ vbi nos hẽmꝰ auxiliũ fieri deforis alia lr̃a hꝫ auxiliũ fieri celitus qd̃ forte dictũ aludit põni pictag. quaꝫ in aliquo ſecuti ſũt democritus ⁊ leucippus. dr̃ eni poſuiſſe pictagoras celũ eſſe magnũ aial. ꝑ cuiꝰ hiatum ⁊ reſpirationẽ attrahit̃ iſte aer: ſic plenꝰ athomis. ⁊ qꝛ ꝑ athomos in h̃ aere exñtes auxiliãt̃ aialia vt ꝯtiuent̃ i vita dr̃ hꝯ auxiliũ fieri celitus.

Dubitaret forte aliqs q̃uo athomi exteriores qui ſunt de foris auxiliant̃ nos ⁊ faciũt ad ꝯtinuatõeꝫ vite. ¶ Dõꝫ ꝙ ſcḋm opionẽ democriti ⁊ ponẽdo aiaꝫ ꝯponi ex athomis in reſpirãdo ⁊ attrahẽdo aereꝫ exteriorẽ plenũ athomis: vt ꝯmẽtator inuit ſup hunc locũ: triplex auxiliũ ꝯſeqmur. ꝑmũ eſt ꝙ athomi ex qbus ꝯponit̃ aia eo ꝙ ſint nãe ignee ⁊ figure rotũde ſunt adeo habiles ad motũ ꝙ nullo mõ ꝯtingit eos qeſcere: ſꝫ ſemꝑ ꝯtingit aliquẽ ex eis diſcedere. per athomos g̊ attractos exteriꝰ auxiliamur. qꝛ ſupplet̃ locꝰ deſcẽdẽtiũ athomoꝝ. nã ſi aia eſt ꝯpoſita ex athomis: ⁊ ſemꝑ diſcedunt aliq ex eis ſi nõ attraherent̃ aliq athomi ſupplentes locũ diſcedentiũ ſtatiꝫ corrũperet̃ aial. ſcd̃o auxiliamur ꝑ hꝯ athomos attractos deforis. qꝛ illi ꝯprimũt alios athomos ex qbꝰ ꝯponit̃ aia ⁊ nõ ꝑmittũt eos ita diſcedere. 3ᵒ iuuamur per hꝯ athomos. qꝛ ſic vnꝰ carbo ignitꝰ fortificat̃ ⁊ roboratur ad pñtiaꝫ alteriꝰ carbonis igniti: ſic athomi ex qbꝰ cõponit̃ aia roborant̃ ⁊ fortificant̃ ⁊ validiꝰ operant̃ opa eis debita ad pñtiaꝫ athomoꝝ exteriꝰ acutorum. hec aũt tria ſatis inuunt̃ in lr̃a vbi dicit̃ ꝙ athomi exteriꝰ attracti ꝓhibẽt athomos ex qbꝰ ꝯponit̃ aia ⁊ cõſtringũt ⁊ ꝯprimũt. ꝓhibẽt.n. eos ꝙ nõ ꝑmittũt ipſos ſic de facili diſgregari. ꝯſtringũt eni eos. qꝛ nõ ꝑmittunt eos ſic rareſieri: eo ꝙ ſuppleãt ⁊ ſubintrẽt locũ diſcedentiũ athomoꝝ. comprimunt aũt ipſos: qd̃ faciẽdo fortificãt eos ⁊ redunt eos validiores ad operãdũ opa eis debita. Deide cũ dicit.

¶ **Videt̃ aũt ⁊ a pythagoricis dictũ eandeꝫ hr̃e itelligẽtiã. Dixerũt.n. qdã ipſoꝝ aiam eſſe que ſunt in aere deciſiones: alij aũt has mouẽs.** Cõ. xx

¶ Ponit poſitionem pictagore. Circa quod tria facit. qꝛ ꝑmo ponit hꝯ poſitionẽ. ſcd̃o aſſignat poſitiõis rõnẽ. 3ᵒ ex his q̃ dixerat concludit ꝙ oẽs hi phĩ q noiati ſunt venati ſunt nãm aie ⁊ cõſiderauerũt ipam ex parte motus. ſcd̃a ibi (De his aũt) tertia ibi (Videt̃ aũt) Dicit ergo ꝙ dictũ a pyctagoricis videt̃ eandẽ hr̃e itelligẽtiã. i. eandẽ hr̃e ſniam cũ dicto democriti ⁊ leucippi: nõ tñ ipſi pyctagorici

ſilr cōueniebant cum poſitione democriti:ſed qdā ipſoꝝ dicebat animā eſſe has deciſiones que ſunt in aere:ꝛ iſti ſimplr ɔueniebāt cū democrito:alij aūt pictagorici dixerunt ꝙ aia nō eſt hꝫ athomi:nec hꝫ deciſiones:ſꝫ eſt quedam vtus mouēs has deciſiones:ꝛ hos athomos:ꝛ huius opionis dr̄ fuiſſe qdā phs noīe archilaus magiſter ſocratis. ¶ Notandum aūt ꝙ pictagorici dicunt̄ illi qui ſecuti ſunt pictagorā:ſicut ergo inter ariſtotelicos.i.inter ſequētes ariſtotilē ſunt opiniones varie:ꝛ quidā opinant̄ vnūꝫ ꝛ qdā aliud:ſic īter pitagoricos poterāt eē varie opiones:ꝛ qdam poterāt opinari vnū:ꝛ qdā aliud. ¶ Deide cuꝫ dic.

¶ De his autem dictū eſt ꝓpter id ꝙ continue vident̄ moueri:ꝛ ſi ſit tranquillitas nimia. In idem autem ferunt̄ ꝛ quicūqꝫ dicunt animaꝫ eſſe quid ſeipſum mouens.

¶ Aſſignat huius poſitionis rōnē dicēs:ꝙ dictū eſt de his videlꝫ quare aīa dicat̄ cōpoſita ex athomis.nam hoc eſt ꝓpter hoc ꝙ hꝫ athomi ɔtinue vident̄ moueri.ꝛ ſi ſit nimia trāquillitas in aere:ꝛ qꝛ aīa ponit̄ eſſe qd mouēs cū ſm antiquoꝝ opionē nihil moueat niſi moueat̄ ꝛ ipm dignum videbat̄ eis ꝙ aīa eſſet cōpoſita ex athomis q ſunt adeo mobiles.addit aūt ꝙ in id idē ferunt̄ qcūqꝫ dicunt aīam eſſe qd.i.eſſe aliqd ſeipſum mouēs.hi.n.ferunt̄ ī idē ꝛ tenēt eandē quodāmodo ſniam:qꝛ ɔſiderant aīaꝫ rōne motus. ¶ Deidecum dicit.

¶ Vident̄ autem omnes hi exiſtimaſſe motuꝫ maxime ꝓprium eſſe anime:ꝛ alia quideꝫ oīa moueri ꝓpter animam:ipſam autem a ſeipſa propter nihil videre mouens quod non moueatur ꝛ ipſum.

¶ Concludit ex dictis ꝙ oēs hi phi ɔſiderauerūt de aīa ꝛ venati ſunt ipſam ex parte mot᷒ dicēs:vident̄ aūt oēs phi .ſ.qui noīati ſunt exiſtimaſſe motuꝫ eſſe maxime ꝓprium anime:ꝛ alia qdē oīa moueri ꝓpter aīam:ipſam aūt aīam dicebāt moueri a ſeipſa:dicebāt enim aīam moueri cum mouebat:ꝓpter id ꝙ ſꝫ eos nihil videt̄ mouēs qđ nō moueat̄ ꝛ ipſum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.23. ¶ Similiter autem ꝛ anaxagoras animam dicit eſſe mouētē:ꝛ ſi aliquis alius dixit ꝙ omne mouet intellectus.

¶ Pōit poſitionē anaxagore:circa qđ duo fac̄.qꝛ pͣ narrat hꝫ poſitionē.ſecūdo cōparat poſitionē eius ad poſitioneꝫ democriti.ibi.(Non tamē penit᷒)dicit ergo:ꝙ ſimiliter aūt ꝛ anaxagoras:ſupple conſiderauit aīam ex pte mot᷒: qꝛ dicit aīam eſſe mouentē alia ꝛ ſi aliqs alius ſecutus eſt anaxagorā:ꝛ dixit ꝙ intellect᷒.i.ꝙ aīa mouet omne.i.mouet oīa:ſic dicēs:ſupple in candē incidit ſniam ꝛ ɔſiderat aīam ex parte motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non tamē penitus ſicut democritus:ille qdem enim dicit ſimpliciter idem eſſe animam ꝛ intellectum:verū enim aiebat eſſe quod videt̄ vnde bene dicere homerum ꝙ Hector iacet aliud ſapiens:non itaqꝫ videtur intellectus tanqꝫ potentia quedā que circa veritatem:ſed idē dicit aīam ꝛ intellectum.

¶ Comparat opinionē Anax.ad opioneꝫ democriti oſtendens ꝙ democritus magis certificauit nos.i.magis patēter locutus eſt.ꝛ non ita dubie loquebat̄ ſicut Anaxago. circa qđ tria facit.qꝛ pͣmo oſtēdit democritū patēter ꝛ manifeſte locutū eſſe.ſcđo declarat anax.nō fuiſſe locutū patenter ſed dubie:tertio epilogat circa determinata.ſecunda ibi.(Anax.aūt).tertia ibi.(Quicūqꝫ quidē ergo ī moueri).dicit ergo ꝙ cū anax.non penitus nos certificat de ſua poſitione:ſicut democritus.nam ille quidem.i.democritus ſimpliciter dixit idem eſſe animam ꝛ intellectum: non enim diſtinguebat democritus inter intellectū ꝛ ſenſum:volebat aūt veruꝫ eſſe qđ videt̄.i.qđ apparet ſenſui dicebat enim ſenſum habere virtutē diſcipline ꝛ eſſe idē qđ intellectus:vnde cōmēdabat Homeꝝ dicēs democritus:Homeruꝫ bene facere.i.bene dicere cum dicebat ꝙ hector iacet:quaſi aliud ſapiēs.democritus itaqꝫ non vtitur vel non videt̄ vti intellectu tanqꝫ ſit potētia quedaꝫ que ſit circa veritateꝫ:ꝛ que ſit diſtincta a ſenſu.ſed idem dicit eſſe intellectum ꝛ aīam:ꝛ intellectū ꝛ ſenſuꝫ. ¶ Notandum aūt ꝙ Homerus ponebat ꝙ quādo hector trāſmutabat̄ in ſenſu ꝛ in corpore qđ trāſmutabat̄ in intellectu:ꝛ iacebat qꝫ alius ſapiēs.volebat.n.homerus ꝙ qn̄ hector erat alienat᷒ in ſenſu:qđ iaceret quaſi ſapiēs aliud.i. aliena:ꝛ volebat ꝙ eſſet alienat᷒ in intellectu:ex quo ſeqbat̄ ꝙ ītellect᷒ eſſet ſenſus.ꝛ qꝛ democrit᷒ ponebat intellectum eſſe ſenſum:ideo cōmēdabat hoc dcm̄ homeri:qꝛ ɔcordabat poſitioni ſue.

Dubitaret forte aliqs.vtrū ſit verū dictū homeri ꝙ qn̄ aliquis eſt alienatus in ſenſu ꝙ iaceat quaſi aliud ſapiēs:ꝛ ꝙ ſit alienat᷒ in intellectu:videt̄ ꝙ ſic:qꝛ frenetici alienati in ſenſu videntur aliena ſape:ꝛ vn̄r eē alienati in ītellectu. ¶ Dicēdū ꝙ alienatio in ſenſu ꝑ ſe nō fac̄ alienationē in ītellectu.nec ītellect᷒ eſt ſenſus vt opinabant̄ democrit᷒ ꝛ homer᷒:attn̄ qꝛ nō ītelligim᷒ niſi cū fantaſmate leſo organo fantaſtico per accn̄s impedit̄ opatio ītellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō democrit᷒ opiabat̄ idē eē ītellꝫ ꝛ ſenſuꝫ ex eo ꝙ dicebat idē eē ītellꝫ ꝛ aīaꝫ. ¶ Dōm ꝙ democrit᷒ nō loqbat̄ de oī aīa:ſꝫ ſolū loqbat̄ de aīa aīaliū:q̄ mouet ꝑ deſideriū ꝛ appetitū:imo ēt nō videbat̄ loq de aīa oīuꝫ aīaliū:ſꝫ ſolū de aīa aīaliū reſpirātiū:cū ꝓbaret cōpoſitā aīaꝫ eē ex athomis:qꝛ reſpirādo ꝛ attrahēdo aerē plenū athomis ɔtinuabat̄ aīaliū vita:ſi g̊ idē erit ītell's:qđ aīa taliū aīaliū nullū erit aīal reſpirās qđ nō hēat ītellꝫ:qđ eē nō poſſꝫ niſi ideꝫ eēt ītell's ꝛ ſenſus:cū multa ſint aīalia reſpirātia hn̄tia ſolū ſenſuꝫ. ¶ Sciendū g̊ ꝙ ex dictis democriti triplr̄ pōt colligi ꝙ idē ſit ītellꝰs ꝛ ſenſus.pͦ.n.h̄ colligit̄ ex eo ꝙ dicebat idē eē ītellꝫ ꝛ aīam.2ͦ ex eo qđ ponebat ꝙ veꝝ eēt obꝫ ſenſus.dicebat.n.verū eē qđ videbat̄ ſenſui:cū g̊ vitas ſit rectitudo ſola mēte ꝑceptibilis.vt dic̄ Anſelm᷒ ī libͦ đ vitate ꝛ vitas ſit adeqtio reꝝ ꝛ itellectuū.vt dic̄ Boetius vr̄ veꝝ eē ꝓpriū obm ītell's:q g̊ dicit veꝝ eē obꝫ ſenſus dicit ītellm̄ eē ſenſuꝫ:veꝝ.n.formalr̄ nō cōparat̄ ad ſenſum ſꝫ ad ītellectū.3ͦ hoc idē colligit̄ ex dicto democriti ex eo ꝙ cōmēdabat homeꝝ hoc dicētē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Anaxagoras autem minus certificat de ipſa. Cō.24.
Multotiens quidem enim cauſaꝫ eius ꝙ bene ꝛ recte dicit eſſe intellectum:aliqui autem intellectum hūc eſſe animam. In oībus enim ipſum ineſſe aīalibus magnis:ꝛ paruis ꝛ honorabilibus:ꝛ inhonorabilibus:non videtur autem ſm prudētiam dictus ītellect᷒ oīb᷒ ſilr aīalib᷒ ineſſe:ſed neqꝫ oībus hoībus.

¶ Narrat pōnē anax.d.ꝙ anax.aūt min᷒ certificat.i.min᷒ certe ꝛ magis dubie loqt̄ de ipa aīa vl̄ magis dubie loqt̄ đ ipſis.i.de aīa ꝛ ītellu:qꝛ mltotiēs qdē.n.dic̄ ītellꝫ n̄ eē idē qđ aīa:ſꝫ dixit ītellꝫ eē cāꝫ ei᷒ qđ recte ꝛ bn̄ opari.alibi āt dixit hūc ītellꝫ eē aīaꝫ:ait.n.ipm ītellm̄ eē in oīb᷒ aīalib᷒ magnis ꝛ ꝑuis honorabilib᷒ ꝛ inhonorabilib᷒.Ɔrie g̊ loqt̄

anax. de itellectu: nec certificat nos qualr̃ accipiat itellectum: nam itellect⁹ dict⁹ ẜm prudẽtiã nõ videt̃ ieſſe ſimiliter omnibus aialibus: ſed neq₃ videt̃ ineſſe oib⁹ hoibus. ❡ Notandum autẽ ꝙ bene ⁊ recte agere ꝯ̃ per prudentiã: q₂ prudẽtia eſt recta rõ agibiliũ: ſicut ars eſt recta rõ factibiliũ. vt declarari h₃ in. 6ᵒ ethi. cũ ġ anax. dixit itellectũ eẽ cãz bñ agẽdi accipit itellectũ dcm̃ ẜ₃ prudẽtiã que nõ eſt idẽ qꝺ aia: nec ieſt oib⁹ aialib⁹. imo ſic accept⁹ itellectus nõ ieſt oib⁹ hoib⁹: ſ₃ cũ idẽ anax. dicat itellectũ idem eẽ ꝙ aia ⁊ ieſſe oib⁹ aialib⁹ vel ꝯ̃riat̃ ſibiipſi vel equoce ⁊ ĩdeterminate loq̃tur: nec certificat nos qualr̃ accipiat intellectũ. in hac ġ pte magis eſt cõmẽdãdus democrit⁹. q₂ nõ ſic dubie eſt locut⁹. ❡ Deinde cum dicit.

Cõ. 25. ❡ Quicunq₃ igitur in moueri animatũ aſpexerunt: hi quidem maxime motum opinati ſunt animam eſſe.

❡ Epilogat circa determiata. d. ꝙ q̃cũq₃ q̃dẽ igit̃ aſpexerunt aiatũ i moueri. i. q̃tũ ad motũ. hi q̃dẽ maxime opiati ſunt aiam eẽ q̃d motũ vel q̃d motiuũ ⁊ mouentẽ alia: dixerunt. n. ꝙ aia ipſa mota mouebat ⁊ reliqua.

Quicũq₃ autem ad cognoſcere ⁊ ſentire ea que ſunt: iſti dicũt animaz eſſe principia: aliꝭ quidem faciẽtes plura hec: aliꝭ vo vnũ hoc.

❡ Poſtq̃₃ ph̃s determinauit opiones phoꝝ venãtiũ aiam per viã mot⁹. in pte iſta determinat de opionib⁹ phoꝝ venantiũ aiam ⁊ determinãtiũ de ipſa ꝑ viã cognitõis ⁊ ſenſus: circa qꝺ duo facit: q₂ p̃mo oſtẽdit quõ antiq ph̃i determinabãt de aia ꝑ viaz cognitionis ⁊ ſenſus. 2ᵒ qꝺ dixerat manifeſtat ꝑ opionẽ emp̃. ⁊ platõis: ibi (ſicut empe. q̃dẽ) dicit aũt ꝙ q̃cũq₃ ãt aſpexerũt aiaz ad cognoſcere ⁊ ſentire ea q̃ ſunt. i. entia. q. d. ꝙ q̃cunq₃ ꝯſiderauerũt de aia ex eo ꝙ ipſa ſentit ⁊ cognoſcit entia: iſti dicũt aiaz eẽ p̃ncipia entiũ: ⁊ q₂ diuerſimode loq̃bant̃ antiq de p̃ncipiꝭs: q₂ aliq poſuerũt pl̃a p̃ncipia: aliq vo vnũ: ideo aliꝭ q̃dẽ erãt faciẽtes. i. dicẽtes aiam eẽ pl̃a hoc. i. plura p̃ncipia. aliꝭ vo dicebant aiam eſſe vnũ hoc. i. vnũ p̃ncipium.

Dubitaret forte aliq̃s quõ antiqui venantes aiaz ꝑ viã cognitõis ⁊ ſenſus dixerũt ipſam eſſe p̃ncipia entiũ. ❡ Dõm ꝙ oĩs cognitio fit ꝑ aſſilatiõnẽ. nam niſi eẽt ſilitudo rei cognite in cognoſcente oporteret rẽ illã ignoratã eſſe: h₃. n. hoc vitatẽ tã in cognitõe ſenſitiua q̃₃ itellectiua. nã nunq̃₃ ſenſus ſentiret aliq̃d niſi eẽt in ſenſu ſilitudo rei ſenſibilis ⁊ nunq̃₃ itelligeret itellect⁹ aliq̃d niſi eẽt in eo ſilitudo rei itelligibilis: vt ġ ponerent antiq: ꝙ aia poſſet cognoſcere oia dicebãt ipſam hr̃e ſilitudinẽ cũ oib⁹: non aũt videbat̃ ipſis ꝙ aia poſſet hr̃e ſilitudinẽ cũ oib⁹ niſi eſſet cõpoſita ex p̃ncipiꝭs oĩu₃: volẽtes ġ aiam iueſtigare ꝑ viã cognitionis dixerũt ipſam eẽ p̃ncipia oĩu₃: vt hẽret ſilitudinẽ cũ oib⁹ ⁊ vt poſſet cognoſcere oia: q₂ ġ poſuerũt vnum p̃nᵐ oĩu₃ dixerũt aiaz eẽ illꝺ p̃nᵐ: vt qui dixerũt oia eẽ ex aere dixerũt aiaz eẽ aerẽ. nã ſi aia eſt aer h₃ ſilitudinẽ cum oib⁹ que ſunt ex aere: ⁊ põt oia talia cognoſcere. dicẽtes vo ꝙ p̃ncipiũ oĩu₃ erat aq̃: ⁊ ꝙ oia erãt ex aq̃ dixerũt aiam eẽ aquã: ponẽtes aũt nõ vnũ p̃nᵐ oĩum entiũ: ſed pl̃a ſic fecit emp̃. dixerũt aiam eſſe illa pl̃a p̃ncipia: q̃re loq̃ntes de aia ⁊ iueſtigãtes eam ꝑ viã cognitõis ſicut diuerſificabant̃ in loquẽdo de p̃ncipiꝭs: ſic diuerſificati ſunt in loquẽdo de aia.

Alterius forte dubitaret aliq̃s. vtrũ bona eẽt poſitio antiquoꝝ: ⁊ vĩ ꝙ ſic: q₂ ſi cognitio fit ꝑ aſſilatiõnẽ: o₃ aiam eſſe cõpoſita₃ ex p̃ncipiꝭs oĩu₃ ad hoc ꝙ hẽat ſilitudinẽ cũ oib⁹ vt poſſit cognoſcere oia. ❡ Dicẽdũ ꝙ vt cõiter ponit̃: iſte fuit antiquoꝝ error: credebãt. n. ꝙ cognitũ deberet eſſe realr̃ in cognoſcente. nõ videbat̃ q̃de₃ eis poſſe ꝙ aia poſſet cognoſcere terrã niſi in ſe realr̃ hr̃et terram. nec ꝙ poſſet cognoſcere aquã ſi nõ in ſe realr̃ hẽret aquã. hoc ġ poſito dicebant ꝙ aia terrã cognoſcit terra. ⁊ aquã aq̃. vt ꝑ terrã quã h₃ aia apꝺ ſe põt cognoſcere aliã terrã: ⁊ ꝑ aquã quã h₃ in ſe põt cognoſcere aliã aquã: ſed hec poſitio eſt falſa: q₂ vt declarabit̃ in 3ᵒ. lapis nõ eſt in aia: ſed ſpẽs lapidis: ſic etiã terra nõ eſt in aia: ſed ſpẽs terre: aia ġ quodãmodo eſt oia: ⁊ oia ſunt in aia nõ ẜm eſſe reale: vt ponebãt antiq: ſed ẜm eſſe ſilitudinariũ ⁊ intẽtionale: eſt. n. ſenſus ſuſceptiuus oĩum ſpẽꝝ ſenſibiliũ: ⁊ itellect⁹ oĩu₃ ſpecieꝝ intelligibiliũ: ſuſcipiendo ergo aia hꝰ ſpẽs poterit per ſenſu₃ aſſimilari oib⁹ ſenſibilib⁹ ⁊ cognoſcere oia ſenſibilia: per intellectũ vo aſſimilari poterit oib⁹ itelligibilib⁹ ⁊ cognoſcere oia intelligibilia. ❡ Deinde cu₃ dicit.

❡ Sicut Empedocles q̃de₃ ex elemẽtis omnibus eſſe: ⁊ vnumq̃dq₃ eoꝝ animaz dicẽs: ſic terram q̃dem terra cognoſcimus: aquã autem aqua: ethere aute₃ ethera: ſed igne₃ igne manifeſtum eſt: concordiaz aute₃ concordia: diſcordia autem diſcordiam.

❡ Manifeſtat qꝺ dixerat per opinione₃ empedo. ⁊ platonis qui iueſtigantes aiam per viã cognitõis dixerũt ipſa₃ aiam ꝯſtare ⁊ eſſe cõpoſitã ex p̃ncipiꝭs entiũ: circa qꝺ duo facit: q₂ p̃mo oſtẽdit quõ empe. dicebat aia₃ eſſe cõpoſitã ex p̃ncipiꝭs entiũ. ſecũdo ꝺ̃clarat quomõ hoc idẽ dicebat plato ibi (Eodẽ aũt mõ ⁊ plato) ꝯtinuet̃ ſic. bene dico ꝙ antiq iueſtigãtes aiam per viã cognitionis dixerũt aia₃ eẽ p̃ncipia oĩu₃ entiũ: ſicut dixit empe. q q̃dẽ dixit aia₃ eẽ ex oib⁹ elemẽtis. i. ex oib⁹ p̃ncipiꝭs: ⁊ dixit aiam eẽ vnũq̃dq₃ hoꝝ p̃ncipioꝝ: vt poſſit oia cognoſcere: ſic dicẽs: ꝙ terra q̃dẽ cognoſcimus terrã. ethera. i. aerẽ cognoſcim⁹ ethere. i. aere. aqua₃ cognoſcimus aqua. ignẽ igne: ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ ꝯcordiã cognoſcimus ꝯcordia: ⁊ ꝑ ꝯcordiã ⁊ diſcordiam que eſt corruptiua cognoſcim⁹ diſcordia. i. ꝑ diſcordia₃. ❡ Notãdũ aũt emp̃. poſuiſſe ſex p̃ncipia: q̃tuor mãlia ⁊ duo effectiua. dixit. n. terrã aquã aerẽ ⁊ ignẽ eẽ p̃ncipia mãlia: ꝯcordiã vo ⁊ diſcordiã voluit eẽ p̃ncipia effectiua: ita ꝙ ꝯcordia eẽt p̃nᵐ effectiuũ gñationis. diſcordiã vo corruptõis. nã qñ elemẽta erãt ꝓportionata ⁊ in ꝯcordia fiebat gñatio ⁊ qñ iproportiõata ⁊ in diſcordia fiebat corruptio. ⁊ q₂ hec ſex ponebat p̃ncipia oĩu₃ entiũ: vt aia poſſet cognoſcere omnia entia dicebat ipſa₃ ex oibus his cõſtare. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Eodem aute₃ modo Plato in Timeo animam ex elementis facit. cognoſci eni₃ ſimile ſimili: res aute₃ ex principiꝭs eſſe. Cõ. 26

❡ Oſtẽdit quõ plato ponebat aia₃ cõponi ex p̃ncipiꝭs. Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ entia quantu₃ ad p̃ñs ſpectat tripliciter p̃ñt ꝯſiderari. p̃mo vt ſunt aliq̃d in ſe. 2ᵒ vt referũtur ad ſuũ p̃nᵐ effectiuũ. 3ᵒ. cõſiderari p̃ñt vt cõparant̃ ad ens in q̃ cõicãt: ⁊ qꝺ vĩr in oib⁹ repit̃. ſi ꝯſiderent̃ entia vt ſunt aliq̃d in ſe: ſic plato viſus eſt ponere p̃ncipia entium idẽ ⁊ diuerſum: vel ptibile ⁊ ipartibile: vĩr. n. entia diſtingui: q₂ q̃dã ſũt ſenſibilia vt iſta corpalia: q̃dã itelligibilia vt ſube ſepate. hec aũt corporalia vĩr ꝯſtare ex diuerſo ⁊ partibili: q₂ i eis eſt cõpõ ⁊ diuerſitas ptiũ. ſube vo ſepate vĩr ꝯſtare ex eodẽ ⁊ ipartibili: q₂ i eis ẽ ſimplicitas ⁊ vnitas. p̃ncipia itaq₃ oĩu₃ entiũ vident̃ eſſe idẽ ⁊ diuerſum. Scꝺo vo poſſunt res conſiderari vt comparant̃ ad ſuum principium effectiuum: ⁊ ſic principia entium dixit plato eẽ ydeas a q̃bus hec entia fiebãt ⁊ cauſabant̃. 3ᵒ. p̃ñt res

coparari ad ipm ens: qd pticipat ⁊ ꝙ coiter repit in oibus ⁊ ſic pncipia reruz: dixit plato eſſe numeros. nam ſm Comentatore in. 7° metaphy. neſciuit plato diſtinguere iter vnum qd eſt pncipiu numeri: ⁊ qd conuertit cuz ente: qre ſicut in ſingulis reb9 repiunt plures pfectiones: ⁊ plures vnitates loquendo de vno qd ꝯuertit cum ente: ſic credidit ꝙ repirent in ſingulis reb9 vnitates que eent pncipiu numeri. ppter qd poſuit numeros ee pncipiu oiuz entiu. dixit qde in oib9 entib9 eſſe numez pterq in vno. videlz in pma cauſa qua poſuit circa eentia vnitatis ⁊ bonitatis. ꝙ ſi accepiſſet numez large pro omni plalitate vel pro oi multitudine no male dixiſſet. ſz accipiedo numez pprie: vt ipſe accipiebat q eſt ſpes qntitatis: no bn dixit: qz hõ numerus no hz ee niſi i ꝯtinuis: nec ſe extedit ad ſubſtatias ſeparatas. ſemp. n. numerus pprie ſumpt9 cauſat ex diuiſione ꝯtinui. vt declarari habz in 3° phy. poſuit itaq plato qntu ad pſens ſpectat tria genera pncipioz entiuz: videlz ide ⁊ diuerſum: ydeas: ⁊ numeros: in declarado ergo quo plato poſuit aiaz ꝯſtare ex pncipijs: tria facit. qz pmo oſtedit quo plato dixit aiam ꝯſtare ex eode ⁊ diuerſo. 2° quo dixit eam ꝯſtare ex ydeis. 3° quo ex numeris. 2a ibi. (Silr aut ⁊ i his). 3a ibi. (Adhuc aut ⁊ aliter) dicit g ꝙ eode aut modo ⁊ plato in thimeo facit. i. ꝯſtituit aiam ex elemetis. i. ex pncipijs: vult. n. ſile ſili cognoſci. res aut dixit eſſe ex pncipijs. vt ergo aia cognoſcat oia: ⁊ heat ſilitudine cum oibus: dixit plato eam ꝯſtare ex elemetis ⁊ pncipijs oiuz. ¶ Notadum aut ꝙ hic Ariſto. no dicit quo plato poſuit aiam ꝯſtare ex elemetis: ſed remittit nos ad libz thimei. vbi vt inuit tam themiſtius q cometator pncipia entiu dicunt eſſe ptibile ⁊ impartibile vel ide ⁊ diuerſum. hoc g modo poſuit plato aiam coſtare ex pncipijs: qz dixit ea coſtare ex eode ⁊ diuerſo vel ex partibili ⁊ ipartibili.

Dubitaret forte aliqs quo aia eſt copoſita ex partibili ⁊ ipartibili. ¶ Dicendum ꝙ hoc themiſtius tripľr declarare itedit ſm ꝙ aia tripľr pot ꝯſiderari. pmo eniz ꝯſiderari pot ſm ſubaz. ſecudo ſm potentias. 3° ſm vtruq. oibus aut his modis aia eſt aliquo modo copoſita ex eode ⁊ diuerſo: debem9 enim imaginari ꝙ aia ſm ſuam nam ⁊ ſubſtatiam eſt media iter ſubſtatias ſeparatas: ⁊ iſta ſenſibilia. vn themiſtius ait ꝙ natura ronalis intellectu qdem eſt deterior. ſed his ſenſibilib9 eſt dignior. iſta ergo corporalia ſunt nature ſenſibilis. homo vo eſt nature ronalis. ſubſtantie vo ſeparate ſunt nature intellectualis. natura g ronalis ſiue aia noſtra eſt dignior ⁊ ſimplicior his ſenſibilib9: ſz eſt iferior ⁊ copoſitior ſubſtatijs ſeparatis: coparata ergo aia ad hec ſenſibilia repit in ea idetitas ⁊ ſimplicitas. coparata vero ad ſubſtatias ſeparatas eſt in ipſa copoſitio ⁊ poſſibilitas: ⁊ qz media eſt aia inter hec ⁊ illa: quaſi participas vtruq: dr conſtare ex his pncipijs. videlz ex eodem ⁊ diuerſo. 2° hoc idem patet ſi coſideret aia ſm ſuas potetias. nam in aia quedam ſunt potetie no organice: ⁊ iſte ſunt ſimplices ⁊ impartibiles vt intellect9 ⁊ volutas: queda ſunt organice: ⁊ iſte ſunt partibiles: qz extendunt extenſione organi. aia ergo: qz comphedit in ſe vtruq: dr conſtare ex partibili ⁊ impartibili. tertio hoc ide patet ſi coſideret aia quantum ad vtruq. nam tam aia q alie res ſm genus ꝯueniut cum oibus his que ſunt in illo genere ⁊ ſm ſpecie coueniunt cum oibus his que ſunt in illa ſpecie: ſed ſm differentias: ⁊ ſm ppria accidetia dicunt differre ab alijs: ⁊ qz aia tam ſm ſubſtantia q ſm potetias habet aliqua coueniețiam ⁊ aliqua dnaz cum alijs: rone ꝯuenietie dr conſtare ex eode: rone differetie dr coſtare ex diuerſo. ⁊ qz oes res vel coſtant ex eodez vel ex diuerſo vel ex vtroq aia que conſtat ex eode ⁊ diuerſo: habet ſilitudine cum oib9 ⁊ pot cognoſcere oia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Similiter autem ⁊ in his que ſunt de philoſophia dicta determinatum eſt: ipſum quidez animal ex ipſa vnius ydea: ⁊ ex prima longitudine ⁊ latitudine: ⁊ altitudine: alia autem ſimili modo.**

¶ Oſtedit quomodo aia conſtat ex elemetis ſiue ex pncipijs que ſunt idee dices. ꝙ ſilr aut ⁊ in his que dicta ſunt de phia dicta nali: determinatu eſt a platone ꝙ ipſum qdem aial eſt coſtitutu ex ipſa idea vnius: ideſt ex ydea vnitatis: ⁊ ex pma longitudine. i. ex ydea dualitatis: ⁊ ex pma latitudine: ideſt ex idea trinarij: ⁊ ex pma altitudine. ideſt ex idea qternarij: ⁊ alia entia ab aia ſili mo dixit ee copoſita ex his elemetis. ¶ Notandu aut ꝙ ex ydea vnitatis dualitatis trinarij ⁊ qternarij i ſua phia dicta nali poſuit plato coponi tam aiaz q alia entia: ⁊ qz ſm ipm eode mo coponebat aia ⁊ alia entia hebat aia ſilitudine cu oibus entib9 ⁊ poterat aia cognoſcere oia entia. ¶ Notadu etia ꝙ phiaz platonis non appellat Ariſt. phiaz nale: ſed dicta nale: qz plato dicebat eam eſſe phiaz nale: non tn erat nalis: qz vt declarari hz in pmo de gnatione: vbi coparat opinio platonis ad opionem democriti: plato no loqbat phyſice ⁊ nalr: ſed extranee. vl phia platonis appellat phia dicta: qz ſolu vbis erat fulcita: no aut erat rone firmata.

Dubitaret forte aliqs quomodo pma longitudo dicit ydea dualitatis: ⁊ pma latitudo ydea ternarij: ⁊ pma altitudo ſiue pma pfunditas ydea qternarij. ¶ Dicedu ꝙ longitudo ſiue linea hz rone dualitatis: qz eius exteſio eſt de pucto ad puctu: latitudo autez ſiue ſupficies hz rone trinarij: qz nunq eſt dare ſupficiez rectilinea niſi ſit ibi ſignare tertiu punctu: ita ꝙ triangulus: vbi eſt ſignare tria pucta eſt pma figuraru rectilinearum: pfundu aut ſiue altu. i. corpus cui copetit here pfuditate ⁊ altitudine hz rone qternarij. naz poſtq fecimus ſupficie trilatere: vbi eſt figurare tria puncta: ſi volumus facere corp9 oz dare quartu punctuz: ⁊ fiet piramis. ita ꝙ piramis eſt pmu corpoz angulariu: ſicut triagulus eſt pma figuraz rectilinearu. cum ergo ydee ſint quiditates ⁊ pncipia hoz ſenſibiliu: longitudo: latitudo: ⁊ altitudo pus reſeruant in ydeis q in iſtis ſenſibilib9: ydea g linee erit pma longitudo ⁊ erit: ydea dualitatis. idea vo latitudinis ſiue ſupficiei erit pma latitudo ⁊ erit ydea ternarij. ydea vo altitudinis ſiue corporis erit pma altitudo ⁊ erit ydea quaternarij: ex his ergo ydeis dicebat plato ꝯſtare tam animam q alia entia.

Alterius forte dubitarz aliqs quo ta aia q alia entia ꝯſtet: ex his ydeis. ¶ Dicez ꝙ i his iferiorib9 qtuor repim9. vz. puctu linea ſupficie ⁊ corpus: puct9 aut hz rone vnitatis: linea dualitatis: ſupficies ternarij: corp9 qternarij: ⁊ qz plato dixit ydeas ee qditates hoz ſenſibiliu poſuit hec ſenſibilia coſtare ex ydea pucti que appellabat ydea vnitatis: ⁊ ex ydea dualitatis quaz appellabat pam logitudine: ⁊ ex ydea ternarij qua appellabat pma latinem: ⁊ ex ydea qternarij qua appellabat pma altitudine: ex his g ydeis dixit ꝯſtare oia hec ſenſibilia: vt g aia poſſit hre ſilitudine cu oib9 iſtis: ⁊ vt poſſz oia iſta cognoſcere: dixit eam ex oibus his ydeis eſſe compoſitam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc autem ⁊ aliter itellectu quide vnuz: ſciam aut duo: ſingulariter aut ad vnum: plani aut numeru ad opinione: ſenſum vero eum qui firmi: hi qdem. n. numerum ſpes ⁊ principia entium dicebant: ſunt autem ex elementis. Judicantur enim res alie quidem intellectu.** Co. 27.

alie vo ſcia: alie aūt opione: alie vo ſenſu: ſpēs aūt numeri hi rerum.

¶ Oſtēſo quō aīa ſicut ⁊ alia entia ꝯſtat ex eodē ⁊ diuerſo ⁊ ex ideis: vult modo oñdere quō plato tā aīaꝫ ꝙ̄ alia entia dixit ꝯſtare ex nūeris. videbat.n. plato qꝺ̄ oꝑatōes aīe ex nūeris ſumebāt ortū: qꝛ ītelligere ſumebat ortū ex vnitate. ſcire ex dualitate. opiari ex ternario. ſentire ex q̄ternario: iō ex his numeris voluit ꝙ cōponeret̄ tā aīa ꝙ̄ alia entia: hoc eſt ꝙ̄ qꝺ̄ ait: ꝙ adhuc autēꝫ ⁊ alter ſup. plato dixit tam aīam ꝙ̄ alia entia cōponi ex eiſdē ꝑncipijs. qꝛ intellectū qdē plato dixit eſſe vnū. ſciam aūt duo. eſt.n. ſciētia ſingulr̄ ad vnū.i. ꝓceſſus ad vnū.i. ad vnā ꝯ̄nē: ꝓcedit.n. ſcia ab vno medio ad vnā ꝯ̄nē: opionē vo dixit eſſe numerum plani.i. numerū ſupficiei ſiue numeꝝ ternarij. ſenſū vo dixit eſſe eū numeꝝ q̄ eſt firmi.i. q̄ eſt corporis. hoc eſt numerū q̄ternarij. manifeſtū qdē eſt.n. qꝺ̄ hi numeri dicebant̄ ſpēs ⁊ ꝑncipia entiū: ſunt aūt hi numeri ex elemētis.i. de numero elemētoꝝ.i. ſunt elemēta. q.d. ꝙ hi nūeri videlꝫ vnitas binarius trinariꝰ ⁊ q̄ternariꝰ ſunt elementa reꝝ. ⁊ ſubdit ꝙ alie aūt res iudicant̄ intellectu. alie vo ſcia: alie aūt opione: alie vo ſenſu. ergo hi numeri ſūt ſpēs .i. elemēta ⁊ qditates ⁊ ꝑncipia reꝝ: ⁊ tūc ſupplēda eſt rō. ꝙ cūꝫ hi numeri ſint ꝑncipia ex qbꝰ ꝯſtituta eſt aīa ex eiſdem ꝑncipijs ponebat plato eē ꝯſtitutā aīaꝫ: ⁊ alia entia.

¶ Notādū aūt ꝙ cū res cognoſcant̄ per ſua ꝑncipia cūꝫ res alie cognoſcant̄ intellectu: alie ſcia: alie opinione: alie ſenſu: oꝫ qꝺ̄ h̄ videlꝫ vnitas dualitas ternarius ⁊ q̄ternarius qui numeri hn̄t ꝯueniētiā cū ītellectu: ſcia: opione: ⁊ ſenſu ſint ꝑncipia rerū: ⁊ etiaꝫ opꝫ ꝙ ſint ꝑncipia ipſiꝰ aīe cum oꝑationes aīe reducant̄ ad hos numeros. ex eiſdē q̄ ꝑncipijs: ⁊ ex eiſdē numeris cōſtituta eſt aīa: ⁊ alia entia: hēbit ergo ſm̄ hoc aīa ſilitudinē cūꝫ oībꝰ entibꝰ: ⁊ poterit oīa entia cognoſcere. ¶ Notandū aūt ꝙ ītellectꝰ eſt ꝑncipiorū. ꝑncipiū aūt hꝫ rōnē medij. naꝫ ꝑncipiū per qꝺ̄ ꝯcludit̄ ꝯclō ē mediū ad illā ꝯ̄nē. ītellectꝰ ergo ꝑ quē ferimur ſimplr̄ in ꝑncipiū vel in mediū: dr̄ hr̄e rōnē vnius: ſꝫ ſciētia que eſt reſpectu ꝯ̄nis dr̄ hr̄e rōnē duoꝝ. Naꝫ non poſſumus ferri in ꝯ̄nē niſi ꝑus feramur in mediū. eſt ergo ibi duplex rō. vna in mediū. alia in ꝯ̄nē. opioni aūt appropriatur numerus plani.i. ſupficiei.i. numerus ternarius. nam opio ſemꝑ eſt acceptio vnius ꝑtis cū formidine alteriꝰ: eſt q̄ ibi tria ꝯſiderare. videlꝫ mediuꝫ ꝯcludēs. ꝯclō ꝯcluſa: ⁊ ꝯclō formidata: ſignāter q̄ ait phs: ꝙ ſcia eſt ſingulr̄ ꝓceſſus ab vno medio ad vnū ꝯcluſum: in quo differt ſcientia ab opione: que non ꝓcedit ſingulr̄ ab vno medio ad vnaꝫ ꝯ̄nē: imo ꝓcedit ad duas ꝯ̄nes: quaꝝ vna eſt ꝯcluſa: ⁊ alia formidata. ſenſus vo hꝫ rōnē q̄ternarij: qꝛ eſt vtꝰ organica ⁊ corporalis. corpori autem vt dictum eſt quaternarius numerus appropriari debet.

Cō. 28. Quoniam autem ⁊ motiuuꝫ videbat̄ anima eſſe ⁊ cognoſcitiuum: ſiqdē cōplexi ſunt: ⁊ ex vtriſqꝫ enūciantes animam eſſe numerum mouētē ſeipꝫ.

¶ Poſtq̄ phs narrauit opionē phoꝝ īueſtigantiū aīam ꝑ viam motꝰ: ⁊ ꝑ viā cognitionis: in ꝑte iſta narrat opionē inueſtigantiū aīam vtroqꝫ modo: circa qꝺ̄ tria facit: qꝛ primo fac̄ qꝺ̄ dcm̄ eſt. 2º dat dr̄iaꝫ īter ipſos phos. 3º epilogat circa determiata. 2ª ibi. (Differūt aūt de ꝑncipijs). 3ª ibi. (Differūt aūt oēs). dicit ergo: ꝙ qm̄ aūt ⁊ motiuum ⁊ cognoſcitiuū videbat̄ eſſe aīa: ſic aliq̄ qdē complexi ſunt ex vtriſqꝫ enūciātes aīam eſſe numerū ſeipm̄ mouentem.

¶ Notādū aūt ꝙ dicētes aīam eſſe numerū ſeipꝫ mouētem cōplectebant̄ vtrūqꝫ videlꝫ cognitionē ⁊ motū. naꝫ ex eo ꝙ aīa erat numerus cōpetebat ei cognoſcere: nā cū numeri ponant̄ eſſe ꝑncipia rerū ſi aīa erat numerus habebat ſilitudinē cum alijs entibus que erāt ex numeris conſtituta: ⁊ per ꝯn̄s poterat alia cognoſcere: inquantum aūt aīa erat ſeipſam mouēs poterat alia mouere. ¶ Notandum etiā quoſdā dixiſſe hāc opinionē fuiſſe platonis: ꝙ aīa eſſet numerus ſeipſum mouens: ſed hoc non videt̄ congruum ꝙ introducat̄ hic hec poſitio tanq̄ platonis opio: qꝛ tūc hoc dcm̄ non poneret in numerū cū ſupiorībꝰ poſitionibꝰ: qꝺ̄ eſt cōtra cōmētatorē dicenteꝫ tres ſectas fuiſſe de anima: quarum vna inueſtigauit aīam per viam motꝰ: alia per viam cognitionis. tertia per viā vtriuſqꝫ. dr̄ ergo hec opinio fuiſſe zenocratis: ⁊ melius eſt vt introducat̄ hic tanq̄ opinio zenocratis ꝙ̄ tanq̄ opinio platonis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differūt autem ⁊ de principijs que ⁊ quot ſunt. Maxime quideꝫ corporea faciētem ⁊ incorporea. his autem miſcētes ⁊ ab vtriſqꝫ principia referentes.

¶ Dat differentiā inter hos philoſophos ꝓut loquebant̄ tam de ꝑncipijs ꝙ̄ de anima: circa qꝺ̄ tria facit. quia ꝑmo oſtēdit quomodo differēter loquebant̄ phi quantum ad ſubſtātiam ꝑncipioꝝ. ſecūdo quomodo loquebant̄ differenter quantū ad numerū. tertio narrat varias opiones phoꝝ circa ꝑncipia: ⁊ circa animā. 2ª ibi. (Differūt āt, ⁊c̄) 3ª ibi. (Unde qbuſdam). dicit ergo: ꝙ differūt aūt loquētes de ꝑncipijs que.i. quantū ad que.i. quātum ad ſubſtātiam ꝑncipioꝝ: ⁊ quot.i. quātum ad numerū. nam differēter loquebant̄ philoſophi de ꝑncipijs: ⁊ quātū ad numeꝝ ⁊ quantū ad ſubſtātiam: ⁊ maxime qdē quātuꝫ ad ſubſtātiaꝫ ꝑncipioꝝ loquebant̄ differēter faciētes corporea.i. facientes ꝑncipia corporalia. ⁊ icorporea.i. faciētes ꝑncipia icorporea: ⁊ etiaꝫ differēter loquebant̄ his.i. ab his q̄ erāt miſcētes: ⁊ erāt enūciātes ꝑncipia ab vtriſqꝫ.i. a corporalibus ⁊ incorporalibus. ¶ Notādū aūt ꝙ philoſophi quātum ad ſubſtātiam ꝑncipioꝝ differebāt tripliciter. qꝛ quidaꝫ poſuerūt principia corporalia. vt empedocles: qui poſuit quatuor elemēta principia rerū. quidam vo poſuerūt principia incorporalia: vt plato qui poſuit ideas principia entium: quidā vo poſuerūt ꝑncipia vtraqꝫ tam corporalia ꝙ̄ incorporalia. vt anaxag. qui poſuit intellectū tanq̄ ꝑncipium incorporale ⁊ poſuit partes cōſimiles tanq̄ ꝑncipia corporalia: faciētes ergo principia corporalia differebant a faciētibus ꝑncipia incorporea ⁊ ab his q̄ miſcebāt vtraqꝫ. ¶ Deinda cum dicit.

¶ Differūt autē ⁊ circa multitudinem: hi quidem vnum: illi vero plura dicunt. ¶ Conſequenter autem his ⁊ animam aſſignant: motiuum enim ſcdꝫ naturam primoꝝ exiſtimauerūt non irrationabiliter. Cō. 29

¶ Oſtendit quomodo differebant predicti philoſophi in loquēdo de principijs quātum ad numeruꝫ dicēs: ꝙ differunt autem ⁊ circa multitudineꝫ: ideſt circa numerum ꝑncipioꝝ: quia hi quidē ponūt vnum ꝑncipium omnium vt diogenes qui dixit ꝑncipium omniū eſſe aerem: ⁊ eraclitus qui poſuit vnum ꝑncipiū omniū dicēs: ꝙ oīa erant vapor. illi vo.i. alij ponūt plura ꝑncipia reruꝫ. vt empedo. qui poſuit quatuor elemēta: ⁊ anaxagoras qui poſuit partes conſimiles vel corpora ſimilium partiū eſſe principia rerum: ⁊ ſubdit ꝙ conſequēter autem his: ideſt conſequēter principijs aſſignant ⁊ animam: loquebant̄ autem philoſophi de anima conſequenter principijs: ideſt ſicut loquebantur de principijs. quia qui poſuerūt vnum principium omnium dixerunt animam eſſe illud vnum principium: qui vero poſuerunt plura dixerūt animam eſſe illa

plura. ⁊ ſubdit ꝙ ſm nãm p̄moꝝ.i.ſm nãm p̄ncipioꝝ motiuum eſtimauerũt ſupple eſſe aiam: ⁊ hoc non irrõnabilr q̄ſi dicat ꝙ eſtimauerũt aiam poſſe mouere ⁊ hẽre rõnez motiui ex eo ꝙ erat ex p̄ncipijs.

Dubitaret forte aliqs quomodo aie competit rõ mouẽdi ex eo ꝙ eſt ex p̄ncipijs. ¶ Dicẽdũ ꝙ opio fuit Ariſ. ꝙ nihil acqrat nouũ eẽ nec nouã diſpõnẽ niſi mediante motu: vt ſi ignit vl' calefit lignũ opꝫ ꝙ aliqs mot⁹ p̄ceſſerit hãc nouam diſpõnez. Si ergo de rõne p̄ncipioꝝ eſt aliqd efficere et cauſare vel aliquam nouã diſpõnẽ inducere: opꝫ ꝙ fiat hoc mediãte motu: quare de rõne p̄ncipioꝝ eſt mouere ⁊ maxime de rõne p̄ncipioꝝ habentiũ rõnẽ cauſe efficiẽtis: inde eſt ꝙ a phõ cauſa efficiens appellat̃ p̄ncipiũ vnde mot⁹: q̄re ſi de rõne p̄ncipioꝝ eſt mouere non irrõnabilr eſtimat̃ anima hẽre rõnẽ motiui ex eo ꝙ eſt ex p̄ncipijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde quibuſdam viſum eſt ignez eſſe: etenim hic in partibus ſubtiliſſimus eſt: ⁊ maxime elementoꝝ incorporeũ: adhuc aũt mouet̃: quia ⁊ mouet alia primo.

¶ Aſſignat varias opiones loq̄ntiũ de aia: circa q̃d tria fac; q2 p̊ narrat opiones loquẽtiũ magis ſubtilr. 2° loq̄ntiũ mediocriter. 3° narrat opiones loquentiũ magis groſſe ⁊ magis ruditer. 2ª ibi. (Videt̃ aũt thales) 3ª ibi. (Magis autẽ rudiũ) circa p̄mũ tria facit ſm ꝙ tres opiones narrat. q2 p̄mo narrat opinionẽ dicentiũ aiam eſſe ignem. 2° narrat opionẽ democriti. 3° narrat opinionẽ anaxa. 2ª ibi. (Democritus aũt). 3ª ibi (Anaxa. aũt). dicit ergo ꝙ q̄buſdã viſuz eſt aiam eſſe ignẽ. q2 hic.i. ignis eſt ſubtiliſſimus in p̄tibus idest eſt cõpoſit⁹ ex partib⁹ raris ⁊ ſubtiliſſimis: ⁊ eſt maximum elemẽtoꝝ ĩcorporeoꝝ idest eſt maxime ĩcorporeus ĩter elemẽta: adhuc aũt ignis mouet̃: q2 ⁊ mouet oĩa alia ⁊ hoc p̄mo ⁊ p̄ncipalr. ¶ Notandũ aũt ꝙ ſicut dcm̃ eſt antiq loquebant̃ de aĩa ſicut loq̄bant̃ de p̄ncipijs. opatiões aie ergo referebãt ad ea que videbãt in ipſis p̄ncipijs. ⁊ q2 ignis eſt qd ſubtile: ⁊ qd mobile dicẽtes p̄ncipiũ oĩum eſſe ignem dixerũt aiaz eſſe ignez rõne ergo qua ignis eſt ſubtilis ⁊ ĩcorporeus dicebãt ꝙ aie competit alia cognoſcere ex eo võ ꝙ ignis eſt quid maxime mobile dicebãt ꝙ competit anime alia mouere.

Dubitaret forte aliqs quõ ignis eſt ĩcorporaliſſimũ eſtoꝝ. ¶ Dicẽdũ ꝙ quedã elemẽta ſunt magis mãlia: quedã magis formalia: ita ꝙ ſm ꝙ elemẽta ordinant̃ ſm locũ: ſic hñt magis ⁊ minus de formalitate: terra ergo locũ tenẽs infimuz plus hꝫ de materia ⁊ minus de forma: q̃d ſatis declarat eius denſitas ⁊ cõpactio. aqua aũt eſt formalior terra. Rurſus aer q̄ eſt ſupra aquam eſt formalior q̄ꝫ aquã: in vno.n. pugilo aq̄ plus eſt de mã q̄ꝫ in vno pugillo aeris. imo ex vno pugillo aq̄ fiũt decẽ pugilli aeris. vt vult phs i de generatione. eſt ergo aqua mãlior aere: ⁊ per ꝯñs aer ẽ formalior aq̄. eadẽ rõne ignis eſt formalior aere: ſic ẽt celũ eſt formalius ceteris alijs corpib⁹ ⁊ ĩter ipſos celos celi ſupiores credunt̃ formaliores alijs. ignis ergo eſt incorpalior elementoꝝ.i. formalior q̄ꝫ cetera elementa. non eſt itaq̄ꝫ verum ꝙ ignis ſit formalior q̄ꝫ cetera corpora: q2 celũ eſt formalius igne: eo ꝙ ſit actiuius ĩpo: agit.n. ignis in ṽtute celi: nec hꝫ ignis ꝙ ſit qd actiuũ niſi inq̄ꝫtũ eſt organũ celeſtis corporis. vt innuit phs circa finẽ ſecũdi de gñatione: ignis igit̃ eſt ĩcorporalior.i. formalior q̄ꝫ cetera elemẽta. ſed non eſt formalior q̄ꝫ cetera corpora.

Ulterius forte dubitaret aliqs quõ ignis mouetur ⁊ mouet alia. ¶ Prio dõm opionẽ fuiſſe antiquoꝝ phoꝝ vt ſepe ⁊ ſepius dcm̃ eſt: nihil mouere niſi moueat̃ ⁊ ipm̃. ſicut ḡ cõpetit alicui rei ꝙ moueat: ſic cõpetit ei ꝙ moueat̃ ⁊ ipſa: ignis itaq̄ꝫ qui ĩter cetera elemẽta eſt actiuior reſpectu alioꝝ elemẽtoꝝ: p̄mo ⁊ p̄ncipalr cõpetit ei agere: ⁊ per ꝯñs mouere tanq̄ꝫ magis actiuo: ⁊ magis formali: ⁊ ſi ſimplr cõpetit igni ꝙ moueat: p̄ncipalr cõpetit ei ꝙ moueat̃: vlr ergo reſpectu oĩum corporꝝ mouere ⁊ moueri cõpetit p̄mo ſupceleſtib⁹ corpibus. vnde ſequẽdo poſitionẽ hoꝝ phoꝝ.ſ. ꝙ nihil moueat niſi moueat̃: ⁊ mouere ⁊ ipꝫ moueri ñ vlr reſpcũ oĩuꝫ corpoꝝ: ſed reſpectu elemẽtoꝝ cõpetit p̄mo igni. Deide cum dicit.

¶ Democritus autem dulcius dixit enuncians vtrũq̄ꝫ hoꝝ: animaꝫ quidem enim ⁊ intellectũ idem. Iſtud autem primoꝝ ⁊ indiuiſibiliũ corpore eſſe: motiuum autez ꝓpter ſubtilitatẽ partium ⁊ figuram. Figurarum autem nobiliſſimam que ſpherica dicitur. hoc autem intellectum eſſe ⁊ ignem. Cõ.30.

¶ Narrat opionẽ democriti dicẽs ꝙ democrit⁹ autẽ dixit dulcius.i. ꝯuenientius ⁊ rõnabilius q̄ꝫ alij enũciãs vtrũq̄ꝫ hoꝝ.i. enũciãs ꝓpter qd eſt vtrũq̄ꝫ hoꝝ videlꝫ ꝙ aia cognoſcat ⁊ moueat. ait.n. aiam qdẽ ⁊ intellectũ eſſe idẽ.i. dicit ꝙ aia eſt idẽ q̃d ĩtellect⁹: ⁊ ꝙ aie cõpetit ĩtelligere ⁊ cognoſcere. iſtud aũt dicit eſſe quia eſt p̄moꝝ ⁊ indiuiſibiliũ corpoꝝ.i. q2 eſt cõpoſita ex indiuiſibilib⁹ corpib⁹ que ſunt p̄ma ⁊ p̄ncipia. motiuũ aũt.i. eſſe qd motiuũ dicit aiam ꝓpter ſubtilitatẽ partiũ: ⁊ ꝓpter figurã partiũ: p̄tes ḡ ⁊ athomi q̄ cõponebãt aiaꝫ: ⁊ illa ĩdiuiſibilia corpa: ex eo ꝙ erãt p̄ma p̄ncipia dabãt aie ꝙ ĩtelligeret: ſed ex eo ꝙ erãt figure rotũde dabãt aie ꝙ eſſet qd motiuũ: ⁊ ꝙ moueret: q2 figuraꝝ leuiter.i. facilr mobiliſſimã dicit eſſe ſphericaꝫ: hõ aũt figure videlꝫ ſpherice dixit eſſe ignẽ ⁊ ĩtellectũ.

Dubitaret forte aliqs quõ illa corpa ĩdiuiſibilia ex q̄b⁹ ponebat democrit⁹ cõponi aiam ex eo ꝙ erãt p̊ª.i. ex eo ꝙ erãt p̄ncipia dabãt aie ꝙ eſſet idẽ q̃d ĩtellect⁹: vl' q̃d idẽ eſt dabãt ei ꝙ ĩtelligeret: ⁊ ꝙ cognoſceret. ¶ Dõꝫ ꝙ cũ ex p̄ncipijs ſint alia: eo ipõ ꝙ ponit̃ aia cõponi ex p̄ncipijs ponit̃ ꝙ hẽat ſilitudinẽ cũ alijs: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ cognoſcat alia. illa ḡ corpa ĩdiuiſibilia ex q̄b⁹ cõponebatur aia ex eo ꝙ erãt p̄ma ⁊ p̄ncipia. dabãt aie ꝙ intelligeret ⁊ cognoſceret: ſed eo ꝙ erant figure ſpherice dabant ei q̃d moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Anaxagoras autem videt̃ quidem alterũ dicere animam ⁊ intellectum: vt diximus prius: vtit̃ autez vtrinſq̄ꝫ ſicut vna natura: verũtamẽ ponit intellectum principium maxime omniũ ſolum: quia dicit ipſum eoꝝ que ſunt ſimplicẽ eẽ ⁊ immixtum ⁊ purum: aſſignat autez vtrũq̄ꝫ eidem principio ⁊ cognoſcere ⁊ mouere: dicens intellectum omne. Cõ.31.

¶ Narrat opionẽ anax. dicẽs. anax. aũt vr̃ qdẽ dicere alteꝝ eẽ aiaꝫ ⁊ ĩtellectũ: ſic diximꝰ p̊us. vtit̃ ãt vtriſq̄ꝫ ſic vna nã: nã vt p⁹ dicebat̃: anax. vr̃ ſibiipſi eẽ ꝯrius: q2 aliq̄ñ dicebat aiaꝫ ⁊ ĩtellꝫ eẽ alteꝝ: aliq̄ñ võ dicebat ꝙ erat eadẽ nã: ⁊ ꝙ erat idẽ aia ⁊ ĩtellect⁹: verũtñ differt hic anaxa. ab alijs: q2 ipe ponit ĩtellectũ maxĩe eẽ p̄nm oĩuꝫ ⁊ ipm̃ ſolũ ĩtellectuꝫ de nũero eoꝝ q̄ ſr̃.i. de nũero entiũ dic̃ eẽ ſimplicẽ ⁊ ĩmixtuꝫ: q2 nõ eſt corp⁹: ⁊ dixit ipꝫ eẽ puꝝ: q2 nõ eſt ṽt⁹ in corpe ⁊ addit ꝙ eidẽ p̄n°.i. eidem ĩtellectui aſſignat ĩeſſe: vtraq̄ꝫ .vꝫ. cognoſcere ⁊ mouere dicẽs ĩtellectum mouere oẽ. ⁊ ẽt cognoſcere oẽ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ĩ determinãdo de cognitione ĩtellect⁹ anax. diuerſificabat̃ ab oĩb⁹ alijs. nã alij. vt aia cognoſceret oĩa dicebãt ipaꝫ cõpoſitã q̄dãmõ ex oĩb⁹. nã vt cognoſceret terrã dicebãt ipſam cõpoſitã ex terra ⁊

vt aquam ex aqua.anax.vo econuerſo:vt itellectus cognoſceret oia poſuit ipm ſimplicē imixtū purum ⁊ ſepatuȝ ab oib⁹:qō āt anax.in ħ bn̄ dixerit:q᷑ poſuit itellectū ſic ſimplicem:⁊ ſic abſtractum.in tertio oſtendet̄. ¶ Notādum etiā ꝙ corpoꝝ quedaȝ ſunt cōpoſita ex ptib⁹ q̄titatiuis vt elemēta:quedā vo ſunt cōpoſita ex alijs corpib⁹ vt elemētata que ſunt mixta ⁊ cōpoſita ex elemētis. Rurſus virtutum quedā ſunt impure vt v̄tutes organice ⁊ corporales. quedā vo ſūt pure vt v̄tutes abſtracte ⁊ imateriales.itellectus ergo ſimplex eſt:q᷑ non eſt cōpoſit⁹ ex ptib⁹ quātitatiuis nec eſt corpus elemētare.⁊ eſt imixt⁹:q᷑ non eſt cōpoſitus ex alijs corporib⁹:nec eſt corpus elementatū.tertio eſt purus:q᷑ non eſt virtus corporalis ⁊ organica: ſȝ imālis ⁊ abſtracta. ¶ Nōndū aūt ꝙ anax.hec duo videlȝ cogſcere ⁊ mouere attribuebat eidē ꝑncipio.i.eideȝ intellectui.ſed non ꝑpter eandē cauſam.ſed vt d̄r dicebat ꝙ itellectui cōpetit vt cognoſcat ⁊ intelligat q̄tū eſt de ſe.i.de ſui nā:ſed ꝙ moueat ei cōpetit inq̄tū eſt alioꝝ ꝑncipiū ⁊ cauſa.

Videt aūt thales ex qb⁹ reminiſcimur motiuū:aliq aiam opinari ſi ideȝ dixit lapidē aiaȝ habere:qm̄ ferrū mouet.

¶ Narrata opione democriti ⁊ Anax.q magis ſubtilr̄ loq̄bant̄ in pte iſta narrat̄ opio quorūdā alioꝝ phi loſophoꝝ qui q̄ſi mediocriter loq̄bant̄:q᷑ nec loq̄bant̄ ita ſubtilr̄ vt democrit⁹ ⁊ anax.nec ita groſſe vt qdā alij phi de qb⁹ iferius dicet̄. Diuidit̄ aūt hec pars in ptes q̄tuor ſȝ ꝙ q̄tuor hō opiones recitant̄:nam ꝑmo recitat̄ opio cuiuſdā phi qui vocabat̄ thales.2°recitat̄ opio dyogenis.3° eracliti. 4°alcmeonis.2°ibi.(Dyogenes aūt).3°ibi.(Eraclit⁹ āt). 4°ibi.(Silr̄ aūt his).dicit ḡ ꝙ videt̄ aūt thales ex qb⁹ reminiſcimur.i.ſȝ ea que reminiſcimur ex dictis eius opinari aiam eſſe aliqd motiuū:⁊ q᷑ credebat ꝙ mouere eēt ꝑpriū aie:credidit ꝙ qcqd moueret eſſet aiatū.dixit ḡ ſiqdē lapidem magnetē vel adamātē hr̄e aiam:qm̄ mouet ferrum. ¶ Notādum aūt ꝙ ait ex qbus reminiſcunt̄: q᷑ ille phs qui vocabat̄ thales cuius d̄r eſſe hec opinio:ꝑmo d̄r fuiſſe vnus de ſeptē antiq̄s philoſophantib⁹ iter quos ſeptē oēs alij ſtuduerūt circa moralia.hic ſolus dedit ſe ad inqſitionem rerū nāliū:⁊ q᷑ ſic fuit antiquum factuȝ ſuū.ideo hic d̄r ex qb⁹ hic reminiſcimur. ¶ Notādum etiaȝ ꝙ iſte phs noie thales non ſecutus fuit poſitionē ſuam:nam vt recitatur in ꝑmo metaphyſice ipſe poſuit qō ꝑncipiū omniuȝ erat aqua:tn̄ non dixit ꝙ aia erat aqua.ſed ꝙ erat quedaȝ virtus motiua. ¶ Notāduȝ aūt ꝙ vbi nos hēmus thales vetus trāſlatio habet ythalis.Cōmētator autem exponit hanc opinionē non de phō illo qui vocabat̄ thales:ſed de meliſſo:verū q᷑ noua trāſlatio appropriat hanc opinioneȝ illi phō qui vocabat̄ thales:⁊ q᷑ themiſtius qui fuit grec⁹ ħ idē ait credēduȝ eſt ſic eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 32. **¶ Diogenes aūt ſicut ⁊ alteri qdā aerē:hūc opinans oiuȝ ſubtiliſſimū eſſe ⁊ principiū: ⁊ ꝑpter hoc cognoſcere ⁊ mouere aiam.ſm ꝙ pricipiū ex hoc reliq cognoſcere:ſm vo ꝙ ſubtiliſſimū eſt motiuum eſſe.**

¶ Narrat opinionē dyogenis dicēs ꝙ dyogenes qdē ſicut ⁊ alteri determiabat de aia ꝑpter motuȝ ⁊ cognitionē opinans hūc aerē eſſe aiam quem aerē dicebat eſſe oiuȝ ſubtiliſſimū ⁊ ꝑncipiū alioꝝ.⁊ ꝑpter ħ dicebat aiam cognoſcere ⁊ mouere.q᷑ ſm qdē ꝙ aer eſt qd ꝑmū ⁊ ꝑncipiuȝ dicebat aiam reliqua cognoſcere.ſȝ vo ꝙ eſt qd ſubtiliſſimuȝ dicebat aiam eſſe qd motiuū. ¶ Notādum aūt opinionē dyogenis in hoc conſiſtere ꝙ aia erat aer qui aer erat ꝑncipium oiuȝ.anima ergo ex ꝯñs aer habebat ſimilitudinē cuȝ omnibus:⁊ per ꝯñs poterat cognoſcere oia.aer itaq ex eo ꝙ erat ꝑncipiū dabat aie ꝙ cognoſceret. ſed ex eo ꝙ erat quid ſubtile ⁊ quid mobile dabat anime quod moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eraclitus aūt principiū eſſe dicit ſiqdē vaporem ex quo aia conſtituit̄: ⁊ incorpaliſſimū aūt ⁊ fluens ſemp. Et ꝺ vo mouet̄ motu cognoſci in motu autem eſſe que ſunt: ⁊ ille arbitratus eſt ⁊ multi.

¶ Ponit opinionē eracliti dicens ꝙ eraclitus ſiqdeȝ dicit ꝑncipiū oium eſſe vaporē ex quo vapore anima cōſtituit̄: ⁊ huiuſmodi vaporē dicit eſſe incorpaliſſimuȝ ⁊ fluens ſp. hūc ergo vaporē dicit eſſe aiam:dicebat aūt ꝙ mouet̄ cognoſci moto:in motu aūt ſunt oia que ſunt.i.oia entia:⁊ q᷑ ille eraclitus ſic arbitratus eſt:⁊ multi alij ſic arbitrati ſūt ꝙ oia eēnt i motu vt aia cognoſceret oia:⁊ vt haberet ſilitudinē cuȝ oib⁹: poſuit ipam eſſe vaporē ⁊ eſſe qd mobile. ¶ Notandū aūt eraclitū poſuiſſe ꝙ entia erāt in tāto fluxu ꝙ nihil ꝯtingeret ſcire:⁊ ꝙ ſil̄ poterāt ꝯdictoria verificari.dicebat.n.ꝙ cum d̄r hoc eſt tāta eſt fluxibilitas reruȝ ꝙ ſtatim pōt dici hoc non eſt:⁊ q᷑ vapor eſt valde fluxibilis:vt ſaluaret ꝯtinuū fluxū in entib⁹ dixit ꝑncipiū oiuȝ entiū eſſe vaporē. ¶ Notādū aūt ꝙ cū antiq̄ phi loq̄bant̄ de ꝑncipijs potiſſime loq̄bant̄ de ꝑncipio māli:vn̄ cū dicebāt ꝙ ꝑncipiū oiuȝ erat aqua:itelligebāt ꝙ oia fierēt ex aqua tanq̄ ex materia: cū ḡ māle ꝑncipiū quantū de ſe eſt non habeat contrarietatē:ſed ſit in potentia ad contraria cum in extremis magis reſeruet̄ ꝯrietas q̄ in medio ponentes māle ꝑncipiū oium eſſe non aliqō elemētū:ſed mediū iter elemēta magis accedebāt ad naturaȝ materie:⁊ q᷑ vapor dicit quid mediū inter aerem ⁊ aquaȝ:viſus eſt eraclitus ex hoc aliquo modo appropinquare ad nāȝ mālis ꝑncipij. ¶ Notādū etiam ꝙ q᷑ ſm antiquos ſimile ſimili cognoſcit̄ ſic aqua cognoſcit̄ aqua: ⁊ terra terra:ſic qō mouet̄.i. mobile cognoſcitur moto:idest mobili:⁊ quia mobile mobili cognoſcitur poſuerūt animā eſſe quid mobile vt poſſȝ cognoſcere omnia entia que ſunt in motu:⁊ que ſunt mobilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similr̄ aūt his ⁊ alchmeon opinari viſus eſt de aia.dicit.n.ipſam imortalē ꝑpter hoc ꝙ aſſimilat̄ imortalib⁹.hoc aūt ieſſe ipſi tanq̄ mote ſemp moueri eniȝ ⁊ diuina oia ꝯtinue ſemp lunam:ſolē:aſtra:⁊ celū totum.

¶ Ponit opionē alcmeonis.dicēs ꝙ alcmeon viſus ē opinari de aia ſilr̄ his:q᷑ ſicut hi dicti phi opinabant̄ aiam eſſe qd mobile ſic alcmeon opiat⁹ eſt aiaȝ eſſe qd mobile:ideo ſubdit ꝙ dicit alcmeon ipſam aiaȝ eſſe imortalē.ꝑpter ħ ꝙ aſſilabat̄ imortalib⁹.i.corporib⁹ ſupceleſtib⁹.hoc autē videlȝ aſſimilari corpib⁹ ſupceleſtib⁹ dixit ieſſe aie tanq̄ ſemp mote.naȝ oia diuina.i.oia ſupceleſtia videmus mouere ꝯtinue:⁊ ſemp:vt lunā:⁊ ſolē:⁊ aſtra:⁊ totum celum. ¶ Notādū āt ꝙ alcmeon videt̄ dixiſſe ſilr̄ alijs ⁊ diſſilr̄. ſilr̄.n.dixit:q᷑ ſicut alij attribuebāt aie motū:ſic ⁊ iſte voluit motū attribuere aie.diſſilr̄ aūt dixit:q᷑ aliq attribuebant aie motū:eo ꝙ dicebāt ipſaȝ eē ignē:aliq vo dicebāt ipaȝ aerē:⁊ ſic ꝺ alijs.alcmeon vo dixit aiaȝ eē i ꝯtiuo motu.q᷑ erat de nā celi qō ꝯtinue mouet̄. ¶ Deide cū dicit.

¶ Magis aūt rudiū ⁊ aquā qdā enunciauerūt: vt Hyppo.ſuaderi.n.viſi ſunt ex genitura:qm̄ oiuȝ humida eſt: ⁊ nāq arguit ſanguinē dicentes eſſe aiaȝ:qm̄ genitura non eſt ſanguis:hanc autem eſſe primam animam.

❡ Narratis opinionibus ſubtilibus ⁊ mediocribus narrat opiniones magis rudes. circa qđ tria facit: qꝛ pmo narrat opinionē hyppi. 2° opinionē critie. 3° remouet quandā cauillationez circa pꝛacta. 2ª ibi (Aly aūt ſanguinem) 3ª ibi (Omnia aūt elementa) Dicit ḡ. Magis aūt rudiuz. i. de numero magis rudium enunciauerunt illi qui dixerūt ꝙ anima erat aqua quedā vt hyppus. Nā hyppus ⁊ ſui ſeq̄ces viſi ſunt pſuadere ꝙ anima ſit aqua quedā ex genitura. i. ex ſemine ex quo generanť animalia: qm̄ ipm ſemen ⁊ ipſa genitura oīuz animaliū eſt humida: ⁊ videť eſſe nature aquee. nāq ipſe hyppus arguit. i. redarguit ⁊ rephendit dicētes animā eſſe ſanguinē: qm̄ genitura non eſt ſanguis: ſꝫ eſt qđ humidū. hanc aūt humiditatē ⁊ hāc aquaz: cuius nature erat genitura animaliū dicebat animaz primam. i. animā pncipaliter. ❡ Notandū aūt ꝙ cuz aīa ſit pncipiū aīalium videbať hyppo ꝙ anima pmo ⁊ pncipaliter deberet eē illius nature cuiꝰ eſt ipm ſemē ⁊ ipa genitura ex q̄ generanť aīalia. hoc aūt vt dicebat ē nature humide ⁊ nature aque. iō dicit aīam eſſe aquā.

Dubitaret forte aliq̄s quo hyppꝰ rudius alys eſt locutus. ❡ Dōz ꝙ cū aīa ſit forma ⁊ actus ⁊ endelechia corporis ſi dz poni aīa eē aliqđ elemētum dignū eſt ꝙ ponať eſſe elemētū magis formale: ⁊ qꝛ aq̄ eſt materialioꝛ inter elemēta excepta terra cū nullus phoꝝ poſuerit animam eſſe terrā. hyppus dicens animā eſſe aquam inter alios rudius enunciauit.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtruz rō hyppi eſſet bona videlicz ꝙ qꝛ genitura aīaliuz erat hūida ⁊ aquea. iō aīa erat aq̄. ❡ Dōz ꝙ ratio magis erat ad oppoſitū q̄ ad ꝓpoſitū. nā cū alia ſit ratio materialis ⁊ formalis pncipy ſicut ē alia ratio potētie ⁊ actus ex quo genitura aīaliū q̄ ē ex aq̄ ex q̄ mālr ſunt aīalia eſt hūida ⁊ aquea: aīa p quā ſūt formalr aīalia nec hūida nec aquea dr eſſe. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Aly aūt ſanguinē queadmodū Critias ipſuz ſentire anime magis ꝓpriū opinātes. hoc autē ineſſe ꝓpter naturam ſanguinis.**

❡ Narrat opionē critie dicēs ꝙ aly aūt opinati ſunt aīaz eſſe ſanguinē queadmodū critias ⁊ eiꝰ ſequaces opinantes ipz ſentire eē magis ꝓpriū aīe. h aūt. ſ. ſentire dicebāt ineſſe aīalibꝰ ꝓpter nām ſanguis. iō dixerūt aīam eſſe ſanguinē. ❡ Nōndū aūt ꝙ cū partes carētes ſanguie cuiuſmodi ſunt vngues oſſa ⁊ capilli nō ſentiāt credidit critias ꝙ ſentire ineſſet aīalibꝰ ꝓpter nām ſanguis. ❡ Notādū etiā ꝙ cū ſentire videať ꝓprie ineſſe anime ⁊ hoc vt rudibus videbatur inſit animalibus ꝓpter naturā ſanguīs. dixit critias aīam eſſe ſanguinē. ❡ Deinde cuz dicit.

❡ **Omnia. n. elementa ꝓpter terram iudicē acceperunt: hanc. n. nulli protulerunt: niſi ſi aliquis dixerit animam eſſe ex omnibus elementis aut omnia.**

❡ Remouet quādā cauillationē circa pꝛacta. poſſet. n. aliquis q̄rere cū phus narrauerit opinionē dicētiū aīaz eſſe ignē eſſe aerē ⁊ eē aquā: q̄re nō narrauit opionē dicētium aīaz eē terrā. ad qđ ipſe rn̄det ꝙ nullus phoꝝ opinatus ē terrā p ſe acceptā eſſe pncipiū. iō nullus poſuit aīaz eē terraz. emp. tn̄ dixit terrā eſſe pncipiū nō p ſe acceptā: ſꝫ vna cū oībus alys elemētis ſicut ēt nō dixit aīam eē terrā p ſe acceptā: ſꝫ dixit eā eſſe terrā cū oībꝰ alys elemētis. h eſt ḡ qđ ait ꝙ oīa alia elemēta accepūt iudicē pter terrā. terra aūt nō accepit iudicē. i. nullus phoꝝ iudicauit terrā eē pncipiū. hāc. n. terrā nullus phoꝝ ꝓtulit. i. dixit ſupp. eē animā. nullus. n. phantiū dixit aīaz eē terrā tātū. niſi ſi aliq̄s dixerit ipaz aīaz eſſe ex oībꝰ elemētis aut alia elta oīa.

Dubitaret forte aliq̄s: qꝛ videť hoc falſuz ꝙ oīa elemēta accepint iudicē pter terraz. īueniť. n. ꝙ aliq̄s iudicauerit terrā eē pnm oīum. nā vt habeť 2° meta. ſm tranſlationem cōmenti. Iſid. dixit ꝙ terra eſt pmū pnm corpoꝝ. ❡ Dōm ꝙ cū dr oīa elta accepiſſe iudicē pter terrā: referēduz ē. h ad phos: qꝛ nullus phorūz iudicauit terrā eſſe oīum pnm. Iſidorus aūt q dr h iudicaſſe nō dr eſſe phus: ſꝫ vt recitat cōmētatoꝛ in eodē 2° meta. dr fuiſſe hō famoſus in legibꝰ. inter phos aūt īueniť aliq̄s poſuiſſe terrā pnm eē nō p ſe ſumptā: ſꝫ acceptaz cū oībus alys elemētis ita ꝙ poſuit oīa elta eſſe pnª ⁊ poſuit aīaz ꝯponi ex oībꝰ eltis ⁊ eē oīa elta. ⁊ hꝰ opionis fuit emp. ❡ Rurſus inueniť aliq̄s poſuiſſe terram eē pnm nō ſepatim ⁊ p ſe ſumptā: ſꝫ ſil cū igne. ⁊ hꝰ opionis dr fuiſſe pmenides ponēs ignē ⁊ terrā rex pnª: ſꝫ q̄liter hoc vitatē hꝫ cū i p phycoꝝ pmēides ⁊ meliſſus dicanť poſuiſſe tantū vnū eē: in de gnātōe diffuſiꝰ dixīmꝰ. ❡ Deīde cū dic.

❡ **Diffiniunt aūt omnes animam tribus vt eſt dicere motu: ſenſu: ⁊ incorporeo.** Cō. 33.

❡ Epilogat circa dterminata. circa qđ duo facit: qꝛ pmo ait oīa dicta phoꝝ reduci ad tria. 2° reducit oīa talia ad vnū. ibi (Statiz poſt hoꝝ āt vnūqđq) dicit ḡ ꝙ oēs vt ē dicere diffiniunt aīam. i. venati ſunt q̄ditatē ⁊ diffinitōem aīe tribꝰ. i. tripliciter. vz. motu: ſenſu: ⁊ icōporeo. oēs. n. venati ſunt naturaz ⁊ quiditatē anime: vel p viam motus: vel per viam cognitionis ⁊ ſenſus: vel per viaz ſimplicitatis ⁊ incorporeitatis. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Hoꝝ aūt vnūquodq reduciť ad pꝛicipia. vnī ⁊ in cognoſcendo diffinientes ipſaz: aut elemētum: aut ex elementis faciunt dicētes ſimiliter inuicē preter vnū. Dicunt. n. ſimile cognoſci ſimili: quoniā. n. anima omnia cognoſcit: conſtituunt eam ex omnibus principys.**

❡ Reducit oīa dicta phoꝝ ad vnū. vz. ꝙ oēs cōſiderauerūt de aīa p ꝯpatōez ad pnª. circa qđ duo notāda ſunt. primū. n. nōndū eſt ꝙ oēs phi ꝯſiderauerūt de aīa p ꝯpationē ad pncipia. ita ꝙ poſuerūt aīam cōpoſitaz ex pncipys oīum vt cognoſceret oīa: excepto Anaxag. q poſuit itellectū ſimplicē īmālez ⁊ ſepatū ab omnibus vt cognoſceret oīa. ❡ 2° nōndū ē ꝙ pncipia tripl'r pnt ꝯſiderari. p q̄tuz ad ſubam. 2° q̄tū ad numeꝝ. 3° quātū ad q̄litates ihereētes ipſis pncipys. ⁊ ſm hec oīa phi referebāt aīaz in pnª. nā ſicut diuerſimode loq̄banť de pncipys q̄tū ad ſubaz: quantū ad numeꝝ: ⁊ quātū ad q̄litates ſic ⁊ diuerſimode loq̄banť de aīa: quatuoꝛ ḡ facit: qꝛ pmo oñdit ꝙ phi referebant aīam in pnª quātū ad pncipioꝝ ſubaz. 2° declarat qđ referebāt aīam ad pnª q̄tū ad pncipioꝝ numeꝝ. 3° ait ꝙ Anax. ab alys phis diſcordauit. 4° manifeſtat quo antiq phi referebāt aīaz in pncipia quātū ad pncipioꝝ q̄litates. 2ª ibi (Quicūq gdē igiť vnā aliq̄) 3ª ibi (Anax. aūt) 4ª ibi. (Quicūq gdē ꝯrietates) Dicit ḡ ꝙ vnūquodq dcīm hoꝝ phoꝝ reduciť ad pncipia. vnī ⁊ in cognoſcēdo faciūt ipſaz aīam vt eltuz aut ex elemētis ⁊ h q̄tū ad elemētoruz ſubam. dicebāt. n. aīam eſſe de ſuba elemētoꝝ. i. pncipioꝝ. ⁊ in h erant dicētes ſilr adinuicem pter vnū. i. pter Anax. q diſcordauit ab alys. oēs. n. excepto Ana. dnt ſile ſili cognoſci: qm̄. n. aīa cognoſcit oīa ꝯſtituūt eā ex oībus pncipys: vt hēat ſilitudinē cū oībꝰ. ❡ Deide cū dicit.

❡ **Quicūq quidem igiť vnā aliquā dicunt cauſam: vt elementū vnū ⁊ animā vnū ponūt: vt ignem: aut aerem plura vero dicentes principia: ⁊ animam plura dicunt.** Cō. 34

❡ Reducit aīam ad pncipia q̄tū ad pncipioꝝ numerum

dicēs ꝙ q̄cūqȝ q̄dē igiť dicūt vnā aliq̄ cām aut vnū elementū. ⁊ aīam ponunt eſſe illud vnū elemētum: vt dicentes ignē elemētum omniū ponunt aīam eſſe ignē: aut ponentes aerē dñt aīaȝ eſſe aerē. plura vo dicentes pncipia ⁊ aīam dicunt illa plura pncipia. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Anaxagoras aūt ſolū impaſſibilē dicit itellectum: ⁊ cōe nihil nulli alioꝝ habere. huiuſmodi aūt cum ſit qūo cognoſcit: ⁊ ꝓpter quā cauſam: neqȝ ille dixit: neqȝ per ea ex his que dicta ſunt conſpicuum eſt.

¶ Oñdit ꝙ Anaxago. ab alijs diſcordauit dicēs: ꝙ ſolus aūt Anax. dicit intellectū impaſſibilē ⁊ nulli alioꝝ entiuȝ nihil hēre cōe: ſed hꝰ cum ſit. i. cū intellectus nullaȝ hēat cōmunitatē ⁊ ſimilitudinē cum alijs: qūo cognoſcet alia: ⁊ pp quā cām poterit hēre cognitionē alioꝝ: neqȝ Anaxa. ille dixit neqȝ ex his que dicta ſunt ab eo eſt hoc cōſpicuū .i. manifeſtū. ¶ Notandū ꝙ lȝ Anaxa. bene dixerit dicēdo intellectum eſſe impaſſibilē ⁊ immixtuȝ ⁊ nō habere aliquid cōe cū alijs: diminutꝰ tamē fuit in pōne ſua: q2 nō aſſignauit rōnem ⁊ cām quomodo itellectus poſſet itelligere alia cū nō hēret ſilitudinē cū eis. ¶ Deide cū dic.

Cō. 35. ¶ Quicūqȝ aūt ꝯtrarietates faciūt in pncipijs: ⁊ animaȝ ex cōtrarijs cōſtituunt. Quicūqȝ aūt alteꝝ ꝯtrarioꝝ: vt calm̄: aut frigidū: aut aliq̄d huiuſmodi aliud: aīam ſilr̄ vnuȝ aliq̄d hoꝝ ponunt: vñ ⁊ noībus cōſequunť: q̄ q̄dē calidū dicentes: q2 ꝓpter hoc ⁊ viuere noīatuȝ eſt: qui aūt frigidū ꝓpter reſpiratōeȝ: ⁊ refrigeratiōeȝ vocari animam. Tradita q̄deȝ de anima: ⁊ ꝓpter quas cauſas dicunt ſic: hec ſunt.

¶ Oſtēdit qūo antiq̄ phi referebant aīam in pncipia q̄tū ad pncipioꝝ qualitates ⁊ ꝯrietates dicens ꝙ quicūqȝ aūt ꝯrietates faciūt in pncipijs. ⁊ aīaȝ ꝯſtituunt ex illis ꝯrijs qualitatibus: quicūqȝ aūt dicunt pncipium eſſe alteꝝ cōtrarioꝝ vt calm̄ aut frigidū aut aliq̄d aliud hꝰ vt tepidū ⁊ aīam ſilr̄ ponunt vnū aliq̄d hoꝝ: vt dicunt aīaȝ eſſe q̄d calm̄ vel q̄d frigiduȝ aut aliq̄d aliud hꝰ. vñ ⁊ nominibus ꝯſequunť. ꝯñter. n. nominant animā ab aliqua tali qualitate vt q̄ ponunt pncipiū oīum eſſe q̄d calm̄ nomināt animam a calo: q̄ vero q̄d frigidū nominant eaȝ a frigido. idō aliq̄ nominabāt animā eſſe vitā que cōſiſtit in calido: aliqui vero dicebāt eam eſſe reſpirationē ⁊ refrigerationeȝ que cōſiſtit in frigido. ideo ſubdit ꝙ qui q̄dē ſunt dicētes calm̄ eſſe pncipiū oīum: q2 ꝓpter hoc. i. ꝓpter calm̄ ⁊ viuere noīatum eſt ſupple ipm̄ animatū. ſupp. tales dicebant aīaȝ eē vitā. qui aūt ponebāt pncipiū eſſe frigidū volebāt vocari aīam pp reſpiratōeȝ ⁊ refrigeratōeȝ. Ultimo concludit circa determinata dicens ꝙ hec q̄deȝ ſunt tradita ab antiquis de anima: ⁊ hē cauſe aſſignate ſunt ꝓpter q̄s antiqui ſic dicunt: ⁊ ſic locuti ſunt de ipa.

Cō. 36. Onſiderādum aūt primū q̄dē de motu. Fortaſſis aūt nō ſolū falſuȝ ē ſubſtantiā ipſius huiuſmodi eſſe: qualeȝ aiunt dicētes aīam eſſe q̄ð eſt ſeipſuȝ mouens: aut poſe mouere: ſed vnū q̄ðdā ⁊ impoſſibilium ineſſe ipſi motum.

¶ Poſitis antiquoꝝ opionibus in parte iſta phus eas reprobat. Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ꝙ lȝ phi tripl̄r diffinirēt animā. vȝ. motu ſenſu: ⁊ icorporeo: pncipaliter tñ̄ dupliciter venabanť animā. vȝ. motu ⁊ cognitiōe ſiue ſenſu. duo ergo facit: q2 p̄mo reprobat philoſophorū opiniones ꝓut venebanť animam motu. ſecūdo reprobat eas ꝓut venebanť aīam cognitione vel ſenſu. 2° ibi (¶ Tribus autē modis traditis) Circa p̄mū duo facit: q2 p̄mo adducit rōnes in gnāli ꝙ non poſſit anime ineſſe motus vt phi dicebāt. ſecūdo deſcēdit ad ſpāles opiniones phoꝝ inueſtigantiū aīaȝ per motū ibi. (q̄dā aūt ⁊ mouere) circa p̄mū duo facit: q2 p̄mo ꝯtinuat ſe ad dicēda. ſecūdo exequiť de intento ibi. (De q̄dē igiť) dicit ḡ ꝙ ꝯſiderandū aūt p̄mū q̄deȝ eſt de motu. nā fortaſſis nō ſolū falſuȝ eſt ſubam ipſiꝰ aīe eſſe ſic mobilē ⁊ eē talē qualē aiunt phi dicentes animaȝ eſſe ꝙ eſt mouens ſe ipſam: aut ꝙ poſſibile eſt ſe mouere: ſed ineſſe ipſi aīe motum eſt vnū q̄ðdam de numero impoſſibiliū. Non. n. ſolū inconueniēs eſt aīam eſſe ſic mobilēȝ vt ponebāt phi: ſed fortaſſis eſt impoſſibile ꝙ aliquo modo inſit ei motus: q2 nullo modo videť poſſe eē mobilis. ¶ Nōnduȝ aūt ꝙ dicit fortaſſe: q2 lȝ aīa nullo mō ſit mobilis ꝑ ſe: tñ̄ ē mobilis ꝑ accñs. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quod quidem igitur non neceſſe ſit mouens ⁊ ipſum moueri dictum eſt prius.

¶ Exeq̄ť de intēto oñdēs aīam nō eſſe ſic mobilē vt ponebāt antiq̄. circa q̄ð duo facit: q2 primo remittit nos ad rationes factas in libro phycoꝝ. ſecūdo ꝓter rōnes illas adducit alias rationes nouas: ꝙ nō ſit poſſibile animam ſic moueri vt confitebanť antiq̄ ibi. (Dupliciter aūt moueť omne) dicit ḡ ꝙ quidē igiť non neceſſe ſit mouēs ⁊ ipſum moueri dcm̄ eſt p̄us in phyſicis. nā in 3° phyſicoꝝ oſtēſuȝ eſt ꝙ motus non eſt in mouente ſed in moto. Et ꝙ non omne mouēs moueť in 8° phyſicoꝝ eſt declaratū. vbi ꝓbať ꝙ eſt deuenire ad aliq̄ð mouens oīno imobile: cum ḡ antiq̄ ponerēt ꝙ aīa ſeipſaȝ moueret: eo ꝙ nihil moueret niſi moueret ⁊ ipm̄. pȝ hoc falſuȝ eſſe ꝑ ea que ſunt in phyſicis declarata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dupl̄r. n. moueť omne: aut. n. ſm̄ alterū aut ſm̄ ſeipſum: ſm̄ aūt alteꝝ dicimus q̄cunqȝ mouenť ex eē in eo q̄ð moueť: vt naute: nō. n. ſil̄r mouenť naui: hec q̄dem. n. ſm̄ ſeipſam mouetur. illi aūt ex eſſe in eo q̄ð moueť. Manifeſtū aūt in partibus eſt: ꝓprius quidē. n. motus pedum ambulatio. hoc aūt ⁊ hominum eſt: non ineſt autem nautis tunc. Cō. 37

¶ Dupl̄r aūt vtiqȝ dicto moueri nūc intendimus de aīa ſi ꝑ ſeipſam moueť ⁊ participat motu. Cō. 38

¶ Adducit nouas rōnes contra poſitiōes antiquoꝝ. circa q̄ð duo facit: q2 p̄mo ne laboret in equiuoco diſtiguit motum in per ſe ⁊ ꝑ accidens. ſecūdo adducit rōnes oſtendētes aīam nō eſſe ꝑ ſe mobilē vt ponebāt antiq̄ ibi (Quattuor aūt). dicit ḡ ꝙ dupliciter moueť omne. aut ſm̄ alterum. i. ꝑ accidēs. aut ſm̄ ſeipſum. i. ꝑ ſe. ſm̄ alteꝝ auteȝ dicimus mouere quicquid moueť ex eē. i. ex eo ꝙ eſt in eo q̄ð moueť per ſe vt naute mouenť per accidēs: q2 ſunt in naui: que moueť per ſe: nō. n. ſil̄r mouenť ſupp. naute ⁊ nauis. nā hec q̄dē. n. i. nauis moueť ſm̄ ſeipſam. i. per ſe. Illi aūt. i. naute mouenť ex eſſe. i. ex eo ꝙ ſunt in eo q̄ð mouetur. i. in naui q̄ moueť per ſe. manifeſtuȝ eſt aūt hoc in ptibus. nā ꝓprius quidē motus pede eſt ambulatio. hoc aūt .i. ambulatio eſt ⁊ hominū. nā quando homines mouenť per ſe: tūc ambulant ⁊ mouenť ꝑ motū peduȝ: ⁊ ſubdit ꝙ nō ineſt aūt tunc nautis ſupple ambulatio. naute ergo: q2 tūc cuȝ ſunt in naui nō ambulant nec mouenť ex eo ꝙ nō moueanť eoꝝ partes. i. pedes eoꝝ non dicunť moueri per ſe: ſed ꝑ accidēs. addit aūt ꝙ dupliciter vtiqȝ dicto moueri non intendimus de motu per accidens: ſed nūc intēdimus de anima ſi per ſe ipſam mouetur ⁊ ſi participat mo

tu per ſe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quattuor aũt motus cũ ſit loci mutatiõis: alterationis: augmẽti: ⁊ decremẽti aut ſm vnum hoꝝ mouebitur aut ſm plures aut oẽs. Si vero mouent̃ nõ ſm accñs natura inerit motus ipſi: ſi aũt hoc ⁊ locus. oẽs. n. dicti motus in lo
Co.39 co ſunt. ¶ Si aũt eſt ſuba aie mouere ſeipſaꝫ: ⁊ nõ ſcðm accñs moueri ipſi inerit: ſicut albo ⁊ tricubito. mouet̃. n. ⁊ hec ſcðm accidẽs: cui eniꝫ hec inſunt mouetur illud corpus. vñ non eſt locus ipſorum: anime autem erit ſiquideꝫ natura motu participat.

¶ Adducit rõnes quãplures oſtẽdens ꝙ anima non mouet̃ per ſe vt opinabant̃ antiqui. circa qð ſex facit ſm ꝙ ſex rõnes adducit. 2ª ibi (Amplius autẽ ⁊ ſi natura) 3ª ibi (Amplius aũt ſiquidẽ) 4ª ibi (Quoniã aũt videt̃) 5ª ibi (Motũ aũt) 6ª ibi (At vo ⁊ ſi mouet.) Dicit ḡ ꝙ cuꝫ ſint quattuor motus. vꝫ. motus loci. mutationis motꝰ alterationis augmẽti ⁊ decremẽti. Si mouet̃ anima aut mouetur ſm vnuꝫ hoꝝ motuũ aut ſm plures aut ſm omnes: ⁊ addit ꝙ ſi mouet̃ anima nõ ſm accidẽs inerit ipſi anime motus natura. i. nãliter ⁊ per ſe. ſi autẽ hoc. i. ſi motus ieſt anime ⁊ nãliter ⁊ ꝑ ſe: ⁊ locꝰ ſupp. competit ipſi aie: qð eſt incõueniens. iõ ſequit̃ ꝙ omnes dicti motus ſunt in loco. ſi ḡ eſt ſuba. i. ſubalis diffinitio anime mouere ſe ipſam ꝑ ſe: inerit moueri ipſi aie: ⁊ nõ inerit ei ſm accñs: ſicut ieſt albo ⁊ tricubito. mouentur. n. ⁊ hec: ſed ſꝫ accidẽs. nã corpus illud cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe. vñ nõ eſt locus per ſe ipſoꝝ: anime auteꝫ erit locus: ſiquidẽ participat motu natura. i. nãliter ⁊ ꝑ ſe. q. d. ꝙ albo ⁊ tricubito nõ erit locꝰ ꝑ ſe: qꝛ hec non mouent̃ ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs. anima aũt erit per ſe locabilis: qꝛ ponit̃ ꝑ ſe mobilis. ¶ Nõdũ aũt ꝙ accipiendo large motũ vt includit mutationẽ: ſic dicunt̃ eſſe ſex ſpẽs motus. ſ. generatio corruptio loci mutatio alteratio augmẽtum ⁊ diminutio. veꝝ qꝛ generatio ⁊ corruptio nõ ſunt motus: ſed ſunt mutatiões ⁊ ſunt termini motus: ideo ſpẽs motus ſunt ille qᷓttuor q̃ tangunt̃ in lr̃a.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̃ falſum eẽ qð in littera dicit̃: ꝙ. vꝫ. oẽs dicti motus ſint in loco. nã cũ nõ ꝑ omnes illos motus acq̃rat̃ locus: nõ videt̃ ꝙ omnes illi motus ſint in loco. ꝑ loci eniꝫ mutationẽ acq̃rit locꝰ. ꝑ augmẽtũ ⁊ diminutõeꝫ mutatur locus: ſed ꝑ alteratõeꝫ nõ oꝫ mutari locũ. nõ ḡ alteratio eſt in loco. ¶ Dõꝫ ꝙ hoc tripliciter põt ſolui ⁊ quocunqꝫ modo ſoluat̃ videt̃ ſufficere ad ꝓpoſitũ. ꝑmo ſic vt referat̃ hoc ad ipſa mobilia. ſm hoc ḡ oẽs dicti motus ſũt in loco: qꝛ quicqd mouet̃ per ſe quocũqꝫ illoꝝ motuũ eſt quid mobile ⁊ locabile. ſi ḡ anime cõpetit ꝑ ſe aliqs illorũ motuũ: anima erit qd locabile ⁊ ꝯpeteret ei ꝑ ſe locus: qð eſt incõueniẽs. ſecũdo mõ hoc põt ſolui ſi referat̃ hoc ad ipm modũ mouẽdi. Nã ſi dicat̃ ꝙ alteratio nõ eſt in loco cũ alteratio reqrat approximatõeꝫ alterãtis ad alteratũ. ⁊ hoc nõ poſſit fieri ſine loco: qð eſt ꝑ ſe alterabile eſt ꝑ ſe locabile. ⁊ tũc idẽ qð ꝑus. erit ergo anima ꝑ ſe locabilis ſi ꝑ ſe ſit aliquo modo mobilis. 3º mõ hoc põt ſolui ſi referatur hoc ad ipſos motus. nã motus localis eſt motꝰ ꝑmus. ſicut ḡ valet. cuicũqꝫ ineſt ſenſus ieſt ei tactus: eo ꝙ tactꝰ ſit ſenſus ꝑmus. ſic valet. cuicũqꝫ ineſt motus ei ieſt motꝰ localis: eo ꝙ hꝯ motꝰ ſit motus ꝑmus. oẽs ḡ iſti motꝰ ſunt in loco: qꝛ oẽs pſupponunt motũ localẽ qui de neceſſitate reqrit locũ. nõ. n. plus vult phs ꝑ hec verba ꝙ omnes iſti motus ſunt in loco. niſi ꝙ qcqd ꝑ ſe mouet̃ aliquo iſtoruꝫ motuũ illud eſt qd locabile. anima ḡ qualitercũqꝫ ſit ꝑ ſe mobilis: erit ꝑ ſe locabilis: qð eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs. quare ſit inconueniẽs aiam eſſe ꝑ ſe locabileꝫ. ¶ Dõm ꝙ de aia humana eſt ſpãlis ratio quare nõ ſit ꝑ ſe locabilis. i. q̃re nõ occupat locũ: qꝛ cũ nõ ſit quanta nec ſit extẽſa extenſione corporis: locũ occupare nõ põt. poſſumus tñ vnã rõnem cõem adducere de omni anima. nam qcqd non hꝫ ꝑ ſe eſſe nõ hꝫ ꝑ ſe moueri: nec ꝑ ſe competit ei locꝰ. cuꝫ ḡ ois aia ſit qdã forma: ⁊ nulla forma habeat ꝑ ſe eſſe: nulli aie põt cõpetere ꝑ ſe locus.

Alterius forte dubitaret aliqs qũo tricubituꝫ ⁊ albuꝫ ſunt in loco ꝑ accidens. ¶ Dõm ꝙ nõ aliud ſignificat album q̃ albedo. albũ itaꝙ ſignificat q̃litatẽ: cum ⁊ albedo qualitatem ſignificet. ſic ⁊ tricubitũ ſignificat quantitatẽ. cũ ḡ qualitas ⁊ quãtitas nõ hẽant eſſe ꝑ ſe: nõ mouent̃ ꝑ ſe: nec ſunt in loco ꝑ ſe. corpus igit̃ cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe ⁊ eſt in loco ꝑ ſe. hoc aũt nõ hñt iſta ꝑ ſe ſed ꝑ accñs. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Amplius aũt ⁊ ſi natura mouet̃ ⁊ violentia Co.40
mouet̃: ⁊ ſi violentia: ⁊ natura: eodem aũt mõ ſe hꝫ ⁊ de quiete. in qð. n. mouet̃ natura: ⁊ in hoc qeſcit natura: in qð aũt quieſcit in hoc violentia. quales aũt violẽti motus anime erunt ⁊ qetes: neqꝫ fingere volẽtibꝰ facile ẽ reddere.

¶ Adducit ſecundã rõnem dicens ꝙ amplius aũt ſi aliqd mouet̃ natura mouet̃ ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerſo ſi mouet̃ aliquid violẽtia mouet̃ ⁊ ꝑ nãm. eodeꝫ aũt modo ſe hꝫ ⁊ de qete: qꝛ qð quieſcit natura: poteſt qeſcere violẽtia. ⁊ econuerſo: qꝛ illud in quo aliqd mouet̃ natura: ⁊ qeſcit in hoc natura. In quo aũt mouet̃ violẽtia qeſcit in hoc violẽtia. quare ſi cõpetit anime motus natura cõpetit ei motꝰ violẽtus: ſed reddere. i. oſtendere quales ſunt motus aie violenti: ⁊ quales ſunt qetes violẽte: neqꝫ volẽtibus fingere eſt facile. nõ ſolũ. n. vbi hoc poſſemus dicere ſm veritatẽ: ſed ẽt ꝑ figmẽtũ velle aſſignare talia eẽt difficile. ¶ Notandũ aũt ſm Temiſtiuꝫ. ꝙ corpus põt moueri violẽter: nõ aũt anima: niſi forte dicat̃ animã moueri violẽter. i. ꝑ accñs. inquantũ moto corpore violẽter: ⁊ ꝑ accñs mouet̃ ⁊ anima: ſed ꝓprius motus aie eſt ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ ſm quẽ modũ nõ põt intelligi ꝙ mouebat̃ violẽter.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ nõ vr̃ veꝝ ꝙ quicqd mouet̃ natura moueat̃ violẽtia. nam celũ mouet̃ nãliter: nõ tñ põt moueri violenter. ¶ Dõm ꝙ ſm quoſdaꝫ hec ratio in ſe cõſiderata eſt falſa: tñ vt eſt ad ꝓpoſitũ eſt vera. nam antiq phi vt dicũt: ponebãt animã de natura elemẽtoꝝ nec ponebant aliquod corpꝰ motuꝫ niſi elemẽtatũ: vel qð eſſet de natura elemẽti ⁊ de tali corpore veꝝ eſt ꝙ quicqd mouet̃ natura mouet̃ ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerſo: ſꝫ hoc videt̃ falſuꝫ: ꝙ oẽs antiqui opinati ſint ſic. nã alcmeon vt ſupra dicebat̃ poſuit aiam de natura corporis celeſtis: nõ ḡ omne corpus poſuerunt antiq eẽ de natura elemẽti: nec qlibꝫ antiquoꝝ poſuit animam de natura elemẽti. Propter hoc dõm ẽ aliter. Sciẽduꝫ ḡ aliquẽ motũ hr̃e qetẽ oppoſitã ⁊ hoc mõ mouent̃ hec oia inferiora tam aiata q̃ inaiata. ⁊ ſi dubium eſt de aliqbus inferioribꝰ ꝙ aliquãdo moueant̃: ⁊ aliquãdo qeſcãt forte dubiũ eſt de tota terra vel de partibꝰ exiſtẽtibus circa centrũ terre: vtrũ eis poſſit accidere motus. oia tñ aialia vel motu ꝓgreſſiuo: vel motu dilatationis ⁊ conſtrictõis aliquãdo mouetur aliqñ qeſcunt. cũ ḡ aliq phi loquentes de aia vtplm nõ loquerẽtur niſi de aia aialiũ: cũ motꝰ factus a tali aia hẽat qetẽ oppoſitaꝫ. hec ratio vt eſt. ꝯ antiquos: eſt oĩno vera: qꝛ qcqd mouet̃ motu hñte quietẽ oppoſitã põt moueri nãliter ⁊ violenter. ꝙ aũt ratio Ariſto.

ſit intelligẽda de motu habẽte quietẽ oppoſitã ex ſerie litere pōt manifeſtũ eſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Amplius aũt ſiquidez ſurſuz mouebit̃ ignis erit: ſi vero deorſuz terra: hoꝝ.n. corporũ motus hi. eadẽ aũt ratio ⁊ de medijs.**

¶ Ponit rõnem tertiam dicẽs: ꝙ ſiquidẽ aliqd mouebit̃ ſurſuz erit ignis. ſi vō deorſuz erit terra. naz hoꝝ corpoꝝ ſunt hi motus. vz. terre ſurſum: ignis deorſuz. eadẽ aũt ratio eſt ⁊ de alijs elemẽtis: qꝛ quodlibꝫ elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locum. tunc aũt formet̃ ſic rõ. qõlibꝫ elemẽtoꝝ tẽdit ad aliquẽ determinatũ locũ: ſed motꝰ factus ab aĩa nõ eſt ad aliquẽ determinatũ locuz: ſed eſt ad oẽm drĩtiã poſitiõis. g̃ motus factus ab aĩa nõ eſt ꝑ nãm alicuius elemẽti. ⁊ ꝑ ꝯñs aĩa nõ eſt elementũ nec ex elt̃is vt ꝯcedebãt antiq. ¶ Nõndũ aũt ꝙ alī competit duplex motus. vnꝰ ꝓpter grauitatẽ: ⁊ hic eſt deorſuz tantũ: ⁊ eſt ꝑ nãm elt̃i dñantis in corpore aĩalis. alius eſt ad oẽz drĩtiã poſitõis: ⁊ hic motus eſt ab aĩa factus ꝑ appetitũ. ¶ Notandũ ẽt ꝙ ſemꝑ in quolibꝫ mixto dñatur aliqõ elemẽtũ vt ꝓbat cõmẽtatoꝛ in ꝓmo celi ⁊ mũdi. ⁊ ſm dñium illius elemẽti mouet̃ mixtũ. qcqd g̃ mouet̃ ſurſuz vel eſt ignis vel dominat̃ ibi ignis. Et qcqd mouet̃ deorſum vel ẽ terra vel dñat̃ ibi terra. ⁊ ſic de alijs elemẽtis. ſi g̃ aĩa eẽt elemẽtum vel ex elemẽtis: vt ponebãt antiq: motꝰ factus ab ipſa eẽt ad vnã drĩtiaz poſitõis tãtũ: qõ videmus falſuz eſſe. ¶ Nõndũ aũt ꝙ hec rõ poſſet aliter iduci vt ꝯcluderet̃ ꝙ ſi aĩa moueret̃ ſurſuz vel deorſuz vel moueret̃ ꝑ ſe ad aliq̃ drĩtiã poſitõis: vt ponebãt aliq antiqui: tunc nõ eſſet forma: ſed eſſet ignis vel terra vel aliquod huiuſmodi corpus: qõ eſt inconueniẽs. ¶ Deinde cuz dicit.

Cõ. 41. ¶ **Qm̃ aũt videt̃ mouere corpus ratiõabile eſt his mouere motibꝰ qbus ⁊ ipſa mouet̃. ſi aũt hoc ⁊ cõuertentibus dicere verũ ꝙ ſcðm ꝙ corpus mouet̃ hoc ⁊ ipſa. corpꝰ aũt mouet̃ ſecunduz loci mutatiõnẽ. quare ⁊ aĩa mutabit̃ ſecũdũ corpus aut tota: aut ſcðm partes tranſlata. Si aũt hoc ꝯtingit ⁊ exeũte iterũ igredi: ad hoc autem ſequitur reſurgere mortua animaliũ.**

¶ Ponit quartã rõnez dicẽs: ꝙ aũt aĩa videt̃ mouere corpus rõnabile eſt mouere corpꝰ his motibus qbꝰ mouet̃ ⁊ ipſa aĩa. ſi aũt hoc ⁊ cõuertẽtibꝰ. i. ecõuerſo eſt verũ dicere. vz. ꝙ ſm ꝙ mouet̃ hoc corpꝰ mouet̃ ⁊ ipſa aĩa. corpꝰ aũt mouet̃ ſm loci mutationez. quare ⁊ anima mutabit̃ ſm ꝙ mutat̃ corpus. mouebit̃ g̃ aĩa trãſlata aut tota aut ſm partes: ſed ſi aĩa ſm ſe totã pōt mutare locũ ſm ſe totam pōt mutare corpꝰ. ſi aũt verũ eſt hoc ꝯtingit aĩam exeũtẽ corpus iterũ ingredi corpꝰ. ⁊ ad hoc ſeq̃t̃ mortua corpora vel aĩalia reſurgere. ¶ Nõndũ aũt ꝙ corpus aĩatũ aliqñ mutat locũ ſm ſe totũ vt eſt cũ totaliter deſerit locuz primũ. aliqñ vō mutat locũ ſm partẽ vt cũ nõ totaliter deſerit locũ ꝓmuz. q̃re ſi aĩa mouet corpus: qꝛ mouet̃ ⁊ ipſa. ⁊ ſi eodẽ mõ ſicut mouet̃ ⁊ corpꝰ mouet̃ ⁊ ipſa: cũ corpꝰ aliquãdo transferat̃ ſm ſe totũ: aliquando ſm partes: oportebit dicere ꝙ aĩa aliqñ trãſferat̃ ſm ſe totam; aliqñ ſm partes. hꝫ.n. illationes. lꝫ nõ ſequant̃ ſimpliciter: ſequuntur tamẽ ſuppoſitis poſitõibus antiquoꝝ.

Dubitat aũt hic Porphyriꝰ vt Themi. recitat: qꝛ ſi vr̃ verũ eẽ qõ phs ait. vz. ꝙ qñ aliqd mouet aliõ: qꝛ mouet̃ ⁊ ipꝫ: ꝙ eodẽ mõ moueat̃ mouens q̃ mouet̃ mobile: qꝛ ſol mouet vapores ⁊ trahit eos motu recto: ipe tñ ſol ñ mouet̃ motu recto: ſꝫ circlari. ſilr ẽt hoĩes trahũt nauẽ ipſi tñ hoĩes nõ trahunt̃. Ad hoc ſoluit Themi. ꝙ ſi aĩa mouet corpꝰ: qꝛ mouet̃ ⁊ ipſa: digna ẽ ꝙ moueat̃ eiſdẽ motibus qbus mouet̃ ⁊ corpus: qꝛ ſi corpus mutat locũ ⁊ aĩa mutabit locũ. nõ eſt g̃ intẽtio Ariſ. ꝙ mouẽs ⁊ motũ moueant̃ eodẽ motu nũero: vel eodez motu ſpẽ. vt ꝙ homies trahẽtes trahant̃ ⁊ ipſi: ſꝫ ꝑ tãto mouet̃ eodẽ motu nauis tracta ⁊ hoĩes trahẽtes: qꝛ ſi nauis tracta mutat locũ ⁊ hoĩes trahẽtes mutabũt locũ. g̃ ſi corpus aĩatuz mutabit locũ ⁊ aĩa mutabit locũ: tñ qꝛ nũc hoc videt̃ ſufficere. dicamus v̾ba Ariſ. intelligẽda eſſe de motu ĩmediate facto. ſol. n. nõ mouet vapores ĩmediate ſm motũ localẽ: ſed ꝑ ꝓus vapores alterat ⁊ eis ĩcorporat calorẽ quẽdã ꝑ quẽ calorẽ incorporatũ vapores trahũtur ſurſuz: ſꝫ ſi aliqd moueat aliud localiter. ⁊ hoc ĩmediate ⁊ nõ moueat illud niſi moueatur ⁊ ipſum: opꝫ ꝙ ſimili motu moueat̃ vtrũq;: ⁊ ſi nõ ſimili ꝑ omnẽ modũ: tñ quantũ ad hoc mouebunt̃ motu ſimili: ꝙ ſi vnũ mutat locũ mutabit ⁊ aliud. de motu g̃ locali ĩmediate facto verũ eſt qõ dr̃. quare ſm poſitõez antiquoꝝ anima mutabit locum ⁊ ibit a corpore in corpꝰ. qõ eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs: qꝛ ẽt in ꝓpoſito vr̃ eſſe falſum qõ dr̃. nã aĩa mouet̃ ꝓus ſm ꝯſideriũ ⁊ appetitũ: ⁊ ipſa ſic mota mouet corpꝰ localiter. ergo verũ eſt ꝙ aĩa nõ mouet corpus niſi moueat̃ ⁊ ipſa: ⁊ tamẽ falſuz eſt ꝙ eodẽ mõ moueat̃ ipſa quo mouet̃ ⁊ corpus: qꝛ ipſa mouet̃ ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ: corpꝰ vō mouet̃ ſm locũ. ¶ Dõz ꝙ iſta dubitatio ꝯtingit: vt inuit themi. ex eo ꝙ aliq neſciunt diſtiguere inter opatõez ⁊ motum. nã opatio ẽ actus ꝑfecti. motus aũt eſt actꝰ iꝑfecti. velle g̃ ⁊ deſiderare ⁊ itelligere ⁊ imagiari ⁊ cetera talia ꝑ q̃ aĩa pōt mouere corpꝰ nõ ꝓprie dicũt motũ: ſed opatõem. ſꝫ ſi aĩa moueret̃ ꝓprie vt ponebãt antiq mõ quo dcm̃ ẽ: ſimili motu moueret̃ ipſa quo moueret ⁊ corpꝰ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vꝫ ſi aĩa mutaret locũ ꝯtingeret reſurrectio mortuorum. ¶ Dõm ꝙ ſi aĩa mutaret locũ poſſet mutare corpus ⁊ ſi mutaret corpꝰ illud corpꝰ a quo exiret deſineret viuere ⁊ ĩcipet mori. illud aũt corpꝰ qõ intraret: ſi eẽt inaĩatũ ꝑ introitũ aĩe incipet eẽ aĩatum ⁊ incipet viuere. hoc g̃ modo poſſet cõtingere reſurrectio mortuoꝝ: qꝛ aĩe exeũtes ꝓpria corpora poſſent intrare corpora mortua. ⁊ ꝑ ꝯñs poſſent illa facere reſurgere. ¶ Aduertẽdũ tñ hoc eẽ attẽdẽdum ſm themiſtiũ ꝙ aliq poſuerunt aĩaz in corpore q̃ſi aquã in vaſe. aliq vō ſupaddiderũt aliq̃ ꝓportiõez inter corpus ⁊ aĩam: quare ſi non req̃rit̃ ibi ꝓportio: ſed ſufficit aĩam eẽ in corpore quocũq; mõ ad hoc ꝙ corpus illud viuat ⁊ ſit aĩatuz: ſi anima exiẽs a corpore ꝓprio ĩtraret corpus mortuũ: cõtingeret reſurrectio mortuoꝝ: ſꝫ ſi req̃rit̃ ꝓportio inter corpus ⁊ animam: ſi exiẽs anima a corpore ꝓprio intraret corpus mortuum: non opꝫ ꝙ illud corpus mortuũ reſurgeret ⁊ inciperet viuere: quia nõ eſſet ibi ꝓportio iter corpus ⁊ aĩam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Motũ aũt ſecundũ accñs ſi ab altero moueatur. depellet̃. n. vtiq; violẽtia aial: nõ oꝫ aũt. n. a ſeipſo moueri ineſt in ſuba hoc ab alio moueri niſi ſecundũ accñs: ſicut neq; qdẽ igit̃ ſecundũ ſe bonũ: aut ꝑꝑ ſeipꝫ: hoc qdẽ ꝑꝑ aliud eẽ. hoc ãt alteriꝰ cauſa. ¶ Anima aũt maxie dicet aliqs vtiq; a ſẽſibilibꝰ moueri ſiqdẽ mouet̃.** Com. 42. Cõ. 43

¶ Ponit q̃ntã rõnẽ dicẽs: ꝙ motũ aũt eſt aliqd ſꝫ accñs ſi moueat̃ ab altero. videmus. n. ꝙ violẽtia vtiq; depellit̃ aĩal. ⁊ tũc nõ mouet̃ ex ſe: ſꝫ nõ oꝫ cui cõpetit moueri a ſeipſo in ſuba. i. eẽntialiter hec moueri ab alio niſi moueatur ſm accñs: imo illud qõ mouet̃ a ſeipſo nullo mõ mouet̃ ab alio ſicut neq; qdẽ qõ appetit̃ ſm ſe bonuz aut ꝑꝑ eẽt bonũ ꝑꝑ ſe: ſꝫ eẽt bonũ. alteriꝰ cã. ſi g̃ aĩa mouet a ſe nõ

ſeip̄z B gdē eſt pp aliud: qꝛ ſi eēt appellare pp aliud iā nō eēt bonū pp ſe: ſꝫ eēt bonū alteri⁹ cā. ſi ḡ aīa mouet̄ a ſe nō mouet̄ ab alio: ſed mouet̄ ab alio: qꝛ mouet̄ a ſenſibilib⁹. iō ſeqꝛ ꝙ ſi gdē mouet̄ aīa maxime vtiqꝫ dicet aliqs aīaꝫ moueri a ſenſibilib⁹. q̄re cū aīa moueat ab alio vt a ſenſibilib⁹ nō ꝓpe mouebit̄ a ſe vt dicebāt ātiq. ¶ Dubitat āt B Themi⁹ pp v̄ba platōis dicētis ꝙ aīa nō mo᷑ a ſenſibilib⁹: ſꝫ ſēſibilia occurrūt motib⁹ aīe. nā aīa ƀꝫ dcā ſua cog̊ſcit res p ꝯtactū ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹: ñ ḡ ƀꝫ B ſenſibilia mouēt aīaꝫ: ſꝫ occurrūt aīe ex eo ꝙ applicat ſe eis: ſꝫ hᵉ poſitio. vt pbat̄ ī z° ꝛ ȝ° h⁹ ē fl'a: qꝛ aīa cog̊ſcit res nō ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹: ſꝫ qꝛ res iprimūt ſpēs ſuas ī aīa q̄s imprimēdo aliq̊ mō mouēt aīam. ¶ Deide cū dicit.

¶ At v̄o ꝛ ſi mouet ipſa ſeip̄aꝫ: ꝛ ipſa mouebit̄ vtiqꝫ q̄re qm̄ oīs mot⁹ ex diſtātia eſt ei⁹ qd̄ mouet̄ ſcd̄m ꝙ mouet̄ ꝛ aīa vtiqꝫ diſtabit a ſuba ipſi⁹ ſcd̄m ſeipſaꝫ: niſi ſcd̄m accn̄s ſe moueat. ſed eſt motus ipſius ſubſtantie.

¶ Ponit vltimaꝫ rōnem. d. ꝙ ſi ipſa aīam ſeipſam mouet ſup. ſubal'r ꝛ ipſa vtiqꝫ mouebit̄ ſup. a ſua ſuba. quare qm̄ oīs mot⁹ fit a diſtantia ei⁹ qd̄ mouet̄ ab eo ƀm qd̄ mouet̄ aīa: tunc exibit vel diſtabit vtiqꝫ a ſuba ſui ipſi⁹. ſi mouet̄ ƀꝫ ſeip̄aꝫ niſi ſe moueat ƀꝫ accn̄s: ſꝫ ƀꝫ ātiq̊s mot⁹ eſt ipſi⁹ ſube aīe p ſe. ¶ Nōn⁹ aūt viꝫ rōnis h⁹ in B ꝯſiſtere: qꝛ cū mot⁹ ſit diſtātia ei⁹ qd̄ mouet̄ ƀꝫ qd̄ mouet̄: ſic̄ qd̄ mouet̄ localiter diſtat a loco ī q̊ erat ꝛ mutat illū locū v'l ƀꝫ ſe totuꝫ vel ƀm ꝑtes. ſic ſi aīa mouet̄ ƀm ſubaꝫ diſtabit a ſuba ſua. ꝛ ꝑdet ſubaꝫ ſuā: v'l ḡ tota aīa v'l ſaltē ꝑtes ei⁹ deſinēt (eē ꝛ amittēt ſuā ſubaꝫ ꝛ nāꝫ: qd̄ ē icōueniēs.

Com. 44. Q Uidā āt ꝛ mouere aīaꝫ dicūt corp⁹ in quo eſt: ſic̄ ip̄a mouet̄: vt Demo. ſil'r dicēs Philippo comediaꝝ Didaſcalo. ait. n. dedalū feciſſe mobilē ligneā venerē infundēs argētū fuſile. Sil'r aūt ꝛ Demo. dic̄ motas. n. inq̄t idiſibiles ſpheras: pp id ꝙ apte nate ſīt nuſq̄ꝫ māere ꝯbereqꝫ ꝛ mouere cōp⁹ oē.

¶ Poſtq̄ꝫ phs adduxit rōnes gn̄ales ꝯ venātes aīaꝫ p viā mot⁹ in ꝑte iſta vt dicebat̄ deſcēdit ad ſpāles opiones antiquoꝝ. circa qd̄ qnqꝫ facit: qꝛ p̊ deſcēdit ad opionē democriti. z° ad opionē platōis. ȝ° ad opionē empe. 4° pōit q̄ꝫdā opionē q̄ dr̄. tūc fuiſſe platōis. 5° deſcēdit ad opionē zenocratis. zª ibi (Eodē āt mō) ȝª ibi (Alia āt opio q̄dā) 4ª ibi (Rōnabili⁹ āt) 5ª ibi (Mltū āt ex his q̄ dcā ſūt) circa p̊ᵐ duo fac̄: qꝛ p̊ adducit opioneꝫ democriti. z° eā iprobat ibi. (Nos āt iterrogabimus) dic̄ ḡ ꝙ q̄dā dicūt aīaꝫ mouere cōp⁹ ſic mo⁹ ꝛ ip̄a. vt demo. ſil'r dicēs philippo didaſcalo. i. magr̄o comediaꝝ. iſte. n. philipp⁹ ait dedalū feciſſe ligneā mineruā. i. ſtatuā illi⁹ dee mobilē effūdēs argētū fuſile. i. argētū viuū. mouebat̄ ḡ illa ſtatua pp motū argēti viui: ſil'r āt ꝛ demo. dic̄. inq̄t. n. idiſibiles ſp̄as ex q̄b⁹ ꝯpōit̄ aīa eē mot⁹ pp id qd̄ apte nate ſīt nūq̄ꝫ māere. i. nūq̄ꝫ q̄eſcere. illas v̄o ſic motas dic̄ ꝯbere ꝛ mouet̄ cōp⁹ oē. i. corp⁹ totū. ¶ Nōnᵐ āt ſtatuā minerue ſic fuiſſe ordinatā ꝙ qn̄ aliq̊ accedebāt ad ip̄aꝫ ābulabāt ſup q̄ſdā tabulas: ſubter q̄s erat argētū viuū. illis ḡ ſic ābulātib⁹ ꝯp̄mebāt argētū viuū: qd̄ ꝯtinuabat̄ vſqꝫ ad ſtatuā: q̊ ꝯpreſſo agitabat ſtatuā ꝛ faciebat ip̄am moueri. q̄re ſic̄ argētū viuū mouebat ſtatuā: ſic ƀꝫ democritū athomi ex q̄bus cōponebat̄ aīa moti mouebāt corpus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nos aūt iterrogabim⁹ ſi ꝛ q̄eſcere facit hoc idē. qūo āt faciat difficile: aut ipoſ'e dicere.

¶ Diſputat ꝯ opionē demo. circa qd̄ duo facit ƀm ꝙ duas rōnes adduc̄ ꝯ ip̄ꝫ. zª ibi (Vino āt) dic̄ ḡ ꝙ nos iterrogabimus dmocritū. ſi B idē. i. ſi hᵉ eadē corpa idiſibilia q̄ ſīt cā mot⁹. ſi hᵉ eadē cā fac̄ q̄eſcere aīaꝫ. qūo āt faciet eā q̄eſce-

¶ Prima figura per quā oſtendit̄ qūo in numeris ex quibus cōponit̄ anima eſt aſpectus rectus ꝛ cōſonantia.

¶ Scd̄a figura p quā oñdit̄ ꝙ in nūeris ex q̄bus cōponit̄ aīa eſt duplex coordīatio ꝛ eſt ibi idētitas ꝛ diuerſitas.

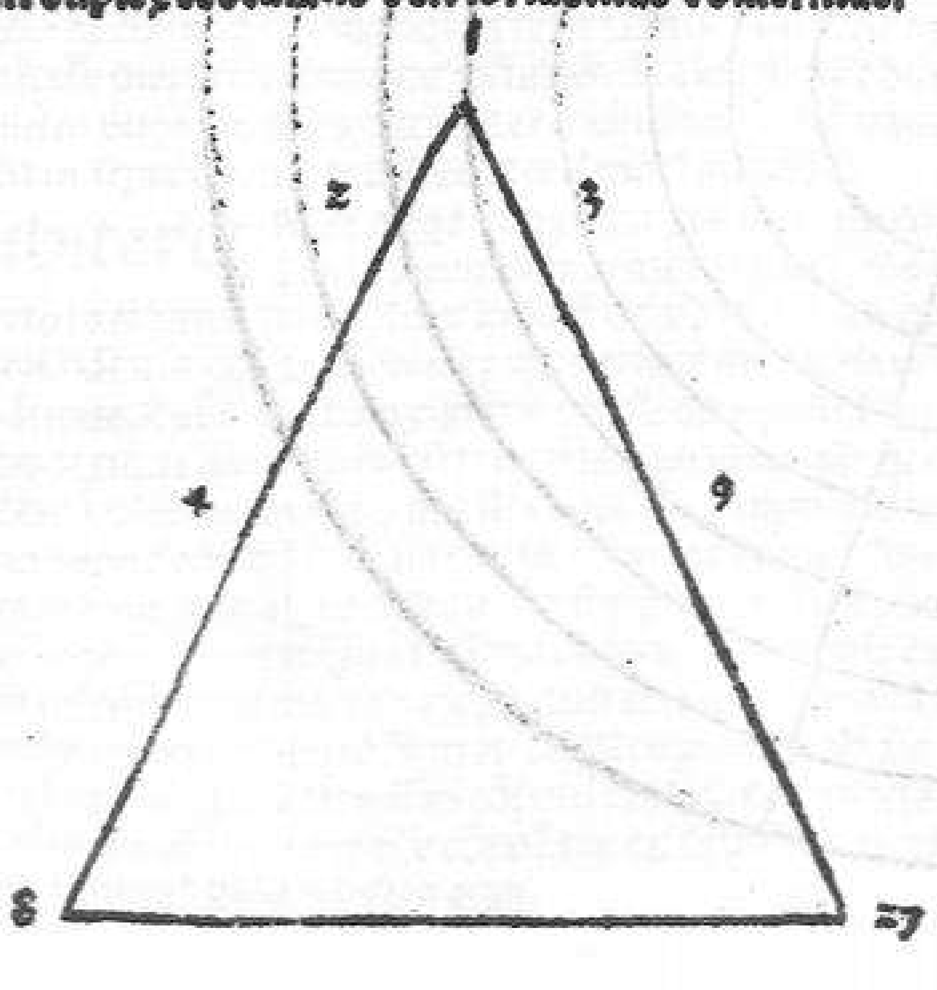

¶ Tertia figura p quā oſtēdit̄ ꝙ in numeris fit q̄dā reflexio ꝛ q̄dā ꝯuerſio ꝛ quedā quodāmodo circulatio.

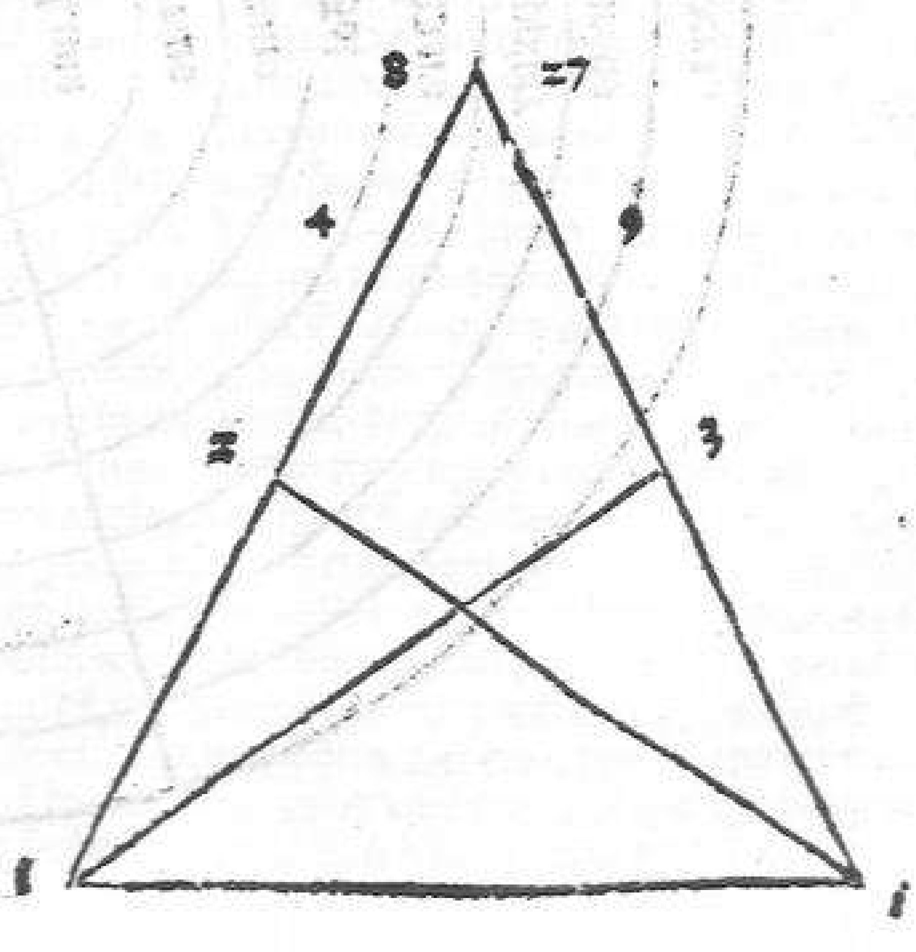

re ē difficile aut ipoſſe aſſignare. ¶ Nōdū aūt ꝙ cū aial aliqñ moueatˀ aliqñ qeſcat oportuit aſſignare nō ſolū cāz mot⁹: ſed ēt cām qetis: qđ nō potuit facere democrit⁹ per athomos cū pōeret eos ſemꝑ motos. ¶ Deide cū dic.

¶ Omnino aūt nō ſic videtˀ aīa mouere aial: ſʒ ꝑ volūtatē quādā ⁊ intellectū.

¶ Adducit ſecundā rōnem cōtra democritū. dicebat eniʒ Democritus ꝙ anima ſic mouet aial ſicut mouetˀ ⁊ ipſa. ideo ait ꝙ omnino aūt non ſic videtˀ anima mouere animal ſicut ponebat democritus. vʒ. ꝙ ipſa localiter mota moueat corpus per h⁹ motū: ſed mouet ipm per quandā voluntatem ⁊ intellectuʒ. nō ergo aīa mota mouet corp⁹. ſed aīa volēs ⁊ itelligēs mouet corp⁹. ¶ Deide cū dicit.

Cō. 45. ¶ Eodem autē modo ⁊ Timeus phyſiologiʒat animaʒ mouere corpus: in eo. n. ꝙ eſt moueri ipſam: ⁊ corpus mouet: ꝓpter id qđ complexum eſt ad ipſum.

¶ Diſputat cōtra opinionē platonis: circa qđ duo facit: qꝛ ꝑmo recitat h⁹ opīonē. ſecūdo eaʒ improbat ibi. (Primū quidē igitˀ) circa primuʒ tria facit. naʒ anima ad tria pōt comparari videlicet ad corpus ſuum: ad ꝑncipia ſua: ⁊ ad operationes ſuas. ſecundū aūt ꝙ ꝯparatˀ ad ſuuʒ corpus ſic eſt complexa corpori ⁊ mouēs ipſum. ꝓut vero comparatˀ ad ſua ꝑncipia. ſic dicebat plato animaʒ eſſe ex numeris conſonantibus ſiue ex numeris armonicis: ſed prout comparatˀ ad ſuas operatiōes ſic dicebat plato ꝙ anima erat aſpectus rectus reflexus in circulum quem circuluʒ diuidebat in duos circulos. ⁊ alterum circulū in ſeptē circulos vt eſſent motus anime. i. operationes eius conformes motui celi. tria ergo facit ſecūdum ꝙ hec tria declarat. ſecūda ibi (Conſtituta eniʒ) tertia ibi. (Aſpectum rectū) Dicit ergo ꝙ eodē modo ⁊ thimeus. i. ille liber platonis phyſiologiʒat: ideſt philoſophando dicit animam mouere corpus in eo ꝙ eſt: ideſt contingit moueri ipſam animam. ⁊ dicit etiaʒ idem plato ꝙ anima mouet corpus ꝓpter id ꝙ eſt cōnexa corpori. ¶ Deide cū dicit.

¶ Conſtitutā. n. dicit ex elementis: ⁊ diſpartitam ſm armonicos numeros: quatenus cum naturalem ſenſuʒ armonie habeat: ⁊ vt omne feratˀ ſm ꝯſonantes motus.

¶ Oſtendit ꝙ ex eo ꝙ anima comparatˀ ad ſua ꝑncipia eſt conſtituta ex numeris conſonantibus. hoc eſt ergo qđ ait ꝙ anima cōſtituta eſt ex elementis. i. ex ſuis principys. ⁊ ſecundū hoc dicimus eam eſſe diſpartitam ſm numeros armoniacos. i. conſonantes quatenus habeat cōnaturalē ſenſum armonie. i. cōſonantie ⁊ vt omne. i. vt totaliter feratˀ ſecundū motus conſonantes. i. ſecūdum motus ⁊ operationes cōcordes ⁊ ꝓportōatas. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Aſpectū rectū in circulū reflexit: ⁊ diuidens ex vno in duos circulos dupl'r coordinantes. Iteruʒ vnum diuiſit in ſeptem circulos: tanqȝ eſſent celi motus anime motus.

¶ Hec eſt quarta figura per quam oſtenditur quomodo in celo eſt duplex motus circularis ſiue duplex circulatio ſuper duplici polo: ⁊ quomodo vna illarum circulationum diuiditur in ſeptem circulos.

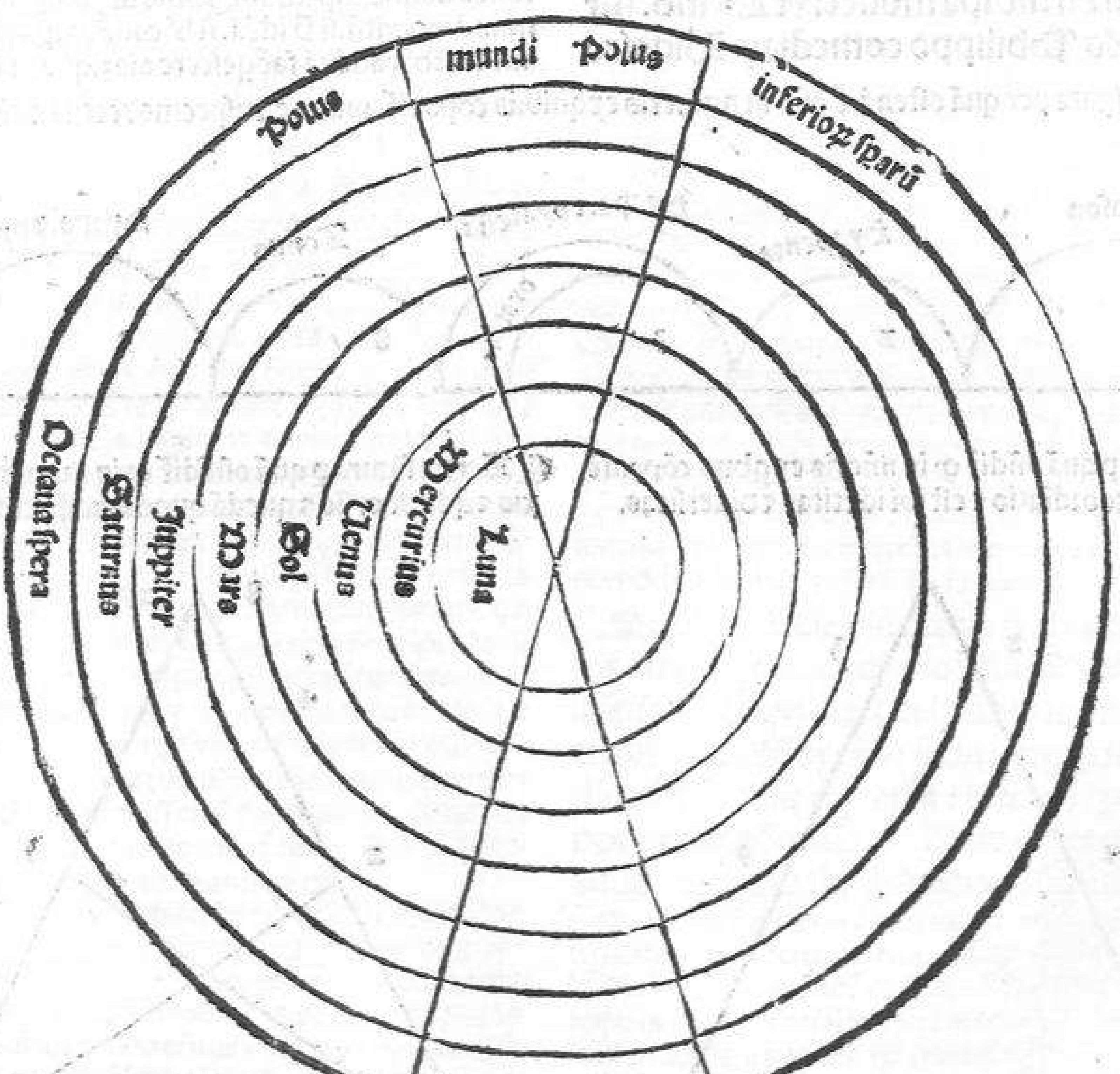

¶ Hec eſt qnta figura per quã oſtẽdit ꝙ in aĩa eſt duplex circulatio: itellectiua: ⁊ ſenſitiua: ⁊ vna harꝝ diuidit in ſeptẽ circulos: qꝛ virtutes ſenſitiue ordinant ſm ſeptẽ gradus: vel melius. In aĩa eſt duplex circulatio. i. opatio intellectiua: vna per quã itelligit ſubas ſeparatas: ⁊ alia p quã intelligit hec corporalia: ⁊ hec diuidit in ſeptẽ circulos ꝑut ſecũdus gradus ſeptem iſta obiecta corpalia ordinant: ſunt ergo anime motus ſicut celi motus.

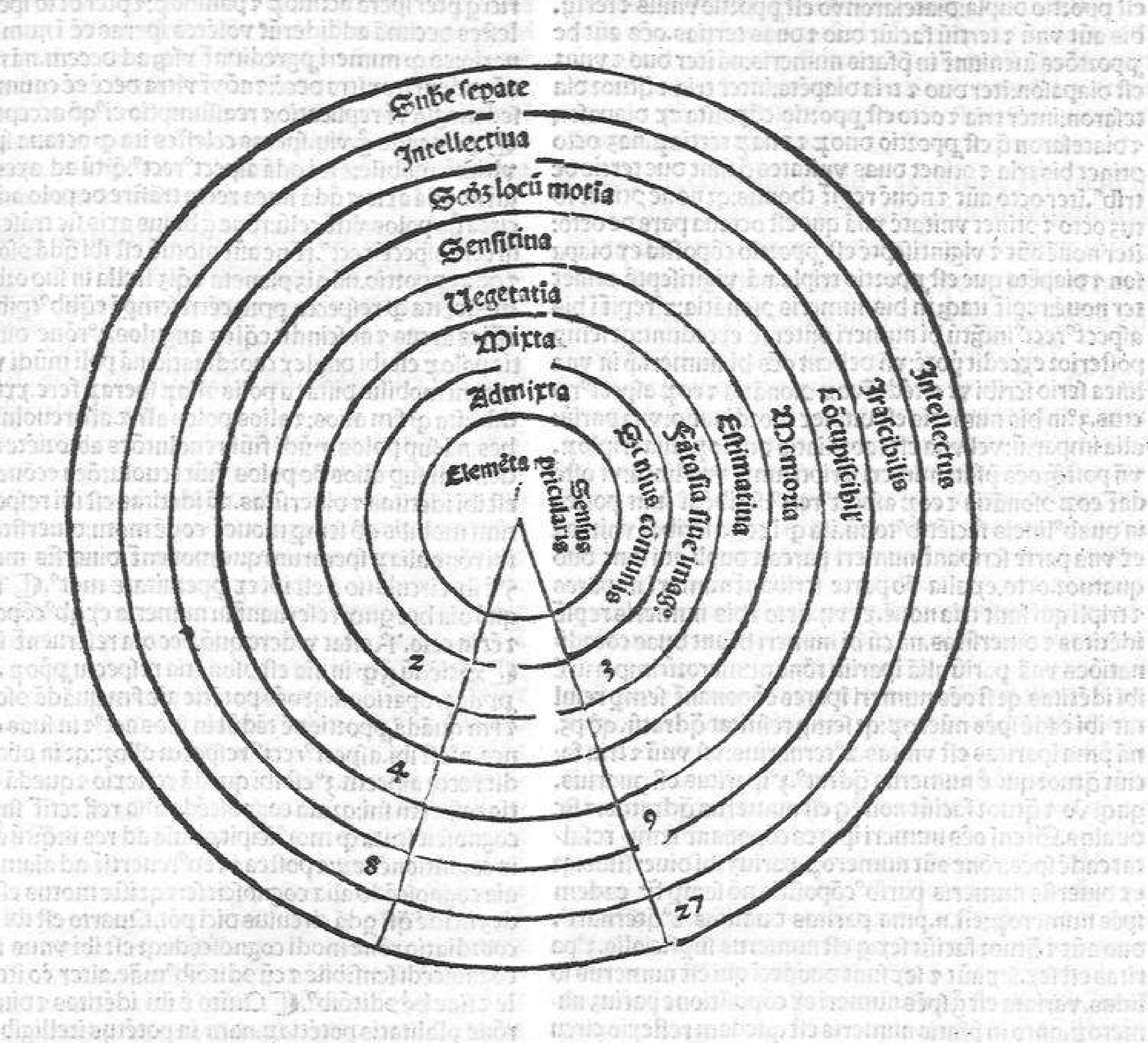

¶ Oſtẽdit quõ ſm opionem platonis cõparat aĩa ad ſuas opõnes. nã animã ſm ſuã opatõez dicimus ꝑus eſſe aſpectum rectũ ⁊ lineã rectã quẽ aſpectũ rectũ ⁊ lineã rectaz deus reflexit in circulum. ordinauit. n. ſic deus animã ꝙ ꝑus itelligeret alia p rectuz aſpectũ. ⁊ poſtea intelligeret ſe p modũ cuiuſdã circulatiõis ⁊ reflexionis diuidens ex vno circlo duos circulos. i. deꝰ ɔſtituẽs ſic aĩaz diuiſit hũc circulũ in duos circulos dupliciter coordinatos. itẽ vnuz diuiſit in ſeptẽ circulos tãꝗ eẽnt celi motꝰ aĩe motꝰ.

Dubitaret forte aliqs quõ plato poſuit aĩam cõponi ex numeris armoniacis. ¶ Dõz ꝙ plato in thimeo ꝑncipaliter loquit de aĩa mũdi ſeu de aĩa celi. hãc aũt poſuit cõponi ex numeris armoniacis vel ɔſonãtibus. ſi aũt dixit aĩaz noſtrã eſſe ſic compoſitã hoc p tãto dixit: qꝛ anima nr̃a eſt ſm eũ imago illius aĩe q̃re ſi videre volumus quõ aĩa nr̃a ſit cõpoſita ex numeris armoniacis: vidẽdũ eſt quõ aĩa celi ſit cõpoſita ex talibꝰ numeris armoniacis. ¶ Sciendũ ĝ ꝙ ſm platonicos ⁊ pitagoricos: ⁊ vt ait macrobius in libro de ſomno ſcipionis ex ſperis celeſtibꝰ ⁊ ex motibꝰ celoꝝ reſultat maxia armonia ⁊ maxima ɔſonãtia: ⁊ qꝛ oẽs motꝰ celeſtes ꝓcedũt ab aĩabus celoꝝ poſuit celeſtes aĩas cõponi ex numeris ɔſonãtibꝰ. aĩas aũt nr̃as poſuit eſſe cõpoſitas ex talibꝰ numeris inq̃tũ imitant illas celeſtes aĩas.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ ſit itelligenda opio Plat. ¶ Dõz ꝙ i põne platonis in dicẽdo quõ aĩa ſit ɔſtituta tria vñr difficultatez hr̃e. tãgit. n. plato quaſdã difficultates circa numeros q̃ſdã circa aĩaz: ⁊ q̃ſdã circa celos. Ut ĝ plene appeat eiꝰ opio. Sciẽdũ ꝙ q̃tũ ad pñs ſpectat qnq3 ſunt q̃ repiunt tã i numeris ex qbꝰ cõponit aĩa q̃3 etiã in celis ⁊ aĩabꝰ: hec aũt ſunt ɔſonãtia: aſpectꝰ rectꝰ: duplex coordinatio identitatis ⁊ diuerſitatꝭ ⁊ reflexio in circulũ. tria ĝ ſunt declaranda. ꝑmo. n. declarãdũ eſt quõ hec qnq3 repiunt in numeris ex qbꝰ cõponit aĩa. 2º quõ repiunt in celo. 3º quõ repiunt in aĩa. ꝑmũ ſic p3. nã numeri ex qbꝰ ponebat plato ɔponi aĩaz: hi eẽ dicebant: videl3 vnꝰ. duo. tres. q̃tuor. octo. nouẽ: ⁊ vigintiſeptẽ: in his. n. numeris. ꝓ repit ɔſonãtia: qꝛ in eis quodãmõ repiunt oẽs ꝓportiões muſicales. poſſumus. n. aſſignare ſex ꝓportiões muſicales. q̃rꝝ ꝑma vocat diapaſon que dr̃ ꝓportio dupla. 2ª vocat diapẽte: q̃ dr̃ ꝓportio ſexqaltera: alia vocat diateſaron que dr̃ ſexqtertia: alia dr̃ cõpoſita ex diateſaron ⁊ diapaſon que fac ꝓportionẽ duplã ⁊ duarꝝ tertiarꝝ: alia ꝓportio vocat tonus qui dr̃ ꝓportio ɔtinẽs totũ ⁊ octauã ptẽ3. vltia ꝓportio dr̃ cõpoſita ex diapaſon ⁊ diapẽta q̃ faciũt ꝓportionẽ triplã: nã diapaſon fac ꝓportionẽ duplã: diapẽta ɔtinet ꝓportionẽ vniꝰ cu3 dimidia: q̃re ſi diapaſon ducat in diapẽta. i. ſi

duo ducanꝰ in vnum cum dimidio reſultāt inde tria. naʒ bis vnū cū dimidio ſūt tres. ex diapaſon ḡ ⁊ diapēta cōſtituiꝰ ꝓportio tripla: ex diapaſon vō ⁊ diateſaron ꝯſtituitur ꝓportio duoꝝ ⁊ duarum tertiaꝝ: qꝛ diapaſon. vt dcm̄ eſt. eſt ꝓportio dupla: diateſaron vō eſt ꝓportio vnius ⁊ tertij. bis aūt vnū ⁊ tertiū faciūt duo ⁊ duas tertias. oēs aūt he ꝓportōes iueniunꝰ in p̄fatis numeris: nā iter duo ⁊ vnuʒ eſt diapaſon: iter duo ⁊ tria diapēta: inter tria ⁊ q̄tuoꝛ diateſaron: inter tria ⁊ octo eſt ꝓportio cōpoſita ex diapaſon ⁊ diateſaron q̄ eſt ꝓportio duoꝝ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ. naʒ octo ꝯtinet bis tria ⁊ ꝯtinet duas vnitates q̄ ſunt due tertie de tribꝰ. iter octo aūt ⁊ nouē repiꝰ tonus: qꝛ nouē ꝯtinet totuʒ octo ⁊ ꝯtinet vnitatē vnā que eſt octaua pars de octo: iter nouē aūt ⁊ vigintiſeptē eſt ꝓportio cōpoſita ex diapaſon ⁊ diapēta que eſt ꝓportio tripla. nā vigitiſeptē ꝯtinet ter nouē: repiꝰ itaq; in bis numeris ꝯſonātia: 2° repiꝰ i bis aſpectꝰ rectꝰ inq̄ꞇū hi numeri ꝯ̄iter ſe excedunt: qꝛ ſemꝑ poſterioꝛ excedit p̄oꝛē: vn̄ debent oēs hi numeri. p̄ in vna linea ſerio ſcribi vt oſtēdaꝰ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ rectus. 3° in his numeris eſt duplex coordinatio: vna pariū: alia impariū: vel vna eſt coordiatio duploꝝ: alia triploꝝ. vn̄ poſtq̄ oēs p̄fati numeri ſcripti ſunt i vna linea: vt oſtēdaꝰ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ rectꝰ: ſcribēdi ſunt poſtea in duabꝰ lineis faciētibꝰ conū. ita ꝙ i cono ſcribaꝰ vnitas ⁊ ex vna parte ſcribanꝰ numeri pares ⁊ dupli qui ſunt duo quatuoꝛ. octo. ex alia vō parte ſcribanꝰ numeri impares ⁊ tripli qui ſunt tria noue. xxvij. q̄rto i his numeris repiꝰ idētitas ⁊ diuerſitas. nā cū hi numeri hēant duas coordinatiōes vnā pariū aliā ipariū: rōne numeroꝝ impariū ē ibi idētitas. qꝛ ſi oēs numeri ipares cōponanꝰ ſemꝑ reſultat ibi eadē ſpēs nūeroꝝ: qꝛ ſemꝑ reſultat q̄dratū. qδ pʒ. nā p̄ma iparitas eſt vnitas. 2ª ternarius: vn̄ vnū ⁊ tria faciūt q̄tuoꝛ qui ē numerus q̄dratꝰ. 3ª iparitas eſt q̄narius. q̄nq; vō ⁊ q̄tuoꝛ faciūt nouē q eſt numerus q̄dratus: ⁊ ſic de alijs. Si eni oēs numeri ipares cōponanꝰ ſemꝑ reſultat eadē ſpēs: rōne aūt numeroꝝ pariuʒ ibi diuerſitas: qꝛ ex diuerſis numeris paribꝰ cōpoſitis nō ſemꝑ fit eadem ſpēs numeroꝝ: eſt. n. p̄ma paritas dualitas. 2ª q̄ternariꝰ. duo aūt ⁊ q̄tuoꝛ faciūt ſex: q eſt numerus ſuꝑficialis. 3ª paritas eſt ſex. ſex aūt ⁊ ſex ſunt duodeci qui eſt numerus ſolidus. variata eſt ḡ ſpēs numeri ex cōpoſitione pariuʒ numeroꝝ. q̄nto in p̄fatis numeris eſt quedam reflexio circularis. nā ibi ab iparibꝰ fit ꝓceſſus ad paria ⁊ a paribꝰ ad iparia per modū cuiuſdā reflexionis. nam ſi vnitas a qua fit ꝓceſſus addaꝰ binario q eſt numerus par. fiet īde trinariꝰ q eſt numerus ipar. ꝓpter qδ erit ꝓceſſus a paribꝰ ad iparia. rurſus. ſi vnitas addaꝰ ternario q eſt numerus impar fiet inde q̄ternariꝰ qui eſt numerus par: ⁊ fiet eꝯ̊ ꝑ modū cuiuſdā reflexionis ⁊ circulatōis ꝓceſſus ab imparibꝰ ad paria: q̄re poſtq̄ p̄fati numeri ſunt ſcripti ſm̄ lineā rectā vt oſtēdaꝰ eoꝝ ꝯſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ rectus: ⁊ poſtq̄ 2° ſcripti ſunt ſʒ duas lineas faciētes conū: ita ꝙ i cono ſcripta eſt vnitas: ⁊ ex vna ꝑte ſunt ſcripti numeri pares ⁊ duplices: ⁊ ex alia ipares ⁊ triplices vt oſtendaꝰ eoꝝ duplex coordinatio ⁊ eoꝝ idētitas rōne ipariū: ⁊ diuerſitas rōne pariū: ſunt p̄dicti numeri 3° ſcribēdi in duabꝰ lineis faciētibꝰ conū: ita ꝙ vnitas nō ſcribaꝰ in cono: ſed ſcribaꝰ vna vnitas i capite vniꝰ linee: ⁊ ex illa ꝑte ſcribanꝰ numeri pares ⁊ duplices: alia vnitas ſcribaꝰ in capite alteriꝰ linee ⁊ ex illa ꝑte ſcribanꝰ numeri ipares ⁊ triplices: ⁊ tūc ducaꝰ vna linea ab vnitate ad ternariū: ⁊ qꝛ ex vno ⁊ tribꝰ reſultant q̄tuoꝛ: dabiꝰ itelligi ꝙ ſit ꝓceſſus a paribꝰ ad iparia: alia linea ducaꝰ ab vnitate ad binariū ⁊ reſultabit idē ternarius q eſt nūerꝰ ipar. dabiꝰ ḡ itelligi ꝙ nō ſolū eſt ꝓceſſus a paribꝰ ad iparia: ſʒ ēt ecōuerſo: ⁊ ꝙ circl'ariter ē ꝓceſſus ab iparibꝰ ad paria. ¶ Viſo quō i nūeris ſunt oīa illa q̄nq;. Reſtat declarare quō in celo oīa iſta q̄nq; hēāt eſſe.

¶ Sciēdū ḡ ꝙ añ tp̄a Ari. certitudinal'r nō fuit iuētū cē aliqδ celū vltra octauā ſperā. ſi aūt aliq locuti ſunt de nona ſpera h̄ fuit ꝓpter q̄ſdā adaptatōes: ſic fecerūt pitagorici q p̄ter ſperā actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ⁊ p̄ter octo ſperas celeſtes decimā addiderūt volētes ſperas eē i numero denario: eo ꝙ numeri ꝓgrediunꝰ vſq; ad decem. nā numeri nō videnꝰ ire vltra decē: ⁊ nō vꝛ̄ vltra decē eē enumeratio: ſed magis vꝛ̄ replicatio ⁊ reaſſumptio eiꝰ qδ acceptuʒ eſt. ¶ Ponendo ḡ. viij. ſperas celeſtes ita ꝙ octaua ſpera ſit vltimū mobile: ē ibi q̄dā aſpectꝰ rectꝰ: q̄ꞇū ad axes. itelligiꝰ. n. q̄dā axis: ⁊ q̄dā linea recta trāſire de polo ad poluʒ: circa q̄s polos vtiꝰ celū: rōne ḡ huius axis ſic trāſeūtis eſt in celo aſpectꝰ rectꝰ. rōne aūt motuū eſt ibi q̄dā ꝯſonantia ⁊ q̄daʒ ꝓportio. nā q̄lʒ planeta ⁊ q̄lʒ ſtella in ſuo oꝛbe eq̄l'r mouetꝰ ita ꝙ reſpectu ꝓprij cētri ſemꝑ i eq̄libꝰ tp̄ibꝰ trāſit eq̄les arcus ⁊ abſcindit eq̄les angulos. 3° rōne diuerſitatis poloꝝ eſt ibi duplex coordinatio: nā poli mūdi vel poli vltimi mobilis diſtāt a polis aliaꝝ ſperaꝝ fere. xxiiij. gradibꝰ: ita ꝙ ſm̄ alios: ⁊ alios polos al'r ⁊ al'r reuoluunꝰ oꝛbes. nā ſuꝑ polos mūdi fiūt reuolutōes ab oꝛiēte in occidentem: ſuꝑ alios vō polos fiūt reuolutōes ecōuerſo. 4° eſt ibi idētitas ⁊ diuerſitas. nā idētitas eſt ibi reſpectu vltimi mobilis qδ ſemꝑ mouetꝰ eodē motu: diuerſitas vō ē ibi rōne aliaꝝ ſperarum que mouenꝰ diuerſis motibus. 5° ē ibi circulatio q̄ eſt ibi ex ꝑpetuitate motꝰ. ¶ Habito quō oīa hec q̄nq; reſeruanꝰ in numeris ex q̄bꝰ cōponitꝰ aīa ⁊ ēt in celo. Reſtat videre quō hec oīa reſeruenꝰ in aīa.

¶ Sciēdū ḡ ꝙ in aīa eſt ꝯſonātia reſpectu ꝓpoꝝ actuū ⁊ ꝓpriaꝝ oꝑationū: qꝛ oēs potētie aīe ſm̄ quādā ꝯſonātiaʒ ⁊ ſm̄ quādā ꝓportionē tēdūt in ſuos actꝰ ⁊ in ſuas oꝑationes. 2° eſt ibi. aſpectꝰ rectꝰ reſpectu obōꝝ: qꝛ in obā aīa tēdit recto aſpectu. 3° eſt ibi quedā reflexio ⁊ quedā circulatio reſpectu ſui: qꝛ aīa cognoſcēdo alia reflectiꝰ ſupꝛa ſe ⁊ cognoſcit ſe: ita ꝙ motꝰ icipit ab aīa ad res inq̄ꞇū aīa ferꝰ in cognitionē reꝝ: ⁊ poſtea a rebꝰ reuertiꝰ ad aīam inq̄ꞇū aīa cognoſcēdo alia cognoſcit ſe: ⁊ qꝛ iſte motus eſt ab eodeʒ in idē q̄ſi q̄dā circulus dici pōt. Quarto eſt ibi duplex coordiatio rōne modi cognoſcēdi: qꝛ eſt ibi vnus modus cognoſcēdi ſenſibile ⁊ cū ꝯditōibꝰ mãe. alter vō itelligibile ⁊ ſine hꝰ̊ ꝯditōibꝰ. ¶ Quīto ē ibi idētitas ⁊ diuerſitas rōne pl'alitatis potētiaꝝ. nam in potētijs itelligibilibꝰ eſt idētitas: qꝛ ſunt ſimplices ⁊ vnite. In potētijs vō ſenſibilibus eſt diuerſitas: qꝛ ſunt oꝛganice ⁊ extēſe.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō motꝰ aīe ē ſicut motꝰ celi. ¶ Dōm ꝙ ſicut in celo eſt aſpectꝰ rectꝰ: qꝛ p̊ debemꝰ itelligere lineā rectā trāſeuntē de polo ad polū q̄ linea recta ab aſtronomis dꝛ̄ axis. poſtea hꝰ̊ aſpectꝰ rectꝰ reflectiꝰ i circulū: qꝛ ſuꝑ hꝰ̊ axē q eſt q̄dā liea imagiata fūdaꝰ motꝰ circularis. 3° hꝰ̊ circulus diuiditꝰ in duos circulos: qꝛ eſt ibi duplex circularis motꝰ. vnus ab oꝛiēte i occidētē. aliꝰ eꝯ̊. vlteriꝰ vnus hoꝝ circuloꝝ diuiditꝰ in ſeptē circulos: qꝛ motꝰ ille ⁊ circulatio illa q̄ eſt ab occidēte in oꝛiēs: diuiditꝰ in ſeptē circulos planetarū: ſic in aīa p̊ eſt aſpectꝰ rectꝰ inq̄ꞇuʒ cognoſcit alia: 2° hꝰ̊ aſpectꝰ rectꝰ reflectiꝰ in circulū inq̄ꞇuʒ cognoſcēdo alia cognoſcit ſe. 3° hꝰ̊ circulatio diuiditꝰ in duos circulos ꝓpter duo gn̄a obōꝝ. nā aīa eſt apta nata cognoſcere ſubſtantias ſeꝑatas: ⁊ illa cognitio rōne idētitatis ⁊ ſimplicitatis aſſil'aꝰ motui p̄mi mobilis: ⁊ eſt apta nata cognoſcere iſta coꝛꝑalia. ⁊ hec cognitio: qꝛ eſt iferioꝛ alia cognitiōe aſſil'aꝰ motui iferioꝝ ſperaꝝ. diuiditꝰ aūt iſte circulus in ſeptē circulos: ꝓpter ſeptē gn̄a reꝝ coꝛꝑaliū: qꝛ q̄daʒ ſunt el'ta: q̄dā ſunt admixta vt vapoꝛes: ⁊ ea q̄ nō ꝯſtāt ex oibꝰ el'tis: ſʒ ex aliq̄bꝰ. q̄dā vō ſunt mixta vt illa q̄ ꝯſtāt ex oibꝰ el'tis. ita ꝙ ſunt tria gn̄a iāiatoꝝ: ⁊ q̄tuoꝛ ſūt gn̄a aīatoꝝ.

vʒ.vegetatiua:ſenſitiua: ſʒ locū motiua:ꝛ itellectiua: oia aūt hec corꝑalia ſunt.nā ipa aīata itellectiua vt hoīes inter corꝑalia computari pñt.Diuidit̄ ḡ alter circulus i ſeptē circulos.ꝑpter h̄ ſeptē gña oboꝝ: pōt ēt h̄ diuerſitas aūr ſumi: vt fiat hec diuiſio nō ſm oba:ſʒ ſm potētias:ita ꝙ ſit pma diuiſio in itellectū ꝛ ſenſuʒ.Intell'us aūt pp ſui ſimplicitatē remaneat idiuiſus:ſenſus aūt diuidat̄ i ſeptē: ita ꝙ in p̊ gradu ſint ſenſus particulares.in 2°ſenſus cōis. in 3°imaginatio vel fantaſia.in 4°eſtimatiua que vt eſt i hoīb'a multis vocat̄ rō pticularis.in 5°gradu ſit memoria.in 6°ꝯcupiſcibilis.in 7°iraſcibilis:qre ſi ꝯſiderant̄ ꝑtacta eſt aīe motus tanꝙ̄ celi motus.

Com. 46. PRimum quidē igit̄ non bene dicitur animā magnitudinē eſſe:eam.n. que oīs talē eſſe vult qualis eſt aliqñ vocatus intellectus.non eni velut ſenſitiua eſt:neqꝫ vt deſideratiua:haꝝ eniʒ motus non circulatio eſt.

C Poſita opiōne platonis hic pħs eā reprobat:circa qđ q̄tuoꝛ facit ſm ꝙ plato in ſua pōne q̄tuoꝛ innuebat.voluit .n.plato ꝙ itell'us eēt magnitudo.2° voluit ꝙ eēt magnitudo circularis.tertio ꝙ eſſet magnitudo circularis mota.quarto ꝙ eſſet magnitudo circularis mota ꝯnexa corpori.pmo ergo diſputat ꝯ platonē:ex eo ꝙ dic̄ itell'm eſſe magnitudinē.2° ex eo ꝙ ponit ipm eē circulū.3° ꝙ ponit ipm eē mobilē.4° ex eo ꝙ ponit ipm ꝯnexū corpi. nā ꝛ ſi eſt aliq̄ vnio itell's ad corp'.nō tñ eſt ille modus vnionis: nec eſt ille modus ꝯnexionis quē poſuit plato.2ª ps icipit ibi.(Neciū aūt itell'm eē circulū).3ª ibi.(Adhuc aūt intelligētia).4ª ibi.(Laborioſum aūt).circa pmū tria fac̄ ſʒ ꝙ tres rōnes adducit ad ꝓbādū itellʒ nō eē magnitudinē.2ª ibi.(Qualr.n.itelliget).3ª ibi.(Amp.quō intelligeret)circa pmū duo fac.qꝛ p̊ ne laboret in equoco declarat de qua aīa loq̄bat̄ plato:cū dicebat aīaʒ eē magnitudinē circularē.2° adducit rōnē ad ꝓpoſitū ꝙ aīa nō ſit magnitudo.ibi.(Intell's qdē vn')dicit ergo ꝙ primū qdē igit̄ nō bñ ē dicere aīaʒ eē magnitudinē.ꝛ ſubdit ꝙ plato vult eā aīaʒ q̄ ē oīs.i.vniuerſi ſiue aīaʒ mūdi eē talē.i.magnitudinē qualis ē aliqñ vocat' itellect'.illā.n.aīaʒ quā poſuit plato magnitudinē eē aliquādo plato vocabat eā aīaʒ oīs .i.vniuerſi:aliquādo vocabat eā intellectū:ꝛ ſubdit ꝙ aīa quā poſuit plato eē magnitudinē circularē nō ē velut ſenſitiua.neq̄ ē vt ꝯſideratiua.qꝛ mot' harū nō ē circulatio.

C Notādū aūt ꝙ plato cū dicebat aīaʒ eē circulū vel eē magnitudinē circularē pncipaliter loq̄bat̄ de aīab' celorū:ꝛ maxie de aīa pmi mobilis ſiue de aīa vniuerſi:ſi aūt loq̄bat̄ de aīa noſtra vt tactū ē h̄ erat inquātū hec imitat̄ illā.ide ḡ ē ꝙ aliqñ aīaʒ vniuerſi dicebat eē talē:aliqñ vocatum intellectum ideſt aīam noſtram que poteſt vocari intellectus:dicebat talem eſſe.

Dubitaret forte aliqs vtrū ſenſus poſſit dici circulus:ꝛ vr̄ ꝙ ſic ꝑ ea q̄ in ꝑcedēti lectione tāgebant̄: vbi diuidēdo vnuʒ circulū in ſeptē circulos dicebam' hoc poſſe itelligi de ſenſu diſtincto ſm ſeptē gradus. C In ꝯtriū ē h̄ pħs q vult ſenſuʒ ꝛ deſideriū nō eē circulos.qꝛ motus hoꝝ non ſunt circulares. C Dōʒ ꝙ ſenſus dupl'r pñt ꝯſiderari.vel in ſe.vel vt deſeruiunt itellectui.ſi ꝯſideren̄ in ſe:ſic nō ſunt circuli:qꝛ nō ſunt ſup ſe ꝯuerſiui.ꝓbat.n.ꝓculus in li° ſuo de elatione theologica ꝙ nihil corporeū eſt ſupra ſe ꝯuerſiuū:cū ergo ſenſus ſit vt' corꝑalis ꝛ organica in ſe ꝯſiderat' nō eſt circulus:nec eſt ſupra ſe ꝯuerſiuus.ſʒ ſi ꝯſiderat̄ vt deſeruit itellectui:ſic pōt aliq̄ mō vocari circulus inq̄tū ex opatione ſenſus ꝯſurgit opatio itell's q̄ metaphorice circulus dici pōt:ſic ḡ imagiatio dr̄ circulus inq̄tū deſuit itellectui:ſic ꝛ opatio ſenſus aliq̄ mō dr̄ pticipare circulationē iquātum deſuit opationi itell's.dc̄m ḡ platonis ꝙ aīa hʒ rōnē circuli vel totū pōt exponi de itellectu put fert̄ in diuerſa gña oboꝝ:ꝛ tūc expō nō vr̄ hēre aliquā calūniā:vel mō q̄ dc̄m eſt:ꝛ vt nūc eſt expoſitū pōt exponi de itellectu ꝛ ſenſu nō de ſenſu in ſe:qꝛ ſic accept' ſenſus vt h̄ dr̄ nō hʒ rōnē circuli:ſed de ſenſu vt refert̄ ad itellectum ita ꝙ ſenſus cui non ꝯiūgit̄ intellect' cuiuſmodi eſt ſenſus brutoꝝ nullo modo vr̄ hr̄e rōnē circuli. C Deinde cum dicit.

C Intellectus aūt vnus ꝛ cōtinuus eſt:ſicut intelligentia.intelligentia aūt ſicut intelligibilia. Cō.47.
Hec aūt eo ꝙ ꝯſiter vnum ſicut numerus:ſed non ſicut magnitudo:ꝑpter qđ quidē neqꝫ intellectus ſic cōtinuus:ſed aut impartibilis aut non:ſicut magnitudo aliq̄:ꝯtinuus eſt.

C Ut dicebat̄ oſtēdit itellʒ nō eē magnitudinē. C Ad cuius euidentiā eſt ſciēdū ꝙ vt themiſtius inuit magis hic rephēdit̄ plato ſm vba q̄ ſm itētionē.naʒ lʒ aliq̄ rōnes h̄ adducant̄ directe ꝯ intētionē platonis:aliq̄ tñ adducunt̄ ꝯ vba.arguūt.n.rōnes ille ac ſi plato nō metaphorice:ſed ſimpl'r dixiſſʒ itell'm eē magnitudinē:qđ nō male factū ē. nā cū pħs vitatis nō debeat ſub velamie metaphorarum ſuā ſciam tradere:plato aūt q h̄ fec̄ ꝛ in vbis ꝛ in mō loq̄ndi rephēſibil' erat:qre aūt theologia nr̄a hēat hūc modū: qꝛ ibi diuin' radius ſub ſacris velamib':ꝛ ſub ſacris metaphoris nob ꝓponit̄ hʒ ſpālē rōnē:quā hic dicere pñs op' ñ poſtulat.adducit ḡ rōnē pmā.d.ꝙ itell's eſt ille q eſt vn': ꝛ ꝯtinuus ſic itelligētia.i.ſic eius opatio.itelligētia aūt.i. opatio ei':ſupple eſt vna ꝛ ꝯtinua ſic itelligibilia.i.ſic oba. h̄ aūt.i.oba intelligibilia ſunt ꝯſiter vnū ſic nūerus:ſʒ non ſic magnitudo:ꝑpter qđ qdē:neqꝫ itell's ē ſic ꝯtinu'.q.d. ꝙ cū oba itell's nō ſint ꝯtinua ſic magnitudo:nec itell's ē ſic ꝯtinuus:ſʒ aut eſt itellect' ipartibilis:aut nō eſt ſic ꝯtinuus:ſic eſt magnitudo aliq̄. C Notādū aūt ꝙ cū potentie diſtinguant̄ ꝑ act' ꝛ diffiniant̄ ꝛ act' diſtinguant̄ ꝛ accipiāt ſpēʒ ex obtis:oʒ nos loq̄ de po' itell'iua:ſic loq̄mur de ei' actu:ꝛ ꝺ ei' obo:cū ḡ oba itell'ibilia ñ ſint ꝯtinua:lʒ poſſint eē ꝯſr ſe hñtia inq̄tū vnū itelligim' poſt aliđ. Intell's ñ oʒ dici magnitudo ꝯtiua:vt plato opiabat̄. C Notādū ēt ꝙ pōt extēdi hec rō nō ſolū ꝯ vba platonis:ſʒ ēt ꝯ itētionē:nā ēt metaphorice loq̄ndo:ſi itell's oʒ dici magnitudo h̄ eſt inq̄tū fert̄ in eius obꝫ:cū ḡ ēt ſic nō debeat dici magnitudo ꝯtinua:nullo mō vr̄ hēre veritatē platonicoꝝ locutio. C Deinde cum dicit.

C Qualiter enim intelliget magnitudo cum ſit quālibet partiū ipſius:parte auteʒ aut ſm magnitudinē:aut ſcđʒ punctum:ſi opʒ ꝛ hoc dicere partē:ſiquidē igit̄ ſcđm punctū:hec autē infinita:manifeſtū eſt:qm̄ nequaq̄ ptrāſibit. Si vo ſcđʒ magnitudinē multotiens ꝛ infinities intelliget idem:vr̄ aūt ꝛ ſemel ꝯtingēs.

C Adduc̄ ſcđaʒ rōnē.circa qđ duo fac:qꝛ p̊ adduc̄ hō rōnē. 2° remouet q̄dā cauillationē poteʒ fieri circa ꝑtacta.ibi. (Si ăt ſufficiēs)dic̄ ḡ:q̄lr.n.itell's eſt ſic magnitudo itelliget q̄lʒ ptiū ipſi'.i.ꝑ q̄lʒ ptē ei':aut ſupplet itelliget pte ſm magnitudinē.i.pte q̄titatiua:aut itelliget ſʒ pūctū.ſi oʒ ꝛ h̄ dicere ptē:qꝛ pūct' nō eſt ꝓpe ps:ꝛ ſubdit:ſi qdē igit̄ ſm pūctū.i.ſi itell's itelligit ſʒ ptē pūctalē:hec aūt ſūt infinita:manifeſtū ē:qm̄ neq̄ ptrāſibit illa.ſi vo ſm magnitudinē.i.ſʒ ptē q̄titatiuā mltotiēs ꝛ ifinities itelligʒ idē. vr̄ aūt ꝛ ſemel ꝯtingens.i.non vr̄ ꝙ ſit va opio platonis ꝙ

itell's ex̄ns magnitudo applicās ſe rei ſucceſſiue itelligat illā: ſʒ vr̄ ꝙ abſq; tali ſucceſſione in ſil' ꝯtigēdo rē itelligat ipſam. ¶ Notādū aūt hāc rōne nō ꝓpe eē ꝯ itētionē plat. ſʒ ꝯ vba. ait.n. itell'ʒ nō itelligere res applicādo ſe reb' ſm ptē pūctalē vl' ſm ptē ꝗtitatiuā ꝑut ſe applicāt magnitudines corpales. ¶ Notādū ēt ꝙ ait ſi h̄.i. ſi pūctū oʒ dicere ptē: qꝛ pūct' nō ꝓpe eſt ps. ſi aūt dʒ dici ps h̄ eſt ſʒ opinionē pla. q poſuit lieā cōponi ex pūctis. ſupficiē ex lieis. corpus ex ſupficiebus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ hic phs velle ꝙ itell's itelligat nō ſucceſſiue: ſʒ iſil' ꝯtigēdo. c'ꝯriū vr̄ velle i de memoria ⁊ remiſcētia: vbi ait nr̄ʒ itelligere n̄ eē ſine ꝯtiuo nʒ ſine tpe. ¶ Dōʒ ꝙ nō ē itētio phi negare a nr̄o itell'u oēʒ ſucceſſionē ⁊ oēʒ diſcurſum: ſʒ vult ꝙ in itelligēdo nō ſit illa ſucceſſio ſʒ ptes ꝗtitatiuas: aut ptes pūctales. vt videbaſ itelligere plato.

Alterius forte dubitaret aliqs. vn̄ ſeqꝛ iſta ꝯ. ꝙ ſi itell's itelligeret applicādo ſe reb' ſʒ ptes ꝗtitatiuas ꝙ m'ltotiēs ⁊ īfinities itelligeret idē. ¶ Dōʒ ꝙ nunꝗ aliqd ptrāſit aliqd ſpatiū niſi ꝗlʒ ps mouētis ptrāſeat ꝗlʒ ptē ſpatij: q̄re ſi itell'us itelligit res applicādo ſe eis ſm ptē ꝗtitatiuā: ad h̄ ꝙ itell's ptrāſeat totā rē: ⁊ applicet ſe toti rei: oʒ ꝙ ꝗlʒ ps itell'us ſe applicet cuilʒ pti rei: ⁊ qꝛ ꝗlʒ ps ꝗtitatiua hʒ multas: ⁊ ꝗdāmō īfinitas ptes: cū qdlʒ ꝯtinuū ſit diuiſibile in īfinitū: ſi ꝑ ꝗlʒ ptē ſe applicat itell's cuilʒ pti rei īfinities ſe applicabit eidem pti. ⁊ ꝑ ꝯn̄s īfinities itelliget idē. Deiñ cū dicit.

¶ Si aūt ſufficiēs ꝗlibet ptiū tāgere qd oʒ circulo moueri: aut ⁊ oīo magnitudinē hr̄e. Si aūt neciū eſt itelligere tangētē toto circulo: qs eſt partibus tactus.

¶ Remouet ꝗdā cauillationē poleʒ fieri circa ꝑtacta. diceret.n. aliqs ꝙ nō oʒ itell'ʒ itelligere: idē īfinities applicādo ſe eidē ꝑ īfinitas ptes: qꝛ ſʒ ꝗcūq; ptē ſe applicet itelliget totā rē. ſʒ ſi h̄ eēt nō oporteret itell'm moueri circulo: nec hr̄e aliq̄ magnitudinē ſi ſufficeret qlʒ cōtact' ad h̄ ꝙ itelligat totā rē. iō ait: ſi āt ſufficiēs eſt itell's ꝗlʒ ptiū. i. ꝑ ꝗlʒ ptē tāgere rē: ⁊ ſupple itelligere ipaʒ totā qd opʒ. i. ad qd oʒ itell'ʒ moueri circulo: aut oīo hr̄e magnitudinē: ſi āt neciū eſt itell'ere tāgētē toto circulo. i. totā rē circulariter qs erit tact' ptib'. i. ꝑ q̄s ptes tāget ⁊ itelliget: vtꝝ ꝑ ptes pūctales vel ꝑ ptes ꝗtitatiuas: q̄cūq; aūt mō dicatur: vt pʒ ꝑ rōneʒ ꝓpoſitā icidiſ in icōueniens. ¶ Deide cū dic.

Cō. 48. **¶ Ampli' quō itelliget partibile ipartibili: aut impartibile partibili.**

¶ Adducit 3am rōnē. d. āpli' quō itelliget itell's ptibile ipartibili. i. ꝑ ptē ipartibilē: aut quō itelliget ipartibile ptibili. q. d. ꝙ ſi itell's itelligat applicādo ſe reb' ꝑ ſuas ptes: ſi hʒ ptes ptibiles nō itelligeret impartibilia: ſi vō ipartibiles nō poterit partibilia intelligere.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ hec rō eē nulla. diceret.n. Plato ꝙ cū ſʒ pōnē meā itell'us ſit magnitudo ſic in alijs magnitudib' ſūt ꝗdā ptes ptibiles vt ptes ꝗtitatiue. ⁊ ꝗdā ipartibiles: vt pūcta: ſic ēt i itell'u ſūt hec duo gn̄a ptiū. poterit itaq; itell's ꝑ ptes ptibiles itelligere ptibilia: ꝑ ipartibiles vō ipartibilia. ¶ Dōʒ ꝙ itell's hʒ ꝗdā oba ptibilia vt corpalia: ꝗdā ipartibilia vt itelligētias: nō ꝗ exponēdo ptibilia ⁊ ipartibilia de ptib' ꝗtitatiuis ⁊ pūctalib': ſʒ d ptib' corpalib' ⁊ icorpalib' nō hʒ dubiū qd q̄riſ. nā ſi itell'us hʒ ptes corpales ⁊ ptibiles quō ꝑ ꝯtactū ⁊ ꝑ applicatōeʒ poterit itelligere icorpalia ⁊ ipartibilia: ſi vō hʒ ptes incorpales ⁊ impartibiles nō poterit ſe applicare corporalibus ⁊ ptibilib' ⁊ cōmenſurare ſe eis. ⁊ itelligere ea: vt plato opinabaſ. ¶ Deinde cū dic.

¶ Neceſſariū aūt itell'ʒ eē circulū hūc. Intell's qdē.n. mot' itelligētia: circuli aūt circulatio: ſi igiſ itelligētia circulatio: ⁊ itell's vtiq; erit circulus cū huiuſmodi circulatio itelligētia ſit: ſꝑ aūt aliqd itelliget ſiqdē ꝑpetua circulatio.

¶ Poſtꝗ ꝓbauit itell'ʒ nō eē magnitudinē ꝓbat ipʒ nō eē circulū. circa qd duo faciſ ſm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpoſitū. 2a ibi. (Amp. aūt) i pa pte itēdit talē rōnē: ſi itell's eēt circulus opatio ei' eēt circulatio. i. circularis: ⁊ eēt ꝑpetua: ⁊ nō hr̄et finē: ſʒ nulla opō itell's eſt hō neq; practica: nʒ ſpeculatiua. ꝗ itell'us nō eſt circulus. i hac aūt rōne ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑ ꝑmittit hāc ꝯn̄tiā ꝙ ſi itell's eēt circulus opō ei' eēt circularis: ⁊ nō hr̄et finē. 2o oñdit opōnē itell's n̄ eē circularē: ꝑp qd ſeqꝛ ꝙ ipſe nō ſit circulus. 2a ibi (Practicaꝝ qdē.n.) dic ꝗ. neciū aūt eſt ſupple ſm pla. itell'ʒ eē circulū hūc. vʒ. hn̄tē motū ſm ꝙ ſunt mot' celi: ſʒ ꝙ itell's n̄ ſit hō circulus: ſic pʒ: qꝛ mot' qdē ipſi' itell's eſt itelligētia. i. opō ei': mot' aūt circuli eſt circulatio: ſi ꝗ itelligētia. i. ſi opō itell's ē circulatio ⁊ itell's vtiq; erit circulus: ⁊ ſubdit ꝙ cū itelligētia. i. cū opō itell's ſit hō circulatio itell's ſꝑ itelliget aliqd ſiqdē pro qꝛ: qꝛ circulatio eſt ꝑpetua. q. d. ꝙ cū circulatio ſit ꝑpetua. i. nō hēat finē: ſi itell's eſſet circulus opō ei' eſſet circulatio ⁊ nō hr̄et finē. ſʒ vt patebit opō intell's nō eſt circulatio ⁊ hʒ finē. ꝗ nō eſt itell'us circulus.

Dubitaret forte aliqs quō circulatio eſt ꝑpetua: ⁊ nō hʒ finē. ¶ Dōʒ ꝙ i circulo ſm ꝙ hō nō eſt aliqs pūct' in actu. nō ꝗ eſt rō: q̄re magis motus circularis finiat in h̄ pūcto ꝗ in alio: vel ꝗ finieſ hō mot' in ꝗlʒ pūcto circuli: ⁊ tūc nunꝗ icipet ille mot'. vl' non finieſ in aliq̄ pūcto. ⁊ tūc ſemꝑ ꝑpetuabiſ talis mot': mot' ꝗ circularis ē ꝑpetuus: nec ex ipſo circulo poſſum' aſſignare cāʒ q̄re hō mot' incipiat vl' deſinat: vtꝝ aūt ex ſupiori agēte poſſit ꝑfigi lex ꝙ hō mot' icipiat vl' deſinat in phyſicis diffuſius diximus.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi itelligētia. i. ſi opō itell's eſſʒ circulatio: vtꝝ itell's ſꝑ itelligeret: ⁊ vtꝝ eius opō ſꝑ ꝑpetuareſ ⁊ nunꝗ ceſſaret: nec hr̄et finē: vt vr̄ lr̄a ſonare. ¶ Dōʒ ꝙ opō itell's in practicis ꝓcedit a fine ad ea q̄ ſꝫ ad finē: ⁊ nō eꝯ. nā finis in practicis ſe hʒ ſic pn̄m in ſpeculatiuis. ſʒ i ſpeculatiuis qdē ꝓcedit a pn̄cipijs ad ꝯne: ⁊ ille eſt rect' ordo. hita aūt ꝯne geſcit. igꝛ ſi rect' ordo nō magis regreret ꝓceſſū a ꝑmiſſis ad ꝯneʒ ꝗ eꝯ. ſic nō geſcim' in ꝑmiſſis: ſʒ imus ad ꝯnē: ſic nō geſceremus in ꝯne: ſʒ circulariter rediremus ad ꝑmiſſas. vl' ergo nunꝗ icipet hō mot' vl' ſꝑ ꝯtinuaret a ꝑmiſſis ad ꝯnē ⁊ a ꝯne ad ꝑmiſſas: ⁊ ſic circulariter. itaq; ſic in circulo: qꝛ nullus pūct' ē ibi in actu: vel nunꝗ icipet hō motus: vl' ſemꝑ ꝑpetuareſ: ſic ſi opō itell's eēt circularis nō eſſʒ in aliq̄ determinata q̄es. vel nunꝗ icipet tal' motus vel ſꝑ ꝑpetuareſ: ⁊ qd dciñ eſt de ꝯſideratione ſpeculatiua intelligēdū eſt de conſideratione practica. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Practicaꝝ qdē.n. itelligētiaꝝ termini ſꝫ. oēs .n. alteri' cā ſunt: ſpeculatiue aūt rōnib' terminanſ ſilr̄: rō aūt ois diffinitio eſt aut demōſtratio. Demōſtratōes vō ⁊ a pricipio ſunt: ⁊ hn̄t quodāmō finē ſillm: aut ꝯclōnē: ſi aūt nō ꝯcludant: ſʒ nō reflectunſ: iteꝝ in pricipiū accipientes ſemꝑ mediū ⁊ extremitatē recte ꝓcedūt: h̄ circulatio iteꝝ in principiū reflectiſ. Diffōnes autem omnes finite ſunt.

¶ Oñdit opōnes itell's tā practicas ꝗ ſpeculatiuas eē terminatas. ꝑp qd ſeqꝛ eas nō eē circulares: qꝛ vt tactū ē cir

culationis nō ſunt termini:nec ī circulo eſt aliqs terminus in actu.iō ait ꝙ practicaꝝ q̄dē itelligētiaꝝ.i.opōnū itell'ſ practicaꝝ ſunt termini:h̄ eſt hꝰ opōnes ſunt termiate:qꝛ oēs ſunt cā alteriꝰ.i.cā finis ⁊ boni quo hīto qeſcimꝰ.ſpeculatiue aūt terminant̄ ſill'r rōnibꝰ.nā termini ſpeculatiuaꝝ ſunt rōnes.rō aūt oīs eſt diffō aut demr̄atio:demr̄atiōes.n.ſunt a p̄nº.i.īcipiūt a determīatis p̄ncipijs:⁊ h̄nt q̄dāmō finē ſill'm:aut ꝯnē.ſill'ſ.n.hꝫ q̄etare itell'm nr̄ꝫ:ita ꝙ vel totꝰ ſill'ſ vel ſaltē ipſa ꝯ pōt dici q̄es itell'ſ nr̄i.⁊ ſubdit.ſi aūt nō ꝯcludant̄.i.ſi nō determinent̄ hꝰ ꝯnes:ſꝫ eamus ab vna ꝯne in aliā.ſꝫ tn̄ nō reflectunt̄ in terminuꝫ:⁊ p̄ncipiū ſūt accipiētes ſꝑ mediū ⁊ extremitates.mediū ḡ ſe hꝫ tanq̄ p̄nᵐ:qꝛ mediū nunq̄ intrat ꝯcl'onē.extremitates vō ſe h̄nt tanq̄ termini.qꝛ hec ſūt q̄ ꝯcludunt̄:recte ḡ ꝓcedūt:ſꝫ circulatio iteꝝ ſe reflectit ī p̄nᵐ:⁊ ſeqt̄ ꝙ diffōnes oēs finite ſunt:q̄re ſi tā dm̄ratio q̄ diffō hꝫ terminū.circulatio aūt nullū hꝫ terminū:nulla opō itellus erit circularis:ḡ nec itell'ſ erit circulus.¶ Notāᵐ āt ꝙ duplex ē opō itell'ſ vna ſimplex:alia cōpoſita:opō aūt ſimplex terminat̄ ad diffōnē:opō aūt cōpoſita per quā format̄ enunciatio termiat̄ ad ſill'ꝫ vel ad demr̄ationē.ſic ḡ q̄eſcit itellectꝰ ſimpliciū qn̄ itellectis p̄ncipijs q̄ditatis rei format īde diffōnē:ſic q̄eſcit itell'ſ cōpoſitoꝝ:qn̄ itell'ſ ꝓpōnibus format īde ſillꝫ vl' demr̄atōeꝫ.termini ḡ itell'ſ ſunt diffō vl' demr̄atio:⁊ qꝛ diffō rō dici dꝫ.nā diffō hoīs eſt rō eius.ſic ēt ⁊ demr̄atio vel ſill'ſ rō dici dꝫ.vn̄ qn̄ volumꝰ dicere ꝙ aliqs fec̄ bonū ſill'ꝫ vel bonā demr̄ationē dicimꝰ ꝙ fec̄ bonā rōnē:q̄re ſi tā diffō q̄ demr̄atio pōt dici rō.⁊ intell'ſ terminat̄ vel diffōne vel demr̄atiōe:bn̄ dcm̄ eſt ꝙ ſpeculatiue itelligētie rōnibꝰ terminant̄.¶ Notādum ēt ꝙ qꝛ poſſꝫ aliqs cauillare.d.ꝙ nunq̄ terminet̄ intelligētia ſpeculatiua:qꝛ augent̄ dm̄ratōes ī poſt aſſumēdo:⁊ poſt vnā ꝯnē poſſumꝰ īueīre aliā:ne aliqs ꝑ h̄ veller ꝯcludere opōneꝫ itell'ſ eē circularē:ait phs huīc ꝓceſſū nō eē circularē:ſꝫ magis eē rectū:qꝛ nō reflectimꝰ a ꝯne ad p̄ncipia:ſꝫ magis mō recto imus a ꝯne ad ꝯnē.¶ Notādū ēt diffōnes eē terminatas:qꝛ ſtatꝰ eſt in ꝑdicatis:h̄nt.n.diffōnes p̄nᵐ ⁊ finē:qꝛ nō eſt aſcēdere in īfinitū in gn̄ibꝰ:nec eſt dſceſus ꝑ formā vltra ſpēꝫ ſpāliſſimā:deſcēſus aūt ad indiuidua eſt ꝑ mā̄ꝫ:quoꝝ nō eſt ſcīa neq̄ diffinitio:vt dr̄ in ſeptimo metaphy.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Amplius aūt ſi eadē circulatio multotiēs eſt opabit multotiens itelligere idem.**

¶ Adducit t̄am rōnē.d.ꝙ ampliꝰ aūt ſi eadē circulatio eſt multotiēs ⁊ ſupple ſi opatio itell'ſ eſt circulatio opoꝛtebit multotiēs itelligere idē.¶ Notāduꝫ aūt ꝙ nullus motꝰ pōt ꝯtinuari idē niſi circularis:vt dcl'ari hꝫ in phyſicis.circularis aūt nō ſolū pōt ꝯtinuari idē:ſꝫ vt ſupꝰ ꝓbauimus ex ꝑte circuli nō pōt ſumi rō ꝙ hꝰ motꝰ īcipiat vl' deſinat.⁊ qꝛ hꝰ motꝰ q̄tū eſt de ſe ſꝑ reiterat:opō itell'ſ ſi eſſet circularis cū vellet itell'ere aliq̄d:opoꝛteret ꝙ ſepe itell'eret idē.¶ Dicebamꝰ.n.ꝙ h̄ poſito nō magis eſſet q̄es in ꝯne q̄ in ꝑmiſſis ad ꝯnē:⁊ a ꝯnibꝰ ad ꝑmiſſas:ſꝑ ḡ īcederemꝰ a ꝑmiſſis ad ꝯnē:a ꝯnibꝰ ad ꝑmiſſas:⁊ qꝛ nunq̄ h̄ h̄ret finē ſi vellemꝰ itelligere aliq̄d:opoꝛteret ſepe ⁊ infinities itelligere ideꝫ.illō igr̄ ideꝫ incōueniēs qō ſeqbat̄:ſi intell'ſ eēt magnitudo ⁊ itelligeret res applicādo ſe eis ꝑ ꝑtes q̄titatiuas:ſeqt̄ ēt ſi itellectꝰ eēt circulus ⁊ opō eiꝰ eodē mō eſſꝫ circularis ſm̄ ꝙ plato opinabat̄.vtrobiq̄.n.ſeqt̄ ꝙ ſi volumus itelligere aliq̄d:dꝫ nos ſepe intelligere ideꝫ.

Adhuc aūt itelligentia aſſimilat̄ cuidā quieti ⁊ ſtatui magis q̄ motui:eodē modo ⁊ ſyllogiſmus.

¶ Poſtq̄ phs ꝓbauit itellꝫ n̄ eē magnitudinē neq̄ eſſe circulū:in ꝑte iſta vt dicebat̄ oñdit ꝙ nō cōpetit ei motꝰ:nec ꝯnectit̄ corpi:eo mō q̄ plato opiabat̄:duo ḡ facit:qꝛ ꝑ ipꝛobat opionē platonis de itell'u vel de aīa q̄tuꝫ ad motuꝫ.zº iꝓbat opionē eiꝰ q̄tū ad ꝯnexionē corpis ibi.¶ Laborioſum aūt.circa ꝑmū duo facit ſm̄ ꝙ dupl'r iꝓbat opionē eiꝰ de intell'u q̄tū ad motuꝫ.zº ibi.¶ At vo neq̄ dic̄ q̄ adhuc āt itelligētia.i.opō itell'ſ ſimpliciū aſſilat̄ cuidā q̄eti ⁊ ſtatui magis q̄ motui:eodē mō ⁊ ſill'ſ ꝑtinet ad intell'ꝫ cōpoſitoꝝ magis aſſilat̄ q̄eti q̄ motui:ḡ formet̄ ſic rō.illō qō magis aſſilat̄ q̄eti q̄ motui:non eſt motꝰ:ſꝫ oīs opō itell'ſ tā ſimpliciū q̄ cōpoſitoꝝ magis aſſimilat̄ q̄eti q̄ motui.ḡ nulla opō tal' dꝫ ꝓprie dici motꝰ.¶ Notādū aūt ꝙ itelligētia.i.opō itell'ſ magis aſſilat̄ q̄eti q̄ motui:qꝛ dū hūoꝛes ſunt in motu:⁊ qn̄ nō ſunt q̄etate paſſiones:vt pꝫ ī iuuenibꝰ:nō pōt in eis eē pfectꝰ rōnis vſus.nec recte in eis eſt prudētia.iō dr̄ ī topicis.ꝙ nēo eligit iuuenes eē duces:eo ꝙ nō ꝯſtat eos eē prudētes.⁊ ī 7º phy.dr̄ ꝙ aīa in ſedēdo ⁊ q̄eſcēdo fit prudēs:⁊ qꝛ ſic ē opō intell'ſ magis dꝫ dici q̄es q̄ motꝰ.¶ Notanᵐ ēt ꝙ ⁊ ſill'ſ magis aſſilat̄ q̄eti q̄ motui.nā cū nos dubitamꝰ d̄ aliquo non q̄eſcimus.facto aūt ſill'o poſtq̄ concludit̄ nobis per demr̄ationē q̄etat̄ intellectꝰ nr̄.¶ Deinde cum dicit.

¶ **At vo neq̄ beatū qō non facile ſed violētuꝫ. Si autem eſt motus ipſius:nō ſubſtātia extra naturam vtiq̄ mouebitur.**

¶ Adducit zᵃᵐ rōnē.ꝙ opō itell'ſ nō ſit motꝰ.d.At vo neq̄ eſt beatū qō nō eſt facile:ſꝫ violētū:btitudo.n.nō ꝯſiſtit ī eo qō eſt q̄d violētū ⁊ nō eſt facile.ſi ḡ motꝰ ipſiꝰ aīe nō eſt ſuba eiꝰ.i.nō cōpetit ei ſm̄ ſubaꝫ ſuā mouebit̄ vtiq̄ aīa ex nāꝫ:erit ḡ motꝰ ex nām.erit itaq̄ motꝰ q̄d violētū ipſi aīe:⁊ in motu nō poterit ꝯſiſtere beatitudo eiꝰ:formet̄ aūt ſic rō.in opōne itell'ſ ꝯſiſtit btitudo aīe:in motu n̄ ꝯſiſtit btitudo aīe:ḡ opō itell'ſ nō ē motꝰ.vt plato opiabat̄.¶ Notandū aūt duplicē eē beatitudinē:vnā quā poſſumꝰ acq̄rere ex puris nālibꝰ ⁊ eſt valde ipfecta:⁊ de hac determiauerūt phi de q̄ ſimpl'r vex eſt ꝙ ꝯſiſtit in opōne intell'ſ:ē aūt hꝰ felicitas duplex.vna polytica q̄ ꝯſiſtit ī actu prudētie:h̄ mō ḡ eē felicē nō eſt aliō q̄ eē ſic prudētem vt ſciat ꝯſiliari ſibi ⁊ alijs.alia eſt felicitas ꝯtēplatiua:⁊ h̄ vt d̄ ea determiauerūt phi ꝯſiſtit in actu ſapie.i.in actu illiꝰ ſapiētie q̄ dr̄ meta,meta.n.īter ſcīas hūanitus īuētas ꝑ excellētiā ſapīa eſſe dr̄.eſſe ḡ felicē ꝯtēplatiue ſm̄ phos nihil eſt aliō q̄ ſcire bn̄ ꝯſiderare ꝯſideratōes metaphycales ē ēt q̄dam felicitas pfecta de q̄ determināt theologi:q̄ quō ſe h̄eat n̄ eſt p̄ntis ſpeculatōis:ſufficiat aūt ad p̄ns ſcire felicitatē d̄ qua determiauerūt phi ꝯſiſtere in opōne itell'ſ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ non vr̄ valere ꝯn̄tia phi.vr̄.n.velle ꝙ beatitudo nō ꝯſiſtit ī motu:qꝛ motꝰ nō ē ſuba ipſiꝰ aīe:⁊ eſt ex nāꝫ eiꝰ.videmꝰ.n.ꝙ beatitudo ⁊ felicitas ꝯſiſtit in opōne aīe.iuxta illō qō dr̄ ī ꝑethy.ꝙ felicitas eſt opō aīe ſꝫ v̄tutē pfectā.ḡ cū opō nō ſit ſuba rei:⁊ ſit aliq̄d additū nāe.nō eſt bona ꝯn̄a dicere ꝙ nō ꝯſiſtat beatitudo aīe ī motu:qꝛ motꝰ nō eſt ſuba eiꝰ.⁊ eſt aliq̄d ex ſubaꝫ ipſiꝰ.vr̄ aūt h̄ competere ſoli.ꝑ ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſuba.nā vt dr̄ in.iz.meta.in illo capꝰ.ſn̄ia p̄m intelligere ipſiꝰ ꝑmi eſt ei eēntiale:⁊ qꝛ ſuū intelligere eſt ſua ſubſtantia:quia in illo intelligere eſt ſumma delectatio ⁊ ſumma beatitudo:ſequitur ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſubſtātia in omni aūt alio qō eſt citra ipꝫ ſua beatitudo nō eſt ſua ſuba:ſꝫ eſt aliq̄d ꝑter nāꝫ eiꝰ.¶ Dōꝫ ꝙ cū felicitas vt tactū eſt ſit opō aīe ſꝫ v̄tutē pfectā ſic loq̄ndū ē de felicitate.vt loqmur de v̄tutibꝰ.v̄tutes aūt vt dr̄ in zº ethy.ſunt aliq̄ mō a nā:⁊ aliq̄ mō nō ſunt a nā.vn̄ ibi ſcribit̄ ꝙ neq̄ igr̄ a nā:neq̄ ꝑter nāꝫ fiūt v̄tutes:ſed nob exiſtentibꝰ innatū eſt q̄dē ſuſcipe eas:pfectis aūt ꝑ ꝯſuetudinē.q̄re ſic v̄tutes ſunt nob nāles:qꝛ ſumꝰ apti nati eē v̄tuo.

ſi. ſic felicitas de q̄ locuti ſunt phi eſt nob nālis:q2 ſumus apti nati eſſe ſic felices. hͦ itaq3 felicitas eſt nālis:non ꝙ ſit ipſa nā aīe vt arguebat rō:nec eſt nālis:ꝙ a nā pfecte fiat:ſ3 p tāto eſt nālis:q2 eē ſic felices vt de felicitate locuti ſunt phi ſum9 apti nati p nāz.mot9 g̃ q2 nō eſt h mō nāl aīe in eo nō ꝯſiſtit felicitas:⁊ p ꝯñs opō intell's nō eſt motus:q2 in tali opatione huiuſmodi felicitas h3 eē.

Alterius forte dubitaret aliqs quō mot9 nō cōpetit aīe ſm nā3:ita ꝙ in eo nō poſſit eē felicitas. ¶ Dō3 ꝙ mouere cōpetit aīe p ſe.nam cū aīal moueat̃ ex ſe o3 ꝙ ſit diuiſibile in talia duo:quoꝝ vnū ſit p ſe mouens aliud p ſe motū:aīa g̃ eſt p ſe mouēs. corp9 aūt p ſe motū:ſ3 moueri cōpetit aīe per accñs ⁊ eſt ei extneū:felicitas aūt ꝯſiſtit in ppria opōne rei nō in eo qd ē ſibi extneū:⁊ nō eſt ppriū ei:⁊ q2 hͦ eſt mot9 reſpectu aīe ī motu nō pōt ꝯſiſtere felicitas:⁊ p ꝯñs in intelligere aīe in q̄ ponit̃ hͦ felicitas mot9 eē ñ poterit. val3 āt hec rō ſpālr ꝯ platonē.nā cū ipſe poſuerit aīa3 cōponi ex nūeris:nūer9 aūt ſit cōpoſit9 ex vnitatib9 aīa erit cōpoſita ex vnitatib9: que ſunt pncipia nūeroꝝ:vnitas autē ſic accepta differt a pūcto.vt dr̃ in.5°meta.q2 h nō h3 ſitū.pūct9 aūt h3 ſitū.eſt .n.pūct9 ſuba poſita.vnitas aūt pōne caret:q2 oēs mot9 ſūt aliq̄ mō in loco vt ſupra dicebat̃ ⁊ maxīe mot9 localis:qd nō ē ſituale:⁊ qd caret ſitu mot9 pprie ſumpt9 penit9 ē exneus ſibi:nec in h pōt ꝯſiſtere felicitas ei9:⁊ ſi eſt ei extne9 mot9 localis ſunt ei extnei oēs alij mot9:q2 oēs mot9 alij p̄ſupponūt illū. Plato itaq3 cū poneret aīa3 cōpoſitā ex numeris:⁊ ex vnitatib9 oportebat eu3 dicere ꝙ ſit9 eēt extne9 aīe:⁊ ꝙ aīa non eſſ3 qd ſituale.⁊ p ꝯñs cogebat̃ ponere ꝙ mot9 eēt extneus aīe:⁊ ꝙ in eo felicitas nō poſſ3 ꝯſiſtere vt pſies g̃ ꝯcluſu3 eſt itelligere in q̄ ꝯſiſtit felicitas de q̄ locuti ſum9 nō pōt eē mot9:vt plato opiabat̃. ¶ Deiñ cū dicit.

Cō. 49. ¶ Laborioſu3 aūt eſt cōmiſceri aīa3 corpi:nec poſſe abſolui:⁊ adhuc fugiēdū ſiqdē meli9 itellectui non cū corpe eſſe:quēadmodū ⁊ cōſuetum eſt dici:⁊ multis videt̃.

¶ Improbat opīonē Pla.ex mō ſm quē pbat aīa3 ꝯnecti corpi. ¶ Ad cui9 euidētiā ſciēdū ꝙ in ꝯnexione aīe ad corpus q̄tū ad pñs ſpectat tria ſunt attēdēda.nā p° debem9 ponere aīa3 ſic ꝯnecti corpi ꝙ magis ſit corpus pp aīa3 q̄ aīa ppter corpus. 2° debem9 h ſic ponere vt eoꝝ motuu3 q̄ īſunt corpi poſſim9 ex ipā aīa reddere rōnē. 3° debem9 ſic talē ꝯnexionē ponere vt ppria aīa pprio corpi ꝯiūgat̃.tria g̃ fac phs:q2 p° iprobat pōnē Pla. q̄tū ad ꝯnexionē aīe:q2 ponebat eā ſic ꝯnexa3 ꝙ magis aīa erat pp corp9 q̄ eͦ. 2° eā iprobat:q2 ponebat eā ſic ꝯnexā ꝙ ex tali ꝯnexiōe motuū q̄ īerāt corpi nō poterāt reddere rōnē. 3° hͦ pōnē iprobat:q2 nō ponebat aīa3 ſic ꝯnexā ꝙ ppa aīa pprio corpori vniret̃. 2° ibi. (In manifeſta aūt). 3° ibi. (Illud aūt icōueniēs):dic g̃:ꝙ laborioſum.n.eſt aīam ꝯmiſceri corpori.eo mō ſup.quo ponebat Plato.⁊ laborioſum eſt:⁊ ēt nō poſſe aīa3 abſolui a corpe ſup.cum vult:nō.n.poterat aīa abſolui a corpe cū volebat.vt plato dicebat:⁊ adhuc fugiēdū ē ſiqdē ſm hāc pōnē:ſupple aīe oē corp9:⁊ meli9 ē itell3 ñ eē cū corpe:quēadmodū ꝯſuetū eſt dici:⁊ multis vr̃ ſic eē.forme g̃ ſic rō:ſi laborioſū eſt aīe miſceri cū corpe:⁊ bonū eſt aīe nō eē cū corpe:quēadmodū ſeqt̃ ex pōne Pla.⁊ ſic vr̃ mlt̃:tūc corp9 ñ eſt pp bonū aīe:⁊ q2 nos debem9 ſic ponere aīa3 eē ꝯnexā corpi ꝙ corpus ſit ppter bonū aīe.cū plato nō poneret aīa3 corpi ſic ꝯnexā:ſeqt̃ ꝙ male opiabat̃.

Dubitaret forte aliqs quō debemus ponere aīa3 ſic ꝯnexā corpi ꝙ corpus ſit ppter bonū aīe:⁊ ꝙ magis ſit corpus pp aīa3 q̄ eͦ. ¶ Dōm ꝙ aīa ſic cōparat̃ ad corpus ſ3 ꝙ ars cōparat̃ ad organa:⁊ ſicut ars exercet ppas opōnes p ppria organa:ſic aīa exercet p pprias opōnes p ppriū corpus:⁊ q2 cuil3 rei cōpetit pfectio p ppas opōnes aīa exercēdo ppas opōnes p ppriū corp9: ſeqt̃ ꝙ ipſa acqrat ſuas pfectōes in ſuo corpe:ſic g̃ magis ſunt organa ppter artē q̄ ars ppter organa:ſic magis eſt corpus pp aīa3 q̄ aīa ppter corpus.

Alterius dubitaret forte aliqs.quō ex pōne plato. ſeqbat̃ ꝙ fugiēdū erat aīe oē corpus.⁊ ꝙ laborioſum erat aīe ꝯiūgi corpori:⁊ ꝙ magis erat aīa propter corpus q̄ eͦ. ¶ Dō3 ꝙ plato ponebat ꝙ aīa p° mouebat ſeipſa3:⁊ q2 aīa:vt dicebat:erat ꝯnexa corpi.iō aīa mota mouebat corpus:appellat aūt plato motus aīe opōnes eius:q̄re ſi aīa mouet̃ ex ſe coopat̃ ex ſe.nō g̃ indiget corpore vt pficiat̃ in opōnibus ſuis:cū ipſa ſeipſam moueat: ⁊ ex ſeipſa opet̃.nll's eſt g̃ fruct9 aīe ꝯiūgi corpi.ſed eſt fructus corpori ꝯiūgi aīe inq̄tū mouet̃ ab ipā ⁊ pficit̃ p ipa3. fugiēdu3 eſt g̃ aīe oē corpus:cū nullus fruct9 ſit ei ex eo ꝙ ꝯiūgit̃ corpori:⁊ laborioſum eſt aīe corpori ſic eſſe ꝯiūctā: q2 retardat̃ aīa ab eius motu ppter grauedinē corporis:⁊ magis eſt aīa ppter corpus q̄ ecōuerſo:q2 nullus fructus ⁊ nulla pfectio ꝯſurgit anime ex vnione ad corpus.ſi volumus ſeq opinionē platonis:ſed magis eſt fructus:⁊ pfectio corporis ex eo ꝙ aīe eſt ꝯiūctū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Immanifeſta aūt ⁊ circulo ferri celū cā3:n3 Cō. 50.
ſ.n.aīe ſuba cā eſt circulariter ferri:ſ3 ſm accñs ſic mouet̃:nec3 corp9 cā:ſ3 aīa magis illi.

¶ Adducit ſcdā3 rōnē ꝯ Platonē oſtēdēs eū inſufficiēter determinaſſe de ꝯnexione aīe ad corpus:q2 per ꝯnexionē illā nō poterat reddere rōnē motuū qui īerāt corpori:circa qd duo facit:q2 p° facit qd dcm̄ eſt. 2° remouet quanda3 cauillationē circa pdicta ibi. (At vo) dicit g̃:ꝙ immanifeſta eſt cauſa circulo ferri celū.i.q̄re celū moueat̃ circulariter:nec3 enim ſubſtātia anime eſt cauſa circulariter ferri celū:ſed ſm accñs anima mouet̃ ſic.i.circulariter.nec3 corpus eſt cauſa illius motus:ſ3 magis illi corpori anima debet poni cauſa ꝙ ſic moueat̃. ¶ Notādū aūt ꝙ ſ3 platonem aīa nr̃a erat ad imaginē anime celi:ideo ſpecialem rōnē hic adducit ꝯ aīam celi ſm ꝙ plato ponebat eam celo eſſe cōnexa3.nam ſi celū eſt animatū debemus ponere animā taliter celo eſſe ꝯnexā:ꝙ manifeſta ſit cauſa quare celū circulariter moueat̃. Et q2 h plato facere nō potuit rephenſibilis erat poſitio ſua.

Dubitaret forte aliqs:quare plato nō potuit reddere cauſa3 ex aīa celi ꝙ celum circulariter moueret̃. ¶ Dō3 ꝙ vt ſupra tāgebat̃ opinio platonis de anima ſpāliter intelligēda erat de anima celi:ſi autem intelligebat̃ de anima noſtra:hoc pro tāto erat inq̄tū hoc imitabat̃ illā:q̄re cū ipſe poneret aīam de ſe eſſe aſpectū rectū:⁊ poſtea diceret hͦ aſpectū rectū deinde reflexiſſe in circulu3 anime.ſm hoc de ſe ⁊ per ſe cōpetebat motus rectus.ſi aūt cōpetebat ei motus circularis:hoc erat ex pñti:⁊ p accñs.⁊ q2 anima mouebat corpus eo motu quo mouebat ſeipſa3:⁊ quo mouebat̃ per ſe: ex parte aīe nō poterat aſſignari cauſa:q̄re celū circulariter moueret̃:nec ēt hͦ cauſa poterat aſſignari ex pte corporis:q2 anima erat cauſa illi corpi q̄re moueret̃:nō autē ipm corpus erat huiuſmodi cā:⁊ q2 neutro mō poterat aſſignari huiuſmodi cā imanifeſta erat cā circulo celu3 ferri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo q2 nec3 meli9 dr̃:oportebit pp hoc dictum facere circulariter ferri aīa:q2 digni9 ſit ipſa moueri:q̄ mouere:moueri aūt ſic:q̄3 alr. Qm̄ aūt huiuſmōi itētio ⁊ alteri9 rōnis magis ppria hāc qdē dimittamus nunc.

¶ Remouet q̄dā cauillatōꝫ poſſe3 fieri circa pdicta.dice

et forte aliqs: q ió celũ moueř circulariter: q2 de⁹ voluit ipz sic moueri: sz h nõ sufficit: q2 si de⁹ h voluit, ḡ h ẽ meli⁹, assignãda ẽ igr cã: qr h sit meli⁹: ꝛ q̄re h sit ꝯgruẽtius, ideo ait. at vo: q2 neq3 dr̃ meli⁹. i. neq3 dr̃ bñ a platõicis q oportebat pp hoc deũ facere circulariter ferri aiã: q2 di gni⁹ sit ipaz aiam moueri q̄ mouere: ꝛ moueri ãt sic. i. circulariter q̄ aiter: vez q2 h cã q̄re celũ moueař circulariter nõ ẽ ppa huic libro: sz magis spectat ad libꝝ celi ꝛ mũdi. ió subdit q qñ hꝫ itẽtio ẽ magis ppa rõnib⁹ alteris. i. rõnib⁹ celi ꝛ mũdi. ió hãc qdẽ itẽtõez dimittem⁹ nũc: q2 h nõ ẽ plus hꝫ itẽtio ꝓseq̄nda. ¶ Nõn^m ãt q eodẽ motu q̄ moueř aia mouet ꝛ corpus. ió dicebat plato q de⁹ fecit aiaz moueri circulariter: q2 meli⁹ erat ipam moueri sic q̄ alr: vt ꝯcluderet q aia celestis circulariter mota circulariter postea moueret celũ. ¶ Nõn^m ẽt q in his que nãlr aguñt de⁹ vult ea q̄ ꝯgruũt nãe: cũ ḡ nã pncipalr dicař d forma. ꝛ si dr̃ d mã h ẽ p analogiã ad formã vt vult phs. 2° phicoꝝ. ꝛ 5° metha. si de⁹ vellet celũ vel aiaz celestẽ moueri circulariter oporteret q h ꝯpeteret nãe ipsi⁹ aie: ꝛ q anima vt plato dicebat fm suã nãm est aspectus rectus: cãm quare celum circulariter moueret assignare non poterat. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.51. ¶ Istud ãt icõueniẽs accit: ꝛ huic rõni ꝛ plib⁹ q̄ de aia sũt: copulãt. n. ꝛ ponũt i corp⁹ aiaz nihil deteriñãtes pp quã cãz: ꝛ q̄uo hñte corpe. Et tñ vr̃ hoc vtiq3 neciũ eẽ: pp. n. cõitatẽ hoc qdẽ agit aliqd: h aũt patiř: ꝛ hoc qdẽ mouet: illud aũt moueř hoꝝ nihil ẽ adiuicem qbuscũq3. Hi aũt solũ conanř dicere quale qd sit aia. ¶ De

Cõ.52 susceptiuo aũt corpe nihil adhuc determiatuz est tãq3 ꝯtigẽs sit scđz Pithagoricas fabulas q̄lz aiaz qđlz corp⁹ igredi: sil' itaq3 dñt aliq sic si aliqs dicat Rhetoricã i phystulis igredi. oz . n. artẽ vti organis: aiaz aũt in corpe. videř. n. vnũq3q3 ppriã hẽre spẽm ꝛ formam.

¶ Adducit 3^am rõnẽ q̄ rõ nõ solũ est ꝯ platonẽ: sz ẽt est q̄dã mõ ꝯ oẽs phõs ãtiquos loq̄ntes de aia. ió ait: q illud aũt icõueniens q nũc assignabimus accidit huic rõni. i. huic põni platõice ꝛ plib⁹ alijs põnib⁹ q̄ sunt de aia. Plato. n. ꝛ alij phi copulãt ꝛ ponũt aiaz in corp⁹ nihil determinãtes pp quã cãz ꝛ q̄uo se hñte corpe: ꝛ tñ vr̃ hoc eẽ neciũ: q dicař q̄liter corp⁹ qđ igrediř aia est dispositũ ꝛ pportiõatũ: q2 pp cõitatẽ. i. pp pportõez ꝛ pp ordinẽ quẽ hꝫ agens ad patiẽs ꝛ aia ad corp⁹ h qdẽ. i. agẽs agit aliqd. h ãt. i. patiẽs patiř: ꝛ pp hꝫ pportõez h qdẽ. i. aia mouet. illud aũt. i. corpus moueř. ꝛ subdit: q. n. aũt hoꝝ. i. nulla hꝫ ꝯueniẽtia vl' pportio iest adiuicẽ qbuscũq3 ꝯtigẽtib⁹ ꝛ idñtibus: sz oz esse deteriata ꝛ disposita qb⁹ iest talis pportio. ꝛ subdit q hi aũt. i. phi solũ conãř dr̃e q̄le qd sit aia. de susceptiuo ãt corpe vel ad h determinãt tãq3 ꝯtingẽs sit fm pythagoricas fabulas q̄lib3 aiam corp⁹ qđlz igredi. isti itaq3 dicunt sile aliqd sicut si aliqs dicat rhetoricã. i. illã artẽ igredi in fistul'. i. in organa alteri⁹ artis. oz. n. artẽ qdẽ vti pprijs organis: aiaz ãt oz eẽ in corpe ppo: q2 vr̃ vnũq3q3 corp⁹ hr̃e ppriã spẽm ꝛ ppriã formã: ꝛ pari rõne supplendum est q vnaq3q3 forma ꝛ species reqrit ppriũ corp⁹.

Dubitaret forte aliqs: quomõ ex põne platõis seq̄bař q q̄lib3 aia igredereř qđlibet corp⁹. ¶ Dõm q plato ponebat aiam ꝯiungi corpori ꝛ alligari sibi vt moueret ipz. vñ nõ videbař alr loq̄ de vnione aie ad corp⁹: nisi sic loq̄mur d ꝯiunctõe man⁹ ad aliqđ organũ: q2 sicut mota man⁹ mouet organũ cui ꝯiungiř sic mota aia mouet corp⁹ cui ẽ ꝯnexa. cũ ḡ q̄libet man⁹ sit organũ organoꝝ. ꝛ sicut q̄lz man⁹ põt ꝯiũgi cuilib3 organo sic fm hoc q̄lib3 aia poterit ꝯiũgi cuilib3 corpi. si. n. moto pede moueř illud qđ ẽ alligatũ pedi nihil ad rẽ: vtꝝ illud alligatũ sit ferꝝ vel lignũ vel aliqđ hꝫ corp⁹. nõ. n. vis est in h cuiuscũq3 spẽi sit illud hꝫ alligatuz. posset. n. eẽ vis q nõ deberet eẽ cuiuscũq3 q̄titatis: sz cũ Plato ꝛ alij phi solum determinarẽt de aia ꝛ nihil dicerẽt de susceptibili. i. de corpe: q2 ḡ in suis põnibus nõ declarabãt: cui⁹ dispõnis debeat eẽ corp⁹ aiatuz: nec ẽt determiabãt q̄te q̄titatis debeat eẽ hꝫ corp⁹: relinq̄bař fm eos: q q̄cũq3 aia posset igredi qđcũq3 corp⁹ cuiuscũq3 spẽi vel dispõnis eẽt hꝫ corpus vel etiã cuiuscũq3 q̄titatis existeret.

Cõ.53. **A**lia ãt opio q̄ tradita est de aia credibilis q̄dem multis ꝛ neq3 vna minor his q̄ dicta sunt: rõnes aũt tanq3 directiuas ħens: ꝛ in cõi factis rõnibus. Armoniam. n. quãdam dñt.

¶ Postq3 phs posuit opionẽ Platõis ꝛ democriti. In pñti ista vt dicebař arguit ꝯ opionez empe. circa qđ duo facit: q2 p̄ ponit q̄dã opionẽ ꝯformẽ opioni emp. ꝛ eã iprobat. 2°. descendit spãliter ad opinionẽ emped. ibi (Inuestigabit aũt hoc vtiq3) Circa p̄muz duo facit: q2 p̄mo ponit hꝫ opionez. 2°. eã improbat ibi (Et. n. armoniã) dicit ḡ. Alia aũt opinio est quedã tradita de aia credibilis q̄dẽ multis ꝛ neq3 vna minor his que dicta sunt. q. d. q hec opinio nõ est minor alijs opionibus: imo maior ꝛ pbabilior. ratões aũt tanq3 directiuas ħens rationibus dico in cõi factis: ꝛ subdit q armõiaz quãdã dñt sup. eẽ aiaz. ista itaq3 opio sic pbabilis sic faciens rõnes directas est q anima sit armonia q̄dã. ¶ Nõnduz aũt q dicit rõnibus in cõi factis: q2 antiq phi vtplurimũ arguebant p quedã cõia. Nesciebant aũt descẽdere ad ppria. ¶ Deidecum dicit.

¶ Et. n. armoniaz tẽperamentũ ꝛ compõnem ꝯtrarioꝝ esse: ꝛ corpus componi ex cõtrarijs.

¶ Et qdẽ armõia q̄dã rõ compositoꝝ: est aut ꝯpõ: aiam aũt neutꝝ pos'e est esse hoꝝ. Cõ.54

¶ Improbat hꝫ positõez. Ad cuius euidẽtiã sciendũ q armonia est q̄dã ꝯpõ vel quedã rõ ꝯponibiliũ derelicta vel facta p motũ alicui⁹ agẽtis. quã armoniã sequunř vel cõcomitanř aliq̄ pprietates. quadrupliciter ḡ quãtũ ad pñs spectat armonia considerari põt. p̄mo fm se vt est q̄dã cõpositio vel quedã rõ. 2°. ꝯsiderari põt vt ꝯparař ad motuz tanq3 ad pncipiũ effectiuũ ex quo relinquiř. 3° vt ꝯparař ad pprietates que cõcomitanř ipsam. 4°. vt ꝯparař ad ipsa cõponibilia: quoꝝ est ꝯpositio ꝛ ratio. q̄tuor ḡ facit fm q his quattuor modis pbat animã non esse armoniã. p̄mo ḡ pbat aiam nõ esse armoniã: si armonia cõsidereř in se. 2°. pbat h: si armonia compareř ad suũ pncipium effectiuũ. 3° si compareř ad pprietates. 4° si cõparetur ad ipsa cõponibilia. 2ª ibi (Ampli⁹ aũt mouere.) 3ª ibi (Cõgruit aũt magis) 4ª ibi (Ampli⁹ aũt qm̃) Dicit ḡ. q ꝛ. n. armoniã dicim⁹ esse sup. tẽperañtũ ꝛ ꝯponem contrarioꝝ: ꝛ corpus dicimus ꝯponi ex ꝯrijs. fm se ḡ ꝛ formaliter armonia videř esse cõpositio ꝛ tẽperamẽtũ illorum ꝯrioꝝ ex quib⁹ cõponiř corpus: ꝛ qdẽ cũ armonia sit q̄dã ratio aut compositio compositoꝝ: anima aũt neutꝝ hoꝝ est possibile esse. ḡ non est armonia.

Dubitaret forte aliqs: q2 videř falsuz esse qđ hic phus ait. vz. q anima nõ sit cõpositio nec rõ cõpositoꝝ. nã illud est rõ cõpositoꝝ qđ retinet ꝛ tenet ipsa ꝯposita: sz aia tenet ꝛ retinet ipa elta ex: qb⁹ cõponitur corp⁹. ne feranř i propria loca. ḡ aia est rõ ipoꝝ cõpositoꝝ. i. ipsoꝝ elementoꝝ ex quibus cõponiř corp⁹. q aũt aia cõtineat sic elemẽta. pꝫ p phũz in secundo huius, qui

ait ꝙ aliqd est ꝯtinēs elīta q̄ ferunt̄ in ꝯ̄ria loca. ⁊ ſubdit ꝙ euelarent̄.n.elīta ⁊ recederēt a corpe niſi aliqd eēt ꝓhibens: ⁊ addit ꝙ hꝫ ꝓhibens eſt aīa. ſic ēt in p̄ bꝰ dr̄ ꝙ aīa magis ꝯtinet corpus q̄ꝫ corpꝰ aīaꝫ. nā aīa recedente a corpore corpꝰ expirat ⁊ marceſcit. marceſcit.n.corpus: qꝛ ipa cōpoſita diſſoluunt̄. aīa ḡ eſt rō ꝯpoſitoꝝ.i.ꝯponibiliū: qꝛ ꝯtinet ipa ꝯponibilia q̄ ſunt ꝯpoſita adiuicē ⁊ ea recedēte h̄ q̄ ſunt adiuicē ꝯpoſita diſſoluūt̄. ❡ Dōꝫ ꝙ cū dr̄ ꝙ aīa nec eſt ꝯpoſita nec ē rō ꝯpoſitoꝝ ibi rō accipiēda eſt ꝓ tēperamēto ipſoꝝ ꝯpoſitoꝝ: qḋ pꝫ ex lr̄a p̄cedēte. nā cū p̄us dixiſſet ꝙ armōia ē ꝯpō vel tēpamētū ꝯ̄rioꝝ. poſtea dixit ꝙ aīa nec ē ꝯpō nec ē rō ꝯpoſitoꝝ. accepit ḡ h̄ rōnē ꝓ temparamēto. dicamꝰ ḡ ꝙ ꝯponibilia ꝯponūt̄.i.vniūt̄ adiuiceꝫ ⁊ eis ꝯpoſitis ſi ſit ibi tēpamētū ⁊ ꝓportio dr̄ ibi eſſe armonia. armōia ḡ formalr̄ ⁊ eēntialr̄ aut ē ipa vnio ⁊ ipſa ꝯpō ꝯponibiliū vl̄ vt meliꝰ dicamꝰ ē ipm̄ tēpamētū ⁊ ipa ꝓportio ꝯponētiū: ſꝫ cū q̄libꝫ hoꝝ ſit accn̄s: qꝛ ipa diſpō māe ſiue ipꝫ tēpamētū ꝯponētiū ⁊ ipſa vnio vel ipſa ꝯpō ꝯponibiliū accn̄s ē cū oporteat armoniā eē aliqḋ hoꝝ aīa q̄ eſt neutꝝ hoꝝ nulloꝰ armonia dici dꝫ. mō ḡ negat ph̄s ꝙ aīa nulloꝰ ſit rō componētiū vt rō in ꝯ̄riū oñdebat: ſꝫ vult ꝙ nulloꝰ ſit illa rō q̄ ē armōia ⁊ tēpamētū. ❡ Deide cū dic̄.

❡ Amplius aūt mouere nō eſt armonie: anime aūt attribuunt omnes hoc.

❡ Adducit 2ᵃᵐ rōnem q̄ ſumit̄ ex eo ꝙ armōia ꝯparat̄ ad motū dicēs. ampliꝰ āt armonie nō ē mouere. aīe āt oēs tribuūt h̄. vꝫ. ꝙ ei ꝯpetat mouere. ḡ aīa nō ē armōia.

Dubitaret forte aliqs. quomō armōie nō ē mouere. ❡ Dōꝫ ꝙ armōia nō mouet: ſꝫ ē aliqd derelictū ex motu. agēs.n.mouet ⁊ diſponit māꝫ q̄ diſpoſita ⁊ tēpata relinq̄t in ea debita ꝓportio ⁊ debita armōia vel ipa miſcibilia ꝯponētia mixtū ſe trāſmutāt ⁊ alterāt adiuicē: qbꝰ trāſmutātꝭ ⁊ alteratis reſultat ibi debitū tēpamētū ⁊ debita armōia: armōia ḡ n̄ mouet nec trāſmutat: ſꝫ ē aliqd ꝯn̄s trāſmutatōeꝫ ⁊ motū. ide ē ḡ ꝙ nos dicebamꝰ hāc rōnē ſumptā eē n̄ ex ipa armōia in ſe ꝯſiderata: ſꝫ vt ꝯpat̄ ad motū q̄ ē ſuū p̄nᵐ effectiuū. dꝫ ḡ ſic formari rō. armōie nō ē mouere. aīe ē mouere: qꝛ oēs ph̄i tribuūt aīe h̄. vꝫ. ꝙ moueat. ḡ n̄ ē armōia. ❡ Deide cū dic̄.

Cō. 55. ❡ Cōgruit āt magis de ſanitate dicere armōiā: ⁊ oīno de corpis virtutibꝰ q̄ꝫ de aīa: māifeſtū aūt ſi aliqs tentauerit reddere paſſiōes: ⁊ opa aīe armonia quadā. difficile.n.ē adaptare.

❡ Ponit 3ᵃᵐ rōnē ſumptā ꝓ ꝯpatōeꝫ ad ꝓpetates. d. ꝙ cōgruit āt magis de ſanitate ⁊ oīno de v̄tutibꝰ corporeis dr̄e eē armoniā q̄ꝫ dr̄e h̄ de aīa. māifeſtū āt ſi aliqs tētauerit reddere paſſiōes ⁊ opa aīe ex eo ꝙ ē armōia qdā difficile erit h̄ adaptare.i. difficile erit tales rōnes redder̄. ❡ Notādū ꝙ cognita q̄ditate rei hēmus viā ad reddēdū rōnē de ipſis accn̄tibꝰ ⁊ de ipſis ꝓpetatibꝰ. iō dicebat in ꝓlogo ꝙ ſm̄ q̄ſcūq̄ diffōnes nō ꝯtigit accn̄s cognoſcere: ſꝫ neq̄ ſi ſm̄ diffōnes illas ē facile imagiari aliqd de ipſis accn̄tibus oēs tales diffōnes vane ſunt. q̄re ſi aīa eēt eſſentialr̄ ipa armōia: tūc cognita q̄ditate armōie de facili poſſemꝰ reddere rōnē paſſionū ⁊ opationū aīe. Sꝫ cū cognita q̄ditate armōie difficile ſit h̄ cognoſcere ſeq̄t̄ ꝙ aīa nō ſit armonia. ❡ Nōnᵐ āt ꝙ cognita q̄ditate ipſiꝰ ꝓportōis poſſumus reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt ſanitati robori ⁊ decori. ⁊ aliꝭ hꝫ v̄tutibꝰ corpalibꝰ. naꝫ h̄ in q̄dā armonia ⁊ cōmēſuratōe ꝯſiſtūt. nā ſanitas ꝯſiſtit in ꝓportōe ⁊ armōia humoꝝ. Robur v̄o in ꝓportione oſſiū ⁊ neruoꝝ. vt inuit ph̄s in p̄nᵒ tertij de eligēdis. Per armoniā ḡ poſſumꝰ reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt iſtis v̄tutibꝰ corpalibꝰ: ſꝫ q̄lr̄ ꝑ armoniā poſſemꝰ reddere rōnē ipoꝝ opeꝝ itllibiliū ⁊ ipaꝝ paſſionū aīe nulloꝰ eēt facile: ⁊ qꝛ ſic ē: ſanitas ⁊ hꝫ v̄tutes corpales magꝭ vīn̄r eē armōia q̄ꝫ aīa. ❡ Deide cū dic̄.

❡ Ampliꝰ āt q̄n̄ dicimꝰ armoniā i duo reſpiciētes: maxime q̄dē ꝓpria magnitudinū in h̄ntibꝰ motū ⁊ pōnem ⁊ ꝯpōnē ipoꝝ: cū ſic ꝯgruāt: vt nullū ꝯgeneū ꝑtermittat̄: hic āt ⁊ eoꝝ q̄ miſcentur rōnē. ❡ Neutro q̄dē igit̄ mō rōnabile eſt. Cō. 56 Cō. 57

❡ Adducit 4ᵃᵐ rōnē ſumptā ꝓ ꝯpatiōeꝫ ad ipa ꝯponibilia: quoꝝ ꝯpō ⁊ rō vr̄ eē armōia. circa qḋ duo facit: qꝛ p̄ ait ꝙ aīa n̄ ē armonia: qꝛ nec ē ꝯpō nec rō ꝯponibiliū. 2ᵒ qḋ ſuppoſuerat ꝓbat ibi (Cōpō aūt ptiū) dicit ḡ. Amp. āt q̄n̄ dicimus armoniā reſpiciētes i duo.i.ad duo. nā vnoꝰ armonia ē maxīe ꝓpa magnitudīe. ⁊ h̄ in magnitudibꝰ h̄ntibꝰ motū poſitionē ⁊ ꝯpōnē ipſoꝝ.i.ipſaꝝ ptiū: cū ipe ptes ſic ꝯgruāt.i. ſic ꝯueniāt vt nullū ꝯgeneū.i. nihil eiuſdeꝫ gn̄is ꝑtermittat̄. ipa ḡ ꝯpō ⁊ ordinatio ptiū ſine defectu dr̄ armonia. hic āt ⁊ alioꝰ dicimus armoniā eſſe rōnē eoꝝ q̄ miſcent̄. ⁊ ſubdit ꝙ neutro q̄dē ig̃r mō.i. nullo illoꝝ modorū eſt rōnabile aīaꝫ eē armoniā. ❡ Nōnᵐ āt ꝙ ptes alicuius totiꝰ vel ꝯponētia aliqḋ totū: aliq̄n̄ ſic ordināt̄ in toto ꝙ q̄libet ꝯponētiū remanet i nā ſua. vt pꝫ de lapidibus ꝯponētibꝰ domū ⁊ de chordis ꝯſtituētibꝰ citharā: ⁊ d̄ fiſtulis ꝯſtituētibꝰ organa. nā q̄libꝫ lapis remanet in nā ſua. ⁊ q̄libꝫ chorda i cithara: ⁊ q̄libꝫ fiſtula in orgāis manet ſm̄ ſuā ſubaꝫ: aliq̄n̄ v̄o ꝯponibilia nō remanent i nā ſua. vt pꝫ de elīis ꝯponētibꝰ mixtū q̄ nō manent ſub formis ꝓprijs: vtroq̄ āt mō iuenit̄ armonia. nā cū ꝯponētia totiꝫ remanēt in eo ſub ꝓprijs formis: tūc armonia eſt ꝯpō ꝯponibiliū nō patiēs defectū alicuiꝰ ꝯgenei.i. alicuiꝰ eiuſdē gn̄is. nā cū nulla chorda deficit i cithara: ⁊ nulla fiſtula debita deficit in orgāis: ⁊ nullus lapis debitꝰ d̄ficit in domo: tūc ex hoc vr̄ reſultare q̄dā ꝓportio ⁊ q̄dā armonia: q̄n̄ vero ꝯponētia nō remanēt ſub ꝓprijs formis. vt pꝫ in mixtione. tūc armonia nihil eſt aliud q̄ꝫ rō miſcibiliuꝫ: ⁊ qꝛ neutro iſtoꝝ modoꝝ aīa vr̄ eſſe armonia. nulloꝰ vr̄ ꝯcedēdū aīaꝫ armoniā eſſe. ❡ Nōnᵐ ēt ꝙ q̄n̄ ꝯponētia remanent ſub ꝓprijs formis p̄n̄t h̄re multā diuerſitatē. nā aliq̄n̄ ipa ꝯponētia req̄rūt ꝓpriū motū: qꝛ aliter mouet̄ chorda acuta alr̄ chorda grauis. aliq̄n̄ v̄o req̄rūt ꝓpriā diſpōnem. vt pꝫ in domibꝰ ꝯſtituentibꝰ ciuitatē q̄ nō opꝫ ꝙ adiuicē ſe ꝯtingāt: tn̄ ſi bn̄ dꝫ eſſe diſpoſita ciuitas opꝫ domos eē bn̄ ordinatas. aliq̄n̄ v̄o hꝫ ptes ꝯſtituentes totū non ſolū req̄rūt debitā poſitioneꝫ: ſꝫ ēt req̄rūt debitū ꝯtactū ⁊ debitā ꝯpōnē. vt pꝫ de lapidibꝰ ꝯſtituētibꝰ domū quos oꝫ ſe ꝯtingere vt domū ꝯſtituāt. ideo ph̄s ait hꝫ armoniā eſſe i magnitudinibus h̄ntibus motū poſitioneꝫ ⁊ compōnē ipſaꝝ partium. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Cōpoſitio aūt ptiū corpis mltū iueſtigabilis eſt. mlte.n.cōpōnes ptiū: ⁊ multiplr̄ ſunt: cuiꝰ igit̄ ⁊ q̄uo cōgruit accipe itellectū: cōpōnē eē: aut ⁊ ſenſitiuū ⁊ appetitiuum.

❡ Probat qḋ ſuppoſuerat: circa qḋ duo facit: qꝛ p̄ ꝓbat ꝙ aīa nō ē armonia q̄ ē ꝯpō ptiū. 2ᵒ ꝙ nō eſt armonia q̄ ē rō mixtionis ibi. (Siir āt.) dicit ḡ ꝙ ꝯpō aūt ptiū corpis eſt multū iueſtigabilis.i. eſt valde manifeſta: ⁊ multe compoſitiōes ptiū ſunt ⁊ ptes multiplr̄ ſunt ꝯpoſite. cuiuſmodi ergo ⁊ q̄uo ꝯgruit accipe itellectū ꝯpōneꝫ eſſe aut ſenſitiuū ⁊ appetitiuū ſup. nō eſt facile iueſtigare. ❡ Nōnᵐ aūt viꝫ rōnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere ꝙ qꝛ poſitio partiū corporis ē facile iueſtigabilis: ea aūt que ſunt aīe qualiter ſint cōpoſita nō eſt facile iueſtigabile cuiuſmodi pars cōponit itellectū: ⁊ qualiter itellectꝰ aut ſenſus aut appetitꝰ ſunt cōpoſita nō ē facile iueſtigabile: q̄re aīa ⁊ ea q̄ ſūt aīe nō p̄n̄t eē armonia q̄ eſt ꝯpō ptiuꝫ ⁊ q̄ eſt faciliter iueſtigabilis.

¶ Nōn^{us} ēt ꝙ ſm armōiā q̄ ē ꝯpō ptiū cū remaneāt ptes in ſua nā ⁊ ſua ſuba facile ē videre q̄lr̄ ē tal̄ ꝯpō. nā facile eſt videre quō carnes ⁊ oſſa ꝯſtituūt corp⁹ aial̄: ⁊ quō lapides ꝯſtituūt domū ⁊ chorde citharaꝫ. ⁊ ſic ō alijs. veꝝ q꞉ miſcibilia n̄ manēt ī mixto ſub ꝓprijs formis. difficile ē videre q̄l̄ ſit armōia q̄ ē rō mixtiōis: vt difficile ē videre q̄lr̄ elr̄a ꝯponūt carnē aut os aut qōcūq꞉ mixtū. Deide cū dic̄.

¶ Silr̄ āt ⁊ icōueniēs ⁊ rōnē mixtiōis eē aiaꝫ: n̄ eniꝫ eādē hꝫ rōnē cōmixtio elr̄oꝝ ſm quā caro: ⁊ ſm quā os. Accidet igr̄ multas aias hēre: ⁊ ſcōm oē corp⁹: ſiqdē oīa ex elr̄is cōmixtis ſūt: cōmixtionis aūt rō armonia ⁊ aīa.

¶ Improbat aliud mēbꝝ. vꝫ. ꝙ aīa n̄ ſit armonia q̄ eſt rō mixtiōis. d. ſilr̄ āt ⁊ incōueniēs ē aiaꝫ eē rōnē mixtiōis: q꞉ nō hꝫ eādē rōnē mixtio elr̄oꝝ ſꝫ quā ē caro ⁊ ſꝫ quā ē os. accidet igr̄ mltas aias hr̄e oē cōp⁹ ſꝫ diuerſas ſuas ptes: ſiqdē oīa mēbra ſunt ex elr̄is ꝯmixta: ⁊ aīa ē armōia ⁊ rō ꝯmixtiōis: oꝫ ſꝫ diuerſas rōnes ꝯmixtiōis reptas in vnoq̄q꞉ corpe aiato eſſe ibi diuerſas aias: qō eſt inconueniēs. ¶ Nōn^{m} āt ꝙ q꞉ caro ē valde qd mobile igēiauit nā vt ī q̄lꝫ aiali eēt aliqd duꝝ ad ſuſtinēdā carnē. vn̄ aliqb⁹ aiali h⁹ dedit nā oſſa aliqb⁹ ſpinas. aliqb⁹ vō ſipiōes. in oī g̊ aiali ſūt diuerſe rōnes mixtiōis: q꞉ n̄ ſm eādē rōnē ꝯſtituūt elr̄a ad ꝯſtituēdā carnē vl̄ os vl̄ ſpinā vel ſipionē. i. neruū illū quē hn̄t aialia loco oſſis. qr̄ ſi aīa idē ē qō rō mixtiōis in q̄lꝫ aiali erūt diuerſe aīe: qō ē icōueniēs. Deide cū dic̄.

Cō.58 ¶ Inueſtigabit āt h̄ vtiq꞉ aliqs ab empedocle: vnūqōq꞉. n. hoꝝ rōne q̄dā dic̄ eē: vtꝝ igit̄ h̄ rō aīa eſt: aut magis alteꝝ aliqō cū ſit in partib⁹.

¶ Spālr̄ deſcēdit ad opiōnē empe. q̄ videbat̄ h̄ pōere ꝙ aīa ⁊ forma rei eēt idē qō armōia ⁊ ꝓportio q̄dā. circa qō tria facit: q꞉ p̊ iprobat hō pōnē. 2° hāc pōnē q̄uis ſit falſa: oñdit tn̄ eā eē ꝓbabilē. 3° epilogat circa determiata. 2ª ibi (Si vō alteꝝ) 3ª ibi (Et qō qdē) igr̄ circa p^{m} tria facit ſm ꝙ tres rōnes adducit ꝯ empe. 2ª ibi (Amp̄. āt) 3ª ibi. (Et h̄ vtit̄.) dic̄ g̊ ꝙ inueſtigabit aūt h̄ vtiq꞉ aliqs ab empe. q꞉ ip̄e dic̄ vnūqōq꞉ hoꝝ aiatoꝝ eē rōne q̄dā. i. ꝑ rōnē q̄ꝫdā. ſi g̊ vnūqōq꞉ corp⁹ aiatū hꝫ eē ꝑ q̄ꝫdā rōnē. i. ꝑ q̄ꝫdā ꝓportionē: cū vnūqōq꞉ tale corp⁹ hēat eē ꝑ aiaꝫ. vtꝝ g̊ hec rō ⁊ h^{c} ꝓportio ē aīa aut magis aīa eſt alteꝝ aliqō q̄ꝫ hō ꝓportio cū hō ꝓportio ſit ī ptib⁹ ſup. alia ⁊ diuerſa. ¶ Nōn^{m} ꝙ qcqd dicat emp̄. icidit in icōueniēs. nā ſi dicit aiaꝫ eē ꝓportionē icidit in icōueniēs ſupi⁹ tactū. vꝫ. ꝙ cū ī ptib⁹ corpis ſint diuerſe ꝓportōes: ꝙ ī eodē corpe ſūt diuerſe aīe. ſi āt dicat aiaꝫ n̄ eē ꝓportōeꝫ. tūc ꝯdicit ſibi cū diceret corpus aiatū hr̄e eē ꝑ q̄ꝫdā ꝓportiōeꝫ: qō n̄ eēt niſi aīa eēt q̄dā ꝓportio. nam eſſe nō habꝫ ſimplr̄ corpus animatū niſi per animam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt vtꝝ ꝯcordia cuiuſlibet mixtionis cā: aut eius q̄ ſcōm rōnem.

¶ Adducit 2^{am} rōnē ꝯ emp̄. d. ampli⁹ āt ſup. q̄ret aliqs ab emp̄. vtꝝ ꝯcordia ſit cā cuiuſlꝫ mixtiōis aut ſit cā ſolū hō mixtōis q̄ ē ſm rōnē. i. ſm ꝓportōeꝫ ꝑ quā ſup. ꝯſtituunt̄ corpa aiata. ¶ Nōn^{m} āt ꝙ ꝑ hāc rōnē qcqd dicat empe. icidit in icōueniēs. nā cū ip̄e diceret ꝙ aīa ē q̄dā ꝓportio ⁊ q̄dā armōia. tūc q̄rat̄ ab emp̄. vtꝝ ꝯcordia quā ponebat cāꝫ gn̄atōis reꝝ ſit cā cuiuſlꝫ mixtiōis: ꝙ ſi ipſe dicat qō ſic. tc̄ vel oē corp⁹ mixtū eēt aiatū vl̄ oportebit dare aliq̄ꝫ aliam cām q̄ꝫ ꝯcordiā q̄ faciat mixtionem illā quā reqrit aīa. ſi āt dicat amicitiā vel ꝯcordiā nō eē cāꝫ cuiuſlꝫ mixtiōis: ſꝫ ſolū mixtiōis aiate vel mixtiōis illi⁹ quā reqrit rō aiatoꝝ: tc̄ ꝯdicit pōni ſue. dicebat. n. litē eē cāꝫ cuiuſlꝫ diſgregatōis: ꝯcordiā vō cuiuſlꝫ ꝯgregatōis. Deide cū dic̄.

¶ Et hoc vtrū rō ē: aut aliqd p̄ter rōnē. ¶ Hec quidē igit̄ hn̄t huiuſmodi dubitationes. Cō.59.

¶ Adducit 3^{am} rōnē ꝯ empe. d. ⁊ ſup. q̄rat̄ ab empe. vtꝝ h̄. i. ꝯcordia ē idē qō rō. i. ꝓportio quā dic̄ eſſe aiaꝫ: aut ꝯcordia eſt aliqd alteꝝ p̄ter rōnē. i. p̄ter hō ꝓportōeꝫ ⁊ armoniā. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ qdē igr̄ dicta ab emp̄. hn̄t hō dubitationes: q꞉ qcqd emp̄. dicit icidit in icōueniēs. ¶ Nōn^{m} āt ꝙ ꝑ hāc ēt rōnē tertiā qcqd dicat empe. icidit in icōueniēs. nā ſi ip̄e dicat ꝙ cōcordia ſit idē qō illa rō ⁊ illa armonia quā dicit eē aiaꝫ. tūc cū ꝯcordia ſit cā illi⁹ armōie idē erit cā ſui ipſi⁹. ſi vō dicat ꝯcordiā n̄ eē illā armōiā ⁊ illā ꝓportōeꝫ: tūc cū armōia ⁊ ꝓportio ſit q̄dā ꝯueniētia: ꝯueniētia āt ſit q̄dā ꝯcordia. ſeq̄t̄ ꝙ ꝯcordia nō ſit ꝯcordia. vel g̊ oꝫ dr̄e empe. ꝙ ꝯcordia ſit cā ſui ipſi⁹: vel ꝙ cōcordia nō ſit ꝯcordia: quoꝝ vtrūq꞉ eſt icōueniēs. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si vō alteꝝ eſt a mixtōe aīa: qd igit̄ ſilis carnis eē interimit̄: ⁊ alijs ptibus aialis.

¶ Quia dixerat ſupi⁹ ꝙ h^{c} pō ꝙ aīa ē q̄daꝫ ꝓportio ⁊ q̄dā armōia vel q̄dā mixtio hēbat directas rōnes: ꝓꝑ qō inuebat eā eē ꝓbabilē. iō h̄ oñdit quō hō poſitio ſit ꝓbabil̄. circa qō duo facit ſm ꝙ armōia duplr̄ ſumi pōt. nā p̊ oñdit ꝙ vr̄ eſſe ꝓbabile aiaꝫ eē armoniā ꝓut armōia eſt idē qō ꝯpō ptiū. 2° declarat ꝙ vr̄ eē ꝓbabile aiaꝫ eē armōiā ꝓut armōia eſt idē qō rō ꝯpōnis vel mixtiōis ibi (Adhuc āt) dicit g̊. ſi vō aīa eſt aliqd alterū a mixtiōe. i. ab armōia q̄ ē mixtio ⁊ ꝯpō ptiū qd igit̄ ſil̄ carni eſſe. ⁊ alijs talib⁹ ptib⁹ aialis iterimit̄. i. tollit̄ ſup. aīa. formet̄ g̊ ſic rō. illud q̄ interempto ⁊ remoto remouet̄ aliud ꝓbabile vr̄ ꝙ ſit idē cū illo: ſꝫ remota carne ⁊ remotis alijs ptibus ex qbus componit̄ animal ſtatiꝫ remouet̄ aīa: q̄re vr̄ anima eſſe idem qō ꝯpō ipſaꝝ partium: q꞉ tollit̄ anima amota mixtione ⁊ amota ꝯpōne taliū ptiū. ¶ Deide cum dicit.

¶ Adhuc aūt ſiqdē nō vnaqueq꞉ ptiū hꝫ aiaꝫ: ⁊ ſi nō eſt anima ratio compoſitiōis: qd eſt ꝓꝑ qō corrumpit̄ anima deficiente.

¶ Oñdit ꝙ vr̄ eē ꝓbabile aiaꝫ eſſe armōiā q̄ ē rō mixtionis ⁊ ꝯpōnis. d. adhuc āt ſi qdem nō vnaq̄q꞉ ptiū al̄is hꝫ aiaꝫ q̄ ſit rō mixtiōis: ⁊ ſi aīa nō eſt rō ꝯpōnis qd ē ꝓꝑ qō corrūpit̄. i. tollit̄ aīa ꝺficiēte tali rōne mixtiōis ⁊ ꝯpōnis. hꝫ aūt hec rō eādeꝫ viꝫ cū alia. nā q꞉ amota rōne ꝯpōnis tollit̄ aīa: vr̄ ꝙ aīa ſit idē qō armonia: q̄ eſt rō mixtionis. ¶ Nōn^{m} āt ꝙ he due rōnes volētes ꝓbare aiaꝫ eē armoniā ſunt ꝓbabiles ⁊ appentes: ſꝫ n̄ ſūt nec̄ie ⁊ vere. naꝫ nō oꝫ ꝙ q̄cūq꞉ remoto remoueat̄ ⁊ aliud: ꝙ illud ſit ideꝫ cū illo. nā nō poſſet ab igne tolli calītas niſi tolleret̄ ei⁹ ſuba ⁊ nā: nō tn̄ ꝓꝑ hoc calor eſt forma ſubalis ignis.

¶ Qō qdē igit̄ n̄ armōiā poſe ē eē aiaꝫ: neq꞉ circulariter moueri māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ āt accidēs moueri ſic diximꝰ ē ⁊ mouere ſeipſam: vt moueri qdē in quo ē: hoc āt moueri ab aīa: alr̄ aūt nō eſt poſe moueri ſcōm locū ipſam. Cō.60.

¶ Ultimo epilogat circa deteriata. d. qō qdē igr̄ nō ē poſe aiaꝫ eē armoniā vt dicebat emp. neq꞉ circulariter eā moueri vt dicebat plato māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ ē. i. ꝯtingit eā moueri ſꝫ accn̄s ſic diximꝰ ⁊ ꝯtingit eā mouere ſeipaꝫ vt ꝯ^{r} moueri qd. i. aliqd in eo in q̊ eſt. ſic g̊ mouet̄ aīa: q꞉ mouet̄ corp⁹ in q̊ exiſtit. ideo ſubdit ꝙ h̄ āt moueri ē ab aīa. ⁊ iſta aīa mouet ſeipaꝫ mouēdo corp⁹. alr̄ āt n̄ ē poſe moueri ipſam ſm locum.

Rationabiliꝰ aūt dubitabit vtiq꞉ aliqs de ip̄a tāq̄ꝫ q̄ mouet̄ ī huiuſmōi ꝯſiderās. dicimus. n. aiaꝫ triſtari gaudere: Cō.61.

conſidere: timere: amplius autem iraſci: ⁊ ſentire: ⁊ itelligere: hec aūt oīa motus eē videnť: vñ opinabiť aliqs ipſam moueri.

¶ Poſtq̄ phs diſputauit ꝯ opionē demo. platōis ⁊ empe. in pte iſta diſputat ꝯ q̄ndā aliā opionē q̄ dr̄ fuiſſe platōis. qd̄ āt h̓ dr̄ ānexū ē imediate dictis. dixerat. n. ꝯ phs aīam nō moueri p ſe: ſʒ p acciñs: ꝯ qd̄ poſſʒ qs obycere ꝙ aīa iraſciť triſtať ⁊ gaudet. ſʒ he paſſiōes ſūt qdā mot⁹. ḡ aīe p ſe ꝯpetit moueri. duo ḡ fac: qꝛ p̄ pōit hāc pōnē ꝙ aīe cōpetit p ſe moueri: dic eā eē rōnabilioꝛē alys. z⁹. oñdit ꝙ pp hꝫ paſſiōes ⁊ opa aīe nō debemus ꝯcedere aīaʒ p ſe moueri. z⁹ ibi. (Hoc āt nō eſt nece) dicit ḡ. rōnabili⁹ āt dubitabit vtiq; aliqs de ipa aīa tāq̄ ſit illa q̄ mo⁹ p ſe ꝯſiderās in hꝫ paſſiōib⁹ ⁊ opōnib⁹ aīe. dicim⁹. n. aīaʒ triſtari: gaudere: ꝯſidere ⁊ tiere. ¶ Ampli⁹ āt dicim⁹ cā iraſci ⁊ ſētire ⁊ itllēre: ſʒ h̓ oīa eē mot⁹ vñr. vñ opiabať aliqs ipaʒ aīaʒ moueri.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ he paſſiōes ⁊ opatōes hēant rōnē mot⁹. ¶ Dōʒ ꝙ vt cōiter dr̄ i opib⁹ aīe triplex iueniť mot⁹. vʒ. ꝑꝑe: min⁹ ꝑꝑe: ⁊ ſilitudiarie. ꝑꝑe āt repiť mot⁹ in appetitu ſēſitiuo. min⁹ ꝑꝑe repiť in ſenſib⁹. ſilitudiarie āt ⁊ mime ꝑꝑe repiť in itellectu. ad motū āt ꝑꝑe q̄ntū ad pñs ſpectat duo ꝯcurrūt. vʒ. trāſmutatio ꝼʒ eē nāle: ⁊ ſubʒ nāl̓r trāſmutabile i appetitu ḡ ſenſitiuo ⁊ ꝼm paſſiōes ſenſitiuas hʒ eē ꝑꝑe mot⁹: qꝛ ibi ē trāſmutatio ꝼm eē nāle vt appet i ira vbi ſanguis accēdiť ⁊ inflāmať. accēſio āt ⁊ iflāmatio noiant trāſmutatōeʒ ꝼm nāle eē. ¶ Ruſus ꝯcurrit ibi ſubʒ nāl̓r trāſmutabile: qꝛ appetit⁹ ſēſitiu⁹ fūdať i oꝛgāo aliq̄ coꝛpali: qd̄ cū ſit coꝛp⁹ paſſibile ē nāl̓r trāſmutabile. in ſenſib⁹ vō ē mot⁹ min⁹ ꝑꝑe: qꝛ nō ē ibi trāſmutatio ꝼm eē nāle: ſʒ ꝼm eē intētōale. ſꝫ. n. ſenſus ſuſceptiui ſpēꝝ ſine mā. oꝛganū ḡ ſenſitiuū. lʒ ſit coꝛp⁹ nāl̓r trāſmutabile ⁊ paſſibile: in ſenſu tñ nō ē ꝑꝑe mot⁹ vt oñſuʒ ē: ſʒ in itllu qdē: nec eſt mot⁹ rōne trāſmutatōis nālis: nec rōne ſubi nāl̓r trāſmutabil̓: qꝛ intelligere nō fūdať in oꝛgāo coꝛpali: h̓ āt lʒ ſit bñ dcm̄ aliq̄ mō: tñ eſt pter ꝑpoſitū. Nr̄a. n. dubitatio ē vtꝝ iraſci gaudere: ſētire ⁊ itelligere ⁊c. hꝫ. dicāt motū. ad qd̄ dr̄e poſſumus ꝙ nullū tale ꝑꝑe dicit motū. ſi. n. ira foꝛmal̓r eēt ipa ebulitio ſanguis accēſi cū hꝫ ebulitio ſit qdā mot⁹ cogeremur dr̄e irā p ſe ⁊ ꝑꝑe quēdā motū eē: ſʒ h̓ ē fl̓ʒ. nā ipʒ iraſci nō ē foꝛmal̓r ipſa ebulitio ſanguis: ſʒ hꝫ ebulitio ē māire: qꝛ ſanguis ebulitōe facta oriť ⁊ ꝯſurgit ira. dicamus ḡ gaudere. ⁊ triſtari. ⁊ ſentire. ⁊ itelligere ⁊ cetera talia ñ eē ꝑꝑe ⁊ foꝛmal̓r mot⁹. verūtñ aliq̄ hoꝝ reqrūt motū ꝑꝑe: ⁊ nō fiūt ſine motu ꝑꝑe ſumpto. aliq̄ vō hꝫ motū ꝑꝑe nō reqrūt. poſitio ḡ h̓ dicēs aīaʒ p ſe moueri: qꝛ gaudet triſtatur ⁊ ſētit: vt themi⁹ inuit dupl̓r ðficit. p̄ qdē: qꝛ gaudere triſtari ⁊ cetera hꝫ ñ ſunt ꝑꝑe mot⁹. z⁹ vō: qꝛ dato ꝙ eēnt motus: aīa nō p ſe moueret: qꝛ aīa non gaudet nec triſtať nec ſentit: ſʒ hō p animā agit iſta. ¶ Deinde cuʒ dicit.

Cō. 62. **¶ Hoc aūt nō ē nece: ſi. n. ⁊ maxie gaudere: aut dolere: aut itelligere mot⁹ ſūt: ⁊ vnūq̄dq̄ʒ moueri aliqd: moueri āt eſt ab aīa: vt iraſci aut timere: in eo ꝙ coꝛpus quodāmō moueť. Intelligere āt foꝛſitā huiuſmōi ē alteꝝ aliqd.**

¶ Oñdit ꝙ pp gaudere triſtari: ⁊ pp cetera hꝫ opa ⁊ paſſiōes aīe nō debem⁹ ꝯcedere aīaʒ p ſe moueri: circa qd̄ q̄ttuoꝛ facit ꝼm ꝙ q̄ttuoꝛ rōnes adducit ad ꝑpoſitū. z⁹ ibi. (Dr̄e āt iraſci) z⁹ ibi (Hoc āt nō tāq̄) 4⁹ ibi. (Intellect⁹ aūt) circa p̄m duo facit: qꝛ p̄ adducit rōnē ꝙ pp hꝫ paſſiones ⁊ opa aīe ñ debem⁹ ꝯcedere aīaʒ moueri. z⁹. declarat cuiuſmōi ſint mot⁹ hꝫ paſſiōes ibi (Hoꝝ āt accīt) dicit ḡ ꝙ h̓ aūt ñ ē nece. vʒ. ꝙ aīa moueať. nā ſi gaudere dolere aut intllēre maxie mot⁹ ſūt ⁊ vnūq̄dq̄ʒ. i. ꝼʒ vnūq̄dq̄ʒ tale op⁹ vel ꝼm vnāq̄q̄ʒ talē paſſionē ꝯueīt aliqd moueri. illud āt moueri vt iraſci aut timere eſt ab aīa in eo qd̄ coꝛ aliq̄ mō mo⁹: ⁊ qꝛ coꝛ ⁊ oꝛgana coꝛpalia moueť p hꝫ paſſiōes ñ ðbem⁹ ꝯcedere ꝙ talia ſint mot⁹ aīe: ſʒ ꝙ ſint motus coꝛpaliū oꝛgāoꝝ. addit āt ꝙ intll̓ere ē foꝛſitā aliqd alteꝝ ab hꝫ: qꝛ nō ē ſilis rō de eo. ⁊ ð alys paſſiōib⁹ ⁊ opib⁹ aīe. dic ḡ foꝛſitā ⁊ dubitatie logť ð itllu: qꝛ nōdū declaratū ē cuiuſmōi v̓ ſit vt⁹ itellectiua: ſʒ de h̓ in z⁹ tractabiť.

¶ Nōn^m^ āt viʒ rōnis h⁹ in h̓ ꝯſiſtere: qꝛ ea q̄ ſť p ſe aīe ñ cōicāť coꝛpi nec oꝛgāis: ſʒ in hꝫ paſſiōib⁹ mo⁹ coꝛ ⁊ talia: ⁊ cōicāť coꝛpi. ḡ nō ſť p ſe aīe. ¶ Nōn^m^ ēt ꝙ hꝫ paſſiōes ⁊ opa aīe ñ ſť mot⁹ vt i hꝫ opione ſuppōiť: dato tñ ꝙ eēnt mot⁹ aīa his motib⁹ ñ mo⁹: ſʒ hō p aīaʒ. ¶ Deide cū dic.

¶ Hoꝝ aūt accidūt alia qdē ꝼm loci mutationē quoꝝūdā modoꝝ: alia aūt ꝼm alterationē: qualis aūt ⁊ quomō alterius rationis eſt.

¶ Oñdit cuiuſmōi mot⁹ ſint hꝫ opa ⁊ paſſiōes aīe. d. ꝙ de nūero hoꝝ quoꝝūdā modoꝝ. vʒ. paſſionū ⁊ opeꝝ aīe aliaqdē ſť ꝼʒ loci mutatōeʒ. alia vō ꝼʒ alteratōeʒ. ⁊ ſubdit ꝙ q̄lia āt ſūt talia ⁊ q̄uō ē ibi mot⁹: alteri⁹ rōnis ē. i. ñ ſpectat ad pñtē ꝯſideratōeʒ. pñs. n. ꝯſideratio nō patiť exq̄ſite ðterminare q̄les ſint hꝫ paſſiōes ⁊ q̄uō i eis hʒ eē mot⁹ in lib. āt rhetoricoꝝ magl̓ exq̄ſite ðteriatū ē de hꝫ paſſiōib⁹ q̄liter eē hēant ⁊ vñ oꝛiāť. ¶ Nōn^m^ āt ꝙ he paſſiōes nō ſūt ꝑꝑe mot⁹: ſʒ ſūt qdā modi mot⁹ inq̄ntū hñt mot⁹ ānexos. iō in lr̄a dr̄ ꝙ de nūero hoꝝ dictoꝝ modoꝝ. vʒ. motuū cuiuſmodi ſūt paſſiōes ⁊ opa aīe alia dñr eē mot⁹ ꝼʒ loci mutationeʒ alia ꝼm alteratiōeʒ.

Dubitaret forte aliqs q̄uō in his paſſiōibus ꝯcurrit vterq̄ʒ mot⁹ tā local̓ q̄ alteratōis. ¶ Dōʒ ꝙ cū hō iraſciť ſanguis iflāmať ⁊ accēdiť ⁊ ebulit. accēſus āt ſanguis ⁊ ebuliēs fluit ad exterioꝛes ptes. inq̄ntū ḡ ſanguis accēditur ⁊ ebulit eſt ibi alteratio. inq̄ntuʒ vō fluit ad exterioꝛes ptes ē ibi loci mutatio. In timoꝛe āt ēt h̓ ꝯcurrūt. nā p timoꝛē coꝛ ꝯſtrigiť ⁊ ſanguis fluit ad coꝛ. ⁊ ſic ē ibi loci mutatio. currēte āt ſanguie ad coꝛ remanent mēbꝛa palida. ⁊ ſic ē ibi alteratio. fere ḡ i oīb⁹ paſſiōib⁹ ꝯcurrit vterq̄ʒ motus: ſʒ i aliqb⁹ vr̄ eē ꝑncipalioꝛ mot⁹ alteratiōis: in aliqb⁹ vō mot⁹ localis: ⁊ inde ē ꝙ alia dñr fieri ꝼm loci mutationē. alia vō ꝼm alteratōeʒ. ¶ Deide cum dicit.

¶ Dicere aūt iraſci aīaʒ ſil̓e eſt: ⁊ ſi aliqs dicat eā texere vel edificare. Meli⁹ aūt eſt foꝛtaſſis ſi diceret animaʒ miſereri: aut adiſcere: aut intelligere: ſʒ hoīem anima. Cō. 63

¶ Adducit z^am^ rōnē. d. ꝙ dr̄e aīaʒ iraſci ſil̓e ē ⁊ ſi aliqs dicat eā texere vel edificare. melius aūt foꝛtaſſis eſt nō dr̄e animā iraſci aut adiſcere aut intelligere: ſed hoīeʒ agere hec aīa. i. p aīaʒ. anima ḡ nō moueť his motibus nec agit hꝫ opa: ſʒ eſt rō ⁊ pñ^m^ ⁊ cā. q̄re homo ſic agat ⁊ quare tal̓r moueať. foꝛmeť ḡ ſic rō. nihil moueť illis motibus: reſpectu quoꝝ eſt rō ⁊ pñ^m^ q̄re aliqd aliud moueať: ſed anima eſt rō ⁊ pñ^m^: q̄re hō moueať his motib⁹. ḡ ipſa his motib⁹ nō moueť. ¶ Nōn^m^ āt ꝙ dubitatiue logť dicens foꝛtaſſe meli⁹ eſt nō dr̄e pp itellectuʒ: de q̄ qꝛ nōdū certificatū eſt q̄le qd ſit. iō de ipſo ſemp ſub dubio loquiť.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ gaudere ⁊ triſtari ⁊ cetera hꝫ ꝯpetāt ipi aīe ꝼm ſe. ¶ Dōm ꝙ vt ſatis inuit phs i lr̄a aliud ē qd̄ eſt rō agēdi: ⁊ aliud ē qd̄ agit. nā nec foꝛma agit nec mā patiť: ſʒ ꝯpoſituʒ agit p foꝛmā ⁊ patiť p mām. Debem⁹. n. imagiari ꝙ ſicˀ res ſe hʒ ad eſſe ita ſe hʒ ad agere. qb⁹ ḡ cōpetit p ſe eſſe ꝯpetit p ſe agere. ꝯpoſitū ḡ qꝛ p ſe ē p ſe agit. foꝛma vō qꝛ nō p ſe ē: ſʒ eſt rō eſſendi nō p ſe agit: ſʒ ē rō agēdi. odire ḡ gaudere triſtari ⁊ cetera talia ſiue dicāt actōeʒ ſiue paſſionē nō pote-

rūt p ſe ɔpetere aīe: qꝛ nihil qḋ nō ē p ſe nec p ſe agit nec p ſe patit. aīa ḡ p ſe loq̄ndo nec p ſe gaudet nec p ſe triſtat: ſꝫ ē rō q̄r ɔpoſitū gaudeat ⁊ triſtat. bñ ḡ dcm̄ ē ꝙ ē meli⁹ dr̄e aīaꝫ nec gaudere nec triſtari: ſꝫ hoīeꝫ agere h⁹ p aīaꝫ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ itelligere p ſe ɔpetat aīe ita ꝙ poſſim⁹ cōcedere ꝙ q̄uis aīa ñ gaudeat nec triſtet: ſꝫ hō p aīam: nihilomin⁹ tñ aīa p ſe itelligit. ℂ Dōꝫ ꝙ ſꝫ quoſdā itelligere ē q̄dā opatio aīe in q̄ nō cōicat cū corpe. ⁊ h⁹ opō vt dicūt nō ē ipſi⁹ ɔiūcta. iō vt dicūt phs ſupradixit ꝙ itelligere ē aliqḋ alterū h⁹. qꝛ nō ē opō ipſi⁹ ɔiūcti: ſꝫ ipſi⁹ aīe. nā cū itellect⁹ nō ſit vt⁹ orgāica in itelligēdo p ſe nō laborat organū corporale: q̄re talis opō nō vr̄ eē toti⁹ ɔiūcti ſꝫ aīe. ℂ Sꝫ h ſtare nō pōt. nā q̄diu ē aīa ɔiūcta corpori nō hꝫ p ſe eē ⁊ ſi ñ ɔpetit ei p ſe eē nō ɔpetit ei p ſe agere. ipꝫ ēt itelligere ñ ē ipſi⁹ aīe: ſꝫ ē ipſi⁹ ɔiūcti. dato ḡ ꝙ itellect⁹ nullo⁹ vteret organo corpali nec p ſe nec p accñs: attñ ex q̄ aīa ē forma corporis q̄ poſito nō p ſe ē: ſꝫ ē rō eēndi: ſeq̄t ꝙ nō p ſe agat: ſꝫ ſit rō agēdi: q̄re ipꝫ itelligere nō p ſe ɔpetit aīe: ſꝫ ſic aīa ñ p ſe ē: ſꝫ ē rō q̄re hō ſit: ſic nō p ſe itelliget: ſꝫ ē rō q̄r hō itelligat: hāc āt vitatē ſpāl'r debēt exp̄mere ⁊ ɔfiteri catholici tractatores. vꝫ. ꝙ ſm ꝑpetatē locutiōis nō dicamus ꝙ aīa itelligat: ſꝫ ꝙ hō p aīam. Quo poſito oꝫ ɔcedere aīam itellectiuā eē formā corpis: ⁊ multiplicari ſꝫ m̄ltitudinē corpoꝝ: imo cū ipſe idē Auero. h ɔcedat ꝙ aīa nō adiſcat nec diſtiguat: ſꝫ hō h faciat p aīaꝫ ab ipa veritate coact⁹: oꝫ eū dr̄e aīaꝫ itellectiuā eē formā corpis ⁊ ñ eē vnū itellectū nūero in oīb⁹: ſꝫ plificari ſm plificatōeꝫ aīaꝝ itellectiuaꝝ. h⁹ āt aīaꝫ ſꝫ h plificari oꝫ ſꝫ plificatōeꝫ cōpoꝝ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ aliq̄ mō poſſumus ɔcedere ꝙ aīa itelligat. ℂ Dōm ꝙ ſi iudicam⁹ de agere ſic iudicam⁹ de eē q̄cq̄d nō hꝫ p ſe eē nō hꝫ p ſe agere: verūtñ qꝛ aīa itellectia: lꝫ q̄diu ē ɔiūcta corpi nō hēat p ſe eē: ſꝫ det eē ɔiūcto: verūtñ cū ipa nō ſit educta de potētia corpis: nō eſt ita imerſa mā̄e ſic cetere forme: nec ita ſuū eſſe depēdet a mā̄ ſic eē aliaꝝ formaꝝ. iō ipꝫ itelligere magis ꝑpe vel nō ſic iprope attribuit aīe itellectie ſic attribuūt alie actōes alijs formis. iō nō ē ita h iprōpa. aīa itellectiua itelligit. ſic ē hec. aīa brutoꝝ ſentit. h. n. magis ē ꝑpa. hō itelligit. q̄ aīa itelligit: ſꝫ qꝛ p ſe agere magis ꝑpe pōt attribui aīe itellectiue q̄ alijs aīabus: eo ꝙ ſuū eē nō ſic depēdet a corpe ſic eē aliaꝝ aīaꝝ. iō forte nō ſimpliciter: ſꝫ p q̄dā ɔpatōeꝫ dixerūt aliq̄ hāc eē ꝑpriā ꝙ aīa itelligit. q̄cq̄d āt ſit de locutōe ɔpatia oia tñ hec ſimpliciter ⁊ abſolute ſm ꝑprietatē vocabuli attribuenda ſunt compoſito magis q̄ forme ⁊ homini magis q̄ anime. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ **Hoc āt ñ tāq̄ motu i illa exñte aliq̄ñ q̄dē vſq̄ ad illā: aliq̄ñ aūt ab illa: vt ſenſus q̄deꝫ ab his: reminiſcētia vero ab illa: motus quidē ſunt in ſenſibilibus organis aut quietes.**

ℂ Adducit tertiā rōnē. d. ꝙ h aūt. i. h⁹ opa ⁊ paſſiōes non ſup. ɔpetūt aīe tāq̄ motu exñte in illa: ſꝫ aliq̄ñ q̄dē mot⁹ ſūt vſq̄ ad illā. i. vſq̄ ad aīaꝫ. aliq̄ñ āt ſunt ab illa. i. ab aīa vt ſēſus q̄dē ſr̄ ab his. i. a ſenſibilib⁹ ad aīaꝫ. reminiſcētia vō ē ab illa. i. ab aīa: ⁊ qꝛ ſic ē mot⁹ aut q̄etes q̄ ſūt h⁹ ſunt i ſenſibilib⁹ orgāis: nō in aīa. ℂ Nōn^m āt viꝫ rōnis h⁹ in h ɔſiſtere ꝙ nihil mouet niſi illud i q̄ ē mot⁹: ⁊ qꝛ h⁹ paſſiones ⁊ opa mot⁹ ſūt in orgāis: nō ſūt in aīa: ſꝫ ſūt ad aīaꝫ vel ab aīa: ſeq̄t ꝙ p h⁹ paſſiōes ⁊ opa ñ moueat aīa: ſꝫ ſenſibilia organa moueāt. ℂ Nōn^m ēt ꝙ aliq̄ mot⁹ ſūt ad aīam vt appꝫ i ſentiēdo vbi mot⁹ icipit a ſenſibilib⁹ ⁊ terminat vſq̄ ad aīaꝫ. aliq̄ñ q̄dē mot⁹ ſūt ab aīa vt appꝫ in remiſcēdo. nā ſꝫ remiſcētiā ex ipis ſpēb⁹ q̄s hꝫ aīa apud ſe tēdit i cognitōem reꝝ. h ḡ mot⁹ ē aliq̄d ab aīa ad res: ⁊ qꝛ oēs tales mot⁹ vel ſūt ab aīa vel ad aīaꝫ: ⁊ nulli tales mot⁹ ſūt i aīa: ſꝫ in orgāis vt dicebat p h⁹ paſſiōes ⁊ opa nō mouet aīa ſꝫ organa. ℂ Nōn^o ēt ꝙ text⁹ ille. mot⁹ aut q̄etes i organis ſenſibilib⁹ ſūt. ſic pōt exponi vt dcm̄ ē: ꝙ talia ñ ſūt in aīa: ſꝫ in orgāis. Themi⁹ tñ aliq̄d ſubtiliter ſupaddit dicēs ꝙ poſſꝫ aliq̄s dr̄e ꝙ remiſcētia nō hꝫ rōnē mot⁹: ſꝫ q̄etis eo ꝙ noīet q̄dā theſauꝝ ſpēꝝ quodāmō apud aīaꝫ q̄ſcētē. iō phs ait ꝙ talia ſiue ſint mot⁹ aut q̄etes ſunt in orgāis ſenſibilib⁹ nō in aīa. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ **Intellꝰs aūt vr̄ in fieri ſubaꝫ q̄dā exñs ⁊ ñ corrūpi: maxie āt corrūpet vtiq̄ ab ea q̄ eſt i ſenio debilitate: nūc āt fortaſſis q̄ēadmodū in ſenſitiuis accidit. Si. n. accipiat ſenior oculꝫ iuuenē: videbit vtiq̄ ſicut ⁊ iuuenis: quare ſeniū nō eſt in ſuſtinēdo aliq̄d aīam: ſꝫ in quo.** Cō. 64

ℂ Adducit 4^am rōnē. circa qḋ tria facit: qꝛ p̄ adducit h⁹ rōnē. 2° qḋ dixerat māifeſtat p ſile. 3° epilogat circa deteriata. 2° ibi (Sic in ebrietatib⁹) 3° ibi. (Or q̄dē igr̄) dicit ḡ ꝙ itellect⁹ vr̄ eē q̄dā ſuba in fieri ⁊ nō vr̄ corrūpi. nā maxie aūt corrūpet vtiq̄ ab ea debilitate q̄ ē in ſenio. nūc āt forte q̄ēadmodū accit in ſēſitiuis. ſup. m̄lto magis accidit i itll'u. nā ſi ſenior accipiat oculū iuuenē videbit vtiq̄ ſic ⁊ iuuēis: q̄re ſeniū nō ē in ſuſtinēdo aliq̄d aīaꝫ: ſꝫ in ſuſtinēdo illud in q̄ ē aīa. i. in ſuſtinēdo corp⁹. formet ḡ ſic rō. in illo ſūt h⁹ paſſiōes ⁊ opa ⁊ h⁹ mot⁹ tāq̄ i ſubo p cui⁹ debilitatē debilitant illa: ſꝫ h⁹ nō debilitāt p debilitatē aīe: ſꝫ p debilitatē orgāoꝝ ⁊ p debilitatōeꝫ ipſi⁹ ɔiūcti. ḡ h⁹ mot⁹ nō ſūt i aīa: ſꝫ ſūt in orgāis ⁊ in ɔiūcto. Or āt debilitatio illoꝝ opeꝝ ñ ſit p debilitatē aīe: ſꝫ organi ꝓbat p h: qꝛ ſi ſeneꝝ accipet oculū iuuēis videret ſicuti ⁊ iuuēis. ñ ḡ tales debilitatiōes ſūt ex eo ꝙ ſuſtieat ⁊ patiat p ſe aīa: ſꝫ qꝛ ſuſtinet ⁊ patit ipꝫ ɔiūctū vel ipꝫ corp⁹ in q̄ ē aīa. ℂ Nōn^m āt ꝙ dic itll'ctū eē ſubaꝫ in fieri: qꝛ forte ſic loq̄bant antiq̄ dicētes itellectū eē ſubaꝫ i fieri: qꝛ ē ſuba icōpleta. vel forte h dicit ſꝫ opionē ꝑpriā: qꝛ itellectus poſſibil' ē oīa fieri ꝑp politatē quā hꝫ ad recipiēdū itll'ctuales ſpēs. ℂ Notādū āt ꝙ dic itellectū ñ corrūpi: qḋ de ipo itellectu ⁊ de ipa aīa itellectia idubitāter veꝝ ē: qꝛ vt dicet i 2° h⁹ itellectus q̄q̄ in alteꝝ gen⁹ ē ⁊ ſepat ab alijs tāq̄ ꝑpetuū a corruptibili. de his aūt aīab⁹ ꝙ nō corrūpant verū ē aliq̄uō: qꝛ p ſe nulla forma nec corrumpit nec generat: ſꝫ generationes ⁊ corruptiones taliꝫ ſunt p generatiōem ⁊ corruptōneꝫ ɔpoſiti. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ **Sicut in ebrietatibus ⁊ infirmitatib⁹. ℂ Intelligere autem ⁊ conſiderare marceſcunt alio quodā iterius corrupto: ipꝫ aūt ipoſſe eſt. Intelligere aūt amare ⁊ odire: nō ſunt illi⁹ paſſiones: ſꝫ huius hñtis illū ſm ꝙ illū hꝫ: q̄re ⁊ hoc corrupto neq̄ memorat neq̄ amat: nō. n. illi⁹ erāt: ſꝫ cōis qḋ q̄dē deſtructū eſt: intellect⁹ aūt fortaſſis diuinū aliq̄d eſt impaſſibile.** Cō. 65.

ℂ Qḋ dixerat manifeſtat p ſimile oñdens ꝙ debilitātur ⁊ impediunt h⁹ opa aīe ꝑpter debilitationē corporis vel ꝑpter debilitatiōeꝫ ⁊ corruptōem organoꝝ dicēs ꝙ ſicut in ebrietatib⁹ ⁊ in ifirmitatib⁹ itelligere ⁊ ɔſiderare marceſcūt. i. debilitant ⁊ impediunt corrupto alio quodā iterius. i. corrupto organo fantaſtico. ipꝫ aūt ſupple intelligere ſꝫ ſe impoſſe eſt ſup. ꝙ corrumpat. ⁊ ſubdit ꝙ intelligere aut amare: aut odire nō ſunt paſſiones illius. i. paſſiōes itellectus: aut aīe intellectiue: ſed ſunt paſſiones huius. i. ipſius ɔiūcti hēntis illū. i. hētis itellectū ſm ꝙ illū. i. ſꝫ ꝙ itellectū habet. quare ⁊ corrupto hoc. i. corrupto or-

gano corpali aia neq̃ memorat̃:neq̃ amat:q² hꝰ paſſiones nō erāt illiꝰ.i.ipſius aie ſm ſe:ſ3 erāt cōis.i.ipſius ꝯiūcti ⁊ cōicabant̃ ipi organo corpali qḋ gdē organū corpale deſtructū eſt.i.ponit̃ corruptū ⁊ deſtructū eē vel vt hab3 alia lr̃a hꝰ paſſiones ſunt ipſius ꝯiuncti vt p̄dictū eſt.i.vt iam p̄diximus.p̄ma tñ lr̃a eſt correctior.vt p3 p Cōmen.⁊ the.⁊ ſubdit φ intellectꝰ aūt fortaſſis eſt aliqd diuinum ⁊ ipaſſibile.❡ Notandū aūt φ ſemp hic ſub dubio logr̃ de itellectu:q² cū antiq dicerent intellectū eē ſenſum ⁊ nondu3 manifeſta ſit drn̄tia inter itellectū ⁊ ſenſu3:oportuit ip3 in talibus ſub dubitatōe log.❡ Nōndū aūt φ cū oia opa ⁊ paſſiōes aie cōicent̃ aliquo mō alicui organo corporali qlib3 talis actus ⁊ qḋlib3 tale opus aie pōt debilitari vel ēt ipediri totaliter p debilitatōem vel p corruptōem alicuiꝰ organi corporalis.❡ Nōndu3 ēt φ p ſimile qḋ videmus in iſirmitatibꝰ ⁊ in ebrietatibꝰ p3 ver̄ eē qḋ ſupiꝰ dicebat̃.ſ.φ hꝰ paſſiones ⁊ opa aie debilitant̃ p debilitationem corporalium organorum.

❡ Quod q̇dē igit̃ nō poſſibile moueri anima3 manifeſtū eſt ex his:ſi aūt penitus nō mouetur manifeſtū qm̄ neq̃ a ſeipſa.

❡ Ultimo epilogat circa determinata dicens:φ qdē igit̃ nō poſſibile eſt animam moueri manifeſtū eſt ex his.i.ex dictis:⁊ ſubdit φ ſi aūt anima penitus non mouetur manifeſtū ē:qm̄ neq̃ mouet̃ a ſeipſa vt antiq opinabant̃.

Cō. 66. Multū aūt his q̄ dicta ſunt in rōnibꝰ dicere aia3 eē numer̄ mouētē ſeip3:inſunt.n.his impoſſibilia primo qdem ex ipo moueri accidētia:ꝓpria aūt ex eo φ dn̄t ipſam eſſe numer̄.

❡ Poſtquā phus improbauit opionē Democri.Platonis ⁊ Emp.i pte iſta vt dicebat̃ iprobat opionē zeno.circa qḋ duo facit:q² p̄mo ait hāc opionē eē irrōnabiliorē alijs.2º adducit rōnes ad deſtruēdū hꝰ opionē ibi.(Qūo.n.op3) dicit g̊.φ multū āt his q̄ dicta ſunt irrōnabilius ē dicere aiam eē numer̄ mouētē ſeipm.inſunt.n.ſic dicētibus primo impoſſibilia accn̄tia ex ipo moueri.iſunt ēt impoſſibilia ꝓpria ex eo φ dicūt ipſam aiam eſſe numer̄.❡ Nōndu3 aūt hāc opionē vt Themiſtiꝰ ait fuiſſe zeno.q cū diceret aia3 eē numer̄ ſeipm mouentē accidebant ei ipoſſibilia ex pte motus ſicut ēt ⁊ alijs phis.na3 aia nō mouet ſeipſa3 cū nihil ſeipm moueat.❡ Rurſus accidūt ei impoſſibilia propria ex parte numeri:quia anima non eſt numerus.❡ Deinde cum dicit.

❡ Quomō.n.op3 intelligere vnitatē motā:⁊ a quo:⁊ qūo ipartibilē ⁊ indrn̄te3 exn̄te3:ſi nāq̃ eſt mota ⁊ mobilis differre op3.

❡ Adducit rōnes ꝯ hꝰ poſitōem.circa qḋ duo fac:q² p̄mo iprobat hꝰ poſitōem q̄tū ad ſubam aie.2º q̄tū ad accidētia eiꝰ ibi(Cōplectētibꝰ igr̃)circa p̄mū duo facit:q² p̊ facit qḋ dcm̄ eſt.2º cōparat hꝰ opionē ad opiones alias oñdēs φ ipoſſibilia illa q̄ ſequunt̃ ad opiniones alias ⁊ ēt plura alia impoſſibilia ſequunt̃ ad illā opionē.oñdit.n.hāc opinionē hr̄e impoſſibilia cōia cū opionibꝰ alijs:⁊ ēt hr̄e ipoſſibilia ꝓpria.2ª ibi(Accidit aūt)p̄ma ps diuidit̃ in duas ſm φ zeno duo ponebat in diffōne aie.ſ.motū ⁊ numer̄.p̄mo.n.iprobat opione3 eius ex pte motꝰ.2º ex pte numeri ibi.(Ampliꝰ aūt a numero)circa p̄mū duo facit ſm φ duo adducit ad ꝓpoſitū ibi(Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t) dicit g̊ p̄mo.qūo.n.o3 itelligere aiam eē vnitatē motā ⁊ qūo ⁊ a quo mouebit̃ ipartibilē ⁊ idr̄ntē exn̄tē.q.d.φ aia nō pōt eſſe vnitas mouēs ſeipam cū vnitas ſit ipartibilis ⁊ idifferēs.i.indiuiſibilis.nā ſi aia eſt motiua ⁊ mobilis differre o3.nā omne qḋ mouet ſeipm op3 eſſe diuiſibile in talia duo quor̄ vnū ſit p ſe motū aliud p ſe mobile.ſed ois vnitas eſt indiuiſibilis.g̊ nulla vnitas pōt mouere ſeipa3.⁊ p ꝯñs aia nō pōt eſſe vnitas ſeipſam mouens.

Dubitaret forte aliqs.vñ ſeqr̃ h̄ ꝯn̄tia φ oē mouens ſeip3 o3 eē diuiſibile ⁊ partibile.

❡ Dōm φ ſi aliqd moueret ſeipm.tūc aliqd ageret in ſeipm ⁊ pateret̃ a ſeipo.ſm g̊ φ ageret eēt in actu:q² qcqd agit:agit vt ē in actu.put vō pateret̃ eſſet in pō.⁊ q² nihil idē inq̄tū idē ē in actu ⁊ in potētia:oē mouēs ſeip3 op3 eē diſibile in talia duo:quor̄ vnū dicat actū reſpectu cuius ꝯpetat ei mouere ⁊ agere:⁊ aliud dicat potētia3 reſpectu cuiꝰ cōpetat ei moueri ⁊ pati.vnitas igitur q² eſt aliquid indiuiſibile ſeipſam mouere non poteſt.

Ulterius forte dubitaret aliqs:q² rō phi nō vr̃ arguere ꝯ opionē zeno.nō.n.dicebat zeno.φ aia eēt vnitas ſeipa3 mouēs:ſ3 φ eēt nūerus ſeipm mouēs.deberet g̊ phs ꝓbare ipoſe eē φ numerꝰ ſeip3 moueret.❡ Dōm φ ſi bn̄ ꝯſideramus opionē zeno.vel oportebat eū dr̄e φ aia eēt nūerꝰ ſeip3 mouēs:aut nūerꝰ ille quē dicebat zenocrates eē aiam n̄ hēbat plēs vnitates vel ſaltē ad opionē illiꝰ ſeq̄bat̃ φ vnitas ſeipſa3 moueret:⁊ q² h̄ eſt ipoſe ipoſis erat ſua pō.φ aūt ſic ſit p3.nā ſi aia ē nūerus ſeip3 mouēs.⁊ h̄ cōpetit aie p ſe:imo ſ3 opionē zeno.h̄ ꝯpetit aie in p̊ mō dicēdi p ſe:cū h̄ ponat̃ in diffōne eiꝰ:q̄re ſi ille nūerꝰ q dr̄ aia p ſe mouet ſeip3:o3 φ totū ſm ſe totū ſit motiuū ſui ipſiꝰ:q² ſi totꝰ ille numerꝰ moueret ſemetip3 p ptes nō ꝯpeteret ei mouere ſeip3 p ſe totū.g̊ ſ3 φ totū mouebit ſeip3:ſ3 ſi totꝰ ille nūerꝰ mouet ſe totū p ſe:o3 φ q̄lib3 vnitas illiꝰ nūeri moueat quālib3 vnitatē:⁊ p ꝯñs q̄lib3 vnitas mouebit ſeipa3.ſeqr̃ g̊ ex pōne zeno.φ vnitas ſeipam mouet.poſſet itaq̃ ſic formari rō phi.ſi aia eſſet numerus ſeipm mouēs.ſeq̄ret̃ φ vnitas ſeipa3 moueret:hoc ē impoſe.g̊ ⁊c̄.❡ ❡ Deide cum dicit.

❡ Ampliꝰ aūt qm̄ dn̄t lineā motā facere planū punctū aūt lineā:⁊ vnitatū motus linee erunt. Punctus.n.eſt vnitas pōnem hn̄s:numerus aūt aie iā alicui eſt ⁊ pōnem habet. Cō.67

❡ Adducit ſecūdā rōnē.d.ampliꝰ aūt qm̄ dicūt lineā motā facere planū.i.ſupficiē:pūctū āt motū facer̃ lineā:⁊ q² ſic eſt motꝰ vnitatū erūt linee.i.vnitates mote ꝯſtituēt lineas.nā pūctꝰ ē vnitas pōnē hn̄s.g̊ nūerus aie.i.nūerus q eſt aia iā eſt alicubi ⁊ h3 pōnē:qḋ eſt icōueniēs:q² aia tūc eēt qd ſituale.❡ Nōnm aūt φ vt dcm̄ ē ſupra.oēs motus ſūt aliq̊ mō in loco.qcqd g̊ mouet̃ eſt aliqūo qd locabile ⁊ ſituale.vnitates g̊ ex qbꝰ ꝯponit̃ aia:q² ſūt vnitates mote erūt ſituales ⁊ pōnē hēbūt.g̊ cū vnitas ſitualis ⁊ hn̄s poſitionē ſit idē qḋ pūctꝰ vnitates ille ſūt pūcta.❡ Nōnꝰ ēt φ ſm opionē antiquor̄ phor̄ pūcta mota ꝯſtituūt lineā vnitates ꝯſtituētes aia3:q² ſ3 zeno.ſūt vnitates mote:cōſtituēt lineā.aia g̊ ꝯſtituta ex talibꝰ vnitatibꝰ erit qd locale ⁊ hn̄s pōnē ⁊ erit qd ꝯtinuū:qḋ ē icōueniēs:vel vt expſſius apperet incōueniēs ipa anima erit queda3 linea:qḋ eſt oio ridiculū.duo g̊ incōueniētia ſequunt̃.p̊ φ aia ſit linea cū ſit ꝯſtituta ex motu vnitatū q̄ ſunt idē qḋ pūcta.2º ſequit̃ φ aia ſit qd ſituale.❡ Nōndū aūt φ antiq phi vt dicebat̃ circa p̄nm ꝓlogi loq̄ntes ꝺ aia ſolūmō de aia hūana videbant̃ intendere.⁊ q² aie humane potiſſime repugnat eſſe qd locabile ⁊ habere poſitione3.iō hec rō potiſſime ꝯdicit antiquor̄ opioni.❡ Deinde cū dicit.

❡ Ampliꝰ aūt a numero ſi auferat quis numerum:aut vnitatē:relinquit̃ alius numerus plañete aūt ⁊ animaliū multa diuiſa viuunt:⁊ vident̃ eandē animam habere.

¶ Improbat opionẽ ꝫeno. ex ꝑte numeri circa qđ q̃ttuoꝛ
facit ꝭm ꝙ q̃ttuoꝛ rõnes adducit ad ꝓpoſitũ. ſcđa ibi. (Ui
debit̃ aũt.) 3ᵃ ibi. (ꝯtingit aũt.) 4ᵃ ibi. (Ampliꝰ aũt.) Di
cit ḡ ꝙ ampliꝰ aũt ſi aliq̃s auferat a nũero nũerũ aut vni
tatẽ relinq̃tur alius nũerus ſꝫ ſpẽꝫ. plãte aũt ꝛ multa aia
lia diuiſa viuunt ꝛ vident̃ hr̃e eãdẽ aiaꝫ ſpẽ. q̃cq̃d igit̃ au
fert̃ a nũero variat ſpẽm numeri. nõ aũt ois diuiſio aiato
rũ diuerſificat aiaꝫ ſꝫm ſpẽm: q̃re aia nõ eſt idẽ qđ nũerus
vt opinabat̃ ꝫenocrates. ¶ Deĩde cũ dicit.

Cõ.68. ¶ Uidebit̃ aũt vtiq̃ nihil differre dicere vnita
tes aut coꝛpa parua. Et nã̃q̃ ex democriti ſpe
ris ſi fiãt pũcta: maneat aũt ſola q̃ñtitas erit ali
q̃d in ipſo: hoc q̃dẽ mouens: illud ãt qđ moue
tur ſic̃ in ꝯtinuo: nõ. n. ꝓꝑ hoc qđ eſt magnitu
dine differre: aut ꝑuitate accidit qđ dcm̃ eſt: ſꝫ
q2 q̃ñtũ. vñ neċe ẽ aliq̃d eſſe motiuũ vnitatũ.
Si aũt in aĩali mouẽs aia ꝛ ĩ nũero: q̃re nõ mo
uẽs: ꝛ qđ mouet̃ eſt aia: ſꝫ mouẽs ſolũ.

¶ Adducit ſcđaꝫ rõnẽ ꝑ quã oñdit̃ ꝙ ſi eſt dare aliquẽ nu
merũ motũ vel aliq̃s vnitates motas aia nõ ẽ hꝯ nũerus:
nec hꝯ vnitates: vt opinabat̃ ꝫeno. ſꝫ magis ẽ illud qđ mo
uet hꝯ numerũ vel qđ mouet hꝯ vnitates. Ħ eſt ḡ qđ ait ꝙ
videbit̃ aũt vtiq̃ nihil differre dicere aiaꝫ eẽ vnitates vt
dicebat ꝫeno. aut eſſe coꝛpa parua: vt dicebat democritꝰ.
ꝛ nã̃q̃ ſi ex democriti ſperis fiãt pũcta. i. vt exponit ꝯmẽ.
ſi ſpere democriti ſint adeo parue ꝙ dicant̃ eẽ pũcta. ſolũ
aũt q̃litas maneat erit aliq̃d in ipſo hꝯ coꝛpe paruo: ħ qui
dẽ mouẽs: illđ ãt qđ mouet̃. ſic̃ in oĩ ꝯtinuo moto. mouẽs
differt a mobili. ꝛ ẽ ibi dare aliđ qđ mouet: ꝛ aliud qđ mo
uet̃. nã nõ accidit qđ dcm̃ ẽ. ſ. ꝙ opoꝛteat mouẽs differre
a mobili. ꝓꝑ ħ qđ ẽ differre magnitudĩe aut paruitate: ſed
q2 q̃ñtũ. i. ſed ħ accidit q2 illud qđ mouet̃ ẽ q̃ñtũ. nã nõ poſ
ſumus dicere ꝙ coꝛpoꝛa parua moueãt ſeipa: ꝛ nõ magna
ꝛ eꝯ. ſꝫ oẽ qđ mouet̃: eo ipſo ꝙ eſt q̃d q̃ñtum ꝯtinuũ. oꝫ ꝙ
ab aliquo moueat̃. vñ q2 ipſe vnitates ꝯponẽtes aiaꝫ erãt
q̃d q̃ñtũ: cũ eẽnt mobiles: neceſſe eſt aliq̃d eẽ motiuũ ipſa
rũ vnitatũ. nõ ḡ ipſe vnitates nec ipſe nũerus erat aia: ſed
aia erat id qđ mouebat illas. iđ ſeq̃tur ꝙ ſi in aĩali id qđ ẽ
mouẽs eſt aia. ꝛ ẽt in nũero id qđ eſt mouẽs ẽ aia. q̃re aia
nõ ẽ mouẽs: ꝛ qđ mouet̃: vt opiabat̃ ꝫeno. ſꝫ mouẽs ſolũ.

Dubitaret forte aliq̃s quõ ẽ ĩtelligere ꝙ ſpe
ꝛe democriti eẽnt coꝛpa parua ꝛ
eẽnt pũcta: cũ pũctꝰ nõ ſit coꝛpꝰ. nec ſit q̃d ꝯtinuũ: ſꝫ ſit ter
minꝰ ꝯtinui. ¶ Dĩm ꝙ pũctus q̃d ĩdiuiſibile noiat. ea ḡ q̃
ſunt ĩdiuiſibilia ſꝫ ꝙ hꝯ quodãmõ pũcta dici pñt. ḡ lꝫ coꝛ
poꝛa nãlia ſint diuiſibilia in ĩfinitũ. in eo ꝙ ſunt q̃ñta vl̃ in
eo ꝙ ſunt ꝯtinua. nõ tñ ſunt ĩdiuiſibilia in infinitũ ſꝫm ꝙ
ſunt nãlia ꝛ ſꝫm ꝙ ſunt finita ꝑ ꝓpriaꝫ ſpẽm. q2 ẽ deuenire
ad ĩfimã ꝛ minimã aquã ꝛ ad minimã carnẽ. vt dr̃ in p̄mo
phẏ. poſſet. n. tã modicũ accipi de aq̃ vel de carne ꝙ ſi ac
ciperet̃ parũ plus nõ vlterius remaneret in illa ſpẽ. coꝛpa
ḡ ſic accepta parua q̃ ſic ſunt ĩdiuiſibilia aliquo mõ poſſũt
dici pũcta ꝓut aliq̃d ꝑticipant de ĩdiuiſibili. ẽ ḡ ĩtẽtio phi
dicere ꝙ q̃ñtũcũq̃ coꝛpa democriti ponant̃ eſſe ꝑua ſꝫm ꝙ
ſpectat ad ꝓpoſitũ nõ ẽ dr̃ia ĩter ſperas motas vel illa coꝛ
poꝛa parua mota ex q̃bus cõponebat aiam democritus. ꝛ
illas vnitates motas ex q̃bus ꝯponebat aiam ꝫeno. nã cũ
oẽ qđ mouet̃ ab alio moueat tã illis coꝛpibꝰ q̃ illis vnita
tibꝰ opoꝛtebat dare motoꝛẽ: ꝛ q2 aia hꝫ rõneꝫ motoꝛis nõ
erit aia hꝯ coꝛpa: nec erit aia hꝯ vnitates mote vel hꝯ nu
merus motus: vt opinabat̃ ꝫeno. ſed erit id qđ mouet hꝯ
vnitates ꝛ hꝯ numerũ: q̃re bene ꝯcluditur in fine rõnis. ꝙ
aia nõ eſt numerus ſeipꝫ mouẽs: nec eſt id qđ mouet ꝛ qđ
mouet̃: ſꝫ eſt mouẽs ſolum.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s quõ in cõtinuo
oꝫ dare aliq̃d qđ mouet ꝛ aliq̃d
qđ mouet̃. nõ q2 differat in magnitudĩe ꝛ paruitate: ſꝫ q2
q̃ñtuꝫ. ¶ Dĩm ꝙ in. 7. phẏ. ꝓbat̃. hec ꝯclõ ꝙ oẽ qđ moue
tur ab altero mouet̃: cꝰ rõ aſſignat̃. q̃ñtitas eſt diuiſibilitas
mobilis: nõ enĩ q2 mobile differt magnitudĩe aut ꝑuitate
. i. nõ q2 eſt magnũ aut paruũ: iđ mouet̃ ab alio: ſꝫ eo ipõ ꝙ
oẽ mobile eſt q̃d q̃ñtuꝫ. ꝛ q̃d diuiſibile. ſeq̃tur ꝙ oẽ qđ mo
uet̃ ab alio moueat̃: ꝛ ꝙ nihil moueat ſeipꝫ p̄mo. nã q̃cq̃d
pauſat pauſante alio nõ mouet̃ a ſe: ſꝫ mouet̃ ab alio: ſꝫ oẽ
totũ diuiſibile pauſat pauſante alio: vt pauſante ꝑte. ḡ nul
lũ tale totũ mouet̃ a ſe. ſꝫ oẽ tale mouet̃ ab alio. q̃liter aũt
ħ rõ Ari. facta in. 7. phẏ. teneat ꝛ ꝯcludat: in editionibꝰ q̃s
fecimus ſuꝑ phyſicis diffuſius diximꝰ. in pñti aũt ſcire ſuf
ficiat ꝙ oẽ coꝛpus ſiue ſit magnũ ſiue paruũ: dũ tñ ſit q̃ñtũ
ſi mouet̃ ab alio mouet̃. valet autẽ ad ħ ꝓpõ ꝑcli q̃ ait. ꝙ
nullũ coꝛpus ꝛ nullũ q̃ñtũ eſt ad ſe ꝯuerſiuũ: q̃re nullũ q̃ñ
tũ eo ipſo ꝙ eſt tale nõ mouet ſeipm: q2 tũc ageret in ſeipꝫ
ꝛ eẽt ad ſe ꝯuerſiuũ. eſt ḡ ĩtẽtio phi dicere ꝙ coꝛpa demo
criti q̃ñtũcũq̃ eẽnt parua: eo ipõ ꝙ erãt mobilia erãt q̃ñta.
ꝛ ꝑ ꝯñs nõ mouebant̃ ꝑ ſe: ſꝫ ab alio: q̃re illa coꝛpa nõ erãt
aia: ſꝫ aia erat illđ qđ mouebat ea ſic ẽt vnitates q̃s pone
bat ꝫeno. eo ipſo ꝙ erãt mobiles erant q̃ñte. ꝛ q2 erant q̃ñte
nõ mouebant̃ a ſe: ſꝫ ab alio. igit̃ aia nõ erat ille vnitates
vt dicebat ꝫeno. ſꝫ erat id qđ mouebat eas. nã ſic̃ aia non
eſt aĩal motũ: ſꝫ eſt id qđ mouet ipꝫ: ſic aia nõ eſt vnitates
mote: nec ẽ numerus motus: ſꝫ magis ẽ id qđ mouet ħ. nõ
ḡ erit aia mouẽs ꝛ motũ: ſꝫ mouẽs tm̃. ¶ Deĩde cuꝫ dicit.

¶ Cõtingit ãt hanc vnitatẽ quodãmõ eẽ: oꝫ enĩ Cõ.69.
quãdã ĩeſſe ipſi dr̃iam ad alias: puncti aũt ſoli
tarij q̃ vtiq̃ dr̃ia erit vna poſitiõ.

¶ Adducit tertiã rõnẽ. circa qđ duo facit. q2 p̄ oñdit cuiuſ
modi vnitas ſit illa. q̃ ẽ ꝯſtitutiua aĩe. 2ᵒ ex his q̃ dixerat ar
guit ꝯ ꝫeno. ibi. (Si q̃dẽ igr̃.) Dicit ḡ ꝙ ꝯtigit aũt quodã
mõ hãc vnitatẽ q̃ ẽ ꝯſtitutiua aĩe eẽ ſuꝑ. motã: ꝛ q2 ſic ẽ: oꝫ
ipſi vnitati ĩeſſe q̃ñdã dr̃iaꝫ ad alias vnitates nõ motas. ꝛ
ſubdit ꝙ puncti ſolitarij. i. vnitatis abſolute ſumpte ſiue
vnitatis nõ mote q̃ vtiq̃ dr̃ia erit ad vnitatẽ motã niſi po
ſitio. q. d. vnitas ḡ mota ẽ vnitas poſitionẽ hñs: ꝛ ꝑ ꝯñs eſt
idẽ qđ pũctꝰ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ oẽ motũ: eo ipſo qđ moue
tur ẽ ſituale ꝛ eſt alicubi: ꝛ dr̃ hr̃e põnẽ. ꝛ q2 vnitas hñs po
ſitionẽ ẽ ideꝫ qđ pũctus: vnitates ꝯponẽtes aiam q2 erant
vnitates mote: differebãt ab vnitatibꝰ abſolute ſumptis
põne: ꝛ ſitu: q2 hꝯ vnitates erãt ſituales ꝛ hñtes põneꝫ: ꝛ ꝑ
ꝯñs hꝯ vnitates erãt idẽ qđ pũcta. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſicut
pũctus põt dici vnitas poſita ꝛ hñs põnẽ: ſic vnitas põt di
ci pũctus ſolitarius ꝛ põne carẽs: q̃re vnitates cõſtituẽtes
aiaꝫ a punctis ſolitarijs. i. ab vnitatibus abſolute ſumptis
ſola poſitione differebant. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Si q̃dẽ igit̃ ſunt altere in coꝛpoꝛe vnitates: ꝛ
pũcta in eodẽ erunt vnitates: obtinebit. n. locũ
pũcti: et tñ q̃d ꝓhibet in eodeꝫ eẽ ſi duo ſunt: et
ĩfinita. quoꝝ. n. locus ĩdiuiſibilis eſt et ipſa.

¶ Si aũt in coꝛꝑe pũcta nũerꝰ aĩe: aut ſi q̃ coꝝ Cõ.70.
q̃ ĩ coꝛꝑe pũctoꝝ nũerus aĩe: q̃re ſi non oĩa hñt
aiaꝫ coꝛpa: pũcta. n. ĩ oĩbꝰ vident̃ eẽ ĩfinita.

¶ Ex his q̃ dixerat arguit ꝯ ꝫeno. dicẽs. ſi q̃dẽ igr̃ ſũt altere
. i. diuiſe vnitates ꝯſtituẽtes aiaꝫ ꝛ pũcta in coꝛꝑe ĩ eodem
erũt vnitates ille ſuꝑ. cũ punctis coꝛpoꝛis. obtinebit itaq̃
hꝯ vnitas locũ pũcti: ꝛ erũt in eodẽ loco pũctus ꝯſtituens
aiaꝫ ꝛ pũctꝰ coꝛpis: ꝛ cũ ita ſit: q̃d ꝓhibꝫ ĩ eodẽ eẽ: ſi due ſĩt
ꝛ ĩfinitas. q. d. ꝙ ſi due res ĩdiuiſibiles vel duo pũcta pñt
eẽ ſil̃ ꝛ ĩfinita ſil̃ eẽ poterũt. Nã q̃rũ locꝰ ẽ ĩdiuiſibil̃ ꝛ ipſa

ſūt idiuiſibilia ēt q̄ ſunt idiuiſibilia nihil augēt. vñ q̄ rōne pñt eē duo idiſibilia ſil̄ ſic vt nihil augeāt īfinita ſil̄ eē po terūt. erūt ḡ ſil̄ vnitates aie vel pūcta aie cū pūctis corpo ris: ſ ʒ differūt hec ab illis: ſʒ ſi pūcta in corpe: ꝛ nūerus aie .i. nūerus q̄ ē aia ſup. nō dr̄: aut ſi q̄ eoꝝ punctoꝝ q̄ ſunt in corpe ſunt nūerus aie .i. q̄ ē aia: q̄re nō oia corpa hñt aiaʒ. videnť .n. pūcta ꝛ īfinita eē in oib⁹ corpib⁹: q̄re in oib⁹ tali bus erit aia. ¶ Notādū ſic formādā eē hāc rōnē ꝙ vnita tes ꝯſtituētes aiaʒ ſunt idē qȯ pūcta cū ſint vnitates mo te ꝛ pōnē hñtes. tūc ḡ vel illa puncta differūt a pūctis cor poris. ꝛ tūc ſil̄ erūt diuerſa puncta: qȯ eſt icōueniēs: vł nō differūt: ſʒ ſunt idē cū punctis corpis. ꝛ tūc vbicūq̧ erunt pūcta corpis ibi erit aia: ꝛ q꞉ in oib⁹ corpib⁹ ſunt puncta in omnibus corporibus erit anima.

Dubitaret forte aliq̄s. q꞉ nō vr̄ icōueniēs plura ꝛ diuerſa pūcta ſil̄ eſſe. nā cū ꝯtigua ſint quoꝝ vltima ſil̄ ſunt: vt dr̄ in .6. phy. cū vltia linearuʒ ſint pūcta ſi plures ꝛ diuerſe linee ſe ꝯtangerēt erūt plura ꝛ di uerſa pūcta ſil̄. ¶ Dōm ꝙ pūcta pñt dupl̄r accipi: vel q̄ ſt̄ in extremitatib⁹ ꝯtinui: vel q̄ ſunt in ipſo ꝯtinuo. plura pū cta exñtia in extremitatib⁹ ꝯtinuoꝝ pñt ſil̄ eſſe ſi ꝯtingat ipſa ꝯtinua ꝯtiguari: vt rō in ꝯriuʒ arguebat: ſʒ pūcta exñ tia in corpe nō pñt ſil̄ plura eē niſi ipſa corpa ſe penetrarēt ꝛ ipſa corpa ſil̄ eēnt: ꝛ q꞉ q̄ rōne poſſent eē duo puncta ſil̄ poſſent ꝛ īfinita: ſeq̄tur ꝙ poſſent plura corpa eē ſil̄ ꝛ īfini ta. ḡ ſi aia eēt ꝯpoſita ex vnitatib⁹ q̄ eēnt pūcta: vt ſeq̄tur ex pōne çeno. cū aia ſit in ipſo corpe ſi alia eēnt pūcta aie ꝛ pūcta corpis eēnt in ipſo corpe pl̄a ꝛ diuerſa puncta ſil̄: qȯ vt dcm̄ eſt ſtare nō pōt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ āt quō poſſe ē ſeparari pūcta ꝛ abſolui a corpib⁹ niſi diuidanť linee in puncta.

¶ Adducit q̄rtā rōnē dicēs. ampli⁹ aūt ſiq̄dē nō diuidanť linee in pūcta. quō ē poſſe ſeparari ꝛ abſolui pūcta a corpib⁹ ꝛ a lineis. q. d. nullo⁹. formeť ḡ ſic rō. ſi aia eēt pūcta: vt ſeq̄ bať ex pōne çeno. cū pūcta nunq̄ʒ poſſint ſeparari a corpib⁹: aia nūq̄ʒ ſeparať a corpe. ꝛ ꝑ ꝯñs nūq̄ʒ corrūpereť aial: qȯ pʒ eē falſuʒ. ¶ Notādū aūt ꝙ ſi poſſʒ linea diuidi in puncta. tc̄ poſſent pūcta ꝑ ſe eē. ſʒ cuʒ linea ſemꝑ diuidať in lineas nūq̄ʒ ſeparať a linea pūct⁹ ꝑ ſe ſumpt⁹: ſʒ ſemꝑ ſeparať a linea pūctus. cū aliq̄ ꝑte linee ipſi⁹. ꝛ q̄ rōne nō ſeparať pūct⁹ a li nea: eadē rōne nō ſeparať linea a ſupficie. nec ſupficies a cor pore. ꝛ ꝑ ꝯñs nec pūcta a corpe: q̄re ſi aia eēt conſtituta ex pūctꝭ nūq̄ʒ aia ſeparareť a cōpe: qȯ ē icōueniēs. Deiñ cū dic̄.

Cō. 71. ¶ Accidit āt ſic̄ dixim⁹ ſiq̄dē idē dicere corpus q̄dā ſubtiliū ꝑtiū ipſaʒ ponētib⁹: ſic āt ſic̄ De mocritus moueri dicit ab aia ꝓpriū icōueniēs.

¶ Oñdit hāc opionē eē irrōnabiliorē alijs. ꝛ declarat ꝙ p̄ ter ipoſſia cōia q̄ hʒ hȯ poſitio. cū alijs pōnib⁹ hʒ ēt ipoſſia ꝓpa. circa qȯ duo facit. q꞉ ꝓponit p̄ qȯ itēdit. 2⁰ declarat ꝓ poſitū ibi. (Siq̄dē ḡ.) Dic̄ ꝙ accit aūt ſic̄ dixim⁹ ſup. huic pōni ſic q̄dē dr̄e idē ponētib⁹ .i. dicētib⁹ ipſaʒ aiaʒ eē q̄dā corp⁹ ſubtiliū ꝑtiū. q. d. id idē icōueniēs qȯ accidit ponēti bus aiaʒ eē q̄dā corp⁹ ſubtile. accidit çeno. ꝛ ſubdit ꝙ ſic aūt ſup. accidit ex hac pōne vel opione: ſic̄ democrit⁹. dicit corp⁹ moueri ab aia. q. d. id idē icōueniēs qȯ accidit dmo crito ex mō ꝭʒ quē ponebat cōp⁹ moueri ab aia accidit çe nocrati: ꝛ ſeq̄tur ꝓpriū icōueniēs. q. d. ꝙ adhuc accit huic opioni ꝓpriuʒ icōueniens. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Siq̄dē .n. ē aia in oi eo qȯ ſentit corpore: ne ceſſe ē in eodē duo eē corpora: ſi corpus aliqȯ aia. Numerū āt dicētibus in vno pūcto pūcta multa: ꝛ oē corp⁹ aiaʒ hr̄e: niſi q̄dā nūer⁹ drñs fiat: ꝛ ali⁹ ab his q̄ in corpore punctoꝝ.

¶ Accitq̧ aial moueri a nūero: ſic̄ ꝛ Democri tū diximus ipm mouere. Quid ē .n. differre dice re ſperas ꝑuas: aut vnitates magnas: aut oino vnitates ferri: vtrobiq̧ eniʒ eſt neceſſe moueri aial: in eo qȯ moueť ipſe. Cō. 72.

¶ Declarat qȯ dixerat dicēs. ſi q̄dē .n. eſt aia in oi eo corpo re qȯ ſentit nec̄e ē eē i eodē duo corpa ſi corp⁹ aliqȯ ē aia. ſicut ḡ ꝭm ponētes aiaʒ eſſe q̄dā corpus ſubtile ſequebať duo corpa eē ſil̄: ſic ēt ꝛ çeno. cū poneret aiaʒ eē ꝯpoſitā ex vnitatib⁹ motꝭ ſiue ex vnitatib⁹ hñtib⁹ pōnē ꝛ ſitū cogeba tur dicere aiaʒ eē corp⁹: q꞉ nihil pōt eſſe tale niſi corp⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs ſequebať ex hac pōne duo corpa eē in eodē. ꝑꝑ qȯ ici debat çeno. in idē icōueniēs cū ponētib⁹ aiaʒ eē q̄dā cor pus ſubtile. ¶ Rurſus accidebat çeno. ꝓpriū icōueniēs. iō ſubdit. ꝙ aūt nūerū dicētib⁹ .i. çeno. ponēti aiaʒ eſſe nu merū accidit ꝓpriū icōueniēs. vʒ. i vno pūcto eē plura pū cta. ꝛ vlterius accit ei oē corp⁹ hr̄e aiaʒ niſi nūer⁹ pūctoꝝ aie fiāt q̄dā nūerus drñs: ꝛ alius ab his pūctis q̄ ſunt i cor pore. ꝭ aūt ꝓpriū icōueniēs. quō accidit çeno. in rōne pau loante poſita declaratū eſt. ¶ Ulterius ēt accidit çeno. aľ moueri a nūero: ſic̄ diximus ꝭm Democritū aiaʒ mouere ipm corp⁹. nā ſic̄ ꝭm democritū aia exñs ſpere mouet cor pus: ſic ꝭm çeno. aia exñs vnitates mouet aľ. vr̄ .n. opio çe no. in ꝭ eſſe ſilis opioni democriti. nā ſic̄ poſuit democrit⁹ aiaʒ eē q̄ſdā ſperas ꝑuas motas: q̄b⁹ motis mouebať cor pus: ſic poſuit çeno. aiaʒ eē q̄ſdaʒ vnitates magnas motas q̄b⁹ motis mouebať corp⁹. igiť ex ꝑte mot⁹ illo eodē mō quo arguebať ꝯ dmocritū pōt argui ꝯ çeno. iō ſeq̄ť in lr̄a. q̄d ē .n. differre .i. q̄ ē drīa dr̄e ſpas ꝑuas: vt dic̄ democrit⁹: aut dr̄e vnitates magnas: aut dr̄e oio vnitates ferri .i. ꝑ ſe moueri: vt ponit çeno. iter has .n. opiones: q̄tū ad ꝭ nō eſt drīa: q꞉ vtrobiq̧ .i. ꝭm vtrāq̧ nec̄e eſt moueri aial ex eo ꝙ moueanť ſpere vł ipſe vnitates. vtreq̧ .n. he opiones q̄tū ē ex ꝑte mot⁹ poterūt ſil̄r ipugnari. ¶ Notādū aūt ēt de clarata eē illa tria q̄ ſup. ponebanť .ſ. ꝙ zeno. accidit icōue niēs cōe cū ponētib⁹ aiaʒ eē corp⁹ ſubtile. ꝛ etiā accidit ei i cōueniēs ꝓpriū: ꝛ vltra ꝭ accidit ei icōueniēs cōe cū demo crito. ¶ Notādū ēt ꝙ ſic̄ democritus ponit aiaʒ ꝯponi ex paruis ſperis: ſic ꝛ zeno. ponit aiaʒ ꝯponi ex vnitatib⁹ ma gnis .i. ex vnitatib⁹ q̄tis. nā cuʒ poneret illas vnitates eē motas. ꝛ oē qȯ moueť oʒ eē q̄tū diſibile. cogebať zeno. di cere vnitates illas eē magnas .i. eē q̄tas. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Cōplectētib⁹ igiť in vnū numerū: ꝛ motū hec q̄deʒ accidūt: ꝛ multa alia huiuſmodi. Nō .n. ſoluʒ diffōne aie huiuſmodi ipoſſe: ꝭ ꝛ accñs. Cō. 73. Manifeſtū āt ſi q̄s argumētauerit ex rōne hac reddere paſſiōes ꝛ opa: vt cogitatiōes ſenſus: letitias. triſtitias: ꝛ q̄cunq̧ alia huiuſmodi: ſic̄ eni diximus pri⁹: neq̧ diuinare facile ē ex ipſis.

¶ Improbat opionē zeno. q̄tum ad accñtia aie. d. ꝙ ꝯple ctentib⁹ aūt igiť in vnū numerū ꝛ motuʒ q̄ dicebat zeno. eē aiaʒ accidūt ꝭ icōueniētia q̄ dixim⁹: ꝛ ēt accidūt multa alia icōueniētia. nā nō ſolū ipoſſe ē diffōnē aie eē hȯ: vt di cebat zeno. ſʒ ēt accñs aie ſup. eſt ipoſſe cognoſcere ex tali diffōne. nā manifeſtū ē ꝙ ſi q̄s argum̄tauerit ex hac rōne reddere .i. aſſignare paſſiones ꝛ opera anime: vtputa cogi tationes ſenſus letitias triſtitias: ꝛ quecūq̧ alia hȯ. ꝛ ſub dit ꝙ ſicut eniʒ diximus p̄us ex ipſis que ſunt dicta a ze no. vel etiā que dicta ſunt ab alijs phis neq̧ facile eſt diui nare talia. ſic .n. loquebanť democ. zeno. ꝛ alij phi ꝙ per ea que dicebant etiā ſi voluiſſemus diuinare vel vaticinari non erat facile aliquid cognoſcere de paſſionibus ꝛ operi bus anime.

Cõ. 74. Rib⁹ aũt modis traditis ꝑm quos diffiniunt aiaꝫ. Alij qdẽ motu enũciauerunt maxie i mouendo ſeipaꝫ: alij aũt corp⁹ ſubtiliſſimuꝫ: aut icorꝑaliſſimũ alioꝝ. Hec aũt q̃s dubitationes ꝛ ſubcõtrarietates hñt ꝑterim⁹ fere: relinquit̃ aũt ↄſiderare q̃lr dr̃ ex elt̃is ipſaꝫ eẽ. dñt. n. q̃ten⁹ ſentiat ea q̃ ſũt: ꝛ vnũqḋq₃ cognoſcat.

¶ Ut dicebat̃ ſupra phi triplr̃ diffiniebãt aiaꝫ. ſ. motu ſenſu ꝛ icorporeo. ꝛ ꝑm h̃ trib⁹ modis venabant̃ qditates ei⁹. duo tñ iſtoꝝ modoꝝ erant gnãles ꝛ ꝑncipales. vꝫ. venari aiam ꝑ viã motus ꝛ ꝑ viã cognitiõis: ſꝫ venari aiaꝫ ꝑ viaꝫ icorporei erat q̃ſi annexus. poſſum⁹ g̃ ſic ↄtinuare hãc partẽ ad ꝑcedentẽ. ꝙ poſtq̃ phs iꝓbauit opiões antiquorũ put venabant̃ aiam ꝑ viã mot⁹: in pte iſta iꝓbat eaꝫ put venabant̃ aiaꝫ ꝑ viã cognitiõis. circa qḋ duo facit. qꝛ ꝑmo ↄtinuat dicta dicẽdis. z⁰. exeqtur de itẽto. ibi (Necãriũ aũt eſt.) dicit g̃. trib⁹ aũt modis traditis ꝑm quos diffiniũt aiaꝫ. alij qdeꝫ enũciauerũt aiaꝫ eẽ qd motiuũ in mouendo ſeipſaꝫ. alij aũt dixerũt aiaꝫ ipſaꝫ eẽ corp⁹ ſubtiliſſimũ aut icorporaliſſimũ alioꝝ. i. icorꝑaliſſimũ iter alia. ꝛ ſubdit ꝙ h̃ ãt. i. h⁹ paſſiões q̃s dubitatiões hñt ꝛ q̃s ↄ̃rietates fere ꝑteriuim⁹. i. ꝑtrãſiuimus ꝛ aſſignauim⁹. ¶ Notãdũ ãt ꝙ dic̃ fere: qꝛ multas alias ſubcõtrarietates ſiue mltas alias obiectões potuiſſꝫ tãgere Ari. ↄ̃ has opiones q̃s nõ tetigit: ꝛ qꝛ has ꝑtranſiuim⁹ relinquitur cõſiderare de anima per viam cognitionis quomodo dr̃ ipam aiam eſſe ex elt̃is. dicũt. n. aiaꝫ eẽ ↄſtitutã ex elt̃is q̃ten⁹ ſentiat ea que ſunt. i. oĩa entia ꝛ cognoſcat vnũqḋq₃ entiũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ dic̃ ſe ꝑtranſiuiſſe ꝛ iꝓbaſſe nõ ſolũ aiam eẽ qd motiuũ: ſꝫ ẽt eã eẽ icorporaliſſimũ. i. qḋdã corp⁹ ſubtle nõ ꝙ de h̃ fecerit ſpãle capl̃z: ſꝫ in iꝓbãdo opiones phorũ venãtiũ aiaꝫ ꝑ viã mot⁹ iꝓbauit aiaꝫ eẽ qḋdã corpus ſubtile: qꝛ vt dicebat̃: tũc ſeq̃r̃ duo corpa ſil̃ eẽ. Deĩn cũ dic̃.

Cõ. 75. ¶ Neceſſariuꝫ aũt eſt accidere mlta iꝑoſſibilia rõni. Ponunt. n. cognoſcere ſile ſili tãq₃ ac ſi aiam res ponentes.

¶ Exeqtur de itẽto oñdẽs ꝙ nõ oꝫ aiaꝫ eẽ ↄpoſitã ex elt̃is oĩum: vt cognoſcat alia ſic̃ dicebãt antiq̃. circa qḋ duo fac̃. ſic̃ duplr̃ errabãt antiq̃ ↄparando aiam ad elt̃a. nã q̃dã dicebant aiam eẽ ex elt̃is. q̃dã dicebãt aiam eẽ in elt̃is. ꝑmo g̃ ꝓbat aiaꝫ nõ eẽ ex elt̃is. z⁰. oñdit eã nõ eẽ in elt̃is ibi. (Et in toto aũt q̃dã.) Circa ꝑmũ tria facit. qꝛ ꝑ antiquoꝝ põnẽ oñdit eẽ falſaꝫ. z⁰. oñdit eã eẽ iſufficiẽtẽ. 3⁰. ꝓbat eẽ ſupfluã ſcḋa ibi. (Oĩs aũt q ex eo ↄſentit.) 3ª ibi. (Si võ ex elt̃is) Circa ꝑmũ. z. fac̃. qꝛ ꝑ ꝓbat aiaꝫ nõ eẽ ex elt̃is ex pte reꝝ cognitarũ. z⁰. ꝓbat h̃ ex pte reꝝ cognoſcẽtiũ ibi. (Mltas aũt dubitatiões.) Circa ꝑm q̃ttuoꝛ facit. ꝑꝫ ꝙ ex pte reꝝ cognitarũ ad q̃ttuoꝛ icõueniẽtia adducit ſi aia vt cognoſceret oĩa eẽt ↄpoſita ex elt̃is oĩuꝫ. q̃rũ ꝑmũ eſt ꝙ oẽs res cognoſcibiles ꝑm ſuũ eẽ nãle eẽnt in aia. z^m eſt ꝙ oẽs res cognoſcibiles eẽnt eodẽ mõ ↄpoſite. 3^m eſt ꝙ oẽs res cognoſcibiles haberẽt eadeꝫ ꝑncipia imediata. 4^m eſt ꝙ oẽs res cognoſcibiles agerẽt in aiaꝫ nõ ꝑm ꝙ ſunt diſſiles ꝛ diſcõueniẽtes. ſꝫ ꝑm ꝙ ſunt ſil̃es ꝛ cõueniẽtes. zª ibi. (Nõ ſunt aũt h̃ ſola.) 3ª ibi. (Amplı⁹ aũt cũ) 4ª ibi. (Incõueniẽs.) Dic̃ g̃ ꝙ neciũ eſt aũt accidere multa iꝑoſſia huic rõni: ſiue huic põni. ponũt. n. illi cog̃ſcere ſile ſili tãq₃ ponẽtes ipſas res in aia ꝛ nõ ſilitudines rerũ. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſi va eſſet poſitio antiquoꝝ dicẽtiũ ꝙ in aia ẽ terra: vt cognoſcat terrã: aq̃ vt cognoſcat aquã. tũc in aia eẽnt res: nõ ſilitudines rerũ: ſꝫ res put hñt eſſe reale habent eſſe corporale ꝛ ꝑꝫ tale eſſe nõ ſunt rõ cognitionis. ſi g̃ hoc mõ res eſſent in aia. ſequeret̃ ꝙ ipſa nihil cognoſceret.

Dubitaret forte aliqs: q̃re ſit icõueniẽs ponere in aia ipſas res ꝑꝫ eẽ reale ad h̃ ꝙ aia cognoſcat illas. ¶ Dõm ꝙ lꝫ de h̃ in z⁰ z⁰ dif fuſius ſit tractãdũ: poſſum⁹ tñ q̃tũ ad pñs ſpectat duplici via oñdere ꝙ ſit icõueniẽs ipſas res eẽ in aia ꝑm eẽ reale. quarũ ꝑma ſumit̃ ex pte reꝝ cognoſcibiliũ. ſcḋa võ ex pte aie cognoſcentis. ꝑma via ſic pꝫ. nã ſi formã lapidis ꝑm id eſſe qḋ eſt in re ex eſſet in aia: ſeq̃ret̃ ꝙ ipſe lapis cognoſceret. nã ſi in aia eſſet forma lapidis rõ cognoſcẽdi: ſi nõ hr̃et aliud eſſe in lapide q̃ in aia: ſeq̃ret̃ ꝙ ꝛ lapis cognoſceret: qḋ ẽ icõueniẽs. ſcḋa via ſic pꝫ. nã vt in z⁰ meta. dr̃ ſemp id qḋ eſt maxie tale ẽ rõ ꝛ cã oiuꝫ alioꝝ. nã oĩa alia in tm̃ ſũt talia iq̃tũ ꝑticipãt aliqd de eo qḋ ẽ maxie tale: vt ſi ignis eſt maxie cal's oĩa alia in tm̃ ſunt formalr̃ cal'a iq̃tũ ꝑticipãt aliqd de nã ignis: q̃re ſi cognoſcere maxie cõpetit deo ꝛ ſubſtãtijs ſepatis q̃ ſũt imãlia: oĩa alia in tm̃ ſunt cognoſcitiua iq̃tũ ꝑticipãt aliqd de imãlitate. ipſe g̃ ſenſus: q ẽ infimũ gradũ inter cognoſcitiuas ṽtutes niſi aliqd ꝑticiparet de imãlitate vt niſi eſſet ſuſceptiu⁹ ſpẽi ſine mã nihil oĩno cognoſceret. illḋ g̃ qḋ iformat ſenſuꝫ ꝛ multo magis id qḋ iformat itellꝫ oꝫ aliqd ꝑticipare de imãlitate ad h̃ ꝙ poſſit eẽ rõ cognoſcẽdi: ꝛ qꝛ forme iſtoꝝ ſenſibiliũ in re extra habẽt eẽ oĩo mãle. oꝫ ꝙ in aia ſint ꝑm aliud eſſe ad hoc ꝙ poſſint eſſe rõ cognoſcendi. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ Nõ ſũt aũt hec ſola: mlta võ ꝛ alia magis ãt fortaſſis ifinita nũero q̃ ſũt ex his: ex q̃bus qdẽ igit̃ eſt vnũqḋq₃ hoꝝ cog̃ſcere aiam ꝛ ſentire: ꝑꝫ ↄpoſituꝫ nõ cognoſcet: neq₃ ſentiet vt qd eſt de⁹: aut hõ: aut caro: aut os: ſimiliter autẽ qḋlibet aliud compoſitorum.

¶ Adducit ſcḋaꝫ rõnẽ. circa qḋ duo fac̃. qꝛ ꝑ ꝑponit qḋ itẽdit. z⁰. declarat qḋ dixerat ibi. (Nõ. n. quolꝫ mõ.) dic̃ g̃. nõ ſunt ſola aũt h̃. i. nõ ſola elt̃a cognoſcibilia ab aia: ſꝫ mlta alia. magis aũt fortaſſis ſunt ifinita nũero q̃ ſunt ex his. i. ex elt̃is. ex qb⁹ qdẽ igit̃ vnũqḋq₃ hoꝝ eſt. i. ↄtingit aiaꝫ cognoſcere ꝛ ſentire: ſꝫ h⁹ ↄpoſitũ ꝛ h⁹ mixtũ ex elt̃is aia nõ cognoſceret: neq₃ ſentiret niſi ſup. hẽat rõneꝫ ↄpõnis ꝑꝫ ꝙ illud mixtũ eſt ↄpoſitũ: ꝛ nõ cognoſceret qd eſt deus. i. qd eſt celũ aut hõ aut caro aut os. ſilr̃ aũt qḋlꝫ aliud ↄpoſitorũ nõ cognoſcet aia ſup. niſi hẽat in ſe rõnẽ cuiuſlꝫ mixtionis: ꝛ qꝛ h⁹ rõnes ſunt quodãmõ infinite. erit g̃ quodãmõ aia ↄpoſita ex ifinitis: qḋ eſt icõueniens. ¶ Notãdũ ꝙ cũ ipſe res cognoſcibiles ꝑm ꝙ ſunt alie ꝛ alie ſint alio ꝛ alio mõ ↄpoſite. ꝛ hẽant in ſe aliã ꝛ aliaꝫ rõnẽ mixtionis. ſi aia debeat cognoſcere h⁹ mixta nõ ſufficit ꝙ habeat in ſe elementa: ſꝫ oꝫ ꝙ habeat in ſe h⁹ rõnes ꝑm quas ſunt h̃ mixta ↄpoſita. ꝛ qꝛ vna res nõ ↄponit̃ niſi ꝑm vnũ modũ mixtionis vel g̃ aia nõ cognoſcet aliqḋ mixtũ vel oportebit dicere ꝙ h⁹ oẽs res cognoſcibiles ↄpoſite ↄponant̃ ꝑm vnã ꝛ eandẽ rõnẽ mixtionis: vt ꝑm illã rõnẽ mixtiõis ꝑm quã ẽ ↄpoſita: q̃re ſicut ex ꝑma rõne ſequebat̃ ꝙ res cognoſcibiles haberent in aia eſſe reale ſic ex iſta ſeq̃tur ꝙ oẽs res cognoſcibiles cõponant̃ ꝑm vnã ꝛ eandẽ rõnẽ mixtionis. ¶ Notandũ aũt ꝙ dicit deũ. i. celum eſſe qd ↄpoſitũ: qꝛ loq̃tur ꝑm modũ empe. q dicebat oĩa alia eſſe cõpoſita ex q̃ttuoꝛ elemẽtis ꝛ ex lite ꝛ amicitia. deũ aũt. i. celuꝫ poſuit compoſitum ex quattuoꝛ elementis cum amicitia ſine lite. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nõ. n. quolꝫ mõ ſe hñtia elt̃a: hoꝝ vnũqḋq₃: ꝑꝫ rõne q̃dã ꝛ cõpõne queãdmodũ dic̃ Empedocles: os ꝛ terra: Terra aũt hñ apta in bene amplis receptaculis duas ex octo partib⁹ ſoꝛ Cõ. 76.

tita eſt fluide dari: quatuoꝛ vero vulcano dederunt. oſſa autem alba fcā ſunt: nihil igitͤ ꝑfectꝰ elta i aīa eē niſi ⁊ rōes ierūt ⁊ ꝯpō. Cognoſcet eniʒ vnūqdqꝫ ſile. os aūt aut hoieʒ nihil niſi ⁊ hec inerūt: hoc aūt qd̄ ipoſſe ſit nihil oʒ dicere: qs eniʒ dubitabit ſi inerit in aīa lapis: aut hō: ſimiliter āt bonū ⁊ nō bonū: eodē mō ⁊ de alijs.

℄ Declarat qd̄ ſupoſuerat. oñdens ꝙ nō in oibꝰ eſt idē modus mixtiōis dicēs ꝙ non q̄libʒ mō ſe hn̄tia elta ꝯſtituūt ſup. vnūqdqꝫ hoꝝ. i. vnūqdqꝫ ꝯpoſitoꝝ: ſʒ oʒ h̄ fieri q̄dam rōne. ⁊ q̄dā ꝓportione: ⁊ q̄dā ꝯpoſitiōe: queadmodū dicit Emp. ꝙ os ꝯpoſitū eſt: qꝛ humus. i. terra ē coaptata in amplis diffuſionibꝰ. nā elemētū terre multū abundat in oſſibus: ita ꝙ hꝰ elemētū ſoꝛtitū eſt duas ꝑtes ex octo ꝑtibꝰ. q̄ttuoꝛ aūt ꝑtes dederunt vulcano. i. igni. nā oſſa alba fcā ſunt qꝛ eſt ibi multum de igne. ⁊ ſup. vnaʒ ꝑtem dederūt aque. ⁊ vnā aeri: diuidebat. n. Emp. elta in. 8. ꝑtes. ⁊ in aliq̄bus mixtis erant plures de vno elto: ⁊ in aliq̄bus vͦo plures de alio: in oſſe aūt dicebat eē hūc moduʒ mixtionis ꝙ ibi erāt due ꝑtes terre. q̄ttuoꝛ ignis: vna aeris: ⁊ vna aque. g̊ volebat Emp. ꝙ nō ſꝫm eandē rōnē ꝯponerenͭ oīa mixta ex elemētis: ⁊ qꝛ ſic eſt: nihil g̊ eſt ꝑfectus. i. nihil ꝓdeſt elemēta in aīa eſſe niſi ⁊ inerūt ibi rōnes. i. ꝓportiones elementoꝝ: ⁊ niſi inerit ibi ꝯpoſitio miſcibiliū. naʒ cognoſcet vnūqdqꝫ ſili: vt os aut hoieʒ nihil. i. nihil tale cognoſcet niſi ⁊ h̄ ierunt. i. niſi in eadē aīa ſint hꝰ rōnes ⁊ ꝯpōnes ſꝫ q̄s ſunt iſta ꝯpoſita. h̄ aūt ꝙ ſit ipoſſe nihil oʒ dicere: qꝛ ſi hoc eſſet: tūc lapis. hō ⁊ cetera mixta eēnt in aīa. ⁊ per ꝯn̄s ꝯ̄ria eēnt in aīa. iō ſubdit. qs. n. dubitabit ſi erit in aīa lapis aut homo: ſimiliter aūt erit ibi bonum ⁊ non bonum. eodem modo ſe habebit ⁊ in alijs mixtis.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re oʒ ꝙ ſi aīa dʒ cognoſcere hꝰ mixta ꝙ nō ſolū ſint in ea miſcibilia: ſʒ ēt rōnes miſcibiliū. ℄ Dōʒ vt dr̄ ꝑ poſt. ſcire ē cāʒ rei cognoſcere: ⁊ qm̄ illius eſt cā. non ſufficit g̊ vt ſciatͬ effectus ſcire cām: niſi ſciatͬ vt eſt eius cā: q̄re ſi elementa ſunt cā mixtoꝝ ⁊ cōponūt mixta vt cognoſcamꝰ ipſa ꝯpoſita: ⁊ ipſa mixta nō ſufficit ſcire elemēta niſi ſcianͭ rōnes ⁊ pro‑portiōes ſꝫm q̄s elta cauſant ⁊ ꝯponūt mixta: ⁊ qꝛ ſꝫm opiōnē antiquoꝝ aīa nō cognoſcit res exterioꝛes niſi ꝓut hʒ in ſe realr̄ illas: opoꝛtebit ſʒ illas rōnes ⁊ ꝓpoꝛtiōes ꝙ in ea ſint lapis homo ⁊c̄. hꝰ mixta.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vn̄ ſeq̄tur ꝙ h̄ poſito in aīa eēt bonū ⁊ eēnt cōtraria. ℄ Dōʒ ꝙ oʒ dare aliquā diſpōnē in mā q̄ dr̄ neceſſitas ad quā ſeq̄ͭ nec̄io itroductio foꝛme. elta g̊ reducunͭ ad mediū ⁊ ad ꝓpoꝛtionē: ⁊ qn̄ ſic ſunt ꝓpoꝛtionata vt req̄rit nā lapidis nec̄io ex eis ꝯſtituitͬ lapis: q̄re ſi realr̄ ſunt i aīa elta ⁊ realr̄ eſt ibi ꝓpoꝛtio ſꝫm quā ꝯſtituitͬ ibi lapis hō ⁊ ceruus ⁊ cetera talia nec̄io oīa iſta eſſent in aīa. imo qd̄ ē pl̄s: illa eadē elemēta que ponebāt antiq̄ eē ſub foꝛma aīe. opōtebit ſil̄r ⁊ ſel̄r eē ſub foꝛmis oīuʒ mixtoꝝ cū ibi opōteat realr̄ reſeruari oēs hꝰ ꝓpoꝛtiōes ⁊ rōnes. igitͬ cū mixta ſʒ eſſe reale hēant ꝯ̄rietates erunt elta ſil̄r ſub foꝛmis ꝯ̄rijs ⁊ erūt in aīa ſil̄r ꝯ̄ria: ꝙ cū vtrūqꝫ ſit icōueniēs. nō oʒ dicere ꝙ nullus ſane mētis de h̄ dubitare pōt. ℄ Deiñ cū dic̄.

Cō. 77. ℄ Ampliꝰ aūt quū mlt̄iplr̄ dicatͬ id qd̄ eſt. ſignificat. n. aliud q̄dē hoc aliq̄d: aliud q̄ntitatē aut q̄litatē: aut ⁊ qdd̄ā aliud diuerſoꝝ ꝑn̄toꝝ: vtꝝ ex oibꝰ erit aīa: aut nō: ſʒ nō videnͭ cōia oīum elta eē: ſi igī q̄cūqꝫ ſubſtantiaꝝ ſūt: ex his ſolū: q̄uō igitͬ cognoſcet ⁊ alioꝝ vnūqdqꝫ: aut dicet vniuſcuiuſqꝫ gn̄is elta eē. et pꝛincipia ꝓpꝛia ex q̄bꝰ aīaʒ cōſtare. erit ergo q̄litas. et quātitas. et ſuba. ſed ipoſſe ē ex q̄ntitatis eltis ſubaʒ eē. ⁊ ñ q̄ntitatē. dn̄tibꝰ itaqꝫ ex oibꝰ hec ⁊ hꝰ alia accn̄a.

℄ Adducit rōnē tertiā dicēs. ampliꝰ aūt cū multiplr̄ dicatͬ id qd̄ eſt. i. ens. qꝛ aliud q̄dē ſignificat h̄ aliq̄d. i. ſubaʒ aliō q̄ntitatē aliud q̄litatē: aut qdd̄ā aliud diuerſoꝝ. i. diuerſorū ꝑdicamētoꝝ. cū g̊ ſic ſit vtꝝ aīa erit ex oibus elemētis oīuʒ ꝑdicamētoꝝ aut nō: ſʒ nō videnͭ elta eē cōia oibꝰ ꝑdicamētis: imo alia ⁊ alia ꝑdicamenta hn̄t alia ⁊ alia ꝑ̇ncipia. ſi g̊ q̄cūqꝫ elta ſunt ſubarū ex his ſolū ſup. ē aīa. quō g̊ cognoſcet aīa vnūqdqꝫ alioꝝ ꝑdicamētoꝝ. q. d. nulloꝰ: aut ſi diceret aliq̄s eē elta ⁊ ꝓpꝛia ꝑ̇ncipia vniuſcuiuſqꝫ gn̄is. ex q̄bus ꝯtingit aīaʒ ꝯſtare. erit g̊ aīa ⁊ q̄litas ⁊ ſuba ⁊ ſup. erit ēt q̄ntitas ⁊ vnūqdqꝫ ꝑdicamētoꝝ: ſʒ ipoſſe eſt ex eltis q̄ntitatis eē ſubaʒ ⁊ nō q̄ntitateʒ. dicētibꝰ itaqꝫ ex oibꝰ eltis aīam eē vt cognoſcat oīa h̄ ⁊ hꝰ ipoſſia que dicta ſunt ⁊ ēt alia ipoſſibilia que dicenͭ accidunt eis.

Dubitaret forte aliq̄s vtrū eadē ſint ꝑ̇ncipia ſube ⁊ alioꝝ ꝑdicamētoꝝ et vr̄ ꝙ ſic: qꝛ q̄cq̄d ē cā cāe: eſt cā cāti: ſʒ ſuba ē cā oīuʒ alioꝝ ꝑdicamētoꝝ: qꝛ mā ſubta cū foꝛma eſt cā oīum accn̄tiū q̄ ſūt in ea. ꝑ̇ncipia igitͬ ⁊ cauſe ſube erūt ꝑ̇ncipia ⁊ cāe oīuʒ alioꝝ. ℄ Dōʒ ꝙ h̄ qd̄ determiatͬ in. 12. meta. vbi dr̄ ꝙ ꝑ̇ncipia ſube ſunt ſuba. ⁊ ꝑ̇ncipia relōnis ſunt relō. ꝓut g̊ ſunt alia ⁊ alia ꝑdicam̄ta ſic oʒ ponere alia ⁊ alia ꝑ̇nᵃ. Sed ꝑꝑ rōnē factā in ꝯ̄riū. ſciēdū ꝙ ſʒ ꝯmētatoꝛē ea q̄ ſūt imediata ꝑ̇ncipia ſube ſunt mediata ꝑ̇ncipia accn̄tis. ſunt g̊ eadē ꝑ̇ncipia oīuʒ mediata: ſʒ nō imediata. g̊ cū cognitio diſtincta debeat eē ꝑ ꝑ̇ncipia imediata. ſi aīa dʒ cognoſcere oīa: oʒ ꝙ ſit ex imediatis ꝑ̇ncipijs oīuʒ: qd̄ nō poſſet eē niſi oīa ꝑdicamēta eēnt vnū ꝑdicam̄tū: ⁊ niſi eadē eēnt imediata ꝑ̇ncipia oīuʒ: q̄re ſic̄ ex ꝑ̇ma rōne ꝯcludebatͬ res eē in aīa. ſꝫm eē nāle. ⁊ ſic̄ ex ſcd̄a poterat ꝯcludi oēs res cognoſcibiles hr̄e eundē modū mixtionis: ſic ex hac ꝑte argui pōt ꝙ oīuʒ cog̊ſcibiliū ſint eadē imediata ꝑ̇nᵃ. ℄ Deinde cū dic̄.

℄ Incōueniens āt eſt dicere q̄dē ipoſſe eē ſile a ſili ſentire: aut ſile ſimili: ⁊ cog̊ſcere ſile ſimili. Cō. 78. Sētire āt pati aliq̄d: ⁊ facere: ⁊ moueri ponūt. ſil̄r āt ⁊ cog̊ſcere: ⁊ intelligere.

℄ Adducit 4m icōueniēs. oñdēs ꝙ ſʒ pōnē antiq̄rū ſi ſile ſili cog̊ſcitͬ: ſeq̄ͭ ꝙ ſile a ſili patiatͬ. h̄ ē g̊ icōueīēs ꝙ ait ꝙ icōueniēs ē aūt dr̄e qd̄ dicebāt antiq̄: ⁊ impoſſibile ē ſile a ſili pati vel eē paſſibile. ſentire aūt ſile ſili. i. ꝑ ſile cog̊ſcere ſile ſup. ē icōueniēs. nā ſentire aūt ponūt. i. dn̄t i pati aliq̄d ⁊ moueri. ſil̄r aūt ⁊ cog̊ſcere ⁊ itelligere ſup. vr̄ eē qdd̄ā pati: q̄re ſi aīa cog̊ſcit ex eo ꝙ patitͬ aliō ab obis ñ oʒ ꝙ hēat i ſe realr̄ ipa oba: vt ponebāt antiq̄: qꝛ nihil patitͬ a ſeipo: ſʒ nec̄e ē nāʒ aīe eē aliā ⁊ ſepatā ab oibꝰ talibꝰ. Deiñ cū dic̄.

℄ Multas āt difficlt̄ates et dubitationes: hn̄te ipō dicere ſic̄ Empedocles ꝙ coꝛpoꝛeis eltis ſingula cog̊ſcunͭ: et ad ſile teſtatͬ: qd̄ nūc dictū ē. Quecūqꝫ. n. iſūt in aīaliū coꝛpoꝛibꝰ ſimplr̄: terra aut oſſa: nerui pili: nihil ſentire vidētͬ: q̄re neqꝫ ſilia et tamen conueniret.

℄ Adducit icōueniētia ꝯ̄ opiōnes antiq̄rū ex ꝑte cog̊ſcētiū circa qd̄. 5. fac̄. ſʒ ꝙ. 5. icōueniētia adduc̄. nā ſi aīa eēt ꝯpoſita ex oibꝰ vt cog̊ſceret oīa. q̄ntū ad ꝑn̄s ſpectat. 5. icōueniētia ſeq̄renͭ ex ꝑte cognitiōis ipſiꝰ ſiue ipoꝝ cog̊ſcētiū q̄rū ꝑ̇m ē ꝙ oēs ꝑtes aīalis cog̊ſcerēt. 2m ē ꝙ vnū ꝑ̇nm nō cog̊ſceret pl̄a. 3m ē ꝙ ds̄ eēt iſipiētioꝛ oibꝰ alijs. 4m ē ꝙ oīa cognoſcibilia eēnt aīata. 5m ⁊ vlt̄m ē ꝙ aliq̄d eēt i his coꝛꝑali‑

bus nobili⁹ aīa. 2ª ibi. (Ampli⁹ āt.) 3ª ibi. (Accit aūt.) 4ª ibi (Oio āt.) 5ª ibi (Dubitabit āt.) Dic̄ g̊. ꝙ m̄ltas dubitatiões ꝛ difficultates h̄nte ipō dr̄e sic̄ Emp. dic̄. i. ipsa opione. ꝛ ipso dicto Emp. vꝫ. ꝙ corporeis el'tis singula cog̊scantur: ꝛ qð nūc dcm̄ ē de cognitōe testat̄ ipe Emp. ad sil̄e. i. psil̄e. vult. n. ꝙ ꝑpa cā cognitōis sit assilatio. ꝙ si sic eēt oēs ptes aīalis ꝛ q̄cūqꝫ sūt i aīali cog̊scerēt ꝛ sentirēt ꝙ falsuꝫ ē. iō subdit ꝙ q̄cūqꝫ. n. isunt in corpib⁹ aīaliū q̄ sūt simplr̄ terra. i. q̄ sunt valde terrestria vt ossa nerui pili nihil sentire videnť: q̄re nꝫ silia. i. q̄ sūt silr̄ terrestria sup. sūt cog̊scitiua. ꝛ subdit ꝙ tn̄ ꝯueniret sup. ꝙ pili ꝛ ossa sentirēt ꝛ cog̊scerēt. cū ista habeant silitudinē cū alijs ꝛ sint cōposita ex el'tis. (Notandū aūt in aīali eē quosdā neruos qui sunt organū sentiendi. sunt tamē ꝛ etiā in aīali q̄daꝫ nerui valde terrestres qui nihil sentiunt. (Deinde cum dicit.

Cō. 79. (Amplius aūt vnūq̊dqꝫ principioꝝ ignorātia pluriū q̄ȝ itelligētia existet. Cognoscet q̄dē enim vnū q̊dl'z: multa aūt ignorabit: oīa. n. alia.

(Adducit scðaꝫ rōnē di. ꝙ vnūq̊dqꝫ ꝑncipioꝝ existere in ignorātia pluriū sup. q̄ȝ in itelligētia. cognosceret q̄dē enim q̊dl'z ꝑncipioꝝ vnū. cū sit q̄d simplex. ignorabit aūt multa q꞉ ignorabit oīa alia. g̊ vnūq̊dqꝫ principioꝝ pl'a ignorabit q̄ȝ itelliget: ꝛ vnūq̊dqꝫ ꝑncipiatū pl'a cog̊scet q̄ȝ aliq̊d ꝑnᵐ. (Notādū aūt ꝙ cū ꝑnᵐ sit aliq̄d simplex nō poterit h̄re silitudinē nisi cū vno: ꝛ ita nō cognoscet nisi vnū. ꝑncipiatū vō qð ē q̄d ꝯpositū poterit h̄re silitudinē cū m̄ltis ꝛ poterit cog̊scere multa. ſꝫ g̊ Emp. ꝑfectiora erunt ꝑncipiata q̄ȝ principia. ꝛ etiam animalia sensitiua plura cognoscent q̄ȝ substātie separate. (Deinde cū dicit.

(Accidit āt ꝛ Empedocli isipiētissimū eē deū. Solus. n. el'toꝝ vnū nō cog̊scet discordiā: mortalia aūt oīa. Ex oīb⁹. n. vnūq̊dqꝫ est.

(Adducit 3ᵐ icōueniēs dicēs. accit aūt Emp. deū eē insipiētissimū. nā solus ipse nō cog̊scet vnū de nūero el'toꝝ. i. nō cognoscet vnū el'tuꝫ siue nō cog̊scet vnū ꝑnᵐ: vt nō cognoscet discordiā. mortalia āt oīa cog̊scēt oīa ꝑnᵃ: q꞉ vnūq̊dqꝫ mortaliū est ex oīb⁹ el'tis. (Notādū aūt ꝙ vt plies dcm̄ est Emp. ponit. 6. ꝑncipia. vꝫ. q̄ttuor el'ta ꝛ litē ꝛ amicitiā: ꝛ dic̄ ꝙ mortalia ꝯponebanť ex oībus istis ꝑncipijs. deū aūt q̊ ē icorruptibilis dixit eē ꝯpositū ex q̄ttuor el'tis ꝛ ex amicitia sine lite. nā ex lite sive discordia ſꝫ ꝙ ponebat cābať oīs corruptio. ſꝫ ħ g̊ mortalia cognoscebāt oīa q̄ erāt ꝯposita ex oibus ꝑncipijs: ſꝫ ds̄ nō cognoscet oīa: q꞉ non cognoscet discordiam. esset itaqꝫ insipientioꝝ mortalibus alijs. (Deinde cum dicit.

Cō. 80. (Oio aūt ꝑp quā cām: nō oīa h̄nt aīam q̄ sunt q̄m̄ oīa: aut el'tuꝫ: aut ex el'to: aut vno: aut pluribus: aut oibus. Necesse est enīꝫ vnum aliq̊d cognoscere: aut quedam: aut oīa.

(Adducit 4ᵐ icōueniēs. vꝫ. ꝙ ſꝫ hanc pōnē seq̄ret ꝙ oīa cognoscibilia eēnt aīata: ꝛ ꝙ oīa cog̊scibilia cognoscerēt. iō ait. oīo aūt ꝑp quā cāꝫ nō oīa q̄ sūt. i. oīa entia h̄nt aīaꝫ. oē. n. ens ſꝫ antiquos ph̄os aut ē el'tuꝫ aut ē ex el'to vel ex el'tis: q꞉ oē ens aut ex vno el'to aut ex ꝑlib⁹ aut ex oīb⁹. necesse ē g̊ oē ens cognoscere aut vnū aliq̊d aut q̄dā aut oīa. (Notādū ꝙ si ſm antiq̊s ph̄os assilatio ē ꝑpa ꝛ imediata cā cognitōis: tūc q̄cq̄d hꝫ silitudinē cū aliq̊ cognoscit illud. igiť cū oē ens vel h̄eat similitudinē cū vno si ē ex vno el'to vel cū pluribꝰ si ē ex ꝑlib⁹ vel cū oībus si ē ex oīb⁹ oē ens cognoscet vnū vel pl'a vel oīa: ſꝫ cū q̄cq̄d cognoscit habeat aīaꝫ oē ens erit cog̊scēs ꝛ h̄ebit aīaꝫ: qð ē icōueniēs.

Dubitaret forte aliq̊s: q꞉ videť falsū eē ꝙ oē ens vel sit el'tuꝫ vel ex el'tis q꞉ sube sepate nō sunt ħ vel illud. (Rursuꝫ falsuꝫ est ꝙ oē cog̊scēs sit aīatū: q꞉ tūc itelligētie haberēt aīaꝫ. (Dōꝫ ꝙ ħ ph̄s loq̄ť supponēdo dicta antiquoꝝ ph̄oꝝ q̊ nō ꝑceperūt nisi corp⁹: ꝛ marie loq̄ť ħ ꝯ Emp. q̊ dixit oīa vel esse el'tuꝫ vel ex el'tis. ſꝫ ħ g̊ verū ē ꝙ oē ens vel ē el'tuꝫ vel ex el'tis. (Rursus cū nullū corpale cognoscat nisi sit aīatū: oportebat Emp. ꝯcedere oē cog̊scēs aīatū eē. Deiñ cū dic̄.

(Dubitabit aūt vtiqꝫ aliq̊s: ꝛ q̄d ē vnū faciens ipsa: māe. n. ꝯparanť elemēta: marie. n. ꝑpriuꝫ est illð ꝯtinēs q̊dcūqꝫ ē. aīa āt aliq̄d meli⁹ eē: ꝛ antiquis ipole ē: ipossibili⁹ āt adhuc intellectu. Rōnabilissimū. n. hūc eē nobilissimū ꝛ diuinū ſm nām: el'ta aūt dn̄t esse prima entiuꝫ. Cō. 81.

(Adduc̄ 5ᵐ ꝛ vltimū icōueniēs. oñdēs ꝙ aīa nō ē ex el'tis ſꝫ ē ꝯtinēs el'ta: q꞉ si eēt ex el'tis esset in his corpalib⁹ aliq̄d digni⁹ aīa: qð ē oīo icōueniēs: ꝛ marie ē icōueniēs de aīa itellectiua: iō ait ꝙ dubitabit autē vtiqꝫ aliquis q̄d ē faciēs vnū ipsa el'ta. nā el'ta ꝯparanť māe: ꝛ oꝫ semp ꝙ aliq̄d cōtineat ea: illð aūt ꝯtinēs q̊dcūqꝫ ē. marie. n. ꝑpriū est sup. ꝙ sit q̄d nobile ꝛ q̄d dignū: ſꝫ in his corpalib⁹ eē aliq̄d meli⁹ ꝛ antiquis aīa ē ipole. ꝛ ipolius ē āt adhuc itellectu. i. adhuc ipolius ē eē aliq̄d nobili⁹ itellectu. nā rōnabilissimū ē hūc. i. itell'ꝫ eē nobilissimū ꝛ q̄d diuinū ſꝫ nāꝫ. ꝛ subdit ꝙ el'ta dn̄r ꝑma entiū: q̊b⁹ sup. aīa est ꝑor dignitate ꝛ perfectiōe. (Nōnᵐ āt viꝫ rōnis in ħ ꝯsistere: q꞉ q̄ȝtūcūqꝫ el'ta dicať ꝑma entia aīata ꝛ marie itell's ē dignior oīb⁹ el'tis ꝛ oīb⁹ q̄ sūt in his corpalib⁹: ſꝫ si aīa eēt ex el'tis tc̄ illð qð ꝯtinerꝫ illa el'ta ex q̊b⁹ ꝯponereť aīa eēt dignius aīa. eēt itaqꝫ in his corporalibus aliq̄d digni⁹ aīa: qð cū sit icōueniēs cogimur dicere aīaꝫ nō eē ex el'tis: ſꝫ eē ꝯtinēs elemēta.

Cō. 82. Omnes āt ꝛ q̊ ex eo ꝙ sentit ꝛ cognoscit aīa: q̄ sunt ex el'tis dn̄t ipsam: ꝛ q̊ marie motiuūꝫ non de oī dn̄t aīa: nꝫ. n. sensitiua: oīa motia: videnť. n. eē q̄dā aīalium: ꝛ mouentia ſm locū: et tn̄ vr̄ hoc solo motu mouere aīa aīal.

(Postq̄ȝ oñdit opiōnē ātiq̄rū dicētiū aīaꝫ ꝯponi ex el'tis eē falsā: i pte ista oñdit eā eē isufficiētē. diuidiť āt ps ista i. 4. ptes ſꝫ ꝙ q̄druplr̄ oñdit eē d̄fectū ꝛ isufficiētiā i ātiq̄rū dictis. 2ª ibi (Silr̄ āt) 3ª ibi (Si āt aliq̊s.) 4ª ibi (Hoc āt sustinuit.) dic̄ g̊. ꝙ oēs āt q̊ dn̄t aīaꝫ ex el'tis eē ex eo ꝙ aīa sentit ꝛ cog̊scit ea q̄ sť. i. entia: ꝛ q̊ dn̄t aīaꝫ eē marie motiuū ñ dn̄t de oī aīa. i. locuti sť isufficiēter: q꞉ cū deberēt loq̊ d̄ aīa vl'r loq̄ť d̄ q̄dā aīa: q̄re nec oīa aīata sūt sensitia: vt pꝫ i plātis: nec oīa sensitia sť motia: q꞉ videnť eē q̄dā de nūero aīaliū q̄ nō sūt motia ſꝫ locū: ꝛ tn̄ vr̄ aīa mouere. al. ħ solo motu. vꝫ. motu locali. (Nōnᵐ āt ꝙ sol' hoīb⁹ dati sūt sensus: vt d̄ſuiāt tā necitati vite quā ēt ad sciaꝫ. ceteri āt aīalib⁹ dati sť sēsus solū ad necitatē vite. iō vt dicet i 3ᵒ hᵒ: aīalia h̄ntia oīa necia i loco gnātōis ñ mouenť motu locali ꝑgressiuo: ſꝫ mouenť solū ſꝫ dilatatōeꝫ ꝛ ꝯstrictiōeꝫ. diffinire g̊ aīaꝫ ꝑ eē aliq̄d motiuū ē diffinire aīaꝫ isufficiēter: cuꝫ non omnis anima sit talis.

Dubitaret forte aliq̊s. q꞉ ñ vr̄ veꝝ esse ꝙ aīa moueat solū motu locali. q꞉ sic̄ vt⁹ appetitiua ē q̄dā po⁹ aīe. sic̄ ꝛ vt⁹ augm̄tatiua ꝛ nutritia sť po^e aīe vtꝝ āt sint diuerse po^e ſꝫ rē vl' ſꝫ rōnē ñ spectat ad hūc libꝫ ſꝫ ad 2ᵐ. nūc āt sciř sufficiat has eē po^e aīe. g̊ cū aīa ꝑ appetitū moueat motu locali ꝑ augm̄tatōeꝫ moueat motu augmēti: ꝑ nutrim̄tū vō vr̄ mouere motu alteratōis: fl'ꝫ igiť vr̄ eē qð in l'ra dr̄ ꝙ aīa moueat ħ solo. vꝫ. motu locali. (Dicēdū ꝙ ꝛ si alij mot⁹ sint ab aīa. ñ tn̄ sic inotescit nob̄ aliq̄d eē aīatū ex eo ꝙ aliq̄d nutriť vl' augm̄tať sic̄ ex eo ꝙ localiter moueť. nā mot⁹ nutritōis ē q̄dāmō nob̄ occult⁹. mo

tus vo augmēti q̄dāmō inoteſcit nob̄ p motū localē: q̄z itm̄ nob̄ appz aliqd augmētatū eē in q̄ntū cernim⁹ ipz occupare maiorē locū: vł ſaltē n̄ ē nob̄ ſic manifeſtus mot⁹ augmēti: ſicut mot⁹ localł. nā potiſſime iudicam⁹ aliqd aīatū eē cū videm⁹ q̄ mouet̄ ex ſe localr̄. nō ḡ dr̄ in lr̄a q̄ nullo mō ſint alij mot⁹ ab aīa: ſz q̄ vr̄ aīa h̄ ſolo motu mouere: q̄z h̄ ſol⁹ motus iter oēs alios mot⁹ maxie vr̄ ⁊ māifeſtat̄ eē ab aīa. ē ḡ itētio phi q̄ cū ātiq dicebāt aīaz eē qd motiuū itētio eoꝝ erat loq ſolū d̄ motu locali. q̄z h̄ ſol⁹ mot⁹ maxie vr̄ eſſe ab anima. cum ergo non omnis anima moueat hoc motu inſufficienter de anima loq̄bātur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Siłr āt ⁊ q̄cūq̄ itellctiuū ⁊ ſēſitiuū faciūt ex eltis. videtur. n. plāte viuere n̄ p̄ticipātes loci mutatione nz ſenſu: ⁊ aīaliū mł̄ta itelligētiā non hr̄e.

¶ Aſſignat 2am iſufficiētiā dicēs. q̄ q̄cūq̄ faciūt itellectiuū ⁊ ſenſitiuū ex eltis: ſilr̄ āt ſup. loquunt̄ iſufficiēter: q̄z nō loquunt̄ de oī aīa: q̄z plāte vident̄ viuere ⁊ n̄ ſunt p̄ticipātes loci mutationē nec ſenſū: ⁊ ēt mł̄ta aīalia vident̄ n̄ hr̄e itellectū. ¶ Notan^m āt q̄ ſi diffiniat̄ aīa eē qd motiuū iſufficiens eſt diffō: q̄z nō oīs aīa ē talis. Rurſus ſi dicat̄ eē qd ſenſitiuū ēt iſufficiēter dr̄: q̄z n̄ oīa aīata ſentiūt. ampli⁹ ſi diceret̄ qd itellectiuum eē erit iſufficiēs ſmo: q̄z nō oīa aīata hn̄t itelligētiā. diffōnes ḡ ātiq̄rū ſiue ſumant̄ penes motū ſiue penes cognitōez ſenſitiuā ſiue penes itellectiuā ſp ſūt iſufficiētes: ⁊ nō ɔpetūt oī aīe. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Si āt aliqs ⁊ hec ſegregauerit: poſuerit q̄z itellz p̄tē aliq̄z aīe. Siłr āt ⁊ ſenſitiuuz: nz vtiq̄z ſic dicz d̄ oī aīa: nz d̄ tota vł vna.

¶ Aſſignat 3am iſufficiētiā di. q̄ ſi āt aliqs ſegregauerit hec. i. ſegregatī voluerit loq de his. i. de ſenſitio ⁊ itellectio: ⁊ poſuerit itellz p̄tē aliquā eē aīe. ſilr̄ āt ⁊ ſenſitiuū dixerit eſſe p̄tē aīe: ⁊ dixerit ſe velle loq ſoluz de his p̄tib⁹ aīe: nz vtiq̄z ſic dicz de oī aīa: q̄z nō loq̄t̄ de vegetatiua: nz loq̄t̄ ſufficiēter de oī aīa. i. de oī aīa tota vel de vna aīa. ¶ Nōn^m āt q̄ antiq dñō aīaz eē qd motiuū vł qd cognitiuū mł̄tiplr̄ deficiebāt. p̄ q̄z n̄ loq̄bant̄ de aīa vlr̄: cū n̄ oīs aīa ſit talł. 2° q̄z de nłł̄a aīa loq̄bant̄ ſufficiēter: q̄z aīe itellectiē ſiue aīe hūane vł ēt aīe ſenſitiē: vt aīe brutoꝝ ɔpetunt mł̄ta alia q̄z cognoſcere ⁊ ſentire: vt appetere augmentari vegetare ⁊c̄. talia. dato ḡ q̄ antiq dicerent ⁊ ſegregati vellēt loq de aīa hūana ⁊ d̄ aīa alioꝝ aīaliū ſi nō loq̄rent̄ d̄ oī aīa: nec ēt ſufficiēter loquerētur de vna anima. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 83. ¶ Hoc āt ſuſtinuit: ⁊ q̄ eſt in orpheicis vocatis carminib⁹ rō. dic̄. n. aīaz ex toto igredi reſpiramētuz q̄ fert̄ a vētis: nō poſē itaq̄z plantis hoc accidere: nz aīaliū q̄buſdā ſiq̄dē n̄ oīa reſpirāt: Hoc āt latuit ſic opinantes.

¶ Aſſignat 4am iſufficiētiā i dcis ātiq̄rū ⁊ maxie i dcis orphei. d. q̄ rō q̄ ē i carmib⁹ orphei. i. illius poete orphei ſuſtinuit h̄ q̄ q̄dē fuit iſufficiēs. nā orphe⁹ iſufficiēter locut⁹ ē de aīa. dic̄. n. aīaz igredi ex toto aere: ⁊ dic̄ aīaz eē reſpiramētū q̄ aīa exn̄s reſpiramētū fert̄ i corp⁹ aīalł a vētis. vent⁹. n. ſz ſic opinātes deferēdo aerē reſpiratū i corpe aīalł d̄ferebat ⁊ aīaz. hec āt pō ē iſufficiēs: q̄z n̄ ɔpetit oīb⁹ aīatł. iō ait q̄ n̄ poſē ē itaq̄z h̄ accidere plātis: cū plāte n̄ attrahāt aerez: nz q̄buſdā aīaliū. ſu. h̄ accit: ſi q̄dē n̄ oīa aīalia r̄ſpirāt. ⁊ ſubdit q̄ h̄ āt latuit ſic opinātes. ¶ Nōn^m āt q̄ dicētes aīam eē reſpiramētū vł eē aerē reſpiratū: vt dicebat orphe⁹ iſufficiēter loquūt̄: q̄z plāte n̄ reſpirāt cū ſint aīate. nec ēt oīa aīalia reſpirāt. ſic ḡ opinātes latuit q̄ n̄ oīa aīata reſpirāt: q̄z ſi h̄ n̄ latuiſſz eos n̄ dixiſſēt aīaz eē reſpiramētū vł eē aerē reſpiratū. ¶ Nōn^m ēt q̄ orphe⁹ dr̄ ſuā rōnē poſuiſſe in carmib⁹ vł ad lr̄az. q̄z mō poetico p metra ⁊ p carmia ſuaz pōnē ſcripſit vł dr̄ ſua rō fuiſſe i carmib⁹: q̄z ſua dicta. ita erāt dlcia ⁊ p̄ſuaſiua ⁊ allectiua q̄ merebant̄ dici q̄dā carmia. dr̄. n. ille orphe⁹ fuiſſe tā dulcis ɔtionator: vt lapides. i. hoīes lapideos duros ⁊ ſilueſtres iclinaret ad ſuā volūtatē. fuit. n. iſte orphe⁹ p̄m⁹: vt dr̄: q iduxit hoīes ſilueſtres ⁊ morantes in ſiluis vt cōſtituerent ciuitates ⁊ viuerēt ciuiliter. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Si vo ex eltis aīaz facere oz nihil oz ex oīb⁹. ſufficiēs. n. ē altera pars ɔ̄rietatis ſeipaz diiudicare ⁊ oppoſitā. Recto eni ⁊ ipuz ⁊ obliquū cog̊ſcim⁹. Iudex. n. vtroꝝūq̄z canō ē recto: obliquū aūt neq̄z ſuipſi⁹ neq̄z recti. Cō. 84.

¶ In q̄ poſtq̄z phs oñdit opionē ātiq̄ꝝ eē falſā ⁊ iſufficiētē oñdit ipaz eē ſup̄fluā. nā ātiq loq̄ntes d̄ aīa dicebāt q̄dā ſup̄flua ⁊ d̄ficiebāt i necc̄ys. iō ait. q̄ ſi oz facere aīaz ex eltis vt cog̊ſcat ēt̄ia: nihil oz. i. n̄ oz eā facere ex oīb⁹ eltis: q̄z ſufficiēs ē altera ps ɔ̄rietatis iudicare ſeipaz ⁊ oppoſitā. q̄z recto. i. p rectū cog̊ſcim⁹ ipz rectū ⁊ obliquū. vtriuſq̄z. n. i. taz recti q̄z obliq iudex ē rectū: ⁊ ſeq̄t̄ q̄ canō. i. regła: vt in lr̄a cō. ē recto. i. ɔpetit r̄cto. q̄ ſit regła p quā cog̊ſcim⁹ tā ipz q̄z obliquū. oliquū āt nz ſui ipi⁹ nz recti p̄t ſu. eē iudex nec regula. ¶ Nōn^m āt vi rōnis h⁹ i h̄ ɔſiſtere. q̄ ſi aīa eēt ɔpoſita ex eltis: vt cog̊ſcat oīa. n̄ oz eā pōere ɔpoſitā ex oīb⁹ elemētis. nā cū p calz poſſim⁹ cog̊ſcere fr̄z tā q̄z ei⁹ p̄uatiōez: ⁊ p hūidū ſiccū ſuffic̄ i ea eē duas q̄litates: vt poſſit cog̊ſcer̄ oēs q̄litates. a ſilī ſuff. ē eā eē ɔpoſitā ex duob⁹ eltis: vt poſſit cog̊ſcere oīa 4or elta. ¶ Nōn^m āt q̄ n̄ ē oīo ſiłe d̄ recto ⁊ obliq̄ ⁊ ɔ̄rietate eltoꝝ: q̄z obliquū p ſe loq̄ndo nō dic̄ niſi p̄uatiōez recti: ſic̄ tenebra p̄uatiōez lucis: ⁊ q̄z p̄uatio de ſe n̄ ē ens: vt i p̄ phy. dr̄: obliquū nullo mō ē cog̊ſcibile p ſe niſi p rectū: ita q̄ rectū ē iudex ſui ⁊ obliq: ſz q̄lz ɔ̄rioꝝ: cū contraria ſint ſub eod̄: vt p̄bat̄ i. 10. meta. opz q̄ dicat aliquā nāz poſitiuā. verūtn̄: q̄z vnū ɔ̄rioꝝ ē p̄fecti⁹ alio: ſp vnū dr̄ hr̄e rōz hīt⁹: aliō rōnē p̄uatōis. ſz h̄ ḡ fr̄z dr̄ eē p̄uatio calī n̄ q̄ fr̄z nłł̄az nāz dicat: q̄z fr̄z poſitiē ē q̄dā q̄litas. verūtn̄ nā illi⁹ gn̄is ſub q̄ ɔtinet̄ calz ⁊ fr̄z p̄fecti⁹ reſuat̄ i calo q̄z i fr̄o: ⁊ ex h̄ calz dr̄ hr̄e rōnē forme ⁊ hīt⁹. fr̄z vo rōnē p̄uatiōis: ⁊ q̄z ſp p ɔ̄riū q̄d hz rōnē hīt⁹ ē aptū natū cog̊ſci ɔ̄riū q̄d hz rōnē p̄uatōis: exēplū iductū de recto ⁊ obliq̄ intm̄ ē ſiłe in q̄ntū fac̄ ad p̄poſituz: q̄z ſic̄ p rectū ē aptū natū cog̊ſci obliquū ſic per alterā p̄tem ɔ̄rietatis ē apta nata cog̊ſci reliqua. Tunc ſeq̄tur illa pars.

¶ Et i toto aūt q̄dā miſceri ipaz dicūt: vnde fortaſſis ⁊ Thales opinat⁹ ē oīa eē plēa dijs. Cō. 85

¶ In q̄ poſtq̄z phs iprobauit opionē dicētiū aīaz eē ex eltis hic iprobat opionē dicētiū aīaz eē i eltis. Circa q̄d duo fac̄. q̄z p̄ p̄ponit h⁹ opionē. 2° aſſignat h⁹ opionis rōnē ibi. (Opiari āt.) Circa p̄m. 2. fac̄. q̄z p̄ narrat p̄fataz opionē. 2° eā iprobat ibi. (Hoc āt hz.) dic̄ ḡ. q̄ q̄dā dn̄t aīaz miſceri in toto vniuerſo: ita q̄ in ipis eltis dicebāt aīaz eē. vn̄ fortaſſis ⁊ thales. i. ille phs q vocat̄ thales opinat⁹ ē ex h̄ oīa plena dys. ¶ Nōn^m āt q̄ ātiq phi: ⁊ ēt adhuc mł̄ti retinēt illū modū q̄ ds ſit aīa mūdi: ⁊ q̄z aīa ē in q̄lz p̄te corpis ds ē tot⁹ in q̄lz p̄te vniuerſi. peccauerūt tn̄ in h̄ mł̄ti antiquorū: quia crediderūt deū eē formalr̄ aīaz mūdi: ⁊ ex h̄ hūit ortū illa opīo: vt i ipis eltis eēt aīa.

Dubitaret forte aliqs d̄ opione illi⁹ thalł: q̄z ſi de⁹ exn̄s aīa mūdi eēt i q̄lz p̄te vniuerſi: ſic̄ aīa i q̄lz p̄te corporis: n̄ pp h̄ ſeq̄t̄ q̄ oīa ſint plēa dys. ſz q̄ oīa ſūt plena deo. ¶ Dōz q̄ ſi vellem⁹ expōere lr̄az ɔ^{ſn}: q̄d p̄poſita n̄ hr̄et locū. nā vbi nos hēm⁹ q̄ oīa ſr̄ plēa dys i lr̄a ɔ^{n} dr̄. q̄ oīa ſūt plena deo: ſz ſi lr̄am nr̄am ſaluare volum⁹ dr̄e poſſumus q̄ plato ⁊ mł̄ti antiq̄rū ſm multitudinē p̄fectionū repertarū ipoſuerūt multitudinē deoꝝ: vt pz ex p̄culo in libro

ſito de electiõe triomatica. ſm h̃ g̃ non ſolũ oĩa ſunt plena deo: ſed etiã omnia ſunt plena diis. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Hoc aũt h̃z q̃ſdã dubitatiões: pp quã.n. cãz in aere: aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac̃ aĩal in mixto: ⁊ hoc in his melioꝛ eẽ putata.

¶ Improbat hꝰ poſitionẽ. circa qđ tria facit. qꝛ p̊ adducit vnũ icõueniẽs ꝯ hꝰ opionẽ. 2° adducit aliud. 3° ꝯcludit ex dictis ꝙ q̃cq̃d dicãt ſic opinãtes ſemp ducunt̃ ad iconueniens. 2° ibi (Queret.n. vtiq̃) 3° ibi (Accidit aũt) Dicit g̃ ꝙ hoc aũt.i. h̃ poſitio h̃z q̃ſdã dubitationes.i. ſequunt̃ ad eã q̃dã incõueniẽtia: quoꝝ p̃mũ icõueniẽs eſt. qꝛ pp quaz cãm in aere aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac̃ aĩl. in mixto autẽ ſupple fac̃ aĩl. q̃ſi dicat. ꝙ ſi aĩa eſt in toto vniuerſo ⁊ eſt in ipſis elꝰtis: tũc ſicut mixta hñtia aĩaz ſunt aĩalia. ſic ⁊ elꝰta ſunt aĩalia: imo multomagis aĩa exñs in elꝰtis faceret aĩalia q̃ exñs in mixtis: eo ꝙ aĩa elementoꝝ ſit nobilioꝛ aĩa mixtoꝝ. iõ ſeq̃tur in lr̃a. ꝙ ⁊ h̃ in his.i. aĩa q̃ eſt in elꝰtis putata ẽ melioꝛ ſupple q̃ illa q̃ eſt in mixtis. erũt g̃ elꝰta animalia: qđ patet eſſe falſum.

Dubitaret forte aliq̃s. qꝛ nõ videt̃ eẽ verum ꝙ i q̃buſcũq̃ mixtis ſit aĩa ꝙ illa ſint aĩalia. nã ⁊ plãte hñtes aĩam nõ dñr aĩalia eſſe. ¶ Dõz ꝙ antiq̃ phĩ nõ loq̃bant̃ de aĩa niſi p ꝯparationẽ ad motũ ⁊ ſenſuz. ⁊ qꝛ aĩa ſenſitiua. ⁊ ſm locũ motiua nõ eſt aĩa plãtaꝝ: ſꝫ aĩaliũ: oportebat ꝙ i q̃buſcũq̃ eẽt aĩa p ut de ea loq̃bant̃ ãtiq̃ ꝙ illa eẽnt aĩalia. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Queret.n. vtiq̃ aliq̃s: quaz ob cãz q̃ in aere aĩa ea q̃ i aĩalibꝰ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ.

¶ Aſſignat 2m icõueniẽs. ꝯtinet̃ aũt ſic. ꝙ melioꝛ videt̃ eẽ aĩa q̃ eſt in elꝰtis q̃ in elementatis ⁊ in mixtis: ſed ſi aĩa in mixtis facit aĩal multo magis in elꝰtis dꝫ facere aĩal. ꝙ ſi nõ fac̃ in eis aĩal: q̃re ponit̃ illa aĩa melioꝛ. iõ ãt q̃rit aliq̃s ob quã cãm aĩa q̃ ẽ in aere.i. in elꝰtis ẽ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ ea q̃ eſt in aĩalibꝰ: q̃ſi dicat. non poterit hꝰ rõ aſſignari. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſm ꝯmẽtatorẽ aĩa q̃ eſt in elꝰtis deberet eẽ dignioꝛ q̃ illa q̃ eſt in elꝰtatis. qꝛ ẽ cũ minori ꝯrietate. nã lꝫ vnũ elemẽtũ ꝯriet̃ alteri: ipa tñ elemẽta nõ ſũt ꝯpoſita ex ꝯriis: nec hñt in ſe ꝯrietatẽ: ſꝫ ipſa mixta in ſe ipſis ꝯrietatẽ hñt: qꝛ ſũt ꝯpoſita ex ꝯriis. ¶ Nõm aũt ꝙ q̃to forma ẽ nobilioꝛ tãto magis pficit ⁊ dat nobiliꝰ eẽ mãe. ſi g̃ eẽ aĩatũ eſt nobilius q̃ eẽ inanimatũ: ſi aĩa mixtoꝝ dat pprio corpi ꝙ ſit aĩatuz: ⁊ ꝙ ſit aĩal: multo magis aĩa elemẽtoꝝ q̃ ẽ nobilioꝛ dabit ipſis elꝰtis ꝙ ſint aĩalia. vel ergo oportebit dare elꝰta eẽ aĩalia vel ꝙ aĩa i eis nõ ſit nobilioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ aĩa mixtoꝝ. opinãtes igit̃ aĩam eẽ in elꝰtis q̃cq̃d dicant icidũt in incõueniẽs. ¶ Deide cũ dicit.

Cō.86 ¶ Accidit aũt vtrobiq̃ incõueniẽs ⁊ irrõnabile: ⁊ nãq̃ aĩal dicere ignem: aut aerẽ magis irrationabiliuz eſt: ⁊ nõ dicere animalia: cum anima inſit inconueniens eſt.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ q̃cq̃d dicãt ſic opinãtes ſp icidunt in icõueniẽs dicẽs. ꝙ accidit aũt vtrobiq̃ icõueniẽs ⁊ irrõnabile. ⁊ nãq̃ dicere ignẽ: aut aerẽ: aut aliqđ elꝰtuz eſſe aĩal ẽ magis irrõnabile irrõnabiliũ.i. valde irrõnabile. et iõ nõ dicere elꝰta eſſe aĩalia cũ aĩa inſit eis. ẽ ẽt icõueniẽs. ¶ Notãdũ aũt eẽ valde icõueniẽs dicere alicubi eẽ aĩaz ⁊ id nõ eẽ aĩatũ. qꝛ tũc nõ eẽt dña iter hñe aĩaz ⁊ nõ hñe. ſi g̃ in elꝰtis eſt aĩa vel elꝰta erũt aĩalia: qđ ẽ valde icõueniẽs cũ careãt organis vel alicubi erit aĩa: qđ nõ faciet corpus aĩatũ: qđ eſt incõueniẽs. ¶ Deinde cũ dicit.

Cō. 87. ¶ Opinari ãt vident̃ aĩaz eẽ: ⁊ in his qm̃ totuz partibus ſimilis ſpẽi: q̃re neceſſarium ipſis dicere ⁊ animã ſimul ſpeciei partibꝰ eẽ ſi itercipi aliq̃d cõtinẽtis in aĩalibꝰ aĩata aĩalia fiũt.

¶ Aſſignat hꝰ opionis cãm. circa qđ tria fac̃. qꝛ p̊ aſſignat hꝰ rõnẽ. 2° arguit ꝯ eã. 3° epilogat circa determiata. 2° ibi (Si aũt aer) 3° ibi (Manifeſtũ igit̃) Dic̃ g̃ ꝙ opinari aũt vident̃ aĩaz eẽ ⁊ in his.i. elꝰtis: qm̃ totũ eſt ſilis ſpẽi ptibꝰ. q̃re neceſſe ẽ eis dicere aĩaz eẽ ſilis ſpẽi in ptibꝰ ⁊ in toto: ſed ita ꝙ ſi ps aeris ẽ aĩata: ⁊ totꝰ aer eſt aĩatus. ⁊ ſubdit ſi aĩalia fiunt aĩata itercipi aliq̃d ꝯtinẽtis.i. pp intercipi ꝯtinentis aliq̃d in aĩalibꝰ: q̃ſi dicat. ꝙ iſti ſic opinãtes opinabant̃ aĩalia fieri aĩata pp hoc ꝙ q̃dã ps aeris ꝯtinẽtl aĩalia p reſpirationẽ attrahebat ⁊ itercipiebat in ipſis aĩalibus. ex h̃ g̃ ꝯcludebãt aerẽ aĩatũ eſſe. qꝛ ps aeris attracta per reſpirationẽ erat aĩata. ¶ Notãdũ aũt viz rõnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere: ꝙ ſi ps aeris attracta ⁊ itercepta p reſpirationeẑ fac̃ aĩal aĩatũ: ꝙ tãdiu aĩal viuit: ⁊ eſt aĩatũ q̃ diu põt reſpirare: cũ pp qđ vnũqđq̃: ⁊ illđ magis: ſi ps aeris reſpirata fac̃ eſſe aĩatũ aĩal ſeq̃t̃ ꝙ illa ps aeris mlꝰto magis ſit aĩata: ſed cũ aer ſit eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in ptibꝰ: ſi aliqua ps aeris eſt aĩata: oꝫ totũ aerẽ aĩatũ eſſe. erit g̃ aĩa in ipſo aere ⁊ pari rõne in elꝰtis aliis. ¶ Notãdũ aũt hãc lr̃az introduci alr̃ a ꝯmẽtatore ⁊ alr̃ a themiſtio. nã ꝯmẽtatoꝛ introducit eã: vt dcm̃ eſt. vꝫ. ꝙ ps aeris reſpirata vt dicebãt ſic opinãtes: ẽ aĩata: iõ pp ſilẽz rõnẽ in toto ⁊ in ptibꝰ totꝰ aer aĩatus erit. themiſtiꝰ võ ait ꝙ cũ corpꝰ aĩalis cõſtet ex q̃tuoꝛ elꝰtis ex quo corpꝰ aĩalis ẽ aĩatũ illas ptes elꝰtoꝝ cõponẽtes hꝰ corpꝰ opꝫ aĩatas eẽ. ⁊ qꝛ elꝰta ſunt eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in partibus: oꝫ tota elementa aĩata eſſe.

Dubitaret forte aliq̃s. q̃uo rõ hoꝝ phoꝝ deficiat. ¶ Dõz ꝙ ſi itroducatur hꝰ rõ vt itroducit eã ꝯmẽtatoꝛ ſtatiꝫ appet falſitas. qꝛ ps aeris attracta p reſpirationẽ: lꝫ i aĩalibꝰ reſpirãtibꝰ faciat ad ꝯſuatõez vite inq̃tũ fac̃ ad refrigerationẽ cordis: illa tñ ps aeris nõ ẽ aĩata: nec pp h̃ opꝫ totũ aerẽ aĩatũ eſſe. ſi võ itroducat̃ vt itroducit eam themiſtiꝰ ẽt falſa eſt rõ. qꝛ elꝰta nõ ſũt i corpe aĩal ſub ppriis formis: nec ſũt ſub actu: ſꝫ v̾tute. iõ lꝫ corpꝰ aĩal ſit aĩatũ: nõ pp h̃ poſſumꝰ ꝯcedere ignẽ vel aerẽ vel aliqđ elꝰtũ aĩatũ eſſe. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Si ãt aer q̃dẽ diſcerptꝰ ſilis ſpẽi: aĩa aũt diſſimil ptibꝰ: hoc q̃dẽ aliq̃d ipiꝰ exiſtet. vꝫ. aliud ãt nõ exiſtet: neceſſe ẽ igitur ipſã ſimilis partis eſſe: aut non vnuz eſſe in q̃libet pte oĩs.

¶ Improbat hꝰ rõnẽ p quã illi phĩ arguebãt elꝰta aĩata eẽ dicẽs. ſi ãt q̃dẽ aer diſcerptꝰ.i. diſus a toto.i. ſi illa ps aeris reſpirata q̃ attrahit̃ ⁊ ſepat̃ a toto ẽ ſilis ſpẽi. ſupple cũ toto. aĩa aũt eſt diſſilis ſpẽi. q̃ſi dicat. ꝙ hꝰ rõ iplicat oppoſita. qꝛ ſi pp eãdẽ rõnẽ in toto ⁊ i ptibꝰ volũt oñdere totum aerẽ aĩatũ eẽ. qꝛ ps aeris ẽ aĩata: oporteret ꝙ eẽt ſil aĩa in toto ⁊ i ptibꝰ: ⁊ tñ ipſi põebãt eã diſſilẽz. qꝛ põebãt ꝙ i ptibꝰ elꝰtoꝝ ẽ aĩa coꝛruptibil. i toto võ icoꝛruptibil. iõ ſeq̃t in lr̃a. ꝙ h̃ q̃dẽ ꝙ ẽ aliq̃d ipſiꝰ.i. qđ ẽ aĩa totiꝰ exiſtet.i. nõ coꝛrũpet aliđ. vꝫ. qđ ẽ aĩa ptis ñ exiſtet.i. coꝛrũpet̃. neĉe ẽ igr̃ aĩaz eẽ ſilis ptis.i. ſilis ſpẽi ⁊ eiuſdẽ rõnis i pte ⁊ i toto: ita ꝙ ſi vna ẽ coꝛruptibil: ⁊ alia. aut ſi h̃ ñ pt poni ñ ꝯuenit eẽ vnũ.i. vnã aliq̃ aĩaz i q̃lꝫ pte oĩs.i. i toto elꝰto. ñ g̃ ipa tota elꝰta ſũt aĩata: vt iſti nitebant̃ oñdere. ¶ Ultio cũ dicit.

¶ Manifeſtũ igit̃ ex dictis: ꝙ neq̃ cognoſcere ieſt aĩe: pp id ꝙ eſt ex elemẽtis neq̃: moueri ipſaz bene neq̃ vere dicitur.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. ꝙ manifeſtũ eſt ergo ex dcis ꝙ ñ ieſt aĩe cognoſcere.i. nõ ꝯpetit aĩe ꝙ cognoſcat. pp id ꝙ ẽ ꝯpoſita ex elꝰtis. ⁊ ſubdit ꝙ nꝫ bñ nꝫ v̾e dcm̃ ẽ ipſam aĩaz moueri p ſeipaz. ita ꝙ aĩa ſit ſeipaz mouẽs. in ðterminãdo g̃ de aĩa vtroq̃ mõ peccabãt phĩ ⁊ q̃tũ ad cognitionem ⁊ q̃tũ ad motũ: vt p habita manifeſtũ eſt.

Cō.88 Q Voniaȝ aūt cognoſcere ieſt aīe et ſētire et opinari: adhuc ꝯcupiſcere et deliberare: et oīno appetitus: ſic āt et ſ̄ꝫ locuȝ motus ab aīa. in aīalibus auteȝ augmētum: et ſtatus: et diminutio vtrum toti aīe vnūquodꝗ hoꝝ inſit: et oī itelligimus et ſentimus: et alioꝝ vnumquodꝗ facimꝰ: et patimur: aut ꝑtibus alteris altera: et viuere igit̄ vtruȝ in aliquo horum ſit vno: aut in pluribus: aut in omnibus: aut aliqua alia cauſa.

℄ Hec ꝑs diuiſa fuit ꝯ totū ꝓcedēs in q̄ poſtꝗ phs iꝓbauit opiones antiquoꝝ q̄tū ad totā aīaȝ: iꝓbat opiones coꝝ q̄tū ad ꝑtes aīe. circa qđ tria facit. q2 ꝑ ingrit quō hꝫ potētie ſiue hꝫ ꝑtes potētiales ꝯparant̄ ad aīam. 2° recitat circa h̄ opionē quoꝝūdā phoꝝ. 3° illā opionē iꝓbat. 2ª ibi (Dicūt itaqꝫ) 3ª ibi (Quid igit̄ cōtinet) Dicit ḡ: qm̄ aūt ieſt aīe. i. cōpetit aīe cognoſcere ⁊ ſentire ⁊ opinari. adhuc aūt ꝯcupiſcere ⁊ deliberare ⁊ oīo appetitꝰ. ſic auteȝ ⁊ motꝰ ſ̄m locū in aīalibꝰ ab aīa. adhuc aūt ⁊ augmētum ⁊ ſtatꝰ ⁊ decrementū. oīa ḡ illa ſūt ab aīa. ⁊ q2 ſic ē: rōnabilr̄ q̄rit̄ vtrū vnūquodꝗ hoꝝ inſit toti aīe. ⁊ oī aīe: ita ꝙ itelligimus ⁊ ſentimꝰ ⁊ vnūquodꝗ ſupple alioꝝ facimus ⁊ patimur ſupple ꝑ totā aīaȝ aut alteris ꝑtibꝰ. i. ꝑ alteras ꝑtes. ⁊ nō ꝑ totā aīaȝ altera facimꝰ ⁊ patimur. ⁊ ēt rōnabilr̄ q̄ritur vtrū viuere ſit in aliquo hoꝝ vno vel i plibꝰ aut in oībus. vr̄. n. de ipſo viuere eē ſpāliter difficultas vtrū ſit in aliq̄ vt ꝑ aliquā vnā talē potētiā aut ꝑ plēs aut ꝑ oēs aut ſit aliq̄ alia cā ipſiꝰ vite. ℄ Notādū aūt ꝙ dicit facimꝰ ⁊ patimur. q2 potētiaꝝ aīe q̄dā ſūt actiue vt nutritia ⁊ augmentatiua. q̄dā vō ſūt paſſiue vt ſenſus ⁊ appetitus.

Dubitaret forte aliqs. quō iſta ꝯparant̄ ad aīaȝ. ℄ Dōm ꝙ aīa vna exñs ſ̄m eēntiam hꝫ plēs potētias: q̄rū q̄dā nō ſūt organice nec ſūt actꝰ alicuiꝰ ꝑtis corpis vt itellectꝰ ⁊ volūtas. q̄dā vō dr̄nt formaliter ⁊ rōne: ſꝫ nō dr̄nt ſubō ⁊ magnitudīe: vt ſenſitiuuȝ: ⁊ appetitiuū: ſ̄ꝫ locū motiuū: ⁊ fanꝰ. vbicūꝗ. n. ē ſenſitiuuȝ ibi eſt appetitiuū: ⁊ ſ̄m locū motiuū ⁊ fanta. hec. n. nunꝗ ſepant̄ magnitudīe ⁊ ſubō. vn̄ videmꝰ in aīalibꝰ q̄ diuiſa viuūt ꝙ in q̄libꝫ ꝑte reſeruant̄ ſenſus ⁊ fanta. ⁊ ſi h̄ reſeruant̄ in q̄libꝫ ꝑte oꝫ ibi eē letitia ⁊ triſtitia. letitia aūt q̄n ꝯiungit̄ ꝯuenīēti. triſtitia vō q̄n ꝯiūgit̄ diſcōuenīēti. q̄re erit in q̄libꝫ ꝑte ſ̄m locū motiuū: ita ꝙ q̄lꝫ ꝑs aīalis diuiſi viuit ⁊ ſentit: ⁊ ſi pungit̄ retrahit̄: qđ ſine motiuo ſ̄ꝫ locū eē nō pōt. h̄ ḡ nō ſepant̄ adinuicē. aliq̄ vō ſepant̄ ab alijs ſed alia nō ſepant̄ ab eis: vt vegetatiuū ſepat̄ a ſenſitiuo ſꝫ ſenſitiuū nō ſepat̄ ab illo. ⁊ h̄ tā in eodē aīato q̄ꝫ in diuerſis. in eodē. n. ſepat̄ vegetatiuū a ſenſitiuo. q2 in eodeȝ aliq̄ ꝑtes viuūt ⁊ vegetant̄ ⁊ nutriunt̄ ⁊ augmētant̄: q̄ tñ nō ſentiūt vt oſſa. i diuerſis vō ēt ſepat̄. q2 repiunt̄ aīata viuētia ⁊ nō ſentiētia vt plāte. ſenſitiuū vō n̄ ſepat̄ a vegetatiuo nec i eodē aīato nec in diuerſis. q2 nulle ꝑtes alicꝰ aīalis ſentiunt q̄ nō vegetant̄: nec eſt aliqđ animatuȝ qđ ſentiat ⁊ nō viuat. ℄ Deinde cum dicit.

Cō.89 ℄ Dicūt itaqꝫ qdam ꝑtibilē ipām: ⁊ alio qdem itelligere: alio aūt concupiſcere.

℄ Narrat circa h̄ opionē q̄rūdā phoꝝ. circa qđ duo fac̄. q2 ꝑ fac̄ qđ dc̄m ē. 2° hāc opionē iꝓbat ibi (Quid igit̄ cōtinet.) Dicit ḡ ꝙ dr̄nt itaqꝫ q̄dā phi ꝑtibileȝ eſſe ipāȝ aīaȝ ⁊ alio qdem intelligere. alio aūt cōcupiſcere.

Dubitaret forte aliqs. in quo errabāt iſti phi ſic opinādo aīam eē ꝑtibilē. ℄ Dōm ꝙ ſi ꝯſiderent̄ ꝓbabilita q̄drupl̄r errare poterāt: ita ꝙ ꝑmus error eē poterat ꝙ itelligerēt aīam eē ꝑtibilē ſ̄m ſubam: ita ꝙ in eodē aīato eſſent diuerſe aīe ꝑ eēntiā. ſcđs error eſſe poterat ꝙ ſi nō itelligebāt aīam ꝑtibilē ſ̄m ſubāȝ: ſed ſ̄m potētias: ꝙ tñ eēt ſic ꝑtibilis ſ̄m potentias ꝙ q̄libet potentia determīaret ſibi organū ſpāle. nā vt dicebat̄ in eodē aīato eſt vna aīa ꝑ eēntiā: ⁊ nō q̄libꝫ potētia dtermīnat ſibi ſpāle organū. q2 itellectꝰ nulliꝰ partis corporis eſt actꝰ. Tertiꝰ error eſſe poterat ꝙ aīa ſic eſſet ꝑtibilis ſ̄ꝫ potentias ꝙ ſingule potētie nō ſolū differāt adinuicē rōne: ſed ēt dr̄ant magnitudine ⁊ ſubō. nā vt dicebat̄: q̄dā ſunt potētie aīe q̄ nunꝗ ſepant̄ adinuicē ſubō: vt fantaſ. appetitiuū ſenſitiuū ſ̄m locū motiuū nō ſepant̄ a tactu. Quartus error eē poſſet ꝙ ſi aīa eēt ꝑtibilis ſ̄m potentias ꝙ ſic q̄dā potētie ſepant̄ ab alijs ſubō: ita alie poſſent ſepari ab eis: vt ſic vegetatiuū ſepat̄ a ſenſitiuo. q2 q̄dā aīata viuūt ⁊ n̄ ſentiūt: ⁊ i eodē aīali q̄dā ꝑtes vegetāt̄ qbꝰ n̄ ieſt ſenſus ſic ecōuerſo ſenſitiuū pt̄ ſepari a vegetatiuo. Deiñ cū dic̄.

℄ Quid igit̄ ꝯtinet aīaȝ ſi ꝑtibil̄e apta nata: nō. n. vtiꝗ corpꝰ: videt̄. n. cōtrariū magis aīa corpus cōtinere: egrediēte. n. ſpirat: ⁊ marceſcit.

℄ Si igit̄ alterū aliqd vnā ipāȝ facit: illud maxime erit aīa: oportebit aūt iterum illud q̄rere: vtrū vnū aut multaꝝ partiū ſit: ſiqdē. n. ē vnū: ꝑpter qd nō moꝝ ⁊ aīaȝ vnum: ſi vero diuiſibile iterum rō queret: quid eſt cōtinens: ⁊ ſic vtiꝗ procedet in infinitum. Cō.90.

℄ Improbat hꝫ opioneȝ de ꝑtibilitate aīe. circa qđ q̄tuor facit. ſ̄m ꝙ q̄drupl̄r pōt errari circa ꝑtibilitatē aīe. naȝ ꝑ oñdit ꝙ aīa nō eſt ꝑtibilis ſ̄m eſſentiam: ita ꝙ in aīali ſit aīa multiplex ſ̄m ſubam. 2° oſtēdit ꝙ nō ē partibilis ſ̄m potentias: ita ꝙ q̄libet potētia determīet ſibi aliquā ꝑtes corporis: ⁊ aliqđ ſpāle organuȝ. 3° declarat ꝙ nō ē ꝑtibilis ſ̄m potētias: ita ꝙ q̄libet potētie differāt adinuicē magnitudine ⁊ loco. 4° manifeſtat: ꝙ ēt nō eſt ꝑtibilis ſ̄m potētias: ita ꝙ ſic aliq̄ potētie pn̄t ſepari ab alijs: ita ecōuerſo ille poſſint ſepari ab eis. 2ª ibi (Dubitabit) 3ª ibi (Videt̄ aūt plāte) 4ª ibi (Vident̄ aūt ⁊ q̄ in plātis) Dicit ḡ. ꝙ ſi aīa eſt apta nata ꝑtibilis ſupple ſ̄ꝫ eēntiā: ita ꝙ ſit multiꝑtiuȝ ſ̄m ſubam. quid ḡ ꝯtinet aīaȝ. i. qd viuit ⁊ qd ꝯtinet illas ꝑtes ꝙ nō ſepent̄. nō. n. vtiꝗ corpꝰ pōt eē ſic ꝯtinēs. videt̄ eniȝ magis cōtrariū. nā anima magis videt̄ ꝯtinere corpus ⁊ ea q̄ ſunt in corpore ꝙ nō diſſoluant̄ q̄ꝫ econuerſo. q2 egrediēte aīa a corpore corpꝰ expirat ⁊ marceſcit ⁊ diſſoluunt̄ oīa q̄ ſunt in corpore. ſi ḡ aliqd alterū a corpe facit ipām aīaȝ vnā: illud vtiꝗ ſic cōtinēs maxīe erit anima. oportebit aūt iterū q̄rere illud. i. de illo ſic cōtinēte et vniēte: vtrū ſit vnū ſ̄m eſſentiā aut ſit multipartiuȝ ſ̄m ſubſtantiā. ſiquideȝ illud eniȝ ſic cōtinens eſt vnū: ꝑpter quid nō moꝝ ⁊ aīam ponimus eſſe qd vnuȝ. ſi vero illud cōtinens aīam eſt diuiſibile: iterū rō q̄reret qd eſt ꝯtinēs illud diuiſibile. ⁊ ſic vtiꝗ ꝓcedet̄ in īfinitū: aut ſtādū erat in ꝑmis. ℄ Notādū aūt regulā eē phi ꝙ quotieſcunꝗ ē abire in infinitū ſtādū eſt in ꝑmis. ſi ḡ aīa eſt multipartiū ſ̄m ſubam ⁊ aliqd ꝯtinet ipām: pari rōne illud ꝯtinēs habebit aliud cōtinens. vel ḡ eſt abire in infinitū: vl̄ ſtandū eſt in ꝑmis. ⁊ dicendū eſt aīaȝ nō eſſe ꝑtibilē eēntialr̄ nec eſſe multipartiū ſ̄m ſubam. ℄ Deinde cū dicit.

℄ Dubitabit aūt aliqs de partibꝰ ipſiꝰ quā poſitionem hꝫ vnaq̄ꝗ in corpore: ſi eniȝ tota aīa omne corpus cōtinet: cōuenit ⁊ ꝑtiū vnaquāꝗ continere aliquid corporis: hoc autē aſſimilat̄ impoſſi: qualeȝ eni parteȝ: aut quō intellectus continebit graue eſt fingere. Cō.91.

¶ Remouet 2^m errorẽ. circa partibilitatẽ aie videlʒ ꝙ aia nõ est sic partibilis ſm potẽtias ꝙ q̃lʒ potẽtia determiet ſibi determiataʒ ptez corporis ⁊ ſpãle organũ. qꝛ itellect⁹ nulli⁹ ptis corporis est act⁹. iõ ait qḋ dubitabit aũt aliqs ⁊ de ptib⁹ ipſi⁹ aie quã potẽtiaʒ hẽat vnaq̃ꝗ ps in corpe. nõ. n. q̃libʒ potẽtia aie determiat ſibi aliquã corporis ptẽ. nã falſuʒ est credere aiaʒ sic ptibilem ꝙ ſi tota aia ꝯtinet oẽ. i. totũ corp⁹: vnaq̃ꝗ ptiuʒ. i. vnaq̃ꝗ potentiaꝝ aie ꝯtinet aliqd. i. aliquã ptẽ corporis. hoc aũt. i. ꝙ q̃libʒ potẽtia determiet ſibi aliquã ptẽ corpis aſſimilat̃ ipoſſi. qꝛ q̃lem ptẽ aut q̃o itellect⁹ ꝯtinebit aliquã ptẽ corpis graue est fingere. nã ſi p figmẽtũ vellem⁹ loq nõ eſſet leue aſſignare quã ptez corporis determinet ſibi itellect⁹ cũ ipſe nullius partis corporis ſit actus. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.92 ¶ Uident̃ aũt ⁊ plãte deciſe viuere: ⁊ aialium q̃dã iciſoꝝ tãq̃ eandẽ hñtia aiam ſpẽ: ⁊ ſi non numero vnaqueq̃ quidẽ ptiũ ſensuʒ hʒ ⁊ mouetur ſm locũ in q̃dã tp̄s.

¶ Remouet tertiũ errorẽ. circa partibilitatem aie. vʒ. ꝙ aia nõ est sic ptibilis ſm potẽtias q̃ ſingule potẽtie dr̃ant adinuicẽ magnitudie ⁊ ſubo. circa qḋ duo facit. qꝛ p̄ facit qḋ dictũ est. ſcḋo remouet quãdã cauillationẽ poſſeʒ fieri circa p̄tacta ibi (ſi aũt nõ p̄manent) dicit g̃: ꝙ vident̃ aũt ⁊ plante deciſe viuere: ⁊ q̃dã ptes aialiũ deciſoruʒ ſupple deciſe viuũt tanq̃ illa ſint hñtia eandẽ aiaʒ ſpẽ. ⁊ ſi nõ numero. ⁊ ſubdit ꝙ vnaq̃ꝗ q̃deʒ illaꝝ ptiũ iciſoꝝ aialiũ hʒ ſenſum ⁊ mouet̃ ſm locũ in quodã tpe. i. vſq̃ ad aliquod tp̄s. nã mẽbra aialiũ anuloſoꝝ iciſa: licꝫ moueant̃ p aliqḋ tp̄s: nõ tñ diu cõtinuat̃ in eis hꝫ mot⁹. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſi plante deciſe viuũt: ⁊ ſi plãtant̃ creſcũt ⁊ vegetant̃: op3 ꝙ in q̃lʒ pte reſeruent̃ oẽs potẽtie q̃s reqrit aia plãte: et ſi in vna pte reſeruat̃ vna potẽtia: vtpote nutritiua: i alia vo pte reſeruet̃ alia potẽtia: vtpote augmẽtatiua: tũc non q̃lʒ ps plãte nutriret̃ ⁊ augmẽtaret̃. qḋ pʒ eſſe falſuʒ. ⁊ tũc plãte deciſe nõ viuerẽt nec creſcerẽt: qḋ ad ſenſuʒ pʒ eſſe falſuʒ. nõ g̃ ſic est aia ptibilis ſm potẽtias ꝙ q̃libet potẽtie differãt adinuicẽ magnitudine ⁊ ſubo. ¶ Notãdũ ãt ꝙ ſi diuidat̃ aial anuloſuʒ in q̃libʒ pte reſeruabit̃ ſenſitiuum ⁊ ſm locũ motiuũ. nõ g̃ he potẽtie ſunt ſepabiles adinuiceʒ magnitudie ⁊ ſubo. g̃ tã per ea q̃ videm⁹ in plãtis q̃ per ea q̃ videm⁹ in ptib⁹ quorũdã aialiũ inciſoꝝ pʒ verũ eſſe qḋ dicebat̃. videlʒ ꝙ aia nõ est ſic ptibilis ſm potentias ꝙ ſingule potẽtie differant adinuicẽ magnitudine ⁊ ſubo. ¶ Notãdũ aũt ꝙ q̃ diu plãta est vna ꝯtinua. ⁊ quã diu aial anuloſum non diuidit̃ tãdiu est ibi vna aia nũero ſm actũ. diuiſa aũt plãta vel diuiſo hꝫ aiali in q̃libet parte reſeruabit̃ aia. ⁊ ille partes habent eãdem animam nõ numero ſed ſpecie. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.93 ¶ Si aũt nõ p̄maneret: nulluʒ incõueniẽs est. inſtrumenta. n. nõ habent quib⁹ ſaluent naturã: ſed nihilomin⁹ in vtraq̃ partiũ oẽs exiſtũt partes: ⁊ ſimilis ſpẽi ſunt adinuicẽ: ⁊ toti adinuicẽ quideʒ: ſic que non ſepabiles ſunt: toti autem anime tanq̃ idiuiſibili exñte.

¶ Remouet quãdã cauillationẽ poſſẽ fieri circa p̄tacta. diceret eni aliqs ꝙ mẽbra aialis diuiſi nõ diu manẽt nec diu pñt viuere: ſʒ hoc nõ est ꝙ q̃libʒ ps nõ hẽat aiam: ſed qꝛ nõ põt in eis cõtinuari vita. qꝛ nõ hñt organa. nã q̃libʒ ps deciſa nõ hʒ os nec ſtomacũ qḋ poſſit digerere cibũ. iõ ait. ſi aũt nõ p̄manẽt. i. ſi nõ diu viuũt partes aialis deciſe nullũ incõueniens est. qꝛ nõ hñt inſtrã q̃bus ſaluent nãm vel vitã: ſed nihilomin⁹ tñ in vtraq̃ partiuʒ aialis deciſi exiſtunt oẽs ptes. i. oẽs potentie q̃ reqrunt̃ ad aiam talis aialis. ⁊ ſubdit ꝙ hꝫ potentie ſunt ſiles ſpẽi adinuicẽ: ⁊ toti adinuicem. ſic ille q̃ nõ ſunt ſepabiles toti aut aia tanq̃ ipſa tota indiuiſibili exñte. ¶ Notãduʒ aũt ꝙ quãto aia est magis p̄fecta tanto reqrit maiorẽ diuerſitateʒ in organis: quãto vo est magis iperfecta tanto reqrit minorẽ diuerſitatẽ: ita ꝙ aie iperfecte q̃ſi in ſingulis ptib⁹ corporis exercẽt oẽs opõnes ſuas. iõ hꝫ potẽtie ſunt adiuicẽ ſiles: qꝛ non ſeparant̃ magnitudie: ſʒ ſunt in eodẽ ſubo ⁊ q̃ſi in q̃libet pte corporis reſeruat̃ vnaq̃ꝗ talis potentia. g̃ ſunt ſiles tales potẽtie. qꝛ reqrũt ſiles ptes corporis. ¶ Rurſus hꝫ potẽtie dicunt̃ ſiles toti aie. qꝛ i eodẽ ſiles opõnes fiunt in ptib⁹ corporis ⁊ in toto corpore. ipſa. n. aia iperfecta dr̃ eſſe idiuiſibilis. qꝛ non diuidit̃ ita ꝙ in vna pte corporis ſit vna potentia ⁊ exerceat vnã opationẽ. in alia vo ſit alia potẽtia ⁊ exerceat aliã opõnẽ: ſʒ i oib⁹ ptib⁹ corpis quodãmõ reſeruant̃ oẽs ptes aie. ¶ Ultimo cũ dicit.

¶ Uidetur aũt ⁊ q̃ in plãtis aia p̄ncipiuʒ q̃dã eſſe: hac. n. ſolum cõicãt ⁊ aialia ⁊ plante: ⁊ ipſa quideʒ ſepat̃ a ſenſibili principio: ſenſum autem nullum ſine hac habet. Cõ. ·94·

¶ Remouet q̃rtũ errorẽ. circa ptibilitatẽ aie. videlicet ꝙ aia nõ est ſic partibilis ſm potẽtias ꝙ ſicut q̃daʒ potẽtie ſeparant̃ ab alijs: ita alie ſeparent̃ ab eis. qꝛ vegetatiuuʒ ſeparat̃ a ſenſitiuo. ſenſus autẽ nõ ſepat̃ ab eo: iõ ait ꝙ videt̃ aũt ⁊ aia q̃ est in plãtis eſſe quodãmõ p̄ncipiũ vegetãdi. ⁊ ſubdit ꝙ hac ſola. i. ſola vegetatiua cõicãt aialia ⁊ plãte: ⁊ ipa q̃dẽ vegetatiua ſepat̃ a p̄ncipio ſenſibili. i. a ſenſu: ſed nullũ aiatũ hʒ ſenſuʒ ſine hac. i. ſine vegetatiua. qꝛ lʒ vegetatiuũ ſepet̃ a ſenſu: ſenſus tñ nõ ſepat̃ a vegetatiuo.

¶ Explicit primus liber de anima.

¶ Incipit liber ſecundus.

Q Ue q̃dem a prioribus tradita ſũt de aia dicta ſunt. Iteꝝ aũt tãq̃ ex principio redeamus: tentantes determinare q̃d est anima: et que vtiq̃ erit cõiſſima rõ ipſius. Commẽti p̄mi

¶ Poſtq̃ ph̄s determiauit de aia ſm opiõnẽ antiquoruʒ. In pte iſta determinat ſm opiõnẽ p̄priã. circa qḋ duo facit. qꝛ p̄mo ꝯtinuat ſe ad dicẽda. 2° exequit̃ de itento ibi (Dicam⁹ itaq̃ vnũ q̃dã gen⁹) Dicit g̃ ꝙ q̃ ſũt dicta. i. recitata ⁊ narrata: q̃ q̃dẽ ſũt tradita de aia a p̄orib⁹. i. ab antiqs. iterũ aũt tanq̃ ex p̄ncipio redeam⁹ tẽtãtes determinare q̃d est aia: ⁊ q̃ vtiq̃ erit cõiſſima rõ ipſi⁹. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut dictũ fuit in p̄logo narrãde erãt opiões antiquoꝝ: q̃tenus bñ dcã acceptarem⁹: male vo dicta renuemus. ⁊ qꝛ modicũ aut nihil bñ dcm̃ iuentũ fuit in eoꝝ opiõnib⁹. iõ ait ꝙ q̃ſi a p̄ncipio vult redire ⁊ determiare de anima. talr̃ enim vult ſe hr̃e ph̄us erga antiquos. ⁊ ſic vult a p̄ncipio determinare de aia: ac ſi nihil eẽt dictum ab eis. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ de aia duplex diffõ dari põt. vna cõis: ⁊ alia p̄pria. cõis enim diffõ de anima habet̃ ex eo ꝙ ipſa est actus corporis organici: ſicut ⁊ q̃libet forma est act⁹ ſue mãe. p̄pria vero diffõ de aia inueſtigari põt cognoſcẽdo eius potentias. naʒ ex diuerſitate potentiarum anime vt put aliqua anima dat ſuo corpori ꝙ viuat ſolũ. aliqua vero ꝙ viuat ⁊ ſentiat: ⁊ aliqua q̃dem ꝙ viuat ſentiat et itelligat: iueſtigare poſſum⁹ diuerſitatẽ nature ipſius aie ⁊ dare quaſi p̄priam diffinitionem eius. ¶ Notandum etiaʒ ꝙ vbi nos habemus ꝙ querenda est cõmuniſſima ratio ipſius: in alia littera habetur querenda est magis propria ratio ipſius: ⁊ vtrunque aliquo modo facit philoſophus. Nam primo inueſtigat communiſſimam rationem ipſius anime dando talem diffinitioneʒ de ipſa que

cuilibet aīe competit. Poſtea determinat de diuerſitate potentiaꝝ aīe quib⁹ cognitis aliquo mō habem⁹ viam vt magis ſpāliter cognoſcam⁹ aīam. ⁊ vt formemus de ipſa magis ꝓpriam ⁊ magis ſpālem rōnem.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videt̄ hic phus contradicere his q̄ in ꝓlogo dixerat. ibi enī videbat̄ innuere nō eſſe accipiendaꝫ de aīa rōnem cōem ſed ſpāleꝫ. hic aūt vult ꝙ ⁊ cōiſſima rō eius accipienda ſit. ¶ Dōm ꝙ itellectus itelligēdo reꝫ diffōnē format. q̄ diffō eſt expſſiua ⁊ ſignificatiua qditatis rei: ⁊ per hō diffōnē formatā ab itellectu itelligim⁹ rerū qditates. ¶ Diffinitio ḡ dupl'r pōt cōparari vel ad ipſas qditates reꝝ: q̄rū eſt ſignificatiua. vel ad ipm itellectum cui deſeruit ꝑut itelligit hō qditates. vn̄ ⁊ cōmentator in. 7. meta. vbi dat dr̄iaꝫ iter diffōnē dialecticā ⁊ meta. ait hec duo ptinere ad diffōneꝫ. ſ. ꝙ ſit ſignificatiua qditatis reꝝ ⁊ ꝙ ſit organū ⁊ inſtrm̄ itellect⁹ deſeruiēs ei ad itelligenduꝫ qditates ipſas. cū ḡ q̄rit̄ vtꝝ de aīa vel de aliq̄ alia re reddenda ſit diffō cōis ⁊ gn̄al'. ſi ꝯparam⁹ diffōnē ad ipaꝫ reꝫ cui⁹ eſt ſignificatiua ſic ſꝑ diffō gn̄alis ⁊ cōis ē iꝓpria. qꝛ gen⁹ ꝓꝑe nō dic̄ formā vnā nec qditatē vnā vl' ypoſtaſim vnā. imo vt dixim⁹ in ꝓhui⁹. nā gn̄is ꝑut cōparat̄ ad vl'e qō eſt in itellectu eſt ꝯcept⁹ ſūpt⁹ ex tenui ſingulariū ſilitudine. ſꝫ ſi ꝯparem⁹ diffōneꝫ ad itell'm vt deſeruit ad itelligendū. qꝛ ſunt nobis ꝓ nota ꝯfuſa magis: ⁊ cognoſcēdo cōia ꝓcedim⁹ in cognitionē ſpāliuꝫ: nō ſūt abyciende diffōnes cōes. phs itaq̄ inuebat ſupi⁹ nō eē dādaꝫ cōeꝫ ⁊ gn̄aleꝫ diffōneꝫ ipſi⁹ aīe. ꝓꝑ iꝓprietatē quā hn̄t hō diffōnes ex pte rerū. hic aūt dicit q̄rendā eſſe cōiſſimā diffōnē ipſi⁹ aīe. ꝓꝑ h̄ ꝙ tales diffōnes ⁊ ſi hn̄t aliquaꝫ iꝓꝑetatē vt ꝯparant̄ ad res. ſunt tn̄ organa ⁊ iſtr̄a deſeruientia itellectui ad cognoſcendas nās reꝝ. ¶ Deide cū dicit.

Cō. 2. ¶ **Dicimus itaq̄ vnum qōdam genus eoꝝ q̄ ſunt ſubſtantiam ipſaꝫ: huius aūt aliud qdem eſt ſicut māꝫ: que ſm ſe qdeꝫ nō eſt hoc aliqd: aliud aūt formaꝫ ⁊ ſpecieꝫ: ſm quā iam dr̄ hoc aliqd: ⁊ tertiam que ex his.**

¶ Exequit̄ de itento. circa qō duo fac̄. qꝛ ꝓ iueſtigat de aīa diffōneꝫ cōem oī aīe. 2º qꝛ nō ē ſiſtendū in diffōne cōi. ingrit circa aīam diffōnes ſpāles ⁊ ꝓpꝛias ibi (Qm̄ āt ex icertis) Circa pm̄ū tria fac̄. qꝛ ꝓ venat̄ ptes ponendas i diffōne aīe. 2º ꝯcludit diffōnē ei⁹ taꝫ venatā. 3º declarat q̄daꝫ declarāda circa diffōnē ipſi⁹. 2ª ibi (Neceſſe eſt ḡ) 3ª ibi (Hic aūt dr̄) ¶ Ad euidētiā pme ptis. ſciēdū ꝙ aīa ⁊ ōis forma q̄ eſt pfectio māe hꝫ ſileꝫ diffōnē diffōnib⁹ accidētiuꝫ. qꝛ ſic in diffōnib⁹ accn̄tiū ponit̄ ſubm̄: qō eſt pter eorum eēntiā: ſic in diffōnib⁹ taliū formarum ponit̄ mā vel corp⁹ qō eſt pter eēntiā forme. he ḡ diffōnes ⁊ ille ſunt ꝑ additamēta. in diffōnib⁹ aūt ꝑ additamēta: vt tradit phs. 7. meta. eſt mod⁹ ꝯriꝰ reſpcū diffōnū ſubaꝝ. nā in diffōnib⁹ ſubaꝝ q̄ nō ſunt ꝑ additamēta qō ē ibi potentiale ſe hꝫ vt gen⁹: ⁊ qō eſt formale ſe hꝫ vt dr̄ia vt ſi aīal rōnale eſt diffō hoīs aīal i hac diffōne ſe hꝫ q̄ſi potētiale ⁊ vt mā: ⁊ rōnale ſe hꝫ q̄ſi actuale ⁊ vt forma: ſꝫ in diffōnib⁹ accn̄tiuꝫ eſt eꝯrio. nā ſi diffiniat̄ ſymus qō ē naſus cau⁹: li curuus ſe hꝫ q̄ſi gen⁹: ⁊ naſus ꝙ eſt ſubm̄ ⁊ māle reſpcū ei⁹ ſe hꝫ q̄ſi dr̄ia. Nā ſic aīal eſt cōe ad oē ſenſibile: addito tn̄ ei hoc qō eſt rōnabile ꝯbit ipm ⁊ ꝯſtituit hāc ſpēꝫ ſube q̄ eſt hō: ſic cauū eſt cōe ad oē pfundū. ⁊ addito ſibi naſo ꝯbit ⁊ ꝯſtituit̄ h̄ accn̄s qō eſt ſymuꝫ. ſic ēt in diffōne formarū ſe hꝫ. nā eē actū pm̄ū vel eē actū ſubalē ē cōe cuilibꝫ forme ſubali: ſꝫ eē actū ſubalē ⁊ pm̄ū corpis phyci potētia vitam hn̄tis eſt ꝓꝑiū aīarū. in hac ḡ diffōne ea q̄ ſe tenēt ex pte act⁹ ſe hn̄t q̄ſi gen⁹. ſꝫ ea q̄ ſe tenēt ex pte potētie ⁊ ex pte corpis ſe hn̄t q̄ſi dr̄ia. i venādo ḡ ptes poſitas in diffōne aīe duo facit. qꝛ ꝓ venat̄ ea q̄ ſe tenent ex pte act⁹ ſiue gn̄is. 2º ea q̄ ſe tenent ex pte corpis vel ex pte dr̄ie. 2ª ibi (Sube aūt maxīe) ea aūt q̄ in diffōne aīe ſe tenēt ex pte act⁹ ⁊ ex pte gn̄is ſunt tria. nā aīa eſt act⁹ ſubalis ⁊ pm̄us. Circa pm̄ū ḡ tria fac̄. ſm ꝙ tres diuiſiōes ponit. nā ꝓ pōit quādā diuiſionē ꝑ quā vult hr̄e ꝙ aīa eſt qd ſubale. 2º ponit diuiſionē aliā ꝑ quā venat̄ ꝙ aīa hꝫ rōnē act⁹. 3º ponit diuiſionē tertiā ꝑ quā hr̄i pōt ꝙ aīa eſt act⁹: nō glibꝫ: ſed pm̄⁹. ex his ḡ trib⁹ diuiſiōib⁹ venari poſſum⁹ q̄cūq̄ in diffinitiōe aīe tenēt ſe ex pte gn̄is ⁊ ex pte act⁹. 2ª diuiſio icipit ibi (Eſt aūt mā) 3ª ibi (Et h̄ dupl'r) Dicit ḡ ꝙ nos vtiꝙ poſſum⁹ dicere ſubaꝫ eē vnum qōdam gen⁹ eoꝝ q̄ ſūt. i. eē qōdā gen⁹ entis ⁊ h⁹ qdē ſube aliud qdē ſe hꝫ ſic mā qō h̄ ſe nō eſt in actu. aliud aūt ſe hr̄e dicim⁹ q̄ſi formā ⁊ ſpēm ſm qua dr̄ iam h̄ aliqd i actu. ⁊ eſt dare tertiā ſubaꝫ q̄ eſt cōpoſita ex his. videlꝫ ex mā ⁊ forma. eſt ḡ h̄ diuiſio: ꝙ alia eſt ſuba mā: alia forma: ⁊ alia cōpoſitū: ex q̄ diuiſione hr̄e vult ꝙ aīa q̄ eſt forma eſt ſuba vel ē qd ſubale.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ſuba q̄ eſt gen⁹ ꝑdicatur de mā ⁊ de forma. ⁊ videt̄ ꝙ ſic. qꝛ phs in h̄ loco ſubaꝫ q̄ eſt qōdā gen⁹ entis diuidit in māꝫ ⁊ formā ⁊ cōpoſitū qō nō eēt niſi ſuba q̄ ē gen⁹ de mā ⁊ forma ꝑdicari poſſet. ¶ In ꝯriū eſt. qꝛ pn̄cipia nō ſūt in gn̄e niſi ꝑ reductionē: ſꝫ qō ē in gn̄e ꝑ reductionē de eo nunq̄ ꝑdicat̄ gen⁹. mā ḡ ⁊ forma q̄ ſūt pn̄cipia in gn̄e ſube ꝑ tāto ſunt in hō gn̄e. qꝛ pn̄cipiata vel ꝯpoſita ex mā ⁊ forma ſūt i gn̄e. de ipis ḡ pn̄cipiatis ꝑdicabit̄ gen⁹: de pn̄cipiys vo ꝑdicari nō poterit. ¶ Dōꝫ ꝙ duplici via venari poſſum⁹ ſubaꝫ q̄ eſt gen⁹ nō ꝑdicari de mā ⁊ forma. pª via ſumit̄ ex eo ꝙ gen⁹ hꝫ rōnē toti⁹. mā vo ⁊ forma rōnē ptis. 2ª vo ſumit̄ ex analo⁹. reperta iter ſubaꝫ māꝫ formā ⁊ ꝯpoſitum. pma via ſic pꝫ. Nā vt dicit̄ i thop. ꝯ rōnē gn̄is eſt nō ꝑdicari eēntial'r. ⁊ qꝛ ps nō ꝑdicat̄ eēntial'r de toto: cū ſuba q̄ eſt gen⁹ ꝑdicet̄ eſſential'r de ſuba ꝯpoſita ex mā ⁊ forma. ꝑdicat̄. n. eēntial'r de ipſa ſpē vt de hoīe vel de capra q̄ intelligit̄ ſic eē ꝯpoſita. q̄re cū mā ⁊ forma ſint ptes ſube cōpoſite: ſi ſuba q̄ eſt gen⁹ ꝑdicaret̄ de hō ptib⁹ cuꝫ ſuba ſic accepta dicat totū ⁊ ꝑdicet̄ eēntial'r de ſuba ꝯpoſita dn̄te totū. tūc totū ꝑdicaret̄ de ſuis ptib⁹. cū ḡ vnū totū ſit mlte ptes ſi totū ꝑdicat̄ de ſuis ptibus. tūc vnū eſſet multa tota: qō ē icōueniēs. iō dr̄. 6. thop. ꝙ ſi gen⁹ predicaret̄ de dr̄ia vnū aīal eēt multa aīalia. hāc aūt rōnē ꝙ ſuba q̄ ē genus nō ꝑdicet̄ de mā. qꝛ dicit totū: ⁊ mā ptē: tāgit ꝯmētator in 2º meta. ſup illo caplo. q̄m̄ in fūdamēto nāe. vbi ait dr̄iaꝫ eſſe iter gen⁹ ⁊ māꝫ. qꝛ mā dicit potētiā purā: genus āt dicit qd mediū iter potētiā ⁊ actū: ac ſi diceret ꝙ gen⁹ dicit qd ꝯpoſitū ex actu ⁊ potētia. mā vo dicit ipaꝫ potentiaꝫ. iō dr̄ia eſt iter gen⁹ ⁊ mām: ⁊ ſuba q̄ ē gen⁹ ꝑdicari de mā nō pōt. ſic ēt dicere poſſum⁹ ꝙ qꝛ gen⁹ dicit qd ꝯpoſituꝫ ex potētia ⁊ actu: de forma q̄ dicit ipꝫ actū ꝑdicari nō poterit. ¶ Uiſo ſubam q̄ eſt gen⁹ nō ꝑdicari de mā ⁊ forma: ex eo ꝙ hꝫ rōnē toti⁹. ille vo rōnē ptis. Reſtat videre q̄uō hō ꝑdicatio ſtare nō poſſit ꝓꝑ analogiā reptā in ipſis. Sciēdū ḡ ꝙ licꝫ vera vniuocatio ſit ſolū in ſpē ſpāliſſima ⁊ oē gen⁹ ꝯtineat analogiā q̄ndā: aliq̄ tn̄ analogia tollit naturaꝫ gn̄is. analogia. n. q̄ reperit̄ in gn̄e ſumit̄ ex eo ꝙ genus nō dicit formā vnā: ſed ples: ⁊ ille ples forme pfectione ⁊ dignitate ſe excedūt. nā ſi hn̄ ſeq volum⁹ ꝑypatetico ruꝫ viā nō ſunt due forme q̄ ſunt eq̄lis pfectiōis ⁊ q̄ eq̄liter pticipent ſuū gen⁹. analogia ergo ſm magis pfectuꝫ ⁊ iperfectū reperit̄ in genere. ſꝫ analogia ſm cām ⁊ cauſatū tollit rōnem generis. naꝫ licet aīal perfectius reperiat̄ in homie q̄ in leone. hō tamen nō eſt cā quare aīal de leone predicetur. nā ſi hoc eſſet: animal nō eſſet genus: ſed eſſet analogū tali analogia q̄ tolleret rōnē generis. cū ergo materia hēat ꝙ ſit ſuba ⁊ aliquid in actu ꝑ formā. ꝯpoſitū vo

ſit h̄ aliquid ⁊ ſuba per materiā ⁊ formā ex ꝗbus cōponi-
tur. ſuba dr̄ analogice de mā forma ⁊ cōpoſito ſm̄ analo-
giam acceptā penes cām ⁊ cātum. ⁊ qꝛ hoc tollit rōneʒ ge-
neris cōcedendū eſt ſubam q̄ eſt genus nō ꝑdicari de illis
tribus: ſed ſubam que eſt quid analogum. ꝙ vero obycie-
batur de ph̄o valde ſignanter loqtur ſi ꝯſidereť text⁹ ei⁹.
nō. n. ait ſubam q̄ eſt gen⁹ ꝑdicari de mā forma ⁊ ꝯpoſito:
ſed dicit ꝙ ſuba eſt qōdā gen⁹ entis ⁊ h⁹ ſube. aliud qdē ē
mā aliud forma. mā ğ nō ē ſuba q̄ eſt gen⁹: ſʒ eſt aliqd h⁹.
qꝛ eſt ps ei⁹ vel ꝑncipiū reſpectu ipſi⁹. ⁊ ſic mā nō eſt ſuba
q̄ eſt gen⁹. ſʒ eſt aliqd h⁹ ſic nec forma ſola. ğ ſuba 3ª q̄ ē cō-
poſita ē illa de q̄ eēntialr̄ ꝑdicať ſba q̄ ē gen⁹. Deiñ cū dic̄.

¶ **Eſt autem materia quideʒ potentia: ſpecies autem eſt endelechia.**

¶ Ponit ſcd̄aʒ diuiſionē dicēs. ꝙ eſt āt mā quedā potētia
ſpēs āt. i. forma ē endelechia. i. ꝑfectio ⁊ act⁹. ¶ Notāduʒ
aūt ꝙ ſic ex p̄ma diſiōe voluit ph̄s ꝙ aīa eēt qd ſubale. qꝛ
eſt forma ⁊ ſuba dr̄ de mā ⁊ forma ⁊ cōpoſito. ſic ph̄us ex
hac diſiōe vult hr̄e ꝙ aīa ſit act⁹. qꝛ ē forma ⁊ forma ē q-
daʒ act⁹ ſic mā eſt q̄dā potētia. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Et hoc dupl̄r. hoc quidem ſicut ſcientia: illud autem ſicut conſiderare.**

¶ Pōit 3ᵃᵐ diſionē dicēs. ꝙ ⁊ h̄. i. act⁹ dr̄ dupl̄r. nā h̄ qdē
eſt ſic ſcia. i. ſic act⁹ p̄m⁹. illud aūt ē ſic ꝯſiderare. i. ſic act⁹
ſecūdus ex hac aūt diuiſiōe habere vult ꝙ anima ſit act⁹
nō quilibet ſed primus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.3. ¶ **Subſtātie aūt maxime videntur eē corpora. Et hoꝝ phyſica: hec. n. alioꝝ principia.**

¶ Poſtq̄ȝ venat⁹ ē ꝑtes diffōnis aīe tenētes ſe ex ꝑte act⁹
⁊ ex ꝑte gn̄is. in ꝑte iſta venať h⁹ ꝑtes tenētes ſe ex parte
corpis: ⁊ q̄ſi ex ꝑte dr̄ie. circa qd̄ tria fac̄. qꝛ p̄ venať hanc
ꝑticulā ꝙ eſt act⁹ corpis ph̄ci. 2° ꝙ eſt act⁹ vitā hn̄tis. 3°
ꝙ eſt act⁹ hn̄tis vitā nō q̄cūq̄ȝ mō: ſʒ in potētia. 2ª ibi (Sʒ
phyſicoꝝ) 3ª ibi (Quare oē corp⁹) Dic̄ ğ ꝙ maxie ſube vi-
deňť eſſe corpa ⁊ hoꝝ. ſ. de nūero corpoꝝ maxie ſūt ſube
corpa ph̄ca. qꝛ h̄ ſūt p̄nª alioꝝ. ¶ Notādū aūt ꝙ dic̄ cor-
pora eē maxie ſubas nō ꝙ maxie hēant eē vel ꝙ pl̄s ha-
beāt de entitate q̄ȝ alia: ſʒ dn̄r maxie eē ſube. qꝛ maxie ſūt
manifeſte: ⁊ pl̄s appet ſenſib⁹ nr̄is eas eē ſubas. ¶ Notā-
duʒ ēt ꝙ oēs forme artificiales ſūt accn̄tia: vt vult cōmē-
tator p̄ ph̄i. tota ğ ſuba artificialiū eſt mā. corpa ğ ph̄yca
ſunt magis ſube q̄ȝ artificialia. qꝛ artificialia ſūt ſube ſo-
lum rōne māe. ph̄yca v̄o ſūt talia nō ſoluʒ rōne māe. ſʒ ēt
rōne forme. ē āt ⁊ alia rō q̄re corpa ph̄yca ſūt magis ſube.
qꝛ ſp̄ accn̄s p̄ſupponit ſubaʒ. ⁊ ſuba hʒ rōnē p̄ncipij reſpcū
accn̄tis. ⁊ qꝛ ars p̄ſuppōit nāʒ ⁊ nālia ſūt p̄ncipia artificia-
liuʒ: vt lapides ⁊ ligna ſūt p̄nª dom⁹. ⁊ ferrū eſt mālē p̄nci-
piū cultelli ⁊ ſerre: oʒ talia eē magis ſubas q̄ȝ artificialia
corpa. ¶ Notādū ēt ꝙ cū aīa hēat rōnē p̄ncipij: ⁊ cū cor-
pora aīata ſint p̄ª in gn̄e corpoꝝ: ſi aīa ē act⁹ aliq̄ꝝ corpoꝝ:
dignū eſt eā eē actū corpoꝝ phyſicoꝝ. venata eſt ğ illa ꝑti-
cula ꝙ aīa eſt actus corporis phyſici. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Phyſicoꝝ aūt alia qdem hn̄t vitā: alia autē non hn̄t. Vitā aūt hr̄e dicim⁹ id qd̄ ꝑ ſeip̄ʒ alimentum: ⁊ augmentū: ⁊ decrementū hʒ.**

¶ Venať ꝑticulaʒ aliā. videlʒ ꝙ aīa eſt act⁹ corporis hn̄t
vitā. ait: ğ ꝙ ph̄i. corpoꝝ alia qdē hn̄t vitā: alia aūt n̄ hn̄t.
⁊ ſubdit ꝙ vitā hr̄e dicim⁹ id qd̄ ꝑ ſeip̄m alimētū ⁊ aug-
mentū ⁊ decrementū hʒ. ⁊ tūc eſt ſupplēdus text⁹ ꝙ cuʒ
corpora aīata ꝑ ſe nutriaňť ⁊ hēant augmētū ⁊ decremen-
tuʒ. oʒ talia corpora hr̄e vitā. Eſt ergo aīa actus corporis
ph̄i. nō cuiuſlibʒ: ſed hn̄tis vitaʒ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Quia oē corpus phyſicū ꝑticipās vita ſuba erit. ſubſtātia aūt ſic ſicut cōpoſita. ¶ Qm̄ aūt eſt corp⁹ ⁊ h⁹ vitam hn̄s: neq̄ȝ vtiq̄ȝ erit corp⁹ aīa: nō eſt. n. eorum q̄ in ſubiecto corpus: magis aūt ſicut ſubiectum ⁊ materia eſt.** Cō. 4.

¶ Venať particulā aliā. videlʒ ꝙ aīa ē act⁹ corporis ph̄i.
hn̄tis vitā: nō quocūq̄ȝ mō: ſʒ potētia. dicit ğ. q̄re oē corp⁹
phyſicū ꝑticipans vitā ſup. in actu. ſuba erit. ſuba autē ſic
ſic cōpoſita. ⁊ ſubdit: qm̄ aūt eſt corp⁹ ⁊ h⁹ corp⁹. ſ. ꝯpoſitū
qd̄ eſt hn̄s vitā. ſ. in actu: ⁊ ſupplēdū eſt ꝙ corp⁹ qd̄ ponif̄ ī
diffōne aīe nō eſt h⁹ corp⁹ cōpoſitū ſic habens vitā: nec ēt
vtiq̄ȝ corp⁹ qd̄ ponif̄ in diffōne aīe eſt ipſa aīa. qꝛ tale cor-
pus nō eſt eoꝝ q̄ ſūt in ſubō: ſʒ magis ē ipʒ ſubʒ vel ſic ipa
mā. cōplēda eſt ğ rō ph̄i: ꝙ ſi corp⁹ qd̄ ponif̄ in diffinitiōe
aīe nō eſt corp⁹ cōpoſitū actu hn̄s vitā: nec eſt ipſa aīa q̄ ē
in corpe. ſic in ſubō: ſʒ h⁹ corp⁹ ſe hʒ ſicut ſubʒ ⁊ mā. qꝛ qd̄
eſt tale. eſt potētia hn̄s vitaʒ. aīa ğ eſt act⁹ corporis hn̄tis
vitā nō quocūq̄ȝ mō: ſed in potentia.

Dubitaret forte aliqs. cui⁹ corpis ſit act⁹ aīa. ⁊ videť ꝙ corpis cōpoſiti. nā
hn̄ dictū eſt: ꝙ aīa eſt forma hoīs: ⁊ eſt forma aīalis. ⁊ per
ꝯn̄s eſt forma illi⁹ corporis qd̄ ꝑdicať de hoīe vel de aīali:
ſed tale corp⁹ eſt corp⁹ cōpoſitū. ğ aīa eſt forma corporis
ꝯpoſiti: ſʒ forma ⁊ actus ſūt ideʒ. ğ aīa eſt act⁹ corporis cō-
poſiti. ¶ In ꝯr̄iuʒ eſt ph̄s q vult ꝙ corp⁹ cui⁹ eſt act⁹ aīa
nō ſit ip̄m corpus ꝯpoſitū nec ſit ipſa aīa: ſʒ magis eſt mā
⁊ ſubm̄. ¶ Dōm ꝙ aliud eſt q̄rere. vtrū aīa ſit forma aīa-
lis vel corpis cōpoſiti. ⁊ vtrū aīa vel corp⁹ cōpoſitū pona-
tur in diffōne aīe. nā ⁊ ſi cōcedi pōt ꝙ aīa ſit forma corpo-
ris cōpoſiti: corp⁹ tn̄ cōpoſitū non cōponif̄ in diffōne aīe.
naʒ cū tale corp⁹ īcludat formā ſi ponereť in diffōne for-
me ideʒ ponereť in diffōne ſui: q̄re cū h̄ loquať ph̄s non
de quocūq̄ȝ corpore cui⁹ act⁹ eſt aīa: ſed de corpore qd̄ po-
nitur in diffōne aīe: hn̄ dictū eſt. ꝙ cum diffinif̄ aīa ꝙ aīa
eſt act⁹ corpis: li corpis nō dicit corp⁹ cōpoſituʒ: nec dicit
ipaʒ aīaʒ: ſʒ dic̄ alterā ꝑteʒ ꝯpoſiti vt māʒ ⁊ ſubʒ. ¶ Poſ-
ſumus aūt alr̄ rn̄dere ꝙ forma ꝑ ſe. ⁊ p̄ īformat mām ⁊ ē
actus ei⁹. ſi aūt eſt act⁹ cōpoſiti h̄ nō eſt rōne q̄ ꝯpoſitū ē.
qꝛ cū cōpoſitū īcludit formā: idē eſſet act⁹ ſui. ꝯpoſitū ita-
q̄ȝ nō ſm̄ ſe totū īformať a forma: ſʒ rōne alteri⁹ partis vt
rōne māe. ğ iſta eſt ꝑ ſe ⁊ p̄. ꝙ forma eſt act⁹ māe: ꝙ autē
ſit act⁹ ꝯpoſiti. h̄ eſt rōne ꝑtis mālis exn̄tis in ipſa forma.
ğ eſt act⁹ māe ꝑ ſe ⁊ p̄mo: ⁊ aīa ꝑ ſe ⁊ p̄ ē act⁹ corpis qd̄ re-
ſpectu ei⁹ ſe hʒ ſic mā ⁊ ſubm̄: vt hic ph̄us ait. eſt tn̄ actus
corpis ꝯpoſiti vel eſt act⁹ ipſi⁹ aīalis non ꝑ ſe ⁊ p̄: ſed rōne
ꝑtis mālis exn̄tis in ipſo: ⁊ ex ꝯn̄i vt rō ſupior oſ̄debat. ⁊
per h̄ pʒ ſolō ab obm̄: qūo aūt tale corp⁹ qd̄ cōponif̄ in dif-
finitiōe aīe: ⁊ qd̄ ſe hʒ ſic mā ⁊ ſubm̄ ſit potētia vitā hn̄s ī
ſequenti lectiōe clarius oſtēdeť. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Neceſſe eſt ergo animaʒ ſubſtantiaʒ eſſe: ſic ſpeciem corporis phyſici potentia vitā haben-tis. ¶ Subſtantia aūt actus eſt ⁊ ꝑfectio hu-iuſmodi igitur corporis actus.** Cō.5.

¶ Venatis ꝑtib⁹ poſitis in diffōne aīe cōcludit diffōnem
ipſam tanq̄ȝ venataʒ dicens: ꝙ neceſſe eſt ergo aīam eſſe
ſubſtantiam ſicut ſpeciem. ideſt ſicut formā ⁊ actum cor-
poris phyſici. ideſt naturalis potentia vitam habentis. ⁊
ſubdit ꝙ anima autem eſt ſubſtantia que eſt actus: ⁊ ꝙ
huius igitur corporis. ſ. potentia vitaʒ habentis actus ſci-
licet eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Hoc auteʒ dicif̄ dupliciter: alius quidē ſicut ſcientia: alius qdeʒ ſicut cōſiderare. manifeſtū eſt igif̄: ꝙ aīa eſt act⁹ ſicut ſcia: ī exiſtere. n. aīaʒ ⁊ ſomnus ⁊ vigilia eſt: ꝑportionale aūt vigi-**

lantia qdeꝫ ipſi cōſiderare: ſomnus aūt ipſi ha-
Cō.6. bere ⁊ nō operari. ¶ Prior aūt generatiōe in eodem ſubiecto ſcia eſt. vñ aīa eſt prim⁹ actus corporis phyſici potētia vitā hñtis.

¶ Declarat q̄dā declarāda circa diffōneꝫ aīe. dixerat.n.ſe velle īueſtigare cōīſſimā rōnē aīe. ⁊ ēt dixerat ꝙ neceē eſt aīam eſſe ſicˀ actū corꝑis phyſici. duo ḡ ſunt declarāda. circa hꝰ diffōnē. ꝑmo ꝙ hꝰ diffō ſit cōīſſima. 2°. qꝺ ꝑtes poſite in diffōne aīe ſunt de rōne ei⁹: ⁊ ꝙ diffō aīe ſit cōueniēter aſſignata. duo ḡ facit. qꝛ ꝑ̊ oñdit diffōnē aīe eſſe cōīſſimam: vel ꝓbat eā eē cōem oī aīe. ſcḋo oñdit ipāꝫ eē cōuenienter aſſignatā ibi. (Uñ nō opꝫ q̄rere) Circa ꝑmū tria facit. qꝛ ꝑ̊ oñdit ꝑdictā diffōnē eſſe cōeꝫ oī aīe. q̄tū ad ea q̄ ſe tenent ex ꝑte act⁹. 2°. q̄tuꝫ ad ea q̄ ſe tenēt ex ꝑte corporis. 3°. ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝯcl̄onē intētam aſſerens diffōnē datā. de aīa cuilꝫ aīe eē cōeꝫ. 2ª ibi (Tale āt qꝺcūqꝫ) 3ª ibi (Si aūt aliqꝺ cōe) Dicˀ ḡ ꝙ h̄ aūt. i. act⁹ dupl̄r dr̄. ali⁹ aūt ſicˀ ſuba. i. ſicˀ act⁹ ꝑm⁹. alius aūt ſicˀ ꝯſiderare. i. actus ſcḋs. mãifeſtū ē ḡ ꝙ aīa ſe hꝫ ſicˀ ſcia. i. ſicˀ act⁹ ꝑ̊mus nā in exiſtere aīaꝫ. i. ꝑ h̄ ꝙ aīa exiſtit in aīalibus ⁊ ſōnus ⁊ vigilia ē. i. ineſt ipſis aīalib⁹: ⁊ addit ꝙ vigilātia ē ꝓportionabile vel ē ſil̄e vt hꝫ alia lr̄a ipſi ꝯſiderare. i. ipſi actui 2°. ſōnus aūt ſil̄e ē ipſi hr̄e ſciaꝫ ⁊ nō oꝑari ꝑ eā. in eodē ḡ ſcia ꝑor eſt gñatiōe q̄ꝫ ꝯſiderare. vñ ſeqˀ ꝙ aīa eſt act⁹ ꝑmus corꝑis phyſici potētia vitā hñtis: tūc ḡ eſt ſupplēda lr̄a ꝙ cū h̄ ſit cōe oī aīe eſſe ſicˀ actū ꝑmū diffō data de aīa cōīſſima ē q̄tū ē ex ꝑte act⁹. ¶ Notādū ꝙ cuꝫ aīal ſemꝑ hēat aīaꝫ: nō tñ ſꝑ vigilat: ⁊ cū ꝑ̊us itelligiˀ aīal. vel aliud corp⁹ aīatū hr̄e aīaꝫ q̄ꝫ oꝑari ꝑ ipām: aīa magis aſſil̄aˀ ſomno ⁊ ſcie q̄ꝫ ipſi vigilare ⁊ cōſiderare. bona ē ḡ ꝓbatio ph̄i. ꝙ qꝛ in aīali ⁊ in eo in q̄ exiſtit aīa ieſt ſōn⁹ ⁊ vigilia. iō aīa non aſſil̄aˀ vigilie nec actui. 2° qꝛ ſi h̄ eēt cū aīal ſꝑ hēat aīam nō ei ieſſet ſōn⁹ ſed ſꝑ vigilaret. ḡ aīa magis erit act⁹ ꝑm⁹ q̄ꝫ ſcḋs. ⁊ qꝛ h̄ eſt cōe oī aīe eē hꝰ actum diffō data de aīa q̄tū eſt ex ꝑte act⁹ cuilibꝫ aīe eſt cōis. ¶ Notādū ēt ꝙ ſ̄ꝫ ph̄ꝫ in. 9. meta. gñatōe vel tꝑe i eodē potētia ꝑcedit actū. licꝫ ſimpl̄r act⁹ ꝑcedat potētiā. ⁊ qꝛ hñs actū ꝑmū vt habitū vel formā ē in potētia ad actuꝫ 2ᵐ vt ad oꝑōnē. i eodē. i. reſpectu eiuſdē gñatiōe vel tꝑe ꝑ̊us itelligiˀ aliquis habere ſciam q̄ꝫ conſiderare ſ̄m ipām ⁊ hr̄e aīam q̄ꝫ operari ſ̄m eam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tale autem qꝺcunqꝫ organicuꝫ: organa aūt ⁊ plantaꝝ ꝑtes ſunt: ſed penitus ſimplices: vt folium fructiferi coopertimentuꝫ: fructiferum autem fructus: radices vero ori ſimiles ſunt: vtraqꝫ enim trahunt alimentum.

¶ Oñdit diffōnē ꝑdictā eſſe cōem q̄tū ad ea q̄ ſe tenēt ex ꝑte corꝑis dicēs. qꝺcūqꝫ corp⁹ cui⁹. ſ. act⁹ ē aīa tale ē organicū. nā organa aūt ⁊ ꝑtes plātaꝝ ſunt: ſꝫ hꝰ organa vl̄ hꝰ ꝑtes ſunt q̄ſi penit⁹ ſimplices. i. nō hñt tātā diuerſitatem ſicˀ ꝑtes ⁊ organa aīaliū: ꝙ aūt in plātis ſit aſſignare organa. pꝫ. qꝛ foliū eſt vt coopimētū corticis vl̄ fructiferi. i. illi⁹ ꝑtis vbi fruct⁹ naſciˀ. ⁊ fructiferuꝫ. i. ꝑs illa vbi fruct⁹ naſciˀ fcā eſt gr̄a fruct⁹. radices v̊o in plātis ſūt ſil̄es ori. naꝫ vtraqꝫ trahūt alimētū. ꝑ ora. n. aīalia trahūt alimētū: plāte v̊o ꝑ radices. ¶ Notādū aūt viꝫ rōnis ph̄i in h̄ ꝯſiſtere ꝙ ſi corꝑa plātaꝝ: de qb⁹ min⁹ vr̄: ſūt organica ⁊ phyca hñtia vitā multomagis h̄ erit i alys corꝑib⁹ alioꝝ aīatorū. ḡ q̄tū ē ex ꝑte corꝑis: diffō data de aīa cōis ē oī aīe: cū q̄libꝫ aīa ſit act⁹ corꝑis phyſici. ¶ Notādū ēt ꝙ organuꝫ dr̄ oē illud qꝺ ē ad aliꝺ ordinatū. eo ḡ ipō ꝙ folia ordināˀ ad tegēdū cortices fructuū vel ad tegēduꝫ ꝑtes fructiferas arboris: ⁊ ꝑtes fructifere facte ſꝫ ꝑꝑ fructū: ⁊ radices ꝑꝑ aſſūptōeꝫ nutrimēti oꝫ i ipā plāta diſtīguere organa lꝫ

nō ſit ibi tāta dr̄ia organoꝝ q̄ta i aīalib⁹. ¶ Deiñ cū dicˀ.

¶ Si autēꝫ aliquod commune in omni anima Cō.7. oportet dicere: ꝙ erit vtiqꝫ actus primus corporis organici phyſici.

¶ Cōcludit ex dcis diffōnē datā ꝺ aīa eē cōeꝫ oī aīe dicēs. ꝙ ſi oꝫ dicere aliqꝺ cōe eē in oī aīa. i. ſi oꝫ dicere aliquam diffōnē eē cōeꝫ oī aīe: erit vtiqꝫ iſta ꝙ ē act⁹ ꝑmus corꝑis organici ph̄ici. ¶ Notādū āt ꝙ ſi hˀ diffō nō ē cōis oī aīe vel h̄ eēt ex ꝑte act⁹. qꝛ nō oīs aīa eēt act⁹ ꝑm⁹ vel ex ꝑte corꝑis. qꝛ nō oē corp⁹ aīatū eēt organicū phycū: ſꝫ cū oñſū ſit oēꝫ aīaꝫ eē actū ꝑᵐ ⁊ oē corp⁹ aīatū ēt plātarū ꝙ min⁹ vr̄ eē organicū phyſicū pꝫ diffōnē ꝑdictā oī aīe eſſe cōem.

Vnde nō opꝫ querere: ſi vnum eſt anima et corpus: ſicˀ neqꝫ oꝫ q̄rere: ſi vnū eſt cera et figura: nꝫ oio vniuſcuiuſqꝫ mā: et id cui⁹ eſt mā: hoc enim vnū et ens: quū multipl̄r dicanˀ: qꝺ ꝓprie eſt actus.

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s venat⁹ ē diffōnē aīe ⁊ oñdit diffōnē illā eſſe cōeꝫ oī aīe. in ꝑte iſta oñdit diffōnē illā eē cōueniēter aſſignatā. circa qꝺ duo facˀ. qꝛ ꝑ̊ facˀ qꝺ dcm̄ ē. 2°. ex his q̄ dixerat ꝯcludit aīaꝫ q̄tū ad aliq̄s ſuas ꝑtes īſeꝑabilē eē a corpore ibi (Qꝺ qdē igiˀ nō ſit aīa) Circa ꝑᵐ. 4. facˀ ſ̄ꝫ ꝙ q̄ſi. 4. tetigerat circa diffōnē aīe. dicebaˀ. n. ꝙ aīa ē act⁹ ſubalis ⁊ ꝑm⁹ corꝑis organici phyſici potētia vitam hñtis. ꝑ̊ ḡ oñdit ꝯueniēter eē aſſignatū: ⁊ dcm̄ ꝙ aīa ē act⁹. 2° ꝙ aīa ē act⁹ ſubal̄ ⁊ ꝑm⁹. 3° ꝙ ē act⁹ corꝑis organici ph̄yci. q̄rto ꝙ ē act⁹ potētia vitā hñtꝭ. 2ª ibi (Ulr̄ qdē igr̄) 3ª ibi (Cōſiderare āt i ꝑtib⁹) 4ª ibi (Eſt āt nō abyciēs aīaꝫ) Dicˀ ḡ. vñ pꝫ. ꝙ nō oꝫ q̄rere. ſi vnuꝫ ē aīa ⁊ corp⁹: ſicˀ nec oꝫ q̄rere ſi ꝯtigit eē vnū cerā ⁊ figurā: neqꝫ oio vniuſcuiuſqꝫ māꝫ ⁊ cui⁹ ē mā. h̄. n. vnū ⁊ eſſe cū ml̄tipl̄r dicanˀ qꝺ ꝓꝑe act⁹ ē. ¶ Notādū āt ꝙ fatuū eēt q̄rere qūo ex corꝑe ⁊ albedie fiat corp⁹ albū cū de rōne albedis ſit albificare corp⁹ i q̄ exiſtit. ſic qꝛ act⁹ ⁊ forma rei ē ipſa vnitas ei⁹ ⁊ eſt illꝺ a q̄ res hꝫ eſſe ⁊ vnū eē: fatuū ē q̄rere qūo ex potētia ⁊ actu: et ex mā ⁊ forma fiat vnū. nā ſicˀ de rōne albedis ē facere albuꝫ. ſic qꝛ forma ē ipā vnitas rei de rōne ei⁹ ē dare eē ⁊ facere vnū. itendit ḡ ph̄s talē rōnē. illud qꝺ de ſe ē vnitas q̄daꝫ ⁊ de ſe ē apta nata facere vnū cū mā: oꝫ dici act⁹ ⁊ forma: ſꝫ aīa de ſe ē q̄dā vnitas: ⁊ ꝺ ſe ē apta nata facere vnū cū corꝑe. ḡ eſt act⁹ ⁊ forma corꝑis. ¶ Notandū ēt ꝙ eſſe actū nō eſt ꝓpriū forme ſubali: imo ꝯpetit oī forme: eo. n. ipſo ꝙ corp⁹ ē in potētia ad aīaꝫ: ⁊ cera ē in potētia ad figurā fit vnū ex corꝑe ⁊ aīa ⁊ ex cera ⁊ figura. nā cū dicaˀ eē ⁊ vnū multipl̄r: qꝛ aliqd ē in potētia: aliqd ē in actu. aliqd hꝫ vnitatē in potētia aliqd in actu. qꝛ ꝓꝑe vnū ⁊ eē ꝯpetit ipſi actui. iō ab actu ⁊ forma res hꝫ eē ⁊ vnitateꝫ. ⁊ ꝑ ſe reſultat ens ⁊ vnum ex forma et eo cuius eſt forma vel ex actu et eo cuius eſt actus.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ fiat vnū ex aīa ⁊ corꝑe ⁊ ex mā ⁊ forma: ⁊ vl̄r ex potētia ⁊ actu

¶ Dōm ꝙ cū q̄riˀ vtꝝ ex mā ⁊ forma ⁊ vl̄r ex potētia et actu fiat vnū aut ē hꝰ qꝺ itroducta. qꝛ dubitaˀ de mō vnitatis: aut qꝛ q̄riˀ vnitatis cā. ſi itroducta ē ꝑꝑ moduꝫ dici dꝫ ꝙ ſicˀ agēs ꝯiungiˀ patiēti ſ̄ꝫ v̄tutē ſic forma vniˀ mãe ſ̄m eēntiā. ⁊ qꝛ ſicˀ a v̄tute egrediˀ oꝑari ſic ab eēntia egrediˀ eē. iō ſicˀ ex actiuo ⁊ paſſiuo fit vnū ſ̄m oꝑōnes: qꝛ agētis ⁊ patiētis ē vn⁹ act⁹. vt ph̄s ait 3°. phycoꝝ. ſic ex mā et forma fit vnū ſ̄m eē. qꝛ eaꝝ ē vnū. ⁊ idem eē. pꝫ ḡ qūo ex mā ⁊ forma fiat vnū. ſꝫ ſi nō dubitaˀ de mō ſꝫ de cā. diſtiguēdū ē de cā. qꝛ aut dubitaˀ de cā itrinſeca aut de extrinſeca. ſi de itriſeca nl̄la q̄rēda eſt tal̄ cā. nō. n. eſt aliq̄ colla nec aliqs clau⁹ ꝯiungēs formā mãe. nihil. n. ē itermediū iter māꝫ ⁊ formā qꝺ ſe hēat q̄ſi ligamētū ligās māꝫ for-

me ꝓpter hoc bñ dcm̃ eſt ꝙ non oꝫ q̃rere quõ ex aïa ⁊ corpore ⁊ figura ⁊ cera fiat vnũ.i.nõ oꝫ q̃rere aliquã cãm itrinsecã ligãtẽ ⁊ ꝯiũgẽtẽ formã mãe:ſꝫ eoipſo ꝙ h̃ eſt qd i potẽtia.illud võ qd in actu:fit ex eis vnũ:q̃re nõ eſt vlterius q̃rẽda aliq̃ cã intrinſeca:q̃rẽda eſt tñ extrinſeca cã:⁊ h̃ eſt motoꝛ.motoꝛ.n.et efficiẽs facit actu tale:⁊ ſm eiꝰ actõem forma vnit̃ mãe ⁊ aïa corp̃i:facit aũt vnũ ex corpe ⁊ aïa:⁊ ex mã ⁊ forma:⁊ h̃ eſt qd ait phs i fine.8.metacē.ꝙ mã ⁊ forma nõ ſunt quaſi duo diuerſa.⁊ ꝙ ex eis fiat vnum nõ hñt in ſeipſis vnionis cãm p̃ter motorẽ.℄ Deiñ cũ dicit.

Cõ.8. ℄ Uniuerſalr̃ quidem igitur dictuꝫ eſt quid ſit anima:eſt enim ſubſtãtia que ſm rõnem:hoc autem eſt quod quid erat eſſe huiuſmodi corporis:ſicut ſi aliquod organoꝝ phyſicum eſſet corpus vt dolabra:erat quidem enim dolabre eſſe ſubſtantia ipſius ⁊ anima hec:diuiſa autẽ hac nõ vtiq; amplius dolabra erit:ſed aut equiuoce:nũc autem eſt dolabra:non autẽ huiuſce modi corporis qcqd eſt eſſe:⁊ rõ aïa:ꝫ phyſici huiuſcemodi corporis hñtis in ſeipſo principium motus ⁊ ſtatus.

℄ Oñdit bñ aſſignatã eẽ hãc pticulã diffõnis aïe ꝙ ẽ actꝰ ſubalis ⁊ p̃mus.d.ꝙ vlr̃ qdẽ igit̃ dcm̃ eſt qd ſit aïa:qa eſt ſuba ſm rõnẽ.i.ſuba ſic forma ⁊ actꝰ a qua ſumit̃ rõ ⁊ diffõ rei:h̃ eſt aũt ꝙ qd erat eẽ.i.actꝰ qditatis p̃mꝰ ꝯſubalis huius corporis.ſ.nãlis qd declãt.d.ꝙ ſicut ſi aliqd organoꝝ artificialiũ eẽt corpus phyſicũ.i.nãle vt dolabra:ſi eẽt hõ eẽ qdẽ dolabre.i.forma dolabre.erat.i.oporteret eẽ dolabre ipſiꝰ ſba:⁊ q̃r aïa eſt h̃.i.ẽ forꝰ corporis nãlis.iõ ſupple eſt ſuba:⁊ eſt actꝰ p̃mꝰ ipſius corporis.⁊ ſubdit:ꝙ diuiſa aũt hac .i.ſepata forma dolabre a dolabra:nõ vtiq; erit ampliꝰ dolabra:vl̃ ſi erit dolabra:h̃ eſt equoce:nunc aũt eſt dolabra q̃r dolabra nõ eſt corpꝰ nãle:ſꝫ artificiale:iõ diuiſa forma dolabre:adhuc remãet dolabra.ſꝫ aïa nõ ẽ ꝙ qd ẽ eẽ:⁊ rõ corporis hꝰ.i.artificial:ſꝫ phici.i.nãlis.ẽ.n.aïa forꝰ corporis huiuſcemõi hñtis i ſemetipo p̃nm motꝰ ⁊ ſtatꝰ:⁊ q̃r oẽ tale corpus eſt nãle:aïa eſt forma corpis nãlis:⁊ p ꝯñs eſt actꝰ ſubſtãtialis ⁊ p̃mus.℄ Notãdũ aũt vim rõnis huius in hoc cõſiſtere.vꝫ.ꝙ q̃r dr̃ia eſt iter corpus nãle:⁊ artificiale:q̃r forma corpis artificialis nõ eſt ſuba:nec actꝰ p̃mus:ſꝫ forma corpis nãlis eſt ſuba ⁊ actꝰ p̃mus:aïa q̃r eſt forma corporis nãlis erit ſuba vl̃ actus ſubal̃ ⁊ p̃mus:q̃re ſic p rõnẽ p̃mã pbat̃ aïam eẽ actũ:ſic p hãc oſtẽdit̃ eã eẽ actũ ſubalem ⁊ p̃mũ.℄ Notãdũ ẽt ꝙ vt pbatũ eſt.2ꝰ phyſicoꝝ.nã eſt p̃nm ſiue motꝰ ⁊ ſtatꝰ eius in q̃ eſt p ſe ⁊ p̃ ⁊ ſꝫ ꝙ hõ:q̃re eoipſo ꝙ aïa ẽ forꝰ tal̃ corpis ſꝫ ꝙ huiuſcemõi ẽ hñs in ſe p̃ncipiuꝫ motus ⁊ ſtatꝰ:⁊ ſic ſeq̃t eã eſſe formã corpis nãlis:⁊ per ꝯñs eſſe actũ ſubſtãtialẽ ⁊ p̃mũ.

Dubitaret forte aliq̃s:q̃r nõ vr̃ verꝝ ꝙ amota forma dolabre:adhuc remanet dolabra.nã ſic̃ forma corpis nãlis dat ei eẽ nãle:ſic forma artificialis corpis dat ei eẽ artificiale:⁊ q̃r cũ dolabra qd artificiale noïet:amota forma dolabre nõ vlterius remanebit dolabra.℄ Dõꝫ ꝙ dolabra duo dicere mihi põt vel ſubam dolabre vel tale artificiatum qd eſt dolabra.ſi dicat mihi ſubam eiꝰ amota forma dolabre remanet tota dolabra.i.remanet tota ſuba ipſiꝰ:q̃r forma dolabre:⁊ q̃lꝫ artificial̃ forma accñs eſt:ſꝫ cũ p amotionẽ accñtis p ſe:⁊ ſm ꝙ hõ nihil peat de ſuba rei amota forma dolabre non remanet dolabra ſꝫ ꝙ ẽ qd artificiale.dr̃ tñ remanere dolabra tota:q̃r remanet tota ſuba ipſiꝰ:ſꝫ h̃ in corpe nãli dici ñ põt:q̃r forꝰ corporis nãlis eſt ſuba.amota ğ forma corpis nãlis nõ remanet tota ſuba eius:q̃r ſublata eſt forma q̃ eſt p̃ncipalius ſuba q̃ mã.q̃re ex dr̃ia nãliuꝫ ⁊ artificialiuꝫ:vult hr̃e phs ꝙ aïa ſit ſuba.i.ſit actus ſubalis ⁊ p̃mus:q̃r ẽ forma corpis nãlis non artificialis.℄ Deinde cuꝫ dicit.

℄ Cõſiderare aũt in partibus oportet quod dictum eſt. Si enim eſſet oculus animal:anima vtiq; ipſius viſus eſſet. hic enim ſubſtantia eſt oculi que eſt ſm rõnem:oculus aũt materia viſus eſt:quo deficiẽte non eſt adhuc oculus niſi equiuoce:ſicut lapideus aut depictus. Oportet igitur accipere quod eſt in parte in toto viuente corpore.ꝓportionabiliter nãq; ſe habet:ſicut pars ad partẽ:totus ſenſus ad totũ corpꝰ ſenſitiuum:ſm ꝙ huiuſmodi. Cõ.9.

℄ Oñdit aïaꝫ eẽ actũ corpis organici phici.d.ꝙ dcm̃ eſt de aïa.vꝫ.ꝙ actꝰ corpis organici phyſici ꝯſiderare oꝫ i ptibꝰ potẽtialibꝰ ipſiꝰ aïe.nã ſi oculus eẽt aïal viſus vtiq; eẽt aïa ipſiꝰ.h̃.n.eſt ſuba oculi q̃ eſt formalis.⁊ ſꝫ rõnẽ.oculus ãt ẽ ſubꝫ ⁊ mã ipſiꝰ viſus:q̃ viſu deficiẽte nõ ẽ adhuc oculus nec remanet oculus:niſi equoce:ſic̃ oculus lapidis aut depictus:ğ nõ eſt niſi equoce oculus:oꝫ ğ accipe ꝙ eſt in pte corpis vt in oculo eſſe in toto viuente corpe ꝓportionalr̃.nã ſic̃ ſe hꝫ ps potẽtial̃ ad ptẽ corpis:vt ſic̃ ſe hꝫ ſenſus viſus ad oculũ ſic ſm ꝙ hõ ſe hꝫ totꝰ ſenſus.i.tota aïa ſenſitiua ad totũ corpus:tota ğ aïa eſt actus totius corpis i quo ſunt nerui oculi aures ⁊ diuerſa organa motiua vl̃ ſenſitiua.⁊ tũc ſupplẽda eſt rõ:ꝙ cũ tale corpꝰ ſit phyſicũ ⁊ organicũ:ſeq̃t aïaꝫ eẽ actũ corpis organici phyſici.℄ Notãm aũt ꝙ nõ eſt aliqd corpꝰ aïatũ in quo nõ ſint diuerſa organa deſuiẽtia vl̃ ad nutrimẽtũ:vl̃ ad augmẽtũ vl̃ ad motũ vl̃ ad ſenſuꝫ:iõ nulla eſt aïa:vt hic de ea loq̃mur que ñ ſit actus corpis phyſici.℄ Notãduꝫ aũt ꝙ cũ a forma p̃ncipalr̃ ſumat̃ rõ ⁊ diffõ rei:q̃r nihil diffõnẽ igredit̃:niſi qd ẽ forꝰ:aut qd hꝫ ordineꝫ ad formã.iõ ptẽ formalẽ appellat partẽ ſm rõnem:⁊ qd quid erat eſſe.

Dubitaret forte aliq̃s:quõ amota forma rei nõ remanet res:niſi equoce.℄ Dõm ꝙ equoca ſũt:q̃ꝝ nom̃ eſt idẽ:rõ ſube eſt diuerſa:q̃r cũ a forma p̃ncipalr̃ ſumat̃ rõ ſubal̃ rei:mutata forma variat̃ rõ ſbe.ğ ſi forma mutata adhuc nõ remanet res eadẽ.ſed idẽ nomen:vt ſi de leone corrupto adhuc dr̃ leo:oꝫ h̃ eẽ equoce de leone.n.viuo ⁊ mortuo equoce p̃dicat̃ leo.cũ h̃ ſit ſolũ ſm idẽ nomẽ:nõ ſm eãdẽ formã:nec eãdẽ rõnẽ ſube.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s.q̃r vr̃ velle phus ꝙ deficiẽte viſu nõ remanet oculus niſi equoce.cũ.n.viſus vel poꝰ viſiua ſit accñs qdã:ſicut amota forma dolabre adhuc remãet dolabra:vt ſupius dicebat̃ eo ꝙ forma dolabre ſit accñtalis.ita deficiẽte viſu adhuc remanet oculus cũ ip̃e viſus ſit accñs.℄ Dõꝫ ꝙ dcm̃ phi dupl̃r vificare poſſumꝰ.p̃ p ſuppõnẽ.2ꝰ p diſtinctionẽ.per ſuppõnẽ aũt dõ ꝙ phs h̃ mõ ait:ꝙ deficiẽte viſu non remaneret oculus.ſi oculus eẽt aïal:q̃r tũc viſus eẽt forꝰ ſbalis eius.nã ſi dolabra eẽt corpꝰ phycũ amota forma dolabre nõ vlteriꝰ remaneret dolabra:q̃r forma illa eſſet:ſic ẽt de oculo dicere poſſumꝰ.Per diſtictionẽ ãt ſaluare poſſumus ꝙ diximꝰ.nã oculus põt dupl̃r ꝯſiderari vl̃ vt ẽ ſuba ⁊ q̃tũ ad eſſe ſbale qd hꝫ:⁊ ſic h̃ hꝫ ab eẽntia aïe.nã vna ẽ eẽntia aïe q̃ dat eẽ ſubale toti corp̃i:⁊ oibꝰ mẽbris:inq̃tuꝫ hñt ordinem ad ip̃m totuꝫ.Alio põt ꝯſiderari oculus vt eſt nom̃ organi vl̃ vt eſt nom̃ mẽbri officialis:⁊ tunc ꝙ ſit tale hꝫ ab ip̃o viſu vl̃ a v̄tute viſiua.nã ipſa eẽntia aïe nõ põt eẽ imediate p̃nm opõnis viſiue:ſꝫ oꝫ h̃ fieri p ip̃aꝫ potẽtiã viſiuã:deficiẽte ğ viſu:⁊ ſi remanet illd qd eſt ſuba in oculo:nõ tñ remanet ip̃e oculus:vt ẽ qdã organũ:⁊ vt eſt

quoddam mēbꝝ officiale ſic amota forma dolabre ⁊ ſi re manet dolabra.i.ſuba dolabre.nō tñ remanet dolabra vt eſt qdā corp⁹ artificiale:qa nō vlteri⁹ facere poterit op⁹ artis:ſic nec remanet oculus:vt ē qdā organuꝫ officiale: qa nō vlteri⁹ exercere poterit offm̄ vidēdi. ⸿ Dicamus ꝙ ꝙ lꝫ albedo ſit accn̄s:tñ qa eſt de rōne corpis albi:iō amota albedie nō vlteri⁹ dr̄ corp⁹ albū:vl' ſi diceret albū ħ eēt equoce:ſic lꝫ vt⁹ viſiua ſit qdā accn̄s:⁊ q̄daꝫ po⁹ aie:attñ qꝛ hꝫ po⁹ ē de rōne oculi vt ē qdā organū officiale:iō accipiēdo ſic oculū deficiēte viſu non vlteri⁹ remanet oculus niſi equoce:qa nō vlteri⁹ pōt exercere offm̄ vidēdi:ſic nec oculus lapideus aut depictus huiuſmodi officiuꝫ exercere poſſet. ⸿ Deinde cum dicit.

Cō. 10. ⸿ Eſt aūt nō abijciēs aiam potētia ens vt viuat ſed qd̄ habēs. Semen aūt ⁊ fruct⁹ potētia huiuſmodi corpus eſt: ſicut qdē igit' iciſio: ⁊ viſio: ſic ⁊ vigilantia act⁹: vt aūt viſus ⁊ potētia organi aia: corpus aūt qd̄ potētia: ſꝫ ſic oculus pupilla: ⁊ viſus: ⁊ ibi aia ⁊ corp⁹ aial.

⸿ Oñdit hñ dcm̄ eē ꝙ aia eſt act⁹ corpis po⁹ vitā hñtis.d. ꝙ corp⁹ qd̄ eſt po⁹ens vt viuat ⁊ cui⁹ act⁹ eſt aia nō eſt abijciēs aiaꝫ:ſꝫ eſt illd̄ qd̄ eſt hñs aiaꝫ:ſemē aūt ⁊ fruct⁹ eſt po⁹ hꝫ corpus:qd̄.ſ.nō eſt actu hñs aiaꝫ.ſꝫ eſt in po⁹ abijciente actū:⁊ addit ꝙ vigilātia ſic eſt act⁹ ſicq̄ qdā iciſio ⁊ viſio.i. ſic act⁹ vidēdi vel vt vigilātia:ſꝫ vt viſu.i.vtus viſiua ⁊ vt po⁹ organi eſt aia.aia ꝙ ē ſic act⁹ pm⁹:⁊ ſic id qd̄ ē pmū pn̄m ipſi⁹ opis vel ipſius act⁹ ſcdi.Corp⁹ aūt eſt id qd̄ ē hñs aiaꝫ ⁊ actū pmū:⁊ i po⁹ eſt ad actū zm̄.non eſt ꝙ aial ſp ꝯiūctuꝫ actui z°:ſꝫ ſic pupilla ⁊ viſus eſt oculus:ſic ⁊ ibi aia ⁊ corp⁹ eſt aial. ⸿ Nōn̄m aūt ꝙ ſi accipiat' vita ꝓ ipſo ope vegetatiuo:nō ꝓ ipſo eē:tūc corp⁹ c⁹ act⁹ eſt aia:lꝫ hꝫ ꝙ hꝫ ſit actu aiatū:eſt tñ po⁹ viuēs.nā ſi oculus ex eo ꝙ hꝫ viſum.i.vtute viſiuā eſt po⁹ videre.i.pōt videre:ſꝫ ñ oꝫ ꝙ actu videat: ita corp⁹ ex eo ꝙ hꝫ aiam hꝫ ꝙ poſſit opari opatōes vite ⁊ eſt po⁹ vitā hñs.aia aūt nō eſt act⁹ corpis ſic viſio.i.act⁹ vidēdi:ſꝫ ſic viſus.i.vt⁹ viſiua eſt act⁹ oculi. ⸿ Nōn̄m ēt ꝙ ſemē plāte:⁊ fruct⁹ in q̄ reſuat' ſemē nō ſolū eſt i po⁹ ad opa vite:ſꝫ eſt in po⁹ ēt ad ipſaꝫ aiaꝫ:corp⁹ vo cuius act⁹ eſt aia lꝫ ſit in po⁹ ad opa vite:nō tñ eſt abijciēs aiaꝫ:ſꝫ ē actu cōiunctū aie.ſile eſt ꝙ de pupilla ⁊ vtute viſiua ex qbus ꝯſtituit' oculus:ſic de aia ⁊ corpe:ex qb⁹ ꝯſtituit' aial:nā ſicut pupilla c⁹ act⁹ ē po⁹ viſiua ſp ꝯiūcta eſt vtuti viſiue:non tñ ſemp actu videt:ſꝫ pōt videre:ſic ⁊ corpus aiatū:lꝫ ſit ꝯiūctū aie:eſt tñ po⁹ viuēs.i.in po⁹ ad opa vite:⁊ ad actū ſcdꝫ. ⸿ Deinde cum dicit.

Cō. 11 ⸿ Qd̄ qdē igit' nō ſit aia ſepabilis a corpe:aut ptes quedā ipſius ſi partibilis apta nata eſt:nō immanifeſtū eſt:quarundā enim act⁹ partium ipſaꝝ:at vo ſm quaſdaꝫ nihil ꝓhibet ꝓpter id qd̄ nullius corporis ſunt actus.

⸿ Cōcludit ex dictꝭ ꝙ aia q̄tū ad aliqs ſui ptes ēt ſepabil' ē a corpe.circa qd̄ duo fac.ꝓ qd̄ dcm̄ ē.z° ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qdā dcm̄ platonis ibi.(Amp.aūt immanifeſtū).dicit ꝙ ꝙ qdē ꝙ nō ſit aia ſepabil' a corpe:aut qdā partes ipſius aie:nō hñt dubiū:⁊ nō eſt imanifeſtū.ſi ptibilis eſt aia a corpe ſm eas.nā aia ſm aliqs ſui ptes ē act⁹ q̄rūdā ipſaꝝ ptiū corpis:⁊ ſubdit ꝙ at vo ſm q̄ſdā ptes ipſius nihil ꝓhibet aiaꝫ ſepari:ꝓpter id qd̄ nullius ptis corpis ſt act⁹. ⸿ Nōn̄m aūt ꝙ qꝛ aia:vt pꝫ ex dictis eſt act⁹ corpis ⁊ aliq̄ ptes potētiales ei⁹ vt potētie ſenſitiue ſt act⁹ ptiū corporis manifeſtū ē aiaꝫ hꝫ partes illas non ſepari a corpe: tñ ſm q̄dā ptē vt ſm itellꝫ q nō eſt act⁹ alic⁹ ptis corpis: qꝛ nō eſt vtus organica nihil ꝓhibet eaꝫ ſeparabilem eſſe.

⸿ Notandū ēt ꝙ q̄dīu aia itelliua ē ꝯiūcta corpi tādiu itell's aliq̄ mō eſt ſepat⁹ a corpe:⁊ aliq̄ mō nō eſt ſepat⁹ ab eo:eſt.n.ſepat⁹:qꝛ nō ē vt⁹ organica:nec imediate pficit ipm corp⁹:ſꝫ imediate fundat' in ipa eēntia aie:vt clari⁹ dicet' i 3°.dr̄ tñ itell's q̄tū ad aliquē modū nō eſſe ſepat⁹ a corpe: qꝛ ſp i ſui opōne vtit' fātaſia ⁊ orgāo corpali. Deiñ cū dic.

⸿ Amplius aūt immanifeſtū ſi ſit corpis actus aia: ſicut nauta nauis. Figuraliter qdē igit' ſic determinet': ⁊ deſcribat' de anima.

⸿ Ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qdā dcm̄ platonis:ponit.n.plato ꝙ aia ꝯiūgebat' corpi:ſic nauta naui:⁊ ſic motor mobili:⁊ qa adhuc nō ſufficiēter determiatū ē de aia quō ſit act⁹ corpis:iō ait:ꝙ amplius aūt eſt imanifeſtū.i.nō ē adhuc plene determinatū:ſi aia ſit actus corpis ſic nauta nauis.⁊ ſubdit q̄ſi epilogando:ꝙ figuralr̄ qdē ꝙ ſic determiet' ⁊ deſcribat' de aia:ſic deſcripſimus:⁊ ſic determiauimus de ea. ⸿ Nōn̄m aūt ꝙ lꝫ ex dictis ſit aliq̄lr declaratū ꝙ aia ſit actus corpis:ſic forma nō ſic motor:vl' ſic nauta nauis:tñ qa nōdū plene determiatū eſt de aia quō ſit pfectio corpis:imo plenius ħ patebit ꝑ ſeq̄ntia.iō ait:figuraliter eē ħ dcm̄:⁊ imanifeſtū quō aia ſit actus corpis.

Ad itelligētiā antē dictoꝝ dubitare poſſum⁹ d̄ ptib⁹ poſitis i diffōne aie. ⸿ Pꝰ ꝙ dubitabit':vtꝝ aia ſit act⁹.z° vtꝝ ſit act⁹ corpis.3° vtꝝ ſit act⁹ corpis phyſici.4° vtꝝ ſit act⁹ corpis organici.5° vtꝝ ſit actus hñtis vitā in po⁹.ex his.n.qnq3 ꝑticul' ꝯſtare vr̄ tota diffō aie. ⸿ Ad pmū aūt ſic ꝓcedit':⁊ vr̄ ꝙ aia nō ſit actus nā ſic ſe hꝫ mā ad ipſaꝫ po⁹m̄ ſic ſe hꝫ for⁹ ad ipm actū:ſed mā nō eſt ſua po⁹ vt vult Cōmē.ꝑ phy.ꝙ nec for⁹ ē ipe act⁹. ⸿ Dōꝫ ꝙ po⁹ mãe duo dicere pōt:qa vl' dicit ipꝫ reſpectū quē hꝫ mā ad formā:vl' dicit ipaꝫ ſubaꝫ mãe in q̄ fundat' hꝫ reſpcūs.ſi ꝙ dicat ipꝫ reſpcū:ſic mā ñ ē ipa po⁹.hꝫ hūc igit' modū loq̄t Cōmē.ꝑ phy.q ait ipſaꝫ po⁹m̄ nō eē mãm. qa po⁹ ē i gñe relatōis.mā vo i gñe ſube:ſꝫ ſi potētia dicat ipſaꝫ ſubaꝫ in q̄ fundat' tal' reſpcūs ⁊ tal' ordo ad formaꝫ: ſic mā ē ipa po⁹. ⸿ Aduertēduꝫ tñ ꝙ ſic mā vr̄ ꝑuat' aliq̄ for⁹:tñ qꝛ ꝑuatio vltra eēntiā mãe nō dicit aliquā nāꝫ:ſed d̄ ſe ē nō ens:iō nō ē icōueniēs imediate i ipa eēntia mãe ꝑuationē fundari:ſic lꝫ vē mā depēdeat a forma:⁊ ſit i potētia ad ipſaꝫ ⁊ hēat ordinē ⁊ reſpectū ad eā.attñ qꝛ hꝫ ordo:⁊ reſpcūs ⁊ potētialitas vltra eēntiā mãe nō aliq̄ aliā nāꝫ dn̄t:ſꝫ vl' dicūt ꝑuationē ipſaꝫ:vl' ſūt qd rōnis:⁊ ſic nō eſt icōueniēs talia imediate fūdari i ipa ſba mãe. ⸿ Hoc viſo de leui pꝫ qd dōꝫ ſit de forma.nā ſic potētia mãe pōt dicere vl' reſpectū vl' ſubaꝫ i q̄ fūdat' reſpcūs ille:ſic ⁊ act⁹ pōt noiare vl' reſpectū quēdā vl' formā ipſaꝫ i q̄ fūdat' reſpectus ille.ꝑ mō aia ⁊ q̄cūq3 alia forma ñ ē act⁹:ſꝫ z° mō. nā mā dr̄ relatiue ad formā:⁊ eꝯ:qꝛ ſic mā ē q̄dā potētia i q̄ fūdat' reſpect⁹ ad formā:ſic ⁊ forma ē qdā act⁹ i q̄ fūdat' ordo ⁊ reſpcūs ad mãꝫ:erit ꝙ forma eſſentialr̄ act⁹ qdā:ſic ⁊ mā ſubalr̄ eſt potētia qdā. Argm̄ i ꝯriū ſolutū ē ꝑ iā dcā.

Vlterius āt dato formā eē actū.dubi' vtꝝ ſit act⁹ corpis:⁊ vr̄ ꝙ ñ.nā cū gñatio ⁊ natitas ſit via in naturā ⁊ via in formam illius erit actus forma qd̄ in gñatōe ē ſubꝫ:ſꝫ maxie ⁊ ꝓpriū ſubꝫ i gñatōe ſimplici:⁊ in gñatōe ſube.i.vl'c.vt vult phs i ꝑ de gñatōe.ꝙ for⁹ ſubal' imediate fūdabit' i yle vl' i mā pma.ñ igr̄ ē hñ dcm̄ ꝙ aia q̄ eſt ſubal' forma ſit act⁹ corpis:ſꝫ ꝙ ſit act⁹ mãe:ad ħ aūt adduci pñt oia arg⁹ iꝓbātia plalitatē formaꝝ:ſed ea cā breuitatis volum⁹ ſiletio ꝑtraſire. ⸿ Dōꝫ ꝙ niſi eēt dare aliq̄s gradus i formis ſaluare non poſſem⁹ quō aliq̄ ſubal' forma cuiuſmōi ē forma elti:⁊ ēt forma mixti iaiati dicatur for⁹ mãe vl' act⁹ mãe:aia vo dicat' act⁹ corpis. ⸿ Sciēdū ꝙ ꝙ in ſubalibus formis ē dare duplex genus graduū vnū hꝫ rōnē:⁊ aliđ ſm rē.pmū genus graduꝫ accipit' ſm

formā cōez ⁊ ſpālē.nā ſꝫ rōnē pᵒ intelliḡ aliq̄d eē corpᵒ q̄
eē tale corpᵒ:vt q̄ eē ignē:ſꝫ ſi ꝑ aliā formā ignis ſit ignis
⁊ corpᵒ:ſi ḡ phyſicᵒ eēt artifex rōnabil nō eēt icōueniēs:ꝙ
q̄lꝫ formā mālē ſpecificā ſic diffiniret:ꝙ eſſet actᵒ corpis
eo ꝙ q̄lꝫ forma actu tal̄ pſupponit formaꝫ corpis:ſic ſpēs
pſupponit formā gn̄is:vl̄ ēt ſi eēt vā pō auicebron ꝙ eēnt
gradus reales in formis ſm deſcēſuꝫ pdicamēti:ſic ē ibi
ordo ſm rōnē ⁊ itellꝫ phy.in diffiniēdo aliquā formā mā
lē ſpecificā q̄tūcūq; eēt impfecta diceret eā eſſe actū cor
poris:vt ſi diffiniret formā elti:vt ignis diceret ꝙ eēt actᵒ
corpis ⁊ diceret ignē eē cōpoſitū nō ex mā ⁊ forma:ſed ex
corpe ⁊ forma:ſꝫ forma gn̄is ⁊ forma ſpēi nō differūt niſi
ſm rōnē ſolū.nā ſi ꝑ aliā formā ignis eēt ignis ⁊ corpus:⁊
corrupto igne:⁊ gn̄ato ide aere remaneret forma corpis:
⁊ eēt realr eadē corpeitas in aere gn̄ato q̄ fuit in igne cor
rupto eēt vā vniuocatio i forma gn̄is:⁊ genus diceret for
mā vnā:cuiᵒ ɔ̄riū pᵃ a phō ꝑ rōnes mltas circa finē.7.phy.
tenēdū eſt ḡ in cōpoſito eē vnā ſubālē formaꝫ.vtꝝ aūt h̄
ſit in q̄lꝫ cōpoſito dubiū eſt de hoīe:in quo vtrū ſint plēs
forme vl̄ nō ad pn̄s nihil determīare decernimᵒ:qꝛ expo
ſcit h̄ ſciaꝫ altiorē.cū.n.de vnitate formaꝝ loquimur ſemꝑ
hoīeꝫ eē exceptū volumᵒ.¶ Uiſo ꝙ ſm gradus formaꝝ
ſm rōnē ⁊ itellꝫ nō eſt ſaluādū quō aīa cuiuſlꝫ corpis aīa
ti eſt corpis actᵒ.forma vō elti ⁊ corpis iaīati eſt actᵒ mæ.
Reſtat videre de ordīe graduū q quodāmō ſunt reales.
¶ Sciēdū ḡ ꝙ forme ſeiuicē ɔtinēt vt pfectior ɔtinet ip
fectiorē vt forma elti ē ipfectior q̄ forma mixti:⁊ forma
mixti iaīati q̄ vegetatiui.⁊ vegetatiui q̄ ſenſitiui:⁊ ſenſi
tiui q̄ itellectiui.vegetatiuū ḡ reſuaſ in ſenſitiuo ⁊ ſenſi
tiuū i itellectiuo:ſic trigonū i tetragono vt phs ait:nā ſic
oēs āguli trigoni reſuant i tetragono:⁊ adhuc plēs.ſic q̄c
q̄d pōt vegetatiuū pōt ſenſitiuū:⁊ adhuc āpliᵒ:⁊ q̄cq̄d pōt
aīa ſenſitiua brutoꝝ:pōt aīa itell'iua hoīs:⁊ adhuc vlteriᵒ:
⁊ ſic ſuo mō vegetatiuū reſuaſ i ſēſitiuo:ſic ⁊ ſēſitiū i itelli
uo:ſic forᵃ elti q̄ſi ipfectior reſuaſ i forᵃ mixti iaīati:⁊ for
ma mixti iaīati in aīa vegetabili.hi.n.gradus nō ſunt ſm
rōnē tm̄:vt ꝙ itell's eos faciat ſicut facit gradū ⁊ ordineꝫ
iter formā gn̄is ⁊ ſpēi:eo ꝙ vlr ad itellꝫ ptieat facere vl'i
tatē in rebᵒ.vt dicit Cōmē.ꝑ bᵒ:ſꝫ hos gradus:⁊ hūc ordi
nē formaꝝ ipſa nā facit:⁊ qꝛ ſunt nāles ⁊ reales in diffōni
bus nālibᵒ ſūt ɔſiderandi.inde eſt ḡ ꝙ aliq̄ ſubālis forma
dr̄ eſſe actᵒ mæ:qꝛ pp ſuā ipfectionē imediate ſe tꝫ ex pte
mæ:⁊ nō pſupponit aliq̄ aliā realē formā:aliq̄ vō forma
dr̄ eē actᵒ corpis:vt aīa.ɔtinet.n.aīa ṽtualr in ſe formam
mixti:⁊ aīa vt aīa eſt ɔpaſ ad id cᵒ eſt actᵒ nō tanq̄ ad maꝫ
tm̄ ſicut ɔpaſ forᵃ elti:vel forᵃ mixti inaīati:ſꝫ ɔpaſ aīa ad
ſuū ſuſceptiuū ꝑpter ſui vlteriorē pfectionē tanq̄ ad cor
pus:⁊ dr̄ eē actᵒ corpis.¶ Dicamᵒ ḡ ꝙ loq̄ndo de ipſa aīa
brutoꝝ in q̄bᵒ planū eſt eē vnā formā ſubālē:aīa illa ɔſide
rari poterit duplr vl̄ vt aīa ē:vl̄ vt ſupplet vicē forme mix
ti:⁊ inquantū eſt anima eſt actᵒ corpis:⁊ pſupponit ſeipaꝫ
inq̄tū vō ſupplet vicem forme mixti non pſupponit aliq̄d
aliud realr loquendo:ꝑpter qd̄ ſic accepta non debet dici
actᵒ corpis:ſꝫ actᵒ mæ.ſed quōmō h̄ ſtare poſſit cum hō
aīa nō ſit niſi vna res:⁊ vna forᵃ ſubal' in ſeq̄nti q̄one pate
bit:vbi ꝑ ea q̄ ibi tradunſ ſolueſ qd̄ ſupius eſt obiectū.

Ulterius aūt dato aīaꝫ eē actū corpis.dubitaſ vtꝝ
ſit actᵒ corpis phyci:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ corpᵒ phy
ſicū eſt corpus q̄le:cū phyſicus nō abſtrahat a mā ſenſibi
li:⁊ ꝑ ɔn̄s a mā q̄li:ſi ḡ corpus q̄le igrediſ diffōnē aīe cum
q̄litas ſit q̄dā accn̄s.accn̄s igredieſ diffōnē ſubē:qd̄ eſt i
cōueniēs.¶ Dōꝫ ꝙ motᵒ ſic eſt de ɔſideratōe nālis ꝙ q̄c
q̄d ipſe ɔſiderat q̄dāmō ɔſiderat ꝑ cōparatiōnē ad motuꝫ.
vn̄ ſi māꝫ vel formā nālis diffinit:dic̄ eā eſſe pn̄ᵐ motᵒ ⁊ ſta
tus.q̄re ſi nālr diffiniēdo dr̄ aliq̄ forma eē actᵒ mæ vt for
ma elti vl̄ forma mixti iaīati:aliq̄ vō dr̄ eē actᵒ corpis:oꝫ
hāc diuerſitatē ex ipſo motu originē ſumere:ita vt ſic nāſ
forma diuerſimode eſt pn̄ᵐ motᵒ:ſic apud nālē diuerſimo
de diffiniſ.videmus aūt in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:q̄tū
ad pn̄s ſpectat duplicē motū.vnū determiatū ad vnū ter
minū vt forma leuis ſurſum ⁊ forma grauis deorſuꝫ:aliū
vō ad oēꝫ dr̄iaꝫ pōnis:⁊ ſm hūc motū mouet aīa.i pᵒ ḡ mo
tu mobilia nō mouenſ ex ſe:ſꝫ ex gn̄ante.¶ Rurſus i hō
motu tāq̄ rō:⁊ pn̄ᵐ mouēdi actiue eſt forma mediāte gra
uitate.rō vō q̄re mobile moueaſ paſſiue ē ipſa mā.vt Cō
mētator ait 4ᵒ.phy.caᵒ.de vacuo:iō ait ꝙ ſi fieret motᵒ in
vacuo grauia ⁊ leuia mouerenſ i iſtāti:qꝛ in tali motu to
ta reſiſtētia eſt ex pte medij:in oībᵒ ḡ vbi forma vel nā eſt
pn̄ᵐ motᵒ ſolū ad vnā dr̄iaꝫ pōnis talia nō dr̄ cōponi ex
forma ⁊ corpe:ſꝫ ex forma ⁊ mā:⁊ forma in eis non dr̄ eſſe
actᵒ corpis:ſꝫ actᵒ mæ.dicamᵒ ḡ ꝙ aīa vt aīa eſt nō mouet
mediāte grauitate:ſꝫ mediāte appetitu vel mediāte aliq̄
alia poᵃ motiua:q̄ motiua poᵃ reqrit organizationē mæ:i
tali ḡ motu grauitas nō ſe tꝫ ex pte aīe mouētis:ſꝫ ex pte
pncipij paſſiui:⁊ ex pte mæ:ſic ēt organizatio ſe tꝫ ex pte
mæ:⁊ quia mā organica vt eſt ɔiuncta grauitati vel alijs
debitis q̄litatibᵒ nālibᵒ hꝫ rōnē corpis:⁊ pōt dici phyſicuꝫ
corpᵒ.aīa vt diffiniſ a nāli:⁊ vt cōparaſ ad motū n̄ oꝫ dici
actᵒ mæ:ſꝫ actᵒ corpis ⁊ nō corpis cuiuſcūq;:ſꝫ corpis phy
ſici ⁊ nālis:quō aūt ſic dōo ſaluare poterimᵒ ꝙ accn̄s non
cadit in diffōne ſubē in ſeq̄nti q̄one clarius apparebit.

Ulterius eſt 4ᵒ.dubitādū dato aīam eē actū:⁊ eſſe
actū corpis:⁊ ēt corpis nō cuiuſcūq;:ſed
phyſici.dubitaſ vtrū ſit actᵒ corpis organici:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ
organizatio ē ꝑ q̄titatē.abſq; q̄titate.n.⁊ abſq; diſtinctio
ne ptiū organizatio eē nō pōt:q̄re ſi corpᵒ organizatum ca
dit in diffōne aīe q̄titas poniſ i diffōne ſubē:qd̄ eſt icōue
niens.¶ Dōꝫ ꝙ lꝫ mā nō ſit extēſa niſi ꝑ q̄titatē:ve tn̄ ē
extēſa:⁊ alia eſt extēſio mæ:⁊ alia q̄titatis:qd̄ pꝫ:qꝛ ſi di
uideref mā quāta:ſicut aliō eſt mā:⁊ aliud eſt q̄titas:ſic
alie eēnt ptes mæ:⁊ alie ptes q̄titatis:⁊ qꝛ hō ptitio eſt ꝑ
prie ꝑpter extēſionē:alia ē extēſio mæ:⁊ alia extēſio q̄ti
tatis.¶ Aduertēdū ḡ ꝙ lꝫ mā extēſionē hēat ab alio:mā
tn̄ vt ē extēſa nō dicit aliā rē:nec aliā formā:nec aliā eſſen
tiā q̄ mā.nā q̄titas ſeipſa extēdit māꝫ:qꝛ forma ſeipa nō
mediāte aliq̄ alio medio pficit māꝫ.ḡ eo ipō ꝙ q̄titas de
ſe ē actu extēſa:⁊ mā eſt i potētia vt extēdaſ:mā coniūcta
q̄titati:⁊ ɔiūcta poᵃ actiui q̄titas ꝑ ſeipaꝫ extēdit mām:⁊
mā paſſiue ꝑ ſeipſam extēdiſ.itaq; organizatio ⁊ extenſio
mæ duplr pōt accipi:vel put dicit ſolas ptes mæ vl' put
dicit ſil' cū ptibᵒ mæ ēt ptes q̄titatis:mā ḡ organizata et
extēſa nō igrediſ diffōnē aīe ſm ꝙ icludit ptes q̄titatis:
qꝛ tūc accn̄s igredereſ diffōnē ſubē:ſed ſm ꝙ dicit ſolas
ptes mæ q̄re nō accn̄s:ſꝫ ſubā igrediſ diffōnē ſubē.ima
ginanſ.n.multi ꝙ cū q̄titas extēdit materiā:⁊ alia ē extē
ſio mæ:⁊ alia eſt extēſio q̄titatis:ꝙ illa extēſio mæ dif
ferēs ab extēſione q̄titatis ſit q̄dā res differēs ab eētia
mæ:ita ꝙ mā:⁊ illa extēſio ſunt due res.ſꝫ hi ignorāt quō
forma materiā pficit:opinanſ.n.ꝙ extēſio q̄ eſt q̄titas n̄
ꝑ ſeipſam extēdat māꝫ:ſꝫ extēdat ipſam impmēdo ei ex
tenſionē aliā:pari ḡ rōne erit qd̄ de illa alia extēſiōe imp̄ſ
ſa mæ differēte tā ab extēſiōe q̄titatis q̄ ēt ab ipſa mā.
vtꝝ ꝑ ſeipſam extēdat māꝫ:vel oꝫ ad h̄ ꝙ mā extēdaſ ꝙ
huic extēſioni ſupaddaſ extēſio alia:aut ḡ erit abire i infi
nitū:aut ſtādū eſt in pmis:⁊ eſt ſimplr ɔcedēdū q̄titateꝫ
ꝑ ſeipſam extēdere māꝫ actiue ⁊ māꝫ ɔiūctā q̄titati ꝑ ſe
ipſā extēdere māꝫ paſſiue:pp qd̄ qꝛ mā ſic paſſiue extēſa ē
⁊ ſic paſſiue orgāizata:qꝛ ſi dic aliqd aliud q̄ māꝫ:ſꝫ dicat
quēdā modū ſe hn̄di quē hꝫ mā:vt eſt ſub quātitate:ſi ſic
accepta mā igrediaſ diffōneꝫ ſubē:nō accn̄s:ſꝫ ſubā igre
dieſ diffōnē ſubē.¶ Dicamᵒ ḡ ꝙ extēſio paſſiua mæ nō
eſt alia res diuerſa a materia:ſꝫ ſit ꝑ aliqd aliō.ſ.ꝑ q̄tita

tem ei inherentē: ⁊ qḋ dcm̄ eſt de q̄ntitate ītelligēdū eſt de q̄litate: ⁊ de oīb⁹ alys īherētib⁹ mãe. nã ſic mã ꝑ q̄ntitatē extēdiť paſſiue: ſic ⁊ paſſiue afficiť ꝑ grauedinē: ⁊ diſponiť ꝑ raritatē: ⁊ ꝑ alia accn̄tia inherētia ſibi: igr̄ ſi forma ſubalis mãꝫ ꝑficit: oꝫ eã talē mãm ꝑficere q̄li materie eſt ꝯiūcta: q̄re ſi h⁹ forma ꝯiūgiť mãe extēſe ꝑ q̄ntitatē affecte ꝑ grauedinē: ⁊ diſpoſite ꝑ raritatē ⁊ ꝑ alia accn̄tia neċe ē eã eſſe actū mãe ſic extenſe ſic affecte: ⁊ ſic diſpoſite. itaq̄ ſi mã ſic accepta igrederet̄ diffõnē ſubē nõ ſeq̄ret̄ ꝙ accn̄s igrederet̄ diffõnē ſubē: ſꝫ tm̄ ex h̄ haberet̄: ꝙ mã cui ꝯiūcta ſunt accn̄tia ingrederet̄ diffõnē eius: qḋ nõ eſt incõueniēs iudicãdū. nã ſi forma materiã ꝑficit accn̄tib⁹ ꝯiūctã nihil incõueniēs: ſi mã ꝯiūcta accn̄tib⁹ ingrediť diffõnem forme. ❡ Ut ġ ſciamus q̄lr̄ in diffõnib⁹ nãlibus mã itret diffõnē forme. Sciēdum ꝙ vt ſupra dicebať q̄cq̄d ꝯſiderat nãlis ſumiť ꝑ cõparationē ad motū: vn̄ ⁊ ſi naturã diffiniat nãlis: hoc eſt vt eſt p̄n^m mot⁹: ⁊ ꝑ ꝯparationē ad motū: ꝓpter qḋ lꝫ accn̄tia nõ igrediant̄ diffõnē forme ſubal: mã tn̄ affecta vel diſpoſita ꝑ accn̄tia ſe tenētia ex ꝑte materie, put forma eſt mot⁹ p̄n^m igrediť diffõnē forme. cuꝫ ġ ī motu grauiū ⁊ leuiū ipa grauitas ⁊ leuitas: ⁊ ipſa accn̄tia ſe teneãt ex ꝑte forme: ſi diffinim⁹ formã grauis: vel ēt formam mixti: ⁊ ēt ipſam aiaꝫ nõ vt aia eſt. ſꝫ vt ſupplet vicē forme mixti ipſa materia cadet in diffõne ei⁹: ⁊ nõ dicem⁹ formã ſic acceptã eſſe actū corꝑis: ſꝫ eſſe actū materie: ſed ſi diffinim⁹ aiaꝫ: vt aia eſt. q̄ in motu cuius p̄n^m eſt aia ſm̄ ꝙ h⁹ orgãizatio: ⁊ grauitas: ⁊ m̄lta talia accn̄tia ſe tenent ex ꝑte materie: ꝯgruū eſt materia diſpoſita ꝑ organizationē: ⁊ affecta ꝑ accn̄tia illa que in tali motu ꝑ ſe: ſe tenēt ex ꝑte materie: igrediať diffõnē aie: ſꝫ cū materia ſic organica: ⁊ ſic affecta dici poſſit corpus organizatū ⁊ phyſicū bn̄ dcm̄ eſt ꝙ aia eſt act⁹ corꝑis organici phyſici: qḋ võ obycitur ꝙ ſi h̄ dicim⁹ q̄litas vel accn̄tia alia ingrederent̄ diffõnē ſubē. pꝫ ꝙ accn̄s nõ ingrediť diffõnē ſubē: ſed materia accn̄tib⁹ cõiūcta põt igredi diffõnē eius: qḋ quõ ſit eſt perhabita manifeſtum.

Alterius etiã q̄nto dubitať. vtrū aia ſit act⁹ corporis hn̄tis vitã ī po^a. ⁊ vr̄ ꝙ nõ. q̄ po^a ⁊ act⁹ diuidunť ex oppoſito: q̄re ſi corp⁹ actu viuit non eſt dicendū ꝙ hēat vitaꝫ in po^a. ❡ R̄ndeo dõꝫ ꝙ viuere q̄ntū ad p̄ñs ſpectat dupl̄r ſumi põt. p̄ pro ipſo eſſe: ⁊ ſic accipit ipm ph̄s in p̄ de aia cū ait: ꝙ viuere viuētib⁹ eſt eſſe. 2° põt accipi viuere pro ipſis opib⁹ vite vt pro ipſo ſentire vel pro ipſo motu ſm̄ locū vel ꝑ augmēto vel ꝑ ipſo itelligere. nã ſꝫ hoc q̄tuor ſeꝑam⁹ viuētia aiata ab inaiatis nõ viuētib⁹. nã ſi videmus aliq̄d augeri vel ſentire vl̄ moueri ex ſe vel itelligere dicimus illud viuere. hoc ġ mõ accipit ph̄s viuere in hoc 2° cū ait. ꝙ viuere dr̄ q̄tuor modis: dr̄. n. viuere ſm̄ ipm itelligere vel ipſa opõ itell̄s: ⁊ ēt ſm̄ ſenſum ⁊ ſm̄ motū ⁊ augmētum eſt qḋdã viuere. q̄cūq̄ ġ modo accipiať viuere: ſemꝑ dr̄ aia eſſe act⁹ corꝑis po^a vitã hn̄tis. nã lꝫ corp⁹ cui⁹ act⁹ eſt aia actu viuat ⁊ actu hēat tale eſſe q̄le eſt viuere: tn̄ vt igrediť diffõnē aie dr̄ hr̄e vitam in po^a. nã cuꝫ h⁹ eſſe: ⁊ h⁹ viuere hēat corp⁹ ab aia: vt aia eſt ſi corpus hn̄s actu talē vitã igrederet̄ diffõneꝫ aie tūc aia ſm̄ ꝙ h⁹ eſſet p̄or ſeipſa: qḋ eſt incõueniēs. h̄ ġ mõ ꝓbat ph̄s ſupra aiaꝫ eſſe actū corꝑis po^a vitã hn̄tis: q̄ corpus qḋ igrediť diffõnē aie nõ eſt corpus cõpoſitū actu habens vitã: nec eſt ipa aia: ſꝫ eſt materia ⁊ ſubꝫ qḋ ſm̄ ꝙ h⁹ eſt in potētia ad viuere. ġ ſi accipiať viuere ꝑ ipſo eſſe oñſum eſt quõ aia eſt act⁹ corꝑis potētia vitã hn̄tis: ſꝫ ſi accipiať viuere pro ipſo ope vite. tūc nõ eſt dubiū qḋ q̄riť. nã aia eſt quo p̄ ⁊ p̄ncipalr̄ opamur opa vite: ſic̄ ġ hn̄do potētiã viſiuã nõ oꝫ ꝙ actu videamus: ſꝫ ſimus potētia videntes: ſic corpus hn̄s aiam ſm̄ ꝙ h⁹ nõ opꝫ ꝙ actu opeť opa vite: ſed ſit potētia viuēs. i. poſſit opari opa vite: corpus ġ cuius actus eſt aia: ⁊ ſi nõ eſt in potētia ad aiam: nec ē abyciens ipſam: ſed eſt actu hn̄s eã: eſt tn̄ in potētia ad viuere. i. ad opa vite: q̄ nõ oꝫ ꝙ ſemꝑ actu opeť ea. ſꝫ poſſit opari illa: qḋ võ dicebať ꝙ actus ⁊ potētia diuidunť ex oppoſito: pꝫ ꝙ vt eſt actu nõ eſt i potētia loq̄ndo de potētia abyciente actū. poſſumus. n. ſaluare corpus eſſe aiatū actu: et hr̄e actu eſſe qḋ eſt viuere: ⁊ tn̄ dr̄ eſſe in potētia ad vitaꝫ modo quo dcm̄ eſt. vꝫ. vt igrediť diffõnē aie.

Uoniaꝫ aūt ex incertis quidē, certius Cõ. 12
aūt fit qḋ ⁊ ſcḋm rõnē notius: tentandum eſt iterū ſic aggredi de ipſa. non. n. ſcḋm ꝙ oꝫ diffinitiuã rõnē oſtēdere: ſicut plures terminoꝝ dicūt: ſed ⁊ cãꝫ ieſſe ⁊ demonſtrare.

❡ Poſtq̄ ph̄s venat⁹ eſt diffõnē aie in cõi: i ꝑte iſta venať diffõnē ꝓpriã vnicuiq̄ aie: circa qḋ duo facit: q̄ p̄ ꝯtinuat ſe ad dĉa. 2° exeq̄ť de itēto ibi (Dicam⁹ ġ p̄n^m) circa p̄mū duo facit: q̄ p̄ ꝓpoīt qḋ itēdit. 2° qḋ dixerat manifeſtat ꝑ ſi͛e ibi. (Nūc aūt ſic) dic̄ ġ: q̄m ãt aliq̄d q̄dē ex incertis. i. aliq̄d de numero icertoꝝ: fit ãt qḋ certū certius. i. ꝑ aliq̄d certius: ⁊ ſm̄ rõnē notius: ⁊ q̄ ſic eſt tentãdū eſt ſic aggredi de ipſa aia vt hēam⁹ de ea rõnē. i. diffõnē certã: ⁊ dicētē cãꝫ. nõ. n. diffinitiuã rõnē oꝫ oñdere ſolū: q̄ ſicut pl̄es terminoꝝ. i. pl̄es de nūero termioꝝ ſiue diffõnū dn̄t: ſꝫ ēt oꝫ diffõnes oſtēdere ⁊ demr̄are cãm ieſſe. i. cãm q̄re ꝓpetates ⁊ paſſiones inſint. ❡ Notãdū aūt ꝙ ſm̄ ph̄m p̄ poſterioꝝ triplex eſt diffõ. q̄dã. n. eſt demr̄atõis ꝯ. vt ſi dicať ꝙ ira eſt accēſus ſanguis: aliq̄ võ eſt demr̄atõis p̄n^m: vt h̄ ira eſt appetit⁹ doloris in ꝯrio. põt. n. diffõ p̄ma ꝯcludi per ſcḋaꝫ. nã q̄ hꝫ appetitū doloris in ꝯrio hꝫ accēſum ſanguinis circa cor. eſt aūt diffõ dans cãm q̄ eſt demr̄atiõis p̄n^m. d. ꝑꝑ q̄d ꝑfectior q̄ diffõ. que eſt dmr̄atõis ꝯ. nõ. d. ꝓpter q̄d: ſꝫ q̄: eſt aūt ⁊ 3ª diffõ cõplectēs vtrãq̄: que eſt q̄ſi virtualr̄ tota demr̄atio. vult ġ ph̄s ꝙ cum ſupra poſita ſit de aia diffõ q̄. que eſt iꝑfecta: hic q̄rēda eſt diffõ ꝑfecta: ⁊ ꝓpter q̄d. ❡ Notãdū aūt ꝙ diffõnes ſpãles ⁊ ꝓpe q̄ hic tradunť. vꝫ. ꝙ aia eſt quo viuiť: ⁊ quo ſentiť ⁊c̄. ſunt aliq̄ mõ notiores quo ad naturã: q̄ ſꝑ ſpãlia ſunt aliq̄ mõ notiora quo ad naturã q̄ ꝯfuſa: ſūt etiam h̄ aliq̄ mõ notiora quo ad nos: q̄ opa vite magis ſunt nobis nota q̄ ipa. forma ġ ꝓpter h̄ ꝙ aia eſt p̄ncipiū viuēdi ⁊ ſentiēdi: qḋ eſt aliquo modo certū: poterim⁹ ꝯcludere ⁊ inueſtigare quo mõ aia eſt corꝑis actus: ſi hoc ſit de icertis. i. ſi ſit de numero icertoꝝ: ⁊ nõ ſit nobis certū ⁊ notum.

Dubitaret forte aliq̄s que diffinitionū aie dicať: q̄ ⁊ que ꝓpter q̄d. ❡ Dicendū ꝙ ſm̄ quoſdã ph̄s dat duas diffõnes de aia: quarū q̄lꝫ eſt cõis: differūt tn̄: q̄ vna eſt demonſtrationis p̄ncipium: alia võ eſt demonſtrationis ꝯcl̄o. diffiniť aūt aia ꝙ eſt actus corporis: ⁊ ꝙ eſt viuendi p̄ncipiū: ſed hec diffinitio ꝙ eſt act⁹ corporis ꝯcludiť per hãc ꝙ eſt viuēdi p̄ncipium: eſt. n. hec p̄or illa: ſꝫ vt iſti dicūt duplex eſt p̄us quo ad nos: ⁊ ſimpl̄r quo ad nos eſt hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi p̄ncipiū p̄or illa: ꝙ eſt act⁹ corporis. nam ex hoc cognoſcimus aiam eſſe actū corporis. q̄ videmus eam eſſe viuēdi p̄ncipiū: ſimpl̄r tn̄ alia diffinitio eſt p̄or illa. nã aia non eſt act⁹ corporis ex eo ꝙ eſt viuēdi p̄ncipiū. ſꝫ ecõuerſo. itaq̄ hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi p̄ncipiū eſt cauſa alterius i iferendo: ſed illa eſt cauſa huius in eſſendo ſm̄ hos ġ ph̄s vult ꝙ non ſufficit querere p̄mã diffõnem aie que quo ad nos ē demõſtrationis ꝯcl̄o: niſi querať ⁊ illa q̄ hoc modo eſt demonſtratõis p̄ncipiū: ſed hoc nõ videť bn̄ dcm̄. nam vt dr̄ p̄ phy. innata eſt nobis via ex notioribus nobis: ⁊ certioribus in certiora ⁊ notiora nature. in ſcia er

go naturali:⁊ etiam in ſciētia diuina:vbi ex effectibus ꝓcedimus ad cauſas:⁊ ex cōib⁹ ad ꝓpria ordine doctrine:ꝓponēda ſunt ṗora ⁊ notiora quo ad nos:vñ phs in meta^{ca}. ṗus determinauit de ſuba ſenſibili q̄ eſt nob notior.qḋ fecit in ſeptimo:q̄ꝫ de ſubȳs ſeꝑatis:de qb⁹ agit in.xy.trāſgreſſus eſt igr̄ phs doctrine ordinē icipiēdo nō a notioribus quo ad nos:ſꝫ a notiorib⁹ ſimplr̄:ponēdo ṗus diffōnē ṗorē ī eē q̄ꝫ diffōnē ṗorē quo ad nos:ꝓpter qḋ poſſumus alr̄ dicere tenendo cum cōmētatore.ſ.q̄ phus ṗus poſuit diffōnē aīe cōem:in ꝑte iſta vult iueſtigare diffōnes aīe ꝓprias:⁊ q2 nō ſufficit cognoſcere aliqd in cōi niſi eat̄ ad ꝓpria nō ſufficit aſſignaſſe diffōnē aīe iā dictā niſi iueſtiget̄ ꝓpria rō aīe.dr̄ aut diffō ṗdicta cōis oī aīe eſſe diffinitio q2.ſꝫ diffō ꝓpa dr̄ eē pp qd.ſic ḡ pōt ꝯtiuari text⁹ q̄ poſtq̄ꝫ phs determinauit de diffōne cōi aīe dicente q2.in ꝑte iſta vult iueſtigare diffinitionē aīe ꝓpriam dicentem ꝓpter quid.⁊ aſſignantem cauſam.

Ulterius forte dubitarꝫ aliqs:q̄re diffō data dr̄ q2. diffō v̄o dāda que eſt ꝓpria dr̄ ꝓpter qd. ❡ Dōꝫ q̄ diffinitio ꝓpria ꝑfectior ē q̄ꝫ cōmunis.vt cōmētator inuit.cū ergo diffinitio ꝓpter qd ꝑfectior ſit diffōne q2.diffinitio cōis ṗus data:eo q̄ imꝑfecta eſt dr̄ eē q2.diffinitio aūt dāda ꝓpria:eo q̄ ꝑfectior ſit:dr̄ eſſe ꝓpter qd. poſſumus aūt alr̄ dicere ⁊ melius.q̄ duplex eſt demſ̄ratio q2.vt phs ṗ poſterioꝝ dicit.vna per cauſaꝫ remotā.alia ꝑ effectū:velle ḡ iueſtigare ꝓprietates ipſi⁹ aīe ꝑ diffōnē datam cōem oī aīe eſt ire ꝑ cām cōem ⁊ remotā ⁊ demſ̄rare q2.ſed ire ꝑ diffōnes ꝓprias:⁊ ꝑ cauſam ſpālē eſt incedere magis ꝓpter quid.quare cōgrue diffinitio ṗma dicit̄ eſſe. quia.hoc autem ꝓpter quid.

Ulterius forte dubitaret aliqs quō diffinitio ṗus data dr̄ eſſe demſ̄ratōis ꝯclō. dāda v̄o demſ̄ratōis ṗn^{m}. ❡ Dōꝫ q̄ in hac qōne fac̄ dubiū q2 diffinitio ṗus data magis vr̄ eſſe cā diffōnū ſeqntiū q̄ꝫ ecōuerſo.ſunt aūt diffōnes ſeqntes q̄ aīa eſt quo viuit̄ tm̄ ⁊ ſic eſt aīa ꝓpria vegetabilib⁹. Rurſus aīa eſt quo viuit̄ ⁊ ſentit̄:⁊ ſic eſt aīa aīaliū imꝑfectoꝝ.ampli⁹ aīa eſt quo viuit̄ ⁊ ſentit̄:⁊ ſit mot⁹ ſm locū:⁊ ſic eſt aīaliū ꝑfectoꝝ.q̄rto aīa eſt quo fiūt oīa hꝰ.⁊ vlterius eſt id quo ītelligim⁹:⁊ ſic eſt aīa humana.he ḡ ſunt ꝓprie diffōnes aīe.ṗma v̄o ē cōis:ſed cū diffinitio:ṗma magis ſit cā haꝝ diffōnū q̄ꝫ eꝯ. magis dꝫ dici illa demſ̄rationis ṗn^{m} q̄ꝫ ꝯclō. ❡ Sciēduꝫ ḡ q̄ ꝑ cāꝫ remotā nō ꝯtigit demſ̄rare affirmatiue:ſꝫ negatiue:vt ſi aīal eſt remota cā reſpiratōis:nō valꝫ.hoc eſt aīal ḡ reſpirat:ſꝫ negatiue valet vt ꝑies nō reſpirat:q2 non eſt aīal:⁊ ſi vites ſunt cauſa remota ſibilatōis nō valet.vites ſt̄.ḡ ſibilatio ē.ſꝫ negatiue valet:vt ſcite nō ſibilāt:q2 non ſt̄ ibi vites.tal̄ ḡ cā ſꝫ phꝫ ṗ poſterioꝝ.ñ ē ꝓṗe cā:q2 iꝓpria ē ⁊ cōis:ſꝫ ꝓpa cā ē ſi negatio īfert negationē ⁊ affirma:ïfert affirmationē.ḡ ſi tales cauſe ꝓṗe eēnt:ſic valꝫ ñ aīal eſt.ḡ nō reſpirat:ſic valeret.aīal ē.ḡ reſpirat.qḋ falſuꝫ eſt.talis eſt aūt diffō cōis de aīa reſpectu diffōnū ꝓpriaꝝ. nā nō valet.aīa eſt act⁹ corpis organici.ḡ eſt ṗn^{m} vegetādi tm̄:vel ḡ eſt ṗn^{m} vegetādi ⁊ ſentiendi. diffō ḡ nulla ſpālis cōcludi pōt per illā diffōnē cōem:ita q̄ per diffōnē illā nō pōt ꝯcludi diffō ſpālis affirmatiue:ſꝫ ꝯcludi poſſit negatiue.nā bñ valet.non eſt act⁹ corpis organici.ḡ nō eſt.ṗn^{m} vegetādi tm̄:nec eſt ṗn^{m} vegetādi ⁊ ſentiēdi.diffō ḡ cōis nō ꝯcludit aliq̄ꝫ diffōnū ſpāliū:ſed ecōuerſo:nā bñ valet.ṗn^{m} eſt aīa vegetādi:vel ēt ſentiendi.ḡ eſt act⁹ corpis organici. pꝫ ḡ diffōnē ṗus aſſignatā eē.q2 eo q̄ dicat cām remotā:⁊ eē demſ̄rationis ꝯnē q2.ꝯcludi hꝫ ꝑ diffōnes alias aſſignatas ſpāles.pꝫ ēt phm non fuiſſe trāſgreſſum ordinē doctrine:q2 hꝰ ordo reqrit vt a cōmunibus ad ſpālia ꝓcedatur. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Nūc autem ſicut cōcluſiones rōnes terminorum ſunt vt quid eſt thetragoniſmus:equale altera parte longiori:orthogoniū eſſe equilaterale:talis autem terminus ratio ꝯclōnis.dicēs aūt qm̄ thetragoniſmus minus eſt medie inuentio rei cauſam dedit.**

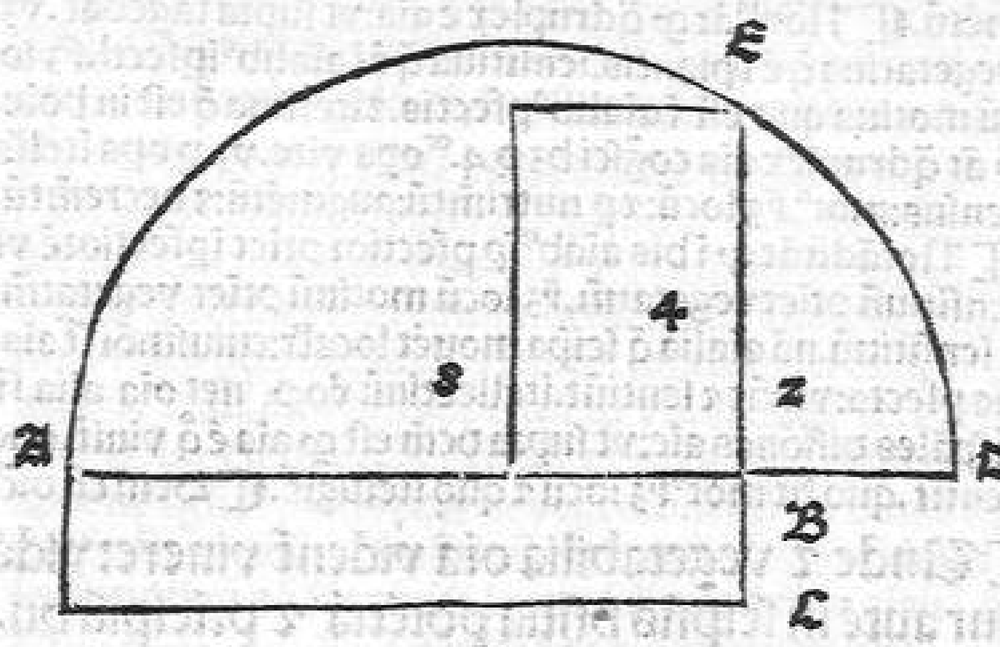

❡ Qḋ dixit manifeſtat ꝑ ſil̄e.d.q̄ mlt̄e rōnes.i.mlt̄e diffōnes ſunt ſic ꝯnes termioꝝ.i.ſunt ꝯcluſe ꝑ terminos alios ſiue ꝑ diffōnes:ꝯcludunt̄.n.mlt̄e diffōnes per terminos ſiue ꝑ diffōnes alias:vt ſi q̄rat̄ qd eſt thetragoniſm⁹:diffō .d.ipm eē orthogoniū eqlaterale eq̄le ſupficiei:altera ꝑte longiori:tal̄ aūt termin⁹.i.diffō eſt rō ꝯnis.i.eſt ꝯ.demſ̄ratiōis:⁊ ē.d.q2 ſꝫ diffō.d.q̄.thetragoniſm⁹ eſt iuētio medie rei dic̄ cām:⁊ pp qd. ❡ Notādū aūt q̄ ſi deſcribat̄ figura oblonga hñs alterā ꝑtē longiorē cuiuſmodi eſt figura.a.e.ſi accipiat̄ mior linea.vt.b.d.⁊ addat̄ linee maiori:⁊ ꝯſtituat̄ linea.a.b.d.⁊ ſuꝑ illā lineā ꝯſtituat̄ ſemicirculus ⁊ a pūcto.b.ducat̄ linea.b.c.vſq̄ꝫ ad circūferētiā ſemicirculi. vt ꝓbat̄ in 6° geometrie linea.b.c.erit media rei iuētio.i. erit medio loco ꝓportiōal̄iter lineā.a.b.⁊.b.d.ita q̄ ſic ſe hꝫ liea.a.b.ad.b.c.ſic ſe hēbit.b.c.ad.b.d.q2 q̄tū.a.b.excedit.b.c.tm̄.b.c.excedit b.d.ſꝫ vt ī eodē 6° ꝓbat̄.quotiēſcū q̄ꝫ ſunt tres liee ꝓportōales qḋ fit ex ductu ṗme in tertiā eq̄le eſt ei qḋ fit ex ductu medie in ſeipſam:q̄dratū ḡ.b.c. qḋ.fit ex ductu.b.c.in ſeipāꝫ q̄ eſt linea media eq̄le ē figure.a.e.q̄ ē altera ꝑte lōgior q̄ fit ex ductu.a.b.q̄ eſt liea prima in.b.d.vel in.b.e.q̄ eſt eq̄lis ſibi q̄ ponebat̄ linea 3ª.manifeſtū eſt aūt h̄ in nūeris:vt ſi accipiant̄ tres nūeri ꝓportiōales:qḋ fit ex ductu ṗmi ī tertiū eq̄le eſt ei qḋ fit ex ductu ſcḋi in ſeipm.hꝰ aūt nūeri ſunt octo.q̄tuor duo.nā ſic octo ſe hñt ad q̄tuor:ſic quatuor ad duo:⁊ tm̄ valet octies duo ſic̄ q̄ter q̄tuor.vult ḡ phs dicere q̄ q dicit thetragoniſmū.i.q̄dratū eē orthogoniū.i.rectangulū eqlaterale.i. hñs eq̄lia latera eē eq̄le figure altera ꝑte lōgiori dicit q2 ita eſt:ſꝫ nō dic̄ cāꝫ.ſꝫ dicēs q̄ eſt media rei iuētio dic̄ cām ⁊ ꝓpter qd.nā pp h̄ q̄dratū eſt eq̄le figure altera ꝑte longiori:q2 ꝯſtituit̄ ex liea q̄ eſt media rei iuētio.i.medio loco ꝓportōalis:⁊ tūc ſupplēdū eſt.q̄ ⁊ ſic circa aīaꝫ ſe hꝫ.nam dās diffōnē cōeꝫ dat diffōnē dicētē q2.⁊ q̄ ē demſ̄ratōis ꝯ. ſꝫ dās diffōnē ſpālē:⁊ ꝓpriā dat diffōnē q̄ modo quo dcm̄ eſt dic̄ pp qd:⁊ ē demſ̄ratōis ṗncipiū. ❡ Deiñ cū dicit.

❡ **Dicamus igit̄ principium accipiētes intētionis determinari aīatuꝫ ab inaīato in viuendo: multiplr̄ aūt ipſo viuere dicto:⁊ ſi vnuꝫ aliqḋ hoꝝ inſit ſolū viuere ipſuꝫ dicimus:vt intellectus:⁊ ſenſus motus:⁊ ſtatus ſcḋm locum. Adhuc autē motus ſm alimentum ⁊ decrementum:⁊ augmentum.** Cō.13.

❡ Exeqt̄ de itēto:circa qḋ duo fac̄.q2 ṗ diſtiguit diuerſos modos viuendi.2° ſꝫ illos modos viuendi docet ſumere

ſpāles diffōnes ꝛ ppas aīe ibi. (Uñ ꝛ vegetabilia) dic ꝗ: dicam⁹ ꝙ accipiētes pn^m itētōis nře determiari.i.diſtigui: ꝛ differre aiatū ab iaiato:i viuēdo ꝗ ꝫ diuerſa opa vite di uerſimode notificāda eſt aīa:ſubdit aūt ꝙ ipo viuere dcō multiplr:qꝛ dr̄. 4^{or} mōis:ſi ſolū vnū aliqd hoꝝ iſit dicim⁹ viuere ip̄ꝫ cui ieſt:ſr̄ aūt mōi viuēdi vt itellꝰs ſenſus mot⁹ ꝛ ſtat⁹ ꝫ locū:ad h̄ āt mot⁹ ꝫ aliītū ꝛ decremētū ꝛ augmētū. ℭ Nōn^m āt ꝙ q̄druplex ē aīa: vt ſupra tāgebat̄.vꝫ. vegetatiua q̄ ē ī plantis.ſenſitiua q̄ ē i aīalib⁹ ipfect!. ꝫ locū motiua que eſt i aīalib⁹ pfectis.ꝛ itellꝰiua q̄ eſt in hoie. h̄ āt q̄druplex aīa cogſci hꝫ p 4^{or} opa vite.vꝫ.p opa itellꝰs ſenſus:mot⁹ ꝫ locū:ꝛ p nutrimtū:augmētū:ꝛ decremtū. ℭ Notādū āt ꝙ i his aīab⁹ ſp pfectioꝛ ꝯtiet ipfectiorē vt ſenſitiuū ꝯtiet vegetatm̄. ꝫ locū motiuū ꝯtiet vegetatm̄: ꝛ ſenſitiuū.nā aīalia q̄ ſeipa mouēt localr̄:cuiuſmōi ſr̄ aīalia pfecta:viuūt ꝛ ſentiūt.itellectiuū ꝟo ꝯtinet oīa alia.ſr̄ ꝗ ſpāles diffōnes aīe:vt ſupra dcm̄ eſt ꝙ aīa ē q̄ viuit̄.quo ſentit̄.quo fit mot⁹ ꝫ locū ꝛ quo itelligit̄. ℭ Deiñ cū dic.

Cō. 14. ℭ Unde ꝛ vegetabilia oīa vident̄ viuere: vidētur autē in ſeipſis hn̄tia potētiā ꝛ pricipiū huiuſmodi p qd augmētū ꝛ decremētum ſuſcipiunt ſcdꝫ ꝯrios locos:nō.n.ſurſuꝫ qdē augētur:deorſum autē non:ſed ſilr̄ in vtroqꝫ ꝛ penitus quecunqꝫ alunt̄ ꝛ viuunt in fine:quouſqꝫ poſſunt accipere alimentum.

ℭ Docet ſumere has ſpāles:ꝛ ppas diffōnes aīe. ℭ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ h⁹ diffōnes aīe potiſſime accipiunt̄ pp diuerſas po^{as} ꝛ diuerſa opa vite q̄ videm⁹ i reb⁹ aīatis.vñ tria fac:qꝛ p̄ docet ſumere h⁹ diffōnes.2° declat quē ordinē he po^e adiuicē hēant.3° declat de vnaqꝫqꝫ haꝝ po^{aꝝ} p ſe .vꝫ.d vegetatiua ſenſitiua itellꝰiua:ꝛ ꝫ locū motiua.2ª ibi (Potētiaꝝ āt aīe) 3ª ibi (Neceſſū aūt ꝛ debētē de his) circa pmū tria facit.qꝛ pmo docet ſumere has diuerſas ꝛ pprias diffōnes aīe datas ꝫm diuerſa opa vite vl ꝫ diuerſas po^{as}.2°.ꝯpat h⁹ po^{as} ad ipaꝫ aīaꝫ.3° oñdit ꝙ ad cōpletā diffōnē aīe iſtis diffōnib⁹ ſpālib⁹ oꝫ ſupaddere diffōnē cōeꝫ vl docet ꝯcludere diffōnē cōeꝫ p h⁹ diffōnes ſpāles. 2ª ibi (Utꝝ āt vnūqꝫqꝫ eoꝝ) 3ª ibi (Qm̄ āt q̄ viuimus) i pte iſta p^o itēdit talē rōnē.ſenſitm̄ itellꝰiuū ꝫ locū motm̄ nō ſepant̄ a vegetatiuo:ſꝫ aīa ē pn^m vegetādi:vl ē pn^m q̄ viuit̄.ꝗ eſt pn⁹ q̄ ſentit̄ q̄ fit mot⁹:ꝛ q̄ itellꝰit̄:cū ſenſitm̄ motiuū ꝛ itellꝰiuū a vegetatiuo nō ſepent̄. Nā ſi vegetatiuū ſepat̄ a ſenſitiuo:ꝛ ab alys:ꝛ nō eͦ.vegetatiuū ē p^{ꝰ}ill:ꝛ qꝛ qd ē pn⁹ poris ē pn^m alioꝝ q̄ ſr̄ poſtea:aīa q̄ ē pn^m vegetādi ē pn^m oiuꝫ alioꝝ.vꝫ.ſentiēdi itelligēdi:ꝛ ꝫ locū mouēdi.i hac aūt rōne ſic pcedit:qꝛ p̄ oñdit ꝙ aīa ē pn^m q̄ viuit̄.2°. declat ꝙ aīalia a vegetatiuo ſepari nō pn̄t.3° ex h̄ ꝯcludit aīaꝫ eē pn^m viuēdi ſentiēdi ꝛ itelligēdi ꝛ ꝫm locū mouēdi. 2ª ibi (Separi āt) 3ª ibi (vegetatiuū āt dicim⁹) ꝯtiuet̄ āt ſic.dcm̄ eſt ꝙ qb⁹ ineſt aliqd vnuꝫ pdcoꝝ dn̄r viuere.vñ qꝛ ſic ē ꝛ vegetabilia oīa vn̄r viuere:qꝛ vn̄r i ſeipſis hn̄tia po^{am} ꝛ pn⁹ h⁹ p qd ſuſcipiūt augm̄tū ꝛ decremētū:ꝛ h̄ ꝫm ꝯrios locos.nō.n.vegetabilia augent̄ qdē ſurſū:nō āt deorſū:ſꝫ ſilr̄ i vtroqꝫ ſuſcipiūt augm̄tū qd ſup.eē nō poſſet niſi ab aīa:ſubdit āt ꝙ penit⁹ q̄cūqꝫ alunt̄ q̄uſqꝫ i finē pn̄t accipe alim̄tū viuūt:ſupple p pn^m qd ē aīa. ℭ Nōn^m aūt ꝙ ꝫm Cōmē.moueri ad oēꝫ dr̄iaꝫ pōnis ñ pōt eē ab aliq̄ nāli.ſꝫ oꝫ ꝙ ſit ab aīa.ꝗ eoipo ꝙ vegetabilia augmētant̄ i oēꝫ ptē ꝛ trahūt alim̄tū ꝫ ꝯrios locos.vt ſurſum deorſū: ſilr̄ vtrobiqꝫ oꝫ h̄ eē p pn^m h⁹:qd eſt aīa:ꝛ paliqꝫ po^{am} aīe. ex qbus oib⁹ vult hēre phs ꝙ aīa eſt pncipium quo viuitur. ℭ Deinde cum dicit.

Cō.15 ℭ Separi aūt hoc ab alys poſſe eſt. Alia aūt ab hac ipoſſe in reb⁹ mortalibus:manifeſtū eſt aūt in his que vegetant̄:neqꝫ enim vna eſt in ipſis potētia alia aīe. ℭ Uiuere qdē igit̄ ppter hoc principiū eſt in oībus viuentibus. Cō.16

ℭ Oſtēdit ꝙ alia nō ſepant̄ a vegetatiuo:ſed ipſum pōt ſeparari ab alys.circa qd duo facit:qꝛ pmo fac qd dcm̄ eſt. 2° oñdit ſilꝛ eſſe de ſenſu tactus reſpectu alioꝝ ſenſuum: ſicut de vegetatiuo reſpectu ſenſitiui ꝛ intellectiui:ꝛ ꝫm locum motiui.nā ſic ſenſus tact⁹ pōt ſepari ab alys ſenſib⁹ ꝛ nō ecōuerſo:ſic vegetatiuū in mortalib⁹ pōt ſeparari ab alys:ꝛ nō ecōuerſo.2ª ibi. (Aīal aūt) dicit ꝗ ꝙ ſeparari āt eſt poſſe.hoc.ſ.vegetatiuū ab alys:alia āt i mortalib⁹ ipoſſibile eſt ſeparari ab hoc.i.a vegetatiuo.ꝙ aūt vegetatiuū poſſit ſeparari ab alys.manifeſtū eſt aūt in his que vegetant̄.i.in vegetabilibus ꝛ plantis:in ipſis.n.neqꝫ vna alia potētia aīe ieſt pter vegetatiuū:ſꝫ ipm̄ qdē igit̄ viuere ineſt oībus viuētib⁹:ppter hoc pn^m.ſ.ppter aīam vegetatiuam.nā aīa vegetatiua eſt pn⁹ quo viuit̄. ℭ Notādū āt ꝙ ait in reb⁹ mortalib⁹ nō ſepari alia a vegetatiuo pſeruādo ſe a corpib⁹ ſupceleſtib⁹ que ſi ſint aīata non hn̄t tn̄ de potētys aīe niſi itellectiuū ꝛ deſideratiuū.nō aūt hn̄t vegetatiuā ꝛ ſenſitiuā:vt vult cōmētatoꝛ in.12°.meta.ſup illo ca^o.mouet aūt.intelligētie.n.motrices orbiū:ꝛ ſi habēt ꝟtutē intellectiuā ꝛ deſideratiuā:non tn̄ hn̄t potētiā ſenſitiuā ꝛ vegetatiuā. ℭ Notādū ꝙ ſi in oībus mortalibus vegetatiuū nō ſepat̄ ab alys:oꝫ in oībus talib⁹ viuētibus eſſe aīam vegetatiuā:ꝛ per ꝯñs in oībus huiuſmodi aīa ē pncipiū viuendi. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Aīal aūt pp ſenſū primū:ꝛ nāqꝫ q̄ nō mouet̄ neqꝫ mutātia locū:hn̄tia aūt ſenſuꝫ aīalia dicimus ꝛ nō viuere ſolū:vñr aūt ꝛ h⁹ multa eſſe aīaliū:manētia aūt cū ſint nā:hn̄t ſolū ſenſum.

ℭ Oñdit ſilr̄ eē de tactu reſpcū alioꝝ ſenſuū:ſic de vegetatiuo reſpcū alioꝝ.circa qd duo fac.qꝛ p̄ ait.ꝙ aīal eſt aīal pp tactū.2° oñdit ſenſuꝫ tact⁹ poſſe ſepari ab alys:ꝛ nō eͦ. ibi (Senſitiuū āt) dic ꝗ.ꝙ aīal aūt ē aīal pp ſenſū pmū.i. pp tactū:ꝛ nāqꝫ q̄ nō mouent̄ nꝫ ſr̄ mutātia ꝫ locū:hn̄tia aūt ſenſuꝫ tact⁹ aīalia eē dicim⁹ ꝛ nō viuere ſolū.ſubdit āt ꝙ mlta de numero aīaliū vñr eē h⁹ cū ſint manētia nā.i. nāliter ſolū habēt hūc ſenſum .ſ.tactus. ℭ Notandū aūt ꝙ aīal dicit̄ eſſe aīal pp tactū:qꝛ ſufficit ad h̄ ꝙ ſit aīal ꝙ hēat ſenſum tact⁹.hn̄tia.n.hūc ſolū ſēſū ñ dn̄r eē viuētia tm̄:ſꝫ dn̄r aīalia. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Sēſuū aūt tact⁹ prio ieſt oib⁹:ſic aūt vegetatiuum pōt ſeparari a tactu:ꝛ ab omni ſenſu:ſic ꝛ tactus ab alys ſenſibus. Cō.17

ℭ Oñdit ſenſū tact⁹ ſepari ab alys.d.ꝙ d nūero ſēſuū ille ſſus q p̄ ieſt oib⁹ aīalib⁹ ē tact⁹:qꝛ ſic vegetatm̄ pt ſepari a tactu:ꝛ ab oī ſenſu.ſic ꝛ tact⁹ ab alys ſenſib⁹ ſepari pt. ſilr̄ ē.n.de vegetatiuo reſpcū oiuꝫ alioꝝ:ꝛ d tactu reſpcū oiuꝫ ſenſuū. ℭ Nō^m āt ſic eē recolligēda ꝟba phi ꝙ ſic vegetatiuū reſuat̄ i oib⁹ alys:ꝛ alia ñ pn̄t ſepari ab ipo:ſic ſenſus tact⁹ reſuat̄ in oī aīali:ꝛ aly ſenſus nō pn̄t ſepari ab eo:oꝫ ꝙ ſic aīa q̄ ē pn^m tāgēdi ē pn^m ſentiēdi ꝫ oēs alios ſenſus ſic ēt oꝫ ꝙ aīa ſic eſt pn^m viuēdi ſic ſit pn^m oiuꝫ alioꝝ vt ſit pn^m ſentiēdi itelligēdi:ꝛ ꝫm locū mouēdi. ℭ Deiñ cū dic.

ℭ Vegetatiuū autēꝫ dicim⁹ ptē huiuſmodi aīe qua ꝛ vegetabilia pticipāt:aīalia autē oīa vñr tāgēdi ſenſum hn̄tia. ℭ Propter quā aūt cāꝫ. Cō.18 vtrūqꝫ hoꝝ q accidit poſteri⁹ dicem⁹:nūc aūt in tm̄ dictum ſit ſolū:ꝙ eſt aīa hoꝝum q̄ dicta ſunt pricipiū:ꝛ his determiata eſt vegetatiuo

ſenſitiuo: intellectiuo: ⁊ motu.

¶ Cōcludit ex dictis aīaȝ eē pn^m oīuȝ iſtoꝝ. d. ꝙ vegetatiuuȝ āt dicim⁹ ptē potētialē ſiue potētiā h⁹ aīe q̄ vegetatiua pticipāt ⁊ ſup. potētiaȝ tactiuā eē dicim⁹ p quā oīa aīalia vṅr eē hṅtia tāgēdi ſenſū. ſȝ pp quā cāȝ vtrūq; hoꝝ accidit ꝙ potētia vegetatiua ieſt oīb⁹ viuētib⁹: ⁊ pōt ſepari ab alīs ⁊ nō eꝯ. ⁊ potētia tactiua ieſt oīb⁹ aīalib⁹ ⁊ pōt ſepari ab alīs ſenſib⁹ ⁊ ñ eꝯ. q̄re. l. h̄ ꝯtigat dicem⁹ poſteri⁹ circa finē tertīj h⁹. nūc āt ſolū intm̄ dcm̄ ſit ꝙ aīa eſt pn^m oīuȝ hoꝝ q̄ dicta ſunt: ⁊ ē pn^m vegetādi ſentiēdi ⁊ itelligēdi ⁊ ḃm locū mouēdi: ⁊ h⁹ aīa ē determiata. i. diſticta his .i. i reb⁹ aīatꝰ vegetatio ſēſitiuo itellectiuo ⁊ motiuo ḃȝ locū. ¶ Nōn^m āt ꝙ ait aīaȝ i reb⁹ aīatis eē diſtictā p h̄ 4^m: qꝛ aīata repiūt̄ i q̄druplici gradu vt ſupi⁹ diffuſi⁹ dixim⁹.

Cō.19. Utrū aūt vnūq̄dq; hoꝝ ē aīa: aut ps aīe: ⁊ ſi pars: vtrū q̄dē ſicut ſit ſepabilis rōne ſolū: aut in loco.

¶ Poſtq̄ phus dic̄ aīam diſtigui p has potētias. vȝ. p vegetatiuū ſenſitiuū itllīuū ⁊ ḃȝ locū motiuū ⁊ oñdit eā eē pn^m viuēdi ſentiēdi itelligēdi ⁊ ḃm locū mouēdi. nūc i pte iſta īqrit qūo potētie he ꝯpāt̄ ad aīaȝ. circa qđ duo fac̄: qꝛ p̄ circa h̄ mouet qōes q̄ſdā. 2°. exeq̄t̄ d̄ qōnib⁹ illis. ibi (De qbuſdā āt hoꝝ) dicit ḡ ꝙ q̄ri pōt vtꝝ āt vnūq̄dq; hoꝝ. i. vnaq̄q; haꝝ potētiaꝝ ē aīa aut ē ps potentialꝭ aīe ⁊ ſi ē ps. vtꝝ ſic ſit ps vt vna haꝝ potētiaꝝ ſit ſepabilꝭ ab alia rōne ſolū. i. diffōne aut ſit ſeparabilis loco. i. ſubo. ¶ Nōn^m āt ꝙ ꝓpetates ⁊ accñtia q̄dā ſunt diſticta abinuicē rōne ⁊ diffōne ⁊ eēntialr: nō tñ ſubo ⁊ loco vt ſi in eodeȝ pomo ⁊ in eadē pte. ⁊ in eodē loco vel ſubo eēnt coloꝛ ⁊ ſapoꝛ: adhuc iſta duo differūt eſſentialiter: ſed nō differunt ſubiecto ⁊ loco. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De qbuſdā aūt hoꝝ nō eſt difficile videre: quedam autem dubitationem habent.

¶ Exeq̄t̄ de qōnib⁹ p̄dictis. ¶ Ad cui⁹ euidentiā ſciēdū ꝙ ſoluta qōne 2ª ſoluit̄ p̄^a. nā ſi bñ ſciuerim⁹ qūo diſtiguūt̄ ⁊ qūo ſepant̄ abiuicē vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ cetera talia: appebit vtꝝ qōlȝ eoꝝ ſit aīa vel ps aīe. nā cū i eodē ñ ꝯtigat ſilꝭ eē pl̄es aīas niſi vbi pl̄a d̄ iſtis ſilꝭ ſunt: nō erit qōlȝ eoꝝ aīa: ſȝ ps aīe. tota ḡ difficultas ē qūo h⁹ ptes potētiales aīe ſint ſilꝭ ⁊ qūo diſtiguūt̄. duo ḡ facit: qꝛ p̄ oñdit qūo ſunt ſilꝭ. 2°. qūo diſtiguunt̄ ibi (Rōne aūt ꝙ altere) circa p̄^m duo facit: qꝛ p̄ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2°. exeq̄t̄ de itēto ibi (Sicut. n. in plātis) dicit ḡ ꝙ de qbuſdā āt hoꝝ. i. haꝝ potētiaꝝ nō eſt difficile videre qūo ſunt ſilꝭ ⁊ qūo diſtiguūt̄ q̄dā āt dubitatōeȝ hñt. nā in vegetabilib⁹ ⁊ ſenſibilib⁹: eo ꝙ talia magis nobis ſūt nota nō ē difficile videre qūo talia ſe hñt: ſȝ dubiū ē de rōne ⁊ itllu. ¶ Deide cū dic̄.

Cō.20 ¶ Sic̄. n. in plātis q̄dā diuiſa vident̄: ⁊ viuētia ſepata abiuicē tanq̄ exñte in his aīa: actu q̄deȝ vna in vnaq̄q; plāta: potētia aūt pl̄ib⁹.

¶ Exeq̄t̄ de itēto. circa qđ tria facit: qꝛ p̄ oñdit facile eē h̄ videre in vegetabilib⁹ ⁊ plātis. 2°. declarat h̄ ēt eē facile i ſenſibilib⁹ vel in aīalib⁹. 3° ait difficultatē hr̄e circa intellectū ⁊ ꝓſpectiuā potentiā. 2ª ibi (Sic videmus) 3ª ibi (De itllu aūt) dicit ḡ facile eē h̄ videre i aliq̄b⁹ ſicut appet in plātis ⁊ in vegetabilibus. q̄dā. n. vegetabilia diuiſa ⁊ ſepata abiuicē vident̄ ⁊ viuētia eē tāq̄ exñte in his vna q̄deȝ aīa actu. in vtraq; plāta. i. in vtraq; pte plātaꝝ pl̄ibus aūt in potētia. ¶ Nōn^m aūt potentias aīe vegetatiue eē augmentatiuū nutritiuū ⁊ gñatiuū: q̄re ſi planta diuiſa in q̄libet pte ei⁹ h̄ oīa reſeruari pñt: pȝ h⁹ potētias in plātis nō eſſe diuiſas loco ⁊ ſubo: ita ꝙ in vna pte plāte ſit nutrimētuȝ: in alia v̄o augmētatiuū: imo ps q̄libȝ nutrit̄ ⁊ augmētat. ¶ Nōn^m ꝙ cū aīa plāte extēdat̄ ḃȝ extenſionē ei⁹: qꝛ forma mālis extendit̄ extēſiōe mãe: q̄diu plāta ē ꝯtinua tādiu eſt vna aīa i tota plāta: ſȝ diuiſa plāta ptes plātarū pñt iteꝝ radicari i terra ⁊ viuere. ⁊ in q̄lib; eaꝝ reſeruabitur aīa: q̄re aīa in plāta ē vna in actu: ſȝ ſūt m̄lte i potētia: qꝛ p diuiſionē plurificari pñt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic videmus ⁊ circa alias dr̄ntias aīe accidere: vt i Entbomis decifis: ⁊. n. ſenſum vtraq; ptiū hȝ ⁊ motū ḃȝ locū: ſi āt ſenſuȝ ⁊ phātaſiā ⁊ appetitū: vbi q̄dē. n. ſenſus eſt: ⁊ triſtitia ⁊ letitia ē: vbi āt hec ſunt ex nec̄itate deſideriuȝ ē.

¶ Oñdit h̄ eē facile videre i ſenſibilib⁹. d. ꝙ ſic videmus accidere. ⁊ circa alias dr̄ias aīe vt i enthomis dciſis. i. vt i aīalib⁹ q̄ deciſa viuūt cuiuſmōi ſūt aīalia ānuloſa. ⁊. n. i talib⁹ vtraq; ptiū deciſaꝝ hȝ ſenſū ⁊ motū ḃm locū. ſi āt ſenſuȝ hñt ⁊ fātaſiā ⁊ hñt appetitū: qꝛ vbi ē ſenſus ibi ē triſtitia. i. doloꝛ ⁊ letitia. vbi āt h̄ ſūt ex nec̄itate ⁊ d̄ſideriū ē. i. appetit⁹. ḡ ſic̄ i plātis potētie vegetabiles ñ ſūt diuiſe loco ⁊ ſubo ſic ⁊ i aīalib⁹ ſenſitiuū extimatiuū appetitiuū ⁊ ḃȝ locū motiuū nō ſūt diuiſa loco ⁊ ſubo: qꝛ deciſo aīali i q̄lȝ pte ei⁹ hec oīa reſeruari pñt.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ h̄ ſit veꝝ ꝙ dciſo aīali i q̄lȝ pte ei⁹ reſeruari poſſit extimatio vel fantaſia. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ h⁹ v̄tutes vt ait ꝯmentatoꝛ ſup. 3^m h⁹ hñt eſſe in capite: q̄r determant ſibi ſpāle organū: nō ḡ reſeruāt̄ in q̄lȝ pte corpis. ¶ Dōm ꝙ vt ait ꝯmta. duplex ē fantaſia. q̄dā determiata ⁊ pfecta: ⁊ q̄dā q̄ſi indetermiata ⁊ ipfecta. d̄termiata āt ⁊ pfecta dr̄ illa q̄ñ abſentib⁹ ſenſibilib⁹ pñt adeē fantaſie ⁊ imagiatōes. vñ ꝯmētatoꝛ ait ꝙ i eis q̄ ſr̄ pfecta īueniūt̄ talia i abſētia ſenſatoꝝ. q̄dā āt ē imagiatio ⁊ fantaſia ipfecta vt illa q̄ ſp ē ꝯiūcta ſenſui ⁊ nihil imagiat̄ niſi ſit aliq̄d actu mouēs ſenſū. p̄^a imagiatio pp ſui pfectōeȝ determat ſibi ſpāle organū. 2^a v̄o ſeq̄t̄ oēs ptē ſēſibilē: ⁊ hȝ eſſe in q̄cūq; pte ſit ſenſus. nā cū ptes ſenſibiles doleāt ſi ꝯiūgant̄ alicui pūgitiuo vel alicui diſcōueniēti: ⁊ delectēt̄ ſi ꝯiūgāt̄ ꝯueniēti: oȝ ḃȝ hūc motū ſcm̄ a ſenſu aīal imaginari fugā cū dolet ad p̄ñtiā ſenſibilꝭ triſtabilis: vꝭ imaginari ꝓſecutōeȝ cū delectat̄ ad p̄ñtiā ſenſibilꝭ. ⁊ p h̄ pȝ ſolo ad obm̄: qꝛ aliq̄ fantaſia determiat ſibi organū: aliq̄ v̄o nō.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: qꝛ vr̄ velle ꝙ ḃȝ locū motiuū nō ſepet̄ a ſenſitiuo: ꝯriū aūt h⁹ oñdebat̄ ſupra. dicebat̄. n. ꝙ aīalib⁹ ipfectis ſenſitiuis īerat ſenſitiuū q̄b⁹ nō īerat ḃȝ locū motiuū. ¶ Dōȝ ꝙ duplex eſt mot⁹ ḃȝ locū vn⁹ pgreſſiuus. ⁊ h̄ nō ꝯpetit aīalib⁹ oīb⁹. ali⁹ v̄o dilatatōis ⁊ ꝯſtrictōis: ⁊ h̄ ꝯpetit aīalib⁹ q̄tūcūq; ipfectis. nā aīalia ex q̄ ſentiūt cuȝ pūgunt̄ ⁊ ſentiunt triſtabile retrahūt ſe: ⁊ mouent̄ motu ꝯſtrictiōis: cum v̄o ſentiūt d̄lectabile ampliāt ſe ⁊ mouent̄ motu dilatatōis. hec ḡ q̄tuoꝛ ſunt īſepabilia loco ⁊ ſubo. vȝ. ſenſus imagiatio ipfecta appetit⁹ ⁊ mot⁹ ḃm locū. nā aīalia ſtatiȝ cū ſentiūt doloreȝ vel delectatōeȝ imaginant̄ ⁊ appetūt fugere doloꝛē ⁊ ꝓſeq̄ d̄lectatōeȝ. ⁊ p ꝯñs mouet̄ aliq̄ motu ad ꝓſeq̄ndū d̄lectabile ⁊ ad fugiēdū nociuū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ De itellectu autem ⁊ ꝓſpectiua potētia nihil adhuc manifeſtū ē: ſȝ videt̄ gen⁹ alterū aīe eē: ⁊ hoc ſolū ꝯtigere ſepari: ſicut ꝑpetuū a coꝛruptibili. Cō.21.

¶ Relique aūt ptes aīe manifeſtū eſt ex his ꝙ nō ſeparabiles: ſicut q̄dā dicunt. Cō.22

¶ Ait dubiū eſſe de itllu qūo ſe habeat ad potētias alias. dicit ḡ ꝙ de itllu ⁊ ꝓſpectiua potētia nihil ē plene adhuc manifeſtū qūo ſe hēat ad potētias alias: ſȝ vr̄ h̄ eſſe alterū gen⁹ potētiaꝝ. ⁊ h̄ ſolū gen⁹ potētiaꝝ ſiue hꝭ ſola potētia vr̄ ꝯtigere ſepari ab alīs. i. a vegetatiuo ⁊ ſenſitiuo ſic̄ ꝑpetuū a coꝛruptibili: reliq̄ aūt ptes potētiales aīe manifeſtuȝ ē ex his q̄ dicta ſūt ꝙ nō ſunt ſic ſepabiles ſic̄ dicūt

qdā.i.ſicut dixerūt platonici.plato.n.volebat ꝙ ꝯcupiſcibilis eēt i corde nutritiua i epate:ſꝫ vt pꝫ ex dictis appetitus ⁊ ꝯcupiſcibilis ſeqꝛ̃ oēm ꝑtē ſenſibilē ⁊ nō epar tātū: qꝛ vbicūqꝫ ē ſenſus ibi ē fantaſia:⁊ appetitꝰ. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ itellectꝰ eſt alteꝝ genꝰ potētiaꝝ aīe: qꝛ ē potētia nō organica:pp̄ qđ ſola ipa ē ſepata accipiēdo ſepatōeꝫ ꝑut aliqd nō ē organo affixū ⁊ ꝯiunctū.cetere aūt potētie ſenſibiles:qꝛ ſunt ꝑfectiores orgāoꝝ nō ſunt ſepabiles vt opinabatur plato:nec etiā ſunt ſic ſepabiles ꝙ poſſint eē abſqꝫ organo corporali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Rōne āt ꝙ altere manifeſtū ē. ſenſitiuo.n.eē ⁊ opinatiuo alteꝝ.ſiqdē ⁊ ſentire ab ipo ⁊ opinari.ſilr aūt ⁊ alioꝝ vnūqđqꝫ q̄ dicta ſunt.

¶ Oſtēdit qūo he potētie ſunt diſticte. circa qđ duo facit. qꝛ p̊ oñdit qūo ſunt diſticte rōne.2° qūo diſtiguūꝛ̃ ſubo ⁊ loco ibi.(Qđ aūt qbuſdā)dic̃ g̊ ꝙ rōne āt he potētie ſint altere ⁊ diſticte manifeſtū ē.nā ſenſitiuo ⁊ opinatiuo ē alteꝝ eē.i.altera diffō ⁊ altera rō.ſi qdē ſentire ſit alteꝝ ab ipo opinari.ſilr ⁊ vnūqđqꝫ alioꝝ q̄ dicta ſunt.i.vnaqueqꝫ aliaꝝ potētiaꝝ de qbꝰ diximus differt ab alia ſup.ſi actus eiꝰ differt ab actu alteriꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ potētie diſtiguūtur ꝑ actꝰ ſic̃ actꝰ ꝑ obā:q̄re ſi ſentire ⁊ opiari. ⁊ alij actus aliaꝝ potētiaꝝ differūt abiuicē opꝫ ſenſitiuū ⁊ opinatiuū ⁊ potētias alias abiuicē differre. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ he potentie q̄tūcūqꝫ fundenꝛ̃ in eodē organo ⁊ in eodē ſubo differunt tñ eēntialr ⁊ formaliter:cū g̊ ratio ⁊ diffinitio ſumatur a forma: nō dicunꝛ̃ he potentie loco ⁊ ſubo diſtingui: ſed diffōne ⁊ ratione. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 23. **¶ Quod aūt qbuſdā aialiuꝫ omnia inſunt hec: qbuſdā vō quedā hoꝝ:alteris aūt vnū ſolum. Hoc aūt facit differentiā aialiū: ꝓpter quā aūt cauſaꝫ ſit factū in poſterius intēdendū eſt. Similiter aūt ⁊ circa ſenſus accidit:alia quidē habent oēs:alia vero quoſdā: quedam vero vnū maxime neceſſarium factum.**

¶ Oſtēdit qūo he potētie differunt ſubo ⁊ loco.d.ꝙ aūt qbuſdā aialiū iſunt oia h̄.i.oēs hꝫ potētie: qbuſdā vō iſunt q̄dā hoꝝ.i.aliq̄ haꝝ potētiaꝝ.alteris aūt ineſt vnū ſolū.⁊ ſubdit ꝙ h̄ eſt qđ facit dr̄iaꝫ aialiū:⁊ ēt ſupplēdū eſt ꝙ h̄ eſt qđ facit dr̄iam iter oia aiata ⁊ iter hꝫ potētias. nā ſm ꝙ aliq̄ aiatoꝝ vel aliq̄ aialiuꝫ hn̄t plēs vel pauciores de hꝫ potētijs ſic ſunt magis vel minꝰ ꝑfecta:ſꝫ pp̄ quā cām hoc ſit ꝑfectū ꝙ he potētie ſic diſtinguūꝛ̃ ⁊ loco ⁊ ſubo:qꝛ aliq̄ repiunꝛ̃ in vno ſubo ⁊ i vno aiato q̄ nō repiunꝛ̃ in alio poſteriꝰ ē intēdendū:qꝛ circa finē libri hꝰ dicetꝛ̃:addit aūt ꝙ id qđ accidit circa oēs hꝫ potētias: ſilr aūt accidit ⁊ circa ſenſus:qꝛ alia qdeꝫ aialia hn̄t oēs ſenſus.alia vō habēt quoſdā.i.aliquos:ſꝫ q̄dā aialia hn̄t vnū ſolū maxie nec̃iū vt tactū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ hr̄e plēs vel pauciores ꝺ̄ potētijs aſſignatis facit dr̄iam in ipis aialibꝰ ⁊ vlr in oibꝰ aiatis ⁊ ēt in ipſis potētijs.nam ſm ꝙ aliq̄ aialiū vel aliq̄ aiatoꝝ hn̄t plēs vel pauciores de illis potētijs.ſic ſunt magis vel minꝰ ꝑfecta.vñ plāta q̄ hꝫ vnū ſolū.vt vegetatiuū imꝑfectior ē oibꝰ. ¶ Rurſus h̄ facit dr̄iaꝫ in ipis potētijs:qꝛ ſi aliq̄ potētiaꝝ repiunꝛ̃ in aliq̊ aiato ⁊ aliq̄ in alio ꝯtigit potentias illas differre nō ſolū rōne ⁊ diffinitione: ſed etiaꝫ (loco ⁊ ſubiecto.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ potētie aīe differāt rōne ſolū:vel ēt loco ⁊ ſubo. ¶ Dōꝫ ꝙ haꝝ potētiaꝝ q̄dam ſunt ꝑticulares vt viſus auditꝰ guſtꝰ ⁊ odoratus.q̄daꝫ vō ſunt q̄ſi vlēs diffuſe ꝑ totū corpus vt vegetatiuū tactiuū imagiatiuū appetitiuū ⁊ ſm locū motiuū.ſi g̊ ſit qđ nō de potētijs diffuſis ꝑ totū corpꝰ:ſꝫ de determinātibꝰ ſibi ſpāle organū planū ē tales potētias nō ſolū differre rōne:ſed ēt loco ⁊ ſubo vt viſus ſic ē in oculo ꝙ nō in lingua:⁊ guſtꝰ ſic i ligua ꝙ nō in oculo:ſꝫ ſi loq̄mur ꝺ̄ potētijs diffuſis ꝑ totū corpꝰ.ſic dicūt qdā ꝙ i diuerſis diſtiguūꝛ̃ loco ⁊ ſubiecto:ſꝫ nō in eodē vt vegetatiuuꝫ diſtiguiꝛ̃ a ſenſitiuo in diuerſis:eo ꝙ ſenſitiuū repiꝛ̃ in aiali.vegetatiuū vō repitur i plāta in q̄ nō repiꝛ̃ aliqs ſenſus.dr̄e tñ poſſumus ꝙ q̄ diſtiguūꝛ̃ i diuerſis aiatis loco ⁊ ſubo diſtiguunꝛ̃ ēt i eodē aiali.nā ſic̃ vegetatiuū ⁊ augmētatiuū repiunꝛ̃ in plāta in q̄ nō repiꝛ̃ ſenſus:ſic in eodē aiali repiunꝛ̃ aliq̄ ꝑtes q̄ viuūt ⁊ augmētanꝛ̃:⁊ tñ nō ſentiunt vt oſſa ⁊ aliq nerui.⁊ ēt caro ipa nō ē illud in q̊ tāq̄ꝫ in ſubo fundaꝛ̃ ſenſus tactꝰ:ſꝫ eſt mediū i tali ſenſu.vt ifra dicetꝛ̃: organū vō tactꝰ ē qdā neruꝰ diffuſus ꝑ totū corpꝰ hn̄s in ſe multos ramuſculos. vt g̊ ſit ad vnū dr̄e q̄cūqꝫ potētie diſtiguūꝛ̃ loco ⁊ ſubo in diuerſis aiatis.diſtiguūꝛ̃ etiā in eodē. Nā ſicut repiꝛ̃ aial qđ nō videt nec audit:ſentit tñ ſm ſenſum tactꝰ:ita repiꝛ̃ aliq̄ ꝑs corpis in q̄ reſeruaꝛ̃ ſenſus tactꝰ:vbi nec reſeruaꝛ̃ auditꝰ nec viſus.⁊ ſic̃ plāte viuūt.⁊ ñ ſentiūt:ſic i eodē aiali q̄tūcūqꝫ ꝑfecto iueniꝛ̃ aliq̄ ꝑs corpis q̄ nutriꝛ̃ ⁊ augmētaꝛ̃:⁊ tñ ñ ſentit.ſemꝑ.n. ⁊ in eodē ⁊ i diuerſis p̊ora ſepantur a poſteriorībꝰ nō eꝯ̊.vt ſic̃ in diuerſis aiatis repiꝛ̃ vita ſine ſenſu.nō ſenſus ſine vita ſic i eodē aiali repiunꝛ̃ ꝑtes q̄ viuūt ⁊ nō ſentiūt:nulle tñ ꝑtes ſūt q̄ ſentiāt ⁊ nō viuāt. ſm h̄ g̊ dr̄ia haꝝ potētiaꝝ ꝓut accipiēda eſt rōne ſolū vl̄ etiā loco ⁊ ſubo iueſtigari poterit ꝑ iā dicta.

Quoniā aūt quo viuimus ⁊ ſentimus dupliciter dr̄.ſicut quo ſcimus. dicimus aūt hoc qdē ſciam:illud aūt animā.vtroqꝫ.n.hoꝝ dicimur ſcire. ſilr ⁊ quo ſanamur:alteꝝ qdē ſanitas eſt: aliud āt parte quadā corpis:aut ⁊ toto.hoꝝ aūt ſciētia qdē: ⁊ ſanitas forma: ⁊ ſpēs quedā ⁊ ratio:vt actus ſuſceptiuoꝝ hic quidē ſciētifici:illa vero ſanabilis. videꝛ̃.n.in patiente ⁊ diſpoſito actiuorum ineſſe actus. Cō.24

¶ Poſtq̄ꝫ phs docuit ſumere ꝓpriā diffōnes vniuſcuiuſqꝫ aīe ſꝫ diuerſa opa vite ⁊ ſꝫ diuerſas potētias: ⁊ ꝯparauit ipas potētias ad ipaꝫ aiaꝫ.in ꝑte iſta vult oñdere ꝙ ad ꝑfectā diffōnē aīe:oꝫ ꝙ diffōni ſpāli ſupaddaꝛ̃ p̄dicta diffō cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ vt ſupra tāgebaꝛ̃ diffōnes ſpāles dāde de aīa ſūt q̄tuor ſꝫ q̄tuor gradus aiatoꝝ vt aīa ē q̊ viuiꝛ̃ q̄tū ad plātas:q̊ ſentiꝛ̃ q̄tū ad aialia imꝑfecta:q̊ fit motꝰ ſm locū q̄tū ad ꝑfecta.⁊ 4ª diffō ſpālis ē ꝙ aīa eſt q̊ p̊ itelligiꝛ̃ q̄tū ad aiaꝫ hūanā:ſꝫ cū aīa ſit forma corpis.oꝫ in diffōne eiꝰ facere mētiōeꝫ de corpe.diffō ergo illa corpis.ſ.ꝙ aīa ē actꝰ corpis q̄ ſpālē mētiōeꝫ facit de corpe addenda ē iſtis diffōnibꝰ ſpālibꝰ vt ꝯpletiꝰ hēaꝛ̃ diffō aīe. ¶ Diffiniēda ē g̊ ſic aīa:ꝙ eſt actꝰ corpis q̊ p̊ viuiꝛ̃ vel ē actus corpis q̊ p̊ ſentiꝛ̃.⁊ ſic cuilibet diffōni ſpāli ſupaddēda ē illa diffō cōis. phs g̊ in oñdēdo ꝙ i determinādo ꝺ̄ aīa oꝫ ſpālē mētōeꝫ facere de corpe ⁊ i oñdēdo ꝙ diffōnibꝰ ſpālibꝰ ſupaddēda ē diffō cōis q̄ facit ſpālē mentioneꝫ de corpe:tria facit:qꝛ p̊ ꝓbat aiaꝫ eſſe actū ⁊ formā corpis.2° ex h̄ oñdit ꝙ in determinādo de aīa oꝫ ſpālem mētōeꝫ facere ꝺ̄ corpe.3° ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄lr diffiniēda ſit aīa.2° ibi.(Et pp̄ h̄ hn̄.)3° ibi(Oꝫ qdē igꝛ̃)circa p̊ꝰ duo facit ſꝫ ꝙ duplr̄ ꝓbat itentū.2° ibi.(Triplr̄.n. dicta)in probādo aūt animaꝫ eſſe formā intendit talem rationem.viuimus ſentimus ⁊ ſanamur ⁊ vl̄r omnem actōeꝫ facimꝰ p̊ncipalr̄ ꝑ formā:ex ꝯñti ꝑ māꝫ:ſꝫ aīa eſt q̊ p̊mo viuimus ⁊ ſentimus: ⁊ alias actōes facimus.g̊ aīa ē forma ⁊ ñ mā. In hac āt rōne ſic ꝓcedit:qꝛ p̊ ponit maio-

rem.2ᵃ minorē.3ᵃ ɔ̄nē.2ᵃ ibi (Anima āt hoc) 3ᵃ ibi (Quare rō q̄dā) ponit ĝ ꝓ maiorē. vȝ. ꝙ agere p̄ncipal'r est a forma ⁊ ex ɔ̄ūti a mā. dicens ꝙ q̄si quo viuimus ⁊ quo sentimus dr̄ dupl'r sicut ⁊ quo scimus. dicimus autē h̄ ꝑ qd̄ scimus eē q̄dē sciam illud aūt esse aiam. vtroq; .n. boꝝ tam scia q̄ⱥ aia dicimur scire. sil'r aūt ⁊ q̄ sanamur est dupl'r: q̄ꝛ aliud q̄dē est sanitas: aliud aūt ē quo dicimur sanari: tāq̄ ꝑte q̄dā corporis aut tanq̄ ⁊ toto corpore boꝝ aūt q̄bꝰ sanamur ⁊ scimus scia q̄dē ⁊ sanitas se h̄ȝ sicut forma ⁊ species q̄dā: ⁊ sic rō ⁊ vt actꝰ susceptiuoꝝ a q̄bꝰ sup. p̄mo ⁊ p̄ncipaliter egredit̄ agere: ⁊ subdit q̄ū o sciētia ⁊ sanitas sunt actus ⁊ forma susceptiuoꝝ. dicēs ꝙ hec q̄dē. s. scia est actꝰ ⁊ forma sciētifici. i. aie sciētifice: illa vo. s. sanitas ē actus ⁊ forma corpis sanabilis. ex h̄ aūt vult h̄re ꝙ oȝ ad ip̄ȝ agere vt ad ip̄m scire vel ad ip̄m viuere aliq̄d coopari subm̄. nā vt subdit. in patiēte. n. ⁊ disposito videt̄ actiuoꝝ iesse actꝰ. nā semp ꝑpria forma regrit ꝑpriā ⁊ dispositā mā̄.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄uo agere a forma ⁊ a subiecto: sȝ p̄ncipal'r a forma vt scire ⁊ cōsiderare ꝑ sciam ē a scia ⁊ ab aia: sȝ p̄ncipal'r a scia ⁊ actus sanatōis ē a sanitate q̄ est forma corpis ⁊ ēt ab ipso corpe: sȝ p̄ncipaliꝰ est a sanitate. ¶ Dōȝ ꝙ omne qd̄ agit: agit vt est in actu: ⁊ q̄ꝛ p̄ncipal'r actꝰ dr̄ de forma. iō agere p̄ncipaliter est a forma: mā aūt si ē in actu hoc ē iq̄ūtū est ɔiūcta forme: q̄re si mā est rō agēdi h̄ est ex ɔ̄ūti iq̄ūtuȝ ē in actu ꝑ formā. ꝙ aūt ipsa mā sit aliq̄ mō rō agēdi pȝ: q̄ꝛ eo ip̄o ꝙ actus actiuoꝝ sunt in patiente ⁊ disposito: ⁊ eo ipso ꝙ ꝑpria forma nō h̄ȝ eē nisi in ꝑpria materia: sic materia ꝑpa regrit vt sit sub ꝑpria forma: sic oȝ ip̄aȝ materiā saltē ex ɔ̄ūti eē rōnē ⁊ cām ⁊ ois actꝰ ⁊ ois actōis q̄ egredit̄ a forma. iō p̄hus in volēdo oñdere ꝙ agere p̄ncipal'r erat a forma dixit ꝙ forma erat actꝰ ⁊ rō susceptiui. volēdo āt ꝓbare ꝙ ad ip̄ȝ agere aliq̄d faciebat materia ⁊ subm̄: dixit ꝙ actꝰ actiuoꝝ sunt in patiēte ⁊ disposito vel ꝙ idē ē: oȝ ꝑpriā formā iesse ꝑpe materie. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Anima autē hoc quo viuimus: ⁊ sentimus: ⁊ mouemur: ⁊ itelligimus primo. Quare ratio vtiq; quedam erit ⁊ species: sed non vt materia ⁊ vt subiectum.**

¶ Posita maiori. vȝ. ꝙ agere p̄ncipal'r ⁊ ꝑ se est a forma ponit minorē ⁊ infert ɔ̄nē dicēs ꝙ aia aūt ē hoc q̄ p̄mū ⁊ p̄ncipaliter viuimus sentimus mouemur ⁊ itelligimus. q̄re erit vtiq; ipsa aia sic q̄dā rō ⁊ sp̄ēs ⁊ nō vt materia ⁊ subȝ. ¶ Nōᵐ aūt ꝙ aia est quo p̄mo viuimus sentimus ⁊ itelligimus ⁊ mouemur: q̄ꝛ viuere ꝑut noiat opa vite ⁊ etiaȝ opa sensitiua ⁊ alia q̄cūq; opa opat̄ aia mediātibꝰ aliq̄bꝰ potētijs: ita ꝙ aia respectu illoꝝ opeꝝ se habȝ sicut p̄ncipiū p̄ncipale ⁊ p̄mum. potentie vo sicut p̄ncipiū imediatū ⁊ primum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.25 ¶ **Tripliciter. n. dicta suba sicut diximus: quarū hec q̄dē sp̄ēs: illud aūt materia: aliud aūt ex vtrisq;: hoꝝ aūt materia q̄dē potētia: sp̄ēs autē actus: postea ex vtrisq; aiatū nō corpꝰ est actꝰ aie: sed ipsa corporis cuiusdam.**

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē ꝙ aia sit actus ⁊ forma dicens ꝙ. sicut. n. diximus triplex ē dicta suba: quaꝝ h̄ q̄dē est sp̄ēs: illud vo materia: aliud aūt ē ex vtrisq; ɔpositū. hoꝝ āt triū materia ē q̄dē potētia sp̄ēs aūt ē actꝰ postea ex vtrisq; est ip̄ȝ aiatū. ĝ materia ⁊ corpꝰ sunt ꝑtes aiati. oȝ ĝ alteꝝ hoꝝ esse formā ⁊ actū alteriꝰ: sȝ corpꝰ nō ē actꝰ aie: sȝ oȝ ꝙ ipsa aia sit actꝰ ipsiꝰ corpis. aia ĝ erit actꝰ ⁊ forma. ¶ Nōnduȝ aūt ꝙ nūq̄ ex duobꝰ is fit vere vnū nisi vnū illoꝝ se hēat vt actus. aliud vo vt potentia: q̄re si ex aia ⁊ corpe fit aiatuȝ. oȝ vnū eē actū respcū alteriꝰ: sȝ corpus nō ē actus aie erit ergo aia actus eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et ꝑꝑ hoc bn̄ opinant̄ q̄bus videt̄: neq; sine corpe esse: neq; corpus aliq̄d aia. corpus q̄dē enim nō est: corporis aūt aliquid est. Et ꝑpter hoc in corpore huiusmodi: ⁊ nō sicut priores ad corpus aptabāt ipsam: nihil diffinientes in quo: ⁊ quali: ⁊ vere cuȝ nō videat̄ accipe qd̄libet ɔtingēs. sic aūt fit ⁊ scd̄m rōneȝ. Uniuscuiusq; enim actus in potētia existētis: ⁊ in ꝑpria materia aptus natus est fieri.** Cō.26.

¶ Ostēso aiaȝ esse actū ⁊ formā corpis. ait ex h̄ ꝙ in determinādo de aia oȝ sp̄alē mētōeȝ facere de corpe. ⁊ tūc concludēdū est ꝙ diffōni sp̄ali supaddēda ē diffō cōis q̄ sp̄alem mētiōeȝ facit de corpe. dicit ĝ. ⁊ ꝑꝑ h̄ sup. ꝙ aia ē actꝰ ⁊ forma corpis: bn̄ opinant̄ q̄bꝰ vr̄ neq; aiaȝ eē sine corpe: neq; eē aliq̄d corpꝰ: corpus q̄dē. n. nō ē aia: est tn̄ aia aliq̄d corpis: q̄ꝛ ē forma ⁊ actus eius: ⁊ ꝑꝑ hoc aia ē in corpe ⁊ in corpe h̄ȝ. s. apto ⁊ disposito. ⁊ iō nō ē adaptāda q̄cūq; aia ad qd̄cūq; corpꝰ: sic q̄dā p̄ores. i. q̄dā ātiquoꝝ adaptabāt ip̄aȝ aiaȝ ad qd̄cūq; corpꝰ: nihil tn̄ diffiniētes i q̄ ⁊ q̄li corpore oȝ eē aiaȝ: ⁊ vere rephēsibiles erāt: cū nō videat̄ aia accipe idn̄ter qd̄libȝ corpꝰ ɔtingēs. sic aūt fit ⁊ s̄m rōneȝ si ꝑpriū corpꝰ adaptet̄ ꝑpe aie. nā actꝰ vniuscuiusq; i potētia existētis in materia disposita ⁊ ꝑpria aptꝰ natus ē fieri. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ forma vt forma ē semp ē in materia. ꝙ si ɔtigat aiaȝ separi a corpe quādiu manet sepata n̄ ē forma materie: q̄ꝛ nō iformat ipsam materiā. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ antiq̄ determinātes de aia ⁊ nihil diffinientes de susceptibili fuerūt pytagorici q̄ fabulose loq̄ntes dicebāt q̄libet aiam igredi qd̄libet corpus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Qꝛ quidē igit̄ actus est quidā ratio ponit̄ habentis esse huiusmodi materiā ex his.**

¶ Cōcludit ex dictis q̄liter diffiniēda sit aia. d. ꝙ q̄dē igit̄ aia ē actus q̄dā ⁊ rō potētia vitā h̄ntis ⁊ eā eē h̄ȝ actū q̄. s. p̄mo viuit̄ sentit̄ intelligit̄ ⁊ fit motꝰ s̄m locū manifestū est ex his. i. ex dictis. ex habitis. n. in v̄bis p̄hi accipiēda ē diffō aie ɔplectēs tā diffōnem ꝑpriā q̄ cōeȝ. ¶ Nōnduȝ aūt ꝙ addēdo diffōnem aie cōem diffinitiōi sp̄ali fit vna diffinitio que est tota demōstratio positōe differens. naȝ diffinitio cōis vt oñdebat̄ supra: cōcludi habȝ ꝑ diffōneȝ sp̄alem. vn̄ ⁊ hunc modū tenuit p̄hus in lectōe p̄senti. nā ꝑ hoc ꝙ anima est id quo p̄mo viuimus sentimus itelligimus ⁊ s̄m locū mouemur: ex q̄bus accipi p̄nt sp̄ales diffōnes aie ɔclusit aiam esse sp̄ēm ⁊ actū corpis q̄ ē cōis diffō ipsius: q̄re vt in p̄cedētibus tāgebat̄: lectio p̄sens dupliciter ɔtinuari pōt ad p̄cedētia. ꝓ vt p̄hs ꝑ diffōnes sp̄ales velit ɔcludere diffōnē cōem. nā ꝑ hoc ꝙ anima est quo p̄mo viuimus ⁊c̄. ɔcludit̄ ꝙ sit forma ⁊ actus corpis. nam diffinitio sp̄alis ɔcludere h̄ȝ diffōnem cōem. 2ᵒ pōt introduci hoc l̄ra. vt velit p̄hus ꝙ diffōni sp̄ali sup addēda sit diffinitio cōis: sed he due ɔtinuationes q̄si in idē tēdunt: q̄ꝛ si vna diffōnum ɔcludit̄ ꝑ aliam: oȝ ad p̄fectā diffōnem habendā vtrāq; diffōneȝ combinare. nā ille p̄fecte diffinit qui vnam diffinitioneȝ conflat ex duabꝰ diffōnibus. quarū vna ē demōstratōis p̄ncipiū. alia vo est demōstratōis ɔclusio. potest etiā ⁊ 3ᵒ mō cōtinuari sic: ꝙ p̄hs in p̄ncipio huius secūdi iuestigabit diffōnem aie cōem q̄ est demonstratōis ɔclō. in lectōe āt hesterna ibi (q̄m āt ex icertis) inuestigauit diffōnes anime sp̄ales ⁊ ꝑprias que sunt demonstratōis p̄ncipiū: in lectiōe aūt p̄senti que incepit ibi: q̄m aūt quo p̄mū viuimus. docet addere diffinitiōes speciales diffinitioni cōi. ⁊ ꝑ ɔ̄ns inuestigat diffōnem anime que est tota demonstratio pōne differens.

Co. 27 **Potentiarum aūt aīe q̄ dicte ſunt alijs qdem inſunt oēs: alijs ꝟo quedā harum: qbuſdā ꝟo vna ſola. Potentias ꝟo dicimus: vegetatiuū: appetitiuū: ſenſitiuū: motiuū ſm locū: ⁊ intellectiuū.**

¶ Poſtq̄ phs poſuit diffōnē cōem omni aīe: ⁊ docuit ſm diuerſa opa vite. ⁊ ſʒ diuerſas potētias accipe ꝓprias diffinitōes cuiuſlibʒ aīe. Jn pte iſta enūerat potētias ipſius aīe: ⁊ oſſdit quō ſe hn̄t hę potētie adiuicē ex q̄ oſſſione clarius appet quō ſumēda eſt diffō aīe tam cōis q̄ ēt ꝓpria. tria ḡ facit: qꝛ p̊ ait ꝙ nō oēs potētie inſunt oībus aīatis ⁊ enumerat potētias ipſi⁹ aīe. 2ᵒ oſſdit quō potentie ſe hn̄t adiuicē. 3ᵒ ex his q̄ dixerat declarat quō accipiēda ē cōis diffō aīe ⁊ quō ꝓpria. 2ᵃ ibi (Jneſt aūt plātis) 3ᵃ ibi (Manifeſtū igit̄) Dicit ḡ ꝙ potētiarum aūt aīe q̄ dicte ſunt alys qdē iſunt oēs vt hominib⁹: alys ꝟo q̄dā harum vt aīalibus alys: qbuſdā ꝟo vna ſola vt plātis. enumerat aūt hę potētias. dicēs potētias aūt dicimus vegetatiuū ſenſitiuū appetitiuū ſm locū motiuū ⁊ itellectiuū. ¶ Nōn^m aūt necitatē h⁹ capli ex hoc cōſurgere. nam cum ſupra dixit circa ipaʒ aīaʒ ſumēdas eſſe q̄ttuor diffōnes ſpāles: quarum p̄ma competit plantis. 2ᵃ animalibus impfectis. 3ᵃ perfectis. 4ᵃ hominibus. Dubitaret forte aliqs: cuʒ ſint quinqʒ potentie aīe. ꝙ tales diffinitiones ſpāles deberēt eſſe qnqʒ. ḡ pncipalis intētio phi in hoc caplo eſt oſſdere ꝙ appetitiuū nō ꝯſtituit diuerſuʒ gradū aīatorum: ſʒ alie diuerſuʒ gradū aīatorum ꝯſtituūt: q̄re lʒ ſint qnqʒ potētie q̄ttuor tn̄ ſunt gradus aīatorum: ⁊ ſm eos ſumunt̄ q̄ttuor diffōnes ſpāles: ide eſt ꝙ poſt diſtictōeʒ harum potētiarum ⁊ horum graduū. declarat quō ſumenda eſt diffō aīe cōis ⁊ quō ꝓpria. nā ⁊ ſi talia ſupius tacta ſunt: tn̄ p ea que hic tradent̄ manifeſti⁹ patefient. ¶ Deindecum dicit.

¶ **Jneſt aūt plantis vegetatiuū ſolū: alteris aūt hoc ⁊ ſenſitiuū. ſi aūt ſenſitiuū ⁊ appetitiuuʒ: ⁊ appetitus quideʒ enim deſiderium: ⁊ ira: ⁊ voluptas ſunt.**

¶ Oſſdit quō hę potētie ſe hn̄t adiuicē. circa qᵒ duo facit: qꝛ p̄mo oſſdit quō ſe hēant adiuicē vegetatiuū ſenſitiuū. 2ᵒ quō ſe hn̄t ad potētias alias. ſ. ſm locū motiuū ⁊ itellectiuū. 2ᵃ ibi (Quibuſdā aūt ad h̄ ineſt) Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄mo facit qᵒ dcm̄ eſt. 2ᵒ qōdā qᵒ ſuppoſuerat manifeſtat ibi (Animalia aūt oīa) Dicit ḡ ꝙ ieſt aūt plātis vegetatiuū ſolū. alteris aūt aīatis. vt aīalibus ineſt hę potētia. ſ. vegetatiuuʒ ⁊ ſenſitiuū. ſi aūt in eis ieſt ſenſitiuū ineſt ⁊ appetitiuū. he ḡ potētie ſic ſe hn̄t adiuicē: qꝛ vegetatiuuʒ pōt ſepari a ſenſitiuo: ſʒ ſenſitiuū nō ſepat̄ ab appetitiuo. addit āt qd appellat appetitiuū dicēs ꝙ appetitiuū. qdē. n. ſunt ira deſideriū ⁊ volūtas. ¶ Nōn^m aūt ꝙ appetitus duplex ē. itellectiuus vt volūtas. ⁊ ſenſitiu⁹. ⁊ h̄ diuidit̄ in iraſcibilē ⁊ ꝯcupiſcibilē. oēs ḡ appetitus ſunt tres. vʒ. ꝯſideriū ſiue ꝯcupiſcibilis. ira. i. iraſcibilis ⁊ volūtas. alia aūt lra hʒ voluptas. ⁊ tūc totū referēdū eſt ad appetitiuū ſenſitiuū: qꝛ deſideriuʒ ira ⁊ voluptas vt noīant paſſiōes nō repiunt̄ niſi in appetitu ſenſitiuo. vtrum aūt repiat̄ voluptas circa appetituʒ intellectiuuʒ: ⁊ quomodo habʒ eſſe in tali appetitu nō preſentis eſt ſpeculatōis.

Dubitaret forte aliqs. vtrum plātis iſit appetitus. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. nā appetitus ē q̄daʒ iclinatio ſeq̄ns formā. ſi ḡ plātis ieſt forma q̄ eſt aīa. oʒ ſm formaʒ illā dare iclinatōeʒ aliq̄ʒ quā vocamus appetitum. ¶ Dicendū ꝙ ſicut ē de motu: ita ſuo mō ē de appetitu. ſicut ḡ videmus duplicē motū. vnus q ē ad vnā drn̄tiaʒ pōnis q eſt mediāte grauitate ⁊ leuitate: ⁊ hic ē p nām alicui⁹ elementi. ali⁹ ꝟo eſt ad oēm drīaʒ pōnis; ⁊ h̄ eſt ab aīa. ſic duplex ē appetitus. vnus ſeq̄ns formā nālem: ⁊ hic ē appetitus nālis ſic dicimus ꝙ lapides ⁊ grauia appetūt eē deorſuʒ. ali⁹ ē appetit⁹ ſeq̄ns formā apphēſaʒ. ⁊ h̄ dr̄ eē aīalis. plātis ḡ ieſt appetit⁹ nālis: nō aīalis: qꝛ carēt apphēſiōe ⁊ cognitōe. ¶ Dicamus ḡ ꝙ ſic mixta inaīata hn̄t pfectiorē formā q̄ elta: tn̄ qꝛ p formā illā nō ꝯpetit eis ali⁹ motus a motu eltorum: ſʒ mouent̄ p nāʒ elti pdn̄antis in ipſis. iō nō loqmur aliter de motu mixtorum q̄ eltorum: ſic ⁊ plante lʒ habeant pfectiorē formā q̄ alia inaīata: tn̄ qꝛ ſm formā illam nō hn̄t aliū modū appetēdi q̄ alia inaīata: eo ꝙ cognitiōe careāt ſic illa. iō nō aliter loq̄ndū ē de appetitu plantarum q̄ de appetitu inaīatorum. dr̄ ḡ plante nō hēre appetitū: nō qꝛ nō hēant appetitū nālē: ſed qꝛ nō hn̄t aliquā potētiā aīe appetitiuā ſupadditā appetitui nāli.

Alterius forte dubitaret aliqs. vn̄ ſeq̄t h̄ ꝯſ̄tia ꝙ qb⁹ ieſt ſenſitiuū ieſt ⁊ appetitiuū. ¶ Dicēdū ꝙ appetit⁹ vt ſupra dicebat̄ eſt quedā iclinatio ꝯſ̄s formā. eo. n. ipo ꝙ alicui aliq̄ forma iprimit̄ oʒ ſm formā illā hr̄e aliquē ordinē ⁊ aliq̄ʒ iclinatōeʒ quā vocamus appetitū. vt eo ipo ꝙ in grauib⁹ hʒ eſſe forma grauis: ex forma illa iclinant̄ ⁊ ordinant̄ ad locū deorſuʒ ⁊ appetūt deorſuʒ eē. ſi ḡ iclinatio ⁊ appetit⁹ ſic ſeq̄t formā ꝓut in aliquib⁹ repit̄ alius ⁊ alius modus receptōis forme: repit̄ in ipſis alius ⁊ ali⁹ appetitus plāte. ḡ ⁊ vlr oīa inaīata: qꝛ nō recipiūt formā niſi māliter tantū. nō hn̄t niſi vnū appetitum vt appetitū nālē ſeq̄ntē formā nāliter ipreſſam. aīalibus ꝟo in qb⁹ repit̄ cognitio ſenſitiua ꝯpetit duplex modus receptiōis forme. alterāt̄. n. ſenſitiua māliter ſic alia corpora nālia. ⁊ ēt alterāt̄ itētōaliter: eo ꝙ ſenſitiua ſunt. nā ſenſus ſuſceptiuus eſt itentōis ſenſibiliū ⁊ ſuſcipit formā ſine mā. Jn aīalib⁹ ḡ repit̄ duplex appetit⁹ ſm duplicem modū receptiōis forme. ꝓut. n. recipiūt formā māliter rōne q̄ ſunt corpora nālia cōpetit eis appetitus nālis: ſʒ ꝓut ſuſcipiūt formā ſine mā ꝯpetit eis appetit⁹ ſenſitiuus q diuidit̄ in irā ⁊ ꝯcupiſcētiā. hoīb⁹ ꝟo qb⁹ p itellectū ꝯpetit pcipere formā cōem vlr ineſt nō ſolū appetitus naturalis ⁊ ſenſitiuus: ſʒ itellectiuus. ¶ Dicamus ḡ triplicē eſſe ſuſceptōeʒ forme: qꝛ aliqn̄ ſuſcipit̄ forma cū mā ⁊ cū ꝯditōibus materie: ⁊ ſic mutant̄ inſenſibilia. aliqn̄ ꝟo ſuſcipit̄ forma ſine materia: qꝛ nō ſuſcipit̄ realiter: ſed intētionaliter: nō tn̄ ſuſcipit̄ ſine ꝯditōibus materie: qꝛ recipitur pticulariter ⁊ h̄ ⁊ nūc. ⁊ ſic mutant̄ ſenſus. ſenſus. n. dr̄ ſuſcipe formā ſine mā: qꝛ nō recipit eā realiter: ſʒ itētiōaliter: ſuſcipit tn̄ eā cū ꝯditōib⁹ materie: qꝛ recipit ipaʒ pticulariter ⁊ h̄ ⁊ nūc. terti⁹ modus receptōis forme ē cū ſuſcipit̄ penitus imāliter. ⁊ talis ē ſuſceptio intellect⁹ q recipit formā ſine mā ⁊ ſine ꝯditōib⁹ materie. plātis ḡ ⁊ ceteris corpib⁹ inaīatis ꝯpetit ſolus vnus modus receptiōis forme. iō hn̄t ſolū vnū appetitū vt nālē: ſʒ ſenſibilib⁹ ꝯpetit duplex modus ſuſceptōis. iō duplicē hn̄t appetitū nālē ⁊ ſenſitiuū. in hoīb⁹ ꝟo in qb⁹ triplex modus ſuſceptōis forme ē. ſ. vnus nālis ali⁹ itentōalis ſenſibilis. terti⁹ q ē penitus imālis vt ꝓut ſuſcipit formas itelligibiles eſt triplex appetit⁹. ſ. nālis ſenſitiu⁹ ⁊ itellectiu⁹: cū ḡ q̄rit̄. vn̄ ſeq̄t h̄ ꝯſ̄tia ꝙ hn̄tia ſenſitiuū hn̄t ⁊ appetitiuū: dici oʒ ꝙ qꝛ habētib⁹ ſenſitiuū cōpetit ali⁹ modus ſuſceptionis forme q̄ alys corpib⁹ nālibus carentib⁹ ſenſu: opʒ ꝙ aīalibus pter appetitū nālem ſeq̄ntē nālem formā competat appetit⁹ ſenſitiuus. ſeq̄ns formā apphēſaʒ ſm ſenſuʒ ex h̄ aūt pʒ: q̄re plātis ſm ꝙ aīate ſunt nō dr̄ hr̄e appetituʒ: qꝛ ex eo ꝙ plante hn̄t aīam nō cōpetit eis aliqs modus ſuſceptionis forme q nō cōpetat rebus inanimatis. oīno eni plāte imutant̄ ſicut altera inanimata. iō ſup appetitū nālē non hn̄t aliquē aliū appetitū. itaqʒ cū h̄ nō loquit̄ phus de appetitu naturali: ſʒ de eo q eſt pars potētialis aīe dicimus. plantas nō hr̄e appetitū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Animalia aūt oīa hn̄t vnū ſenſuꝫ tactus: cui aūt ſenſus ineſt: huic ⁊ letitia: ⁊ triſtitia: ⁊ dulce ⁊ triſte: quibus autē ⁊ concupiſcentia: delectabilis enim appetitus hic.

¶ Quia dixerat ꝙ hn̄tia ſenſuꝫ hn̄t ⁊ appetituꝫ. iō hꝭ ꝓbat qḋ dixerat: ⁊ qꝛ oīa hn̄tia ſenſuꝫ hn̄t tactū: ꝓbat ꝙ oībus qbꝰ īeſt ſenſus tactꝰ īeſt ⁊ appetitꝰ. pōt aūt ſic formari rō. qbuſcūqꝫ īeſt ſenſus īeſt tactꝰ. qbuſcūqꝫ īeſt tactꝰ ineſt appetitus. ğ oīa hn̄tia ſenſuꝫ hn̄t appetituꝫ. ꝓbat ğ ꝙ hn̄tia tactū hn̄t appetitū: ⁊ qꝛ guſtꝰ eſt qdā tactꝰ. iō duo facit: qꝛ pmo oñdit ꝙ hn̄tia tactū hn̄t appetitū. 2° ꝙ hn̄tia guſtū hn̄t ⁊ appetitū ibi (Sapor vō vt delectamentū) circa primū duo facit ſm ꝙ dupłr ꝓbat ītentū. 2° ibi. (Adhuc alimētū) dicit ğ ꝙ aīalia oīa ſaltē hn̄t vnū ſenſuꝫ vt tactuꝫ. cui aūt ineſt ſenſus tactꝰ huic ⁊ letitia ⁊ triſtitia ⁊ dulce ⁊ triſte īeſſe pōt. qbꝰ aūt hec īſunt īeſt ⁊ ꝯcupiſcētia. ⁊ p ꝯn̄s appetitꝰ: qꝛ hec. ſ. ꝯcupiſcētia eſt appetitꝰ rei delectabilis. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſenſus tactꝰ ſi iūgat̄ cū aliq̊ diſcōueniēti vt ſi pungat̄ cū acu dolet. ſi vō iūgat̄ cōueniēti delectat̄: ⁊ qꝛ delectatio ⁊ dolor nō pōt eē ſine appetitu: cuicūqꝫ īeſt ſenſus tactꝰ ineſt appetitus: q̄re verꝝ eſt qḋ dicebat̄. vꝫ. ꝙ cui īeſt ſenſus eſt appetitus cū nulli inſit aliqs ſenſus niſi īſit ei ſenſus tactus. ¶ Deīde cum dicit.

Cō.28 ¶ Adhuc aūt alimēti ſenſuꝫ habēt. tactus. n. alimenti ſenſus: ſiccis. n. ⁊ hūidis: ⁊ calidis ⁊ frigidis alunt̄ oīa viuētia. horꝝ aūt ſenſus tactus: ſed aliorꝝ ſenſibiliū ſcdm accidēs: nihil. n. in alimētū cōfert ſonus: neqꝫ color: neqꝫ odoratꝰ: humor aūt vnū aliqḋ eſt tāgibiliū. Eſuries aūt ⁊ ſitis: cōcupiſcētia ⁊ eſuries: ꝙ calidi: ⁊ ſicci: ſitis aūt frigidi ⁊ humidi.

¶ Adducit aliā rōnē oñdens ꝙ hn̄tia ſenſuꝫ tactꝰ hn̄t appetitū. d. ꝙ adhuc hn̄tia ſenſum tactꝰ hn̄t ſenſuꝫ alimēti: qꝛ ſenſus tactus eſt ſenſus alimēti. ſiccis. n. ⁊ hūidis ⁊ calidis ⁊ fridis alunt̄ oīa viuentia. horꝝ aūt ē ſenſus tactꝰ. ğ reſpectu tāgibiliū ſumit̄ alimētū. alia vō ſenſibilia p accn̄s faciūt ad nutrimētū. iō ſubdit ꝙ aliorꝝ ſenſibiliū ſm accidēs hꝫ eſſe nutrimētū nec ſonus neqꝫ color nec odoratus. i. odor q̄ ſunt obiecta aliorꝝ ſenſuū qḋcūqꝫ iſtorꝝ nihil cōfert in alimentū. humor aūt. i. ſapor ⁊ ſi aliqd ꝯfert ad alimentū hoc eſt qꝛ ſapor ē vnū aliqḋ tāgibiliū. oīa ğ tactꝰ p ſe faciūt ad alimētū: ſꝫ obiecta aliorꝝ ſenſuū faciūt p accidēs: ſꝫ reſpcū alimēti hꝫ eſſe ꝯcupiſcētia. ğ reſpcū ſenſibiliū tactꝰ hꝫ eē ꝯcupiſcētia ⁊ cui īeſt tactꝰ ineſt ꝯcupiſcētia. ꝙ aūt ſm alimentū ſumat̄ ꝯcupiſcētia pꝫ qꝛ eſuries. i. fames ⁊ ſitis reſpiciūt alimētū ⁊ ꝯcupiſcētia eſt ſm ipſa: ꝙ aūt ſic ſit pꝫ qꝛ ⁊ eſuries qdē ē ꝯcupiſcētia calidi ⁊ ſicci: ſitis aūt eſt fridi ⁊ hūidi. ¶ Nōnduꝫ aūt ꝙ cuicūqꝫ īeſt ſenſus tactꝰ īeſt ſitis vel eſuries. cui vō ineſt aliqḋ horꝝ ineſt appetitꝰ ⁊ ꝯcupiſcētia alimēti. q̄re cuicūqꝫ ineſt ſenſus tactus īeſt appetitꝰ aliqs vel cōcupiſcētia. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ex eiſdē nutrimur ⁊ ſumus: ⁊ qꝛ ſumus ex q̄tuor elemētis nutrimur ex mixtis ⁊ ꝯpoſitis ex q̄tuor elemētis. vnū. n. ſolū non ſufficit ad nutritiōeꝫ alicuiꝰ aīati: q̄re cū mixta ſm ꝙ hꝫ ſint cal̄a vel frida hūida vel ſicca nutrimur calidis humidis fridis ⁊ ſiccis. ⁊ qꝛ he ſunt drn̄tie tāgibiliū dr̄ tactꝰ eē ſenſus alimēti: ⁊ drn̄tie tāgibiliū p ſe faciūt ad alimētuꝫ: drn̄tie vō aliorꝝ ſenſuū faciūt p accn̄s nō p ſe. ſi aūt ſapor qḋ eſt obm guſtꝰ facit ad alimētū hoc eſt qꝛ guſtꝰ eſt qdā tactus ⁊ guſtabile ē qḋdā tāgibile. ſi aūt tactꝰ p ſe eſt ſenſus alimēti cui īeſt ſenſus tactꝰ īeſt appetitꝰ ⁊ ꝯcupiſcētia alimenti. nihil. n. hꝫ ſenſum tactus niſi deſideret frigida vel calida vel hūida vel ſicca: quare omne tale neceſſe eſt habere appetitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sapor vō vt delectamētū horꝝ eſt. ¶ Certificandū aūt de his poſterius eſt: nūc aūt ītantū dcm̄ ſit: ꝙ aīalibus habentibus tactū ⁊ appetitus inſit. De fantaſia aūt īmanifeſtū. poſteriꝰ autem intendendum eſt. Cō.29

¶ Quia guſtꝰ eſt qdā tactꝰ oñdit ꝙ hn̄tia guſtū hn̄t ēt appetitū. d. ꝙ ſapor nō eſt qḋdā delectamentū horꝝ. i. eorꝝ q̄ appetimus p famē vel p ſiti. ğ cui īeſt ſapor īeſt ei delectatio. ⁊ p ꝯn̄s appetitus. addit aūt ꝙ certificāduꝫ eſt de his poſteriꝰ. nā de oībꝰ his ſenſibilibꝰ īfra plenius ē dcm̄. nūc aūt in tantū dcm̄ ſit ꝙ aīalibꝰ hn̄tibus tactū inſit ⁊ appetitus. ⁊ ſubdit ꝙ de fantaſia aūt q̄uo ſe hēat ad appetituꝫ vel ad ſenſuꝫ tactꝰ: ⁊ vłr ad oēm ſenſum īmanifeſtū ē. poſterius aūt intēdendū eſt de hoc. manifeſtū eſt aūt ꝙ habentia tactū habēt appetitū: ſed vtrꝝ habeant fantaſiam non eſt plene manifeſtum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ ſupra māifeſte dixit ꝙ cuicūqꝫ īeſt ſenſus īeſt ⁊ fantaſia. ğ ſicut p habita manifeſtū eſt ꝙ cui īeſt ſenſus īeſt appetitꝰ: ſic p alia eſt etiā manifeſtū ꝙ cui īeſt ſenſus īeſt fantaſia. ¶ Dōm duplicē eē fantaſiā. vnā īdetermīatā. aliā determinatā. vt ſupra diffuſiꝰ diximus. dato ğ ꝙ manifeſtū ſit ꝙ cui īeſt ſenſus īeſt fantaſia īdetermīata: cui tn̄ īeſt fantaſia determīata nōdū eſt manifeſtū. vel poſſumus dicere ꝙ qꝛ de imaginatione ⁊ fantaſia infra plenius tractabitur. ideo dicit hoc īmanifeſtū eſſe quid ſit de ipſa tenendum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibuſdā vō adhuc īeſt ⁊ ſm locū motiuū: alteris aūt ītellectiuū ⁊ ītellectꝰ vt hoībus: ⁊ ſi aliqḋ alterꝝ huiuſmodi ē: aut ⁊ honorabiliꝰ.

¶ Oſtendit quomō ſe habeant ad alias potētias ſm locū motiuū ⁊ intellectiuū dicēs ꝙ qbuſdā aūt aīalibꝰ adhuc. i. ſupra hꝭ. vꝫ. ſupra vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ appetitiuū īeſt ⁊ ſm locū motiuū. ğ ſm locū motiuū eſt aliqd ſupadditū alījs potētījs: ⁊ alia poſſunt ſepari ab ipō ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ ſubdit ꝙ alteris ſupple ſup oīa hec īeſt intellectiuuꝫ ⁊ intellectus vt hoībꝰ: ⁊ ſi aliqd alterꝝ eſt hꝫ hn̄s intellectū ſicut homo aut ēt eſt ⁊ honorabilius homine dicet̄. ¶ Notandū etiam ꝙ ait ſi aliquid aliud eſt honorabilius homine ꝓpter corpora ſupceleſtia que dicunt̄ eē animata ⁊ habere de virtutibus anime intellectiuā ⁊ deſideratiuā.

Manifeſtū igit̄ eſt: qm̄ eodē modo vna vtiqꝫ erit rō aīe ⁊ figura: neqꝫ eniꝫ ibi figura eſt p̄ter triangulū ⁊ figuras. q̄ ꝯn̄ter ſunt: neqꝫ hic anima preter p̄dictas ē: fiet āt vtiqꝫ ⁊ in figuris ratio cōmunis: q̄ cōuenit qdeꝫ oībus. ꝓpria aūt nullius erit figure: ſimiłr. n. ⁊ in dictis aīalibus. Cō.30.

¶ Poſtq̄ p̄hus oñdit q̄uo potentie anime ſe hn̄t adiuicē: qꝛ vt pꝫ appetitiuū nō facit gradū diſtinctuꝫ ab alījs: ſed alie q̄tuor potētie vt vegetatiuū ⁊ ſenſitiuū ⁊ ſm locum motiuū ⁊ intellectiuū faciunt diſtinctū gradū animatorꝝ cuꝫ ſm hos gradus ſumende ſint ſpāles ⁊ ꝓprie diffōnes aīe que addēde ſunt diffōni anime cōi vt habeat̄ cōpleta diffinitio eius. iō in pte iſta poſt diſtinctionē harꝝ potētiarū ⁊ horꝝ graduū ſpāliter deſcēdit ad oſtēdendū q̄uo accipiēda ſit de aīa cōis diffinitio ⁊ q̄uo ꝓpria. nā ⁊ ſi hꝭ p habita aliq̄liter eſt manifeſtū tn̄ p ea que hic dicent̄ magis veritas patefiet. duo ğ facit: qꝛ pmo oñdit quomodo accipienda ſit de anima diffinitio cōis. 2° quomodo propria ibi (Similr̄ aūt ſe hn̄t) circa pmū duo facit: qꝛ pmo qḋ dcm̄

eſt.2° ex his q̄ dixerat ſpāliter deſcēdit ad icrepandū pla
tonē ibi. ¶ (Vn̄ ridiculū ē) dicit ḡ q̄ manifeſtū igit̄ eſt q̄n
eodē mō erat vtiq̄ vna rō.i.diffō aīe ſicut figure.nā neq̄
ibi.ſ.in figuris eſt aliq̄ figura p̄ter triangulū ⁊ q̄drāgulū ⁊
alias figuras q̄ ſūt ɔñr. ſic neq̄ ibi.vz. ex p̄te aīaꝝ eſt aīa
aliq̄ cōis ſepata p̄ter vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ alias ſpāles
aīas.⁊ ſubdit: q̄ fiet autē vtiq̄ ⁊ in figuris vna cōis rō.i.
diffō q̄ ɔuenit qdez oībus figuris: nullius aūt figure erit
ꝓpria.ſilr̄ aūt ⁊ in dictis aīalib⁹: vel in dictis aīab⁹: vt h3
alia lr̄a: ſe hēbit q̄ aſſignabit̄ rō cōis aīe q̄ ɔueniet oībus
aīabus ⁊ nullius aīe erit ꝓpria. ¶ Nōndū aūt p̄hum di
xiſſe querendā eſſe cōez diffinitōez aīe que ɔueniat omni
aīe ꝑ platonē q̄ q̄rebat diffinitōes reꝝ ſepataꝝ p̄termit
tens res naturales ⁊ ſenſibiles. ¶ Deide cū dicit.

¶ Unde ridiculū eſt querere cōez rōnē ⁊ in his ⁊ in alteris: que nullius erit eoꝝ que ſunt propria ratio: neq̄ ſm̄ ꝓpriā ⁊ indiuiduā ſpēm: dimittentes huiuſmodi.

¶ Deſcēdit ad icrepatiōez platōis ſpālr̄.d.q̄ hn̄ ridiculū
eſt q̄rere cōem rōnem.i.diffōnem ⁊ in his ⁊ in aīabus ⁊ in
alteris reb⁹ nālibus q̄ rō.i.diffō nulli⁹ erit.i.nulli ɔueniet
eoꝝ q̄ ſunt propria.i.q̄ ſunt ſpālia.talis ḡ d3 eſſe diffinitio
aīe cōis: q̄ ɔueniat cuilib3 aīe ꝓprie.i.cuilib3 aīe ſpāli ⁊ ad
dit q̄ neq̄ ſup.ſufficit q̄rere talē rōnem cōez dimittētes
rōnē ſpālem ſm̄ ꝓpriā ⁊ īdiuiduā ſpēz.ſic ḡ q̄rēda ē diffō
cōis ɔpetēs cuil3 aīe: q̄ tn̄ nō p̄termittat̄ diffō ſpālis.

Dubitaret forte aliq̄s: q2 nō vr̄ itelligibile q̄ poſ
ſit dari cōis diffō aīe q̄ nō ɔueniat cui
libet aīe ſpāli cū hoc ſit de rōne cōis: q̄ p̄dicat̄ de quol3
ſpāli. ¶ Dōm q̄ cōe qd̄ eſt in reb⁹: ⁊ qd̄ p̄dicat̄ de reb⁹ dif
finiri nō pōt niſi diffō illa ɔpetat cuilib3 p̄ticulariū: q2 idē
tenēdū eſt de diffinito ⁊ diffōne: q̄re ſi cōe qd̄ diffinit̄ pre
dicat̄ de quol3 ſpāli: op3 diffōnē datā de ipſo p̄dicari ⁊ de
quol3 tali: ſed ſi eēt vera opīo platonis ponēs vlīa ⁊ cōīa
hr̄e eſſe ſepatū ⁊ p ſe exiſtere: tunc de tali cōi ⁊ vlī oporte
ret dare diffōnem nō cōpetentē alicui p̄ticulari.nā q2 idē
iudiciū de diffōne ⁊ diffinito eſt: cū illud cōe ſit abſtractū
nō poſſ3 eſſentialiter de reb⁹ p̄dicari: eo q̄ nihil eſſentia
liter de reb⁹ p̄dicari pōt: niſi qd̄ exiſtit in ipſis: neciū erit il
lius diffōnez cōis nō ɔpetere alicui rei p̄ticulari: itaq̄ cū
ſcia ſit de reb⁹ ⁊ de vlībus q̄ ſunt in rebus ⁊ nō de ideis ⁊
de vlībus ſeparatis: ⁊ rurſus cū diffōnes ſint ipſaꝝ reꝝ ⁊
ipſoꝝ vlīū exñtiū in rebus ⁊ nō ipoꝝ exēplariū nec ipo
rū vlīū hn̄tium p ſe eſſe ne icidamus in poſitōez platōis
ſm̄ quā oportebat dare diffōnem reꝝ cōium ⁊ vlīum nō
ɔpetentē alicui p̄ticulariū: monet nos p̄hs cauere nobis
ne demus hm̄ diffōnē cōem. ¶ Aduertēdū tn̄ q̄ p̄hus ex
dictis platonis ꝯ platonē arguit. volebat.n.plato q̄ q2 fi
gure ita ordiate ſe hn̄t: q2 poſt trigonū ē tetragonū ⁊ poſt
tetragonū pentagonū: ⁊ q2 vna figura eſt cā alteri⁹ in nu
meris ⁊ figuris q̄ ſic ordinate ⁊ cāliter ſe ɔñtur nō poſuit
ideas ⁊ exēplaria ſepata.credidit eni q̄ ſufficeret ordo ⁊
cālitas q̄ repit̄ in numeris ⁊ figuris ad hoc q̄ poſſent dif
finiri ⁊ eſſe ſcia de ipis abſq̄ eo q̄ poneremus ideas ſepa
tas exñtes eoꝝ cās. arguit ḡ p̄hs q̄ cū ita ordiate ſe exce
dant aīe ſicut numeri ⁊ figure: q2 ſicut tetragon⁹ p̄ſuppo
nit trigonū: ⁊ h3 tot āgulos quot h3 trigon⁹: ⁊ adhuc ples:
⁊ ſic trinitas p̄ſupponit dualitatez: ⁊ h3 tot vnitates quot
dualitas: ⁊ adhuc ples: ſic ſēſitiuū p̄ſuppōit vegetatiuū: ⁊
pōt q̄cq̄d p̄t ipm: ⁊ adhuc ampli⁹: ⁊ qd̄ dcm̄ ē de ſenſitiuo
reſpcū vegetatiui: itelligēdū ē de ſm̄ locū motiuo reſpcū
ſēſitiui: ⁊ de itellectiuo reſpcū ſ3 locū motiui: ordinē ḡ quē
aſpicimus in figuris ⁊ numeris īuenimus in aīabus: qua
re ſi ibi nō eſt figura nec numerus p̄ter has figuras p̄ticu
lares: ſic nec in aīabus erit dare aliq̄ aīam idealē ⁊ ſepa
tam hn̄tē eſſe p̄ter has aīas.⁊ p ɔñs nō erit dāda cōis dif
finitio de aīa q̄ nō ɔpetat aīabus p̄ticularibus. ¶ Aduer
tendū eſt q̄ ſicut aīe gradatī ſe excedūt ⁊ ē dare ordinē
quēdā in ipis aīabus: ſic oīa nālia ordiata ſunt. nā ſic oēs
numeri hn̄t ordinē ad vnitatē: ſic oīs effectus ⁊ oīa natu
ralia hn̄t ordinē ad p̄mam cām q̄ eſt eēntia vnitatis ⁊ bo
nitatis. q̄re ſi ordinē iſtū quē aſpicimus in figuris ⁊ nūe
ris repimus in aīabus: ⁊ in alijs rebus nālib⁹: bene dcm̄
eſt q̄ p̄hus ait q̄ in his.i.in aīabus ⁊ in alteris rebus nāli
bus ridiculū eſt q̄rere cōem aliq̄ rōnez que rō nō ſit nul
lius.i.non ɔueniat alicui eoꝝ q̄ ſunt ꝓpria.i.que ſunt ſpā
lia ⁊ p̄ticularia: neq̄.n. in his neq̄ in illis eſt dare cōe ali
quod ⁊ ideā aliquā ſeparatam ab iſtis que ſpālia ⁊ ꝓpria
ſunt. ¶ Aduertendū ēt hui⁹ capl̄i duplicez eſſe neceſſita
tem: vnā que tacta fuit vt ꝑpter hoc ſit hoc capl̄m intro
ductū vt cū q̄nq̄ ſint potentie aīe quatuor tn̄ ſunt diffō
nes ſpāles eius: q2 appetitiuū nō conſtituit graduz diuer
ſum ab alijs potētijs. alia eſt neceſſitas huius capl̄i vt ꝓ
pter hoc ſit itroductū ne icidamus in opionem platonis
q̄ dicebat ſciam ⁊ diffōnem nō eſſe iſtaꝝ reꝝ ſenſibiliū:
ſed vlīum ſepatoꝝ. ꝓpter qd̄ in diffiniendo duplr̄ pecca
bat. p̄mo q2 oportebat eū dare diffinitōez cōem que non
competebat alicui iſtoꝝ particulariū. 2° q2 hm̄ ſenſibilia ⁊
p̄ticularia p̄termittebat. ita q̄ cū daret diffōnem cōem
competentē vlībus ſepatis nō curabat dare diffōnez ꝓ
priam competentē ſenſibilib⁹ rebus. ideo p̄hus poſtq̄3
diſtinxit gradus animatoꝝ ait vtrūq̄ faciēdū eſſe. vz. q̄
querēda eſt diffinitio cōmunis que nō ſit ꝓpria alicui aīe
ſpāli: ɔueniat tn̄ cuilib3 eaꝝ ⁊ nō eſt ſiſtendū in tali diffō
ne: ſ3 querēda eſt diffō ꝓpria. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Similr̄ aūt ſe hn̄t ei: qd̄ de figuris eſt: ⁊ que ſm̄ animā ſunt. Semp.n.in eo qd̄ eſt ɔñr eſt in potentia qd̄ prius eſt in figuris inanimatis: vt tetragono trigonum eſt: in ſenſitiuo autem vegetatiuum. Cō. 31.

Tetragonum.

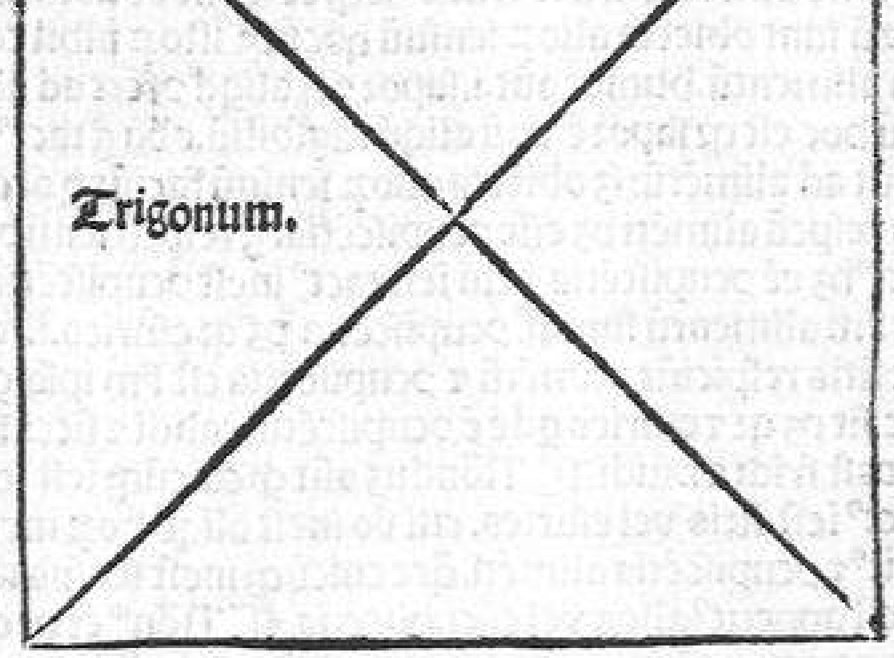

¶ Oſtenſo q̄uō querenda eſt cōis diffinitio anime oſtēdit
quomō querēda ſit ꝓpria: circa qd̄ duo facit: q2 p̄mo oſtē
dit querēdā eſſe diffinitionē ꝓpriā. ſecūdo diſtinguit gra
dus animatoꝝ vt clarius pateſiat quot diffinitōes ꝓprie
ſunt querēde ibi. (Sine.n.vegetatiuo.) Dicit ḡ q̄ ſimilr̄
ſe hn̄t ei qd̄ eſt de figuris ea que ſunt ſm̄ aīam. nam in fi
guris ⁊ in rebus animatis ſemp in eo qd̄ eſt ɔñter ⁊ poſte
rius eſt potentia.i.virtualiter id qd̄ eſt p̄us: vt in tetrago
no virtualiter quidē eſt trigonū: q2 omnes angulos quos
habet trigonus habet tetragonus ⁊ adhuc plures ⁊ in ſen
ſitiuo virtualiter eſt vegetatiuū: q2 quicquid poteſt vege

tatiuū pōt ſenſitiuū ⁊ adhuc ampli⁹: q̄re ſi ſenſitiuū cadit ſupra vegetatiuū ⁊ vnus gradus aīatoꝝ aliqd ꝓpriū ⁊ aliquid ſpāle addit ſupra aliū nō ē ſiſtendū in diffōne cōi. ſꝫ ⁊ ſm vnūqōq; aīatoꝝ querēdū eſt q̄ ſit vniuſcuiuſq; aīa ⁊ q̄ ſit ꝓpria vniuſcuiuſq; rō: vt q̄ plāte ⁊ que hoīs aut ēt que beſtie. ⁊ addit ꝙ ꝓp quā aūt cāz ſic ↄn̄r ſe h̄nt hꝫ aīata ꝙ vnū addit ſupra aliō ⁊ vnū p̄t ſepari ab alio ⁊ nō ecōuerſo: vt q2 vegetatiuū pōt ſepari a ſenſitiuo: ſꝫ nō ↄuertit̄: q̄re ḡ h̄ ↄtingit ↄſiderādū ē ſup. poſt vt circa finē hui⁹ libri.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̄ h̄ phs ponere ſolum tres gradus aīatoꝝ. vꝫ. plātā beſtiā ⁊ hoīez: ⁊ ēt cōiter diſtinguūt̄ tres aīe. ſ. vegetatiua. ſenſitiua. ⁊ itellectiua: q̄re icōueniēter aſſignant̄ q̄tuor gradus aīatoꝝ: ⁊ nō bñ ū querēdas eē q̄ttuor ſpāles diffōnes aīe. ❡ Dōz ꝙ in reb⁹ ordinatis in qbus eſt ꝓgreſſus ab extremo in extremū ꝑ mediū: ſaltē ē aſſignare tria mēbra. vꝫ. ſupius extremū ⁊ iferius extremū ⁊ mediū iter vtrūq;. vt in aīabus extremū ſupius eſt aīa intellectiua. q̄ vt itellectiua qcqd recipit q̄ſi penit⁹ imāliter recipit: q2 recipit ſine mā ⁊ ſine ↄditionibus māe. extremū aūt iferius tꝫ aīa plantaꝝ q̄ qcqd recipit māliter recipit. nā plāta ſm ꝙ hꝫ non inmutat̄ niſi māl̄r tm̄. mediū aūt gradū tꝫ aīa beſtiarū vel aīa ſenſitiua. nā ſenſus nec imutat̄ penit⁹ māl̄r cū vt ifra dicet̄ ſit ſuſceptiuus ſpērū ſine mā. nec ēt imutatur penitus imāliter: q2 recipit cū cōditionib⁹ māe. recipit eni ꝑticulariter: ⁊ h̄ ⁊ nunc. ſm h̄ ḡ aſſignant̄ tres gradus aīatoꝝ. vꝫ. plante que tꝫ gradū extremū ⁊ ifimū: ⁊ hoīs q̄ iter mortalia tꝫ gradū ſupremū. tertia eſt aīa beſtie tenēs gradū mediū iter illa. ſꝫ hoc ḡ aſſignant̄ tres aīe. ſ. vegetatiua: ſenſitiua: ⁊ itellectiua. ❡ Aduertendū tm̄ ꝙ ſenſitiuū qō ponit̄ mediū iter vegetatiuū ⁊ itellectiuū: nō eſt me^m punctale: ſꝫ magne latitudinis. in h̄. n. medio eſt aſſignare duos gradus: q2 q̄daz ſunt ſenſibilia ⁊ aīalia ipfecta: vt illa q̄ ſolū ſentiunt: ⁊ nō mouēt ſe motu ꝓgreſſiuo. ſi aūt cōpetit eis aliqs motus h̄ eſt dilatatiōis ⁊ ↄſtrictiōis. q̄dā vō ſunt pfectiora: qbus cōpetit nō ſolū ſenſitiuū: ſꝫ ēt ſm locū motiuū. nō ḡ obſtante ꝙ triplex eſt aīa: poſſunt tm̄ diſtingui q̄ttuor gradus aīatoꝝ. q2 aīa ſenſitiua vel aīa beſtiarū diuidit̄ in duos gradus: q2 q̄dā eſt ſolū ꝑncipiū ſentiēdi. q̄dā vō ſentiendi ⁊ ſm locū mouēdi. ❡ Deinde cuꝫ dicit.

❡ Sine eni vegetatiuo ſenſitiuū nō eſt: a ſenſitiuo aūt ſeparat̄ vegetatiuū in plantis.

❡ Diſtinguit vel aſſignat hos q̄ttuor gradus aīatoꝝ. iō q̄ttuor facit. q2 p̄mo oñdit eē q̄dā aīata q̄ ſolū viuūt vt plante. 2° ait eē q̄dā q̄ viuūt ⁊ ſentiūt: vt aīalia iperfecta. 3° dicit eē aīalia q̄ viuūt ⁊ ſentiūt ⁊ mouent̄ ſm locū: vt aīalia pfecta. 4° ait eē q̄rtū gradū aīatoꝝ: vt hoīem cui ↄpetunt oīa hec ⁊ ēt itelligere. 2ª ibi (Iterū āt.) 3ª ibi (Et ſenſitiuoꝝ.) 4ª ibi (Ultimū aūt.) dicit ḡ ꝙ ſine vegetatiuo eniꝫ nō eſt ſenſitiuū: ſꝫ a ſenſitiuo ſepatur vegetatiuꝫ: vt in plantis. plante ḡ tenent ifimū gradū iter aīata: q2 eis nō competit niſi vegetatiuum tantū. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Iterū āt ſine qdem eo qō pōt tāgere alioꝝ ſenſuū: nꝫ vn⁹ ē: tact⁹ aūt ſine alijs ē. Multa enim nꝫ viſuꝫ nꝫ auditū h̄nt neq; odoratus ſenſuꝫ.

❡ Determinat de ſcōo gradu aīatoꝝ vt de aīalibus iperfectis dicēs: ꝙ iterū qdē qō pōt tāgere. i. ſine tactu: neq; ſine eo vn⁹. i. nullus eſt alioꝝ ſenſuū. tact⁹ eni eſt ſine alijs ſenſibus: q2 multa de nūero aīalium: vt aīalia iperfecta: neq; habent viſuꝫ neq; auditū neq; etiā habent ſenſum odoratus: ſed habent ſolū tactū. in ſcōo ḡ gradu ſunt aīalia iperfecta quibus ineſt ſolū vegetatiuꝫ ⁊ ſenſitiuum: ⁊ nō ſenſus qlibet. ſꝫ ſenſus tactus. ❡ Deinde cū dicit.

Cō. 32. ❡ Et ſenſitiuoꝝ aūt alia qdeꝫ h̄nt ſm locū motiuum. alia vero non habent.

❡ Determinat de tertio gradu aīatoꝝ dicēs: ꝙ ⁊ ſenſitiuorū aūt alia qdeꝫ habēt motiuū ſm locū: vt aīalia magis pfecta: alia aūt nō h̄nt vt iperfecta. in 3° ḡ gradu ſunt aīalia pfecta qb⁹ ↄpetit vegetatiuū: ſenſitiuū: ⁊ ſꝫ locū motiuū.

Dubitaret forte aliqs: q2 vermes ſm h̄ vident̄ eē aīalia pfecta cū eis ↄpetat ſm locū motiuū. ❡ Dōm ꝙ vt ſupra tangebat̄ h̄ ſm locū motiuū intelligitur de motu ꝓgreſſiuo. q̄dā eni mouent ſeipſa ſolꝫ dilatando ⁊ cōſtringendo vt conche marine. huic eni motui aſſimilat̄ motus vermiū. nā cū vermes ſe mouent. primo ſꝫ ꝑteꝫ anterioꝛē ſe retrahūt ⁊ ↄſtringunt: ⁊ ſe cōſtringendo ſm ꝑtem anterioꝛē trahunt poſt ſe ꝑtē poſterioꝛeꝫ ⁊ poſtq; ſic ſe ↄſtringunt ⁊ cōſtrinxerūt ⁊ traxerunt poſt ſe aliā ꝑtem dilatant poſtea ſe ſm ꝑtem conſtrictam. ⁊ ſic faciunt ſe ad vlterioꝛē locū. motus ḡ ille non ꝓprie eſt mot⁹ ꝓgreſſiuus: imo valde modicū differūt a motu dilatationis ⁊ cōſtrictionis. ex quo manifeſte pꝫ ꝙ omnia reptilia cuiuſmodi ſunt ſerpētes ⁊ talia iperfecta ſunt: q2 nō ꝓprie gradiunt̄ ſed reptant. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Ultimū aūt ⁊ minimū rōnē ⁊ itellectū: vt hō aut huiuſmodi aliud. Quib⁹ eni ieſt rōcinatio coꝛruptibiliū his ⁊ reliq oīa: qbus aūt illorum vnūqōq; nō oībus rōcinatio: ſꝫ qbuſdaꝫ qdem neq; imaginatio: alia āt hac ſola viuūt. De ſpeculatiuo aūt itellectu: alia rō eſt. Qō qdeꝫ igit de hoꝝ vnoquoq; rō hec ꝓpꝛiſſima anima: ⁊ de anima manifeſtum eſt.

❡ Determinat de q̄rto gradu aīatoꝝ dicens. ꝙ vltimuꝫ ⁊ minimū iter aīata eſt habēs rōcinationē ⁊ itellectū. ⁊ ſubdit ꝙ qbus enim coꝛruptibiliū ineſt rōcinatio his ⁊ reliq oīa inſunt: qbus aūt ineſt vnūqōq; alioꝝ non oībus ineſt rōcinatio ⁊ itellectus: ſꝫ cui ineſt intellectiuū ineſt vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ ſm locū motiuū. ſꝫ non conuertitur. itellectiuū ḡ in mortalibus p̄ſupponit oīa alia. ſꝫ nullū alioꝝ p̄ſupponit ipm̄. imo non ſolū qōlibet alioꝝ non p̄ſupponit itellectiuum: ſꝫ etiā nō qōlibꝫ preſupponit imaginationē. ideo ſubdit ꝙ quibuſdā aūt aīalibus neq; imaginatio ieſt ſꝫ q̄daꝫ aīalia viuunt. i. dirigunt̄ in oꝑa vite. a ſola. i. per ſolam imaginationē. rō aūt q̄re poſſunt habere imaginationē ſine itellectu eſt q2 de ſpeculatiuo autē itellectu altera rō eſt quā de imginatione: ⁊ ꝓpter hanc alteritatē ⁊ diuerſitatē pōt illa potentia ineſſe alicui aīali preter iſtā. ❡ Ultimo ↄcludit circa determinata dicens: ꝙ qdeꝫ igit manifeſtū eſt ꝑ hita ꝙ ſup. cū ſint tot gradus aīatoꝝ de vnoq; eoꝝ ſumēda ē ꝓpꝛiſſima rō. ſ. q̄ eſt dicta. vꝫ. ꝙ aīa eſt act⁹ coꝛporis quo p̄mo nititur. quo p̄mo ſentit̄. ⁊ ſic de alijs.

Neceſſariū aūt eſt debentē de his perſcrutationem facere: accipere vnūqōq; eoꝝ quid ē. Poſtea ſic de habitis: aut de alijs inueſtigare. Cō. 33.

❡ Poſtq; phs docuit aſſignare circa aīam non ſolū diffinitionē cōem: ſꝫ etiam diffōnes ꝓprias ſumptas ſm diuerſa opera vite ⁊ ſm diuerſas potētias. in parte iſta itendit determinare de vnaquaq; harū potentiarū. circa qō duo facit. q2 p̄mo oſtēdit quo ordine eſt ꝓcedendū. 2° incipit determinare de vnaquaq; potētia ſm ordinē pretactum. 2ª ibi (Quare p̄us de alimento.) Circa p̄mum duo facit ſm ꝙ potentie ad duo comparari poſſunt: vꝫ. ad oꝛgana ⁊ ad alia que ↄſequunt̄ ipſas potētias. 2° vō ad actus ⁊ ad obā. ❡ Primo ḡ oſtendit quo ordine eſt determinādū de potentijs put comparantur ad oꝛgana ⁊ ad alia que ↄſequū

tur ipſas potẽtias. ¶ Scðo vero ꝓut comparant̃ ad act⁹ ⁊ obiecta ſm que hꝰ potentie habẽt diffiniri. ſcðã ibi (Si aũt oꝫ dicere.) dicit ḡ. ꝙ neceſſariũ eſt aũt debẽtẽ facere perſcrutationẽ de his. i. de potẽtijs hꝰ accipere qd eſt vnũ quodq; eoꝝ. i. vnaqueq; harum potentiaꝝ. Poſtea autẽ ſic. i. poſt determinationẽ hãc iueſtigãduꝫ eſt de habitis. i. de his que ꝯſequunt̃ potentias aut etiã opꝫ inueſtigare. ⁊ de alijs vt de organis ipſarũ potẽtiarũ. ¶ Notãdũ ꝙ circa q̃libꝫ potentiã poſſumus aliquas aſſignare ꝓprietates ꝯñtes ipſam vt ꝓpriũ eſt viſui ſentire a remotis magis q̃ aliqs ſenſus ⁊ ſuſcipere ſpẽs magis ĩtentiõalr̃ q̃ aliqs ſenſuum vel aliq̃ alia ſi qua ſint. ¶ Determinanduꝫ eſt ḡ de ipſis potẽtijs ⁊ de ꝓprietatibus ſequẽtibus eas: ⁊ de alijs vt de organis ipſarũ potentiarũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ãt oꝫ dicere qd vnũqðq; ipſoꝝ: vt qd intellectiuũ ⁊ ſẽſitiuũ aut vegetatiuũ. Prius adhuc dõm quid ſit ĩtelligere: ⁊ qd ſentire. priores. n. potentijs act⁹ ⁊ opatiões ſcðm rõnẽ ſt: ſi ãt ſic: aut his priora oppoſita oꝫ ꝯſiderare ꝺ ill' vtiq;. Primũ oportebit ꝺtermĩare ꝓp eandẽ cãꝫ: vt de alimẽto: ⁊ ſenſibili: ⁊ intelligibili.

¶ Oñdit quo ordine determinãdũ eſt de potẽtijs ꝓut cõparant̃ ad actus ⁊ obiecta dicens. ꝙ ſi aũt oportet dicere quid eſt vnũquodq; ipſoꝝ. i. vnaqueq; harum potentiarũ vt quid eſt ĩtellectiuũ ſenſitiuum aut vegetatiuũ ꝑus adhuc dõm eſt quid ſit actus vt quid ſit ĩtelligere: ⁊ qd ſentire. nã actus ⁊ opationes ſm rõnem diffinitiuã ſunt ꝑores potentijs. ſi aũt ſic. i. ſi ꝑus eſt dõm de actibus q̃ de potentijs. Adhuc opꝫ conſiderare oppoſita. i. obiecta tanq̃ ꝑora his. i. actibus vtiq; ꝓpter eandeꝫ cãm oportebit determinare ꝑmũ de illis. i. de obiectis q̃ de actib⁹: vt determinãduꝫ erit ꝑus de alimento ⁊ de ſenſibili ⁊ ĩtelligibili q̃ ſunt obiecta dictarũ potentiarũ q̃ de ipſis actibus.

Dubitaret forte aliquis. qꝛ nõ videt̃ ꝑus eſſe determinandum de actibus q̃ de potẽtijs. nam actus fluunt ⁊ cauſant̃ a potẽtijs. ḡ ſunt poſteriores in eſſe q̃ ille: ⁊ poſterius determinãdũ eſt de actibus q̃ de illis. ¶ Rurſus ꝑora nõ diffiniunt̃ per poſteriora: q̃re ſi actus ſunt poſteriores potẽtijs: qꝛ cauſant̃ ab illis. ḡ ſi volumus ſcire qd eſt vnaqueq; potẽtiarũ nõ oportet ꝑus determinare de actibus: qꝛ actus nõ debẽt eſſe diffinitiui potẽtiarũ ex quo ſunt poſteriores illis. ¶ Dõm ꝙ duplex eſt ꝑus. quo ad nos. ⁊ ſꝫ nãm. planũ eſt eñi ꝑores eſſe act⁹ potentijs quo ad nos. nã aĩa noſtra tꝫ ĩfimũ gradum: ⁊ tꝫ puraꝫ potentiã in genere ĩtelligibiliuꝫ: ſicut mã in genere entiuꝫ: q̃re ſicut nullus actus in genere entiũ põt egredi a mã anteq̃ ĩformetur aliqua forma ſiue ſpecie ſenſibili ſic nullus actus in genere ĩtelligibiliũ põt egredi ab ĩtellectu ꝑuſq̃ informet̃ aliqua ſpecie ĩtelligibili. ĩtellect⁹ ḡ nõ põt ĩtelligere per ſeipꝫ ſicut nec mã agere: ſꝫ ſi ĩtelligit hoc eſt ꝓut informatur ſpẽbus alioꝝ obiectoꝝ. ſpecies ḡ ille ꝑus ducunt in cognitionẽ obiectoꝝ quoꝝ ſunt ſpecies: ⁊ ducendo in cognitionẽ obiectoꝝ ducunt in cognitionẽ actuuꝫ: ⁊ deinde in cognitionẽ potentiarũ: ita ꝙ potentie cognoſcũtur per actus: ⁊ actus ꝑ obiecta. actus eñi ĩmediatius comparant̃ ad obiecta q̃ potentie: eo ꝙ potentia tendit in obiectum mediante actu. q̃re ſi ꝑus cognoſcimus obiecta: oꝫ per ea ꝑus cognoſcere actus q̃ potentias. igit̃ quo ad nos actus ſunt ꝑores potentijs: ⁊ ex hoc volunt aliqui ſumere rõneꝫ ſufficientẽ ꝙ potentie diffiniuntur per actus: nõ qꝛ actus ſunt ꝑores ſm nãm: ſꝫ ſolum quo ad nos. hoc tamẽ nõ ſufficiẽter dicit̃. qꝛ tunc ſubſtãtie diffinirentur per accidentia: ⁊ haberẽt diffõnem per additamenta: cũ noſtra cognitio ĩcipiat a ſenſu: ⁊ ſenſibiliora ſint nobis accidẽtia q̃ ſubſtantie. ¶ Sciendũ ꝙ actus etiam ſm nãm ſunt aliq̃ modo ꝑores potentijs. nam cum ſemꝑ cauſa ſit ꝑor cauſato ſm nãꝫ: cum duo aliqua ſm pħm 5° metaphyſice. ſic ſe adinuicem habere poſſint ꝙ vnũ eſt cauſa alterius ⁊ ecõuerſo. vt potio eſt cauſa ſanitatis ⁊ ſanitas eſt cauſa potionis: nõ eſt incõueniens aliqua duo ſic ſe habere ꝙ ſm naturam vnum eſt ꝑus altero ⁊ ecõuerſo. hoc ḡ modo ſe hñt actus ⁊ potentia. ¶ Nã potẽtie ſunt cauſe actuuꝫ in genere cauſe efficientis: ſed qꝛ ipſe ordinantur ad actus tanq̃ ad finẽ: actus ſunt cauſa potẽtiarũ in genere cauſe finalis: ſunt ḡ actus ſm nãm ꝑores potentijs non ſm eſſe ſed ſm intentionẽ nature. inde eſt ḡ ꝙ qꝛ potentie ſunt q̃ſi quedã organa ipſius anime per que exercet ſuos act⁹: cũ organa maxime diffiniri habeãt per opera ad que ordinant̃: bene dictũ eſt qð dicit̃ in lr̃a. vꝫ. ꝙ ſi ſcire volumus qd ſit vnaqueq; iſtarũ potentiarũ. ꝑmo ſciendũ eſt qd ſit actus. hñt eniꝫ potentie diffiniri per ipſos actus tanq̃ per ſuuꝫ fineꝫ ⁊ tanq̃ ꝑ ea que ſunt ꝑora ĩtentione nature. Oppoſita aũt his nõ eſt difficile ſoluere. naꝫ cũ dicitur potentias cauſas eſſe actuũ. verũ eſt in genere cauſe efficientis: actus tamẽ ſunt cauſa potẽtiarũ in genere cauſe finalis: ⁊ ſm hoc poſſunt diffinire eas. qð vero addebatur ꝙ nihil diffinitur ꝑ ſuum poſterius: patet ꝙ licꝫ actus ſm naturam ſint poſteriores in eſſe: ſunt tamen ꝑores ſm nature intẽtioneꝫ ⁊ vt ꝑores ſunt poſſunt eſſe diffinitiui potentiarũ.

Alterius forte dubitaret aliquis vtrum actus diſtinguãtur per obiecta. ⁊ vtrũ ꝑus determinãduꝫ ſit de obiectis q̃ de actibus. ⁊ videtur ꝙ non. qꝛ potentiarũ anime q̃daꝫ ſunt actiue quedaꝫ paſſiue. actiue vt nutritiua augmentatiua. paſſiue vt potẽtie ſenſitiue. ⁊ etiam ipſum ĩtelligere eſt quoddam pati. obiecta vero licet habeant rõnem cauſe reſpectu actuuꝫ potẽtiarum paſſiuarum. tamẽ reſpectu actuuꝫ potentiarũ actiuarum nõ habẽt rõnem cauſe: ſed potius ecõuerſo. nã obiecta nihil cauſant in potẽtijs actiuis ſm ꝙ hꝰ ſunt: ſꝫ magis ipe potentie cauſant aliquid in obiectis: nõ ḡ eſt vl'iter verum ꝙ actus diffiniant̃ per obiecta. qꝛ in potentijs actiuis magis videntur debere diffiniri obiecta per actus q̃ ecõuerſo. ¶ Dõꝫ ꝙ obiecta ſunt ꝑora actibus ⁊ potentijs quo ad nos. nam vt dicebatur in precedenti pretacta queſtione. anima cognoſcit ſeipſam cognoſcendo alia: ꝓcedit enim anima in cognoſcẽdo ſeipaꝫ quaſi modo reſolutiuo: nam potẽtie egrediuntur ab anima ⁊ a potẽtijs egrediuntur actus: ⁊ mediãtib⁹ actibus fit ꝓgreſſus ad obiecta: aĩa tamẽ ꝑmo cognoſcit obiecta: ⁊ per obiecta actuꝫ: ⁊ ꝑ actus potentias: ⁊ per potẽtias cognoſcere poteſt ſuam ſubam ⁊ nãm. ¶ Rurſus obiecta nõ ſolum ſunt ꝑora quo ad nos: ſed etiã ſunt ꝑora quo ad nãm qꝛ ſunt aliquo modo cauſa reſpectu actuum ſiue illi actus ſint potentiarum actiuarũ ſiue paſſiuarũ. nam actuuꝫ potentiarũ paſſiuarũ obiecta ſunt cauſa in genere cauſe efficiẽtis: qꝛ illos efficiũt ⁊ etiaꝫ ſunt aliquo modo cauſa in genere cauſe finalis: qꝛ hꝰ act⁹ ordinantur ad ipſa obiecta. ḡ nulli dubium eſt obiecta potentiarum paſſiuaruꝫ eſſe ꝑora actibus cũ ſint ꝑora ⁊ quo ad nos ⁊ etiaꝫ ſm nãm. planum eſt ergo ꝙ tales actus diſtinguunt̃ ⁊ diffiniunt̃ ꝑ obꝫa a q̃bus recipiũt eẽ ⁊ ſpecieꝫ. ¶ Amplius ẽt obꝫa potẽtiarũ actiuarũ ſunt ꝑora actibus nõ ſolũ quo ad nos: ſꝫ ẽt aliquo mõ ſm nãm. nã lꝫ obꝫa nõ habeãt rõneꝫ cãe in genere cãe efficiẽtis: tñ vt cõiter ponitur: ⁊ vt põt haberi a pħo ꝑ ethi. habẽt rõneꝫ cãe in genere cãe finalis. vñ dr̃ ꝑ ethi. ꝙ q̃buſcũq; ꝓter opationem ſunt aliq̃ opata ipſa ſunt fines opationũ. oĩs ḡ opatio trãſiẽs in exteriorẽ mãm: qꝛ ex tali opatione ꝯſtituit̃ aliqd opatum in re ex̃ oꝫ ipm opatũ eẽ finẽ opatiõis: vt domus eſt finis edificatiõis. itaq; ſi potẽtia nutritiua ⁊ augmẽtatiua ſunt potẽtie actiue ⁊ aliqd efficiũt in ipm obm vt in alimẽtum

erit alimētuz trāſmutatuz ⁊ cōuerſuz vt requirunt tales po tētie finis operū dictarū potētiarū. q̄re ſic potentie diſtin guunt̄ per actus q2 actus ſunt priores eis quo ad nos: ⁊ etiā ſm itentionē nāe q2 ſunt earū finis: ſic ⁊ actus etiā poten tiarū actiuarū habent diffiniri per obiecta: q2 illa obiecta ſunt priora quo ad nos ⁊ etiā ſunt eoꝝ finis. Et aūt obicie batur in 2riū ſolutū eſt p iaz dicta

Cõ. 34. Quare primū de alimēto ⁊ gn̄atione dcēm ē: vegetatiua.n. aīa ⁊ aliis ineſt prima: ⁊ maxime cōis potentia ē aīe ſm quā ineſt viuere omnibus: cuius ſunt opera generare ⁊ alimento vti.

¶ Exequtur de hꝫ potētiis ſm modū pretaxatū: ⁊ q2 q̄ttuor ſunt ille potētie ſm quas ſumunt̄ diuerſi gradus aīatorū iō q̄ttuor facit: q2 p̄mo determiat de vegetatiuo. 2º de ſen ſitiuo. 3º de itellectiuo. 4º de ſꝫ locū motiuo. 2ª ibi (Deter minatis aūt his dicamus.) 3ª in p̄ncipio tertij quē q̄dā ici piūt ibi (q2 aūt nō ſit ſenſus.) q̄dam vō ibi: (q̄m āt duabꝰ diffis.) q̄dā aūt ibi (de pte āt aīe.) quid tn̄ de hoc ſit tenē dū in ꝯſequēdo patebit. q̄rta aūt ps vbi determinat de ſꝫ locū motiuo incipit circa finē tertij ibi (de mouēte aūt q̄ dez.) Circa p̄mū tria facit. q2 p̄mo ait p̄mū determinādū eē de vegetatiua potētia. 2º quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. 3º incipit ꝓbare vel determinare de ipſa potētia vegetati ua. 2ª ibi (Nāliſſimū.n.) 3ª ibi (Qm̄ aūt eadē potētia) cō tinuet̄ aūt ſic. dictū eſt prius determinandū eſſe de obie cto ⁊ actu q̄ꝫ de potētiis. ⁊ rurſus: q2 p̄mo determinādum eſt de obiecto ⁊ actu potētie prioris q̄ꝫ poſterioris: q̄re ſi ſic eſt. p̄mo dcēm eſt de alimēto qḋ eſt obm̄ vegetatiue poten tie ⁊ de gn̄atione q̄ eſt actus eius. naz vegetatiua aīa ineſt p̄ma aliis ⁊ vegetatiua q̄ eſt potētia aīe ſꝫ quā ieſt viuere viuētibus cuiꝰ opa ſunt gn̄āre ⁊ alimēto vti hꝫ. vꝫ. potētia eſt maxie cōis. p̄mo g̃ dcēm eſt de ipſa. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Naturaliſſimum enim opum viuentibus eſt q̄cūq3 pfcā ⁊ non orbata aūt gn̄ationē ſpōtane am hn̄t facere alterū q̄le ipſū: animal q̄dē aīal: plāta āt plantā: q̄tenꝰ ipſo ſp ⁊ diuino ⁊ imor tali eē pticipent: ſꝫ q2 pn̄t.

¶ Quedā que ſuppoſuerat ꝓbat. ſuppoſuerat.n. q2 potētia cuiꝰ eſt gn̄āre ⁊ alimēto vti eſt maxie cōis viuētibꝰ. Rur ſus ſuppoſuerat hꝫ potētiaz eſſe ipſius aīe. pp qḋ ſeqtur q2 hꝫ opa ipſi aīe ſint attribuenda. tria g̃ facit. q2 p̄ ꝓbat gn̄ā re eſſe maxie cōe viuentibꝰ. 2º oſtendit hꝫ opa que ſunt ge nerare: alimēto vti ⁊c. hꝫ eſſe ab ipſa aīa. 3º ex hoc iprobat opiones quorūdā nō attribuētiuz talia opera aīe nec potē tiis eius: ſꝫ dicētium hoc eſſe ex neceſſitate māe vel ex nā alicuius alimenti. 2ª ibi (Eſt aūt aīa.) 3ª ibi (Empe. aūt.) circa p̄mū duo facit ſꝫ q2 dupl'r ꝓbat gn̄āre eſſe quid cōe. 2ª ibi (Omnia.n. illud appetunt.) Dicit g̃ operuz viuētibꝰ .i. iter opera que ꝯpetunt viuētibus nāliſſimū eſt ſup. ipm̄ gn̄āre: ⁊ q2 eſt nāliſſimū. iō eſt valde cōe. iō ſubdit q2 q̄cun q3 viuētia pfecta ⁊ nō orbata aūt habent gn̄ationē ſponta neā poſſunt facere alteruz q̄le ipm̄. i. poſſunt gn̄āre vt aīal q̄dem facit aīal: plāta aūt plantam: ⁊ hoc faciūt ⁊ ſic gene rant q̄tenus hꝫ gn̄ābilia ſm q2 poſſunt participēt ipo ſem per eſſe ⁊ ipſo eſſe diuino ⁊ imortali. ¶ Notādum aūt vi gn̄atiuā ſm pħm eſſe datā rebus vt gn̄ābilia que in ſeipis perpetuari non pn̄t ppetuent̄ aliquo mō in ſuo ſimili ⁊ pti cipēt ipſo ſemper eſſe diuino ⁊ immortali. Poſuit.n. pħs mundū nūq̄ꝫ deficere: iō abſolute loqtur dicens ad gn̄ābi lia p gn̄ationez poſſe hr̄e ſemp eē non in ſe: ſꝫ in ſuo ſimili. ¶ Notādū ēt opera vegetatiue eē generare nutrire ⁊ au gere iter que opera gn̄āre eſt pfectius: q̄re ſic hꝫ eſt ſic cōe alia cōmuniora ſunt de oībus q̄ operibus vegetatiue ē de terminādū pus q̄ꝫ de operibus potētiarū aliarum ex quo hꝫ opera ꝯuenit eſſe ſic cōmunia. ¶ Notādum etiā q2 ait generare ſibi ſimile quecūq3 viuētia ſunt pfecta: ⁊ nō orba ta aut habēt ſpōtaneam gn̄ationem. nam ſm ꝯmētatorez ad hꝫ q2 aliqḋ animatū generet tria requiruntur. p̄mo q2 ſit pfectū q̄ntum ad tempus: ideo pueri: ⁊ q̄cūq3 aīata nō ſunt pfecta ſm tempus nō generāt. 2º oꝫ eſſe nō orbatū. i. nō di minutū aliquo membro vel ipeditū aliq̄ occaſione. 3º oꝫ nō habere gn̄ationē ſpontaneā. i. nō oꝫ eſſe gn̄ātum ex pu trefactiōe. naz aīalia gn̄āta ex putrefactiōe nō generāt. di cuntur enim talia habere gn̄ationē ſpontaneā. q2 vidētur per ſeipſa generari: eo q2 nō habēt generās ꝓpe ſpeciei. vn̄ ꝯmētator appellat talia gn̄āri per ſe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Oīa.n. illud appetūt: ⁊ illiꝰ cā agūt oīa q̄cun q3 agūt ſꝫ naturā. ¶ Id āt qḋ cuiꝰ cā fit dupl'r Cõ.35.
ē: hoc q̄dē cuiꝰ: illḋ vero quo: q̄m̄ igit̄ cōicare nō pn̄t ipſo ſp ⁊ diua cōtinuatiōe: pp id qḋ ni hil ꝯtigit corruptibiliū idē: ⁊ vnū numero per manere ſꝫ q2 pōt pticipare vnūq̄dq3: ſic cōicat hoc q̄dez magis: illud vero minus: et pmanet nō idē: nūero q̄dez nō vnū: ſpē aūt vnū.

¶ Adducit ſcḋaz rōnē dicēs q2 oīa appetunt illud. ſ. partici pare eſſe diuinū ⁊ ppetuari i eſſe ⁊ illiꝰ cā agunt oīa q̄cūq3 agūt ſm nām: ⁊ diſtinguit de fine dicens: q2 illud aūt cuiꝰ cā fit aliquid eſt duplex: hꝫ q̄dez cuius cā fit vt finis extra .i. vt finis nō inherens: illud vō quo eſt aliq̄d vt forma ⁊ fi nis itra. ipſe g̃ deus eſt finis ꝓpter quē oīa agunt tanq̄ꝫ id cuius grā ſunt oīa: nō tn̄ tanq̄ꝫ finis iherēs ⁊ depēdēs: ſed ipm̄ eſſe qḋ pticipatur a rebus eſt finis ꝓpter qḋ oīa agūt tāq̄ꝫ finis itra ⁊ tāq̄ꝫ id quo formal'r ſunt oīa. ſi g̃ ſic oīa ap petūt eē diuinū q̄m̄ gn̄ābilia ⁊ corruptibilia nō poſſunt cō municare ipo ſemp eē: ⁊ diuina ꝯtinuatiōe. i. ꝯtinue ꝓpter id q2 nihil corruptibiliū idē ⁊ vnū numero pōt pmanere ſm q2 pōt pticipare diuinū eē ſic vnūq̄dq3 cōicat ipm̄. hꝫ q̄ dē magis: illud vō minus: q2 q̄dā ſunt ⁊ viuūt magis: q̄daz vero minus: nihil tamē generabiliū idez numero ſemp ē: iō data eſt eis vtus generatiua: vt qḋ nō pōt ꝯtinuari idez numero ꝯtinuet̄ idem ſpē: ideo ſubdit q2 gn̄ābile nō pma net idez ſed vt idē. nā numero q̄dem nō manet vnū ⁊ idē: ſpē aūt manet vnū ⁊ idez. ¶ Notādū aūt hāc rōnē differ re a p̄ma. q2 p̄ma arguebat generare eſſe q̄d cōe: q2 eſt na turaliſſimū: ⁊ ꝯpetit oībus viuētibꝰ nō orbatis: hꝫ āt ꝓbat gn̄āre eē q̄d cōe: q2 ordiat̄ ad hꝫ vt gn̄ābilia ꝯtinuent̄ i eſſe qḋ oīa appetūt. ē g̃ hec rō alia ab illa: ⁊ ēt eſt eiꝰ fulcimētū ꝓbat̄.n. hꝫ q2 ibi ſupponebat̄: dicebat̄.n. ibi. q2 plāta gene rat plātā. ⁊ aīal aīal: vt poſſint ꝯtinue pticipare diuinū eē hic autem redditur illius cā vbi oſtēdit̄ oīa appetere pti cipationē cōtinuā diuini ipſius eē: ⁊ q2 hꝫ fit p gn̄ationē: iō vis generatiua collata eſt rebus. Cõ.36.

Eſt aūt aīa viuentis corporis cauſa et principium: hec autē multipliciter di cuntur. attn̄ aīa ſm determiatos tres modos cauſa dr̄. Eteni vnde motus cā eſt: et cuius cauſe. et ſicut ſubſtantia anima torum corporum anima cauſa.

¶ Poſtq̄ꝫ pħs ꝓbauit q2 gn̄āre ē q̄d valde cōe pp qḋ attri buēdū eſt cōi potentie. ſ. vegetatiue. in pte iſta: vt dicebat̄ oſ̄dit hꝫ opa eſſe ab ipſa aīa. itendit aūt talē rōnē: qḋ ē for ma ⁊ finis ⁊ motor corporis eſt cā ⁊ p̄ncipiū operū q̄ fiunt in corpore. ⁊ p corpus aīa eſt hꝫ. g̃ eſt cā ⁊ p̄ncipiū ipſiꝰ aug mētatiōis ⁊ gn̄atiōis ⁊ ceteroꝝ taliū q̄ fiūt in corpore vel

ꝑ corpus. vtus aūt totius rōnis huius in h̄ cōsistit ꝙ aīa ē finis forma ⁊ motor corporis. duo ḡ facit. qꝛ pmo ait aīam sic eē i triplici gn̄e cāe respectu corꝑis. 2º qḋ dixerat ꝓbat ibi. (Qꝛ qdē igit̄.) dicit ḡ ꝙ aīa est causa ⁊ pncipiū viuētis corporis: ſꝫ h̄. ſ. cā ⁊ pncipiū multiplr̄ dicunt̄: qꝛ q̄druplr̄. attñ aīa lꝫ nō ſꝫ omnes. 4. modos ſit causa corporis: tam̄ ſm tres determinatos modos dr̄ cauſa eius. ⁊ eni eſt ipſa aīa causa. vñ motus. i. eſt mouens causa reſpectu corporis ⁊ eſt cuius cauſa. i. finis eius. ⁊ tertio anima eſt cā aīatorū corpoꝝ ſic ſubſtātia. i. forma ſubalis. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Co.37. ¶ Qḋ quidem igitur ſit ſicut ſubſtātia maniſeſtum eſt. Cauſa. n. ipſius eſſe omnibus ſubſtātia eſt: viuere autem viuentibus eſt eſſe. cauſa autē ⁊ principium horum anima.

¶ Probat qḋ dixerat. circa qḋ tria facit ſꝫ ꝙ ꝓbat aīaꝫ eē in triplici genere cāe. pmo eni ꝓbat ipſaꝫ eſſe cāꝫ formalē. 2º finalē. 3º mouentē. 2ª ibi (Manifeſtū eſt aūt.) 3ª ibi (At vero ⁊ vnū pncipiū.) Circa pmū duo facit: ſm ꝙ duplr̄ ꝓbat aīam eſſe formā corporis. 2ª ibi (Amplius aūt.) Dicit ḡ ꝙ qdeꝫ igit̄ ſit ſicut ſuba. i. ſic̄ forma ſubalis corporis maniſeſtum eſt: qꝛ ſuba. i. forma ſubalis eſt oībus cauſa ipſiꝰ eſſe. omne eni eē eſt a forma: ⁊ qcqd eſt cā rebus q̄tuꝫ ad ipm eſſe eſt forma rerū: ſꝫ viuere viuentibus eſt eſſe: ⁊ aīa eſt cauſa ⁊ pncipium horum. ſ. viuentiuꝫ ꝙ ſint ⁊ viuant. ḡ eſt eorum forma. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius autē eius qḋ potētia rō actus eſt.

¶ Adducit ſcd̄aꝫ rōneꝫ dicens: ꝙ amplius aūt aīa eſt rō ⁊ actus eius qḋ eſt in potētia. i. corporis qḋ eſt potētia vitaꝫ habens. eſt ḡ anima forma eius: qꝛ qḋ eſt rō: ⁊ actus alicuius eſt forma ipſius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Maniſeſtuꝫ autem eſt et ꝙ cuiꝰ gratia anima cauſa: ſicut eniꝫ intellectus gratia huius facit: eodem modo ⁊ natura: ⁊ hoc eſt ipſius finis: huiuſmodi autem in animalibus anima.

¶ Probat aīam eē cāꝫ finalē reſpectu corꝑis. circa qḋ tria facit. qꝛ pmo ꝓbat aīaꝫ eē cāꝫ finalē corporis qḋ iformat. 2º ꝓbat ipſaꝫ eē quodāmō finē oīum corpoꝝ phyſicoꝝ. 3º ne laboret in equoco diſtiguit de fine. 2ª ibi. (Et ſm nāꝫ) 3ª ibi (Duplr̄ aūt.) Dic̄ ḡ. maniſeſtū eſt aūt ꝙ aīa eſt cꝰ cā grā alia fiūt. i. eſt cā finalis: qꝛ ſicut itellectus. i. ſic̄ ars fac̄ aliqd gratia huiꝰ. i. ꝑpter finē: eodē mō nā opatur grā alicuius. ⁊ h̄ eſt finis ipſius: cuiꝰ grā operat̄. h̄ aūt cuiꝰ gratia opatur nā in aīalibus eſt aīa. aīa ḡ eſt finis aīaliū vel eſt finis corpoꝝ aīatoꝝ. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et ſcd̄ꝫ naturam. Oia eniꝫ phyſica corpora aīe inſtrumēta ſunt: ſicut aīaliū: ſic ⁊ plātarum tanq̄ gratia aīe exiſtētia.

¶ Oñdit aīam quodāmō eſſe finē oīuꝫ corpoꝝ phyſicoꝝ. dicēs: ⁊ ſm nāꝫ. i. eoꝝ corpoꝝ que ſunt ſm nām ſup. finis eſt aīa. nam oīa phyſica corpora ſunt quodāmō iſtrumēta aīe ſic̄ corpora aīaliuꝫ ⁊ plantarū: ⁊ ēt ſup. alioꝝ ſunt tanq̄ exñtia gratia aīe. ḡ aīa eſt finis oīum iſtoꝝ. ¶ Notanduꝫ āt ꝙ ſemꝑ ignobiliora ordinant̄ ad nobiliora: vt aq̄ ⁊ terra ⁊ alia inaīata ſunt alimēta vegetabiliuꝫ ⁊ ordinant̄ ad plantas. plante vō ⁊ alia vegetabilia ſunt cibus aīalium ⁊ ordinant ad ipſa. oīa aūt hec ordinant̄ ad hoīem ⁊ homo ē quodāmō finis oīum: q̄re ſi aīata ſunt finis alioꝝ corpoꝝ nāliū aīa cuius gratia ſunt corpora aīata: eſt quodāmō finis oīum corpoꝝ phyſicoꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dupliciter autem dicitur ꝙ cuius gratia eſt ⁊ ꝙ cuius. et ꝙ quo.

¶ Ne laboret in equoco diſtinguit de fine dicens: ꝙ duplr̄ aūt dr̄. ꝙ cuiꝰ cā eſt vnūqḋq̄. i. duplr̄ dr̄ finis. vꝫ. ⁊ ꝙ cuiꝰ gratia ſunt oīa. i. finis extra ⁊ ꝙ quo ſunt alia. i. finis intra. ¶ Notandū ꝙ aīa aliter eſt finis corpoꝝ aīatoꝝ ⁊ alioꝝ corpoꝝ phyſicoꝝ. nā animatoꝝ corpoꝝ eſt finis ītra ⁊ eſt illud quo formalr̄ ſunt ⁊ viuunt corpora animata. alioꝝ vero corpoꝝ eſt finis extra nec eſt illud quo formalr̄ ſunt alia corpora: ſed eſt illud cuius gratia ſunt alia corpora. qꝛ ad eaꝫ omnia hꝰ corpora quodāmodo ordinantur: quare cum ſupra dictum fuerit aīam eſſe finem corpoꝝ animatorum. ⁊ etiā alioꝝ: qꝛ nō eodeꝫ modo eſt finis horum ⁊ illorum: ne laboret in equiuoco oportuit ipſuꝫ phm̄ de fine diſtinguere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vō et vñ pricipiū q ſꝫ locū motꝰ aīa ē: ñ oībꝰ āt viuētibꝰ ieſt potētia hec. Eſt āt alteratio et augmētū ſꝫ aīam: ſenſus. n. q̄dam alteratio eē videt̄. nihil āt ſentit qḋ nō hꝫ aīaꝫ. Silr̄ āt et de augmēto et decremento ſe hꝫ: nihil. n. decremētuꝫ patit̄: neq̄ augmētat̄ phyſice niſi alat̄: alit̄ autem nihil qḋ nō cōicet vita.

¶ Oſtendit aīam eſſe cām mouenteꝫ ipm corpus. vel oſtēdit eam eſſe cām efficientē oīum motuū ⁊ oīum operum que fiūt naturalr̄ in corporibus animatis. dicit ḡ. at vero anima eſt pncipium pmum ⁊ pncipalr̄ vnde fit motus ſꝫ locuꝫ. Et ſubdit ꝙ hꝰ potentia nō ineſt oībus viuentibus qꝛ non omnia viua mouentur localr̄. addit autem ꝙ alteratio ⁊ augmentum eſt ſm aīam qꝛ ſenſus: quedaꝫ alteratio eſſe videtur ⁊ nihil ſentit: qḋ nō habet aīaꝫ. Addit etiā ꝙ ſimiliter autem de augmento ⁊ de decremento ſe habet: qꝛ nihil decrementum patitur: neq̄ augmētatur phyſice niſi alatur. alitur nihil qḋ non ꝯmunicet vita: ⁊ qḋ nō habeat aīam. omnia ḡ hec fiunt per aīaꝫ: ⁊ anima eſt cauſa mouens reſpectu corporis. ⁊ eſt cauſa efficiens omnium iſtoꝝ corpoꝝ que fiunt in corpore. ¶ Notandum autem phm̄ intendere talem rōnem. cōuenit aīam eſſe cām oīuꝫ eoꝝ que nō reperiunt̄ niſi in corporibus animatis: ſꝫ moueri motu ꝓgreſſiuo alterari ſꝫ ſenſū augeri ⁊ minui ⁊ cetera talia nō repiunt̄ niſi in corporibꝰ animatis. ḡ oīuꝫ horum cauſa eſt anima. ¶ Notādum etiam ꝙ: vt ſupra tangebat̄ animatū diſtinguitur ſm quattuor gradus vel ſm quattuor potētias ſiue ſm quattuor opera vite. vꝫ. ſm vegetatiuum ſenſitiuū intellectiuum ⁊ ſm locuꝫ motiuū: ſꝫ de itellectiuo eſt alia ratio: ⁊ de eo imaniſeſtuꝫ eſt quid ſit tenenduꝫ: ideo pretermittens ipm tanq̄ difficilius de tribus alijs tantū mentionē facit dicens: aīam eſſe cām motus ſm locū q̄tum ad opera ſm locū motiue. Et eſſe cām alterationis ſenſuū q̄tū ad opera ſenſitiue: ⁊ eſſe cām augmenti ⁊ decrementi q̄tum ad opera vegetatiue. ¶ Notandū etiā ꝙ nō oportet illud cuius cauſa eſt aīa ineſſe oī animato: ſꝫ ſufficit ꝙ nō inſit rebus ianimatis: ideo ſignāter phs ait ꝙ motus ſm locū. i. motus ꝓgreſſiuus cauſat̄ ab aīa: licet nō inſit oībus viuentibus. ¶ Notandū etiaꝫ ꝙ augmentū cōiter ſumptū eſt preexiſtenti q̄titati additamētū: ſm quē modū artificialia augent̄. naꝫ poſſunt lapides addi parieti ⁊ augmentabitur. ſed augmentuꝫ ſumptuꝫ ꝓpprie fit cū quelibet pars aucti aucta eſt: ⁊ cuꝫ tranſmittitur aliqd ad q̄lꝫ ptem augmētati: qḋ nō contingit fieri niſi mediāte alimēto. iō ſignāter ait ꝙ phyſice. i. nālr̄ ⁊ ꝓpe nō augmētat̄ niſi qḋ alitur. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Empedocles āt nō bñ dixit: hoc addens augmentuꝫ accidere plātis: deorſum quidem radicem mittētibꝰ: ꝑpter id ꝙ terra ſic ferī ſcd̄m naturam. ſurſum auteꝫ propter ignem. Co.38.

¶ Oñſo ꝙ augmētare ⁊ ſentire ⁊ hꝰ opa ſunt ab aīa. in pte

iſta:vt dicebat̃ remouet phs errores quorūdā erratiū circa predicta. errabāt enim aliq̄ circa h̓:q2 nō attribuebant ipſi aie augmētū. ſ3 dicebāt h̓ contingere ex alia cā. duo ḡ facit ſm ꝙ duos errores circa h̓ remouet. 2ª ibi (Uidet̃ aūt qbuſdam.) pma pars diuidit̃ in duas:q2 pmo ponitur opinio Empe. circa h̓ errantis. 2ᵒ eius opinio iprobat̃ ibi. (Neq3.n.ſurſu3.) Cōtinuetur aūt ſic. dictū ē ꝙ augmētū fit ab ipā aia:⁊ q2 ſic eſt:ideo Emp. nō bene dixit h̓.i. circa hoc addens augmētū accidere plātis:nō per aia3:ſ3 ex neceſſitate materie. dicebat.n. de plātis mittētibus qde3 radices deorſu3 ꝑpter id qd̓ terra ſic fert̃ ſm nām:ſurſu3 āt mittētibus ramos: ꝑpter ignē ſilr ſurſum. nam ſicut terra nāliter fert̃ deorſu3 ſilr ignis fertur ſurſum.

Dubitaret forte aliqs vtrū augmentu3 ꝯtingat ex neceſſitate māe: vt ꝙ augmētū fiat ſurſu3 ꝑpter ꝑtes igneas. deorſu3 vo ꝑpter ꝑtes terreas. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. q2 ſm phm. 2ᵒ phy. ars imitat̃ nā3. nā ſimilia ſunt opera nāe ⁊ artis. q2 ſi nauifactiua eēt in ligno. eodē mō fieret nāliter nauis ſicut ⁊ mō fit ꝑ artē q̄re cū in opibus artis ſic augmētet̃ edificiū ꝙ grauia ponunt̃ deorſu3:vt app3 in domibus:vbi grauia: vt lapides ponunt̃ in fundamēto ⁊ leuia ponunt̃ ſurſu3:vt ligna ponunt̃ in tecto. etiā ⁊ in opere nāe ſic augmētatur aiatū ꝙ partes leuiores augmentabūt ſuperiora grauiores vo iferiora. Erit ḡ augmētū ſurſu3 ꝑpter ignē deorſu3 vo ꝑpter terrā. (Dōm ꝙ actus actiuo2 ſunt in patiente ⁊ diſpoſito grauitas. ḡ ⁊ leuitas māe nō eſt ṗncipalis cā augmenti. q2 actio ṗncipalr nō eſt attribuēda māe ſ3 forme. aia ergo que eſt ſubālis forma corporis animati eſt illud per qd̓ ṗncipalr iſta fiunt. grauitas aūt ⁊ leuitas māe itātū aliqd̓ poterunt facere ad augmētū inq̄tum ꝑtes grauiores magis ſunt apte deſcēdere. ⁊ q2 agens operat̃ ſm diſpōne3 paſſi. ideo ꝑtes ille grauiores magis mittunt̃ ad iferiora. leuiores vo ad ſupiora. Jtaq3 nō eſt itētio phi q̄n grauia ⁊ leuia aliqd̓ poſſint facere ad augmētū:ſ3 vult iprobare Empe. q̄ h̓ opera ṗncipalr attribuebat iſtis. ꝙ aūt leuitas ⁊ grauitas aliquo mō ad h̓ deſeruiāt p3:ſi cōſideremus in oibus: ſpāliter in hoibus vn̄ femine cōiter habēt groſſa crura: eo ꝙ ſint frigide ꝯplonis:⁊ cū frigidi ſit deſcendere:iō ipſe in ꝑtibus iferioribus igroſſantur magis. hoies vo calidioris ꝯplonis exn̄tes cōiter ſubtiliōes hn̄t iferiores ꝑtes ⁊ groſſiores ſupiores:⁊ ꝑ h̓ p3 ſolō ad q̄ſitū. (Deinde cū dicit.

(Silr.n. neq3 ſurſu3. aut deorſu3 bene accipit. Non.n. idē oibus ſurſu3 et deorſu3 oi: h̓ ſicut caput aialium:ſic radices plantarū ſunt: ſi congruit inſtrā dicere altera:et eadē opibus.

(Improbat opionē Emp. circa qd̓ duo facit ſm ꝙ duplr iprobat ip3. pmo.n. iprobat eū ex eo ꝙ nō bene aſſignabat partes aiato2. 2ᵒ ex eo ꝙ nō bene aſſignabat cām augmēti in h̓ ꝑtibus ibi (Adbuc aūt.) Dic̃ ḡ ꝙ Emp. neq3 bene accepit ſurſu3 ⁊ deorſu3. na3 nō eſt idē ſurſu3 ⁊ deorſu3 in oibus animatis ⁊ in oi. i. in vniuerſo. ſ3 ſic eſt caput ſurſum reſpectu aialium:ſic radices ſunt ſurſu3 reſpectu plantarū ⁊ hoc ſignificat iſtrumēta eſſe eade3 ⁊ altera operibꝰ. i. per opera: rami ḡ in plātis ſunt deorſum:⁊ radices ſurſu3 qd̓ ē ergo ſurſum in plātis eſt deorſu3 in vniuerſo.

Dubitaret forte aliqs: vnde eſt ꝙ in rebꝰ aiatis oport3 aſſignare ſurſu3 ⁊ deorſum ſpāle preter id qd̓ videmus in vniuerſo. (Dōs ꝙ ſicut tranſmutatio ſm formā fecit ſcire mām ſic tranſmutatio ſ3 ſitū facit ſcire locū. ſurſu3 ḡ ⁊ deorſu3 ⁊ h̓ drie loco2 accipiēde ſunt ſm motū quē videmus in rebus. videmus aūt vnū modū motus gnālem oibus exn̄tibus in ſpera actiuo2 ⁊ paſſiuo2:q̄ fit in elt̃is a forma leuis ⁊ grauis. i mixtis vo ab elemēto ꝑdominante in ipſis. ſm ḡ hūc motū grauia ferunt̃ deorſu3 ⁊ leuia ſurſu3. ⁊ q2 h̓ motus gnālis ineſt omnibus que ſunt in ſpera actiuo2 ⁊ paſſiuorū:ideo ſm hunc motū accipit̃ ſurſum vel deorſu3 in vniuerſo. Eſt ḡ deorſum in vniuerſo locus ad quē ferunt̃ grauia:⁊ ſurſum ad quē leuia. Eſt autem ⁊ alius ſpecialis motus qui eſt ab aia non a forma grauis vel leuis vel a dominio alicuiꝰ elemēti:⁊ h̓ motus reperit̃ in oibus que alūtur vbi alimentū per virtutē aie fertur ad oēm dr̄iam poſitionis:qd̓ non poſſet eſſe ꝑ nām alicuius elemēti: quare ſicut in rebus animatis reperit̃ ſpecialis motus ſupra motum illū gnālē:quē videmus in tota ſpera actiuo2 ⁊ paſſiuo2: ſic in talibus oportet ꝯſiderare ſpāle ſurſu3 ⁊ deorſu3 preter ſurſu3 ⁊ deorſu3 qd̓ aſpicimꝰ in toto vniuerſo. (Rurſus hoc ſpeciale ſurſu3 ⁊ deorſum qd̓ reperit̃ in rebus aiatis accipiendu3 eſt i animatis impfectioribus ſm ea q̄ videmus in magis pfectis:itaq3 cū in aialibus ⁊ maxime in hoibus ora ⁊ capita ſint ſuperius:erit in plantis ſupius qd̓ tenet locū capitis vl̓ oris. in aialibus nāq3 organa ⁊ inſtrā ſunt eadē vel diuerſa ſm ꝙ opera vident̃ eſſe eadē vel diuerſa que ḡ ordinant̃ ad idē opus vident̃ eē idē organū ⁊ inſtrm̄ ⁊ eodē mō loquēdū eſt de illis. cū ḡ radices ordinētur ad idem opus vt ad ſumptionē alimēti ad qd̓ ordinantur ora in aialibus:erunt radices in plātis ſupius ſic ora ⁊ capita in aialibus q̄ ſupius eſſe dicunt̃. (Deide cū dicit.

(Adbuc āt qs eſt ꝯtinēs in ꝯria q̄ ferunt̃:igne3 et terra3. Diſtrahent̃.n. niſi aliqd̓ ſit ꝑhibens. Si vo erit hoc ē aia:et cā alimēti: et augmēti. Cō.39.

(Improbat Emp. ex eo ꝙ nō bene aſſignabat cā3 augmēti dicens:ꝙ adhuc aūt. i. ſupra. h̓ arguimus ſup. ꝯ Emp. qd̓ eſt ꝯtinēs ignē ⁊ terrā q̄ tendūt ad ꝯria loca diſtrahent̃.n. ⁊ ibunt h̓ elemēta in ſperas ꝑprias niſi aliqd̓ ſit ꝑhibēs ⁊ ꝯtinēs illa ſi vo aliqd̓ tale erit h̓ ē aia: ⁊ ipā erit cā alimēti ⁊ augmēti. (Notandū aūt actionē:⁊ ipſa opera tribuēda eſſe ṗncipali agēti magis q̄3 organo q̄re cū anima ſit cōtinens elt̃a ipſa habebit ṗncipalitatē reſpectu eo2. actiones ergo ⁊ motus qui fiunt in corpore aiato ſm ꝙ aiatu3 eſt attribuēdi ſunt magis aie quā elt̃is. (Deide cū dicit.

(Uidet̃ aūt qbuſdā ignis nā ſimplr cauſa augmenti et alimenti eſſe: et nanq3 ipſu3 videt̃ ſolū corporeū et elemēto2u3 qd̓ alitur:et augmētatur. vnde et in plantis:et in aialibus putabit vtiq3 prius eſſe hoc qd̓ operatur. Cō.40.

(Remouet errorē quorūdā alio2 attribuentiū augmentū ⁊ alimētū nō aie:ſed igni. Circa qd̓ duo facit. q2 pmo ponit eo2 opionē. 2ᵒ ca3 iprobat ibi (Hoc aūt cōcauſa.) Dic̃ ḡ ꝙ vr̄ aūt qbuſdam ignis natura. i. nāliter ſimplr eſſe cā alimēti ⁊ augmēti. nā ⁊ ipm ſolū de numero corpo2 ⁊ elemento2 videt̃ eſſe qd̓ alitur ⁊ augmentat̃. vn̄ ⁊ in plātis ⁊ in aialibus putabit vtiq3 quis eſſe h̓. i. eſſe ignē qd̓ operat̃ augmentū ⁊ alimentū. (Notādū aūt hāc poſitionē differre a poſitiōe Emp. q2 poſitio illa attribuebat augmētū igni ⁊ terre: h̓ aūt igni tantum. Rurſus illa attribuebat augmētū elemētis rōne q̄ grauia ⁊ leuia. hec aūt. i. h̓ attribuit igni:eo ꝙ ignis ſit maxie opatiuus ⁊ actiuus. (Notādū ēt ꝙ ignis videt̃ ali ⁊ augmētari ſic ⁊ aiata. nam ſic alimētū adueniens carni caro conuertit ip3 ad ſe ⁊ fit ſub maiori q̄ titate:ſic ligna addita igni. ignis cōuertit ea ad ſe ⁊ fit ſub q̄titate maiori. de nullo aūt alio ita ſenſibiliter h̓ videmus ſicut de igne. ideo ponebāt illi igne3 qui erat in plantis ⁊ animalibus eſſe principalem cauſam:quare illa augmentarentur. (Deinde cū dicit.

(Hoc aūt ⁊ concauſa qde3 quodāmō eſt: non tñ ſimplr cā:h̓ magis aia: ignis.n. augmentu3 Cō.41.

In infinitum eſt quouſq; fuerit combuſtibile. Natura autem conſtantium omniū terminus eſt ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmenti: hoc aūt eſt anime: ꝫ non ignis: ⁊ rōnis magis ꝙ̄ mãe.

⸿ Improbat opinionē hāc dicēs. ꝫ aūt. ſ. ignis cōcauſa q̄dem eſt quodam modo: vt fiat alimentū ⁊ augmentum. nam calor igneus qui aliquo modo refuat in corpore aiato eſt organū ⁊ iſtrumētum anime ⁊ aliquo modo cooperatur ad augmētū ⁊ alimētum: tamē nō eſt ignis ſimpl'r ⁊ pncipal'r cā augmēti: ſed magis anima. naʒ modus augmēti ignis valde diſſimilis ē augmēto qd̄ aſpicim⁹ in aialibus: ideo ſubdit ꝙ augmētū. n. ignis in īfinitū ē quouſq; fuerit combuſtibile: ſʒ oium natura cōſtantium que naturaliter augmētanť ē terminus ⁊ ratio eoꝝ magnitudinis ⁊ augmēti. ⁊ q: taleʒ terminū habēt ab anima ⁊ ex forma: manifeſtum ē ꝙ ꝫ autē. i. augmētare pncipaliter ē ipſius aie: ſed nō ignis: ⁊ pncipaliter ē ipſius rōnis et forme magis ꝙ̄ materie. ⸿ Notādum aūt ꝙ ex hoc poſſet ſumi noua rō. vt vna rō eſſet: quare attribuēdū eēt aie augmētū ⁊ non igni: quia augmētū animatoꝝ ē terminatū ⁊ limitatū: ignis vero augmētū vadit in īfinitū: quare cum hꝫ terminus augmēti inaīatis ſic ſit ab anima attribuēdum ē hoc magis anime ꝙ̄ igni. alia rō eſſe poſſet: q: actio magis ē attribuenda rōni ⁊ forme ꝙ̄ mãe: qre cum anima cōpareť ad ignē ⁊ ad alia elemēta exñtia in mixto ſicut forma ad mãʒ magl attribuēda ſūt ꝫ aie ꝙ̄ igni vl' alijs eltis.

Dubitaret forte aliqs. q: videtur phs ſibi cōtradicere. Ait. n. ꝙ oium natura cōſtantium ē certa rō ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmēti. ⁊ dicit ꝙ augmētum ignis vadit in īfinitū. cum tamē ignis ſit aliquid nã cōſtās. ⸿ Dōʒ ꝙ hāc ɔtradictionem leuiter poſſemus effugere exponēdo eſſe rōnē ⁊ terminū magnitudinis ⁊ augmēti oium cōſtātium natura. ſ. oium augmētabiliū per nãm: vt ɔmētator videtur exponere. ⁊ q: nãliter ⁊ ꝓprie nō augmētantur niſi aiata. ideo nō ē ibi cōtradictio: q: quādo loqtur de augmēto cōſtātis natura oportet ꝙ loquať de augmētabili nãliter. omnia ḡ augmētabilia nãliter habere terminū augmēti: ⁊ ignē nō habere terminū. nō implicat ɔtradictionem: q: ignis non ē quid animatum. ⁊ per ɔñs nō dicitur ꝓprie augmētari.

⸿ Ut tamē melius pateat qual'r pōt augmentari aliquid in īfinitū ⁊ qual'r nō. ſciēdū ꝙ terminus augmēti aliquādo ſumiť ex forma. aliquādo ex materia. aliquādo ex ordine vniuerſi. Ex forma quidem reperiť terminus in augmento in oibus animatis. nam oia animata ſunt organica corpora. partes etiā corporis animati cōparātur ad aiam ſicut organa ad artem. naʒ ſicut ars ꝓpria opera exercet ꝑ ſua organa ſic anima ꝓprias operatiōes exercet ꝑ partes corporis. quare cū nulla ars requirat organa īfinita. imo q: ē cōtra rōnem organi ꝙ ſit īfinitū cū ei debeatur debita ꝙ̄titas ⁊ debita mēſura ex opere ad qd̄ ordinatur: oꝫ partes corporis animati finitas eē: ⁊ ex parte aie que quaſi quedaʒ ars per partes corporis quaſi ꝑ ꝓpria organa exercet ꝓprias opatiōes: debetur ipſis partib⁹ corporis ⁊ ipſis organis certa rō ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmenti. ſecūdo pōt eſſe terminus in augmēto ex parte materie. Nam ſi aliquid ɔſtaret ex tota mã ſua nō eſſet niſi vnū tale in ſpē illa: ⁊ illud augmētari nō poſſet: qre cū tota materia actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ ſit finita ſalteʒ ex pte mãe: ignis hꝫ terminū in augmēto. vult ḡ phs dicere: ꝙ cū forma ignis nō ſit forma corporis organici: non ſic repugnat ex pte forme corporis augmentū ignis in īfinitū: ſicut repugnat corpori aiato. ſi aūt ꝫ repugnat ei erit ex pte mãe: vt ex parte cōbuſtibilis. tertio iponitur finis ⁊ terminus rebus ex pte vniuerſi. ⁊ ſic omnia elemēta habēt finē ⁊ terminū ſic vt vnū elemētū nō oia alia poſſit cōuertere ad ſeipm: ſʒ cū orbiculariter dominenť mō ſigna cal'a mō frida: oꝫ ꝙ orbiculariter aliquādo elemēta frida habeāt dominiū ſup calida: aliquādo ecōuerſo. nūꝙ̄ ḡ ſic cōtinue dominanť calida elta aut fra vt poſſint oia alia ad ſe cōuertere. ⸿ Eſt ḡ de ordie vniuerſi dare aliquē terminum ipſi igni vltra quē augmētari nō pōt. Pꝫ itaq; quō ſoluiť ɔdictio quā ꝑtendit littera: ⁊ quō accipienda ē mens phi. ⁊ etiā pꝫ quō īponitur terminus ⁊ finis rebus augmētabilibus.

Quoniā aūt eadeʒ eſt potentia vegetatiua: ⁊ gñatiua: de alimento neceſſarium eſt determinare primū. Sepať eni ab alijs potētijs ope hoc. Tō. 47.

⸿ Poſtꝙ̄ phs oñdit qd ſit actus vegetatiue potētie: q: act⁹ eius ē generare ⁊ alimēto vti: ⁊ oñdit quō talia opera attribuēda ſunt aie. in pte iſta determīat de ipſa vegetatiua potentia ꝑm ordinē ſupius ꝑtaxatū. Erat aūt ordo ille ꝙ prius determinādū erat de obo potētie ꝙ̄ de actib⁹ ⁊ de actibus ꝙ̄ de potētia. iō tria facit. q: pmo determinat de obto vegetatiue potētie. ſcdo de actibus eius. tertio determīat de ipſa potētia. ſcda ibi. (Qm̄ autē nihil alitur.) tertia ibi. (Quare hꝫ aūt.) circa pmū duo facit. q: pmo ait ꝙ dōm ē de alimēto qd̄ ē obm vegetatiue ⁊ generatiue potētie. ⁊ exeqtur determinādo de ipſo alimēto ibi. (Videť āt eē.) dicit ḡ. ꝙ qm̄ eadē potētia aie ē vegetatiua ⁊ gñatiua ⁊ obiectū hꝫ potētie ē alimētū neceſſariū ē ꝑ pmū determinare de ipſo alimēto. ꝙ aūt alimētū ſit obm potētie vegetatiue pꝫ. q: ꝫ ope. i. in ope nutritiōis ⁊ in agere aliqd circa alimtū ſepať hꝫ po⁹ ab alijs potētijs vt a ſēſitio ⁊ itellīuo.

Dubitaret forte aliquis vtrū vnū ⁊ ideʒ ſit alimētū ſit obm nutritiue ⁊ gñatie. ⁊ vr̄ ꝙ nō. q: potētiaꝝ q̄rū ſūt diuerſi act⁹ ſūt ⁊ diuerſa oba: ſʒ nutritie ⁊ gñatie ſūt diuerſi act⁹. vꝫ. nutrire ⁊ gñare: ḡ hēbūt diuerſa oba. ⸿ Opp^m āt vr̄ velle phs ꝗ ait vegetatiuā ⁊ gñatiuā eādē eē po^am. ⁊ hꝫ obʒ dic̄ eē alimtū. ⸿ Dōʒ ꝙ alimtū al'r ⁊ al'r acceptū ē obʒ ñ ſolū nutritie ⁊ gñatie: ſʒ ēt augmtatie. Nā ſic vt⁹ gñatia ꝑʒ phʒ ē data reb⁹ vt corruptibilia faciāt talia q̄lia ipa ſſ: ⁊ ɔtinuētſe i eſſe eadē ſpē q̄ ñ pñt ſe ɔtinuare eadē nūero. ſic vt⁹ nutritia eſt data eis vt ꝑ aliqd̄ tps ſeipa ſaluēt. calor. n. nãl' ſp agit i humidū: ⁊ fac̄ ipm exalare q̄ exalāte perit vita q̄re niſi ꝑ vtutē nutritiuā fieret reſtauratio deꝑditi: aiatū nō poſſʒ ſubſiſtere. ꝓp qd̄ digeriť ⁊ cogť alimtū ⁊ ɔuertiť i ſubāʒ nutritie ꝑ quā ɔuerſionē fit reſtauratio deꝑditi: q̄ ſcō ſaluaťaiatū: ita ꝙ alimtū nutrit i eo ꝙ qd vt i eo ꝙ ɔuertiť i ſubāʒ nutriti. ⸿ Uiſo quō fit nutritio ⁊ quō alimtū ē obʒ potentie nutritie: reſtat videre quō fit augmtū ⁊ quō alimtū ē obʒ po^e augmtatie. Sciē^m ḡ ꝙ lʒ ſufficiat ad nutrimtū aliq̄lis reſtauratio deꝑditi ⁊ ɔuerſio alimti i alitū: ad ꝫ tñ ꝙ fiat augmtū ñ ſuffic̄ q̄liſcūq; reſtauratio ꝺꝑditi: imo oꝫ eē maiorē reſtaurationē ꝙ̄ fuerit deꝑditio: q: cū pl's ɔuertiť de alimto i alitū ꝙ̄ fuerit ipʒ deꝑditū: oꝫ alitū augmtari ⁊ fieri maioris ꝙ̄titatis. alimtū ḡ nutrit i eo ꝙ qd: ſʒ augmtat i eo ꝙ ꝙ̄tū: q: ſic augmtat ꝙ ɔuertiť maior ꝙ̄titas alimēti ꝙ̄ fuerit ꝺꝑditio: tc̄. n. alimtū augmtat ipʒ alitū. ⁊ fac̄ ipm maioris ꝙ̄titatis. Uiſo alimtū al'r ⁊ al'r ſūptū eē obʒ nutritie ⁊ augmtatie: reſtat videre quō ſit obʒ gñatie. Sciē^m ḡ ꝙ ſic alimtū ic̄tū ɔuertiť i alitū nutrit i eo ꝙ qd: ⁊ augmētat i eo ꝙ ꝙ̄tū: ſic ic̄tū ē aliqd ibi ſupfluū fac̄ ad gñatōnē: ita ꝙ ſeſm qd̄ ē gñatōis pn^m ē ſupfluū alimti. Ex q̄ appꝫ ꝙ nutritia augmtatia ⁊ gñatiua pñt dici eadē po^a. nā illa eadē po^a ꝑ quā digeriť alimtū ⁊ reſtaurať deꝑditū ⁊ nutritur aiatū: ꝑ illā eadē pt fieri tāta ɔuerſio ꝙ ſit pluſꝙ̄ deꝑditio ꝓp qd̄ augmtabiť aial: ⁊ fiet maioris ꝙ̄titatis. ſic ēt ꝑ illā eād po^am pt fieri tāta ɔuerſio ⁊ tāta ꝺcoctio alimti ꝙ

ſi totū trāſeat i ſubaʒ nutriti:ſʒ ibi ſit ſupfluū alimti ⁊ fiet idē ſemꝑ:q̄re nutritia augmētatia ⁊ gn̄atia ſīt aliq̄ vna poa. Et vnuʒ ⁊ idē eſt obiectū earum vt alimentū. alr tn̄ ⁊ alr cōſideratuʒ. ¶ Utruʒ aūt huic potentie cōi q̄ cōparatur ad nutritionē augmentū ⁊ generationē oporteat ſupaddere aliq̄s potentias ſpāles nō eſt preſentis ſpeculatiōis. talia.n.tractāda eēnt ſup libro de nutrimēto ⁊ nutribili. ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire ideʒ eſſe obiectū qđ alit augmētat ⁊ eſt gn̄atiōis pn̄m.pp qđ augmētatiua nutritiua gn̄atiua mō q̄ dixímꝰ eadē potētia dici pn̄t. ¶ Deiñ cū dic.

Cō. 43. ¶ **Videt̄ aūt eſſe alimētū cōtrariuʒ cōtrario:nō oē aūt oi. Sʒ q̄cūq; cōtrariorʒ nō ſolū gn̄atione hn̄t ex inuicē:ſʒ ⁊ augmētū. Fiūt.n.m̄lta ex inuicē:ſʒ nō oia augent̄:vt ſanū ex laborāte.**

¶ Determinat de ipſo alimēto.circa qđ tria facit. q2 pmo dat ꝯditiōes alimēti.ſcđo ex his q̄ dixerat oñdit ꝙ alimētum ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparant̄ adinuicē.3o circa ptacta mouet dubiū qđdam.2a ibi (Uident̄ aūt neq; illa) 3a ibi (Dubitationē aūt hʒ) Tāgit aūt duas ꝯditiōes alimēti. pma eſt ꝙ videt̄ aūt eē alimētū ꝯriū ꝯrio.i.ꝯrium alito. Secūda ꝯditio alimēti eſt ꝙ nutriat ⁊ augmentet alitū. iō ſubdit ꝙ nō oē aūt ꝯriū oi ſupp. ꝯrio eſt alimētū:ſed q̄cunq; ꝯriorʒ nō ſolū gn̄atione hn̄t adinuicē:ſed ⁊ hn̄t augmentū:ita ꝙ vnū augmētat ⁊ nutrit aliud.talia.ſ. hn̄t rōnē alimēti.⁊ ſubdit ꝙ fiūt multa ex inuicē:ſʒ nō oia talia ſe nutriūt ⁊ augmētāt vt fiat ſanū ex laborāte:laborās tn̄ nō eſt alimētū ſani.q2 nō nutrit nec ſaluat nec augmētat ipm.Sūt itaq; he due ꝯditiōes alimēti ꝙ ſit ꝯriū alito.⁊ ꝙ hēat ſaluare ⁊ augmētare ipm. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Vident̄ āt neq; illa eodē mō adinuicē eē alimētū. Sʒ aq̄ q̄dē igni alimētū eſt: ignis aūt nō alit aquā. In ſimplicibꝰ q̄dē igit̄ corpibꝰ hoc eſſe vī maxie:aliud q̄dē alimētū:aliud qđ alit̄.**

¶ Oñdit ex his q̄ dixerat ꝙ alimentū ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparant̄ adinuicē.iō ait ꝙ aūt vident̄ neq; illa eodem mō adinuicē eē alimētū.illa.n.ſ.alimētū ⁊ alitū nō eodeʒ mō ꝯparant̄ adinuiceʒ nec eodē mō ſunt alimētū adinuicē. nam alimētū alit alitū ⁊ ē alimētū eiꝰ:ſʒ alitū nō alit alimētuʒ nec eſt ipſiꝰ alimētū.g̃ alimētū ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparātur adinuicē:ſed aq̄ q̄dē q̄ ſe hʒ vt alimentū ē alimētū igni. Ignis āt nō alit aquā. Et ſubdit ꝙ in ſimplicibꝰ q̄dē corporibꝰ.h videt̄ eſſe maxie qđ alit̄. videlʒ ignis. patʒ.g̃ ꝙ aliud eſt q̄dē alimētū.aliđ vo qđ alit̄:⁊ alr cōparat̄ alituʒ ad alimentū.alr alimētū ad alitū. ¶ Nōn̄m aūt ꝙ hic aq̄ accipit̄ p oi hūido.⁊ vt pʒ ignis maxie nutrit̄ hūido ⁊ potiſſime hūido vnctuoſo cuiuſmodi ē oleū. ⁊ oē pingue.et etiā oē hūidū ſubtile. nā ⁊ vinū ſublimatū pp ſui ſubtilitateʒ maxie eſt cibꝰ ignis. Ignis g̃ g videt̄ ali tali hūido nō eodē mō ꝯparat̄ ad hūidū ſic humidū ad ipʒ.nā ignis nō alit humiduʒ vt flāma nō alit oleū:ſed ecōuerſo. Quo aūt īter corpora ſimplicia ignis maxie alat̄ fuit ſupiꝰ patefactum.ad pſens aūt ſcire ſufficiat ꝙ ex ſili qđ videmꝰ inter ignem ⁊ humidū:alimentū ⁊ alituʒ nō eodeʒ modo adinuicem ꝯparant̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 44. ¶ **Dubitationē āt hʒ. Dn̄t.n. hi q̄dē ſil̄e ali ſili: ſicut ⁊ augeri:alijs aūt ſicut diximus ecōtrario videt̄ ali cōtrarium contrario.**

¶ Mouet circa ptacta dubiū quoddā. circa qđ tria facit. q2 pmo mouet hʒ dubium.ſcđo obycit ad alterā partē. tertio ſoluit dubium ꝓpoſitū.ſcđa ibi (Tanq; ipoſſibile) tertia ibi (Utruʒ aūt ſit alimentū) Dicit. ergo dubiū aūt habet quomodo ſe habeat alimentū ad alitum.dicunt.n. quidam ſimile ſimili ali.ſicut ⁊ augeri: fuit aūt cōis opio phorum ꝙ ſimile ſimili auget̄.⁊ ex hoc aliqui volebāt arguere ꝙ ſimile ſimili alat̄.ſic ergo videt̄ quibuſdam. ſed alijs ſicut diximus in libro de generatione econtrario videtur.dicunt enim ſimile nō ali ſimili:ſed contrariuʒ cōtrario. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Tanq; ipoſſibile ſit ſil̄e a ſili: alimtū mutari: ⁊ decoq. Mutatio āt ois i ꝯriū:aut i mediū.**

¶ Obycit ad alteram parteʒ queſtionis oſtendens ꝙ contrarium contrario alatur. circa qđ duo facit ſm ꝙ duplr oſtēdit itentuʒ ibi. (Adhuc aūt) cōtinuetur auteʒ ſic.bene dictuʒ eſt cōtrariū cōtrario ali ⁊ nō a ſimili. tanq; ipoſſibile ſit ſimile a ſimili ali. alimentū eniʒ mutari ⁊ decoqui oportet.mutatio autem in omnibus aut eſt a contrario in contrarium:aut eſt in medium.nam medium comparatum ad contrarium induit rationem alterius cōtrarij. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc aūt patit̄ aliquid alimentuʒ ab eo qđ alit̄: ſed nō hoc ab alimēto ſicut nec inſtructor a materia. Sed ab illo hoc.inſtructor aūt mutatur ſolum in actum ex ocio.** Cō. 45.

¶ Adducit ſecūdam rōnem dicens. ꝙ adhuc alimentum patitur aliquid ab eo qđ alit̄.ſed hoc qđ alit̄ non patit̄ ab alimento.ſicut neq; inſtructor.i. artifex nō patit̄ a materia:vt carpētarius nō patitur ab archa.ſed hoc.ſ.materia patitur ab illo.i.ab iſtructore vel artifice.,iſtructor auteʒ ſolum mutatur ex ocio in actū vt ſi prius nō operabatur. poſtea operet̄ q̄ prius fuit ocioſus.⁊ poſtea eſt in actu ⁊ in operari.duplr ergo pbat̄ ꝙ alimētum patit̄ ab alito. pmo q2 decoquit ipm.ſcđo q2 ꝯparat̄ ad ipm vt artifex ad archā. ¶ Notanduʒ autem duas rationes factas eſſe pbantes alimētum eſſe contrarium alito. quarum pma potiſſime īnititur huic ꝙ alimētum mutat̄ in alituʒ ⁊ mutatio non eſt niſi in cōtraria. ſecūda vero īnititur huic qđ alimētuʒ patitur ab alito.et nihil patitur a ſimili. ſed a cōtrario:he tamen due rationes ſe conſequuntur:⁊ vna eſt fulcimētū alterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Utrū aūt ſit alimentū qđ vltimo aduenit:aut qđ primo hʒ dr̄iam. Si vero vtrūq;: ſʒ hoc q̄dem nō coctuʒ:illud coctū:vtrobiq; vtiq; contingit alimentū dicere. Inquātū.n. nō coctuʒ: cōtrarium cōtrario alit̄:inquātū coctū:ſil̄e ſili. Quare manifeſtum quod dicunt quodāmodo vtrūq; ⁊ recte: ⁊ non recte.**

¶ Soluit ad q̄oneʒ ꝓpoſitam dicens.ꝙ habʒ dr̄iaʒ vtruʒ ſit alimētū qđ vltimo aduenit aut qđ pmo.i.refert loq de alimento pmo anteq; ſit cōuerſuʒ ⁊ coctū:⁊ vltio.i.poſtq; eſt iaʒ coctū ⁊ digeſtū.ſi aūt vtrūq;.i.ſm vtrūq; cōiter loquamur de alimēto:ſʒ tn̄ differt.q2 hoc q̄deʒ eſt nō coctū. illud vero eſt coctū:vtrobiq; vtiq; cōuenit alimētū dicere.ſed aliter ⁊ aliter de eo eſt loquēdum.q2 inquantū non coctū ꝯriū ꝯrio alit̄. inq̄tū aūt coctū ſil̄e ſimili. q̄re manifeſtum eſt qđ dicūt quodāmodo vtrūq; ⁊ recte ⁊ nō recte. ¶ Notādū aūt ſic ſoluere h phm de alimēto q̄oneʒ ⁊ de alito ſicut ſoluit eā in de gn̄atione de actiuo ⁊ paſſiuo vbi dicitur ꝙ agēs ⁊ patiens in pncipio ſunt diſſilia:in fine āt ſilia:ſic in pn̄o alimētū anq; ſit coctū eſt diſſil̄e alito. i fine ſil̄e.g̃ nec ē ſimplr aſſerēdū ꝯriū ꝯrio ali: nec ꝙ ſil̄e ſili:ſʒ ē.vt ſic:⁊ ē.vt nō.vt ē p hita māifeſtū. ¶ Deīde cū dic.

¶ **Qm̄ aūt nihil alit̄ nō pticipās vitā . aiatū vtiq; erit corpꝰ qđ alit̄ inq̄tū aiatū:q̄re ⁊ alimentum per ſe ad aiatū eſt: ⁊ nō ſm accidens.** Cō. 46.

¶ Deteriat đ actibꝰ vegetatie.circa qđ 3ia fac̄ ſʒ ꝙ 3r poit

eſſe actus vegetatiue. vʒ. alere augere ⁊ generare. primo determīat de ipſo alere. ſcōo de augmētatiōe. 3° de gn̄atiōe. 2° ibi. (Eſt aūt alterū) 3° ibi (Et gn̄ationis) Dicit ğ. qm̄ aūt nihil alif nō participās vita: aīatū vtiq̄ʒ erit corp⁹ qō alif inq̄tū aīatū eſt. q̄re alimētū eſt aliqō aīatū ſupple ordinatū ⁊ ī potētia ad ipm̄. ⁊ h̄ nō ſm̄ accñs: ſed p ſe. pʒ ergo qd eſt alere p ſe. Nam ſi alimētū ſic p ſe ordinatur ad alitū ⁊ eſt in potētia ad ipm̄ ⁊ ſaluat ipm̄: alere ⁊ nutrire vel ipſa nutritio nihil aliud eſt q̄ ꝯuerſio alimenti in alitū ⁊ ſaluatio eius qō alif. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.47 ¶ **Eſt aūt alterū alimēto ⁊ in augmēto eē: ſecū duʒ. n. q̄ q̄tū aliqō aīatū eſt augmētatiuū: ſm̄ aūt q̄ hoc aliqd et ſuba: alimētū ē. Saluat. n. ſubſtātiā: et vſq̄ʒ ad hoc ē quouſq̄ʒ alaf.**

¶ Determinat de ipſa augmētatiōe dicēs. q̄ alterū eſt eē diffinitiuū vel altera eſt rō alimēto ⁊ augmētatiuo. nam nutrimētū alr̄ augmētat alr̄ alit. nā ſm̄ qdeʒ q̄ nutrimētum eſt aliqd q̄tuʒ augmētatiuū eſt aīati. ſm̄ aūt q̄ eſt h̄ aliqd ⁊ ſuba eſt alimentū. nā nutrimētū ſaluat ſubaʒ aliti vt eſt h̄ aliud ⁊ ſuba ⁊ vſq̄ʒ ad h̄ eſt. i. hʒ eē ⁊ ſaluaf alitū ipm̄ quouſq̄ʒ alaf. i. quuſq̄ʒ pōt accipe nutrimētū. ex q̄ia ğ quā hʒ alimētū ex eo q̄ alit ⁊ augmentat. q̄ alit i eo q̄ qd: ⁊ augmētat in eo q̄ q̄tū patere pōt qd eſt augmētare ⁊ qd eſt nutrire. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Et gn̄atiōis aūt factiuū eſt qō nō ei⁹ qō alif: ſed quale id qō alif: iā. n. eſt ipſa ſuba: generat autem nihil ipſum ſeipſum: ſed ſaluat.**

¶ Determinat de actu gn̄atiōis vel de ipſo gn̄are dicēs. q̄ potentia vegetatiua vel ipm̄ vegetatiuū eſt factiuū gn̄atiōis nō ei⁹ qō alif: ſed q̄le eſt id qō alif. potētia. n. gn̄atiua nō eſt p̄ncipiuʒ gn̄atiōis ei⁹ qō alif nec ei⁹ in q̄ ē: ſed ei⁹ qō eſt tale q̄le eſt id qō alif ⁊ qō eſt ſīle ſibi. Qꝫ aūt ſic ſit pʒ. q̄ iā eni ſuba q̄ alif eſt: qō aūt generaf nō ē. nihil autē gn̄at ſeipm̄ ſed ſaluat. potētia ğ vegetatiua pōt nutrire ⁊ ſaluare illud in q̄ ē. ſʒ nō pōt gn̄are ipʒ. q̄ ipm̄ iā ē ⁊ nihil ſeipm̄ gn̄at. ¶ Notādū āt q̄ aliqd ē expediēs indiuiduo: aliqd v̄o expediēs ſpēi. alimētū aūt q̄tū ad aliqd ꝯuertif in alitū. q̄tū v̄o ad aliqd tranſit in ſemē. Illud ğ qō ꝯuertif in alitū ordīauit nā pro ꝯſeruatiōe īdiuidui: ſʒ illud qō trāſit in ſemē ordīauit ad ꝯſeruationē ſpēi. ſupfluū igitur alimēti ē ſemē. q̄ eſt ſupfluū indiuiduo in q̄ ē: ſʒ nō ē ſupfluū ſpēi: ad cui⁹ ꝯſeruationē ordinaf: q̄re ſi ſemē nō ordinaf ad gn̄ationē ei⁹ in q̄ ē: ſʒ ad gn̄ationē ſīlis in ſpē: bene dcm̄ ē q̄ vegetatiua nō ē factiua gn̄atiōis ei⁹ in q̄ ē. ſʒ ei⁹ qō eſt q̄le ipm̄ eſt ⁊ ſīle ſibi. ¶ Deide cuʒ dicit.

Cō.48 ¶ **Quare hō aīe p̄ncipiū potētia ē poſſis ſaluare. Suſcipiēs ipaʒ ſm̄ q̄ ē hō. Alimētū aūt p̄parat opōnē. vn̄ p̄uatū alimēto nō pōt eē.**

¶ Poſtq̄ʒ determinauit de obto vegetatiue potentie ⁊ de actib⁹ eius. In p̄te iſta determīat de ipſa potētia vegetatiua diffiniēdo ipaʒ. circa qō duo facit. ſm̄ q̄ duplicē diffōnem aſſignat. 2° ibi (Qm̄ aūt a fine) Circa p̄mū duo facit. q̄ p̄ diffinit potētiā vegetatiuā. 2° q̄ diffiniēdo hāc mentionē fecerat de alimēto: ne laboret in equoco oñdit q̄ ad ipm̄ nutrire ⁊ ad ipm̄ alere diuerſimode ꝯparatur ibi (Qm̄ aūt ſūt tria) Cōtinuef aūt ſic. dictū eſt q̄ alimētuʒ ſaluat ſubaʒ aliti. ⁊ q̄ potētia vegetatiua eſt potētia q̄ alif aīatū. q̄re manifeſtū ē q̄ hō aūt p̄ncipiū nutritiuū ē q̄daʒ potētia aīe poſſis ſaluare ſuſcipiēs ipam ſm̄ q̄ hō ē. Eſt ğ diffō vegetatiue q̄ eſt potētia q̄ ſm̄ q̄ hō ē hʒ ſaluare ſuū ſuſceptiuū. Et ſubdit q̄ alimētū aūt p̄parat. i. ē mā p̄parata ⁊ p̄pria opatiōi h⁹ potētie. vn̄ p̄uatum alimēto nō pōt eſſe ideſt nō pōt durare in eē. ¶ Notādū āt q̄ alimētuʒ ē mā p̄parata. i. p̄pria potētia vegetatiue ſicu ferrū eſt p̄pria mā artis fabrilis. q̄re ſic ſine ferro ars fabrilis nō p̄t exercere opōnes ſuas: ſic nō pōt potentia vegetatiua h̄ facere ſine alimēto. opus ergo vegetatiue qō eſt ſaluare aīatum ſine alimento fieri non poterit: p̄pter qō alimēto ſubtracto neceſſe eſt animatum perire.

Dubitaret forte aliqs. q̄ cū potētia vegetatiua ſit actiua: ⁊ alimētū ꝯparetur ad ipaʒ ſic p̄ncipiū paſſiuū: nō videf bn̄ dcm̄ q̄ alimentum p̄paret opōnē vegetatiue potētie. q̄ tūc ꝯpararef ad ipam nō vt paſſiuū: ſʒ vt actiuū. ¶ Dōʒ q̄ vt ſupra patuit eo ipſo q̄ p̄pa forma reqrit p̄priā mām: ⁊ p̄pri⁹ act⁹ reqrit p̄priū ſuſceptiuū: oʒ q̄ rō agēdi nō ſolū ſit forma. ſʒ ēt mā: vt ſanamur nō ſolū ſanitate: ſʒ ēt corpore. ğ eo ipſo q̄ act⁹ ſaluatōis: quā facit potētia vegetatiua in corpe aīato agit ipʒ mediāte alimēto: corp⁹ aīatū nō ſolū ſaluaf potētia vegetatiua tanq̄ p̄ncipio actiuo: ſʒ ēt ſaluaf alimento tanq̄ p̄n° paſſiuo: circa qō opaf potētia vegetatia ꝯuertēdo ipʒ in ſubaʒ aliti. q̄re alimētū ē aliq̄ mō cā ⁊ rō q̄ ſaluef aīatū: pp qō nō immerito df̄ eſſe qōdā p̄paramētū ad hoc op⁹ qō eſt ſaluare aīatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Qm̄ aūt ſunt tria: qō alif: ⁊ quo alif: ⁊ alēs. Alens qdē eſt prima aīa: qō vero alif eſt hn̄s hāc corp⁹: quo vero alif: alimentum.** Cō. 49.

¶ Quia dixerat q̄ potētia vegetatiua ſaluat aīatū alendo ipm̄: ⁊ dixerat q̄ ⁊ alimētū p̄parat hāc opōnē. q̄ ēt ipʒ alimentū ſaluat ⁊ alit aīatū: ne laboret in equoco: oñdit q̄ h̄ diuerſimode hʒ eē dicēs: qm̄ āt tria ſūt qō alit ⁊ qō alif ⁊ quo alif alens qdē p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ eſt aīa p̄ma. i. vegetatiua. qō v̄o alif eſt corpus hn̄s hāc aīaʒ vegetatiuam. q̄ v̄o alif eſt alimētū. diuerſimode ğ ꝯparaf ad ipm̄ ſaluare. ⁊ ad ipm̄ alere potētia vegetatiua ⁊ alimētū. q̄ potētia vegetatiua eſt alēs ⁊ ſaluās actiue: ſʒ alimentuʒ eſt illud qō patitur: ⁊ qō cōuertitur in alitum ⁊ per hō conuerſionem alimentum eſt id quo animatum alif ⁊ ſaluatur. ¶ Notandum auteʒ q̄ omnes operatiōes quas videmus in corpore efficit anima mediātibus potentijs: ita q̄ ideʒ opus eſt ab anima ⁊ potentia: ſed ab anima eſt tanq̄ a cauſa p̄ncipali ⁊ prima. a potentia vero tanquaʒ ab immediata ⁊ p̄xima. vnde potentia ſenſitiua eſt qua ſentim⁹: ſed anima eſt p̄ncipiuʒ ſentiens ⁊ potentia vegetatiua eſt alens: ſed anima vegetatiua eſt p̄ncipiū alens. Et quia ſic ſe habet anima reſpectu potentiaruʒ: nō curat phs qō attribuitur potentijs attribuere anime ⁊ econuerſo. vnde cuʒ loquitur de anima vegetatiua q̄ eſt p̄ncipium alens: ſtatiʒ intelligenduʒ eſt de potentia q̄ ſit alens: immo in hoc loco cum vellet loqui de potentia vegetatiua q̄ eſſet alens locutus eſt de anima q̄ eſſet principium alens. innuens qō dicto hoc de anima. intelligeretur ⁊ idem de potentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Qm̄ aūt a fine appellari oīa iuſtum eſt: finis aūt eſt generaſſe quale ipʒ erit: vtiq̄ʒ prima aīa generatiuum quale ipſum.**

¶ Ponit ſecundam diffinitioneʒ ſumptā reſpectu operis generationis. Et q̄ ad opus generationis ⁊ ad alia opera anime concurrunt diuerſa organa. ideo tria facit. quia primo ponit diffinitionem predictam. ſecundo diſtinguit de organis ⁊ inſtrumentis ipſius anime. tertio epilogat circa determinata. ſecūda ibi (Eſt autem quo alitur) tertia ibi (Figuraliter quidē igitur) Dicit ergo. quoniaʒ aūt a fine iuſtuʒ eſt omnia appellari ⁊ denominari. finis aūt anime vel potentie vegetatiue eſt generare tale animatū quale eſt ipm̄ in quo eſt aīa prima. i. vegetatiua: vel etiā ipſa potentia vegetatiua erit generatiua talis animati quale eſt

ipſum in quo eſt hꝰ anima vel huiꝰ potentia. ¶ Notandum aūt ꝙ pmus actus vegetatiue potentie eſt nutrire. ſcḋs eſt augere. ⁊ hic eſt ꝑfectior ꝙ̄ pmus. tertius eſt generare ſibi ſile: ⁊ iſte ꝑfectior eſt oibus alijs. q̄ꝛ vnūqḋqꝫ ꝑfectuꝫ eſt cū pōt ſile generare. ꝓducere ergo ſile dicit̄ eē finis hꝰ potentie. q̄ꝛ hic actꝰ eſt ꝑfectior oibus alijs.

Dubitaret forte aliqs. vtrū potētia vegetatiua poſſit diffiniri ꝑ iſtū actuꝫ ꝙ eſt generare. et videt̄ qḋ nō. nā generatio eſt q̄dā mutatio ad ſubalē formā. ḡ ḡnatio nō dꝫ attribui potentie q̄ eſt q̄dā accidēs: ⁊ q̄dā potentia aie. ſed attribui dꝫ ipſi aie q̄ ē ſubal̄ forma. Ad hoc idē videt̄ facere lr̄a phi ꝙ nō dicit potentiā eſſe pncipiū ḡnatiuuꝫ q̄le ipm: ſed aiaꝫ. ¶ Dōm ꝙ oia opera exercet aia mediātibꝰ potētijs eo ꝙ eſſentia forme imediate eſt pncipiū eſſendi nō opandi. ⁊ q̄ꝛ opera fluunt ab aia mediātibꝰ potētijs. iō dicebat̄ ſupra hꝰ opa eſſe ab aia tanq̄ a cā pncipali: ⁊ a potētia tanq̄ a ꝓxima. vñ dicebat̄ ꝙ potentia eſt operās: ſed aia eſt pncipiū operans: vel potētia eſt rō operādi ꝓxima: aia vō rō operādi pᵃ: cōiter itaqꝫ in opibꝰ aie appꝫ ea eē ab aia mediātibꝰ potentijs. ¶ Sed forte dubiū ē alicui de ope ḡnatōis. q̄ꝛ cū ḡnatio terminet̄ ad ſubalēꝫ formā potentia q̄ eſt q̄daꝫ ꝓprietas ⁊ qḋdā accñs videt̄ agere vltra ſuā ſpēm ſi ꝯparetur ad ḡnationē. ¶ Sciendū ḡ ꝙ nō eſt iconueniēs aliq̄d agere vltra ſuā ſpēm in v̄tute alteriꝰ ⁊ vt eſt organū ⁊ inſtrumentū alicuiꝰ. ipſa ḡ potentia vegetatiua inq̄tū ē organuꝫ ⁊ inſtr̄m aie facere poterit ad ḡnationē. erit ḡ potētia generās vel rō ḡnatiōis: ſꝫ aia erit pncipiū generans ⁊ pma rō ḡnatōis. ¶ Et per hoc pꝫ ſolō ad rōnē pmā. ꝙ vō addebat̄ de phō. q̄ꝛ ſpāliter videt̄ mētionē facere de aia pꝫ ꝑ iaꝫ dicta ꝙ q̄ꝛ hꝰ opa ſunt ab aia ⁊ a potētijs: cū phs facit mētionē de vno: itendit ꝙ fiat mētio de alio. vtrinſqꝫ ergo poterit eſſe diffō data ⁊ aie ⁊ potentie. Nec repugnat h̄ ſuperioribꝰ dictis: vbi diximꝰ ꝙ ibi de aia dabant̄ ſpāles diffōnes: nā ⁊ de ea notificatiōes ſuperiꝰ date. ⁊ q̄ hic tradunt̄ ⁊ plēs alie ſpāles notificatiōes dari poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs. cū phus diffiniat aiaꝫ vel potentiā vegetatiuam ab actu nutriendi ⁊ ab ope ḡnationis: q̄re nō diffinit ipam ab ope augmēti: cū tñ opus augmēti ꝑfectiꝰ ſit ope nutritiōis. ¶ Dōm eſt ꝙ cū plēs actus attribuimꝰ vni: ſi ab aliquo illoꝝ actuū notificamꝰ illud ⁊ nō ab alio q̄tuꝫ ad pñs ſpectat ex duplici cā pōt contingere. pmo ſi ille actus magis inſepabiliter adheret ei. Scḋo ſi eſt finis illoruꝫ ⁊ ꝑfectior alijs. nā a fine dignū eſt oia appellari. ideſt ḡ ꝙ aia vel potentia vegetatiua diffinit̄ a duplici ope. vꝫ. nutritiōis ⁊ ḡnatiōis: ſed nō ꝓp eandeꝫ cām: ſꝫ ab ope nutritiōis notificat̄ tanq̄ ab eo qḋ magis ei inſepabiliter adheret. nā quādiu aiatuꝫ viuit tādiu nutrit̄. Ab ope vō ḡnatiōis notificat̄ tanq̄ ab eo qḋ eſt finis alioꝝ ⁊ ꝑfectiꝰ alijs. ſed ab ope augmenti nō dat̄ ſpālis notificatio. tum q̄ꝛ hoc opus non adheret inſeparabilr̄ aie vegetatiue vel potentie. tum etiam quia nō eſt aliorum finis nec perfectius alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.50 **¶ Eſt aūt quo alit̄ duplr̄: ſicut ⁊ quo gubernatur. ⁊ manꝰ ⁊ themō: hoc q̄dē mouēs ⁊ motū: illḋ aūt mouēs ſolū. Dē aūt alimētū nec̄arium eſt decoqui: opat̄ aūt decoctionē calidū. Vñ omne animatum habꝫ calorem.**

¶ Diſtinguit de inſtrumētis ipſius aie vegetatiue vel nutritiue dicens. ꝙ eſt aūt quo alit̄ dupliciter ſicut ⁊ quo gubernat̄ vt manus ⁊ themon. Sicut ḡ nauta hꝫ duo inſtrumenta. vnū cōiunctuꝫ qḋ nō mouet̄ ab extrinſeco vt manum. ⁊ aliud ſeparatū qḋ mouetur ab exteriori pncipio vt themon. ſic aia vtit̄ calore nāli tanq̄ inſtrumēto cōiūcto ⁊ alimento tanq̄ ſepato: iō ſubdit ꝙ hoc q̄dē. ſ. inſtrumētum ſeparatū eſt mouēs ⁊ motū. illud aūt. ſ. inſtrumentū ꝯiunctū eſt mouens ſolū ꝙ vero pter alimentū opoꝛteat dare ipſi anime aliqḋ organū quaſi cōiunctū cuiuſmodi ē calor naturalis. pꝫ. q̄ꝛ oē alimentū neceſſariū eſt poſſe decoqui. operat̄ aūt decoctioneꝫ calidū. omne aūt aiatum hꝫ calorem quaſi organū quo decoquit alimentū. ¶ Notandum aūt ꝙ quicquid vtitur aliquo in obſequium ſui pōt dici organuꝫ ⁊ inſtrumentū eius: q̄re cum anima vtatur alimēto ⁊ calore naturali in ſui obſequiū omnia talia poſſunt dici organa ⁊ inſtrumenta eius. ¶ Notanduꝫ ēt ꝙ organum ſeparatuꝫ vt themon dicit̄ mouere motum: ſed organum cōiunctuꝫ vt manus ſicut cōiter ponit̄ dicitur mouere nō motum. nō q̄ꝛ nullo modo moueat̄: ſed q̄ꝛ non mouet̄ ab exteriori pncipio. ¶ Vel poſſumus aliter exponere lr̄am ⁊ ſine magna calūnia: vt li mouens motū referat̄ ad qḋcūqꝫ organuꝫ ſiue ſit cōiunctū ſiue ſepatū. ſed mouens ſolū referat̄ ad agens pncipale: qḋ in actione illa eſt mouēs tm̄. in opere ḡ nutritiōis ꝑ ſe loquēdo aia ē mouēs tm̄: ſed organa ipſiꝰ aie in hꝰ opere mouēt mota. q̄ organa duplr̄ diſtinguunt̄. q̄ꝛ quedā ſunt cōiuncta q̄dam vero ſeparata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Figuraliter quidem igit̄ alimentum quid ſit dictum eſt. Certificandum autem eſt poſteriꝰ de ipſo in proprijs rōnibus.

¶ Epilogat circa determinata dicēs. ꝙ dictū eſt de his figuraliter. i. ſuperficialiter vel typo vt exponit themi. ſed poſteriꝰ certificādū ē de alimēto ꝓprijs rōnibꝰ. dr̄ āt phs feciſſe quēdā ſpālē librū de nutrimēto ⁊ nutribili: ꝙ nōdū ad nos ꝑuenit. vbi dr̄ ſpāles rōes tradidiſſe ḋ ipo alimēto.

DEterminatis aūt his dicamꝰ cōiter de oi ſenſu. Sēſus āt i ipſo moueri ⁊ pati aliq̄d accidit: ſicut dcm̄ ē. Videt̄. n. q̄daꝫ alteratio eſſe. Aiūt aūt q̄daꝫ ſile a ſili pati. Hoc aūt q̄uo poſſe: aut ipoſſe: dictuꝫ eſt in vlibꝰ rōnibus de agere ⁊ pati. Cō.51

¶ Poſtq̄ phs determinauit de vegetatiuo. In parte iſta determinare incipit de ſenſitiuo. circa qḋ duo facit. quia pmo inquirit quo modo ſe habꝫ ſenſus ad ipſum ſenſibile. In ſecunda parte determinat de vnoquoqꝫ ſenſu ⁊ de vnoquoqꝫ ſenſibili ibi (Dicendum autem ſm vnumquēqꝫ ſenſuꝫ.) ¶ Ad euidētiaꝫ autē prime partis ſciendum ꝙ ſenſus reſpectu ſenſibilis quaſi tria ſortitur. pmo quia eſt quedam potentia paſſiua. ſecūdo hꝰ potentia eſt reducibilis ad actum. tertio reduci habet ad actum per ꝓpriū ſenſibile vel proprium actum. Duo ergo facit. quia pmo oſtendit ſenſum eſſe potentiam paſſiuaꝫ reducibilem ad actuꝫ per ꝓpriuꝫ ſenſibile. ſcḋo vt melius pateat quomō ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ quomodo eſt reducibilis ad actuꝫ diſtinguit de ipſa potētia ⁊ de ipſo actu ibi (Diuidēdum aūt de potentia ⁊ actu) Circa pmuꝫ tria facit ſm ꝙ tria inueſtigat de ipſo ſenſu ⁊ de ipſo ſenſibili. pmo enim oſtendit ſenſum eſſe potentiaꝫ paſſiuam. ſecūdo declarat ipam potentiaꝫ eſſe reducibilem ad actuꝫ. tertio ꝓbat ꝙ talis potentia reduci hꝫ ad actum per ꝓpriū ſenſibile vel ꝓprium actuꝫ. 2ᵒ ibi. (Quoniaꝫ autem ſentire) tertia ibi. (Omnia auteꝫ patiunt̄) Circa pmuꝫ duo facit. ſm ꝙ dupliciter ꝓbat intentum. ſcḋa ibi (Habet aūt dubitatōeꝫ) Dicit ergo ꝙ determinatis auteꝫ his que diximus de vegetatiuo dicamus cōiter de omni ſenſu. ⁊ ſubdit ꝙ ſenſus auteꝫ accidit. i. fit vel accidit ipm fieri in ipſo moueri vel pati aliquid: ſicut dictum eſt pus vt in libro phy. videtur enim vt ibideꝫ traditum eſt ſenſus eſſe alteratio q̄daꝫ. ſi ḡ ſenſus eſt in quodā pati ⁊ in quodā alterari ſiue in q̄dam

moueri ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ ſubdit ꝙ aiunt autē quidā ⁊ ſimile a ſimili pati. Ꝫ aūt quō poſſibile ⁊ quō impoſſibile dictū eſt in vlibus rōnibꝰ de agere ⁊ pati. i. dcm̄ eſt in de generatiōe capitulo de actiuis ⁊ paſſiuis. Ex illo ergo capitulo ſciri pōt vtrū paſſio a ſimili vł a ꝯrio ſit: ꝓpter qđ ſciri pōt vtruȝ ſenſus patiatur a ſenſibili ſimili vł a contrario. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 52. ¶ Habet aūt dubitationē: ꝓꝑ qđ ſenſuū ipſorū nō ſit ſenſus: ⁊ q̄re ſine his q̄ ſūt extra nō faciūt ſenſuȝ: in exn̄te in igne ⁊ terra ⁊ alijs elemētis quorū ē ſenſus ꝑ ſe: aut ſm accn̄tia his.

¶ Adducit ſcđaȝ rōnē ꝓbantē ſenſuȝ paſſiuā potentiā eē. circa qđ duo facit. qꝛ ꝑmo ꝑmittit q̄ones quaſdā. 2º ſoluit q̄ones illas ex quaꝝ ſolōne oñdit̄ ſenſuȝ eē potētiā paſſiuaȝ ibi (Manifeſtū igit̄ ē) Dicit ḡ ꝙ hȝ aūt dubitationē ꝓꝑ qđ ipſoꝝ ſenſuū nō ſit ſenſus. i. q̄re ſenſus non ſentit̄: ⁊ rurſus hȝ q̄onē: q̄re nō faciūt ſenſuȝ ſine his q̄ ſunt extra. i. ſine exteriorib' ſenſibilibꝰ vt ī exn̄te igne ⁊ terra ⁊ alijs elt̄is quoꝝ ē ſenſus ꝑ ſe: aut ē ſenſus ꝑ ſe ſm accn̄tia his. Dubitat̄ ergo quare nō ſit ſenſus in actu ſine elt̄is ⁊ ſine accn̄tibꝰ eltoꝝ quoꝝ eſt ꝑ ſe ſenſus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Manifeſtū igit̄ eſt ꝙ ſenſitiuū nō eſt actu: ſȝ potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt: ſicut cōbuſtibile nō cōburit̄ ipm̄ a ſe ipſo ſine cōbuſtiuo: ꝯbureret. n. ſeipm̄ ⁊ nihil īdigeret actu ignem eſſe.

¶ Soluit q̄ones ꝓpoſitas ex q̄ ſolōne ꝓbat̄ intentum. qꝛ oñdit̄ ſenſuȝ eē paſſiuā potentiā. iō ait. manifeſtū ē igr̄. qꝛ ſenſitiuū nō ē actu. ſed potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt ſenſus ſeipſos nec ſentiūt ſine exteriorib' ſenſibilibꝰ. nā ſic ꝯbuſtibile n̄ ꝯburit ſeipȝ ſine exteriori ꝯbuſtiuo. ꝯbureret. n. ſeipm̄. i. ꝑ ſeipm̄ ⁊ nihil idigeret eē actu ignē: ſi ſupple ꝯbuſtiuū ſit̄ cū Ꝫ ꝙ eſt in potētia paſſiua vt ꝯburat̄ eēt in potētia actiua vt ꝯbureret. ⁊ qꝛ ſilr̄ ē de ſenſu oꝫ ſenſum ſm ꝙ hꝰ eſſe in potentia paſſiua tm̄.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videt̄ falſū eē ꝙ ſupra dixit. vȝ. ꝙ ipſoꝝ elemētorū ē ſenſus ꝑ ſe. cū. n. ignis ⁊ terra ſubam nominent: cū ſuba ſentiat̄ ꝑ accn̄s: eiꝰ nō erit ſm ſe ſenſus. ¶ Dōm ē ꝙ aliqđ ſentiri ꝑ ſe pōt ītelligi duplr̄. vł qꝛ ꝑ ſe agit in ſenſū. ⁊ ſic calꝫ ⁊ frigida ⁊ cetera talia ⁊ q̄ ſunt hꝰ ſūt ꝓpria ꝑ ſe ſenſibilia. Alioꝰ dn̄r ſenſibilia ꝑ ſe. nō qꝛ ſm ſe agāt in ſenſum. ⁊ Ꝫ mō elt̄a nō dn̄r eſſe ſenſibilia ꝑ ſe: ſȝ qꝛ ꝑ ſe cōpetit eis hr̄e accn̄tia illa ſm q̄ agūt in ſenſuȝ. ⁊ Ꝫ mō elt̄a dicunt̄ eē ſenſibilia ꝑ ſe. qꝛ calitas ⁊ frigiditas ⁊ hꝰ q̄litates q̄ ꝑ ſe agunt in ſenſuȝ ſūt ꝑ ſe q̄litates elemētoꝝ. ide eſt ḡ qđ phs nō aſſeruit ſimplr̄ elemēta ꝑ ſe ſentiri: ſȝ ait ꝙ elemētoꝝ erat ꝑ ſe ſenſus aut ſm accn̄tia ipſis elemētis. ⁊ qꝛ ſi ipſa elemēta ſentiunt̄. Ꝫ ē ꝓꝑ accn̄a eis īherētia. ⁊ ſi dn̄r ſentiri ꝑ ſe Ꝫ ē qꝛ illa accn̄tia q̄ per ſe ſentiunt̄ eis inſūt ꝑ ſe. Soluit̄ ēt alr̄ qđ tacta ſic: vt loq̄t̄ phs ſm opiōnē alioꝝ dicentiū itellectū ⁊ ſenſuȝ idē eē: qđ ſi veꝝ eēt cū itellꝰ ſit cognitiuꝰ ſubarū eēt ⁊ ſenſus cognitiuꝰ ſubaꝝ. Jō ait ꝙ ſenſus ꝑ ſe vel ſentit ipſa elt̄a ⁊ ipſas ſubas eltoꝝ q̄tū ad eos q̄ dn̄t ꝙ itellꝰ ē ſenſus: vel ſentit accn̄tia ipſis q̄tū ad opiōnē verā: q̄ ſenſus ꝑ ſe nō eſt ſubarū ſed accn̄tiū.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ videt̄ ꝯntia phi falſa eē ꝙ ſi ſenſus hȝ ꝙ hꝰ diceret potētiā actiuā: tūc vel ſenſus ſentiret ſeipȝ vel ſentiret abſq̄ exteriorib' ſenſibilibꝰ. ¶ Uidemꝰ eni ꝙ ꝯbuſtiuū eſt in potētia actiua ad ꝯburēdū: ⁊ tn̄ ꝯbuſtiuū non ꝯburit ſeipm̄ nec pōt ꝯburere nō p̄nte exteriori ꝯbuſtibili. ¶ Dōm ꝙ ad hoc ꝙ actō nō ſit in aliq̄ abſq̄ additiōe alicuiꝰ extrinſeci duplici de cā pōt ꝯtingere. ꝑ ſi illa actio ſit trāſiens in exteriorē mām̄. ⁊ ſic actio cōburētis nō pōt eſſe abſq̄ exteriori ꝯbuſtibili. qꝛ ꝯburere nō eſt in ꝯburēte ſed in ꝯbuſto. 2º hoc pōt ꝯtigere ſi illud in q̄ recipit̄ illa actio nō ſit in potētia actiua ſȝ paſſiua. ⁊ iō ꝯbuſtibile non ꝯburit̄ abſq̄ exteriori ꝯbuſtiuo. qꝛ ꝯbuſtibile ē in potētia paſſiua vt ꝯburat̄: ſed ſi actio nō eēt trāſiens in exteriorē mām̄: ⁊ illud in q̄ eēt illa actio eēt in potētia actiua reſpectu illius actiōis ad nihil regreret̄ aliqđ exteriꝰ: ſed illud ageret in ſeipȝ ⁊ poſſet agere abſq̄ alia ſuba exteriori. q̄re cū ſentire nō ſit actio trāſiens in exteriorē māȝ. qꝛ videre nō ē in re viſa: ſed in vidēte ſi ſenſus eēt in potētia actiua reſpectu hꝰ actiōis ſeq̄ret̄ ꝙ ſenſus poſſet ſentire ſeipm̄ ⁊ ꝙ poſſet ſentire nō p̄ntibꝰ ſenſibilibꝰ. ⁊ qꝛ hoc eſt falſuȝ: ideo ex hoc vult phus ſenſum non eſſe potentiam actiuā ſed paſſiuam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quia aūt ſentire dicimꝰ duplr̄: potentia eniȝ audiens ⁊ videns audire ⁊ videre dicimꝰ: ⁊ ſi forte dormiēs: ⁊ qđ iā opans duplr̄ vtriq̄ dicetur ⁊ ſenſus: hic qdē ſic̄ potētia: ille vō ſic̄ actu. ſilr̄ aūt ⁊ ſentire. qđq̄ potētia ens: ⁊ qđ actu. Cō. 53

¶ Oſtendit ſenſuȝ eē taleȝ potentiā paſſiuā ꝙ ē reducibilis ad actū. circa qđ duo facit. qꝛ ꝑmo facit qđ dcm̄ eſt. 2º aſſignat modū ſm quē hꝰ potētia reducit̄ ad actū ⁊ fit in actu ibi (Primū qdē igit̄) Dicit ḡ. qm̄ aūt ſentire dicimꝰ duplr̄. nā potētia audiēs ⁊ vidēs audire ⁊ videre dicimꝰ. dr̄ eni aliqs videns ēt ſi forte ſit dormiēs. ſolū. n. ꝙ aliqs nō ſit cecus. ēt ſi dormiat videns dr̄. ⁊ ēt dr̄ vidēs qđ iā eſt operās ⁊ vidēs in actu. duplr̄ vtriq̄ ē dicere ꝙ ſit ſenſus Ꝫ qdē ſicut potētia. ille aūt ſic actu. Silr̄ aūt ⁊ ſentire duplr̄ dicit̄. vȝ. ꝙ qꝛ potētia ē ens tale. vel qꝛ ē actu tale. vȝ. ſentiens: quare ſi ſenſus pōt eē in potētia ⁊ in actu ꝓbatū eſt qđ dicebatur. vȝ ꝙ ſenſus eſt ſic in potentia ꝙ eſt reducibilis in actum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Primū qdē igit̄ tanq̄ ſit idē pati ⁊ moueri: ⁊ agere ⁊ mouere dicimꝰ: ⁊ nāq̄ motꝰ ē actus quidā: iꝑfectꝰ tn̄ ſicut in alteris dcm̄ eſt. Cō. 54.

¶ Dat modū quō ſenſus reducit̄ ad actuȝ. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſciēdū ꝙ ſenſus reducit̄ ad actū inq̄tū mouet̄ ab aliquo obiecto exteriori agente. motus ergo ille vel alteratio illa que eſt facta in ſenſum ab exteriori obiecto dicitur eſſe actus ipſius ſenſus: ⁊ dicit̄ facere ſenſum iā actu. Et ideo ait ꝙ primum quidem igitur ſic ſit ſenſus in actu tanquā dicimꝰ ꝙ pati ⁊ moueri ſit idem ⁊ agere. i. ſit ideȝ qđ actus: ⁊ nanq̄ motus quideȝ eſt actus: imperfectus tamen ſicut dictuȝ eſt in alteris vt in tertio phycoꝝ. ¶ Notandum auteȝ ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt idem motus: vt ꝓbatum eſt in tertio phy. illa ergo immutatio vel ille motus accipiendo motuȝ large qui fit ab obiecto exteriori vt recipitur in ſenſu dicit̄ paſſio vt eſt ab agente dicit̄ actio. et qꝛ illa imutatio qdam actus eſt ⁊ quedam perfectio eo ꝙ omnis motus ſit actus mobilis oportȝ ſenſum ſic fieri in actu inquantum immutatio facta in ipſo eſt quidā actꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnia autem patiunt̄ ⁊ mouent̄ ab actiuo ⁊ actu ente. vnde eſt qdē tanq̄ a ſimili pati: eſt aūt vt a diſſimili ſicut diximus: patit̄ qdē. n. qđ diſſimile: paſſum aūt ſimile eſt.

¶ Oſtenſo ſenſum eſſe potentiam paſſiuam ⁊ eē reducibilem ad actum hic oſtenditur ꝙ eſt reducibilis ad actuȝ a ꝓprio actiuo vel a ꝓprio ſenſibili dicēs ꝙ oīa patiunt̄ et mouent̄ ab actiuo ſupple ꝓprio ⁊ ab eo qđ eſt actu ens. ḡ ſupple ſenſus mouebit̄ a ꝓꝓo ſenſibili qđ ē actu tale q̄lis eſt ſenſus in potentia. iō cōcludit quō ſenſus patit̄ a ſen-

ſibili dicens.ꝙ bñ eſt.i.cõtingit ſenſuz pati tanꝗ̃ a ſimili eſt aũt ipm pati vt a diſſimili:ſicut iã dixim⁹. patiť gdē.n. qȯ eſt diſſimile.qꝛ in ꝑncipio ſemꝑ patiens eſt diſſile:ſed cũ iam eſt paſſum eſt ſimile. ⸿ Deinde cũ dicit.

Cõ.55 ⸿ **Dõm autē de potētia ⁊ de actu:nũc .n. ſimpl'r dicim⁹ ꝗ̃ hēm⁹ de ipſis.**

⸿ Quia dixerat ſenſum eſſe potentiã paſſiuã reducibilez ad actũ vt ſciať quõ ſenſus eſt potētia ⁊ quõ ē gd paſſiuũ ⁊ quõ eſt reducibilis ad actũ diſtinguit de potētia et actu ⁊ de paſſiõe.circa qȯ tria facit.qꝛ ꝑ diſtinguit de potētia ⁊ actu.2°.diſtinguit de ipſa paſſiõe vel de ipſo pati. 3° ꝗ̃ dixerat adaptat ad ſenſitiuũ.2ª ibi (Nõ.n.aũt ſimpl'r neqꝫ pati)3ª ibi (Senſitiuũ aũt) Circa pmũ duo facit.qꝛ ꝑ continuat ſe ad dicēda.2° exequiť de itēto.2ª ibi (Eſt gdē.n.) Dicit ğ ꝙ diuidēdũ aũt eſt.i. diſtiguēdũ ē de potētia ⁊ de actu.nã nũc ſimpl'r dixim⁹ ꝗ̃ habem⁹ dicere de ipſis. qꝛ ğ vſqꝫ nũc diximus ⁊ locuti ſumus:vt hꝫ littera cõmenti de actu ⁊ potentia ſimpliciter:ne laboremus in equiuoco bene ſe hꝫ diſtinguere. ⸿ Deinde cũ dicit.

⸿ **Eſt gdē .n. ſicut ſciēs aliqd:ſicut ſi dicamus hoiem:qm̃ homo ſciētium ⁊ habentiuz ſciam Eſt aũt ſicut iaz dicim⁹ ſciētē hñtē grãmaticã.**

⸿ Exequiť de itento.circa qȯ duo facit. qꝛ pmo diſtinguit duplicē potentiã.2°.dat dñiaz inter eas ibi (vtriqꝫ aũt horuz) Dicit ğ ꝙ eſt gdē.n. aliqȯ ſic ſciens. ⁊ ſic in potentia aliqd ꝯſiderare ſicut ſi dicam⁹ hoiem eſſe ſcientē:qm̃ hõ eſt de nũero ſciētiũ ⁊ de nũero hñtiũ ſciaz. eſt aũt iã alio mõ ſciens ſicut iã dixim⁹ ſcientē eē hñtez grãmaticã ⁊ habentez habitũ ſcie. ⸿ Notãdũ aũt ꝙ ſciens ē in potentia ad ꝯſiderare.ſed tñ al'r ē in potētia ad cõſiderare ğ eſt ſic ſciens ğ eſt aptus natus habere ſciam vel qui eſt ſic ſciēs ğ iam hꝫ habitũ ſcientie. ⸿ Deinde cũ dicit.

⸿ **Vtriqꝫ aũt hoꝝ nõ eodē mõ poſſis ē. Sꝫ hic gdē qm̃ gen⁹ hui⁹ ⁊ materia eſt. Ille aũt qꝛ volens poſſibilis eſt cõſiderare niſi aliqd ꝓhibeat**
Cõ.56. **exterius. ⸿ Jam aũt cõſiderãs actu ens:per ſe ⁊ proprie ſciens hanc literam.a.**

⸿ Dat dñiam inter hãc potentiaz ⁊ illã. circa qȯ duo facit. ꝼm ꝙ duas dñias aſſignat.2ª ibi (Ambo gdez igiť) Dicit ğ ꝙ vterqꝫ aũt hoꝝ nõ eodē mõ eſt poſſibilis.i.nõ eodem mõ eſt in potētia ad ꝯſiderare.ſed h̓ gdez qm̃ eſt gen⁹ hȯ. qꝛ eſt de gñe ſcientiũ ⁊ eſt q̃ſi mã ⁊ ſubm in quo hꝫ eē ſcia pp qȯ eſt in potētia remota ad ꝯſiderare. ille aũt ğ hꝫ iaz habitũ ſcie eſt in potētia ꝓpinq̃:vt qꝛ volēs iã poſſis ē ꝯſiderare niſi aliqd aliud exteri⁹ ꝓhibeat ſuã ꝯſiderationez .i.aliq̃ exterior occupatio vel aliqd aliud ipedimētũ.ſubdit aũt ꝙ ē aliqd qȯ iã aũt ē conſiderãs actu ens ⁊ ꝓprie ſciēs hãc l'raz.a. ⸿ Notãdũ aũt ꝙ hec tria videnť ſe hñe ꝑ ordinē.qꝛ pmo aliqd ē in potētia ad habitũ ſcie ⁊ poſtea hꝫ habitũ.3°.ꝯſiderat ꝼm illũ habituz:vt pmo pōt gs ſcire hãc l'ram.a.⁊ poſtea ſciat eã:⁊ eſt dare tertiũ qñ iã actu cõſiderat ipaz.⁊ tũc ē ꝓprie.i.ꝑfecte ſciēs eam.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videť verꝫ eē ꝙ ꝯſiderãs in actu ſit ꝓpe ſciēs. nam ſcire noiat habitũ nõ opõnē.q̃re ꝯſiderãs in actu nõ ꝓpe dr̃ ſciēs.qꝛ ꝯſideratio opõnē noiat nõ habitũ. ⸿ Dicendũ ꝙ ſic eſſentia ē ꝑfectior ex eo ꝙ eſt cõiũcta ꝑfectiori eſſe:lꝫ eē ſit aliqd additũ eſſentie: ⁊ ſic nã res eſt magis ꝑfecta ex eo ꝙ ē ꝯiũcta debitis ꝓprietatib⁹: lꝫ ꝓprietates ſint aliqd additũ nãe:ſic ipſe habit⁹ cũ eſt ꝯiũct⁹ actui ꝑfectior eſt.lꝫ act⁹ ſit aliqd differēs ab habitu. Exponēda ē ğ l'ra phi ꝙ ꝯſiderãs in actu ē ſciēs ꝓpe.i.ꝑfecte.qꝛ ꝑfectior eſt aliq̃ mõ habit⁹ ſi actu ſit ꝯiũct⁹. ⸿ Deide cũ dicit.

⸿ **Ambo gdē igiť primi ꝼm potētiã ſcientes ſꝫ hic gdez ꝑ doctrinã alterat⁹ ē: ⁊ multotiens ex ꝯtrario mutat⁹ hitu:hic aũt ex eo qȯ hñt ſenſuz aut grãmaticã:nõ agere aut i agere alio modo.**

⸿ Dat dñiaz iter hãc potētiã ⁊ illã dicēs. ꝙ ambo gdē igiť pmi ſunt ſciētes ꝼm potētiã: ſꝫ hic gdē ꝑ doctrinã alteratus eſt ğ caret habitu ⁊ mltotiēs mutat⁹ ē ex habitu ꝯrio vt ex ignorãtia vel ex errore. h̓ aũt ğ iã hꝫ habitũ eſt ſciēs ex eo ꝙ hꝫ ſenſuz.i.ſciam vt grãmaticã. talis ğ dr̃ nõ agere.i.nõ eſſe in actu.⁊ dr̃ agere.i.eſſe in actu alio mõ.ğ.n.hꝫ habitũ alio ⁊ alio⁹ ē in agere nõ in agere: vl' ē in actu ⁊ nõ in actu.nã ꝼm ꝙ hȯ ē in actu ꝑ.nõ in actu 2°. ⸿ Notãduz aũt ꝙ dicit duos pmos eē ꝼꝫ potētiã. qꝛ tres modi noiati ſunt:quoꝝ pm⁹ ē cũ gs caret habitu: ſecũd⁹ cũ hꝫ habitũ. terti⁹ vȯ cũ iã ꝯſiderat in actu.duo ergo pmi ſũt aliq̃ mõ i potētia. vꝫ.carens habitu ⁊ hñs habitũ:lꝫ nõ ꝯſiderãs.tertius vȯ qꝛ ꝯſiderat in actu ꝼm ꝙ hȯ:iõ nõ eſt in potentia. ⸿ Notãdũ aũt dupl'r differre pmũ poſe a 2°.pma dña ē. qꝛ qui ꝑ mõ ē in potētia nõ pōt ꝑfecte ꝯſiderare cuz vult niſi ꝑus acqrat ſciaz:ſꝫ ğ iã hꝫ ſciaz pōt niſi aliud ipediat, 2ª dña eſt.qꝛ qui pmo eſt in potētia caret habitu ⁊ oꝫ ipm tranſmutari ⁊ alterari loquēdo large de alteratione ad h̓ ꝙ acquirat habitũ: ſꝫ ens i potētia 2°. mõ iam hꝫ habitũ. has aũt duas differentias tetigit phus vt pꝫ.

NOn eſt autē ſimpl'r:neqꝫ agere: neqꝫ Cõ. 57.
pati:ſed aliud gdē corruptio:qa ꝯtrario:aliȯ aũt ſalus:magis ē qȯ potētia ab eo qȯ eſt actu. ⁊ ſimili ſic:ſicut potentia ſe habet ad actum.

⸿ Poſtqꝫ phs diſtinxit de potentia ⁊ actu:in pte iſta vt dicebať diſtinguit de ipſo pati.circa qȯ duo facit.qꝛ ꝑ fac qȯ dictũ eſt.2°.oñdit quõ in actib⁹ ⁊ in habitib⁹ aie repiť paſſio vel alteratio ibi (Speculãs.n.fit) Dicit ğ ꝙ nõ ē autē ſimpl'r.i.nõ dicit ſimpl'r ſꝫ multipl'r neqꝫ ipm pati: ſꝫ aliȯ gdem pati ē corruptio q̃dã a ꝯrio.aliud aũt magis ē q̃daz ſalus.⁊ q̃dã receptio ei⁹ qȯ eſt in potētia ab eo qȯ ē i actu. ⁊ a ſili ſic.i.ab h̓ mõ ſili ſic pō hꝫ ſe ad actuz.i. ſic pō habꝫ ſilitudinez cum actu duplex eſt ğ paſſio. vna ꝓpria ꝗ̃ fit a ꝯrio ⁊ alia ꝗ̃ nõ ē ꝓpie paſſio: ſꝫ magis ē ſalus ⁊ receptio.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videť falſum eē ꝙ dicit phs. vꝫ.cũ potētia recipit aliqd ab actu. h̓ nõ eſt a ꝯrio ſed a ſili nec eſt ibi ꝓprie paſſio:ſꝫ ſalus ⁊ receptio. ꝯſtat aũt ꝙ potentia nõ eſt ſilis actui.ſed diuidiť ex oppoſito ꝯ ipm. ⸿ Dõm ꝙ ꝼm phm gnto metaphyſice.caplo de paſſiõe.paſſio ꝓpe ſumpta dr̃ tranſmutatio nocēs.nã ꝼm ipm trãſmutatio ⁊ mot⁹ maxime dr̃ paſſio qñ eſt nociuus.cũ ğ agēs agit in paſſuz vt cũ ignis agit in aquã ꝯuertēdo eã ad ſe ibi eſt duo ꝯſiderare. vꝫ.expoliationē forme oppoſite ⁊ itroductionē forme ꝓpoſite.in hȯ.n.trãſmutatione mã expoliať forma aq̃ ⁊ induit formã ignis: ꝓut ğ mã expoliať forma aq̃ eſt ibi paſſio.nã forma aq̃ aliquo mõ ē ꝑfectio ipſi⁹ mãe. q̃re aliquo mõ eſt nociuũ ipſi mãe amittere talē formã. naz lꝫ forma aq̃ nõ ſit ita ꝑfecta vt forma ignis: aliq̃ tñ perfectio eſt:et aliqȯ nocumentũ: ⁊ aliq̃ iperfectio reſultat in mã amittēdo talem formã.eſſet.n. ipſa mã ꝑfectior ſi ſic poſſet acquirere vnã ꝙ nõ amitteret aliã.itaqꝫ in hȯ tranſmutatõe ē ibi paſſio ꝓut mã expoliatur forma aque: ſed ꝓut recipit formã ignis nõ ꝓprie eſt ibi paſſio:ſed magis eſt ibi ſalus ⁊ receptio.nã hoc nõ eſt nociuũ mãe nec eſt ex hoc materia iperfectior:imo ex hoc fit magis in actu ⁊ perfectione: quare ſi nõ eſſet tranſmutatio a cõtrario: ⁊ materia ſic acquireret aliquaz formã ⁊ aliquã ꝑfectionē. ⁊ pp h̓ nullaz aliã perfectionē amitteret: ita eſſet ibi ſalus ⁊ receptio ꝙ

non ꝓprie eſſet ibi paſſio. ⁊ cū hoc fieret diceret̄ mā pati a ſimili.i.a cōuenienti. ſm hoc ergo dicit phs ꝙ ſalus ⁊ receptio eſt ab eo qd̄ ē in actu.⁊ a ſimili.i.a cōuenienti. nā cōuenit mãe: ⁊ omni ei qd̄ eſt in potētia nō qd̄ expolieꝛ pfectione ⁊ actu:ſꝫ ꝙ iduat̄ ea. hoc ergo dr̄ ei eē ꝯueniens et perfectiuū eius.nō obſtante ergo ꝙ actus diuidit̄ ex oppoſito ꝯ potētiā.dr̄ tn̄ ei eſſe ſilis ingtū ē ei ꝯueniēs ⁊ ꝓportiõat⁹ ⁊ ingtū eā ornat ⁊ pficit. ⸿ Deīde cū dicit.

⸿ Speculans eni3 fit habens ſciētia3 : qd̄ vere nō eſt alterari:in ipm̄ eni3 additio eſt ⁊ in actū: Cō.38 aut alterū genus alteratiōis eſt. ⸿ Vn̄ nō bene h3 dicere ſapientē cu3 ſapiat alterari:ſicut nec edificatorem cum edificat.

⸿ Oſtenſo ꝙ paſſio multiplr̄. dr̄ ingrit quō reperiat̄ paſſio ⁊ alteratio in habitib⁹ ⁊ in actib⁹ anime. circa qd̄ duo facit.qꝛ pmo oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio cū quis eſt in potētia ad actū 2^m: vt ſi aliqs hn̄s habitu3 ⁊ ſciam incipiat cōſiderare ⁊ vadat in actū. 2° oñdit nō eſſe ꝓprie paſſionē cū quis eſt in potētia ad habitū ⁊ ad actu3 pmū ſi acquirat ipm ibi (In actū qdē igit̄) Dicit ergo ꝙ habēs eni3 ſciam ſit ſpeculās in actu ꝙ vere ſupple nō eſt ꝓprie pati:aut nō eſt alterari.nā in ipm.i. ad ip3 ē additio qdā ⁊ eſt qdā ire in actū: ꝓpter qd̄ nō ē ibi alteratio. eſt aūt ſi eſt ibi alteratio alterū genus alterationis.vn̄ nō bn̄ ſe h3 dicere ſapiētē alterari cū ſapiat vel ſciētē alterari cū ꝯſiderat:ſic nec edificatorē alterari dicim⁹ cū edificat.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ non videt̄ ſimile id qd̄ adducit̄ pro ſimili.nā edificare eſt agere.ſed itelligere eſt quoddā pati. qre ſi edificans cū edificat nō alterat̄ nec patit̄: nō pp hoc ſequit̄ ꝙ intelligēs vel ꝯſiderans nō patiat̄ nec alteret̄. ⸿ Dõ3 ꝙ ſolutio hui⁹ qſtionis depēdet ex queſtiōe pmiſſa.dicebat̄ eni ſupra ꝙ paſſio eſt in mā ex eo ꝙ expoliat̄ vna forma nō ex eo ꝙ addit̄ ſibi alia.qꝛ additio ⁊ pfectio nō ꝓprie ē paſſio.ſed magis eſt ſalus ⁊ receptio. vn̄ cū cōcludebatur ibidē ꝙ ſi mā ſic pficeret̄ :vel ſic adderetur ei vna forma ꝙ nō expoliaret̄ alia nō ꝓprie eſſet ibi paſſio. h ergo mō phs arguit volens ꝙ qꝛ habēs habitū ſi cōſiderat ⁊ tendat in actū:ꝙ ita addit̄ ſibi hec pfectio q̄ eſt actus ꝙ non expoliat̄ aliq̄ perfectione:nō eſt ibi ꝓprie paſſio.qꝛ eſt ibi additio ſine pditiōe:qre q̄tū ad hoc tenet ſilitudo phi de edificatore ⁊ ſapiente. nō vult eni ꝙ ſapere ⁊ intelligere ſic dicat agere ſicut edificare: ſed qꝛ ſic edificator qn̄ edificat ſm ꝙ hō eſt nihil perdit: ſed ſolū tendit ad actu3 ſic ſapiens cū ſapit ⁊ ſciens cū cōſiderat nihil perdit; ſ3 ſolu3 ſuperaddit̄ ei qdā actus ⁊ qdā perfectio:qre nō eſt ibi ꝓprie nec alterari nec pati. ⸿ Deinde cū dicit.

⸿ In actum quidem igit̄ ducēs ex potentia ente ſm intelligere ⁊ ſapere nō doctrina3 : ſed alteram habere denominationē iuſtum eſſe. Ex potentia aūt ente adiſcens: ⁊ accipiens ſciētia3 ab actu ente ⁊ didaſcalo.

⸿ Oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio ſiqs ſit in potētia ad habitū ⁊ tendit in ipm.circa qd̄ duo facit.quia pmo dat differentiā inter pmū poſſibile ⁊ iſtud. 2° oſtēdit ſ3 tale poſſibile nō eſſe paſſionē nec alterationē ibi. (Aut neq). Dicit ergo ꝙ in actū quidē igit̄ ducens ex potentia ente ſm intelligere ⁊ ſapere:vt doctrina3.i. nō ꝓpter hoc dicit̄ doceri.hn̄s ergo habitū ſi ſit in potentia ad ꝯſiderare ⁊ ad itelligere nō dicit̄ doceri ſi incipiat cōſiderare ſm illū habitu3:ſed iuſtū eſt tale ire in actū habere aliā denominationem q̄ doctrinā:ſ3 ex ente potētia ad habitum ⁊ adiſcens ⁊ accipiēs ſciam ab ente actu.i.ab eo qd̄ eſt actu ſic a didaſcalo.i.a magiſtro.ſupple talis dr̄ doceri. ⸿ Notandū ergo drīam eſſe iter eum q nō h3 habitū ⁊ acquirit ipm ⁊ inter eū qui ia3 h3 habitū ⁊ eſt in potētia ad ꝯſiderare.na3 ſciens geometriā ſi cōſiderat de ipſa nō ꝓpter h dicit̄ doceri:ſ3 ſi nō h3 ſciam ⁊ acquirit eā doceri dicit̄ et maxime ſi acquirit eam ab alio.

Dubitaret forte aliquis.qꝛ videt̄ hic phus velle ꝙ ens in potētia ad habitū fiat i actu ⁊ acqrat ſcia3 p magiſtrū. hoc eni nō videt̄ eē neceſſariū. nā omne qd̄ quis nouit aut diſcens aut iueniēs nouit.pōt ergo quis in actu ſciēs fieri nō ſolū diſcens ab alio : ſ3 etiā inueniēdo ſciam p ſeipm. ⸿ Dõ3 ꝙ nō eſt itentio phi ꝙ ſemp ſcia diſcat a magiſtro alio. ſed vult ꝙ nunq̄ aliqs in potentia ſciens fiat actu ſciens niſi per aliqd in actu.ita ꝙ ſemp ab actu ente fit aliquis actu ſciens. ⸿ Ad cuius euidentiā ſciēdū ꝙ eo mō quo quis adiſcit ſcia3 per aliū: inueni: ſciam ⁊ per ſeipm.nā hoc mō magiſter docet diſcipulum exponēdo ei aliqua per ſe nota ⁊ ex illis eliciendo cōcluſiōes debitas ⁊ intētas.hoc ēt mō quis ēt ſeipm pōt in ſcia3 ducere ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia. ſi g̃ quis ab alio ſciam diſcat fit actu ſciens ab actu ente ⁊ formalr̄ qꝛ fit ſciens a magiſtro in quo formalr̄ actu exiſtit ſciētia. vn̄ iſte modus quodāmodo aſſimilat̄ generatiōi vniuoce qn̄ ex calo generat̄ calidū: ⁊ ex igne ignis: ⁊ ex ſciēte ſciēs. Nam ſic ſignū ſciētis eſt poſſe docere ⁊ poſſe facere aliū actu ſcientē: ſicut ſignū eſt calidi poſſe calefacere ⁊ poſſe facere aliud actu calidū. ⸿ Sed ſiquis ſcia3 acquirat nō diſcendo:ſed inueniēdo fit actu ſciens ab actu ente. qꝛ fit ſciens in virtute luminis itellectus agentis: in quo vtualiter ſunt manifeſta oīa pncipia per ſe nota. ⸿ Nā oīa talia ſunt nobis nāliter nota per lumen itellect⁹ agentis.in quo quodāmō virtualr̄ eſt oīs ſcia. Itaq cum quis ſic fit actu ſciens nō aſſimilat̄ generationi ꝓut calidū generat̄ a calido.ſed ꝓut calidū generat̄ a ſole q nō eſt calidus formaliter:ſed virtualr̄. Nā ſicut in eius vtute eſt calidū efficere ſic in virtute luminis intellect⁹ agētis eſt vt quis ſeipſum ducat ad ſciam ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia.

⸿ Quare ſicut ſemp calidū generat̄ ab actu ente formaliter vel virtualr̄:ſic ſemp adiſcens diſcit aut a ſciēte formaliter ⁊ actu. vel ab habēte ſciam virtualr̄. phs vo magis exemplificat cum quis actu fit ſciens ab actu ente formaliter vt a didaſcalo vel a magiſtro.qꝛ ibi manifeſtius apparet qd̄ dicitur. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Aut neq pati dicendu3:ſicut dictum eſt:aut duos eſſe modos alterationis : ⁊ eam que in priuatiuas diſpoſitiones mutationem : ⁊ eam que in habitus ⁊ naturam.

⸿ Oſtendit ꝙ prout quis eſt potentia ſciens fit actu ſciēs nō eſt ꝓprie ibi pati.continuet̄ autē ſic. dictum eſt ꝙ potentia ſciens fit actu ſciens a magiſtro.ſm aūt hāc doctrinam:aut neq dõ3 eſt pati:ſicut dictū eſt: aut dõmē duos eſſe modos alteratiōis:quaſi dicat.ꝙ q̄uis diſcipulus diſcat ſciam a magiſtro ſm talē doctrinā aut nō alterat̄ ꝓprie aut ſi alterat̄:h eſt ſm quādā ſimilitudinē.qꝛ duos cōtingit eſſe modos alteratiōis. videlꝫ eā mutationē vel alterationē q̄ eſt in diſpōnes ꝓuatiuas.i.in diſpōnes ꝯtrarias:⁊ eā que eſt in habitū ⁊ nām.i.in habitū ⁊ nāles pfectionem. ⸿ Notādū aūt ꝙ h lrā. ex potētia aūt ente. pōt legi cū clauſula ſuperiori vt ſit ſenſus ꝙ non eſt doctrina nec dicit̄ quis doceri ſi hn̄s habitū ⁊ incipit cōſiderare ſ3 ipm.ſed doceri dicit̄ ſi ex potentia ente ⁊ habēs ſciam in potentia diſcat ipam a magiſtro. ⸿ Ruſus pōt legi cum littera ſequēti vt ſit ſenſus ꝙ quis ens in potētia ad ſciētiam ſi acquirat ipam a magiſtro ex tali acqſitiōe: aut nō patit̄ ꝓprie:aut ſi patitur h eſt ſm alium modu3 paſſiōis

⁊ opꝫ eſſe plures paſſionis modos. Eſſet aũt hic dubitan dum: q2 ſupius videbat̃ velle ꝙ accipiens ſciam poſſet al terari: ħ aũt hoc negat. Sꝫ de hac qõne infra pleni⁹ pate bit. ħ aũt ſufficiat dĩce ꝙ accipiẽs ſciam nõ ꝓprie alterat̃: ſed ſimilitudinarie: vel poſſumus dĩce ꝙ qs duplr̃ põt ac cipe ſciam. p̊mo exiſtens in pura negatõe: ita ꝙ ſic acgrat habitũ ſcie ꝙ nullo habitu expoliet̃. z⁰. hoc põt ↄtingere ſi hñs habitũ erroneũ expoliet̃ illo habitu ⁊ induat̃ habi tu v̊o. p̊mo mõ nõ eſt ibi alteratio niſi valde large: ſꝫ ſcd̊o mõ cum fiat ibi aliq̃ expoliatio eſt ibi alteratio. ħ g̊ mõ loq̃bat̃ phus ſupius cũ dixit ꝑ doctrinã alteratus eſt mul totiẽs mutat⁹ ex ↄ̃rio habitu. q. d. ꝙ hoc mõ eſt ibi altera tio ſi mutet̃ ex ↄ̃rio habitu vt qd̊ ſic acgrat vnũ habitũ ꝙ ꝑdat aliũ. hic aũt vt cõiter ponit̃ dicit nõ eẽ alteratõeꝫ in acgſitõe ſcie: q2 loqt̃ de tali acgſitiõe vbi qs nullo habitu expoliat̃. ℂ Aduertẽdũ tñ ꝙ nec ħ nec ibi eſt ꝓprie alte ratio nec paſſio: tñ plus eſt ibi de alteratiõe ⁊ de paſſione cũ qs ex habitu ↄ̃rio vadit ad ſciam q̃ꝫ cum eſt in pura ne gatõe. ⁊ ſic acgrit habitũ ſcie: ꝙ nullo alio habitu expolia tur. ℂ Tunc ſequitur illa pars.

Lõ.59 ℂ **Senſitiui aũt prima qdẽ potẽtia mutatio fit a generante: cum aũt generatũ eſt hꝫ iam ſicut ſcientia: ⁊ ſentire: qd̊ aũt ſecundũ actum: ſimi liter dicit̃ ipſi conſiderare.**

ℂ In q̃ que dixerat circa ſciam ⁊ itellectũ adaptat ad ſen ſum: circa qd̊ duo facit: q2 p̊ adaptat ad ſenſuꝫ q̃ dicta ſunt de potentia ⁊ actu. z⁰ q̃ dicta ſũt de pati ⁊ alterari ibi. (vti aũt nec̃e eſt) Circa p̊ᵐ tria facit: q2 p̊ facit qd̊ dcm̃ eſt. z⁰ q2 mentõeꝫ fecerat de ſenſu ⁊ itellectu dat dĩam iter itelle ctũ ⁊ ſenſuꝫ. 3⁰ q2 dãdo hꝰ dĩam quodãmõ digreſſioneꝫ fecerat a ꝓpoſito reſumit q̃ dicta ſunt d̃ actu ⁊ potẽtia. zᵃ ibi (Differt aũt) 3ᵃ ibi. (Sꝫ de his qdẽ) Dic̃ g̊. ꝙ ſenſitiui aũt qdẽ p̊ᵃ mutatio fit a gñante: potẽtiã g̊ ſenſitiuã acgrit nã a gñante: ſic̃ acgrit̃ hitus ſcie a magiſtro: ſed cũ iam ge neratũ eſt iã hꝫ ſentire: ſic̃ ſciẽs iã hꝫ ſciaꝫ. Et ſubdit: ꝙ ãt ⁊ ſm actũ. i. ſenſus ſm actũ ſilr̃ dĩ ipſi ↄſiderare. ſenſus g̊ ſe hꝫ vt ſcia: ſentire ſic̃ ↄſiderare: q̃re ſic̃ ex ꝑte itellectus p̊us eſt qs in po⁹ ad ſciam: ⁊ poſtea hꝫ ſciam: ⁊ põt eẽ i po tẽtia ad ↄſiderare: ſic aĩal ãteq̃ꝫ ſit gñatũ eſt in po⁹ ad ſen ſum. Et poſtq̃ꝫ iam hꝫ v̊tutẽ ſenſitiuã põt eẽ in po⁹: nõ ad ſenſum: ſed ad ſentire. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ **Differt aũt: q2 huiuſmodi actiua oꝑatõis ex tra ſunt: viſibile ⁊ audibile. Similiter aũt ⁊ re**
Lõ.60 **liqua ſenſibiliũ. ℂ Cauſa aũt qm̃ ſingularium quidẽ ſm actũ ſenſus: ſcia aũt vlium. hec. n. in ipſa quodãmodo ſunt oĩa.**

ℂ Dat dĩam iter itellm̃ ⁊ ſenſum: circa qd̊ duo fac̃ ſm ꝙ duas dĩas aſſignat. zᵃ ibi. (Uñ itelligere) Dicit g̊ ꝙ dif fert ãt ſenſus ab itellectu: q2 actiua qdẽ oꝑatõis hꝰ. i. oba que qdẽ ſunt actiua ⁊ factiua oꝑatiõis ſenſibil̃: ex̃ ſunt: vt viſibile ⁊ audibile: ſilr̃ aũt ⁊ reliq̃ de numero ſenſuũ ſunt ex̃ aĩam. Cã aũt huius eſt ſenſus: qm̃ ſenſus q eſt ſm actũ eſt ipſoꝝ ſingulariũ. ſꝫ ſcia eſt vliũ. hec. n. vlia ſunt quodã modo in ipſa aĩa. Eſt vtiq̃ꝫ hec dĩa iter ſenſuꝫ ⁊ itellm̃: q2 obm̃ ſenſus eſt ꝑticulare qd̊ eſt ex̃ aĩam: ſꝫ obm̃ itell̃s eſt vle qd̊ eſt quodãmodo in anima.

Dubitaret forte aliqs quõ veꝝ ẽ qd̊ hic dĩ ꝙ obm̃ itell̃s eſt vle: ſenſus v̊o ꝑticulare. ℂ Dõꝫ ꝙ vnũqdq̃ꝫ agens agit eſt in actu ꝑ for mam ſuã: q̃re oĩs actio ⁊ oĩs oꝑatio ſumit mediũ ⁊ mẽſu ram ex forma ipſi⁹ agẽtis. ꝓpter qd̊ bñ dcm̃ eſt ꝙ oẽ agẽs agit ſm exigẽtiã ſue forme. nã ſiue ſit actio trãſiẽs in exte riorẽ mãꝫ ſiue nõ ſit trãſiẽs ſemꝑ ſumit modũ ⁊ mẽſuraꝫ a forma q̃ eſt ipſi⁹ oꝑationis p̊nᵐ: q̃re q̃lis eſt forma ⁊ ſpẽs in itellectu exñs talis eſt actio itell̃s: ⁊ tale erit obm̃ itell gibile in qd̊ tẽdit itellectiua potẽtia mediante hꝰ actiõe. Sic ẽt ex ꝑte ſenſus q̃lis eſt ſpẽs ſenſibilis in ſenſu exñs tale erit ipm̃ ſentire vl ipſa actio ſenſus: ⁊ tale erit obꝫ ſen ſibile in qd̊ tẽdit organũ ſenſus mediante actõe ſenſitiua. igit̃ cũ ſpẽs itelligibilis ſit abſtracta a ↄditiõib⁹ mãe que ſunt hic ⁊ nũc: oꝫ actũ itelligẽdi: ⁊ obm̃ intelligibile ſic ab ſtractũ eẽ. nã ſi itell̃s mediãte ſpecie lapidis fert̃ in cogni tionẽ eius: cũ ſpẽs illa in itellectu exñs ſit abſtracta a ↄdi tionib⁹ mãe: oꝫ lapidẽ vt eſt obm̃ itell̃s a cõditionib⁹ mãe eſſe abſtractũ: ſed cũ lapis ſic accept⁹ ſit qd vle: bñ dcm̃ ẽ obꝫ itell̃s eſſe vle: ſed cũ ſpẽs in ſenſu exñs non ſit abſtra cta a ↄditionib⁹ mãe ſenſus mediãte ſpẽ hꝰ fert̃ in obꝫ nõ abſtractum: quare cum omne tale ſit ꝑticulare: obiectum ſenſus erit particulare.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ vlia ſint in aĩa. Et vĩ ꝙ ñ. q2 vle ẽ obꝫ itell̃s ſꝫ itell̃s ſꝫ phm̃: recto aſpectu nõ fert̃ i cognitionẽ ſui: nec eoꝝ que ſunt in ipſo: ſed in cognitionẽ alioꝝ. vñ in 3⁰ hui⁹ dicet̃ ꝙ itell̃s ſic ſeipꝫ cognoſcit. ſic. vꝫ. cognoſcendo alia. quare ſi itell̃s recto aſpectu fert̃ in cognitionẽ alioꝝ: que ſunt extra: cũ recto aſpectu ferat̃ in cognitionẽ vliũ: oꝫ vlia eẽ ex̃. ꝑterea vlia ꝑ̃dicant̃ de reb⁹: ſꝫ nõ ꝑ̃dicat̃ aliqd eẽntialr̃ de re niſi qd̊ eſt i ipſa re. g̊ oꝫ vlia nõ eẽ in aĩa: ſꝫ i reb⁹. Amplius ſcia eſt de reb⁹ vt de aĩalib⁹ lapidib⁹ magni tudinib⁹ ⁊ ceteris talib⁹: ſꝫ talia nõ ſunt in aĩa: q2 lapis nõ eſt in aĩa: ſꝫ ſpẽs lapidis. vt dicet̃ in 3⁰. ea igit̃ quoꝝ eſt ſcia ex̃ aĩaꝫ oꝫ eſſe. ſꝫ cũ vliũ ſit ſcia nõ erũt vlia in aĩa ſed ex̃. ℂ Dõꝫ ꝙ vt cõiter ponit̃ nã hoĩs vel nã lapidis vel aliq̃ alia hꝰ nã duplex hꝫ eẽ vnũ mãle in reb⁹: ⁊ ſꝫ ħ eſt qd ꝑti culare. ⁊ aliud formãle vt in aĩa: ⁊ ſm hoc eſt qd vle. nam non repit̃ hõ niſi in his carnib⁹ ⁊ in his oſſib⁹: nec repit̃ la pis niſi in hac mã ſignata. Si talia ſunt vlia ⁊ accit eis itẽ tio vlitatis. ħ nõ eſt vt ſunt in ſeipſis: ſꝫ vt ſunt in aĩa. vñ ẽ ꝙ cõiter ponit̃ vlia eẽ in aĩa. Sꝫ lꝫ ħ bonũ itellm̃ hr̃e poſ ſit. ñ tñ ſufficiẽter q̃ſitũ illucidat niſi aſſignet̃ modus quõ vlia ſunt in mẽte: ⁊ quõ ſm eſſe in aĩa ſunt: nã ſi ſimplr̃ aſ ſerimus vlia eſſe in aĩa dicim⁹ ea non ꝑ̃dicari de reb⁹: aſſe rimus ẽt non eſſe de reb⁹ ſciaꝫ: vt in obiectionib⁹ dicebat̃. ℂ Aduertẽdũ g̊ ꝙ lꝫ eẽntialr̃ nõ ꝑ̃dicat̃ de re niſi qd̊ eſt i ipſa denoĩatiue: tñ de re ꝑ̃dicari põt qd̊ non eſt in ea. vt dĩ op⁹ humanũ nõ ab humanitate q̃ ſit in oꝑe: ſꝫ ab humani tate q̃ eſt in artifice a quo ꝓceſſit op⁹: ſic̃ ẽt dĩ res viſa non a viſione que ſit in ipſa: ſꝫ a viſione que eſt in vidẽte: ſic ẽt dĩ res ↄſiderata nõ cõſideratõe q̃ ſit in ea. ſꝫ q̃ eſt in mẽte ⁊ in itellectu. ℂ Hoc viſo de leui pꝫ quõ aliqd hꝫ eſſe vle. nã res ipe ſunt vles: ſꝫ nõ ſunt vles vt ſũt in ſeipſis: q2 ſic hñt eẽ nõ abſtractũ: ſꝫ ſunt vles vt ſt̃ ↄſiderate ab aĩa. q2 ſic hñt eẽ abſtractũ: q̃re ſi veꝝ eſt aĩaꝫ ↄſiderare de reb⁹ ⁊ res eẽ ↄſideratas ab aĩa cũ res ↄſiderate ſint abſtracte: veꝝ eſt res ipſas vles eẽ. Sic̃ g̊ res nõ ſunt ↄſiderate ꝑ cõ ſiderationẽ q̃ ſit i eis: ſꝫ hꝰ ↄſiderationẽ fac̃ aĩa ⁊ eſt i aĩa. ſic res ñ ſunt vles ꝑ ſeipſas: ſꝫ itell̃s eſt q fac̃ vlitatẽ in reb⁹. Ulia igit̃ ſunt in aĩa ⁊ ex̃ aĩaꝫ. nã vlia ꝑ tãto ſunt in aĩa: q2 itẽtio vlitatis nõ attribuit̃ reb⁹ niſi mediãte itellectu. Et q2 ↄſideratio ab aĩa: ꝑ quã fit vlitas in reb⁹: nõ eſt i reb⁹. ſꝫ in aĩa: ſi denoĩatio eſt a forma: ⁊ ab ea eẽ. ſi res dñr vles ⁊ ↄſiderate per aliqd qd̊ eſt in aĩa ſm tale eẽ dñr eſſe in aĩa. Hoc eſt g̊ ꝙ cõmẽtator ait. vꝫ. qd̊ vlia: vt ſunt in po⁹ ſũt ex̃ aĩaꝫ: ita ꝙ res nõ ſunt vles: vt ſunt in ſeipſis. ſꝫ ab itellectu attribuit̃ eis vlitas vel intẽtio vlitatis: inde eſt g̊ ꝙ cõis opio dic̃ ꝙ vlia ſunt in ſeipſis ſm eẽ mãle: q2 eẽ mãle ẽ eẽ in potẽtia. ſꝫ in aĩa ſunt ſm eẽ formale: q2 ↄſideratio ⁊ itẽ tio vlitatis a q̃ res formalr̃ dñr vles ſunt in aĩa: ita ꝙ for malr̃ res nõ dĩ eẽ vles ꝑ aliqd qd̊ eſt in ipſa: ſꝫ ꝑ aliqd qd̊ ẽ

ſicut opus non dr̃ humanū per aliqd qḋ eſt i eo:ſꝫ ꝑ aliqd qḋ eſt in artifice.ex h̄ ḡ ſoluunt̃ oba.nā cū dr̃ vlia ſūt itellectꝰ obm ſic itelligēdū eſt: vt pꝫ ꝑ hita:q2 res vt ſūt ꝯſiderate ab aia ſunt obm itellus:⁊ h̄ mō ſunt vl'es:vt dcm̄ eſt. Qḋ vo addebat̃ vlia ꝑdicari de rebꝰ pro tanto verꝫ eſt.q2 res ꝑdicant̃ de rebꝰ qbꝰ accidit itētio vlitatis.nā cū res q̄ hꝫ eē cū ꝯditionibꝰ mãe ſit illa ⁊ eadē res q̄ ꝯſiderat̃ ſine ꝯditōibꝰ mãe:oꝫ ꝙ vl'e ꝑdicet̃ de ꝑticulari cū res ſine ꝯditionibꝰ mãe ꝯſiderata ſit vl'e cū ꝯditionibꝰ.mãe vo ſit ꝑticulare.qḋ aūt vlterius addebat̃ ꝙ de vlibꝰ eſt ſcia.pꝫ verꝫ eē.nā ſcia eſt de rebꝰ vt ſunt ꝯſiderate ab aia que ſic accepte pn̄t dici vl'es.Sic ḡ verificādū vlia ſm ꝙ hꝫ eē in aia nō ꝙ ip̄e res ſint in aia:ſꝫ q2 in aia eſt ip̄a ꝯſideratio ꝑ quā facit aia vlitatē i rebꝰ:⁊ tribuit rebꝰ itētionē vlitatis.pꝫ ḡ quō vlia ꝑdicant̃ de rebꝰ:⁊ quō de ipſis eſt ſcia.⁊ quō ſūt obm itell'us:⁊ quō ſī in aia:⁊ quō in rebꝰ. ❡ Deiñ cū dicit.

❡ Unde intelligere in ipſa eſt cum velit. Sentire aūt non eſt in ipſa. Neceſſariuꝫ eſt aūt eſſe ſenſibile. Similiter aūt ⁊ hoc ſe habet in ſcientȷ̄s ſenſibiliū: ⁊ ꝓpter eādē cauſam:q2 ſenſibilia ſingulariū ſunt: ⁊ exteriorꝫ.

❡ Dat ſcḋaꝫ drĩaꝫ iter intell'ꝫ ⁊ ſenſuꝫ.d.ꝙ in ipſa aia eſt intelligere cum velit.ſentire aūt nō eſt in ipſa cū velit:ſꝫ neceſſariū eſt exterius ſenſibile.Silr̃ aūt ⁊ h̄ ſe hꝫ in ſciētȷ̄s ſenſibiliū ꝑꝑ eādē cāꝫ.q2 ſenſibilia ſūt de nūero ſingulariū ⁊ exteriorꝫ. ❡ Notādū ꝙ ſm cōmētatorē in.7.meta. ſingularia cū recedūt a ſenſu neſcimus an ſint an nō ſint. ſed poſſumꝰ opinari ea eē vel nō eē:q̄re ſcia.i.certa cognitio de ſenſibilibꝰ hr̃i nō pōt niſi q̄diu ſenſibilia actu immutant ſenſum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sed de his qdē certificare tp̄s fiet ⁊ i rurſū.
Cō.61 **❡ Nūc aūt tm̄ ſit diffinitū:qm̄ cum nō ſimplr̃ ſit qḋ potētia dicit̃.ſed aliḋ qdeꝫ:ſicut ſi dicamus puerū poſſe militare. Aliud aūt ſicut i etate exiſtētē:ſic ſe hꝫ ſenſitiuū. ❡ Qm̄ aūt inoia-**
Cō.62 **ta eſt ipſorꝫ drĩa.determiatū eſt aūt de his:qm̄ altera ⁊ quomodo altera.**

❡ Quia dādo hic drĩaꝫ inter intell'm ⁊ ſenſum quodāmō digreſſionē fecerat a ꝓpoſito notat ſe digreſſionē feciſſe ⁊ redit ad ꝓpoſitū reſumens q̄ dicta ſunt de actu ⁊ potentia.d.ꝙ de his qdē.i.de drĩa intell's ⁊ ſenſus certificare.i.certius determiare.tp̄s fiet ⁊ in rurſum.i.i poſteruꝫ.inuit ḡ digreſſionē factā eē in determinādo q̄ dicta ſunt:iō rediens ad ꝓpoſitū ait:ꝙ nūc intātū diffinitū ſit qm̄ cū non ſimplr̃ ſit qḋ poꝰ dr̃:ſed aliud qdeꝫ eſt in poꝰ remota:ſic̄ ſi dicamꝰ puerū poſſe militare:aliud aūt in poᵃ ꝓpinq̄:ſic̄ in etate exñtē dicimꝰ militare poſſe.Sic ſe hꝫ ſenſitiuū i duplici potētia:⁊ addit ꝙ qm̄ inoiata eſt drĩa ipſorꝫ poẗiū et neſcimꝰ ꝓprio noīe noiare poᵃᵐ remotā ⁊ ꝓpinquā.iō ſupple ſufficiat:qm̄ determinatū eſt de ipſis poſſibilibus vel de ipſis potentȷ̄s:qm̄ ſunt altera:⁊ quomodo ſunt altera. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Uti aūt nec̄e eſt ipſa pati ⁊ alterari tanq̄ proprȷ̄s noibꝰ. Sēſitiuū aūt potētia tale eſt:q̄le iā actu ſenſibile ſic dcm̄ eſt. Patit̃ qdē igit non ſil'e ens:paſſū aūt aſſilatū eſt: ⁊ equale illud.

❡ Adaptat ad ſenſum quō ꝯtigit circa ipꝫ eē alterationē ⁊ paſſionē.d.ꝙ nec̄e ē vti ipſo pati ⁊ alterari tāq̄ ꝓprȷ̄s noibus.q.d.paſſio ⁊ alteratio nō ꝓpe hn̄t fieri circa ſenſuꝫ:tn̄ q2 nō hēmus ꝓpa noīa:vtimur his noibꝰ tanq̄ ꝓprȷ̄s.Et ſubdit quō ſenſus patit̃ ⁊ alterat̃ a ſenſibili.d.ꝙ ſenſitiuū eſt tale in poꝰ q̄le eſt iā ſenſibile in actu ſic ſupius dcm̄ ē:⁊ hꝰ ſenſitiuū patit̃ qdē nō ſil'e ens:paſſū aūt aſſimilatū eſt: ⁊ ē tale q̄le eſt illud ſenſibile:eſt.n.hoc cōmune cuiꝫ agēti ⁊ patienti:ꝙ in principio ſunt diſſimilia:in fine ſimilia.

Dicendū aūt eſt ſm vnūquēq̄ ſenſum Cō.63
de ſenſibilibꝰ primo. dr̃ autē ſenſibile tripl'r:quorꝫ duo qdē dicimus per ſe ſentiri:vnū aūt ſm accñs. Duorꝫ aūt aliud qdē ꝓpriū eſt vniuſcuiuſq̄ ſenſus:aliud autem cōmune omnium.

❡ Poſtq̄ phs oſtēdit quō ſe hꝫ ſenſibile ad ſenſum:⁊ quō ſenſus eſt in poꝰ ad ſenſibile:⁊ quō patit̃ ab eo. In ꝑte iſta vt dicebat̃ determinat de ipſis ſenſibilibꝰ ⁊ de ſenſu.duo ḡ facit.q2 ꝑ determiat de ipſis ſenſibilibꝰ.2ᵒ de ſenſu ibi. (Oꝫ aūt vl'r de oi ſenſu)circa pm̄ū duo fac̃.q2 ꝑ diſtiguit triplex ſenſibile.vꝫ.cōe ꝓpriū:⁊ ꝑ accñs.2ᵒ determinat de ꝓprio ſenſibili vniuſcuiuſq̄ ſenſus ibi(Qm̄ qdē ē viſus) circa pm̄uꝫ duo facit:q2 pm̄o ꝯtinuat ſe ad dicenda ⁊ dat quādā diuiſionē de ip̄o ſenſibili.2ᵒ exponit diuiſionis mēbra ibi.(Dico aūt pm̄um).Dic̄ ḡ ꝙ dōm eſt ꝑus de ſenſibilibꝰ ſm vnūquēq̄ ſenſum:⁊ ſubdit ꝙ ſenſibile tripl'r dr̃:quorꝫ duo dicimꝰ ꝑ ſe ſentiri:vnū aūt ſm accñs.duo ḡ ſī ſenſibilia per ſe:⁊ vnū ꝑ accñs. Iſtorꝫ aūt duorꝫ ſenſibiliū ꝑ ſe aliud qdē eſt ꝓpriuꝫ vniuſcuiuſq̄ ſenſus.aliud vo eſt cōe oi ſenſui vel ſupple eſt cōe plibꝰ ſenſibꝰ. ❡ Notādum aūt ꝙ cū dicimꝰ ſenſibile cōe eſſe omni ſenſui:nō eſt verꝫ de oi ſenſibili cōi:ſꝫ de aliq̄.ſed cū ſufficiat ꝙ aliqs hō currat:ad h̄ ꝙ h̄ ſit va hō currit:ſic ſuffic̄ aliqḋ ſſibile cōe eē cōe oi ſenſui.ad h̄ ꝙ verificet̃ illa.ſenſibile cōe eſt cōe oi ſenſui.Sꝫ ſi vl'r de ſenſibili cōi loq volumꝰ dicemꝰ ſenſibile cōe eē qḋ ſentit̃ ab oibꝰ vl' plibꝰ ſenſibꝰ. ❡ Deiñ cū dic̄.

❡ Dico aūt ꝓpriū qdē qḋ nō ꝯtigit altero ſenſu ſentiri: ⁊ circa qḋ non ꝯtingit errare: vt viſus coloris: ⁊ auditꝰ ſoni: ⁊ guſtus hūoris. Tactꝰ aūt plēs hꝫ differētias.

❡ Exponit diuiſionis mēbra.circa qḋ duo facit:q2 ꝑ exponit ꝑdicte diuiſionis mēbra.2ᵒ dat drĩaꝫ iter ſenſibilia ꝓpria ⁊ cōia ibi.(Senſibiliū aūt ſm ſe)circa pm̄ū tria fac̄ ſm ꝙ tria ſenſibilia tetigerat.vꝫ.ꝓpria cōia:⁊ ꝑ accñs.ꝑᵒ ḡ oſtēdit qd ſit ſenſibile ꝓpriū.2ᵒ qd cōe.3ᵒ qd ꝑ accñs.2ᵒ ibi (Cōia aūt)3ᵒ ibi.(Scḋꝫ accñs aūt)circa pm̄ū duo facit: q2 ꝑ ait ſenſibile ꝓpriū eſſe:circa qḋ ſenſus non decipit̃.2ᵒ manifeſtat qḋ dixerat ibi.(Sꝫ vnuſqſq̄ iudicat)dicit ḡ. dico aūt ꝓpriū eſſe ſenſibile qḋ nō ꝯtigit altero ſenſu ſentiri.⁊ circa qḋ nō ꝯtingit errare ſenſuꝫ: vt viſus reſpectu coloris:⁊ auditus reſpectu ſoni ⁊ guſtus reſpectu humoris.ſ. ſaporis.⁊ ſubdit ꝙ tactꝰ plēs hꝫ drĩas:q2 eiꝰ drĩe ſunt frigidū ⁊ calm̄ humidū ſiccū leue graue:⁊ hꝰ. ❡ Deiñ cū dic̄.

❡ Sed vnuſqſq̄ iudicat de his ⁊ nō decipit̃ viſus qm̄ color:neq̄ auditꝰ qm̄ ſonus:h̄ qdē coloratū:aut vbi:aut qd ſonās:huiuſmodi qdeꝫ igit̃ dicunt̃ ꝓpria vniuſcuiuſq̄.

❡ Manifeſtat qḋ dixerat oſtēdēs quō ſenſus nō decipit̃ circa ſenſibile ꝓpriū.d.ꝙ vnuſqſq̄.i.ſenſus iudicat de his .i.de ꝓprȷ̄s ſenſibilibꝰ ⁊ nō decipit̃:qm̄ color:neq̄ qm̄ ſonus:ſed qd eſt coloratum:aut vbi:aut qd ſonans.nō decipit̃ ḡ viſus in iudicādo qm̄ coloratū:neq̄ auditꝰ in iudicādo:qm̄ ſonus:ſed in iudicādo:qd eſt illud qḋ eſt coloratū ⁊ vbi eſt decipi pōt viſus:ſic etiā in iudicādo qd eſt qḋ ſonat:⁊ vbi ſonat decipi pōt auditꝰ.ſubdit aūt ꝙ hꝰ qdē igit̃
dñr ꝓpria oba vniuſcuiuſq̄ ſenſus. ❡ Deinde cum dicit. Cō.64

❡ Cōmunia aūt:motus:quies:numerus:figura:magnitudo:huiuſmodi eniꝫ nullius vnius

ſunt ppria: ſꝫ cõmunia oĩbus. Tactui eni motus aliqs ſenſibilis ꝛ viſui per ſe qdẽ: igit̃ ſunt ſenſibilia hec ſm accidens.

¶ Oſtẽdit q̃ ſt̃ oba cõia. d. ꝙ cõia aũt ſenſibilia ſũt qnqꝫ. ſ. mot⁹: qes: nũerus: figura: magnitudo. hꝰ ãt ſenſibilia nullius vnius ſenſus ſunt ppa: ſꝫ oĩb⁹. ſ. talib⁹ ſenſib⁹ cõia. i. cõpetit eẽ cõia plib⁹ ſenſib⁹: qḋ pꝫ. nã ſic mot⁹ aliqs ſẽſibilis eſt tactui ꝛ viſui: ſic ẽt qḋlꝫ dictoꝝ ſenſibiliũ cõe eſt plib⁹ ſenſib⁹ vt viſui ꝛ tactui. ꝛ ſubdit ꝙ h̾ qdeꝫ igit̃. i. ſenſibilia cõia ſunt ſenſibilia p ſe nõ p accñs. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſm Cõmẽ. mot⁹ qes ꝛ nũerus ſũt cõia oĩb⁹ ſenſib⁹: figura aũt ꝛ q̃titas ſunt ſolũ mõ cõia viſui ꝛ tactui. vñ ipſe ait ꝙ oia hꝰ ſenſibilia ſt̃ cõia: ſꝫ ñ oia ſt̃ cõia oĩb⁹ ſenſib⁹. lr̃a g̃ p̃hi q̃ ait: cõia oĩb⁹: vl̃ exponẽda eſt ꝙ oĩb⁹ his ſenſib⁹ cõpetit ꝙ ſint oia hec cõia: vl̃ ꝙ oĩbus ſenſibus aliqua hꝰ ſenſibiliũ ſunt cõmunia. ¶ Deĩde cum dicit.

Cõ. 65 ¶ Secũdum accidens autem dicit̃ ſenſibile: vt ſi album ſit Diarij filius: ſm accidens etenim hoc ſentit̃: quoniaꝫ accidit albo hoc quod ſentitur: vnde nihil patitur ſcḋm ꝙ huiuſmodi: eſt a ſenſibili.

¶ Oſtẽdit que ſunt ſenſibilia ſm accñs. d. ſm accñs autẽ dr̃ aliqḋ ſenſibile vt ſi dyarij fili⁹ ſit qd albũ h̾. ſ. Dyarij filius qḋ eſt ſubm albi ſentit̃ ſm accñs: qm̃ h̾ ꝙ ſentit̃ accit albo: illud g̃ ſentit̃ p accñs qḋ accidit ſenſibili p ſe vñ ꝙ tale ſit ſenſibile p accñs pꝫ: qꝛ ſenſus nihil patit̃ a tali ſenſibili ſm ꝙ hꝰ eſt. ¶ Notãdũ aũt ꝙ dyarius vel vt hꝫ alia lr̃a diarij fili⁹. dr̃ accidere albo ñ ſimplr̃: qꝛ ſuba nõ accit alij: ſꝫ hec accit albo inq̃tũ ſtat ſub h̾ attributo qḋ ẽ qd viſibile. vñ hic accñs idẽ ſonat qḋ ex̃neũ. nã ex̃neũ eſt ab albo inq̃tũ eſt qd viſibile ꝙ ſit diarij fili⁹. ¶ Deĩn cũ dicit.

¶ Senſibilium autem ſm ſe proprie ppria ſenſibilia ſunt: ꝛ ad que ſubſtantia apta nata eſt: vniuſcuiuſqꝫ ſenſus.

¶ Dat dr̃iam inter ſenſibilia cõia ꝛ propa. dicebat̃. n. duo eẽ ſenſibilia p ſe. ſ. ppa ꝛ cõia. nõ tñ eodẽ mõ ſunt ſenſibilia p ſe hec ꝛ illa. nã ſenſibilia ppria ſũt ſenſibilia ppe. i. p̃ncipalr̃ ꝛ p̃. iõ ait: ꝙ ſenſibiliũ aũt p ſe. i. de nũero ſenſibiliũ p ſe ſenſibilia ppa ſunt ſenſibilia pprie. i. p̃ ꝛ p̃ncipalr̃. naꝫ ꝛ hꝰ ſenſibilia ſunt ad q̃. i. p que apta nata eſt ſuba vniuſcuiuſqꝫ ſenſus terminari. diffinit̃. n. qlꝫ ſenſus inq̃tuꝫ eſt apt⁹ nat⁹ ſentire ſenſibile ppriũ: nõ aũt put eſt apt⁹ natus ſentire ſenſibile cõe. q̃re differt ſenſibile ppriũ a cõi.

Dubitaret forte aliqs. vtruꝫ ſenſibilia cõia aliqḋ efficiãt in ipos ſenſus. ¶ Dõꝫ ꝙ oꝫ dicere ſenſibilia cõia aliqḋ facere i ipos ſenſus. alr̃. n. ñ eẽnt ſenſibilia p ſe: ſꝫ p accñs: ſꝫ quõ agãt in ipſos ſenſus: de h̾ ſunt diuerſi modi diceñdi. dixerũt. n. aliq dr̃iaꝫ eẽ i trãſmutatione ſenſuũ: qꝛ ſenſibilia ppria trãſmutãt ipſos ſenſus q̃tũ ad ſpeciẽ: ſenſibilia võ cõia nõ trãſmutãt q̃tũ ad ſpeciẽ: ſꝫ q̃tũ ad modũ actiõis. nã ſenſibilia cõia nõ agunt in ipos ſenſus imp̃mẽdo ibi ſpeciẽ ppriã: ſꝫ ſolũ faciũt diuerſitatẽ in ipſis q̃tũ ad modũ agẽdi. ſenſibilia g̃ ppa imprimunt ſuas ſpẽs in ſenſus: verũtñ hꝰ ſenſibilia put ſunt in minori vel maiori q̃titate: vel put ſunt in qete vel in motu: alr̃ ꝛ alr̃ trãſmutãt ſenſum. poſſum⁹ tñ alr̃ diſtinguere iter ſſibilia cõia ꝛ ppa. naꝫ i pſequẽdo patebit q̃lr̃ ipa ſenſibilia cõia aliq̃ modo imp̃mũt ſuas ſpẽs in ipſos ſenſus. ẽ g̃ alr̃ icedẽdũ. dicamus itaqꝫ taꝫ ſenſibilia cõia q̃ ppa eẽ ſenſibilia p ſe: qꝛ tã iſta q̃ illa agũt in ipos ſenſus: alr̃ tñ ꝛ aliter: qꝛ ſenſibilia ppria agũt in ſenſus p̃ncipalr̃ ꝛ p̃. cõia võ agũt in eos ex ɔñti ꝛ mediãtib⁹ ſenſibilibus pprijs: ita ꝙ ſi eſſet magnitudo ꝛ figura vel aliqḋ aliud ſenſibile cõmune abſqꝫ luce ꝛ colore: vl̃ abſqꝫ ſono: vl̃ abſqꝫ alijs ſenſibilib⁹ pprijs nõ imutaret nec viſum: nec auditũ: nec aliquem ſenſum. ſenſibilia g̃ ppa ſunt ſenſibilia p ſe: ꝛ p̃mo: ſed ſenſibilia cõia ſunt talia per ſe: ſed nõ p̃. differũt g̃ hec ab illis: ſicut qḋ eſt p ſe ab eo qḋ eſt p̃. ꝙ ãt ſenſibilia cõia imp̃mãt ſuã ſimilitudinẽ i ſenſuꝫ pꝫ: ſi ɔſiderent̃ dicta pſpectiue. nam ſm pſpectiuũ viſibile ſic imp̃mit ſpẽꝫ ſuaꝫ i viſũ ꝙ dextrũ videat̃ dextrũ: ꝛ ſiniſtꝝ ſiniſtruꝫ: impſſio g̃ dyametralis ꝛ fortis eſt ſm illũ ordinẽ ptiũ in ſenſu ſm quẽ eſt in re ſenſibili. nã dextra pars rei ſenſibilis imp̃mit ſuã ſilitudinẽ fortẽ in dextra pte oculi: ꝛ ſiniſtra i ſiniſtrã: ꝛ media in mediã: q̃re ipẽ ptes rei ſenſibilis diuerſificãt actões ſuas in ſenſu ꝛ maxime in viſu ꝛ tactu: ſꝫ cũ ex alio ꝛ alio ſitu ptiũ ɔſtituat̃ alia ꝛ alia magnitudo: ꝛ alia ꝛ alia figura: oꝫ tã magnitudinẽ q̃ figurã imp̃mere ſuã ſilitudinem in ſenſum: itaqꝫ ſicut color imp̃mit ſuaꝫ ſilitudinẽ in viſu: qꝛ ſilitudo coloris recipit̃ in eo: ita magnitudo ꝛ figura imp̃mũt ſuã ſilitudinẽ in viſu: qꝛ put ptes magnitudis ſenſibilis exñtes in ea hñt eſſe differẽs: ſic dr̃iaꝫ faciũt in viſu ꝛ tactu: ſic ẽt ſicut alia ꝛ alia figura reqrit aliũ ꝛ aliuꝫ ſitũ partiũ: ſic ptes alr̃ ꝛ alr̃ ſituate alr̃ ꝛ alr̃ mouẽt ſenſũ. ꝛ qꝛ ſm pportionẽ partiũ exterioris rei fit imutatio ſẽſus ꝛ maxime ſenſus viſus ꝛ tact⁹: negare ñ poſſumus magnitudinẽ ꝛ figurã que ɔſtituunt̃ ex alijs ꝛ alijs partib⁹: ꝛ ex alio ꝛ alio ſitu ptiũ ſm ſuã pportionẽ ꝛ ſilitudinẽ aliqualiter facere ſe i ſenſu. Et qḋ dcm̃ eſt de magnitudiẽ ꝛ figura que percipiunt̃ a tactu ꝛ viſu. intelligendum eſt de numero motu ꝛ qete que pcipiunt̃ ab omni ſenſu. Nam ipſe numerus ſenſibiliũ imp̃mit ſuã ſpeciẽ vel ſilitudinẽ in oĩ ſenſu a quo illa ſenſibilia ſentiunt̃: qꝛ quot ſunt ſenſibilia tot ſunt imutationes in ipo ſenſu: ſed ſi ex numero ſenſibiliũ accipit̃ numerus imutationũ ꝛ intẽtionũ factarũ in ſenſu: oꝫ ipm numeꝝ ſuã ſilitudinẽ in ſenſu facere: ſic ẽt ꝛ mot⁹ ſuã ſilitudinẽ in ſenſu facit: qꝛ put variat̃ ꝛ mutat̃ exterior pars rei ſenſibilis fit variatio ꝛ mutatio in ĩtẽtione facta in ſenſu: q̃re ſicut ex ſpecie rei ſenſibilis reſultat ſpẽs in ſenſu: ſic ex motu rei ſenſibilis aliqualr̃ mot⁹ reſultat i ſenſu: ꝛ qḋ dcm̃ eſt de motu intelligendũ eſt de qete cũ qes nõ ſit niſi pͥuatio motus. vlterius: qꝛ ſupponebat̃ i q̃one premiſſa ſenſibilia cõia mouere ſenſuꝫ per ſe.

Dubitaret forte aliqs quõ ſenſibilia cõia ſunt per ſe ſenſibilia: ꝛ quõ p ſe mouẽt ſenſum. hoc aũt cõmentator duplr̃ declarare vr̃. dicit. n. ſenſibilia cõia eſſe p ſe ſenſibilia: qꝛ ſunt ppriũ ſubm ſenſibiliũ proprioꝝ: vt qꝛ color tanq̃ in pprio ſubo fundat̃ in magnitudine erit magnitudo p ſe viſibilis. adducit ẽt ad h̾ 2am rõnẽ. d. h̾ eẽ p ſe ſenſibilia: qꝛ ſunt p ſe obm ſenſus cõis. vult. n. ꝙ ſic ſenſibilia ppa ſunt oba ſenſuũ ppoꝝ: ſic ſenſibilia cõia ſunt obꝫ ſenſus cõis. ſꝫ h̾ a qbuſdã improbant̃: dicũt. n. nullã haꝝ rõnũ ɔcludere: nã non vr̃ bñ dcm̃ ſenſibilia cõia ſentiri p ſe: qꝛ ſunt ppriũ ſubm ſenſibiliuꝫ pprioꝝ: qꝛ tũc ignis ſentiret̃ p ſe cũ ſit ppriũ ſubm caloris: quo poſito ipſa ſuba ſentiret̃ p ſe: cũ ignis ſubaꝫ noiet. Amplius ãt 2a rõ vt vr̃ nõ ẽ va: qꝛ oba cõia ñ ſolũ pcipiunt̃ a ſenſu cõi: ſꝫ ẽt a ſenſib⁹ pprijs. nã cũ ſenſus cõis imutet̃ p imutationẽ ſenſuũ ppoꝝ: nullũ obm imutabit ſenſuꝫ cõeꝫ niſi pͥus imutet ſenſus ppos. Igit̃ vt appeat qd de his ſit tenedũ.

¶ Sciẽdũ ſniaꝫ ɔmẽtatoris in hac pte eẽ ſenſibilia cõia ſentiri p ſe: ſꝫ nõ p̃. vñ ait ꝙ hꝰ ſenſibilia. vꝫ. cõia lꝫ ſentiãtur eẽntialr̃. i. p ſe. nõ tñ ſunt p̃ma. h̾ tñ ſatis ɔcludunt̃ rõnes ptactẽ: qꝛ qñ aliqua actio egredit̃ a mã et a forma ab vtroqꝫ eſt p ſe: ſed a forma ẽ p̃ncipalr̃: a mã ex ɔñti vt p ſe ſanamur nõ ſolũ ſanitate: ſꝫ ẽt corpe: ſꝫ p̃ncipalr̃ ſanamur ſanitate: corpe võ ex ɔñti: ſic qꝛ ſenſibilia ppria vt in ſubo fundant̃ in ſenſibilib⁹ cõib⁹ imutatio ipſoꝝ ſenſuũ ꝫ p ſe ẽ nõ ſolũ a ſenſibilib⁹ pprijs: ſꝫ ẽt a cõib⁹: ſꝫ a pprijs p ſe eſt

⁊ ꝑ a cõib⁹ ꝑ ſe ⁊ nõ ꝑ: nõ eſt.n. itelligibile ꝙ aliqd ſit ſubz forme: ⁊ tñ actio illi⁹ forme non cõicet̃ ꝑ ſe ipſi mãe: q̃re ſi ſenſibilia cõia ꝑ ſe ſubyciunt̃ ꝓprys: imutare ſenſũ qđ eſt act⁹ ſenſibiliũ ꝓpoꝝ: oꝫ ꝑ ſe cõicari vel ꝑ ſe ꝯuenire ſenſibilib⁹ cõib⁹: q̃re aũt hoc nõ cõicat̃ ipſi ſube vt q̃re non dr̃ ignis ꝑ ſe ſenſibilis cũ ſit ꝑ ſe ſubm caloris in qõne ſeq̃nti patebit: ſufficiat aũt ad pñs ſcire quõ ꝯcludit rõ a cõmẽtatore facta: alia ẽt cõmẽtatoris rõ nõ eſt deſpicienda. naꝫ rei cõpetit aliqd ꝑ ſe ſiue cõpetat ei rõne gñis: ſiue rõne ſpẽi hõ.n. nõ ſolũ eſt ꝑ ſe rõnalis qđ cõpetit ei i eo ꝙ hõ ſed ẽt eſt ꝑ ſe ſenſibilis ꝙ cõpetit ei in eo ꝙ aĩal: attñ alr̃ cõpetit rei ꝑ ſe qđ ei ꝯpetit rõne ſpẽi. q2 ħ ei cõpetit ꝑ ſe ⁊ ꝑ: ꝙ qđ cõpetit ei rõne gñis: q2 illud eſt ꝑ ſe: nõ tñ ꝑ. viſus itaq3 immutat̃ a ſenſibili ꝓprio ⁊ a cõi: ſ3 a ꝓpo imutat̃ in eo ꝙ viſus: ⁊ ħ eſt rõne ꝓpe ſpẽi: ſ3 a ſenſibili cõi nõ imutat̃ viſus in eo ꝙ viſus: ⁊ rõne ꝓpe ſpẽi: ſed ħ eſt in eo ꝙ eſt ſenſus: ⁊ rõne gñis: ħ eſt g̃ qđ Cõmẽ. ait ꝙ iſta ſenſibilia cõia ſũt cõprehẽſibilia ſenſib⁹ ſ3 ꝙ pl'us: nõ ſm ꝙ ſũt aliq̃ ſenſus. ex quo manifeſte pꝫ ſenſibilia ꝓpa ſentiri a ſenſib⁹ ꝑ ſe: ⁊ ꝑ: q2 imutãt eos rõne ꝓpe ſpẽi: ſenſibilia vo cõia ſentiri ꝑ ſe: nõ tñ ꝑ. q2 ſenſus imutat̃ ab eis rõne gñis: non rõne ꝓpe ſpẽi: qđ g̃ dicit cõmẽtator ſenſibilia cõia eẽ obꝫ ſenſus cõis nõ eſt itẽtio ſua: ꝙ nõ ꝑcipiant̃ a ſenſib⁹ ꝓprys: ſ3 q2 ſenſus ꝓpry nõ ꝑcipiũt ea vt ſũt ꝓpry: ⁊ rõne ſpẽi: ſ3 vt ſunt ſenſus ⁊ rõne gñis: iõ ſi ħ ſenſibilia dñt appropari alicui ſenſui: approꝓriabunt̃ ſenſui cõi in quo vniunt̃ ⁊ ꝯueniũt ꝑticulares ſenſus: nõ aũt approꝑabũtur alicui ſenſuuꝫ ꝓprioꝝ.

¶ Eſt tñ diligẽter notã[m] ꝙ hec rõ vlior ẽ q̃ alia. nã qõlꝫ ſenſibile cõe. l3 ſentit̃ a ꝑticulari ſenſu rõne gñis nõ rõne ꝓpe ſpẽi: nõ tñ facile eẽt ſuſtinere: nec facile eẽt oſtẽdere quõ qõlꝫ ſenſibile cõe eẽt ꝑ ſe ſubm ſenſibiliũ ꝓprioꝝ. nã mot⁹ ꝑcipit̃ ab oĩ ſenſu: nõ tñ qõlꝫ ſenſibile ꝓpriũ tanq̃ in ꝓprio ſubo fundat̃ i motu: ſ3 ſonus tñ iter ſenſibilia ꝓpa i hꝫ ſubo fũdari vr̃. ¶ Eſt ẽt notãdũ ꝙ gen⁹ põt accipi magis cõe ⁊ minus cõe. magnitudo g̃ ⁊ figura q̃ ſolũ ꝑcipiuntur tactu ⁊ viſu ꝑcipiunt̃ ab eis nõ rõne ſpẽi. ſ3 rõne gñis min⁹ cõis: nũerus vo qes ⁊ mot⁹ q̃ ꝑcipiũtur ab oĩ ſenſu ꝑcipiũtur ab eis rõne gñis magis cõis. Nã accipiẽdo ſenſũ vt eſt qđ cõe ad oẽs ꝑticulares ſenſus hꝫ rõnẽ cõioris generis q̃ vt eſt cõe: ad duos ſenſus tñ vt ad tactũ ⁊ viſuꝫ.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ fili⁹ cleonis vl' quecũq3 alia ſuba ſentiat̃ ꝑ accñs: ⁊ vr̃ ꝙ nõ ꝑ rõnẽ ſupius factã: Nã ſi actio forme ꝑ ſe cõicat̃ ꝓpo ſubo ⁊ ꝓprie mãe: imutare ſenſuꝫ qđ ꝯuenit calori ꝑ ſe cõicabit̃ igni qđ ẽ ꝓpriũ caloris ſubꝫ. ¶ In ꝯriũ ẽ phs q vult talia ſentiri ꝑ accñs. ¶ Dõꝫ ꝙ oẽ qđ ꝑ ſe ſentit̃ vel eſt ſenſibile ꝓpriũ vel cõe: ſuba g̃ q2 nõ eſt ſenſibile ꝓpriũ: nec ẽ vnũ aliqđ de q̃nq3 ſenſibilib⁹ cõib⁹ ñ poterit ſentiri ſenſu ꝑ ſe: ſed ſi ſentit̃ ħ eſt ꝑ accñs: itaq3 circa hãc vitatẽ dupl'r qs poſſet errare. ꝑ ſi diceret diary filiũ vl' aliquã aliã ſubſtãtiã nõ ſentiri ab aliq̃ ſenſu ꝑ accñs. 2° ſi aſſereret eã ſentiri ꝑ ſe. ¶ Propter qđ ſciẽdũ ꝙ ſi aliqs faciat aliqd q̃ fco fit aliud. oꝫ ꝙ ſit aliq̃ mõ cã illi⁹: vt apiẽs feneſtrã: ad cui⁹ apitionẽ ſeqt̃ illumiatio dom⁹: q feneſtrã apit dr̃ domũ illumiare ⁊ eẽ illumiatõis cã. ſ3 ħ eſt ꝑ accñs nõ ꝑ ſe: ſic qa ꝑ ſenſus cognoſcim⁹ aliq̃ qb⁹ cognit' cognoſcere poſſum⁹ rez ſ has: q2 accñtia ꝯferũt magnã ꝑtẽ ad cognoſcẽdũ qđ qd eſt: dr̃ ſuba ſentiri a ſenſu: ſ3 ħ eſt ꝑ accñs nõ ꝑ ſe. debemus.n. imaginari ꝙ ſuba ꝑcipit̃ ab itell'tu: vel directe: ⁊ ſic ꝑcipit̃ ſuba vl'is: vel ꝯuertẽdo ſe ad fantaſmata: ⁊ ſic ꝑcipitur ſuba ꝑticularis: ꝑcipit̃ ẽt ꝑticularis ſuba a q̃daꝫ vtute ſenſitiua iteriori q̃ vocat̃ extimatiua: in hoĩe vo hꝫ vt⁹ vocari põt rõ ꝑticlaris: ſiue rõ colatiua itẽtionũ ꝑticulariũ. eſt itaq3 tã in hoĩe q̃ in brutis q̃dã po⁹ ſenſitiua q̃ ꝑcipiũt ſube ꝑticulares: ⁊ ẽt ꝑ hꝫ vtutẽ quodãmõ ꝑcipiunt̃ ꝑticularia vel ꝑticulares itẽtões diuꝫ decẽ generũ. attñ hꝫ ꝑticulares itẽtiones alr̃ ꝑcipiunt̃ ab extimatiua in hoĩe: ⁊ alr̃ ab extimatiua i bruto. naꝫ extimatiua brutoꝝ ꝑcipit has nõ abſolute: ſ3 in cõpatõe ad ꝓſeq̃ndũ necĩa vite vl' ad fugiẽdũ ꝯria. ñ.n. ſũt dati ſenſus aĩalib⁹ alys vt deſuiãt ſciẽ ſ3 vt deſuiãt ad necitatẽ vite: q̃re extimatiua i eis cognoſcit idiuiduales itẽtões: put ꝑ talẽ cognitionẽ iuuant̃ ad ea q̃ ſunt necĩa vite: in hoĩb⁹ vo: qb⁹ ſenſus deſuiunt nõ ſolũ ad vite neceſſitatẽ: ſ3 ad ſciam: cognoſcunt̃ hꝫ itentões idiuiduales ab extimatiua i eis ẽt ſ3 ſe: qđ nõ cõpetit aĩalib⁹ alys. iõ cõmẽtator ait loq̃ns de hac vtute extimatiua: ꝙ ꝯphẽdit itẽtões hui⁹ idiuidualis hoĩs: ⁊ hꝫ itẽtionẽ huius idiuidual' eq̃: ⁊ vl'r itẽtionẽ vniuſcuiuſq3 idiuidui. x. ꝑdicamẽtoꝝ: ⁊ ſubdit ꝙ vr̃ eſſe ħ ꝓpriũ ſenſib⁹ hoĩs. nã vt dcm̃ ẽ ꝓpriũ ẽ extimatiuã i hoĩe ꝑcipe has itẽtões ſm ſe. i alys vo ħ nõ eſt ſm ſe: ſed ꝑ cõpationẽ ad necĩa vite: erit itaq3 hic ordo ꝙ viſu ꝑcipiẽte figurã: vel colorẽ alic⁹ ſube vel aliq̃ alio ſenſu ꝑcipiẽte aliqd circa ſubaꝫ ꝑ talẽ cognitionẽ ſenſitiuã itell's vel extimatiua poterit ipſam ſubaꝫ cognoſcere: ⁊ q2 ſenſus cognoſcit aliqd: quo cognito hẽre poſſum⁹ cognitionẽ ipſi⁹ ſube: dr̃ ſuba cognoſci a ſenſu per accñs ñ ꝑ ſe. qđ vo obyciebat̃ de ſubo caloris: dici dꝫ ꝙ aliquid põt eſſe ſubꝫ caloris vel alterius ſenſibilis ꝑ ſe vl' vt illud ſenſibile eſt quoddã ens vel vt eſt imutatiuũ ſenſus: ignis g̃ eſt ꝑ ſe ſubm caloris. vt calor qđdã ens eſt: nõ vt eſt imutatiuũ ſenſus. nã ſi calor eẽt ſine igne imutaret ſenſũ: videm⁹.n. colorẽ eſſe i magnitudie vt i ſupficie: ⁊ ſic extñs imutat viſuꝫ: attñ ſi color eẽt ꝑter magnitudinẽ: q2 hẽret eẽ pũctuale nõ poſſet imutare viſũ: q2 nõ poſſet facere angulũ in oculo. declauerũt.n. faciẽtes ſciaꝫ de aſpectib⁹ oẽ qđ vr̃ ſub angulo videri: ⁊ q2 ſic eſt magnitudo ẽ ꝑ ſe ſubꝫ coloris: nõ ſolũ vt eſt q̃dã ens: ſ3 vt eſt imutatiuus viſus magnitudo g̃ aliqd facit i viſu. ⁊ vr̃ ꝑ ſe non ꝑ accñs. ignis vo vel q̃cũq3 alia ſuba põt eẽ ꝑ ſe ſubꝫ caloris: vl' alterius ſenſibilis ꝑut illud ſenſibile eſt quoddã ens: non aũt ꝑut eſt immutatiuum ſenſus: ideo ſubſtãtia nihil facit in ſenſu. ⁊ dicit̃ ſentiri per accidẽs nõ per ſe.

Cuius qdeꝫ eſt viſus ħ ẽ viſibile: viſibile autẽ eſt color qdẽ: ⁊ qđ de eſt dicere: inoiatuꝫ aũt exiſtit ens: manifeſtuꝫ autẽ erit igrediẽtib⁹ maxime. Cõ. 66

¶ Poſtq̃ phs diſtixit ſenſibilia cõia a ꝓprys ⁊ determinauit de ſenſibilib⁹ cõib⁹. In ꝑte iſta deteriat de ſenſibilib⁹ ꝓprys: circa qđ. v. fac̃ ſm ꝙ. v. ſũt hꝫ ſſibilia. ꝑ g̃ deteriat de ꝓpo ſenſibili viſus. 2° de ꝓpo audit⁹. 3° de ꝓpo odorat⁹ 4° de ꝓpo ſſibili guſt⁹. 5° de ꝓpo ſſibili tact⁹. 2ª ibi. (Nũc aũt pmum de). 3ª ibi. (De odore aũt). 4ª ibi. (Guſtabile aũt) 5ª ibi. (De tãgibili aũt) ¶ Ad euidẽtiã aũt pme ꝑtis notãdũ ꝙ oĩa viſibilia quodãmõ ꝑticipãt nãm lucis. nõ eſt.n. itelligibile ꝙ viſus ſit vn⁹ ſenſus ꝑticularis: ⁊ tñ obꝫ ei⁹ ꝓpriũ nõ ſit vni⁹ alic⁹ nãe vel nõ reducat̃ ad aliq̃ vnaꝫ nãꝫ. diuerſificabit̃ itaq3 ipm viſibile put diuerſimode ꝑticipat nãꝫ lucis: color g̃ ⁊ lux aliq̃ mõ vnã nãꝫ dñt. nã color eſt q̃dã lux opaca ⁊ obũbrata: ⁊ ſic color põt dici q̃daꝫ lux obũbrata: ita lux ꝑt dici q̃dã color clarus ⁊ ſplẽdid⁹. His viſis dicere poſſum⁹ ꝙ oĩa viſibilia ad q̃nq3 modos reducunt̃ ſm ꝙ q̃nq3 modis põt aliqd cõparari ad nãm lucis. nã aliqd cõparat̃ ad nãm lucis: q2 põt in ſe recipe lucẽ vt corp⁹ dyafanũ qđ eſt viſibile nõ ꝑ ſe: ſ3 ꝑ extñeũ colorẽ ⁊ ꝓpter lucẽ quã recipit. 2° aliqd cõparat̃ ad nãꝫ lucis: q2 hꝫ i ſe hꝫ nãm: ſ3 hꝫ eã mõ opacato ⁊ obũbrato: ⁊ ſic ſũt viſibilia corpa colorata hñtia i ſe colorẽ q ẽ q̃dã lux obũbrata. 3° aliqd cõparat̃ ad nãm lucis: q2 hꝫ eã i ſe clare ⁊ lucide: ⁊ iſta ſunt i duplici gñe: q2 aliq̃ hñt hãc nãꝫ magis clare vt corpa ſupceleſtia que ꝑ antonomaſiã ꝑñt dici lucida. aliq̃ vo hñt eaꝫ minus clare vt ignis. Rurſus eſt q̃nt⁹ modus

cōparationis:q2 aliq̄ cōparātur ad nām lucis:eo φ hēant hāc nām aliqual'r medio mō iter opacū ꝛ claꝝ:ꝛ ħ modo cōparat̄ ad nām lucis illud φ pħs appellat visibile inominatū:q2 nō pōt vno noie noiari ꝛ hꝫ visibile ē querc⁹ putrida:squame quorūdā pisciū:noctiluce:ꝛ cetera talia.i talib⁹ gdē:q2 est nā lucis modo medio iter opacū ꝛ claꝝ:rōne qua nā illa vergit ad opacū resultat ibi color rōne:qua vergit ad claꝝ resultat ibi lux.ita φ est ibi lux ꝛ color vt i ꝓseqndo appebit.Debemus.n.imagiari φ quedā hñt colorē tm̄ vt ꝑticipātia nām lucis modo opaco:q̄dā hñt lucē tm̄ vt ꝑticipātia hꝫ nām mō claro:ſꝫ q̄dam hñt vtrūq; .vꝫ.colorē ꝛ lucē vt ꝑticipātia nāꝫ lucis mō medio vl' q̄dā modo:mō vtroq;.vꝫ.aliq̄l'r claro:ꝛ aliq̄l'r opaco.est vtiq; aliqd qḋ nec hꝫ colorē:nec lucē:ſꝫ pōt itērōes hoꝝ recipe aliūde vt diaphanū:aliqd aūt hꝫ colorē:ſꝫ nō lucē:vt corpus opacū.aliqd aūt hꝫ vtrūq; vt visibile inoiatuꝫ.aliqd vō hꝫ lucē tm̄.ꝛ hoc dupl'r:q2 vel habꝫ hāc magis clare vt corpa supcelestia i q̄b⁹ per antonomasiam est lumē:aliqd vō hꝫ eā min⁹ clare vt ignis.visibilia ḡ reducunt̄ ad.v.vꝫ. ad colorē ad diaphanū ad lumē ad visibile inoiatuꝫ:ꝛ ad ignē.ſm hoc pñs caplm pōt diuidi in ptes.v.q2 p̄ determinat de colore.2° de diaphano.3° de lumie.4° de visibili inoiato.5° de igne.2ª ibi.(Est igr̄ aliqd diafanū)3ª ibi.(Lumen aūt est hꝫ diafani)4ª ibi.(Nō oia aūt visibilia).5ª ibi.(Ignis aūt in vtrisq;)Rursus ad euidētiā p̄me ptis.

℄ Sciēdū φ visibile inoiatū in quo est aliq̄ mō lux ꝛ color plus accedit ad nāꝫ coloris q̄ꝫ lucis:q2 nā lucis ibi existens plus accedit ad modū opacū ſm queꝫ fit color q̄ꝫ ad modū claꝝ ſm quē modū gñat̄ lux:ꝛ q2 visibile inoiatuꝫ sic appropinq̄t ad nām colorati:iō pħs volēs determiare de colore:duo facit:q2 p̄ sepat ꝛ distiguit hꝫ visibile inoiatum a colore.2° determiat de ipso colore ibi.(Uisibile.n. est color)dicit ḡ.q̄m.gdē est visus supple ꝑceptiuus ꝓpꝛ obti.hoc aūt.vꝫ.ꝓpriū obm visus est visibile:alia aūt l'ra nō hꝫ:q̄m.sed cui⁹:ꝛ tūc exponat̄ φ visibile est ħ cuius gdem visus est ꝑceptiuus:ꝛ subdit φ visibile aūt est color gdē:ꝛ ēt est aliud qḋ vē gdē est dicere φ est visibile.inominatū aūt existit ens:q2 nō pōt vno noie noiari:ꝛ subdit φ maxime aūt erit hoc manifestū igrediētib⁹.i.ꝓcedētibus.nā ifra manifestū erit quō hꝫ visibile inoiatū est aliud ꝛ distinctū a colore.℄ Deinde cum dicit.

℄ **Uisibile enim est color:hoc autē est in eo qḋ ſm se visibile:ſm se auteꝫ non rōne:sed q̄m in seipso habet causam essendi visibile.**

℄ Determiat de colore ostēdens quō sit visibile:circa qḋ duo fac̄:q2 p̄ fac̄ qḋ dcm̄ est.2° assignat cām dicti ibi.(Dis.n.color)Dic̄ ḡ.φ visibile.n.est color:hic aūt est i eo φ est ſm se visibile:ꝛ exponit quō accipiēdū sit ſm se.d.hꝫ se āt supple dico colorē eē visibilē nō rōne.i.nō diffōne vel nō rōne.i.nō φ sit rō:q̄re oia alia videant̄:ſꝫ q̄m in seipso hꝫ cām eēndi visibile.℄ Notādū aūt φ colorē eē visibilē p se non rōne:ſꝫ q̄m i se hꝫ cāꝫ φ sit tale:dupl'r pōt exponi.p̄ vt exponat̄ rōne.i.diffōne:ꝛ tūc est sensus φ color est visibilis p se:nō in p̄ mō:sed in 2°.nā p̄mus modus dicēdi p se est q̄ñ diffō vel ps diffōnis p̄dicat̄ de diffinito.scḋs mod⁹ est q̄ñ ꝓpria passio p̄dicat̄ de subo:ꝛ q2 in subto est cā:q̄re isit ei ꝓpria passio:eē ḡ visibile nō est diffō coloris:nec cōpetit colori p se rōne.i.diffōne:q2 ñ ꝑtinet ad p̄m modū:ſꝫ cōpetit ei p se:q2 color hꝫ in se cām:q̄re sit tale:q2 hoc ꝑtinet ad 2m modū.aliter aūt exponit̄ sic.naꝫ color nō est rō:q̄re videant̄ oia alia:ſꝫ magis aliqd aliud vt lumē est rō:q̄re videat̄ color:erit ḡ sensus φ color nō est visibile p se rōne.i.φ ipse sit rō q̄re oia alia videant̄.ſꝫ est hꝫ:q2 hꝫ in se cām q̄re sit tale:hec aūt expō multū vr̄ ꝯcordare cū l'ra sequēti:vbi pbat̄ colorē eē visibilē p se nō rōne:q2 non vr̄ sine lumie.vr̄ ḡ esse itētio pħi φ color non sit rō:q̄re oia alia videant̄:q2 aliqd aliud vt lumē est rō:q̄re videat̄ ipe.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ color sit visibilis p se:ꝛ vr̄ φ non:q2 p se ꝛ p aliō opponūtur:sed color est visibilis p aliud:vt p lumē.ḡ ꝛc.

℄ In ꝯriū est l'ra pħi.℄ Dōm φ pħs in 3° huius vr̄ cōparare itell'm agētē ꝛ lumē ad colores ꝛ fantasmata:vult.n. φ sicut se hꝫ lumē ad colores:sic se hꝫ itell's agens ad fantasmata.Q2 si hꝫ silitudo esset vā per oia:forte non esset via ad euadēdū:quō colores essent per se visibiles vt pħs testat̄:q2 lumē per itellectū agētis est necessariū in itelligendo ꝓpter ipa fantasmata:que non sunt itelligibilia in actu:sed in potētia:ſm ḡ ħ colores q̄tū est de se non cēnt actu visibiles:qḋ est ꝯtra mētē pħi vt i ꝓseq̄do patebit.illa ḡ silitudo intātū est vera:q2 sicut fantasmata nō possunt imutare itellectū possibilē sine itellectu agēte:sic colores nō possunt imutare visum sine lumie:deficit tm̄ huiusmodi silitudo:q2 irradiatio itellectus agētis reqrit̄ ꝓpter ipsa fantasmata:que nō sunt actu itelligibilia:sed lumen nō directe reqrit̄:ꝓpter ipsos colores qui sunt actu ꝛ de se visibiles:sed reqrit̄ ꝓpter mediū:qḋ non imutat̄ a colorib⁹ nisi sit actu illumiatū:ꝛ hec est sñia ꝯmētatoris q hāc questionē ꝑtractās ait:φ lumē esse necessariū i vidēdo tripl'r pōt itelligi.aut q2 lux dat colorib⁹ formā ꝛ habitum:quo agūt in diaphanū:aut dat diaphano formā qua recipit motuꝫ a colorib⁹:aut vtrūq;:ꝛ subdit φ si ꝯsideraūerimus qḋ dicit Arist.in hoc caplo:erit manifestū φ lux non est necessaria nisi ſm φ dat diaphano formā aliquaꝫ qua recipit motū a colore:reqrit̄ itaq; lux non ꝓpter obꝫ siue ꝓpter colorē:sed ꝓpter mediū:siue ꝓpter diaphanuꝫ.causam aūt quare non reqrit̄ lux ꝓpter ipsum colorē assignat idē ꝯmentator cū ait:φ impossibile est dicere φ lux sit illud qḋ largit̄ colori habitū ꝛ formā qua sit visibilis:q̄m si ita esset ꝯparatio visionis ad colorē esset accūtalis:ꝛ secūda:non p̄ma:esset.n.mediāte illo habitu:debemus enim imaginari φ color essential'r est quedā lux.nā lux ē suba ꝛ hypostasis coloꝝ:ꝛ inq̄tū est color per se ꝛ essentialiter ē quedā lux per se:ꝛ essential'r est qd visibile:verūtamen quia color non ꝑticipat lucem in excellētia ꝛ in claritate:sed est quedā lux obūbrata:lꝫ ꝓpter hꝫ ꝑticipationē de se sit qd visibile:nō potest tm̄ imutare medium nisi sit valde dispositū:ideo reqrit̄ lumē nō vt largiat̄ formā coloribus qua sint visibiles:sed vt disponat mediū vt possit imutari a colorib⁹:q̄re si ꝯsiderent̄ ꝑtacta:pꝫ colores esse p se visibiles:qḋ vō arguebat̄ colores nō eē p se visibiles:q2 vñr p aliud vt p lumē:solutū est p iā dcā:q2 vt pꝫ p cōmentatorē:lumē nō reqrit̄ ꝓpter ipsos colores:sed ꝓpter mediū:posset aūt ꝛ al'r solui argumētū:sed ꝓpter breuitatem sufficiat qḋ dictum est.

Alterius forte dubitaret aliqs in quo mō dicēdi p se color sit p se visibilis:ꝛ vr̄ qḋ in p̄ mō:q2 vt dcm̄ est color est p se visibilis:q2 per se ꝛ eēntial'r est quedā lux:sed que competūt alicui essential'r cōpetūt ei in p̄ modo dicēdi p se:vt diffō vel ps diffōnis q̄ idicat eēntiā p̄dicat̄ de diffinito.℄ Preterea φ color sit qd visibile ſm pħm cōpetit ei per se:q2 hec est nā ipsi⁹ coloris:sed que cōpetūt alicui p se:q2 illō sit nā eius spectat ad p̄mū modū dicēdi p se.ḡ ꝛc.℄ Dōm φ hāc q̄ōnē ꝑtractat etiā cōmētator asserēs colorē esse p se visibile:sic hō est p se risibilis.ait.n.hāc ꝓpōnē esse p se ꝛ eēntialē ſm φ subm est causa p̄dicati:nō ſm φ p̄dicatū est causa subti:ſꝫ cū p̄mus modus dicēdi p se sit q̄ñ p̄dicatū ponit̄ in diffōne subti:ꝛ est causa eius.scḋs vō sit q̄ñ subm ponit̄ in diffitione p̄dicati:ꝛ est causa ipsius:pꝫ hāc ꝓpōnē.vꝫ.colorem eē visibilē p se esse in 2° modo:non in p̄mo:est.n.scḋs modus q̄ñ ꝓpetas aliq̄ p̄dicat̄ de subo:ꝛ q2 imutare visuꝫ vl'

eſſe viſibile eſt quedã ꝓpꝛietas coloꝛis: ꝑtinebit hoc ad 2m modũ dicẽdi ꝑ ſe: nõ ad p̄mũ: cãz ãt huius aſſignat ꝯmẽtatoꝛ. nã in p̄ modo dicẽdi ꝑ ſe p̄dicatũ eſt p̄us ſubo: in 2o vero eꝯ: ſubm p̄us eſt p̄dicato: hoc eſt ḡ qd̾ ipſe ait. d. manifeſtũ eẽ ꝙ viſio eſt aliqd poſterius viſibili: ⁊ ꝙ eſt ꝓpoꝛtio viſiõis ad coloꝛẽ: non ſicut rõnalis ad hoiez: ſz ſicut riſibilis ad hoiez. eſt ḡ in hoc vis rõnis huius: ꝙ coloꝛ p̄cedit imutationẽ viſus factam a coloꝛe: p̄us. n. itelligo ꝙ ſit coloꝛ q̃z ꝙ videat̃ vel q̃z imutet viſũ: poſſe ḡ imutare viſum ⁊ eẽ viſibile nõ p̄dicat̃ de coloꝛe tanq̃z p̄ꝰ de poſterioꝛi: ſz tanq̃z poſteriꝰ de p̄oꝛi: ſz qꝛ hoc nõ põt ſpectare ad p̄mũ modũ dicendi ꝑ ſe: ſz ad 2m: erit ḡ in 2o mõ nõ in p̄. Qd̾ vero arguebat̃ ꝙ eſt viſibile cõpetit coloꝛi eſſentialr̃: ⁊ ꝙ eſt nã ipſius coloꝛis p̄dicatio ẽ cãlis. ꝓ tãto. n. verũ eſt qd̾ dr̃: qꝛ imutare viſuz cauſat̃ ab eẽntia ⁊ a nã ipſiꝰ coloꝛis: ſicut ꝓpꝛietas aliq̃ cauſat̃ a p̄ncipiis ⁊ a nã ipſiꝰ ſubti: poſſe itaq̃z imutare viſum ⁊ eſſe viſibile ſeq̃t̃ nãm ⁊ p̄nm ipſiꝰ coloꝛis ſicut poſſe ridere ⁊ eẽ riſibile: ſeq̃t̃ nãm ⁊ pꝛincipia ipſius hoīs.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrũ eẽ viſibile ꝯpetat coloꝛi ꝑ ſe. ⁊ p̄ vel ꝑ ſe tñ.

¶ Dicẽdũ ꝙ hãc qõnẽ Cõmẽ. tãgit in caº de ſenſibilibus cõibꝰ: vbi dãs drĩam iter ſenſibilia cõia ⁊ ꝓpꝛia ait ſenſibilia cõia ſentiri ꝑ ſe: ſz nõ p̄. ꝓpꝛia vero per ſe ⁊ p̄. vñ ⁊ in hoc caº idẽ cõmẽtatoꝛ ait: coloꝛẽ eſſe viſibilẽ ſcḋz itentionẽ p̄mã. Ut ḡ appareat vitas q̃ſiti. ¶ Sciẽduz ꝙ illa tria differũt ꝑ accñs ꝑ ſe ⁊ p̄. nã illa ſũt ꝑ accñs que nec rõne gñis: nec ſpẽi: nec ſcḋm ꝙ hꝰ hñt in ſe cauſam q̃re ſint talia: ſed accidit ea ſic eſſe vt muſicũ eſſe albũ. muſicus. n. vñ muſicꝰ ẽ: nec rõne gñis: nec rõne ſpẽi: nec ſcḋm ꝙ hꝰ hz in ſe cãm: q̃re iſit ei albedo: ſed oĩo accĩt albũ de muſico p̄dicari: itaq̃z per accñs oĩo eſt oppoſitũ ei qd̾ eſt ꝑ ſe: ⁊ p̄: ſz p̄ ⁊ per ſe non oĩo oppõnunt̃: ſed ſe hñt ſicut ſupius ⁊ iferius. nã qd̾ eſt p̄ eſt ꝑ ſe: ſed nõ ꝯuertit̃: eẽ. n. ꝑ ſe eſt cõius q̃z eẽ p̄. ¶ Aduertẽduz ḡ eſt ꝙ tã in p̄ modo dicẽdi ꝑ ſe q̃z in ſcḋo aliq̃ ſunt ibi ꝑ ſe tñ: aliq̃ ꝑ ſe. ⁊ p̄. nã cũ aliq̃ pars diffõnis ꝯpetit diffinito rõne gñis cõpetit ei ꝑ ſe: ſz non p̄. ſi tñ cõpetit ei rõne ſpẽi: ⁊ ſcḋm ꝙ hꝰ p̄dicabit̃ de eo ꝑ ſe ⁊ p̄: hoiez. n. eẽ rõnabilẽ ⁊ eẽ ſenſibilẽ vtraq̃z eſt in p̄mo modo dicẽdi per ſe: ſed qꝛ rõnabile p̄dicat̃ de hoīe rõne ꝓpꝛie ſpẽi: ⁊ ſcḋm ꝙ hꝰ hõ eſt rõnalis per ſe ⁊ p̄mo: ſz qꝛ eſſe ſenſibile non cõpetit hoī: in eo ꝙ hõ ⁊ rõne ꝓpꝛie ſpẽi: ſed in eo ꝙ al̃ ⁊ rõne gñis hõ eſt ſenſibil̃ ꝑ ſe: ſz nõ p̄mo: ⁊ ſic i p̄mo mõ dicẽdi ꝑ ſe vbi diffõ vl̃ pars diffõnis p̄dicat̃ de diffinito iuenimus aliq̃ per ſe tñ: aliq̃ vero per ſe ⁊ p̄mo: ſic in 2o modo vbi ꝓpꝛietas p̄dicat̃ de ſubo, hũc oꝛdinez iuenire poterimus. nam aliq̃ ꝓpꝛietas cõpetit ſubo rõne generis. aliq̃ vero cõpetit ei ſcḋm ꝙ hꝰ ⁊ rõne ꝓpꝛie ſpeciei. nam homo eſt palpabilis ⁊ riſibilis: ſed eſt palpabilis in eo ꝙ coꝛpus: ⁊ rõne generis: ⁊ eſt riſibilis in eo ꝙ homo ⁊ rõne ꝓpꝛie ſpeciei: quare eſſe palpabile competit ei per ſe: ſed non p̄mo: eẽ vero riſibile per ſe ⁊ p̄mo. coloꝛ itaq̃z qꝛ ſcḋm ꝙ hꝰ eſt quedã lux: ⁊ hz imutare viſum eſt viſibil̃ ꝑ ſe ⁊ p̄mo. nã vt dicebat̃ in lectione p̄cedẽti: viſus imutatur a ſenſibilibꝰ cõibꝰ rõne generis: ⁊ i eo ꝙ eſt qdam ſenſus: ſed a ſenſibilibꝰ ꝓpꝛiis imutat̃ rõne ꝓpꝛie ſpeciei: ⁊ ſcḋm ꝙ hꝰ. ideo vt dicebat̃ ſenſibilia cõia ſentiunt̃ per ſe: ſz nõ p̄mo. coloꝛes vero ⁊ alia ſenſibilia ꝓpꝛia ſentiunt̃ per ſe: ⁊ p̄. ⁊ hec de queſito ſufficiant.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruz coloꝛ ſit ratio: quare oĩa alia videant̃: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ phs p̄mo poſterioꝝ: ſic diffinit eſſe p̄mo dicens. p̄mũ eſt cui alteri per ip̄m non ipſi per alterũ: quare ſi eſſe viſibile cõpetit coloꝛi p̄mo oĩa alia videbunt̃ ꝑ coloꝛem: coloꝛ vero non videbit̃ per aliqd aliud. ¶ In ꝯtrarium eſt phs ⁊ veritas. nã coloꝛ videt̃ per lumen: non aũt econuerſo. ¶ Dicẽdũ ꝙ vt pz per habita. opz oĩa ꝓpꝛia viſibilia participare aliquo modo vnam nãm: ⁊ illa eſt nã lucis qcqd ḡ ſcḋz ꝙ hꝰ ꝑticipat nãm lucis eſt viſibile per ſe ⁊ pꝛimo. qd̾ vero non de ſui natura: nec ſcḋm ꝙ hꝰ eſt eſſentialr̃ aliqua lux per ſe ⁊ p̄mo viſibile eſſe non põt. coloꝛes itaq̃z ꝑ ſe ⁊ p̄mo ſunt viſibiles: qꝛ eſſentialiter ⁊ ſcḋm ꝙ huiuſmodi quedam lux ſunt. ¶ Aduertẽdum tamẽ ꝙ natura lucis per quã ſunt aliqua viſibilia per ſe ⁊ p̄mo. non equaliter participat̃ ab omni viſibili: ſed ꝑfecte ⁊ clare participatur a lucido: imꝑfecte vero ⁊ per modũ opacum ⁊ obumbꝛatum participat̃ a coloꝛe. lux ergo eſt viſibilis per ſe ⁊ p̄mo: ⁊ per omnẽ modũ: qꝛ participat illã naturã ꝑfecte: coloꝛ vero eſt viſibilis per ſe ⁊ p̄mo: non per omnẽ modũ: qa naturã illã participat icomplete: cum ergo querit̃ vtrum coloꝛ ſit ratio quare videant̃ omnia alia: quia huiuſmodi queſtio ꝓpter lucẽ videbat̃ eſſe iducta: dicere poſſumꝰ ꝙ qꝛ tam lux q̃z coloꝛ ſunt viſibilia per ſe ⁊ pꝛimo: nec coloꝛ largit̃ foꝛmã luci vt videat̃: nec lux coloꝛi: ſed tam in luce q̃z in coloꝛe reperit̃ natura aliqua per quaz quodlibet iſtoꝝ eſt viſibile per ſe ⁊ p̄mo: lux tamẽ excellit coloꝛem: qꝛ cum lux participet illã naturaz complete vt imutet viſum: nec indiget coloꝛe ratione ſui: nec ratione medij: ſed ſufficiens eſt ratione ſui tam mediũ q̃z oꝛganuz imutare: coloꝛ vero eo ꝙ naturam illã participet incomplete: licet non indigeat luce ratione ſui: idiget tamẽ ea rõne medij. poſſunt itaq̃z hec duo ſimul eſſe ꝙ coloꝛ ſit p̄mo ⁊ per ſe viſibilis: ⁊ tamẽ idigeat luce: nõ ꝓpter ſe: ſed ꝓpter mediũ. ꝓpter qd̾ patet ꝙ ſi queſtio inducta introducit̃ ꝓpter lucem: ⁊ ꝓpter coloꝛẽ in ſe: neutrum neutro indiget. ſi vero inducatur ꝓpter medium coloꝛ indiget luce: non ecõuerſo. ſimpliciter ergo loq̃ndo magis coloꝛ idiget luce q̃z lux coloꝛe. Ex his itaq̃z manifeſte patere poteſt: hec quatuoꝛ ſe habere ſcḋm quẽdam oꝛdinẽ ad viſum. videlz ſenſibilia ꝑ accidẽs: ſenſibilia cõmunia: coloꝛẽ: ⁊ lucẽ. nam a ſenſibilibus per accidens viſus non imutat̃ nec rõne ſui generis: nec rõne ꝓpꝛie ſpẽi. a ſenſibilibꝰ vero cõmunibꝰ imutat̃ rõne generis ſui: non rõne ꝓpꝛie ſpeciei: a coloꝛe qdẽ imutat̃ rõne ꝓpꝛie ſpeciei. ſed non per oẽm modũ: cum idigeat luce ad talẽ imutationẽ: ſed a luce imutat̃ quodãmodo per ſe: ⁊ p̄mo per omnem moduz. ¶ Ex his autẽ circa colorem duo ſunt diligẽter notãda. p̄mo qꝛ coloꝛ eſt immutatiuus viſus per ſe non in p̄mo modo ſz in ſecũdo. Rurſus coloꝛ nullo mõ eſt rõ: q̃re videat̃ lux: lux aũt eſt aliquo mõ rõ: q̃re videat̃ coloꝛ: ⁊ ſi nõ rõne ipiꝰ coloꝛis ſaltẽ rõne medij. duplr̃ igit̃ vt in p̄cedẽtibꝰ tãgebat̃ põt exponi lr̃a illa. coloꝛem eẽ viſibilẽ per ſe: non rõne: ſz qꝛ hz in ſe cauſam eſſendi viſibile p̄mo: vt ꝑ hec oſtẽdat̃ ꝙ eſt viſibilis ꝑ ſe in ſecũdo modo: vbi in ſubo eſt cã p̄dicati: nõ aũt i p̄mo: vbi rõ. i. diffõ p̄dicat̃ de diffinito 2o. hec põt itelligi vt dicat̃ coloꝛẽ eẽ viſibilẽ nõ rõne. i. non ꝙ ip̄e ſit rõ: q̃re oĩa alia videant̃ vt ꝙ ſit rõ: q̃re videat̃ lux: ſed magis ecõuerſo lux eſt rõ q̃re videat̃ coloꝛ: ⁊ ſi non rõne eius: tñ rõne medij: vt ſupꝛa tetigimus. hec ergo modo non eſt coloꝛ per ſe viſibilis ratione: ſed erit per ſe viſibilis: qꝛ hz in ſe cauſam: vt qꝛ participat in ſe naturã lucis per quã ꝑ ſe viſibilis dici debet. Qd̾ vero obijciebatur ꝙ illud qd̾ eſt p̄mo: eſt alteri per ipſuz nõ ipſi per alterum. pz ꝙ coloꝛi ratione ſui non competit eſſe viſibile per alterũ vt per lucem: ſz hoc eſt ratione medij.

¶ Deinde cum dicit.

¶ **Omis eniz coloꝛ mouẽs eſt eiꝰ qd̾ ſcḋm actũ diaphani: ⁊ hec eſt ipſius natura. Unde qdez nõ eſt viſibile ſine lumine: ſed omnis cuiuſlibz coloꝛ in lumine viſibilis. Propter quod de lumine pꝛimo dicẽdum eſt.** Cõ.67

¶ Aſſignat cãm dicti. põt aũt hec pars duplr̃ induci ſcḋz ꝙ ꝑ p̄cedẽs duplr̃ exponebat̃. nã ſi itelligat̃ coloꝛẽ nõ eẽ viſibilẽ rõne ꝙ ip̄e ſit rõ: q̃re oĩa alia videant̃. plana ẽ ſenſiti

us h⁹ tex. vt dicaꝛ colorē non eſſe viſibilē ſic ꝙ oīa alia videanꝛ ꝑ ipm cū ipm videaꝛ ꝑ aliud aliqd vt ꝑ lumē. ꝙ āt ſic ſit pꝫ: qꝛ omnis color eſt mouēs ei⁹ diaphanū qḋ eſt ſecundū actū.i.qḋ eſt actu illuminatū: ꝛ h̄ eſt ipſi⁹ nā. vñ qdē color nō ē qd viſibile ſine lumīe: ſꝫ oīs cuiuſꝫ color ē viſibilis in luīe.i.diaphāo illuminato: ex q̇.i.pp qḋ de lumie.i. de diaph. illuminato dōm eſt pmū. ¶ Nōn⁹ aūt hāc lr̄am poſſe alr̄ itroduci ſm ꝙ lr̄a pcedēs pōt alr̄ expōi. nā ſi intelligimus colorē nō eſſe viſibilē ꝑ ſe rōne.i.diffōne: ſꝫ qꝛ hꝫ in ſe cāꝫ: vel qḋ idē eſt nō ſit ꝑ ſe viſibil' in p̊ mō: ſꝫ in ſcḋo. ꝯtinuabiꝛ ſic h̄ lr̄a ad pcedens. bñ dico ꝙ color eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcḋo mō. nā color: iō vr̄ qꝛ mouet viſuꝫ in lumie: qꝛ cū color hēat in ſe cām qr̄ ſic moueat viſum: color nō ē ꝑ ſe viſibilis in p̊ mō vbi diffō vel ps diffōnis pdicaꝛ de diffinito: ſꝫ eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcḋo mō vbi denotaꝛ cauſa pdicati: ꝛ vbi ppetas de ſubo pdicaꝛ. ¶ Nōn^m aūt ꝙ mouere diaphanū illumiatū dr̄ eſſe nā coloris: qꝛ h̄ ꝯpetit colori ꝑ nāꝫ ſuā nō ꝑ aliq̄ꝫ aliā formā additā. ¶ Nōn^m ēt ꝙ ꝑ h̄ ꝙ hoc eſt nā coloris ſic mouere diaphanū in actu: differt color ꝙ eſt viſibile ꝓpriū a magnitudine: ꝛ ab alijs viſibilibus cōibus. nā magnitudo niſi addaꝛ ei aliq̄ alia forma vt niſi ſit colorata vel lucida nō pōt de nā ſua mouere mediū vel organū. color tñ abſq̄ additōe alterius forme pōt: ꝙ ſi reqriꝛ illi lux hoc nō eſt pp colorē: ſꝫ pp mediuꝫ: vt ſupra ſufficienter oſtendimus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ phūs ſibi ipſi eē ꝯri⁹. ait.n. ꝓus eē determinādū de lumine: ꝛ tñ ꝓus determiat de diaphano. ¶ Dōm ꝙ vt patuit exponēdus eſt pñs tex. h̄.ſ. dōm ē de lumīe ſic.i. de diaphāo illuminato. vñ lr̄a ꝯmēti vbi nos hēmus de lumie pmo dicendū ē. hꝫ iō dōm eſt de luce qd ſit. ꝛ h̄ erit in dicēdo de diaphāo qd ſit: q̄re cū diaphanū illumiatū dicat duo. vꝫ. diaphanū ꝛ lumē ꝓus dōm eſt de diaphano illuminato.i. de diaphano ꝛ lumīe q̄ꝫ de viſibili inomiato. ꝛ ſic de alijs infra diceꝛ. hūc.n. ordinē tenebit: qꝛ ꝓus determiabit de diaphano: poſtea de lumie: poſtea de viſibili inominato. ꝛ ſic de alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Co.68 ¶ **Eſt igiꝛ aliqd diaphanū. ¶ Diaphanuꝫ aūt dico: qḋ eſt qdeꝫ viſibile: nō aūt ſm ſe viſibile: vt ſit ſimplr̄ eſt dicere: ſꝫ ꝓpter extraneuꝫ colorem: huiuſmodi aūt eſt aer: ꝛ aqua: ꝛ multa ſolidoꝝ: nō.n. ſm ꝙ aqua neq̄ꝫ ſecūdū ꝙ aer diaphanū eſt: ſed qm̄ eſt natura eadeꝫ in his vtriſq̄ꝫ: ꝛ in perpetuo ſupius corpore.**

¶ Determinat de diaphano dicēs ꝙ eſt igiꝛ aliqd diaphanuꝫ ꝛ exponit qd appellat diaphanū dicēs. diaphanū aūt dico qḋ eſt qd viſibile: nō aūt ſꝫ ſe vt eſt ſimplr̄ dicere eſt qd viſibile: ſed hoc eſt ꝑ accñs: vt dicit ꝯmē. eſt.n. hoc non ꝓpter colorē nālr̄ exñtem in eo: ſꝫ ꝓpter colorē exneū. ꝛ addit ꝙ hō corpus diaphanuꝫ eſt aer ꝛ aqua ꝛ multa de numero ſolidoꝝ corporuꝫ vt chriſtallus ꝛ quidā alij lapides pcioſi. ꝛ ſubdit ꝙ. nō.n. ſm ꝙ aq̄ neq̄ꝫ ſꝫ ꝙ aer eſt qd diaphanū: ſed quoniā eſt eadeꝫ nā cōmunis in his vtriſq̄ꝫ .i. in aere ꝛ aqua ꝛ in perpetuo ſupius corpore. ¶ Notandum aūt ꝙ lumē eſt quaſi color diapha. diapha. ergo cuꝫ ſit qd viſibile mediāte lumine: ꝛ cū nō habeat lumen a ſe pꝫ ipm nō eſſe viſibile per ſe: ſed pp colorē extraneū.i. propter lumē aliunde acceptū. ¶ Notandū etiā ꝙ quotieſcunq̄ꝫ aliqua paſſio eſt cōmunis pluribus corporibus: oꝫ dare aliquā cōem nām ꝑ quam inſit oibus illis. diapha. ergo qꝛ eſt paſſio cōis aeri ꝛ aque ꝛ corpori ſupceleſti opꝫ hanc ꝓprietatē cōuenire oibus eis ꝑ aliq̄ꝫ nām cōmuneꝫ que inſit aeri ꝛ aque: ꝛ etiā corpi perpetuo qḋ eſt ſupius.i. corpori celeſti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Lumē aūt eſt huiuſmodi act⁹ diaphāi: ſm ꝙ diaphanuꝫ. potētia aūt in quo hic ē: ꝛ tenebra. lumē aūt vt color ē diaphani: ſcḋꝫ ꝙ actu diaphanū ab igne aut huiuſmodi vt ꝙ ſurſuꝫ corpus. Et.n. huic aliqd ineſt vnū ꝛ idem.** Co.69.

¶ Determinat de lumine: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo determinat de luīe. ſcḋo remouet q̄ſdā fl'as opiones circa ipm ibi. (Qꝛ qdē igiꝛ diapha.) Dicit ergo ꝙ lumē autē eſt ſup. act⁹ hō diaph. ꝛ ſubdit ꝙ ſm ꝙ ē diapha. potētia ſup. ē ad lumē: ſed de ſe eſt illud in quo eſt tenebra. addit aūt ꝙ lumē eſt vt color diapha. ſm ꝙ eſt actu diapha. ab igne aūt huiuſmodi: ꝛ ꝙ eſt ſurſuꝫ corpus diapha. vt eſt hō in actu ab igne vel a corpe qḋ eſt ſurſuꝫ vel ab alio aliquo corpe: ꝛ ſubdit. ꝙ ꝛ.n. huic.ſ. corpori qḋ eſt ſurſum ineſt aliquid vnū ꝛ idē.i. aliq̄ vna ꝛ eadē natura ſupple cuꝫ igne ꝛ alijs corporib⁹ luminoſis. ¶ Notandū aūt ꝙ corpus diapha. de ſe eſt illud in quo eſt tenebra: ipm aūt eſt in potētia ad lumē: ꝛ lumē eſt actus ꝛ perfectio eius. ¶ Notandū etiā ꝙ ſicut corpora opaca hñt pſpicuitateꝫ in extremo: ꝛ hoc eſt color eoruꝫ: qꝛ color eſt ꝑſpicuitas extrema in corpore opaco ſiue in corpe terminato ſic diapha. hñt pſpicuitatē in pfundo. ꝛ hō perſpicuitatē videmus ꝑ lumen: qꝛ lumē ſe habet in pfundo corpis diapha. ſm ꝙ ſe hꝫ color in extremo corporis terminati. itaq̄ꝫ bene dcm̄ eſt ꝙ lumē eſt quaſi quidaꝫ color diapha. ¶ Notandū etiā ꝙ ſicut diapha. eſt quedā paſſio cōmunis aeri ꝛ aq̄ ꝛ corpori ſupceleſti: ita luminoſitas eſt quedā paſſio cōmunis corpori ſupceleſti ꝛ igni: q̄re ſicut diaphaneitas nō ierat aque vt aq̄: nec aeri vt aer: ſed ierat his ꝓut cōmunicabāt cū ſupceleſti corpore: ſic lumioſitas nō eſt in igne ſm ꝙ hō: ſed ꝓut habꝫ aliqd cōmune cū corpore ſupceleſti. ideo ait ꝙ huic .ſ. corpori celeſti ineſt aliqd vnū ꝛ idē.i. aliqua vna ꝛ eadē cōis natura cū igne: ꝑ quā quidem ieſt eis vna cōis paſſio vel luminoſitas. ¶ Notādum etiā corpora ſuperceleſtia quātum ad aliq̄ꝫ ſui partē eſſe diapha. quantū ad aliquaꝫ eſſe lucida. nā orbes ipſi ſunt diapha. ſtella vero q̄ eſt ſpiſſior pars ſui orbis eſt lucida: ꝛ qꝛ hic inferi⁹ reperiunꝛ aliqua corpora diapha. aliqua vō lucida opꝫ celū cōmunicare cū his iferiorib⁹ per aliq̄ꝫ vnā cōem nām ꝑ quā iſit eis diapha. ꝛ ꝑ aliq̄ꝫ nām cōem ꝑ quā iſit ei luioſitas. ¶ Notādū ēt ꝙ nihil ē cōe vniuocū celo ꝛ iſtis iferioribus: imo tāta ē drīa celi ad terrā ꝛ vlr̄ ſupceleſtis corpis ad h̄ inferiora ꝙ ea q̄ vñr cōia vtriſq̄ꝫ tantā analogiā hñt ꝙ q̄ſi ad equocatiōeꝫ vgūt. iō ait ꝯmē.i de ſuba orbis. ꝙ qcqd ē h̄ ꝛ ibi eſt q̄ſi equoce: qḋ nō ē itllendū de equocatiōe ṽa vt ꝙ luioſitas h̄ ꝛ ibi vel diapha. h̄ ꝛ ibi ſint oio equoce: ſꝫ pp maximā ꝯ̄ntiam ꝛ analogiā dicta ē equocatio: cū ḡ dr̄ eē aliq̄ꝫ vnā nām in ſupceleſtib⁹ ꝛ iferiorib⁹ nō eſt itelligēdū de vnitate vniuocatōis: ſed cuiuſdā analogie. nā lumioſitas ꝛ quecūq̄ꝫ alia cōis paſſio excellētius ꝛ ꝑ ꝓus repiꝛ in celo. poſteri⁹ āt i his iferiorib⁹. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Quid qdē igiꝛ diaphanū: ꝛ qd lumē dcm̄ ē: qꝛ neq̄ꝫ ignis eſt: neq̄ꝫ oino corp⁹: neq̄ꝫ deflux⁹ corpis nulli⁹. eſſet.n. vtiq̄ꝫ aliqḋ corp⁹: ꝛ ſic ſi ignis aut hmōi alicui⁹ p̄ntia in diaphano.**

¶ Remouet q̄ſdā fl'as opi. circa ipꝫ lumen ꝛ ēt circa ipm diaph. circa qḋ duo fac: qꝛ p̊ rēouet fl'as opi. circa lumē. z° rēouet hō opi. fl'as circa diaph. ibi (ē āt colori ſuſceptiuū) circa p^m duo facit: qꝛ p̊ ꝓpōit qḋ itēdit. z° pbat qḋ dixerat ibi. (neq̄ꝫ.n. pole.) ꝓpōit.n. p̊ fl'as opi. circa lumē q̄ fuerūt due: quarū vna erat ꝙ lumē erat cor⁹. fuit.n. aliq̄ famoſuꝫ tres eē ſpēs ignis: ignis carbo: ignis flāma: ꝛ ignis lux: quare ſi lux eſſet ſpēs ignis cum ignis ſit corpus eſſet etiā ꝛ lux corpus. ſecūdus fuit error circa lucē ipius Democri.

q vt dr̄ i p̄ de gn̄atōe oīa voluit ſaluare p athomos: pp qd̄ voluit lumē eē q̄ſdā athomos ⁊ q̄dā pua corpa deciſa ⁊ d̄ſluētia a corpe luīoſo. B̄ ē ḡ qd̄ pħs ait. ꝙ gd qdē igit̄ eſt diapha. ⁊ gd lumē dcm̄ ē: qꝛ vt p̄t patere p̄ dīta lumē neqꝫ eſt ignis neqꝫ oīo cor⁹ neqꝫ deflux⁹ alic⁹ corpis: qꝛ ſi eēt d̄flux⁹ corpis eēt ⁊ ſic cor⁹ aliqd̄: ſꝫ ⁊ lumē ƀꝫ hūc mōꝫ ponēdi eēt p̄ſītia ignis aut hꝫ alic⁹ corpis ī diaph. Deīde cū dic̄.

℃ Neqꝫ.n. poſſe duo corpora in eodem eſſe.

℃ Probat qd̄ dixerat: circa qd̄ duo facit: qꝛ p̄ oſtēdit ꝙ lumē n̄ ē corp⁹. z° ꝙ n̄ ē deflux⁹ corpis ibi (Et n̄ recte) circa p̄m duo fac: qꝛ p̄ facit qd̄ dcm̄ ē. ⁊ z° qōdā qd̄ ſuppoſuerat ꝓbat ibi (videt̄ āt lumē) itēdit āt talē rōnē. ſi lumē eēt corpus eſſent duo corpa ī eodē loco. vꝫ. lux ⁊ aer cū ſil' ſit lux cū aere: ſꝫ B̄ ē ipoſſe. ḡ ⁊c. de hac āt rōne n̄ pōīt niſi me^m. d. ꝙ neqꝫ.n. ē poſſe duo corpa eē ī eodē loco: qd̄ oporteret ponere ſi lux eſſet corpus. ℃ Deinde cum dicit.

Cō. .70. ℃ Videt̄ aūt lumē ɔtrariū eſſe tenebre: eſt autē tenebra priuatio hui⁹ habitu ex diaphano: q̄re palam ꝙ huius preſentia lumen eſt.

℃ Probat qd̄ ſuppoſuerat. vꝫ. ꝙ ſi lux eēt corpus duo cor^a eēnt ī eodeꝫ loco. d. ꝙ vr̄ lumē ɔriū eē tenebre: tenebra āt eſt p̄uatio hꝫ hīt⁹. i. p̄uō h⁹ luīs ex diapha. q̄r palā ē ꝙ lumē eſt p̄ſītia h⁹. i. p̄ſītia lucis ī diapha. ℃ Nōn^m aūt ꝙ ſi tenebra p̄uat lumen a diapha. cū n̄ p̄uet̄ aliqd ab aliq̄ niſi qd̄ ē pn̄s illi: cū diaph. ē illuīatū: lux ē pn̄s ipi diapha. ⁊ ē ſil' cū illo: q̄r ſi lux ē cor⁹: eēt corpa duo ī eodē loco. erit.n. p̄ſītia lucis: ⁊ p ɔn̄s p̄ſītia cuiuſdā corporis ī diaph. qd̄ eſt ipoſſe. Eſſet āt B̄ dubitandū: vtꝝ lux eſſet corp⁹: ſꝫ de B̄ in ſeq̄nti lectōe dicet̄. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Et nō recte Empedocles: neqꝫ ſi aliqs alius ſic dicit ꝙ ferat̄ lumē ⁊ extēdat̄ i medio terre: ⁊ ɔtinētis: nos aūt lateat. Hoc.n. eſt ⁊ extra eā que in ratione veritatē: ⁊ extra ea q̄ videt̄. In paruo eni ſpatio lateret nos. Ab oriente aūt in occidens latere: magna qdē eſt q̄ſtio.

℃ Improbat aliū errorē. vꝫ. ꝙ lux nō eſt deflurus corpis. ℃ Ad c⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ ponētes lucē eē d̄fluxū corpis ponūt lucē m̄ltiplicari ī tpe: qꝛ mot⁹ ⁊ deflux⁹ corpis n̄ p̄t eē ī iſtāti. a deſtructōe ḡ ɔn̄tis: cū lux n̄ m̄ltiplicet̄ ī tpe: n̄ p̄t eē ꝙ ſit d̄flux⁹ corpis. d̄ hac āt rōne n̄ pōīt niſi me^m. vꝫ. ꝙ lux n̄ m̄ltiplicat̄ in tpe: ſꝫ in inſtāti. iō ait ꝙ n̄ recte dixit emp. ponēs lucē m̄ltiplicari ī tpe neqꝫ ēt recte ait ſi aliqs ali⁹ ſic dixit ꝙ lumē ferat̄ ⁊ extēdat̄ ſic fert̄ ⁊ extēdit̄ corpus: ita ꝙ lux ſit qdā mot⁹ corpis in ſpatio me⁹ terre ⁊ ɔtinētis. i. terre ⁊ celi: ⁊ B̄ ī tpe: qꝛ ſp deflux⁹ mot⁹ ē ī tpe: nos āt lateat ꝙ ſic m̄ltiplicet̄ in tpe: ⁊ ſubdit ꝙ: B̄.n. ponere ē ex eā v̄itatē q̄ rōe ɔphēdi p̄t: ⁊ ex ea q̄ vīſ ad ſēſū. nā ī puo ſpatio latet nos. ab oriēte āt ī occn̄s latet̄ nos ē qdē m̄ltū magna qd̄ ⁊ difficil' ⁊ ēt ē ipoſſe ponere. ℃ Nōn^o āt ꝙ ponētes lucē eē d̄fluxū corpis ponūt duo cor. eē ī eodē loco: qꝛ B̄ poſito illud cor⁹ c⁹ lux ē deflux⁹ eſt ſil' cū diapha. ēt B̄ ponētes ponūt lucē m̄ltiplicari ī tpe: qꝛ mot⁹ ⁊ deflux⁹ corporꝭ ī iſtāti eē n̄ p̄t. ℃ Nōn^m ēt aliq̄ m̄ltiplicari ī tpe q̄ cū fiāt in puo ſpatio vīſ fieri ī iſtāti vt ſon⁹ q̄ m̄ltiplicat̄ ī tpe ſi ſit ꝓpiqu⁹ ſtati cū fit vr̄ ꝙ audiat̄: ī magno tn̄ ſpatio ſenſibilr̄ appꝫ qd̄ multiplicat̄ ī tpe: vt ſi qs a remotis pcutiat arborem p̄us videbit̄ pcuſſio ſcd̄a q̄ꝫ audiat̄ pcuſſio p̄ma: q̄re ſi lux multiplicaret̄ in tpe in puo ſpacio poſſꝫ nos latere: ſed in tāto ſpacio quātū eſt a celo ad terrā ab oriente ad occn̄s nos latere eſſet impoſſe. ℃ Deinde cū dicit.

Cō. .71. ℃ Eſt aūt coloris ſuſceptiuū qd̄ ſine colore ē: ſoni aūt abſonū: ſine colore āt diaphanū: inuiſibile aūt qd̄ vix videt̄: vt qd̄ tenebroſuꝫ eſt huiuſmodi āt diaphanū qdē ē: nō quū ſit actu diaphanū: ſꝫ cū potētia. Eadē.n. natura q̄n̄qꝫ qdē tenebra: quādoqꝫ autem lumen eſt.

℃ Remouet quēdā errorē poſſeꝫ circa diaphanū. poſſet.n. qs credere ꝙ diapha. de ſe eēt qd coloratuꝫ vel qd lucidū quoꝝ neutrū veꝝ eſt. nā diapha. neutruꝫ hoꝝ hꝫ a ſe: ſꝫ B̄ recipit aliūde. iō ait ꝙ ē coloris ſuſceptiuuꝫ qd̄ ſine colore eſt. ſoni aūt qd̄ eſt abſonū. i. ſine ſono: ⁊ ſubdit ꝙ ſine colore eſt āt ipm̄ diapha. ⁊ eſt iuiſibile. iuiſibile dico diaph. qꝛ eſt id qd̄ vix vr̄ vt vix vr̄ qd̄ ē tenebroſū. ⁊ addit ꝙ diaph. qdē eſt hꝫ. i. ē qd tenebroſū: ſꝫ n̄ cū ſit actu diapha. ſꝫ cū ē po^a. nā eadē qdē nā diapha. q̄n̄qꝫ eſt tenebra vt cū eſt p̄uata luce: q̄n̄qꝫ āt eſt lumē: vt cū eſt luci ɔiūcta. ℃ Nōn^m āt ꝙ ſicē nā eo ipſo de ſe dr̄ eſſe informis: qꝛ aliq̄n eſt ɔiūcta forme: ⁊ aliq̄n ē p̄uata forme: ſic aer ipe de ſe dꝫ dici tenebroſus: qꝛ eadē nā aeris aliq̄n luci ɔiūgit̄ aliq̄n luce p̄uat̄.

℃ Nōn^m ēt ꝙ qcqd viſu pcipit̄ ē aliq̄ mō qd viſibile: ⁊ qcqd auditu cogſcit̄ ē aliq̄ mō qd audibile: ⁊ qꝛ p nullū aliū ſēſuꝫ cogſcimus ſilentiū eſſe niſi p auditū: oꝫ ſilētiū ad auditū reduci ⁊ ſicut ſilētiū reducit̄ ad auditū: ſic ⁊ tenebroſuꝫ reducit̄ ad viſum. eſt ḡ tenebroſuꝫ aliq̄ mō qd viſibile nō p ſe: ſꝫ p lucē. nā ſicut p ſonū iudicamus de ſilentio vt nō audiendo ſonū dicim⁹ nos audire ſilentiū: ſic p lumen iudicamus de tenebra: vt nō videndo lumē dicimus nos videre tenebrā. ℃ Nōn^m etiā ꝙ diapha. dr̄ eſſe iuiſibile ⁊ dr̄ videri vt tenebroſū. ⁊ ēt dr̄ vix viſibile. iuiſibile eſt de ſe. vix viſibile eſt: qꝛ videt̄ p aliud: vel dr̄ eſſe vix viſibile: qꝛ aliquo modo reducit̄ ad naturam lucis. videt̄ auteꝫ vt tenebroſum: qꝛ de ſe caret luce.

Non oīa āt viſibilia ſunt in luīe: ƀ ſolū vniuſcuiuſqꝫ ꝓpri⁹ color. Quedā.n. in lumīe qdē nō videt̄: in tenebra aūt faciūt ſenſuꝫ: vt q̄ ignea vīſ ⁊ lucētia. Cō. 72

℃ Poſtq̄ꝫ pħs deterīauit de colore ⁊ diapha. ⁊ de lumine. in pte iſta vt dicebat̄ deterīat de viſibili inoīato: circa qd̄ tria facit: qꝛ p̄ deterīat de hꝫ viſibili. z° ait tale viſibile inoīatū eē. 3° qōdā qd̄ ſuppoſuerat ꝓbat. z^a ibi (nō āt noīata ſūt) 3^a ibi (Nūc āt ī tm̄.) dicit ḡ ꝙ n̄ oīa āt viſibilia ſt̄ ī lumīe: ſꝫ ſolū vniuſcuiuſqꝫ ꝓp̄us color. qdā.n. ī luīe qdē n̄ vīſ. ī tenebra āt faciūt ſenſuꝫ. i. ſentiūt̄ ⁊ vīſ: vt illa q̄ vīſ ignea ⁊ lucētia: cuiuſmōi ſt̄ q̄rc⁹ putrida noctiluce ⁊ cetera hꝫ. ℃ Nōn^m āt ꝙ noctiluce q̄rcus putrida ⁊ cetera talia ſūt alio⁹ viſibilia q̄ꝫ lucida ⁊ colorata: ⁊ etiā q̄ꝫ diapha. qꝛ diapha. vt ſ̄ tetigim⁹: de ſe nec hn̄t lucē nec colorē. lucida vō hn̄t luceꝫ: ſꝫ n̄ colorē. colorata qdeꝫ alia ab iſtis hn̄t colorē: ſꝫ n̄ lucē: ſꝫ B̄ hn̄t lucē ⁊ colorē ⁊ vīſ in lumīe ⁊ ī tenebra. ī tenebra vīſ ſub luce ⁊ appēt lucida. ī luīe vō vīſ ſub colore ⁊ appent colorata. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Non aūt noīata ſunt vno noīe: vt q̄rcus putride: cornu: capita piſciuꝫ ⁊ ſquame: ⁊ oculi. Sed nulli eoꝝ videt̄ ꝓprius color: pp quā aūt cauſam hec videntur alia ratio.

℃ Ait talia eē noīata vno noīe. d. n̄ āt noīata ſūt talia vno noīe: talia.n. ſt̄ q̄rc⁹ putride: cornu: q̄rūdā aīaliū capita: ⁊ ſq̄me q̄rūdā piſciū: ⁊ oculi quorūdā aliū: vt ocli cati: ſiue oculi muſcipule q ī tenebris vīſ ſcītillare ⁊ lucere: ⁊ ſubdit ꝙ nulli alioꝝ vr̄ ꝓprius color ſup. cū ſint ī tenebris: ⁊ cū vīſ lucentia: ſꝫ pp quā cām B̄ ſic vīſ: vt qꝛ in tenebris nō vīſ ſub ꝓprio colore: ⁊ in luīe nō vīſ ſub ꝓpria luce. alia rō eſt. i. nō eſt p̄ſentis ſpeculationis.

Dubitaret forte aliqs: q̄r B̄ viſibilia inoīata in tenebris nō vīſ ſub ꝓpo colore ⁊ ī luīe nō vīſ ſub ꝓpa luce. ℃ Dōꝫ ꝙ deterīare d̄ gn̄atōe viſibi

liũ vt q̃lr gn̄ať lux ⁊ coloꝛ ñ ē p̄ñtis ſpeculatõis: ſꝫ magis
ptĩere vr̄ ad libꝝ de ſenſu ⁊ ſẽſato. iõ in lr̃a dr̄ ꝙ h̃ oñdere
eſt alia rõ. in h̃.n. lib⁹ oñdiť de ſenſibilib⁹ vt bñt imutare
ſenſuꝫ: ſꝫ q̃lr hẽant gn̄ari ⁊ fieri ip̄e q̃litates ſẽſibiles aliã
ſpeculatõꝫ expoſcit: attñ ⁊ ſi h̃ cure ſit alicui ſcire ꝑ ſupi⁹
hita oñdiť q̃dãmõ viras q̃ſiti. dicebať.n. ſupra aliq̃ ꝑtici-
pare nãꝫ lucis mõ vmbroſo ⁊ opaco ⁊ illa ſũt colorata tm̄:
qꝛ coloꝛ ñ ē niſi q̃dã lux obũbrata: aliq̃ v̾o ꝑticipãt nãꝫ il-
lã mõ claro: ⁊ illa ſſ lucida. aliq̃ v̾o ꝑticipãt hꝰ nãꝫ mõ ali-
qualr claro ⁊ mõ aliq̃lr opaco: ꝑꝑ qð i eis ē vterqꝫ. vꝫ. lux
⁊ coloꝛ. veniẽtib⁹.n. eẽtis ad ꝯpõnẽ vt cõiter põiť: ꝯtigit i
ꝯpõne aliquoꝝ corpoꝝ diapha. aeris ⁊ lucidũ ignis ñ ꝑfe-
cte obũbrari ꝑ opacũ: qr̄ in talib⁹ eſt coloꝛ ꝑꝑ opacũ terre
aliq̃lr obũbrãs diaph. aeris ⁊ lucidũ ignis: ⁊ eſt ibi aliq̃lr
lux: qꝛ hꝰ diapha. ⁊ lucidũ vt tactũ eſt ñ ꝑfcẽ obũbranť ꝑ
opacũ illð. lux ḡ iſta: qꝛ debiľ ē ñ appꝫ in luīe: ſꝫ i tenebra.
accit.n. h̃ eis vt ꝯmẽ. ait: qð accit i lucib⁹ ꝑuis q̃ ñ appent
in luce forti: ſꝫ i obſcuro. coloꝛ v̾o taliũ ñ vr̄ i tenebris: qꝛ il-
la lux debiľ ñ p̄t reducere mediũ ꝑfecte ad actũ: vt poſſit
videri eoꝝ coloꝛ: ſꝫ i luce appꝫ eoꝝ coloꝛ: ſic̄ i tenebra ap-
parebat eoꝝ lux.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: qr̄ talia ñ ſſ vno no-
mĩe noīati. ℭ Dõꝫ ꝙ viſibile p̄t ꝯſiderari q̄tũ ad illð qð
eſt ibi formale. ⁊ ſic lux ⁊ coloꝛ ſũt ea i q̄b⁹ formalr ē nã il-
la q̃ ē motiua viſus. 2° põt ꝯſiderari viſibile q̄tũ ad illud
qð ē ibi mãle. ⁊ ſic ip̄e res ſſ viſibiles: qꝛ ꝑticipãt nãꝫ colo-
ris vľ lucis. neutro ãt mõ h̃ viſibilia ſſ noiabilia vno noie:
qꝛ hꝰ viſibilia nec ſſ colorata tm̄ nec lucida tm̄: ſꝫ vtrũqꝫ.
ℭ Rurſus multe ſunt ſpẽs reꝝ q̄b⁹ hoc ꝯpetit. nã q̃rcus
putrida: ſquame piſciũ: oculi quorũdã aĩaliũ: ⁊ mlt̃a alia
ſunt ſic viſibilia. nullo ḡ modo talia p̄ñt ꝯpetẽter ſub vno
nomine ꝯp̄hẽdi. ℭ Deinde cum dicit.

Cō.73 ℭ **Nunc aũt in tãtũ manifeſtũ ſit: qm̄ qð q̇dẽ in
lumĩe videť coloꝛ ē. Unñ nõ videť ſine lumine.
hoc.n. erat ipſi colori eẽ: motiuũ eẽ ſcðm actũ
diaphani: act⁹ aũt diaphani lumẽ eſt.**

ℭ Probat qð ſuppoſuerat. vꝫ. colorẽ hoꝝ viſibiliũ ñ vide-
ri ſine lumĩe. tria ḡ fac̄: qꝛ p̊ ꝓbat h̃ ꝑ rõnẽ. 2° ꝑ ſignũ. 3° ex
his q̃ dixerat remouet errorẽ demo. 2ª ibi (Signũ ãt h⁹)
3ª ibi (Nõ.n. bñ h̃) dic̄ ḡ ꝙ nũc ãt in tãtũ dcm̄ ē ⁊ manife-
ſtũ qñ q̇dẽ coloꝛ vr̄ i luĩe. vñ ſine luĩe ñ vr̄ coloꝛ. rõ.n. h⁹ ē:
qꝛ h̃ erat eẽ ip̄i colori. i. h̃ erat nã colori eẽ motiuũ diaph.
ſꝫ actũ. act⁹.n. diapha. ē lumẽ. ℭ Nõnᵐ ãt vi rõnis hꝰ i h̃
ꝯſiſtere: ꝙ qꝛ vt. s̄. dicebať: nã coloris ē mouere diaph. in
actu. diapha. aũt in actu eẽ nõ põt ſine lumĩe: cũ lumẽ ſit
actus ⁊ ꝑfectio diapha. q̃re coloꝛ ſine lumĩe ñ poterit mo-
uere mediũ. ⁊ ꝑ ꝯñs ñ poterit videri. ℭ Deĩde cũ dic̄.

ℭ **Signuꝫ ãt h⁹ manifeſtũ ē. ſi q̄s.n. ponat hñs
colorẽ ſuꝑ ip̄m viſum: nõ videť. Sꝫ coloꝛ mo-
uet diaphanum puta aerẽ: ab hoc aũt iam cõti-
nuo exñte moueť qð ſenſitiuum eſt.**

ℭ Probat h̃ idẽ ꝑ ſignũ dicẽs ꝙ mãifeſtũ ſignũ h⁹ ē ꝙ co-
loꝛ nõ poſſit videri ſine luĩe. i. ſine diapha. actu illũiato: qꝛ
ſi q̄s ponat illð qð ē hñs colorẽ ſuꝑ ipꝫ viſum ñ videbiť: ſꝫ
coloꝛ mouet diapha. puta aerẽ: ab h̃ ãt aere iã ꝯtinuo exi-
ſtẽte ip̄i ocl̃o mo⁹ ſenſitiuũ: vel vt hꝫ alia lr̃a moueť q̊ ſen-
timus. i. moueť oculus. ℭ Nõn⁹ ãt ꝙ ſi ponať corp⁹ co-
loratũ ſupra oclꝫ: tũc iter oclꝫ ⁊ illud corp⁹ ñ põt iterponi
diapha. actu illuminatũ. ⁊ ideo non fit viſio: ⁊ qꝛ ſic eſt: ſi-
gnũ eſt ꝙ ad viſionẽ coloris req̄riť diapha. illuminatum
ſiue lumen. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 74. ℭ **Non.n. bñ dicit hoc Democrit⁹: opinat⁹ ſi
eſſet vacuũ ꝙ mediũ ꝑſpici vtiqꝫ certe: ⁊ ſi for-
mica eẽt in celo. hoc.n. ipoſ̃e ē: patiẽte.n. aliq̄d
ſenſitiuo fit ipſi videre: ab ipſo igiť q̄ videť co-
lore ipoſ̃e eſt. Relinq̄ť ãt ꝙ a medio: q̃re nec̄e
eſt aliqð eẽ mediuꝫ. Uacuo aũt facto nõ aliq̄d
certe: ſed oĩno nihil videť. ꝑꝑ quã quidem igiť
cãꝫ colorẽ nec̄e eſt in lumĩe videri dcm̄ eſt.**

ℭ Ex his q̃ dixerat remouet errorẽ Demo. d. ꝙ h̃. i. i h̃ nõ
bñ dic̄ Demo. q̄ opiat⁹ ē ꝙ ſi id qð ē mediũ eẽt vacuuꝫ ꝑ-
ſpici vtiqꝫ certe poſſꝫ ⁊ ſi formica eẽt i celo. h̃.n. ē ipoſ̃e: qꝛ
ipꝫ videre fit patiẽte aliq̄d ip̄o ſẽſitiuo. i. ip̄o organo: ſꝫ qꝛ
ab ip̄o colore q̄ vr̄ ipoſ̃e eſt pati organũ imediate cũ dcm̄
ſit s̄. ꝙ ſẽſibile poſitũ ſupra ſenſũ ñ faciat ſenſũ. reliq̄ť ãt
ꝙ h̃ ſit a me°: qr̄ nec̄e ē aliq̄d eẽ mediũ. vacuũ ãt fac̄ ꝙ nõ
ſolũ ñ aliq̄d certe videbim⁹: ſꝫ oĩo nihil videbiť. addit ãt
meᵐ epilogi ꝙ ꝑꝑ quã q̇dẽ igr̄ cãꝫ colorẽ nec̄e ē videri in
luĩe dcm̄ ē. ℭ Nõnᵐ ãt ſꝫ ꝯmẽ. ꝙ i oĩ viſiõe ⁊ i oĩ paſſiõe
fcã i ſenſu ē ibi tria dare. vꝫ. aliq̄d qð ē ibi tãgẽs ⁊ ñ tactũ
. i. mouẽs ⁊ ñ motũ: vt obꝫ: aliq̄d v̾o qð ē tactũ ⁊ ñ tãgẽs. i.
qð ē motũ ⁊ ñ mouẽs vt organũ. 3ᵐ ãt ē tangẽs ⁊ tactũ vt
meᵐ qð ē mouẽs ⁊ motũ. oꝫ.n. ꝙ ſi debeo videre colorẽ ꝙ
ꝯtiueť aer ſiue aliud cor⁹ diapha. a corꝑe colorato vſqꝫ ad
oclꝫ. corp⁹ ḡ coloratũ mouebit aerẽ. ab h̃ ãt aere ꝯtiuato
vſqꝫ ad oclm̃ mouebiť oculus: qr̄ ſublato me° nõ erũt ibi
q̃ req̄rũť ad viſũ: ⁊ ꝑ ꝯñs ñ erit ibi viſio. ℭ Deĩde cũ dic̄.

ℭ **Ignis autem in vtriſqꝫ videtur: ⁊ in tenebra:
⁊ in lumine: ⁊ hoc ex neceſſitate. Diaphanuꝫ
enim ab hoc lucidum fit.**

ℭ Hec ē 5ª ꝑs diuiſa ꝯ totũ ꝓcedẽs: i q̃ vt dicebať deteriat
de viſibili qð ē ignis: circa qð duo fac̄: qꝛ p̊ facit qð dcm̄ ē.
2° qꝛ ſupi⁹ dixerat ꝙ viſibile poſitũ ſupra viſũ ñ facit ſen-
ſuꝫ: cũ h̃ ſit cõe oĩ ſẽſui: oñdit eãdẽ rõnẽ eẽ i alijs ſẽſib⁹ ibi
(Eadẽ ãt rõ.) dic̄ ḡ ꝙ ignis ãt vr̄ i vtriſqꝫ: i tenebra. vꝫ. ⁊ i
luĩe. ⁊ h̃ ex nec̄itate: qꝛ diapha. fit luciduꝫ ab h̃. i. ab igne.
ignis ḡ qꝛ hꝫ lucẽ aliq̃ mõ fortẽ põt videri in lumĩe. Rur-
ſus qꝛ põt facere diapha. ĩ actu poterit videri i tenebra. vi-
debiť ḡ in vtriſqꝫ. i. in lumĩe ⁊ tenebra. ℭ Deĩde cũ dic̄.

ℭ **Eadẽ aũt rõ eſt de ſono ⁊ de odore: nihil eni
ipſoꝝ tãgẽs ſenſitiuũ facit ſenſuꝫ. Sꝫ ab odo-
re q̇dẽ ⁊ ſono media mouẽre: ab hoc ãt ſenſiti-
uoꝝ vtrũqꝫ. Cũ ãt ſuꝑ ipꝫ ſenſitiuũ aliq̄s appo-
nit odorãs: aut ſonãs: neqꝫ vnuꝫ ſenſuꝫ faciet.
De tactu ãt ⁊ guſtu hꝫ ſe ſilr: nõ aũt videť: ꝑꝑ
quã autem cauſam poſteri⁹ erit manifeſtuꝫ.** Cō.75.

ℭ Oñdit eãdẽ rõnẽ eẽ i alijs ſẽſib⁹ ⁊ i viſu: qꝛ ſic̄ i viſu req̄-
riť mediũ: ⁊ ſic̄ viſibile poſitũ ſupra oclꝫ ñ facit ſenſuꝫ. ſic
⁊ i alijs ſenſib⁹ req̄riť mediũ: ⁊ i eis ſenſibile poſitũ ſupra
ſenſum ñ fac̄ ſenſũ. tria ḡ facit: qꝛ p̊ ait eãdẽ rõnẽ eẽ i alijs
ſenſib⁹ ⁊ i viſu. 2° determiat de me° alioꝝ ſenſuũ. 3° qðdã
qð ſuppoſuerat ꝓbat. 2ª ibi (Mediũ ãt) 3ª ibi (Videť.n.
aĩaliũ) dic̄ ḡ ꝙ eadẽ rõ ē de ſono ⁊ d̾ odore ſuꝑ. q̃ ē i viſu:
qꝛ ſic̄ viſibile tãgẽs viſuꝫ ñ facit viſionẽ ſic nihil ipoꝝ tã-
gẽs ſenſitiuũ fac̄ ſenſũ: ſꝫ ab odore q̇dẽ ⁊ ſono moueň p̊
media. ab h̃ ãt medio imutato moueť vtrũqꝫ ſenſitiuũ. i.
vtrũqꝫ organũ. vꝫ. auditus ⁊ odorat⁹: ſꝫ cũ ſupra ipꝫ ſenſi-
tiuũ aliq̄s apponit odorãs addit ſonãs: neqꝫ vnũ. i. nulluꝫ
ſenſum faciet: ⁊ ſubdit ꝙ de tactu aũt ⁊ guſtu hꝫ ſe ſilr: nõ
tñ vr̄. i. nõ appꝫ: ſꝫ ꝑꝑ quã cãm h̃ ꝯtigit poſteri⁹ erit mani-
feſtũ. ℭ Nõnᵐ ãt ꝙ i tãgẽdo ⁊ guſtãdo vr̄ ꝙ ſine medio
ſentiamus: nõ tñ eſt ita: imo ⁊ in his ſenſib⁹ ē dare mediũ
diſtictũ ab orgão. nã vt ĩfra diceť in ipſis ſe hꝫ neruus vt
organũ ⁊ caro vt mediũ: qr̄ in tactu ⁊ guſtu ſilr ſe hꝫ ſicut
in viſu: qꝛ ſicut tu vides ꝑ oculũ mediãte aere. ita tu tãgis

ꝛ guſtas ꝑ nerūū mediante carne. hoc tñ poſterius magis erit manifeſtum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 76. ¶ Mediū aūt ſono qdē aer eſt. Odori aūt inominatū eſt. Cōmunis. n. quedā paſſio ē ab aere ꝛ aqua: ſicut diaphanū colori: ſic eſt habēti odorē qḋ eſt in vtriſqȝ his.

¶ Determīat de medio alioꝝ ſenſuū. veꝝ qꝛ nōdū manifeſtū ē de me°. tact⁹ ꝛ odoratus ꝛ guſtus nō deteriat. de hꝯ medio: ſȝ de me°. audit⁹. dicit ḡ ꝙ mediū āt ſono ē aer. odori aūt mediū eſt inomiatū. eſt. n. q̄dā cōis paſſio ab aere ꝛ ab aq̄ ſicͭ diapha. erat mediū colori: qḋ diaph. repiebaᷣ in vtriſqȝ. i. ī ſupceleſtib⁹ ꝛ ī his īferiorib⁹: ſic hn̄ti odorē eſt mediū qḋ ī his vtriſqȝ. vȝ. ī aere ꝛ ī aq̄. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Videnᷣ. n. aialiū aquatica hr̄e odoris ſenſuȝ: ſȝ hō qdē ꝛ pedibꝰs ambulātiū: q̄cūqȝ reſpirāt īpoſſibilia ſunt odorare niſi ſint reſpirātia. Cauſa autem de his poſterius dicetur.

¶ Probat qḋ ſuppoſuerat. dixerat. n. ꝙ mediū in odoratu erat aliqḋ cōe aeri ꝛ aq̄. h̄ āt ꝓbat ꝑ h̄ ꝙ ñ ſolū odorāt aialia exn̄tia ī aere: ſȝ ēt alia aq̄tica: dr̄nt tñ: qꝛ aq̄tica odorāt ñ reſpirādo: gradiētia vō reſpirādo. iō ait: ꝙ aq̄tica ḋ nūero aialiū hr̄e vn̄r odoris ſenſuȝ: ſȝ hō qdē ꝛ q̄cūqȝ ſunt de numero ambulātiū pedib⁹ reſpirāt cū odorant. ꝛ īpoſſibilia ſunt odorare niſi reſpirātia. cauſa aūt de his: q̄re ſic accidat diceᷣ poſterius.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ lux ſit corp⁹ ꝛ vr̄ ꝙ ſic. dicimus. n. ꝙ radÿ ſe interſecāt: ſȝ h̄ vr̄ eē ꝓpriū corpoꝝ. ḡ ꝛc̄. ¶ P̄. volūt loq̄ntes ī ſcīa de aſpectib⁹ ꝙ ex ꝯfricatione radioꝝ reſultat calor: ꝛ aliq̄ñ accendiᷣ ignis: ſȝ ꝯfricaᷣ ſe nō ē niſi corpoꝝ. ḡ ꝛc̄. ¶ In ꝯriū eſt phs. ¶ Dōȝ ꝙ lux q̄drupl̄r ꝯpaᷣ ad aerē vel ad aliud corpus diapha. ꝑꝑ quā q̄druplicē ꝯpatōeȝ aſſumere poſſumus q̄tuor rōnes ꝓbātes lucē nō eē corp⁹. ꝑmo. n. lux ſiue lumē eſt act⁹ ꝛ forma diapha. 2°. lumē ē ſil̄ cū corpe diapha. qꝛ act⁹ ſil̄ ē cū eo cuius ē act⁹: ꝛ forma ſil̄ hȝ eē cū ꝓpa mā. 3° lux aliq̄ñ ſepaᷣ a diapha. ꝯtigit. n. diapha. aliq̄ñ ꝑuari lumīe ſicͭ ꝯtigit aliq̄ñ māȝ ꝑuari ꝛ expoliari ſua forma. 4°. lux in inſtāti ſe multiplicat ꝑ ipȝ diapha. h̄ āt q̄tuor repugnāt ipſi corpi. nā corpus nō hȝ rōnē act⁹ ꝛ forme: ſȝ magis hȝ rōnē ſubi ꝛ māe: qr̄ eo ipſo ꝙ lux ē qdā act⁹ ꝛ qdā habit⁹ corpis diapha. rō lucis ē alia a rōne corpis. ¶ Rurſuȝ nullū corp⁹ pōt eē ſimul cū alio corpe: qr̄ eo ipō ꝙ lux ſil̄ ē cū corpe diapha. oȝ lucē nō eē corp⁹. ¶ Amp. ꝑuatio ꝯriaᷣ forme: nō āt ꝯriaᷣ māe vel ſubō: ſȝ vnū ꝛ idē ſubm aliq̄ñ ē ꝯiūctū forme: aliquādo ꝑuatōi. tenebra ḡ ꝛ ꝑuatio eoꝝ q̄ ſunt ī corpe nō ꝓprie oppōiᷣ corpi: ſȝ oppōiᷣ forme vl̄ hitui in corpe exn̄ti: q̄re eo ipſo ꝙ luci oppōiᷣ tenebra ꝛ ꝑuatio. oȝ lucē nō eſſe corp⁹: ſȝ eē aliqḋ ī corpe. eſt. n. qdā act⁹ ꝛ qdā hitus corpis. 4ª aūt rō ad h̄ idē ſumiᷣ ex 4ª ꝯditōe: qꝛ nullū corp⁹ moueᷣ in iſtāti: lux āt ſe multiplicat ī iſtāti. ḡ nō ē corp⁹. he āt q̄tuor ꝯditōes ꝑ ordinē ſunt tacte ſupi⁹ ī textu. dcm̄. n. fuerat ſupra. ꝙ lux erat act⁹ ꝛ habit⁹ corpis diapha. ex q̄ fuit ſūpta rō pª. 2° dicebaᷣ ibidē ꝙ duo corpa nō pn̄t eē ſil̄: ex q̄ ſumebaᷣ rō ſcōa. 3° dicebaᷣ ibi ꝙ lumē videbaᷣ eē ꝯriū tenebre: ꝛ tenebra erat ꝑuatio ei⁹: ex q̄ ſumebaᷣ rō tertia. 4°. dicebaᷣ ibidē ꝙ lux nō extendit ſe vel nō multiplicat ſe ab oriēte in occidēs ī tpe: ſȝ in iſtāti ex q̄ ſumebaᷣ q̄rta rō. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ locuti ſumus ḋ luce ꝛ lumīe nō diſtinguēdo iter h̄ ꝛ illud: tñ ſi vellem⁹ diſtiguere dr̄e poſſemus ꝙ h̄ q̄tuor. vȝ. lux lumē radi⁹ ꝛ ſplendor ſic differūt: qꝛ lux dr̄ vt eſt in ꝓprio fonte ſiue vt ē in corpe lucido. lumē dr̄. vt ē ī medio ſiue vt ē ī corpe diapha. radi⁹ vō dr̄ vt ml̄tiplicaᷣ ī directū: ſȝ ſplēdor dr̄ vt reuerbaᷣ a corpe terſo ꝛ polito: q̄litercūqȝ tñ loq̄ mur de luce vel de lumīe nō poſſum⁹ dr̄e ꝙ ſit corp⁹: ſȝ ꝙ ſit aliqḋ ī corpe. ꝙ vō dicebatur in ꝯriū ꝙ radÿ ſe īterſecāt: vel qꝛ radÿ ꝯfricanᷣ adiuiceȝ vt cōiter dr̄ locutio metaphoᶜª dn̄r. n. radÿ ſe īterſecare: qꝛ mltiplicāt ſe ꝑ mediū ſ̄ȝ lineas ſe īterſecātes: ſic ēt ꝛ alie forme ſe poſſēt īterſecaᷣ: vt ſi fieret albedo ī corpe ſ̄ȝ lineas ſe iterſecātes: vl̄ ſi h̄ mō hr̄et eē in corpe q̄cūqȝ alia forma ꝑ q̄ſdā metaphorā dr̄e poſſemus ꝙ illa forma ſe iterſecaret: dn̄r ēt radÿ ſe ꝯfricare: qñ ſic reflectunᷣ ꝙ radi⁹ reflex⁹ ꝓpinquus ē radio īcidēti. h̄ āt: vt pȝ: ſaluare poſſumus abſqȝ eo ꝙ ponam⁹ lumē vel radiū eē corp⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ lux ſit ī medio itētiōal̄r vel real̄r: ꝛ vr̄ ꝙ real̄r: qꝛ forma ītētōalis vt vr̄ nō denoiat: ſȝ a luce q̄ ē ī medio dr̄ aer illuminat⁹. ḡ lux illa hȝ eē ī medio real̄r. ¶ P̄. q̄ hn̄t ſolū eſſe ītentōale nō faciūt trāſmutatōeȝ nālē: ſȝ radÿ corpoꝝ ſupceleſtiū videᷣ trāſmutare totā nām īferiorē. ḡ ꝛc̄. ¶ In ꝯriū ē: qꝛ forma realis ñ vr̄ fieri ꝛ tolli ī iſtāti: lux vō fit ꝛ tolliᷣ ī iſtāti: ḡ ñ hȝ eē reale. ¶ Dōȝ de h̄ eē varias ſn̄ias. nā qdā ꝑꝑ rōnes tactas ꝯcedūt lumē eē real̄r in aere. poſſum⁹ tñ duplici via oñdere lucē illā quā videm⁹ eē ī aere nō real̄r ſȝ ītētiōal̄r. multiplicat. n. ſe lux a corpe lumīoſo ꝑ mediū vſqȝ ad organū viſus. vna ḡ via declarādi ꝓpoſitū ſumeᷣ put lux ꝯpaᷣ ad organū viſus. alia vō put ꝯpaᷣ ad aerē ſiue ad mediū. pª via ſic pȝ. nā vt dicebaᷣ ſupra: h̄ eſt cōe oī ſenſui ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſuȝ ñ facit ſenſuȝ. oculus. n. nō pōt īmutari īmediate ab obō reali: qꝛ tūc ſenſibile poſitū ſupra ſenſū faceret ſenſū: qr̄ oȝ ꝙ obȝ reale p̄ īmutet ītentōal̄r mediū: ꝛ mediū ſic īmutatū īmutet organū. erit itaqȝ lux ītentōal̄r ī medio. valet āt ad h̄ illḋ qḋ īfra diceᷣ de oī ſenſu: ꝙ eſt ſuſceptiuus ſpērū ſine mā. nā īmutatio mālis ꝛ realis nō facit ſenſuȝ: ſȝ īmutatio intētōalis. lux ḡ vt īmutat organū ꝛ vt eſt rō vidēdi īmutat ipȝ ītentōal̄r: ꝛ qꝛ eodē mō īmutaᷣ mediū ꝛ organū: ē lux in medio ītētiōal̄r: nō igr̄ ē via ad euadēdū q̄uo lux iſta q̄ eſt rō vidēdi ñ hēat eē ī orgāo ꝛ ī medio ītentiōal̄r. Sȝ dicet aliqs ꝙ poſt hāc īmutatōeȝ ītētiōalē ꝑ quā fit ſēſus ē dare īmutatōeȝ realē ꝑ quā fit alteratio. Nā lux alterat ꝛ ſentiᷣ. vt alterat īmutat real̄r. vt ſentiᷣ īmutat ītētōal̄r: ſȝ cū ſic dicēte nō eēt ꝯcedēdū: qꝛ nō loqmur de luce niſi vt vr̄ ꝛ ſentiᷣ. ſi āt al̄r accipiaᷣ lux equocaᷣ in noīe. ¶ 2ª via ad oñdēdū h̄ idē ſumiᷣ ex ꝑte ipſi⁹ medÿ ſiue ipſi⁹ aeris. nā mā iſtoꝝ īferioꝝ ꝛ ſupioꝝ in h̄ differt: qꝛ mā ibi ꝑficiᷣ forma ꝯplēte totū appetitū māe ꝛ ñ hn̄te ꝯriū. h̄ āt ꝑficiᷣ forma hn̄te ꝯriū ꝛ nō ꝯplēte totū appetitū: qḋ ſatis declaraᷣ ex eoꝝ motib⁹. nā mot⁹ ſupceleſtiū q̄ ē circularꝭ ē motus nō hn̄s ꝯriū: vt ꝓbaᷣ in p̄ celi ꝛ mūdi. mot⁹ vō īferioꝝ iſtoꝝ q̄ ē rect⁹ vt ibidē oñdiᷣ ē hn̄s ꝯriū: qr̄ cū nā diffiniatur ꝑ ꝯpatōem ad motū: vt pȝ ex 2°. phicoꝝ. nā celeſtis nō hēbit ꝯriū: ꝛ forme ī ea recepte carebūt ꝯrietate: ſȝ nā hic īferi⁹ hēbit ꝯriū ꝛ forme ī ea recepte hēbunt ꝯrietatē. dr̄e qdē ꝙ aliq̄ forma realis recipiaᷣ ī nā hn̄te ꝯriū: ꝛ ei nihil ꝯrieᷣ ē dr̄e oppoſitū in adiecto: cū oē qḋ recipiᷣ ī aliq̄ recipiaᷣ in eo ſ̄ȝ modū rei recipiētis: ꝛ ñ ſ̄ȝ modū rei recepte. lumē āt in aere: qꝛ nō hȝ ꝯriū: qḋ ſatis declaraᷣ ex eo qḋ ſe mltiplicat ī iſtāti ñ hēbit eē reale: ſȝ ītētiōale. nō ē. n. ītelligibile ꝙ lumē recipiaᷣ in nā hn̄te ꝯriū ꝛ hēat eſſe reale. ꝛ tñ ꝯrietate careat: oppoſita āt his ñ ē difficile ſoluere. naȝ cū dr̄ ꝙ forma ītētōalis ñ denoiat. dici pōt ꝙ intētio ſi ſit debil̄ forte ñ denoiabit: tñ ſi ſit fortis ḋnoiat vt ſi radÿ ſolares trāſeunt ꝑ vitꝝ coloratuȝ in terra vel in aliqua parte oppoſita. apparebit talis color qualis inenitur in vitro ꝛ apparebit. tunc terra crocea vel viridis ſecundū colorē vitri: ille itaqȝ color deriuatus per ſolares radios denominabit nō obſtāte ꝙ habet eē intētōale. phꝰs tñ in ca° illo. ꝙ āt nō ſit ſenſus: largius loqᷣ in hac mā. ꝯcedit. n. viſionē qḋdāmō coloratā eē. ꝯſtaᷣ aūt ꝙ color in viſu nō hȝ eē

niſi itētionale:q̄re ſi ſm pħm poſſum⁹ ɔcedere viſionē coloratā eſſe:oꝫ ꝙ ab intētione coloris dicat̄ aliqd colorantū.fiet itaqꝫ denoiatio nō ſolū ſm eē reale:ſꝫ ēt ſm intentiōale:poterit ḡ aer dici lucidus vel illumiat⁹ q̄uis lumē in ipſo hēat itētionale eē.qḋ ꝟo addebat̄ de trāſmutatione:qꝛ ꝙ hꝫ intētionale eē nālē trāſmutationē nō efficit in ſequenti q̄ōne lucidius diſſoluet̄.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtrū lux in ſole ſit vt⁹actiua ei⁹:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ vt⁹actiua trāſmutat realr̄.lux āt vt dcm̄ ē hꝫ eē in medio itētioālr̄.ḡ ⁊c. ¶ In ɔ̄riū eſt: qꝛ tota ſcīa de aſpectib⁹ vr̄ in h̄ ſuſtentari. ꝙ ſm diuerſitatē radioꝝ reflexiōis ⁊ incidētie fiat maior ⁊ minor ignitio in iſtis inferiorib⁹ ꝙ nō eēt niſi mediātib⁹ radijs:⁊ ꝑ ɔ̄ñs mediāte luce fieret realis trāſmutatio in iſtis inferioribus:ſed ſi illud qḋ realr̄ tranſmutat eſt ꝟtus actiua.opꝫ ꝙ lux ſolis virtutē actiuaꝫ denominet. ¶ Dicendū ꝙ de q̄ſito poſſemus faciliter euadere dicendo ꝙ lux in medio hꝫ eſſe intentiōale. ⁊ ꝑ h⁹ intētiōale eſſe ſm nām nō fit realis trāſmutatio:ſꝫ aliqd aliud ɔiunctuꝫ eſt illi intētiōi a quo h̄ iſeriora realiter tranſmutant̄ ſicut ponit exemplū pħs de tonitruo. dicēs ꝙ tonitruū ſcindit ligna:ſed hoc nō facit tonitruū:qꝛ ſonus: ſed rōne motus q eſt ei ānexus ⁊ cōiunctus. dici itaqꝫ poſſet ꝙ ſicut ſiml̄ cū ſono hꝫ eſſe motus a quo fit trāſmutatio realis: ita ſimul cū luce a ꝟtute ſolari fit aliq̄ realis trāſmutatio in ſpā actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ.ſubtilius tñ ſpeculātes dicere poſſumus ꝙ q̄ diuidunt̄ in iſeriorib⁹ in ſupiorib⁹ vniunt̄ vt q̄ diuidunt̄ in corpe vniunt̄ in aīa:q̄ diuidunt̄ in aīa vniūtur in intelligētia:q̄ diuidunt̄ in itelligētia iferiori vniunt̄ in ſuperiori:⁊ que vlr̄ diuidunt̄ in reb⁹ cauſatis vniunt̄ in cauſa pma: ⁊ qꝛ ſic vniuerſaliter videmus veꝝ eſſe ꝙ q̄ diuidunt̄ in iferioribus in ſupiorib⁹ vniunt̄:dicere poſſumus ꝙ que diuidunt̄ in iſtis iferioribus vniunt̄ in celo. videmus autē ꝙ in reb⁹ corꝑalibus diuerſe forme pticulares ⁊ ſignate reperiunt̄.que ḡ in iſtis iſeriorib⁹ hñt eſſe diuerſum vniunt̄ in intellectu vel in aīa:qꝛ in intellectu nō hñt eſſe diuerſe forme pticulares:ſed q̄cquid itellectus itelligit:itelligit per ſpēs abſtractas ab h̄ ⁊ nūc. ¶ Rurſuꝫ intelligētie intelligūt ꝑ vliores ſpēs q̄ȝ intellectus noſter.q̄ ergo diuidunt̄ intellectu nr̄o vniunt̄ in itelligētia:⁊ qꝛ intelligentia ſupior hꝫ pauciores ſpēs ⁊ vliores q̄ȝ iferiores que diuidunt̄ in itelligētia iferiori vniunt̄ in ſupiori. de⁹ aūt ipē ꝑ ꝑ ſuam eſſentiā oīa cognoſcit:⁊ in cuius eſſentia oēs perfectōes vniunt̄ que hñt diuerſuꝫ eſſe in alijs vniunt̄ in eo.q̄re ſi h̄ eſt vlīs maxima vt dicebat̄ ꝙ que diuidunt̄ in iſtis iſerioribus vniunt̄ in ſupioribus: hñ dcm̄ eſt ꝙ que diuidunt̄ in iſtis corporib⁹ vniunt̄ in celo. videmus aūt in iſtis corꝑibus ꝙ q̄litates actiue: vt caliditas ⁊ frigiditas trāſmutāt mā̄ꝫ realiter.q̄litates ꝟo viſibiles vt albedo ⁊ nigredo trāſmutāt intētionaliter.nix ḡ qꝛ frigida eſt trāſmutat aerē realiter:ſed qꝛ alba trāſmutat ipꝫ intentionaliter.per aliā ḡ qualitatē trāſmutat intentōaliter.⁊ per aliā realiter.Sol ꝟo ⁊ ſuperceleſte corpus: qꝛ eſt altior iſtis inferiorib⁹ hꝫ illa ꝑ vnam qualitatē ⁊ ꝑ vnam formā:que hñt h̄ inferiora per plures q̄litates ⁊ ꝑ plures formas.iſta.n.inferiora ꝑ aliam ⁊ aliā qualitatē imutant viſum ⁊ tactū: vt nix ꝑ frigiditatē imutat tactū: per albedinem viſum:ſed ſol ꝑ vnicā ſuam q̄litatē calefacit aereꝫ ⁊ imutat tactū ⁊ illuminat ipm ⁊ imutat viſuꝫ. lux ḡ in ſole pōt dici virtus actiua ei⁹ ⁊ virtus actiua ſolis lux nominari pōt:non tñ eſt ꝑpter hoc dōm ꝙ lux in medio hꝫ eſſe reale:qꝛ virtus actiua ſolis: vt illumiat:trāſmutat itentionaliter:ſꝫ vt tale facit: trāſmutat realiter: ꝑpter qḋ calor erit in medio realr̄:ſed nō lux:vnica itaqꝫ ꝟtus ſolis multos effectus hꝫ i hec iferiora: qꝛ ea calefacit ⁊ illumiat:verūtñ qꝛ ſupceleſtia cū iferioribus magis cōicant in q̄litatibus viſibilibus q̄ȝ in alijs. lꝫ illa virtus actiua ſolis poſſit dici formalr̄ lux:non tñ pōt dici formalr̄ calor:ſed effectiue tm̄:qꝛ in q̄litatibus tāgibilibus hec iferiora cū ſuperiorib⁹ formalr̄ cōicare nō pñt.illa itaqꝫ ꝟtus ſolis aliquo modo eſt nobis nomiabilis vt illumiat ⁊ imutat viſum ⁊ trāſmutat itentionaliter: neſcimus tñ eā ꝑprie noīare vt calefacit ⁊ imutat tactū ⁊ tranſmutat realr̄. q̄liter aūt fieri poſſit ꝙ q̄litates tangibiles trāſmutant realr̄: cuꝫ h̄ ſit cōe omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuus ſpērū ſine mā: ifra dicetur:nūc aūt in tantū dcm̄ ſit ꝙ q̄litates viſibiles trāſmutant itentionaliter: tangibiles ꝟo tranſmutāt realr̄: ⁊ qḋ hec iferiora faciūt ꝑ plures q̄litates ſol facit ꝑ vnicā virtutem:ſiue ꝑ vnicaꝫ q̄litatē.virtus.n.actiua ſolis calefacit aerē ⁊ tranſmutat realr̄ ⁊ illuminat ipꝫ: ⁊ tranſmutat itētōaliter. tñ vt ſupra dicebat̄:nō ꝑpter hoc debem⁹ cōcedere ꝙ lux ſit realr̄ i medio: ſed ꝙ calor: qꝛ nō trāſmutat̄ realr̄ aer vt illumiat̄:ſed vt calefit ⁊ vt ignit̄. que aūt obiecta ſunt ɔ̄ ꝑfata ſoluta ſunt ꝑ iam dicta.

Nunc aūt primum de ſono ⁊ olphatu determinemus. Eſt aūt duplex ſon⁹. hic quodā.n.actu qdē:ali⁹ aūt potentia. Alia.n.nō dicimus hēre ſonū. Cō.77

¶ Poſtquā pħus determiauit de viſibili: in pte iſta determinat de audibili:circa qḋ duo facit:qꝛ pmo determiat de ſono vlr̄.ſecūdo determiat de q̄dā ſpē ſoni que dr̄ vox ibi (Uox aūt eſt ſonus)Circa pmuꝫ tria facit:qꝛ pmo determinat de ſono qd eſt ⁊ q̄uo hꝫ gnāri. 2° determinat de eo ꝑut hꝫ imutare mediū ⁊ organum.3° determiat de ſono quātū ad dr̄ntias eius.2ª ibi(Uacuū aūt recte dr̄)3ª ibi. (Differētie aūt ſonantiū)circa pmū tria facit: qꝛ pmo cōtinuat ſe ad dicēda.⁊ oñdit quot modis pōt accipi ſonus. 2° qḋ dixerat manifeſtat ꝑ exēpla.3° determiat de ipſa generatōe ſoni oñdens q̄liter hꝫ generari ⁊ fieri ſonus.2ª ibi (Ut ſpongiā ⁊ lanā)3ª ibi(Fit aūt qd ſm actū)dicit ḡ ꝙ nunc aūt ſup.poſtq̄ȝ determinauimus de viſu:pmo determinemus de ſono ⁊ de olphatu.⁊ de ſono ſup.puſq̄ȝ de olfactu:⁊ ſubdit ꝙ ē aūt duplex ſonus: qꝛ h̄ qdē eſt actus q̄daꝫ:qꝛ aliqua hñt ſonū in actu:alius aūt eſt ſonus in potētia.alia.n.nō dicimus hr̄e ſonū ſup.neutro mō. ¶ Nōn⁹ āt pħm inuere i lr̄a talē diſtictōeꝫ ꝙ aliq̄ hñt ſonū i actu aliq̄ in potētia aliq̄ neutro mō vel qḋ idē ē in aliqb⁹ eſt ſonus formalr̄ ⁊ in actu:in aliqb⁹ ꝟo in potētia ⁊ ꝟtute.in aliquib⁹ qdē nullo mō. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut ſpongiā:lanam: ⁊ pilos. Quedam auteꝫ habent vt es: ⁊ quecunqꝫ plana: ⁊ lenia ſunt: quoniā poſſunt ſonare. Hoc aūt eſt ipſius medij: ⁊ auditus facere ſonum actu.

¶ Qḋ dixerat manifeſtat ꝑ exēpla.d.vt ſpōgiā ⁊ lanaꝫ ſup. dicim⁹ eē talia q̄ nullo⁹ hñt ſonū.q̄dā.n.q̄n pñt ſonare habēt ſonuꝫ i potētia vt es:⁊ q̄cūq̄ ſūt lenia ⁊ plana.⁊ ſubdit ꝙ h̄ āt qḋ ē facere ſonū actu ē ipſi⁹ medij ⁊ audit⁹. mediū ḡ ⁊ organū audit⁹ hꝫ ſonū in actu.cor.dura vt es ⁊ argētū hñt ipꝫ i potētia.mollia ꝟo vt lana ⁊ ſpōgia neutro mō.

Dubitaret forte aliqs i q̄ ſit ſon⁹ tāq̄ȝ in ſubo:⁊ vr̄ ꝙ ſit i corpe ſonāte.nā i eo ē ſon⁹ qḋ ē audibile vel qḋ audit̄:ſꝫ ipꝫ corp⁹ ſonās dr̄ audiri. dicim⁹ .n.nos audire cāpanā vel timpanuꝫ.ḡ in talib⁹ hꝫ eē ſon⁹. ¶ P̄.cū aliqḋ ē i potētia ad aliud: ſi illud fiat i actu erit i eo tāq̄ i ſubo vt ſi corp⁹ aliqḋ ē i potētia ad motū ſi mot⁹ ille fiat actu erit i illo corpe tāq̄ i ſubo:q̄r cū i erc: ⁊ i alijs corpib⁹ dur̄ſ ſit ſon⁹ i potētia.ſi fiat ſon⁹ i actu erit i eis formalr̄ ⁊ tāq̄ i ſubo. ¶ In ɔ̄riū ē pħs in lr̄a q vult ꝙ hr̄e ſonum in actu:⁊ ꝑ ɔ̄ñs habere ipſum formaliter ſit ꝑprium ipſi⁹ medij: ⁊ ipſius auditus. ſon⁹ ḡ formalr̄ nōeſt in ipſo

ere nec in argēto ſonās: ſʒ ē in aere vel ī ipſo orgāo audit⁹. ¶ Dōʒ ꝙ ſonus vel eſt ipa fractio corpis rarefactibilis ꝛ ꝯdenſabilis: vel eſt aliqd īſepabiliter ānexū hꝰ fractioni. ꝯſtat āt ꝙ fractō nō ē in corpe frāgēte: ſʒ in fracto. corpa ḡ ſolida ſe adiuicē ꝑcutiētia ꝛ faciētia ſonū mouēt ꝛ frāgūt aerē. fractio itaqꝫ ſic in ſubo eſt in aere: nō in illis corpibꝰ duris: q̄re ꝛ ſonꝰ formalr̄ ꝛ vt in ſubo erit ī aere ſiue in ipo corpe rarefactibili ꝛ cōdēſabili. dicemus ḡ ꝙ ſic ſanitas q̄ eſt adeq̄tio hūoꝝ formalr̄ ꝛ vt in ſubo ē in ipſo corpe aīa‑lis: ſiue ī ipſis hūoribꝰ: v̄tualiter aūt ꝛ vt in cā eſt in ipo cibo vel in ipa potōe: ſic ſonꝰ formalr̄ ꝛ vt ī ſubo ē in ipſo aere: v̄tualr̄ aūt ꝛ vt in cā ē in corpibꝰ duris ꝛ leuibꝰ frāgēti‑bus ꝛ expellētibꝰ aerē. dicet̄ itaqꝫ cibꝰ aliqs bn̄ ſanus vel potio bn̄ ſana: nō ꝙ aliqd ſanitatis formalr̄ ſit ī cibo vel ī potiōe: ſʒ ꝑ tāto h̄ dcm̄ ē: qꝛ illi cibo vel potiōi ꝯpetūt bn̄ hūores eq̄re. ꝛ bn̄ ſanitatē efficere. ſic dicet̄ argētū vel es: vl̄ cāpana vel chorda vel aliqd taliū bn̄ ſonās: nō ꝙ ſonꝰ ſit ī eis formalr̄: ſʒ qꝛ talia bn̄ pn̄t frāgere ꝛ mouere aerē: qd̄ faciēdo cauſant ꝛ efficiūt ſonū: qd̄ aūt obyciebat̄ ꝙ dr̄ cāpana aliq̄ bn̄ audibilis ꝛ es aliqd̄ bn̄ audibile plana eſt ſolo. nā aliqd bn̄ audibile dici pōt: vel qꝛ in ſe formalr̄ hʒ ſonū bn̄ mouentē auditū. ꝛ ſic aer bn̄ tractꝰ ꝛ bn̄ motus ē bene audibilis. Rurſus pōt dici aliqd bn̄ audibile: nō qꝛ in ſe hēat formalr̄ talē fractōēʒ ꝛ taleʒ ſonū: ſʒ qꝛ bn̄ cāt ꝛ efficit ipʒ: ꝙ v̄o addebat̄ de hn̄te ſonū in potētia expōit̄ a magis. ꝙ aliq̄ dn̄tur ſonare: qꝛ hn̄t ſonū ī potētia: vt cāpa‑na dr̄ aliq̄n ꝙ bn̄ ſonat q̄uis certe actu n̄ ſonet: ſʒ dr̄ talis eſſe: qꝛ pōt bn̄ ſonare. h̄ aūt lʒ ſit q̄dā v̄itas: nō tn̄ vr̄ ire ad mētē ph̄i. vr̄. n. ph̄s ꝑ eodē accipe hr̄e ſonū in actu qd̄ ha‑bere ipm formalr̄: ꝛ hr̄e ipʒ potētia qd̄ hr̄e ipʒ v̄tute ꝛ cā‑liter in cāpana. ḡ vel in ere ē ſonꝰ in potētia ſic aliqd eſt in potētia agētis: qꝛ agēs pōt illud efficere: ſic ꝛ ſonus eſt in potētia cāpane: qꝛ cāpana pōt ſonū facere. ꝛ h̄ vr̄ eſſe iten‑tio ph̄i dicentis ꝙ es ꝛ q̄cūqꝫ cor. plana ꝛ leuia hn̄t ſonū ī potentia: qꝛ pn̄t ſonare. i. pn̄t ſonuʒ efficere ꝛ cāre: q̄r ſicut aliqd hʒ ſanitatē formalr̄ ꝛ in actu vt corpꝰ aīalis qd̄ ſana‑tur: aliqd̄ v̄o hʒ eā cālr̄ ꝛ v̄tualiter vt cibꝰ q̄ ſanat. aliqd āt neutro mō vt id qd̄ nec ſanat nec ſanat̄: ſic aliqd hʒ ſonū ī actu ꝛ formalr̄ vt aer q̄ frangit̄: aliqd v̄o hʒ ipʒ v̄tualr̄ ꝛ cauſalr̄ vt es vel aliqd̄ corpꝰ planū ꝛ lene qd̄ frāgit aereʒ. aliq̄ v̄o neutro mō vt coꝝ. mollia vt ſpōgia ꝛ lana q̄ nec ſic frangunt̄ vt in eis ſit ſonus formalr̄ nec ex eoꝝ ꝑcuſſione ſic frangit̄ aer: ꝙ poſſint ſonū efficere vel cāre.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ in corpibꝰ mol‑libus poſſit eſſe aliq̄ mō ſonus. ꝛ vr̄ ꝙ nō: qꝛ vt pʒ ꝑ iā dicta talia neutro mō hn̄t ſonū. ¶ P. ad hoc idē facit textus ph̄i dn̄tis. q̄dā hr̄e ſonū in potētia. q̄dā in actu. q̄dā v̄o nō hr̄e ſonū: ꝛ ponit exemplū de corpibꝰ mol‑libus vt de lana ꝛ ſpongia. ¶ In ꝯriū eſt: qꝛ aliq̄ cor. mol‑lia ſunt q̄ ſi diuidant̄ ꝛ ſcindant̄ ſonū faciunt: vt pʒ de ſciſ‑ſura pāni. ¶ Dōm ꝙ ſm iaʒ dicta vr̄ fieri dubiū in q̄ſito. vtꝝ in corpibꝰ mollibus vel ēt in corpibꝰ duris poſſit eſſe ſonꝰ formalr̄. nā ſi ſonus ē aliqd ānexū fractōi: ꝯtigit ipſa cor. dura frangi ꝛ facere ſonū: ꝛ ēt mollia ꝯtigit frāgi ꝛ ha‑bere ſonū. nō. n. ſolū pānus ſciſſus q̄ eſt qd molle: ſed ēt li‑gnū fractū qd̄ eſt qd duꝝ facit ſonū: q̄re cū fractio ſit for‑malr̄ ī ligno fracto. ꝛ ſciſſura in pāno ſciſſo ē in eis forma‑liter ſonꝰ. Sciēdū ḡ ex fractōe ſic fieri ſonū: qꝛ nā n̄ patit̄ vacuū: imo cū ſit triplex tractꝰ a calo ꝛ a vacuo a tota ſpē. tractꝰ a vacuo. i. tractus ne ſit vacuū hʒ Aui. ē fortior cete‑ris. dr̄. n. adeo eē fortl̄ talis tractꝰ: ꝛ adeo nām abhorrere vacuū ꝙ ſi fieret vacuū ꝛ n̄ poſſʒ ꝑ aliō r̄pleri: ꝙ trahere‑tur celū ad replendū illud: vt Aui. inuit: ꝑ quā aūt nāʒ fie‑ret ille tractus ī editōibꝰ q̄s fecimus ſup 4ᵒ phy. in ca. de vacuo diffuſius diximus. in pn̄ti aūt ſcire ſufficiat hꝰ tra‑ctū vehementiſſimū eſſe: cū ḡ ſcindit̄ lignū vel pānus vel aliqd̄ tale corpus: qꝛ ꝑtes corpis ſciſſi velociter apiunt̄ ne ſit ibi vacuū vndiqꝫ trahit̄ ꝛ cōcurrit aer: ex quo tractu ꝛ ꝯcurſu velociter facto ꝑtes aeris adiuicē ſe collidūt ex q̄ colliſiōe gn̄at̄ ſonus: ꝛ inde ē ꝙ ſm aliū ꝛ aliū modū fra‑ctionis aliter ꝛ alr̄ attrahit̄ aer: ꝛ fit alia ꝛ alia colliſio. ꝛ ꝑ ꝯn̄s fit aliꝰ ꝛ alius ſonus. nō q̄lʒ ḡ: fractio hʒ formalr̄ āne‑xuʒ ſonū: q̄re lʒ frangat̄ lignū: fractio tn̄ ligni nō hēbit ſo‑nū ānexū formalr̄: ſʒ cāliter ꝛ lignū fractū hēbit ī ſe ſonū cāliter nō formalr̄. nā vt dicebat̄ ꝑ tāto fit ibi ſonꝰ inq̄tū aer attractus collidit̄: ex q̄ colliſione reſultat ſonꝰ. in aere ḡ vbi ē illa colliſio formalr̄ hēbit eſſe formalr̄ ꝛ ſonus: cū ḡ q̄rit̄ vtꝝ cor. mollia vt pānus vel ſpongia hēant in ſe ſo‑nū pʒ ꝙ formalr̄ nō: ſʒ ſi q̄rat̄ vtꝝ hēant ipm cālr̄ pʒ ꝙ ꝑ ſe nō: qꝛ ex eoꝝ colliſiōe nō ſic expellit̄ aer vt inde cauſet̄ ſonꝰ: qꝛ corpibꝰ mollibꝰ adiuicē colliſis: vel nullus vl̄ val‑de debilis ſonꝰ ide cāt̄: ſʒ tn̄ ꝑ accn̄s inq̄tū ꝑ eoꝝ ſciſſurā attrahit̄ aer ne ſit vacuū ex q̄ attractiōe collidit̄ aer ꝛ fit ſonꝰ: pn̄t dici talia ꝑ accn̄s cāre ſonū. veꝝ qꝛ ea q̄ ſ̄t ꝑ acci‑dens nō ꝓprie ſunt de ꝯſideratōe artis. iō dcm̄ eſt: talia n̄ hr̄e ſonū: qꝛ nec hn̄t ipm formalr̄ nec cāliter ꝑ ſe: lʒ hēant ipm cāliter: ꝛ ꝑ accn̄s. ꝛ ſi ꝑ ſe aliq̄ mō ſonū faciunt nō bn̄ ſonāt vel ſurdū faciūt ſonū: q̄re dn̄r nō hr̄e ſonū ꝓꝑe. obie‑cta aūt ſoluta ſunt ꝑ iā dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Fit aūt ſm actum ſemper ſonus alicuius ad aliqd: ꝛ in aliquo. Percuſſio. n. eſt faciēs. vn̄ impoſſe eſt cū ſit vnum facere ſonuʒ. Alteꝝ. n. eſt verberans: ꝛ qd̄ verberatur.** Cō. 78

¶ Determiāt de gn̄atōe ſoni: circa qd̄ duo facit: qꝛ p̄ deter‑miāt de gn̄atōe ſoni ſimplr̄. 2ᵒ determiāt de gn̄atiōe ſoni q̄ fit ex reuerberatōe: ſiue determiāt de gn̄atiōe ſoni q̄ dr̄ echō ibi (Echō āt fit) circa pꝰ duo facit: qꝛ p̄ ꝓponit qd̄ ī‑tendit. 2ᵒ declarat ꝓpoſitū ibi (Quare ſonās ad aliqd) di‑cit ḡ ꝙ ſemꝑ aūt fit ſonꝰ q̄ ē ſm actū alicꝰ v̄berātis ad ali‑qd v̄beratū ī aliq̄ vt lapis ad aliū lapidē colliſus vel ꝑcuſ‑ſus ī aliq̄ vt in aere facit ſonū. iō ſubdit ꝙ ꝑcuſſio facit ſo‑nuʒ. vn̄ impoſſibile eſt cū vnū ſit ſonū fieri: qꝛ alteꝝ ē qd̄ verberans ꝛ alteꝝ qd̄ verberatur.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ oporteat eſſe plura ad hoc ꝙ fiat ſonꝰ. ꝛ vr̄ ꝙ n̄: qꝛ motꝰ corri‑gie vl̄ v̄ge in aere facit ſonū: lʒ corrigia ad nihil aliud ꝑcu‑tiat̄. vt ꝯmē. ait. ¶ In ꝯriū ē ph̄s. ¶ Dōʒ ꝙ cū v̄ga ſcidit aerē: aer ſciſſus ſe ꝯgregat ꝛ reſiſtit v̄ge: ita ꝙ aer in tali ſo‑no fungit̄ vice duoꝝ: qꝛ ꝯgregatꝰ reſiſtēdo v̄ge ſe hʒ tāq̄ ꝑcuſſum: ꝛ ēt ſe hʒ tāq̄ mediū ꝛ tāq̄ id in q̄ fit ſonꝰ. v̄ga ḡ ꝑcuſſa ad aerē in aere ſonū facit: q̄re aliq̄ mō ſūt ibi oīa il‑la: qꝛ ibi ē ꝑcuſſio alicꝰ ad aliqd ꝛ ī aliq̄. ¶ Deide cū dic̄.

¶ **Quare ſonās ad aliqd ſonat. tangit. n. aliqd: qn̄ aūt ictu tāgit̄ ſonat. Ictꝰ āt fit ſine motū.**

¶ Manifeſtat qd̄ dixerat. dixerat. n. ꝙ ad ſonū ōbēt ꝯcur‑rere. v̄berās ꝛ v̄beratū ꝛ mediū ī q̄ fit tal̄ v̄beratio. tria ḡ fac: qꝛ p̄ ōndit q̄uo req̄rit̄ mediū in q̄ fit. 2ᵒ q̄uo req̄rit̄ ibi v̄berās ꝛ v̄beratū. 3ᵒ māifeſtat quō req̄runt̄ ibi oīa iſta. 2ᵃ ibi (Sic aūt diximꝰ) 3ᵃ ibi (Ampliꝰ audit̄) dic̄ ḡ. q̄r ſonās ad aliqd ſonat. nā ſonās tāgit aliqd: cū āt ictu tetigerit ſo‑nat: ictꝰ aūt nō fit ſine motu. ꝛ motꝰ: vt ſupplet cōmētator nō fit ſine medio: qꝛ in vacuo vt Cōmē. ait n̄ pōt fieri mo‑tus: cū declatū ſit h̄ in ſmonibꝰ vl̄ibꝰ. i. in 4ᵒ phy. ¶ No‑tādū āt viʒ rōnis hꝰ ī h̄ ꝯſiſtere: qꝛ ſonꝰ n̄ fit ſine ictu: ictꝰ nō fit ſine motu. motꝰ vt ſupplet ꝯmētator nō fit ſine me‑dio. ḡ ad ſonū req̄rit̄ mediū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sicut aūt diximus nō ꝯtāgentium ictus eſt. Nullū. n. ſonū faciūt pili: ꝛ ſi ꝑcutiunt̄: ſʒ es: ꝛ q̄cūqꝫ lenia: ꝛ ꝯcaua ſunt: es qdē: qm̄ lene eſt:**

cōcaua aūt ex repercuſſione faciūt multos ictus poſt primū in poteti exire qḋ motū eſt.

¶ Declarat quō regrit̄ ad ſonū vberās ⁊ vberatū oſtdēs: ꝙ vberās ⁊ vberatū n̄ debēt eē corpa q̄liacūq3:ſ3 dbēt eē dura ⁊ plana vel dura ⁊ ꝯcaua. iō ait ꝙ ſic aūt diximus ſonus nō ē ictus corpoꝝ ꝯtingētiū. i. corpoꝝ quorūcūq3: q2 pili ⁊ ſi ꝑcutiant̄ nullū faciūt ſonū: ſ3 q̄cūq3 corpa ſunt lenia. i. plana ⁊ ꝯcaua ſup. ſi ſint dura faciūt ſonū. ⁊ ſubdit ꝙ eſ qḋ qm̄ eſt lene facit ſonū: ſ3 ꝯcaua faciūt ſonū. q2 ex repcuſſiōe faciūt multos ictus poſt p̄mū ictu3 in potenti exire corpus aereū qḋ motū eſt. ¶ Notādū aūt ꝙ corp⁹ bn̄ ſonās vel o3 eē regulare ⁊ planū ita ꝙ poſſit multū aere3 ꝑcutere ⁊ expellere. vel o3 ꝙ ſit ꝯcauū ita ꝙ recludat̄ ibi aer ⁊ faciat multas vberatiōes ⁊ ictus. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.79 ¶ Ampli⁹ audit̄ in aere ⁊ i aq̄: ſ3 min⁹ i aq̄: n̄ eſt āt ſoni ꝓpri⁹ aer: neq3 aq̄. S3 op3 firmoꝝ fieri repcuſſionē adiuicē: ⁊ aera. Hoc āt fit cu3 permaneat ꝑcuſſus aer: ⁊ n̄ ſoluat̄. vn̄ ſi velociter ⁊ fortiter ꝑcutiat̄ ſonat. O3.n. ꝑoccupare motū ferietis fracturā aeris: ſic̄ ſi cōgregatiōe3 aut cumulū lapilloꝝ ꝑcutiat aliq̄s latū velociter.

¶ Oñdit quō oīa h̄. v3. mediū ⁊ vberās ⁊ vberatū regrūtur ad auditū dicēs. ampli⁹ audit̄ aliqd in aere ⁊ in aq̄ ſed minus in aq̄ q̄̄ in aere. h̄ āt dicit q̄tū ad mediū in quo fit auditus. ⁊ ſubdit ꝙ nō ē aūt ſoni ꝓpri⁹ ſup. effectus aer n3 aq̄: ſ3 o3 firmoꝝ ꝑcuſſionē fieri adiuicē: ⁊ h̄ ad aerē. declarata ſunt ḡ oīa illa q̄ regrunt̄ ad auditu3: q2 regrit̄ ibi aer vel aq̄ tāq3 mediū ⁊ regrunt̄ ibi firma ⁊ ſolida tāq3 ſe ꝑcutientia. ⁊ ſubdit ꝙ fit autē h̄. i. fit ſonus ex percuſſione firmoꝝ adiuicē ad aerē. cu3 aer ꝑcuſſus maneat ⁊ nō ſoluat̄. vn̄ ſi aer velociter ⁊ fortiter ꝑcutiat̄ ſonat: q2 motū feriēt̄ o3 ꝑoccupare. i. ꝑuenire fractura3 aeris. accidit ḡ h̄ ſicut ſi aliq̄s ꝑcutiat ꝯgregationē aut cumulū lapilloꝝ. ¶ Notādū aūt ꝙ nec aq̄ nec aer ē ꝓpri⁹ effectus ſoni. ſunt autē talia mediū in ſono: ⁊ ſunt ea in q̄bus formalr̄ pōt eē ſon⁹. ea tn̄ q̄ hn̄t cāre ⁊ efficere ſonū o3 eē dura ⁊ reſiſtentia: cuiuſmodi ſunt es argētū ⁊ alia corpa ſolida ⁊ firma. pt itaq3 ex ꝑcuſſiōe ad aerē cāri ſon⁹: ſic̄ p3 ḋ v̄ga ducta p aerē. reſiſtit ḡ aliquo⁹ aer. ſ3 q2 nō bn̄ reſiſtit dr̄ ex ꝑcuſſiōe ad ip3 nō ꝓprie. i. nō bn̄ fieri ſon⁹. ¶ Nōn͞m ēt ꝙ f3 ꝯmētatorē: o3 motū corpis ꝑcutiētis ita velocē eē ꝙ ꝑueniat fracturā aeris. nā ſi q̄s plane pōneret vnū corp⁹ ſolidū ſupra aliō: aer frāgeret̄ ⁊ cederet abſq3 violētia: ⁊ n̄ faceret ſonū: o3 itaq3 ita velociter fieri illū ictū ⁊ illū īpetū: ꝙ ꝑueniat̄ fractura aeris. i. ꝙ ꝑcutiat̄ aer añq3 ſoluat̄ ⁊ frāgat̄. ¶ Nōn͞m ēt ꝙ ſile ē de corpib⁹ ſe ꝑcutiētib⁹ faciētib⁹ ſonū: ⁊ de aceruo lapidū ꝑcuſſo velociter lato. nā ſi q̄s ꝑcuter3 aceruū lapidū: ita lēte ꝙ lapides n̄ velociter ferrent̄: ⁊ nō facerēt violētiā aeri n̄ fier3 ibi ſon⁹: ſ3 ſi aceru⁹ lapidū ꝑcuſſus ab aliq̄ velociter ruat ſcindit aerē cū q̄dā violētia: facitq3 ſonū. ſic ſi corpus ꝑcutiēs cū ictu ⁊ ī petu ꝑcutiat ſcidit aerē cū q̄dā violētia. ⁊ fit ibi ſon⁹: q̄re ē quodāmō ſile h̄ ⁊ ibi. ¶ Deīde cū dic.

Cō.80 ¶ Echon autē fit cum ab aere vno facto ꝓpter vas determinās ⁊ ꝓhibens diffundi: iterū aer repellitur ſicut ſpera.

¶ Determīat de ḡnatiōe ſoni q̄ dr̄ echon. circa qḋ duo fac. q2 p̄ fac qḋ dcm̄ ē. 2⁹. ꝓbat ſp̄ fieri echō. ſ3 nō ſp̄ fiat cert⁹ ⁊ manifeſtus ibi. (Ʋīr āt ſp̄.) dic̄ ḡ. ꝙ echō aūt fit cū ab vno. i. ꝯtinuo aere fcō motu pp vas. i. pp obſtaculū dterminās ⁊ ꝓhibēs diffundi. i. ꝓtēdi vlteri⁹ aerē iterū aer ille repellit̄. i. refellit̄ ſic̄ ſpa. ¶ Nōn͞m āt ꝙ ſic̄ cū lapis ꝓycit̄ in aq̄ fiūt ibi circli q̄ ſi iueniāt obſtaculū reflectunt̄: ſic cū aliqḋ corp⁹ ſolidū ꝑcutit̄ ad aliqḋ aliō corp⁹ in aere fiūt ibi circuli q̄ ꝯtinue m̄ltiplicant̄ ⁊ diffūdunt̄: ⁊ ſi circuli illi iueniāt obſtaculū reflectunt̄. accit̄ ḡ in illis circulis ſic̄ accit̄ in ſpera ſiue in pilla q̄ ꝓiecta. ſi iueniat obſtaculū reflectit̄ ⁊ retrocedit. Dupl'r itaq3 ḡnat̄ ſon⁹ in aere. p̄ ex diffuſiōe circuloꝝ. 2⁹. ex reflexiōe eoꝝ. ſon⁹ aūt q̄ ḡnat̄ ex refl'iōe dr̄ echō. ¶ Nōn͞m ēt ꝙ mot⁹ reflexiōis circuloꝝ ē ſilis motui diffuſiōis: q2 eo mō quo diffundunt̄ circli reflectunt̄ ſi iueniāt obſtaculū: ⁊ q2 ex ſili motu cāturſilis ſon⁹: ſeq̄tur ꝙ echō ſit ſilis ſono p⁹us fcō. inde ē ḡ ꝙ cū q̄s loq̄t̄: ⁊ fit echō: vr̄ ei audire ſcḋa3 vocē ſilem p̄me voci. ¶ Nōn͞m ēt ꝙ dr̄ fieri echon pp vas ꝓhibens: q2 l3 ex q̄l3 obſtaculo fiat reflexio circuloꝝ in aere: potiſſime tn̄ fit h̄ q̄n obſtaculū illud ē cōcauū: vt app3 in puteo: ⁊ q2 obſtaculū ꝯcauū h3 q̄dā rōnē vaſis dr̄ echon fieri pp vas ꝓhibēs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̄ aūt ſemp fieri echon: ſ3 nō cert⁹: q2 accidit in ſono: ſic̄ ⁊ in lumie: ⁊.n. lumē ſemp repercutit̄: neq3.n. fieret penit⁹ lumen: ſ3 tenebra extra ſolem: ſ3 nō ſic repcutit̄ ſicut ab aqua: aut aere: aut ab aliquo alio leniu3. Quare tenebra3 facit: q̄ lumen determinamus.

¶ Oñdit ꝙ ſemp fit echon: l3 nō ſemp fiat manifeſtus dī. vr̄ aūt ſemp fieri echō: ſ3 nō ſemp fit cert⁹: q2 accit in ſono: ſic̄ in lumie. ⁊.n. lum̄ ſemp repcutit̄: q2 ſi nō repcuteret̄ nō fieret penit⁹ lumē ex ſolē: ſ3 tenebra. niſi.n. lux reflecteret̄ nō eēt lum̄ niſi in loco quē ſol aſpiceret. alibi āt eēt oīo tenebra ſic̄ in nocte. ſp̄ ḡ fit reflexio lucis. ſ3 nō ſp̄ fit fortis: ſicut fit ab aq̄ aut aere ſiue a cupro: vt h3 lr̄a ꝯn͞t aut ab aliq̄ alio corpoꝝ leniū: q̄re q2 nō ſp̄ fit reflexio fort̄. h̄ ē qḋ fac̄ tenebrā q̄ termiat̄ lumē. ¶ Notādū āt ꝙ ſi rady ſolares ꝯcidāt in aquā vel in es vel ī aliqḋ aliō corp⁹ lene. i. terſu3 ⁊ politū reſultat ex tali reflexiōe q̄dā ſplēdor adeo lucid⁹ ſic̄ ē loc⁹ ille: quē aſpicit ſol. nec vr̄ q̄ſi dr̄ia iter lum̄ ḡnatū p aſpectū ſolis. ⁊ p hō reflexionē: ſ3 tn̄ nō ſp̄ fit reflexio ſic fortis. nā cū arbores faciūt vmbrā in illa vmbra ē aliq̄ reflexio lucis. q2 ſi h̄ nō eēt nullus poſſet legere ad vmbra3 ſic̄ nec pōt legere ī nocte. ſplēdor ḡ fit ex reflexiōe forti: ſ3 vmbra fit ex reflexiōe debili. igit̄ q2 nō ſp̄ ē reflexio fortis ꝯtingit vmbrā fieri q̄ termiat̄ lumē. ꝓtēdit̄.n. lumē vſq3 ad vmbrā ⁊ ibi termiat̄. vult ḡ ph̄s p h̄ ſile ꝙ ſic̄ ſemp reflectit̄ lumē: ſ3 non ſemp eſt reflexio fortis ſic ſemp reflectit̄ aer ⁊ ſemp fit echō: ſ3 q2 nō ſemp ē illa reflexio fortis nō ſemp eſt echon cert⁹ ⁊ notus nec ſemp ꝑſpicimus ipm̄.

Vacuū.n. recte dr̄ ꝓpriū audiēdi: vr̄.n. eē vacuū aer: hoc āt ē faciēs audire cū moueat̄ ꝯtinuus ⁊ vnus: ſ3 ꝓpter id ꝙ frangibilis eſt non ſonat niſi lene ſit qḋ ꝑcutit̄: tunc aūt vnus fit: ſil'.n. ꝓpter planū: vnū.n. ē lenis planī. Cō.81 ¶ Sonatiuū q̄dē igit̄: qḋ motiuū vni⁹ aeris ꝯtinuitate vſq3 ad auditum. Cō.82

¶ Poſtq3 ph̄s determiauit de ḡnatiōe ſoni oñdens q̄liter h3 fieri ſon⁹. in pte iſta: vt dicebat̄ determiat de ſono put h3 imutare me͞m ⁊ organū. duo ḡ fac. q2 p̄ oñdit quō ſon⁹ h3 imutare mediū. 2⁹. declarat quō h3 imutare organum ibi. (Audit⁹.n.) dic̄ ḡ. ꝙ vacuū. i. aer q̄ a m̄ltis appellat⁹ ē vacuū recte dr̄ ꝓpriū me͞m audiēdi ſonū. ⁊ ſubdit ꝙ vr̄ aer eē vacuū. audit⁹ ḡ fit h̄ mō. q2 h̄. i. aer q̄ dr̄ eē q̄d vacuū eſt faciēs audire cū mouet̄ ꝯtinu⁹ ⁊ vn⁹. ſ3 pp id ꝙ aer ē frangibilis. i. cito frāgiblis n̄ ſonat niſi ſit lene qḋ ꝑcutit̄. tc̄ āt q̄n lene ē qḋ ꝑcutit̄: tc̄ fit vn⁹ ſon⁹. ſil'.n. fit ſon⁹ vn⁹ ⁊ vna expl'ſio aeris pp planū. q2 planū. i. ſupficies lenis corpis eſt q̄d vnū: ⁊ q2 o3 eē ſupficie vnā ad h̄ ꝙ moueat̄ aer vn⁹. ⁊ fiat ſon⁹: iō ꝯcludit̄ ꝙ ſonatiuū qḋ. igr̄ ē qḋ ē motiuū vni⁹ aeris ꝯtinuati vſq3 ad auditū: o3.n. aerē motū cōtinuari vſq3 ad

auditū vt pcipiat̃ ſonꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ lȝ nō bñ dcm̃ ē aerē eē vacuū tñ ħȝ hūc mōȝ loq̄ndi: ſm q̄ aer dr̃ vacuū: vacuū ē meᵐ in auditu: qꝛ aer ē meᵐ hꝰ. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ad h ꝙ bñ fiat ſonꝰ corꝰ qđ vberat̃ vel oȝ eē ꝯcauū vl̃ regulare ꝛ planū. rc̃.n.ē planū ꝛ lene qñ vna ps nō ſupemiet alteri. nā ſi hr̄et ſupficiē aſperā ꝛ hr̄et aliq̄s ptes eminētes aer q̄ ē frāgibilis diuideret̃ ſȝ illas ptes eminētes: ꝛ nō faceret ſupficiē vnā. ſi h aūt ꝯtingeret aer nō poſſȝ bñ expelli nec bñ pcuti: ꝛ p ꝯñs nō fieret bñ ſonꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Auditꝰ autem cōnaturalis eſt aeri: ppter id autē qđ in aere eſt: moto exteriori qđ itra mouet̃: ppter qđ q̄dem non vbiqȝ audit aial: neqȝ vbiqȝ trāſit aer. Nō.n. vbiqȝ hȝ aerem mouenda pars: ꝛ aiatū: ſicut pupilla humidum.

¶ Oñſo quō a ſono imutat̃ meᵐ oñdit quō imutet̃ auditꝰ. ¶ Ad cꝰ euiᵈᵉᵐ ſciēdū ꝙ ſicͭ in pupilla ē qđdā hūidū ꝯnāle ſibi: ſic i auribꝰ ē q̄dā aer ꝯnāl̃ auditui. h ḡ mō imutat̃ auditꝰ: qꝛ ſonꝰ imutat aerē exteriorē: q aer exterior imutatꝰ imutat ꝯnālē aerē. ꝛ fit auditꝰ. tria ḡ fac̃. qꝛ p̊ oſtēdit quō imutat̃ auditus. 2ᵒ declarat q̄lis ſit aer imutatꝰ exterior. 3ᵒ manifeſtat q̄lis ſit aer ꝯnālis iterior q imutat̃ ab aere exteriori moto. 2ᵃ ibi. (Per ſe q̄dē igit̃.) 3ᵃ ibi. (Hoc āt eſt in aurib.) Dic̃ ḡ. ꝙ auditꝰ ꝯnālis ē aeri. nā ſicͭ pupilla: vt tāgebat̃: ē ꝯnālis aq̄: ꝛ ē qđdā hūidū aqueū i pupilla: ſic auditꝰ ꝯnālis ē aeri: vel qđ idē ē: nāl̃r organū auditꝰ hȝ q̄ndā ꝯueniētiā cū aere ꝛ i ipo organo hȝ eē q̄dā ꝯnālis aer. ꝛ ſubdit ꝙ pp id āt ꝙ ē ſonꝰ i aere moto exteriori qđ ē itra. i. aer cōnālis q ē itra aurē mouet̃ ab aere exteriori moto: pp qđ q̄dē manifeſte pȝ: ꝙ non vbiqȝ audit aial: nȝ vbiqȝ penetrat aer: qꝛ ps mouēda a ſono. ꝛ ēt ipȝ aiatū nō hȝ vtiqȝ talē aerē ſicͭ pupilla hūidū aqueū ſup. nō hȝ niſi i tali pte. i. i oclo. ſicͭ ḡ n̄ vbiqȝ videmꝰ: qꝛ nō ē vbiqȝ pupilla ꝛ hūidū aqueū: ſic nō vbiqȝ audimꝰ: qꝛ nō ē vbiqȝ organū auditꝰ: nec habemus vbiqȝ ꝯnālē aerē. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 83. ¶ Per ſe q̄dē igit̃ iſonabilis aer: pp id qđ facile ceſſibilis eſt. Cū vero phibet̃ diffluere huiuſmodi motus ſonus eſt.

¶ Oñdit q̄lis ſit aer exterior motꝰ di. ꝙ aer exterior motꝰ eſt inſonabilis. pp hoc ꝙ eſt ceſſibilis. i. facilis diuiſionis: vt habet littera ꝯmēti. ſȝ cū phibeatur diſſoluere hꝰ motus ſonꝰ ē. ¶ Nōnᵐ āt ſonū fieri cū vnū corꝰ vberat aliud. corꝰ ḡ vberās mouet ꝛ frāgit aerē corꝰ v̊o vberatū tȝ aerē ꝛ phibȝ ipȝ ne ĉ facili cedat: qđ cū ꝯtigit motꝰ aeris ſic fcūs ē q̄dā ſonꝰ. ¶ Nōnᵒ ēt ꝙ ex h pōt patere: q̄re v̄ga in aere abſqȝ aᵒ corpe fac̃ ſonū: qꝛ ſi hꝰ v̄ga velociter mouet̃ ꝛ mlͭtoties ſcindit aerē: q pp ſciſſurā fcāȝ fortiꝰ reiungit̃ ꝛ ꝯgregat̃ ꝛ r̄ſiſtit v̄ge: qđ faciēdo fac̃ ſonū.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re aer ſciſſus a v̄ga fortiꝰ ꝯgregat̃ ita vt poſſit reſiſtere v̄ge ꝛ facere ſonū. ¶ Dōȝ ꝙ vt ſupra tāgebat̃ nā nō patit̃ vacuū: q̄re cū v̄ga mouet̃ p aerē ſcidit ipȝ: ꝛ ne ſit vacuū ptes aeris ſciſſe iterū ꝯgregātur ꝛ replēt ſciſſurā illā. igr̃ ſi v̄ga mouet̃ lēte: lēte attrahit̃ aer: pp qđ nec ē ibi reſiſtentia: nȝ ſonꝰ: ſȝ cū v̄ga mouet̃ velociter ptes aeris cū q̄dā velocitate trahūt̃ ꝛ ꝯgregāt̃. ꝛ qꝛ ibi fit fortis attractio: oȝ ibi fieri dēſitatē q̄ndā: pp quā dēſitatē fiet q̄dā reſiᵃ v̄ge ĉnuo mote ꝛ gñabit̃ ibi ſonꝰ. aer ḡ qꝛ de ſe facil̃r cedit: de ſe ē inſonabilis: ſȝ ſi ſonare dȝ: oȝ ꝙ aliq̄đ corpꝰ teneat ipȝ: vt nō pmittat eū ſic facil̃r ceder̃: vl̃ oȝ ꝙ ipemet aer velociter ſciſſus velociter attrahat̃ ꝛ fortiꝰ ꝯdēſet̃ ita vt poſſit reſiſtere ꝛ ſonū facer̃.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū idē ſit ſonꝰ qđ motꝰ aeris. ꝛ vr̃ ꝙ ſic. p phȝ dñtē: ꝙ cū phibeat̃ aer diſſolui hꝰ motꝰ ſonꝰ ē. ¶ In ꝯriū ē: qꝛ ſicͭ ſe hñt he dr̃ie ad illas: ſic ſe hñt he res cꝰ ſūt he dr̃ie ad illa cꝰ ſūt he dr̃ie: ſȝ dr̃ie ſoni nō ſūt dr̃ie motꝰ. ḡ nec ſonꝰ ē idē qđ motꝰ. ꝙ aūt ſic ſit pȝ. qꝛ dr̃ie ſoni ſt̃ acutū: ꝛ graue. dr̃ie v̊o motꝰ velox ꝛ tardū: ſȝ vt ifra i hac lectiōe dicet̃ velox n̄ ē idē qđ acutū ſȝ cāt̃ acutū ex velocitate motꝰ: ꝛ graue n̄ ē idē qđ tādū: ſȝ cāt̃ graue i ſono ex tāditate i motu. itaqȝ ſi dr̃ie ſoni n̄ ſt̃ dr̃ie motꝰ: ſȝ cāt̃ ex illis: ſonꝰ nō erit motꝰ: ſȝ cābit̃ ex ipſo. ¶ Dōm ꝙ motꝰ vt ſupra patuit ē ſenſibile cōe: ſonꝰ āt ē ſēſibile ppꝛiū. igit̃ qꝛ differūt ſenſibilia cōia a ppꝛiis: oȝ ſonū eē aliā rē a motu. dicemꝰ igit̃ ꝙ he ſenſibiles q̄litates cuiuſmōi ſūt ſonꝰ albedo nigredo calitas fritas ex motu cāt̃: dr̃ter tñ: qꝛ aliq̄ cāt̃ ex motu ita ꝙ ceſſāte motu nō ceſſat forma. imo nō ē ꝯpleta forᵃ donec ceſſet motꝰ. nā in talibꝰ v̄ificat̃ qđ dr̃ i de gñatiōe ꝙ hñtibꝰ pñtibꝰ i mā ceſſat motꝰ. hꝰ aūt ſūt q̄litates ſēſibiles alie a ſono. ſonꝰ qđ ſic iducit̃ p motū: ꝙ tñ ceſſāte motu ceſſat ſonꝰ: itaqȝ ſicͭ p ſigillū forᵃ iducit̃ i cera amoto tñ ſigillo remāet figura illa: in aq̄ v̊o ſi apponeret̃ ſigillū coaptaret ſe aq̄ figure ſigilli. amoto tñ ſigillo pp fluxibl̃itatē aq̄ ſtati tolleret̃ ipſſio a ſigillo fcā. ſic ceſſāte motu ceſſat ſonꝰ. dicamꝰ ḡ ꝙ motꝰ ē cā ſoni: ꝛ ē cā aliarū ſenſibiliū q̄litatū: al̃r tñ ꝛ al̃r: qꝛ motꝰ cāt alias ſſibiles q̄litates icq̄tū ille ſt̃ teri motꝰ. ꝛ qꝛ adepto terio oȝ vnā eē pteritā ꝛ ptrāſitā adeptis talibꝰ q̄litatibꝰ oȝ ceſſare motū. Sonꝰ tñ ſic cāt̃ a motu ꝙ motꝰ ē ſubm ſoni. ꝛ qꝛ paᵒ nō pt hr̄e eē pmanēs ſi ſubm hēat eē ſucceſſiuū: oȝ ꝙ ſonꝰ n̄ hēat eē pmanēs: ſicͭ nec motꝰ. ꝛ ceſſāte motu oȝ ceſſare ſonū. nō ē ḡ ſonꝰ idē qđ motꝰ: ſȝ fūdat̃ i motu ꝛ cāt̃ ab ipo. Qđ v̊o dicebat̃ i ꝯriū p phȝ dicētē ꝙ ſonꝰ ē motꝰ. dici dȝ ꝙ illa p̄dicatio nō eſt formalis: ſed cālis. ſic ḡ dr̃ ſonus motꝰ. qꝛ cauſatur ab ipo ſicut i de ſenſu ꝛ ſenſato dr̃ odor fumalis euaporatio: qꝛ cauſatur ex tali euaporatiōe. ¶ Deīde cū dic̃.

¶ Hic aūt ē in auribꝰ edificatꝰ: cū hoc ꝙ imobilis eſt: q̄tenus certe ſentiat oēs dr̃ntias motus. Propter hoc autē ꝛ i aq̄ audimꝰ: qm̄ n̄ igreditur ad ipȝ ꝯnāle aerē. Sȝ neqȝ i aurē pp reflexiones ipſiꝰ. Cū āt hoc accidat: non audit. Neqȝ ſi miringa: ſicut q̄ in pupilla pellis laborat.

¶ Oñſo q̄lis ſit aer exterior. qꝛ ē iſonabilis: oſtēdit q̄lis ſit aer iterior: qꝛ ē imobilis. hȝ.n. aer iterior q̄ndā motū ppꝛiū q̄ ſp mouet̃. dr̃ tñ eē imobilis q̄ntuȝ ad motꝰ exteriores: qꝛ motꝰ ille quē hȝ ē diſſiꝉis ab oībꝰ exterioribꝰ motibꝰ. tria ḡ fac̃. qꝛ p̊ oñdit quō aer ꝯnālis iterior ſit imobil̃. 2ᵒ qđ dixerat māifeſtat p ſigᵐ. 3ᵒ mouet q̄dā q̄ōnē circa ptacta. 2ᵃ ibi (Sȝ ſignū.) 3ᵃ ibi (Utrȝ āt ſonet.) Dic̃ ḡ. ꝙ h āt aer q ē in auribꝰ edificatꝰ cū h. i. pp h ē imobilis. q̄tenꝰ certe ſentiat oēs dr̃as motus. i. oēs dr̃ias ſoni exterioris. q̄diu ḡ manet ille ꝯnāl̃ aer hn̄s motū ppꝛiū ex̄neū ab oī motu exteriori: tādiu ſaluat̃ in nobis auditꝰ: pp h aūt qꝛ ſic ē audimꝰ i aq̄ q̄dā āt textꝰ hñt n̄ audimꝰ i aq̄: ſȝ ē lr̃a falſa. audimꝰ ḡ i aq̄: qđ fit: qꝛ aq̄ n̄ igredit̃ ad ipȝ ꝯnālē aerē: ſȝ nȝ igredit̃ i aurē pp reflexiōes fcās ab aere ꝯnāli. ſȝ cū h accidat ꝙ aq̄ igrediat̃ aial nō audit: ſȝ p̄dit auditū: nȝ ēt audiret ſi miringa. i. ſi pellis cerebri: vt exponit ꝯmē. ſup. ĉſtrueret̃: ſicͭ hō nō videt ſi laboret. i. ſi ifirmet̃ pellis q̄ ē in pupilla. ¶ Notādū āt ꝙ ſicͭ hō amitteret viſuȝ ſi hūidū aqueū qđ ē i oculo p ifirmitatē pellis pupille vel p aliquē aliū mōȝ maculareī vl deſtrueret̃: ſic hō pderet auditū ſi aer q ē nāl̃r edificatꝰ i timpano auditꝰ p itroitū aq̄ i aurē vl̃ p deſtructionē pellis cerebri vel p aliquē aliū mōȝ euaneſceret vel tolleret̃. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſicͭ organū tactꝰ nō ē denudatū ab oī q̄litate ſenſibili: ſȝ ē denudatū a q̄litatibꝰ ſenſibilibꝰ q̄s pcipit: ſic aer ꝯnālis iterior n̄ ē denudatꝰ ab oī motu. ſȝ a motibꝰ exterioribꝰ. hȝ.n. ſp q̄ndā ſuū ppꝛiū motū factū p tot reflexiōes auris ꝙ hoīe exn̄te i aq̄ reflexiōes ille nō permittūt aquā igredi ad aerem connālem. nec etiā pmittūt

ipſam ingredi in aurem. ¶ Deinde cum dicit.

Co. 84 ¶ Sed ſignū eſt audiēdi: aut nō ſonare ſemper aurē: ſic cornu. Semp. n. quodā ꝓprio motu aer mouet in aurib⁹: ſʒ ſonus extrane⁹: ⁊ ꝓprius eſt: ⁊ propter hoc dn̄t audire vacuo ⁊ ſonāti: qꝛ audimus in hn̄te determinatuʒ aerē.

¶ Qꝛ dixerat aerē ꝯnālē eē diſtictū ab aere exteriori ⁊ hn̄e motū diſtictū a motib⁹ exteriorib⁹. ꝓbat h̄ p ſig^m di. ſig^m āt audiēdi p aerē ſic diſtictū ⁊ hn̄tē ſic diſtinctū motū vl̄ ſignū ñ audiēdi ſine tali aere ſic moto ē ſonare aurē ſic cornu. nā ſp aer i aurib⁹ mouet ꝓpo motu: ſʒ pcipim⁹ p h̄ aerē ſonū qꝛ ſon⁹ ē mot⁹ exne⁹. ⁊ nō ꝓpri⁹ illi aeri. ⁊ pp h̄ qꝛ ſic ē dn̄t aliq nos audire vacuo. i. aere ſonāte: qꝛ audim⁹ organo vel timpāo hn̄te talē ōtriatū aerē. ¶ Nōn^m āt ꝙ ſi pōat man⁹ ſup aurē aer q̄ ē i aure hn̄s q̄ndā motū ꝓpuʒ pp manū appoſitā fac mltas reflexiōes ⁊ multas repcuſſiōes pp q̄s vr̄ ſonare auris ſic cornu. iſte ḡ ſonit⁹ dʒ eē nobis ſignū ꝙ in aurib⁹ ē q̄dā aer diſtictus ab aere exteriori hn̄s motū diſtinctū ab exteriorib⁹ motibus.

Dubitaret fōte aliq̄s. vtꝝ ſon⁹ hēat eē i me. realr̄. ¶ Dōʒ ꝙ de ſono ſic ꝯſueuit diſtigui: qꝛ ſon⁹ i aliq̄ pte aeris ē realr̄ tm̄. i aliq̄ vo itētiōalr̄ tm̄. i aliq̄ q̄dē itētiōalr̄ ⁊ realr̄: vt cū duo corpa ſe adiuicē collidūt ille aer p̄ colliſus hʒ in ſe ſonū realr̄ tm̄. ſʒ qꝛ ab illo aere p̄ colliſo ⁊ moto mouet alia ps aeris: in illa pte aeris duplr̄ erit ſon⁹. vʒ. realr̄ iq̄tū mouet ab aere p̄us moto ⁊ itētiōaliter: qꝛ a ſono exn̄te realr̄ i aere p̄us fracto mltiplicat itētionalr̄ i aere z⁰ moto. vex qꝛ iſte mot⁹ defic q̄n puētū erit ad ptē illā aeri circa quā ñ vlteri⁹ ſe ptēdit mot⁹: ē ibi ſon⁹ itētōalr̄: ñ realr̄. ¶ Sʒ h̄ calūniā patit. qꝛ q̄ rōe a ſono exiſtēte realr̄ i aere p⁹ fracto mltiplicat itētionalr̄ in aere. z⁰ moto pari rōne ab aere z⁰ moto mltiplicat ſon⁹ itētionalr̄ in aere p̄us fracto. nō ē. n. itelligibile ꝙ aliqō cor⁹ ſuſceptiuū itētiōis ſit iux cor⁹ hn̄s illō realr̄: vel ēt hn̄s illō ꝯ itentionē forte: gn fiat ibi mltiplicatio ꝯ itētionē illā. q̄re ſi in aere z⁰ moto ē ſon⁹ realr̄: ⁊ ēt ē ibi ꝯ itentiōeʒ forte. cū aer p̄ fract⁹ ſit ꝯtinu⁹ aeri z⁰ moto: oʒ i aere p̄us fracto eē ſonū itētionalr̄. dicam⁹ ḡ ꝙ i toto aere moto ē ſon⁹ realr̄ ⁊ itentionalr̄: ita tn̄ ꝙ ab aere p̄us fracto mltiplicat itētionalr̄ ⁊ realr̄ q̄diu mouet aer: ab aere tn̄ z⁰ moto mltiplicatur ſonus i aere p̄us fracto itētionalr̄: ⁊ ēt realr̄ cū aer reflectit ⁊ fit echō. nā ſic p̄ gn̄at ſon⁹ ab aere p̄us fracto vſq̄ ad aerē vltio motū: ita cū echō ē fortis p reflexionē circloꝝ poterit mltiplicari ſon⁹ itētionalr̄ ⁊ realr̄ ab aere vltio moto vſq̄ ad aerē p̄ fractū. vbicūq̄ itaq̄ ē ſon⁹ realr̄ ē ibi ⁊ itentionalr̄: ſʒ alicubi ē itētionalr̄ vbi ñ ē realr̄. nā q̄n d̄ficīt motus aeris i aere ꝓpinq̄ nō moto poterit eē ſon⁹ itētionalr̄. nō tn̄ ē ibi realr̄: qꝛ cū ſon⁹ realr̄ fundet i motu: ñ pl̄s ſe ꝓtēdit realr̄ ſon⁹ niſi q̄diu durabit act⁹ mot⁹. Deiñ cū dic.

Co. 85. ¶ Vtrū āt ſonat verberans: aut qō vberat: aut vtrūq̄: mō aūt altero. Eſt. n. ſon⁹ mot⁹ poſſibilis moueri hoc mō: quo q̄dē ſaltantia a leuibus cū aliq̄s truſerit. Non igit ſicut dcm̄ eſt: omne ſonat qō verberatur: ⁊ verberans: vt ſi obijciat acus acui: h̄ opʒ qō percutit regulare eſſe: vt aer ſubito diſſiliat ⁊ moueatur.

¶ Mouet q̄ndā q̄ōnē circa ꝓtacta di. vtrū āt ſonat vberās aut qō vberat: ⁊ ſoluit ꝙ aut vtrūq̄ ſup. ſonat mō aūt altero. nā vberās ſonat iq̄tū aerē frāgit: vberatū vo inq̄tū aerē retinet ⁊ nō pmittit ipʒ faciliter frāgi. iō ſubdit ꝙ ſon⁹ ē mot⁹ poſ͂s moueri. h̄ mō q̄ q̄d ē mouent ſaltātia a leuib⁹ cū aliq̄s truſerit. i. fortiter pcuſſerit cōpa leuia. igit ſic dcʒ ē: nō oē qō vberat: ⁊ oē vberās ē ſonās: vt ſi obyciat acus acui nō fit ſon⁹: ſʒ oʒ ꝙ pcutit reglare eē vt aer ſubito diſſoluat ⁊ moueat: ⁊ fiat ſon⁹. ¶ Nōn^m ꝙ cū cor⁹ planū rgulare ⁊ lene pcutit ad aliō cor⁹ ꝙ ē tale: tc̄ vt dicebat corp⁹ pcutiēs frāgit aerē: cor⁹ vo pcuſſū tʒ ipʒ ⁊ facit ipʒ ſaltare ⁊ reſilire. aer vo ſic truſus. ⁊ ſic reſiliēs: vel aer q̄ pt moueri ſic reſiliēdo ⁊ ſaltādo fac ſonū. ñ ḡ eoð mō cāt ſonū cor⁹ vberās ⁊ vberatū. ⁊ ēt vt pʒ: vt fiat talis reſilitio ⁊ talis ſaltatio aeris oʒ eē cor⁹ regulare qō pcutit ad h̄ ꝙ bn̄ ſonet. regulare. n. erit ſi ſit planū vel ꝯcauū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Drīe āt ſonātiū in ſono ꝯm actuʒ oñdunt. ſic .n. ñ videntur colores ſine lumine: ſic neq̄ ſine ſono acutum ⁊ graue. Co. 86.

¶ Determiat de drīys ſoni. circa qō tria fac. qꝛ p̄ fac qō dictū ē. z⁰ docʒ ſumere h̄ drīas. 3⁰ manifeſtat qō dixerat. z⁰ ibi. (Hec aūt drīr) 3ª ibi. (Nʒ tn̄ velox.) dicit ḡ. ꝙ drīe ſonātiū cuiuſmōi ſūt acutū ⁊ graue oñdunt. i. manifeſtant i ſono ꝯm actū: qꝛ ſicut nō vident colores ſine lumie ſic nʒ cognoſcit acutū ⁊ graue ſine ſono.

Dubitaret forte aliq̄s. qꝛ vr̄ nō bn̄ dcm̄ eē ꝙ drīe ſoni fiāt p ſonū in actu: imo magl eº ſon⁹ vr̄ fieri in actu p ſuas drīas: qꝛ ſp gen⁹ hʒ rōnem potētie: drīa vo rōneʒ act⁹. ¶ Dōʒ ꝙ acutū ⁊ graue duplr̄ pn̄t ꝯſiderari. p̄ vt ſe tenēt ex pte corpoꝝ ſonātiū: i q̄b⁹ ñ ē formalr̄ ſon⁹. nā dr̄ chorda aliq̄ eē acuta q̄ reddit acutū ſonū vl̄ dr̄ grauis: ſi faciat ſon⁹ grauē. ⁊ tn̄ formalr̄ ſon⁹ ñ ē i chorda ſʒ i aere. z⁰ pn̄t ꝯſiderari drīe ſoni: vt hn̄t eē i corpe i q̄ ē formalr̄ ſon⁹. ꝯſtat aūt ꝙ nō pcipit ſon⁹ niſi hēat eē formalr̄ ⁊ in actu. drīe ḡ corpoꝝ ſonātiū in q̄b⁹ nō ē ſon⁹ niſi v̄tualr̄ cālr̄ cognoſcunt p ſonū fcm̄ in actu. i. p ſonū fcm̄ in aere: i q̄ hʒ eē ſon⁹ formaliter ⁊ i actu: q̄re ſic nō diſcernim⁹ colores niſi p lumē: qꝛ ñ pn̄t imutare viſuʒ ſine lumie: ſic nō cog̃ſcim⁹ drīas ſonantiū niſi fiat i aere actu ſon⁹: qꝛ nō pōt imutari audit⁹ niſi a ſono actu facto. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ colores hn̄t i ſe aliq̄d formalr̄: vn̄ pn̄t videri: pp qō ſunt p ſe viſibiles: tn̄ vt dicebat: qꝛ colores nāʒ illā p quā ſt̄ formalr̄ viſibiles ꝑticipāt icōplete: nō pn̄t mouere diaph. niſi ſit diſpoſitum: ⁊ niſi ſit actu illumiatū. ſʒ corpa ſonātia nō ſic ſe hn̄t: qꝛ corpa ſonātia formalr̄ nihil i ſe hn̄t de ſono. nō ḡ ē ſile p oēm mōʒ de drīys corpoꝝ ſonātiū reſpectu ſoni in actu ⁊ de drīys colorū reſpectu lucis: tn̄ q̄tū ad h̄ ē ſile: qꝛ ſic ñ poſſum⁹ pcipe drīas cōpoꝝ ſonātiū ſine ſono i actu ſicut vr̄: nec drīas colorū ſine luce. ꝙ aūt arguebat de gn̄e ⁊ drīa laborabat rō in equoco: qꝛ h̄ nō loq̄t ph̄s de drīys ſonoꝝ q̄ dn̄t ſonū i actu ſʒ de drīys corpoꝝ ſonātiū. vt pʒ tā ex noua trāſlatione q̄ ex veteri q̄ dn̄t ſonū nō formalr̄ in actu: ſʒ cālr̄ ⁊ i v̄tute: dato tn̄ ꝙ loq̄ret ph̄s de drīys ſonoꝝ adhuc poſſʒ ſaluari textus ei⁹: qō quō verū ſit nō ē pn̄tis ſpeculatōis. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ lʒ ph̄s loq̄t de drīys ſonātiū: tn̄ qꝛ cor⁹ ſonās nō dicit acutū niſi faciat acutū ſonū: nec dr̄ graue niſi faciat talē ſonū: iō i ſentētiando ⁊ ꝯtinuādo ñ curauim⁹ diſtiguere inter has differētias ⁊ illas: eo ꝙ he differētie illis habeāt eſſe annexum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec autē drīr ſcōm metaphoraʒ ab illis que tanguntur. Acutuʒ. n. mouet ſenſuʒ i pauco tēpore multuʒ: graue āt in multo tpe paucum.

¶ Docʒ ſumere hui⁹ drīas di. ꝙ h̄ aūt. i. he drīe dicunt ꝯm metaphorā ab illis que tāgunt. nā ꝯ metaphorā ⁊ ꝯm ſimilitudinē drīarū tangibiliū ſumpte ſunt differentie ſonantiū. nā ſicut acutū in tactu ē ꝙ mouet ſenſuʒ in pauco tempore multuʒ: graue aūt qō in multo paucū: ſic ſup. ⁊ in auditu acutū mouet ſenſuʒ auditus in pauco tēpore multū: graue vo in multo paucū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Neq̄ tamen velox eſt acutū: graue autez tardum: h̄ fit hoc q̄dem ꝓpter velocitatem huius

motus: illud aūt ꝑpter tarditatem.

¶ Declarat qđ dixerat. nā in determinādo de dr̄ntijs ſoni fecerat mētionē de motu. iō in declarādo itetū duo fac. qꝛ ꝑmo oñdit q̄lr dr̄ie ſoni ſe hēant ad dr̄ias mot⁹. 2° dclarat q̄lr ſe hēant ad dr̄ias tact⁹ ibi. (Et vr̄ ſilitudinē.) dic̄ g̃. qꝛ nȝ velox ē acutū: graue aūt tardū. q. d. ꝙ graue ⁊ acutuȝ q̄ ſunt dr̄ie ſoni nō ſunt velox ⁊ tardū q̄ ſūt dr̄ie mot⁹: ſic nec ſon⁹ ē mot⁹: cāuſ tñ he dr̄ie ab illis ſic ſon⁹ cauſaſ a motu. iō ſubdit ꝙ ħ qdē .ſ. acutuȝ fit pp velocitatē h⁹ mot⁹: ſȝ pp tarditatē illi⁹ .ſ. mot⁹ ſup. fit graue. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et videt̄ ſilitudinē hr̄e circa tactum cū acuto ⁊ hebeti. Acutū. n. q̄ſi pungit: hebes q̄ſi pellit: pp id qđ mouet hoc qdē in pauco: illud āt multo. Quare accidit hoc qdē velox: illđ aūt tardū
Cō.87. **eē. ¶ De ſono igitur ſic determinatū eſt.**

¶ Oñdit q̄lr ſe hēant he dr̄ie ſoni ad dr̄ias tact⁹ di. ꝙ ⁊ videnſ ſilitudinē hr̄e circa tactū cū acuto ⁊ hebeti. graue g̃ ⁊ acutū i ſono hn̄t ſilitudinē cū acuto ⁊ hebeti in tactu: quia acutū ē qđ pūgit: hebes vō qđ pellit. ⁊ ħ pp id qđ ħ qdē .i. acutū mouet in pauco tpe multū illud vō .i. hebes in mlto paucū: q̄re accidit eē ħ qdē .i. acutū velox. illđ vō .i. hebes eē tardū: ⁊ qꝛ ſup. ſic ē circa dr̄ias ſoni: qꝛ acutū ſeq̄ſ motū velocē: graue vō motū tardū: oȝ eē q̄dā metaphorā: ⁊ q̄ndā ſilitudinē iter dr̄ias ſonoꝝ ⁊ dr̄ias tāgibiliū. his g̃ habitis ipōit finē tractaui de ſono dicēs. de ſono igiſ ſic dterminatū ſit. ¶ Nōn^m āt ꝙ acutū pōt fieri vel ex vno motu. et tūc oȝ motū illū eē velocē: vel ex multis motib⁹. ⁊ tūc opȝ mot⁹ illos eē ſpiſſos: vt pȝ in chorda q̄ ſi bn̄ ſit extēſa facit plꝛes mot⁹ in aere ⁊ magis vberat ipȝ: ⁊ reddit ſonū magis acutū. cū g̃ dic̄ phs acutū fieri ex motu veloci: itelligendū ē de acuto qđ gnāſ ex vno motu. ¶ Nōn^m etiā ꝙ nec dr̄ie ſoni ſunt dr̄ie motus: ſed ſunt ānexe illis. nec tales dr̄ie ſūt dr̄ie tactus: ſed hn̄t ſimilitudinē cū illis.

Vox aūt ſon⁹ qdeȝ eſt aiati: inaiatū. n. nulluȝ vocat: ſȝ ſ̄m ſilitudinē dr̄ vocare: vt tibia: ⁊ lira: ⁊ q̄cūqȝ alia inaiatorū extenſioneȝ hn̄t: ⁊ melodiā ⁊ locutionē. Aſſimilaſ. n. qꝛ ⁊ vox hoc habet.

¶ Poſtq̄ phs determiauit de ſono ſimplr̄. in pte iſta dterminat de q̄dā ſpē ſoni q̄ dr̄ vox. circa qđ duo fac. qꝛ ꝑ venatur mēbra diffōnis ei⁹. 2° iſert diffōnē vocis tāq̄ venataȝ ibi: (q̄re pcuſſio reſpirati.) ¶ Ad cui^am ꝑme ptis nōn^m ꝙ i diffōne vocis q̄tuor ponunſ. diffiniſ. n. vox ꝙ ē pcuſſio reſpirati aeris fcā ab aīa q̄ eſt in his ptib⁹ ad vocalē artariā. reſpiraſ. n. aer ⁊ attrahiſ circa has ptes: vt circa pl'monē ⁊ cor: ⁊ ille aer ſic attract⁹ ꝑ v̄tutē aīe repcutiſ ad vocalē artariā ſitē ad cānā pulmonis: ⁊ fac vocē. in venādo g̃ vocis diffōnē q̄tuor facit. qꝛ ꝑ oñdit ꝙ repcuſſio illa q̄ eſt vox fit ab aīa. 2° declarat qđ ē reſpirati aeris. 3° manifeſtat ꝙ opȝ illū aerē eē reſpiratū in his ptib⁹ .i. circa has ptes: vt circa pulmonē ⁊ cor. 4° oñdit ꝙ oȝ illū aerē reſpiratū repercuti ad organū qđ dr̄ vocalis arteria. ex his aūt q̄tuor: vt pȝ: cōſtat tota diffō vocis. 2ª ps icipit ibi. (Multa aūt aialiū.) 3ª ibi. (Vox aūt ſon⁹.) 4ª ibi (Organū aūt reſpiratiōis.) In pª pte itēdit talē rōneȝ ſon⁹ ille q nō cōpetit niſi rebus aiatis: oȝ ꝙ ſit fact⁹ ab aīa: ſȝ vox nō ꝯpetit niſi rebus aiatis. g̃ vox eſt ſon⁹ fact⁹ ab aīa. de hac aūt rōne nō ponit niſi mediū. vȝ. ꝙ vox nō ꝯpetit niſi reb⁹ aiatis ⁊ ꝙ nullū iaiatū hȝ vocē. ſȝ poſſit forte hr̄e aliquā ſilitudinē vocis. iō ait ꝙ vox aūt ē q̄dā ſon⁹ aiati. ⁊ ſubdit ꝙ nullū iaiatoꝝ vocat .i. hȝ vocē: ſȝ forte ħȝ ſilitudinē dr̄ aliqđ inaiatū vocare: vt tibia: ⁊ lira: ⁊ q̄cūq̄ alia iaiatoꝝ hn̄t extenſionē ⁊ melos et locutionē. aſſimilanſ. n. taliq vociferātibus: ⁊ videnſ hr̄e vocē: qꝛ vox hȝ ħ. ¶ Notādū aūt ꝙ vt cōiter poniſ vox i tribus vr̄ differre ab alijs ſimplicib⁹ ſonis. ꝑ qꝛ vox hȝ q̄ndā extēſionē ſiue q̄ndā ꝑtēſionē. alij. n. ſimplices ſoni cito trāſeunt: ſȝ qꝛ vox fit ab aīa reſpirāte aerē ⁊ retinente hȝ aerē reſpiratū: ſon⁹ g̃ ē vox nō ita cito trāſit: ſȝ hȝ q̄ꝺdā ꝑteſionē ⁊ durationē ħȝ appetitū aīe. 2° vox hȝ q̄ꝺdā melodiā ⁊ ꝯſonātiā. ſon⁹. n. fact⁹ ſimplr̄: eo ꝙ ex ſimplici ictu fiat: ꝯſonātiā q̄ cātur ex diuerſitate ⁊ ꝓportiōe ſonoꝝ in ſe non hȝ. 3° in voce ē q̄dā diſcretio ⁊ iterruptio ſonoꝝ: qꝛ in voce fiūt varie repcuſſiōes aeris. ex hac aūt diſtictōe ſonoꝝ hȝ vox ꝙ ſit locutio vel ꝙ ſit orō. nā orō ad q̄titatē diſcretaȝ ptinet: vt pȝ i pdicamētis. igiſ qꝛ lira ⁊ tibia ⁊ hꝰ iſtra hn̄t ħ ꝑ q̄ꝺdā ſilitudieȝ. iſta tria et ꝑ q̄ꝺdā ſilitudieȝ dr̄r hr̄e vocē.

Dubitaret forte aliqs de ſono facto ex lira vel ex chordis cithare: quō ſon⁹ ille cōtingat. nā ſi ſon⁹ ꝯtigit ex corpib⁹ ſe vberātib⁹: ita ꝙ corp⁹ vberās mouet ⁊ frāgit: cor⁹ vō vberatū aerē retinet ne cito ſoluaſ ſȝ fiat ibi q̄dā violētia ex q̄ cāeſ ſonus: nō vr̄ ꝙ ħ poſſim⁹ ſaluare in ſono fcō ex chordis lire: non. n. eſt dōm ꝙ pēna pcutiēs chordā aerē frāgat. chorda vō retineat aerē. ne cito ſoluaſ: ſȝ fiat ibi q̄dā violētia ⁊ cāeſ ſon⁹: qꝛ pēna modicū de aere mouet. ⁊ illa ps chorde ad quā pcutiſ pēna modicū poſſet de aere retinere: q̄re vel nullus reſultaret ibi ſon⁹ vl̄ valde exilis. ¶ Dōȝ g̃ ꝙ ħ mō fit ſon⁹ ex pcuſſione chorde ſic fit ſon⁹ ex motu corrigie vl̄ ex motu vge. vga. n. vel corrigia velociter mota in aere cāt ſonū: qꝛ vt dictū ē aer velociter ſciſſus ꝑ vgā ꝑpter tractū a vacuo: vel propter tractū ne ſit vacuū aer ille ſciſſus velociter ꝯgregaſ: ꝑpter qđ fit ibi q̄dā ꝯdēſatio rōne c⁹ eſt ibi reſiſtētia q̄dā. ⁊ fit ibi ſon⁹: ſic ex vna pcuſſiōe chorde dat chorda multos ictus: ꝑ q̄s ict⁹ velociter ſcidit aerē. q aer velociter ſciſſus velociter ꝯgregaſ: ⁊ reſiſtit chorde trementi: q̄re cātur ibi ſon⁹: ⁊ ide ē et q̄to chorda magi' extēdiſ acutiorē hȝ ſonū: qꝛ talis chorda pcuſſa magis tremit ⁊ dat plures ict⁹: q̄re cāt maiorē ſonū. nō g̃ fit ſon⁹ ex pcuſſiōe chorde: qꝛ penna expellat aerē q ē in chorda: ſic fit ſon⁹ ex pcuſſione lapidū qꝛ vn⁹ lapis frāgit aerē exiſtē i alio lapide. ſȝ ħ fit qꝛ chorda pcuſſa tremit ⁊ dat multos ict⁹ i aere ⁊ cāt ſonū. ¶ Viſo quō ex diuerſitate chorde ſi ſit alr̄ ⁊ alr̄ extēſa cātur ali⁹ ⁊ alius ſonus.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ex diuerſitate corpoꝝ ſolidoꝝ cāeſ ali⁹ ⁊ ali⁹ ſon⁹. ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ ſi nō fit ſonus niſi qꝛ cor⁹ vberās aerē frāgit. cor⁹ vō vberatū aerē tȝ: ⁊ facit ipȝ reſilire: ⁊ nō pmittit ipȝ frāgi niſi cū q̄dā violētia: qꝛ cū q̄cūq̄ corpa dura videnſ ſufficere ad ħ efficiēdū. nō vr̄ ꝙ alr̄ ſonet vnū cor⁹ dur̄ q̄ aliō. ¶ In ꝯriū ē. qꝛ ad ſ̄ſū pȝ argētū eē magis ſonoꝝ q̄ ferrū ⁊ q̄ plūbū. ¶ Dōȝ ꝙ i ſono ē tria ꝯſiderare. vȝ. cor⁹ expellēs: aerē expl'ſuȝ: ⁊ modū expellēdi. rōne aeri' expulſi opȝ corpa ſonātia eē dura vt poſſint aerē expellere. ide ē ꝙ lana ⁊ pili nō faciūt ſonū: qꝛ lana pcutiēs nō bn̄ frāgit aerē: lana vō pcuſſa nō bn̄ tȝ aereȝ vt nō pmittat ipȝ velociter frāgi: ⁊ faciat ipȝ cū q̄dā violētia reſilire. 2° rōe modi expellēdi oȝ corpa ſonantia eē regularia vt ꝙ ſint plana vel ꝯcaua. nā non q̄cūq̄ mō expulſus aer fac ſonū. ſȝ oȝ aerē pcuſſum reſilire ſic reſilit pilla pcuſſa ad terrā. nā cū vnū cor⁹ planū pcutiſ ad aliō corp⁹ planū pcuſſuȝ ñ cedit aeri illi quē cor⁹ vberās pellit ⁊ mouet: ⁊ ñ cedēdo ei fac aerē illū ſaltare ⁊ reſilire cū q̄dā violētia ſic qꝛ terra nō cedit pille. ſi pilla pcutiſ ad terrā oȝ eā ſaltare ⁊ reſilire. igſ vt fiat talis ſaltatio ⁊ talis reſilitio aeris: oȝ eē planū ⁊ regulare qđ pcutiſ: vl̄ oȝ ipȝ eē ꝯcauū: qꝛ ⁊ in ꝯcauo hȝ fieri talis ſaltatio ⁊ talis reſilitio: qꝛ vt ſupra dicebaſ nō potenti aere exire a ꝯcauis faciūt ꝯcaua ex repcuſſiōe multos ictus poſt pmū. 3° in ſono ſunt cōſiderāda corpa expellentia aerē ⁊ q̄tum ad ħ q̄to corpora ſunt magis ⁊ magis tremētia magis ſonāt. nā ſicut chorda ma-

gis extẽſa q̄ꝛ ꝑcuſſa magis tremit ⁊ dat plures ictus. ideo altiꝰ ſonat: ſic corpora bñ tremẽtia ex ꝑcuſſiõe facta in eis plures: ictus faciũt in aere ⁊ fit ibi altior ſonus. ſi aũt q̄raꝛ q̄ corpora ſunt illa q̄ magis tremũt: vt cõiter poniꝛ aer qui eſt de ↄpõne corpoꝝ ſi ſit in eis bñ diſpoſitꝰ corpa illa bñt bonũ ſonũ: cuiuſmodi ſunt argẽtũ ⁊ es. corpa v̄o magis accedẽtia ad nãꝫ terreſtrẽ ⁊ minꝰ bñtia de aere in ↄpõne ſui peiꝰ ſonãt: vt. pꝫ in plũbo pꝫ igiꝛ q̄ corpora meliꝰ ſonãt. nã dura meliꝰ ſonãt q̄ꝫ nõ dura: ⁊ regularia: vt plana ⁊ ẽt ↄcaua melius ſonãt q̄ꝫ nõ regularia: ⁊ tremẽtia ⁊ bñtia bñ diſpoſitũ aerẽ. q̄ eſt de cõpõne ſui meliꝰ ſonãt q̄ꝫ q̄ nõ ſunt talia. vbi aũt oĩa iſta ↄcurrũt ꝙ ſic vt corpa dura reglaria. ⁊ bñ ſonora reſultat ibi optimus ſonus. ❡ Deinde cũ dicit.

❡ Multa aũt aĩaliuꝫ vocẽ non bñt: vt que ſunt ſine ſanguine: ⁊ ſanguinẽ bñtiuꝫ piſces hoc rationabilꝛ: ſiq̄dem aeris motus ſonus eſt.

❡ Oñdit ꝙ reꝑcuſſio illa q̄ ẽ vox eſt reſpirati aeris. h̄ pꝫ ꝑ h̄: q̄ꝛ nõ bñt vocẽ niſi reſpirãtia. duo g̊ fac̄. q̄ꝛ p̊ oſtẽdit ſola reſpirãtia hr̄e vocẽ. 2º. remouet q̄ꝫdã cauillationẽ de q̄buſdã piſcibꝰ nõ reſpirãtibꝰ q̄ videnꝛ hr̄e vocẽ ibi: (ſꝫ q̄ꝛ dicũtur.) Dic̄ g̊. ꝙ multa aũt de nũero aĩaliũ vocẽ nõ bñt vt illa q̄ ſũt ſine ſanguĩe: ⁊ piſces q̄ ſunt de nũero bñtiũ ſanguinẽ. ſup. nõ bñt vocẽ: ⁊ h̄ rõnabilꝛ ſi q̄dẽ ſonꝰ q̄ eſt vox ẽ aeris motus: aeris ſup. reſpirati. ❡ Notãdũ ãt ꝙ ſic ꝑ p̊maꝫ ꝑteꝫ vbi ꝓbabaꝛ ꝙ ſola aĩata bñt vocem habebaꝛ ꝙ vox eẽt ſonꝰ factus ab aĩa ſic per hanc ꝑtem vbi oſtenditur ꝙ ſola reſpirantia habent voceꝫ. habetur ſcd̄a pars diffõnis vocis. vꝫ. ꝙ vox ẽ ſonꝰ aeris reſpirati. ❡ Deide cũ dicit.

❡ Sꝫ qui dicunꝛ vocare: vt qui in Alcheleo ſonant brãchis: aut quodã altero huiuſmodi.

❡ Remouet q̄ꝫdã cauillationẽ poſſeꝫ fieri circa p̄dicta di. ꝙ ſi piſces q̄ dr̄r vocare. i. hr̄e vocẽ: vt illi q̄ ſũt in achelco. i. in illo flumĩe vt ſonat alia lr̄a: ſonãt brãchis. aut quodã alio mõ hꝰ iſtrõ. q. d. ꝙ piſces ⁊ oĩa nõ reſpirãtia carẽt voce. ⁊ ſi videanꝛ aliq̄ñ hr̄e vocẽ h̄ ẽ: q̄ꝛ cũ brãchis vel cũ aliquo alio iſtrõ faciũt ſonũ ſiſeꝫ voci. ❡ Deide cũ dicit.

Lõ.88. ❡ Vox aũt ſonus aĩalis eſt: ⁊ nõ qualibꝫ parte. Sꝫ q̄m oẽ ſonat verberãte aliquo: ⁊ ad aliq̄d in aliquo. Hoc aũt ẽ aer: rõnabiliter vtiq̄ꝫ vocabunt hec ſola quecũq̄ꝫ ſuſcipiunt aera.

❡ Uenaꝛ tertiã ꝑtẽ vel ꝑticulã diffõnis vocis. vꝫ. ꝙ vox ẽ ſonꝰ reſpirati aeris nõ in q̄lꝫ ꝑte: q̄ꝛ aer reſpiratꝰ nõ ad q̄ꝫlibet ꝑtẽ trahiꝛ: ſꝫ fit hꝰ tractꝰ ad aliquã ꝑteꝫ determinatã: vt ad pulmonẽ ⁊ cor. circa h̄ aũt duo fac̄ q̄ꝛ p̊ facit. q̄d dcm̄ ẽ. 2º. q̄ꝛ mẽtionẽ fecerat de aere reſpirato: oñdit quõ nã vtitur hꝰ reſpirato aere ibi. (aere. iã. n.) dic̄ g̊. ꝙ vox ãt ẽ ſonꝰ aĩalis ſup. reſpirãtis ⁊ nõ q̄libꝫ ꝑte. i. nõ ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtẽ reſpirãꝛ hꝰ aer nec ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtẽ fit attractio hꝰ aeris reſpirati: ſꝫ hꝰ attractio fit circa pulmonẽ ⁊ cor. addit aũt ad confirmationẽ hꝰ dicti. vꝫ. ꝙ oꝫ aerẽ eẽ reſpiratũ: vt fiat vox dicẽs: ꝙ ſonat. i. fit ſonꝰ v̄berãte aliq̄ ⁊ ad aliq̄d ⁊ in aliq̄. h̄ ãt in quo fit hꝰ reuerberatio ẽ aer. ⁊ q̄ꝛ ſic ẽ rõnabilꝛ vtiq̄ꝫ h̄ ſola aĩalia vocabũt q̄cũq̄ꝫ ſuſcipiũt aerẽ. i. q̄cũq̄ꝫ reſpirãt. ❡ Nõnᵐ aũt h̄ q̄d dcm̄ ẽ ꝙ vox ẽ ſonꝰ aĩalis nõ q̄libꝫ ꝑte ꝑ h̄ ꝙ dicit nõ q̄libꝫ ꝑte ĩtelligi poſſet vocalis arteria q̄ eſt organuꝫ vociferãdi: ſꝫ vt cõplete habeãꝛ ꝑticule poſite in diffõne vocis melius eſt vt exponaꝛ de aere reſpirato ⁊ attracto nõ ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtẽ: ſꝫ ad pulmonẽ ⁊ cor.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄ꝛ illa tria q̄ ph̄s tetigit. vꝫ. ꝙ ſonꝰ fit v̄berãte aliquo ⁊ ad aliq̄d et in aliquo nõ videnꝛ eẽ diſticta. nã aer ipſe eſt illud q̄d verberaꝛ ⁊ in quo verberaꝛ. ❡ Dõꝫ ꝙ ad vocẽ cõcurrũt tria. vꝫ. aĩa v̄berãs ⁊ vocalꝛ arteria ad quã hꝰ fit reuerberatio. ⁊ ẽt aer in quo fit hꝰ reuerberatio. ita tñ ꝙ aer fungiꝛ vice duoꝝ. nã aer eſt illũ q̄d v̄beraꝛ ⁊ q̄d reꝑcutiꝛ ad vocalẽ arteriã: ⁊ ẽt eſt mediuꝫ in quo fit talis reuerberatio: q̄d in multis alÿs ↄtigit. nã ſi ducaꝛ virga ꝑ aerẽ ibi aer reſiſtet virge ⁊ hẽbit ſe tanq̄ꝫ aliq̄d ꝑcuſſuꝫ ⁊ ẽt habebit ſe vt meᵐ in quo ex hꝰ percuſſione generaꝛ ſonus. duplr̄: itaq̄ꝫ poterit legi littera ph̄i. p̊mo. vt li aliq̄d ⁊ in aliquo exponaꝛ de aere alr̄ ⁊ aliter accepto. naꝫ ipẽ aer ſe hꝫ vt aliq̄d ꝑcuſſuꝫ ⁊ vt mediũ in quo fit ſonus. eſt g̊ ſenſus. ꝙ fit ſonus v̄berãte aliquo. i. aĩa: ⁊ aĩa dico verberante aliq̄d. i. aereꝫ: ⁊ in aliquo. i. in aere vel poſſumus exponere: vt ꝑ li aliq̄d ĩtelligatur vocalis arteria ⁊ per li aliquo ĩtelligatur aer. eſt g̊ ſenſus ꝙ ad ſonũ qui eſt vox ↄcurrit aliquid verberãs vt aĩa ⁊ aliq̄d ſup. ad q̄d verberaꝛ vt vocalis arteria ⁊ hꝰ reuerberatio fit in aliquo. i. in aere. quõ aũt in ſonis alÿs a voce ↄcurrũt ibi h̄ tria. vꝫ. ꝙ ſit ibi aliq̄d v̄berãs ⁊ aliq̄d q̄d verberatur ⁊ aliquid in quo fit v̄beratio videre non eſt difficile. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Iaꝫ. n. aere reſpirato vtiꝛ natura in duo opera: ſic lĩgua ⁊ in guſtũ: ⁊ in locutionẽ. Quoꝝ q̄dẽ guſtus nec̄ius ẽ. vñ ⁊ in pluribꝰ ĩeſt: interpretatio aũt eſt ꝑꝑ bñ eſſe. Sic ⁊ ſpũ: ⁊ ad calorẽ interiorẽ tanq̄ꝫ neceſſariũ. Cauſa aũt in alteris dicta eſt: ⁊ ad vocẽ vt ſit q̄d bene.

❡ Q̄ꝛ fecerat mentionẽ de aere reſpirato oſtẽdit quõ natura vtiꝛ hꝰ aere dicẽs: ꝙ iam reſpirato aere vtiꝛ nã in duo opera: ſicut lingua vtiꝛ in duo opa in guſtum ⁊ locutionẽ: quoꝝ q̄dem guſtus eſt quid nec̄ium. vnde ⁊ pluribus ĩeſt interpretatio aũt. i. locutio eſt ꝓpter bene eſſe. ſic ⁊ ſpiritu. i. aere reſpirato vtiꝛ nã in duo opera: quoꝝ vnũ eſt neceſſariũ aliud ad bene eſſe nam ad calorẽ ĩteriorẽ temperandũ vtitur nã aere reſpirato tanq̄ꝫ ad id q̄d eſt nec̄iuꝫ. cã ãt quare h̄ ſit nec̄ium dicta eſt in alteris. i. in libro de inſpiratione ⁊ reſpiratiõe: ⁊ vtitur ẽt nã aere reſpirato ad vocem nõ ſicut ad nec̄iuꝫ: ſꝫ ſicut ad bene eſſe. ❡ Notãdũ aũt ꝙ nec oĩa aĩalia loquunꝛ: nec ẽt oĩa bñt guſtũ. ſunt. n. aliqua aĩalia imperfecta: q̄bꝰ ineſt tactus tm̄. talia eñ in ſuſcipiẽdo alimẽtũ nõ ꝑcipiunt drĩas guſtabiliũ: ſꝫ tangibiliũ. delectanꝛ tñ talia in ſuſcipiẽdo alimentũ: ſicut delectaꝛ ſenſus tactus cũ ↄiungiꝛ tangibili ↄuenienti. nec guſtus g̊ nec locutio ineſt oĩbus aĩalibꝰ. verũ q̄ꝛ guſtus magis eſt neceſſarius ⁊ magis facit ad eſſe: locutio aũt magis ad bñ eẽ: iõ dictũ ẽ ꝙ guſtus ineſt pluribꝰ aĩalibꝰ q̄ꝫ locutio.

Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ locutio ſit hoĩ nãlis. videꝛ ꝙ ſic: q̄ꝛ ſi nã vtiꝛ lĩgua ĩ duo opa: in guſtũ ⁊ locutionẽ: ſic̄ vtiꝛ aere reſpirato ad duo opa. ad refrigeriũ calõis ⁊ ad vocẽ oꝫ ꝙ guſtare ⁊ loq̄ ſint opa nature: ſꝫ opa nãe ſunt nãlia. oꝫ g̊ ꝙ loq̄ ſit q̄d nãle. ❡ P̄. ſꝫ ph̄ꝫ p̊ politi. hoĩ ſermonẽ nã dedit: ſꝫ id q̄d daꝛ alicui a nã ẽ nãle. g̊ ⁊c̄. ❡ In ↄ̄riũ ẽ q̄d ſcribiꝛ p̊ ꝑyermẽias. vbi dr̄ ꝙ quẽadmõꝫ nec lr̄e oĩbꝰ eedẽ: ſic nec eedẽ voces. vult g̊ ibi ph̄s ꝙ lr̄e ⁊ voces ſint ad placitũ: loq̄ itaq̄ꝫ ad placitũ erit. nõ a nã. ❡ Dõꝫ ꝙ aliq̄d aliq̄ñ vlr̄ ſumptũ ẽ nãle: q̄d tñ ſꝫ ſpãlẽ ↄſiderationẽ ẽ ad placituꝫ. vt punire fures ẽ de iure nãli: ſꝫ tñ punire h̄ mõ vel illo eos: vt ꝑ ſuſpẽdiuꝫ: vel per trũcationẽ capitis ẽ ad placitũ: ⁊ q̄ꝛ nãlia ſꝛ eadẽ apð oẽs: q̄ v̄o ſũt ad placitũ diuerſificanꝛ: ide ẽ ꝙ apud oẽs puniũtur fures: ſꝫ apud oẽs nõ puniunꝛ eodẽ mõ. ſic̄ g̊ punire fures ẽ de iure nãli: punire tñ eos ſic vel ſic: eſt de iure poſitiuo: ſic loq̄ ⁊ hr̄e ſmonẽ ẽ hoĩ nãle: ſꝫ loq̄ h̄ ydioma vel illud ẽ ꝑ artẽ ⁊ ad placitũ. dr̄r. n. nãlia illa ad q̄ hẽmus nãlẽ ĩpetũ. q̄lꝫ. n. hõ hꝫ nãlẽ ĩpetũ vt loq̄tur: ⁊ vt exp̊mat ꝑ ſermonẽ ꝙ mẽte ꝑcipit: ſꝫ ꝙ talis exp̊ſſio vel talis locutio fiat ꝑ h̄ v̄bũ vel ꝑ illud h̄ adinuẽtũ ẽ ꝑ artẽ ⁊ ad placitũ in-

de eſt ꝙ oēs hoīes loquunt̄:q2 loqui eſt quodāmō nāle:ſ3 nō oēs loquūt̄ h ydioma vel illō:q2 ſic vel ſic loq nō ē nāle:ſ3 ad placitū. Argumenta autē pro ⁊ contra ſoluta ſunt per iam dicta. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.89. ℂ Organū autē reſpiratiōis vocalis arteria eſt. Cui⁹ autē cā hec ꝑs eſt pulmo. hac.n.ꝑte plus habēt calorē pedib⁹ gradiētia alijs: indiget aūt reſpiratiōe: ⁊ circa cor locus prim⁹. Unde neceſſe eſt interius reſpirāte ⁊ ingredi aerem.

ℂ Uenat̄ q̄rtā ꝑticulā poſitā in diffōne vocis.vz. ꝙ ꝑcuſſio q̄ eſt vox fit ad vocalē arteriā vel fit ad organū:qḋ dr̄ vocalis artaria dicēs:ꝙ organū aūt reſpiratiōis ē vocalis arteria h⁹ reſpiratiōis cā eſt h pars.vz.pulmo. q2 hac parte.i.circa pulmonē gradiētia pedibus pl's hn̄t calorē alijs. ⁊ ſubdit ꝙ īdiget aūt reſpiratiōe.ſup.plmo. ⁊ addit ꝙ ⁊ circa cor eſt loc⁹ ꝑmus ſup.caloris. vn̄ neceſſe ē interius reſpirāte igredi aerē refrigerātē calorē illū. ℂ Nōn^m āt ꝙ pulmo ē ꝓpinquus cordi:⁊ q2 circa cor ē ꝑmus loc⁹ caloris nō ſolū cor:ſ3 ēt pulmo q ē circa cor indiget aere reſpirato ad tēperādū calorē illū. ℂ Nōndū ēt ꝙ p h⁹ ſpiratiōne ⁊ reſpiratiōne imittit̄ aer fridus ⁊ expellit̄ cal's:ſ3 ſm ꝯment. h ē pp aliud ⁊ aliud:q2 ꝙ exhal̄ aer imiſſus h ē pp pulmonē:ſ3 ꝙ imittat̄ aer recens ⁊ fridus h eſt magis ꝑpter cor. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.90. ℂ Quare ꝑcuſſio reſpirati aeris ab aīa:q̄ eſt in his partibus ad vocalē arteriam vox eſt.

ℂ Cōcludit diffōnem vocis tāq̄ venatā.circa qḋ duo fac. q2 ꝑ facit qḋ dcm̄ eſt.2°manifeſtat qḋdā qḋ erat dubiū in diffōne ꝑtacta ibi.(Non.n.ois.)ſunt aūt q̄tuor declarata circa diffōnez vocis.ꝑ.ꝙ vox eſt repcuſſio facta ab aīa. 2° ꝙ h⁹ repcuſſio eſt reſpirati aeris.3°.ꝙ ille aer reſpirat̄ circa has ptes:vt circa plmonē ⁊ cor.4°.ꝙ repcuſſio h⁹ aeris reſpirati fit ad vocalē arteriā.h ē g̊ qḋ ait dicēs.q̄re vox ē repcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa:q̄ repcuſſio vl' q̄ reſpiratio eſt in his ꝑtibus ad vocalē arteriā. ℂ Nōn^m aūt ſm quoſdā h qḋ dr̄.q̄ eſt in his ꝑtibus.exponēdū ē de aīa.dn̄t .n.ꝙ vox ē repcuſſio facta ab aīa q̄ aīa eſt in his ꝑtib⁹.i.circa cor.nō ꝙ aīa nō ſit i q̄lz pte corpis:tn̄ q̄tū ad aliqḋ op⁹ vt q̄tū ad motū:aīa ꝑncipal'r vr̄ eē in cōde.meli⁹ ē tn̄ vt li q̄ referat̄ ad repcuſſionē vel ad reſpirationem:vt dicat̄ ꝙ vox eſt repcuſſio reſpirati aeris facta ab aīa ad vocalē arteriā q̄ reſpiratio fit in his ꝑtibus.i.circa has ptes:vt circa pulmonē ⁊ cor.nā aer reſpiratur ⁊ attrahitur per virtutez aīe ad pulmonez ⁊ cor: ⁊ ille aer ſic reſpirat⁹ ⁊ repercuſſus ad vocalē arteriā facit vocē. ℂ Deide cum dicit.

ℂ Nō.n.ois aīalis ſon⁹ vox ē:ſic diximus. Eſt eniz ⁊ ligua ſonare: ⁊ ſic tuſſientes:ſ3 o3 aīatū eſſe verberās: ⁊ cū imaginatione aliq̄. Significatiuus.n.q̄daz ſon⁹ ē vox: ⁊ nō reſpirati aeris ſic tuſſis:ſ3 iſto v̄berat eū q ē i arteria ad ip̄am.

ℂ Manifeſtat qḋdaz qḋ erat dubiū in diffōne ꝑdicta.dixerat.n.ꝙ vox eſt repcuſſio facta ab aīa qḋ ꝓbauerat p h ꝙ vociferare ꝯpetit reb⁹aīatis:ſ3 q2 nō q̄cq̄d ꝯpetit reb⁹ aīatis eſt ab aīa vt aīa eſt:iō ſpālē rōnez vult aſſignare quō ſonus q eſt vox eſt ab aīa ſ3 ꝙ h⁹.circa qḋ tria facit. q2 ꝑ fac qḋ dcm̄ eſt.2°.qḋ dixerat ꝓbat p qḋdaz ſignū.3°.ꝯcludit ex iā dcis piſces nō hr̄e vocē.2ª ibi.(Signū aūt.)3ª ibi(Manifeſtū aūt.)dicit g̊.ꝙ nō ois ſon⁹aīalis eſt vox ſic dixim⁹ .i.ſic pōt patere per iaz dicta.nā eſt.i. cōtingit ſonare ligua ſicut tuſſiētes faciunt ſonū.tn̄ h⁹ ſonus nō eſt vox:ſ3 op3 ad h ꝙ fiat vox eē verberās aīatū:⁊ cuz imaginatiōe aliq̄ o3 fieri talē reuerberatiōnē:q2 vox eſt q̄dam ſonus ſignificatiuus.⁊ nō eſt vox reſpirati aeris ſic tuſſis.ſ3 aīa cū vult vociferare vtitur iſto aere reſpirato ⁊ mediante eo verberat eū aerē qui eſt in arteria ad ipſam arteriā:qḋ faciendo facit vocem. ℂ Notādū aūt ꝙ nō quilibz motus aīalis ē ab aīa ſm ꝙ h⁹:ſed ſolū motus ille qui fit ꝑ imaginatiōes ⁊ appetitū:vt ſi aīal:q2 graue per grauitatē deorſuz rueret motus ille nō eſſet ab aīa ſm ꝙ h⁹:ſ3 vt dcm̄ eſt motū factū ab aīa ſ3 ꝙ h⁹ p imaginationē ⁊ appetitū: o3 eſſe ſcm̄: ſic ēt nō q̄libet ſonus aīati eſt vox:nec eſt ab aīa ſm ꝙ h⁹: ſ3 o3 ſonū qui eſt vox fieri per imaginationē aīe in determinatis partibus:h eſt g̊ qḋ ꝯmē. ait ꝙ vox eſt ſonus qui fit cū imaginatiōe ⁊ volūtate.implet̄ autē:vt ait iſta actio duabus virtutibus aīe:quarū vna eſt ꝯcupiſcibilis:altera imaginatiua. ℂ Notādū etiā ꝙ eo ipſo ꝙ vox fit per imaginationē ⁊ appetitum:op3 ꝙ h⁹ ſonus ſit ab aīa ſm ꝙ h⁹ ſicut motus factus per appetitum ⁊ imaginationē op3 ꝙ ſit ab anima ſm ꝙ eſt anima.

Dubitaret forte aliquis vtruz vox ſit ſonus ſignificatiuus.Dōm ꝙ ſm quoſdaz omnis vox eſt ſonus ſignificatiuus.vel nāliter vt riſus:vl' ad placitum vt voces impoſite ad ſignificandū: ſed ſm hūc modūz non imus ad mentem philoſophi:nec ſaluamus oēm vocem eſſe ſignificatiuam. nam hec vox buba non ſignificat naturaliter:nec ſignificat ad placitū: q2 non eſt impoſita ad ſignificandū aliquid. ℂ Sciēdū g̊ ꝙ vox dupl'r pōt ſignificare vt in nr̄is editiōibus dialecticis diffuſius diximus:vno eniz mō vox ſignificat ſeipſaz in imaginatiōe cōceptā:⁊ hec ſignificatio eſt eſſentialis voci.naz ſiquis ſine imaginatiōe ꝑcedente ſonū faceret: vt apparet in tuſſiēte h⁹ ſonus nō eſſet vox. Rurſus h⁹ ſignificatio ꝯpetens voci eſt eadē nō ſoluz apud oēs hoīes:ſ3 etiā apud bruta. nā q̄cunq̄ homo ꝓferret hanc vocē buba oporteret ꝙ imaginaret̄ ipſaz:nec aliter imaginat̄ eaz vnus hō q̄ alius:immo ⁊ ſi brutū ꝓferret hanc vocē oporteret ꝙ ſibi ſimilez imaginationē formaret.alio mō per voces ſignificant̄ ipſe res vel ipſe rōnes rerū in mente formate:⁊ talis ſignificatio nō eſt eſſentialis voci:ſ3 eſt ad placitū: ⁊ nō ē eadē apō oēs.p3 itaq̄ quō omnis vox eſt ſignificatiua ⁊ quō nō. nā ois vox ſignificat ſeipſaz in imaginatiōe ꝯceptā vel p imaginationē apphēſaz:nō tn̄ ois vox ſignificat rē vel aliquā rōnē rerū in mēte formatā:q2 nō ois vox ē ſic ipoſita ad ſignificādū.ex h āt patere pt itētio phi. vult.n.ꝙ q2 ois vox ē ſon⁹ſignificatiu⁹:vt q2 ſignificat ſeipſaz p imagiatiōez apphēſā.iō o3 vocē fieri cū q̄dā imagiatiōe: ⁊ q2 ꝙ fit p imaginationē eſt factū ab aīa.iō ſi fiat vox o3 aīatū eē v̄berās ⁊ o3 eā ab aīa eſſe factā. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Signū āt ē nō poſſe vocare reſpirātē: neq̄ expirantē:ſ3 detinētē:mouet.n.iſto retinēs.

ℂ Probat h p ſignū di.ſignū aūt. ſup.ꝙ oporteat vocē fieri cū imaginatiōe q̄dā ē nō poſſe vocare reſpirātē.i.aerez attrahētē nec expirātē.i.aerē emittētē:ſ3 detinētē.nā retinēs aerē iſto aere retēto mouet ad formatiōez vocis:⁊ fac vocē. ℂ Nōn^m āt ꝙ hō nāl'r ad refrigeratiōez cordis aerē attrahit ⁊ imittit.ſi āt p aliqḋ tp̄s retinere debeat aerē attractum:oportet ꝙ hoc fiat per imaginationem ⁊ appetitum:q̄re ſi ad formationē vocis op3 aerem aliq̄liter retinere ad h⁹ formationē:o3 ꝯcurrere imaginationē ⁊ appetitum. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Manifeſtū āt: ⁊ q2 piſces ſine voce:nō.n.habēt guttur:hāc āt ptē nō hn̄t : q2 nō recipiūt aerē:neq̄ reſpirant. Sed q dicunt ſic:peccāt: ꝓpter quā igit̄ cām:altera ratio eſt. Cō.91

ℂ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit piſces nō hr̄e vocez di. manifeſtū āt q2 ⁊ piſces ſine voce ſunt:q2 n̄ hn̄t gutt̄.hāc āt ptē.i. guttur nō habent,q2 nō recipiunt aerez neq̄ reſpirant:ſ3 qui dn̄t ſic ꝙ piſces reſpirāt peccāt:⁊ ſubdit ꝙ ꝑpter quā

igit cām ſup. piſces nō reſpirāt altera rō eſt. i. nō eſt pñtis ſpeculationis. pertinet eni3 hoc ad librū de animalib⁹ vt cōmen. ait. ℂ Notandū aūt hec tria tacta adaptari poſſe ad tria que de voce ſunt dicta. na3 p hoc ꝙ vox nō fit ſine imaginatiōe op3 ꝙ vox ſit facta ab aīa. perhoc vero ꝙ oꝫ aerem reſpiratum tenere vt vocem faciamus oportet ꝙ vox ſit reſpirati aeris. vlterius quidem quia nō habentia guttur vel non habentia vocalem arteriam non ſpirant op3 ꝙ repercuſſio illa qua fit vox: fiat ad vocale3 arteriā. ℂ Aduertendum tamen ꝙ ꝯſtrūcꝗ hic ſic adapteť lrā tamen eſt cōtinuāda mō quo diximus.

Lō. 92 **De odore aūt ꝛ olfatibili minus bene determiabile eſt dictis. Non. n. manifeſtu3 eſt q̄le qd ſit odor qd ſon⁹: aut viſibile: vtrum lumen.**

ℂ Poſtꝗ phus determinauit de viſibili ꝛ de audibili. in parte iſta determinat de odorabili. in omni autē ſenſibili eſt tria cōſiderare. v3. obm mediu3 ꝛ organū. in determinando ergo de odorabili tria facit. qꝛ pmo determīat de ipſo odorabili ſiue de ipſo obto. ſcdo determinat de ipſo medio. ꝛ tertio determīat de ipſo organo. 2ª ibi (Eſt autē olfatus) tertia ibi. circa fi. ca. (eſt aūt odor) Circa pmum tria facit. qꝛ pmo oſtendit eſſe difficile bene determinare de odorabili ſiue de ſpēb⁹ odoris. ſcdo docet ſumere ſpēs h⁹. 3º declarat qūo nō odorabilia cōparanť ad odoratu3. 2ª ibi (Videť aūt ꝛ analog.) 3ª ibi (Adhuc aūt) Circa primu3 tria facit. qꝛ pmo ppōit qd intendit ꝛ oſtendit eē rationabile qd ppoſuit. ſcdo aſſignat cām dicti. tertio qd dixerat manifeſtat p ſimile. 2ª ibi (Cauſa aūt eſt) tertia ibi (rōnabile aūt) Dicit ergo ꝙ de odore aūt ꝛ de olfatibili. i. de odorabili minus bene determiabile eſt a nobis. nō. n. poſſumus bene determinare nec determiate cognoſcere ipſa odorabilia vel ipſos odores: ꝛ eſt rō dicti. qꝛ nō manifeſtū eſt nobis q̄le qd ſit odor: ſic māifeſt⁹ ē nob ſon⁹. ꝛ ſic māifeſtū ē viſibile qd ſit vtꝫ lum aut color. Deiñ cū dic.

ℂ Cauſa aūt eſt: qꝛ ſenſū hūc nō habem⁹ certū: ſed peiorē mltis aīalib⁹. Praue. n. odorat hō. Et nihil odorat odorabiliū ſine letitia: ꝛ triſtitia: ſicut nō exñte certo eo qd ſentimus.

ℂ Aſſignat cām dicti. ꝯtinueť aūt ſic. bñ dico ꝙ nō ita determinate cognoſcim⁹ odorē ſic cognoſcim⁹ ſonū ꝛ ſic cognoſcim⁹ alia ſenſibilia. cā aūt eſt. qꝛ hūc ſenſum. i. odoratu3 nō habem⁹ certū ſicut hēm⁹ alios ſenſus: ſ3 peiorē habemus odoratū mltis aīalib⁹. qꝛ hō praue odorat ꝛ nihil odorabiliū odorat ſine letitia ꝛ triſtitia. ſic nō exñte certo eo qd ſentim⁹. i. odoram⁹. ℂ Notādū aūt ꝙ oriť delectatio ꝛ letitia ex cōiūctiōe ꝯueniētis cū ꝯuenienti: dolor vo ꝛ triſtitia ex ꝯiunctiōe diſcōueniētis cū diſcōuenienti. q̄re qñ id qd nobis ꝯiungiť valde ꝯuenit oriť inde letitia: qñ valde diſcōuenit oriť īde triſtitia. letitia itaqꝫ ꝛ triſtitia oriunť ex exteriorib⁹ ſenſib⁹ vt ex valde ꝯueniētib⁹ ꝛ valde diſcōueniētib⁹. nā modicū ꝯueniēs vel modicū diſcordās nō ppē cāt nec letitiā: nec triſtitiā. igiť nō ſentire niſi cū letitia ꝛ triſtitia idē eſt qd non ſentire niſi extrema ſenſibilia. vlt ḡ phs ꝙ hō praue odorat ꝛ ꝙ nō ē ei certū illd qd ſentit p odoratū. qꝛ ñ odorat ſine letitia ꝛ triſtitia: ideſt nō percipit per odoratū niſi extrema odorabilia: cuiuſmodi ſunt fortes odores.

Dubitaret forte aliqs. vtru3 alijs aīalib⁹ poſſint eſſe note ſpēs odoris q̄s hō nō poſſit pcipere. ℂ Dōm ꝙ hō plꝰ h3 de cerebro ſm ꝗtitatē ſuam ꝗ cetera aīalia. ꝛ qꝛ cerebrū ē frigidū ꝛ humidū carūcule ille q̄ ſūt organū odorat⁹: eo ꝙ ſint ppinq̄ cerebro īfrigidanť ꝛ efficiunť hūide: qd ē ꝯ rōnē boni odoratus. nā tūc organū odoratus eſt bñ diſpoſitū qñ eſt cal3 ꝛ ſiccū. qꝛ vt cōiter poniť: tūc bñ diſpoſitū eſt organu3 qñ pportionať obo. ꝯſtat aūt ꝙ odor cauſať ex calo ꝛ ſicco. qꝛ odor ē paſſio ſicci: ſic ſapō hūidi: ſic īfra diceť. magnitudo ḡ cerebri in hoīe: qꝛ h3 hūectare ꝛ īfrigidare organum odorat⁹ facit hominē praue odorare: ꝙ aūt hō ſic habeat prauu3 odoratū ꝙ multe ſpēs odorū ſint ei ignote vt poſita qd querebat p3 experimēto. videť. n. ꝙ canes docentur p odorē latronē īuenire: qd illo mō ꝯtingit: qꝛ glib3 hō aliq mō diuerſificať in hūoribus ꝛ in ꝯplōne ab alijs hoībus: īmo pp hāc diuerſitatē videm⁹ ꝙ pediculi gñati ex humorib⁹ vni⁹ hoīs ſunt q̄ſi venenoſi alteri hoī: pp hanc aūt diuerſitatē ꝯplōnū ꝛ hūoꝝ ꝯtingit ꝙ vapores ſpūs ꝛ fumi exeūtes ex corpe vni⁹ hoīs ſť valde diuerſi ab alijs q̄ exeūt ex corpe alteri⁹. ꝛ qꝛ odor ē q̄dā fumalis euaporatio: vt declarari h3 in libro de ſenſu ꝛ ſenſato: ſic glib3 hō q̄dāmō h3 pprios fumos ꝛ ppos vapores. ſic ēt h3 ppos odores. canis ḡ duct⁹ ad locū vbi ꝯmiſſū ē furtū ſi ſit recēter fcm̄ pcipit odorem ipſi⁹ furis q acceſſit ad locū illu3: ꝛ poſt odorē illū pgit donec illū hoīe3 īueniat. ꝛ ē ſile. ꝯtigit. n. ꝙ aliq canes dnr canes ſanguis ſeq̄ntes ceruū vł aliquā aliā beſtiā vulneratā. accidit. n. ceruū illū vulneratū quē canis īſeqť ire p magnū ſpaciū ꝙ nullū emittit ſāguinē3. tūc ḡ canis nō pt illū īſeq p ſāguinē ſ3 īſeqť p odorē. ꝛ qꝛ p viā illā p quā trāſiuit ceru⁹ vłnerat⁹ mlti alij trāſierť ꝛ tñ canis nō īſeqť niſi ceruū illū vłneratū quē īcepit īſeq. nō. n. vadit poſt odorē alioꝝ ceruoꝝ: qd eē nō pt niſi qꝛ canis nō ſolū cogſcit odorē cerui ab odorib⁹ aliaꝝ beſtiaꝝ: ſ3 ēt cogſcit odorē h⁹ cerui ab odorib⁹ alioꝝ ceruoꝝ: ſic canis īueniēs latronē cogſcit odorē h⁹ hoīs ab odorib⁹ aliorum hoīu3. p3 igť ꝙ praue odorat hō: qꝛ has ſpāles dñas odoꝝ nō cogſcit. ꝛ maxīe h⁹ dñas in via p quā tranſierat odorabile: niſi eēt qd valde fetidū: nullo⁹ poſſet hō pcipe. bñ igiť dcm̄ ē ꝙ hō praue odorat. qꝛ nō odorat ſine letitia ꝛ triſtitia. i. nō percipit niſi extrema odorabilia. illas autē dñas odoꝝ quas percipiūt canes ꝛ multa alia aīalia hominem īpoſſibile eſt pcipere. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Rationabile aūt ſicut ꝛ fortes oculis colores ſentire: ꝛ non per manifeſtas ipſis eſſe differētias colorum niſi terrentiu3 ꝛ nō terrentiu3: ſic autem ꝛ odores hominum genus.

ℂ Qd dixerat māifeſtat p ſile dicēs. ꝙ rōabile ēt ſic ꝛ fortes ocul. i. hñtes fortes oclos vt piſces ſic eos ꝯtigit ſētire colores ꝛ nō eē ipſis p māifeſtas dñas coloꝝ niſi terrētiū ꝛ nō terrētiū. ſic ꝛ gñatio hoīu3 pcipit odores. qꝛ nō pcipit odores niſi terrētes vł ñ terrētes. ℂ Nōnᵐ āt ꝙ phs idē ītelligit p ſentire cū leti⁹ ꝛ triſtiª. ꝛ p ſentire dñas oborū terrētiū vł nō terrētiū: vult. n. ꝙ ſicut piſces hñtes duos oculos nō pcipiūt niſi colores terrētes vel nō terrētes. i. colores extremos. ſic hō nō pcipit niſi odores terrētes vł nō terrētes: qꝛ nō pcipit niſi odores extremos. ℂ Nōnᵐ ēt ꝙ ſic piſces male videt. qꝛ hñt ita duros oculos vt magis videanť hre lapides ꝗ oculos: pp qd non pōt īprimi ibi ſpecies viſibilis: ſic homo male odorat. quia carūcule ille propinque cerebro ita indurantur: propter frigiditatem cerebri: vt non bene poſſit imprimi ſpecies odorabilis. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Videť eni3 ꝛ analogiā hre ad guſtum: ꝛ ſilr ſpēs humoru3 cū his que ſunt odoris.

ℂ Docet ſumere ſpecies odorū. ℂ Ad cuius euidētiā ſciēdum ꝙ ſi aliqua ſunt nobis īcerta: ꝛ illa habeāt analogiā ꝛ ſimilitudinem cū rebus certis ſumēde ſunt differentie incertorum ſm dñas certoꝝ. quare cū odores ſint nobis incerti. guſtabilia vero ſint nobis certa: qꝛ odores habēt

analogiā cū ſpecieb⁹ guſtabiliū ſumende ſunt dr̄ie odoꝝ ſm̄ dr̄ias ſapoꝝ. tria ergo facit pħus. qꝛ primo ait ꝙ ſpēs odoris habēt analogiā ⁊ ſimilitudinē cū ſpēbus ſaporis. ſcđo ꝓbat ꝙ ſpēs ſapoꝝ ſunt nobis certe. tertio qꝛ penes certa ſunt ſumenda incerta docet ſumere ſpēs odoꝝ ſm̄ ſpecies ſaporū. ſcđa ibi (Sꝫ certiorē habemus guſtū.) tertia ibi (Eſt autem ſicut humor) Dicit ergo ꝙ odorat⁹ videtur habere analogiā ad guſtū. ⁊ ſilr̄ ſpēs humoꝝ. i. ſaporū habēt quādam analogiā. ⁊ ſilitudinē cū his q̄ ſūt ſpecies odoris. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.94 ¶ **Sed certiorem habemus guſtū propter id qđ ipſe quidem tactus eſt: hunc autem habet homo ſenſum certiſſimum. In alijs deficit ab animalibus multis. Secundum autē tactum differenter certificat.**

¶ Oſtendit ꝙ nos habemus certiorē guſtū: qꝛ habem⁹ certiorem tactū. ⁊ guſtus eſt q̄dā tactus: duo ergo facit. qꝛ p̄mo facit qđ dictū eſt. ſcđo ex certitudine tactus quē habet homo p̄ alijs aīalibus ꝯcludit ipm̄ prudentiſſimū eſſe aīalium ibi. (Vn̄ ⁊ prudentiſſimū) Dicit ergo ꝙ certiorem habemus guſtum q̄ alia aīalia: ꝓpter hoc ꝙ ipſe guſtus eſt q̄dam tactus. ⁊ ſubdit ꝙ hunc aūt ſenſum. i. tactum habꝫ homo certiſſimū. in alijs. n. ſenſibus deficit hō a multis aīalibus: ſed ſm̄ tactū valde differenter certificat ab eis. qꝛ certiorē habꝫ hunc ſenſum aīalib⁹ alijs. ¶ Notandū aūt vim rōnis huius in hoc conſiſtere. ꝙ ſi homo hꝫ certum tactum: ⁊ guſtus ē q̄dā tactus ſeq̄tur ꝙ habeat certum guſtū: ſed odoratus cū hēat analogiā ad guſtum: de odoratu quē habem⁹ incertū certificari poterimus per guſtū quē habemus certum ⁊ ſumēde erunt ſpēs odoris ſm̄ ſpēs ſaporis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Vnde ⁊ prudentiſſimū animaliū eſt. Signum autem in genere hominū ſm̄ ſenſū hūc ingenioſos eſſe: ⁊ non ingenioſos: ſm̄ aliū aūt nullum. Duri enī carne inepti mente: molles autem carne bene apti ſunt.**

¶ Quia dixerat hominē habere certum tactū ex certitudine ipſius tactus ꝯcludit ipm̄ eſſe prudētiſſimū animaliū dicens. vnde ⁊ prudentiſſimū animaliū eſt ſuple hō. ſignum aūt eſt ⁊ in genere hominum. qꝛ ſm̄ hunc ſenſum dicimus homines īgenioſos vel nō īgenioſos. ſm̄ nullū aūt ſenſum aliū indicamus de īgenio hoīū niſi ſm̄ tactū qꝛ duros carne dicim⁹ ꝙ ſunt īepti mēte: ſꝫ molles carne ſunt bene apti. ¶ Notādū aūt ꝙ id qđ videm⁹ in genere hoīum: vt id ꝙ videmus in aliq̄bus hominibus reſpectu alioꝝ hominū poſſum⁹ iudicare in oībus hoīb⁹ reſpectu alioꝝ aīalium. nā ſi homines hn̄tes bonū tactū ⁊ molles carnes ſunt prudētiores alijs hoībus. qꝛ tota ſpēs hūana in bonitate tactus excedit alia animalia: ſequit̄ ꝙ homo ſit prudentiſſimus aīalium aliorum.

Dubitaret forte aliq̄s. vtrū bonitas tact⁹ faciat ad bonitatē intellect⁹: ⁊ videt̄ ꝙ bonitas tact⁹ nihil faciat ad bonitatē ītellect⁹: vel ſi faciat aliq̄d ꝙ minus facit q̄ alicui⁹ alteri⁹ ſenſus. nā cū intellect⁹ ſit q̄d immāle ſequit̄ ꝙ quanto ſenſus eſt mālior tanto min⁹ deſeruiat ītellectui. ēt qꝛ tactus ē māliοr ſenſib⁹ alijs bonitas tact⁹ min⁹ deſeruiet bonitati intellectus q̄ bonitas alioꝝ ſenſuum. ¶ P̄. hoīes dicūtur boni tactus ⁊ bene diſpoſiti mēte qui hn̄t molles carnes. ſed femīe cōiter molliores carnes hn̄t marib⁹. eēnt ergo prudētiores viris: cui⁹ oppoſitū ſcribit̄ p̄mo politicoꝝ. vbi dicit̄ ꝙ puer hꝫ cōſiliū imperfectū. femina inualidū ſeru⁹ v̄o nihil hꝫ cōſiliatiuū: q̄re ſi cōſiliū femine eſt inualidū nō erunt femīe prudētiores viris: ſed īprudentiores.

¶ Dōm ꝙ actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito. quāto enī patiēs eſt magis diſpoſitū tanto magis ꝑficit̄ ſm̄ formā quā recipit. ⁊ quāto magis ꝑficit̄ ſm̄ formam tanto magis pōt exercere opera cōpetētia illi forme vt ſi diſgregare eſt opus cōpetēs albedini quāto aliq̄d eſt magis diſpoſitū ad albedinē tāto magis perficit̄ ſm̄ formā albi. ⁊ per ꝯn̄s tanto magis diſgregat. bonitas ḡ tactus h̄ mō dr̄ deſeruire bonitati mentis. qꝛ tact⁹ ōbꝫ eſſe media ꝓportio tangibiliū. organū. n. tact⁹ nō pōt oīo denudatū eſſe a q̄litatibus ſenſibilib⁹: attamē quanto illas q̄litates hꝫ minus excellētes ⁊ minus extremas tāto exn̄s in medio melius ꝑcipit alias q̄litates tangibiles. de rōne itaq̄ bonitatis tactus eſt eſſe mediā ꝓportionē tangibiliū. inde eſt ergo ꝙ hō eſt melioris tactus q̄ aīalia cetera. qꝛ corpus humanū magis eſt redactū ad mediū: ⁊ miſcibilia in illo corpore ēt magis ſunt redacta ad mediū q̄ in corporibus alijs. ſic ēt ⁊ inter ipſos hoīes hn̄tes corp⁹ redactū magis ad mediū ſunt meliores tact⁹ q̄ alij. itaq̄ ſi bonitas tact⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ corp⁹ eſt bn̄ redactū ad mediū. corp⁹ aūt ſic redactū eſt bn̄ ꝓportionatū aīe ſeq̄tur ꝙ homines boni tact⁹ habeāt corp⁹ bn̄ ꝓportionatū aīe: ſꝫ cū mā eſt bn̄ ꝓportionata forme meli⁹ exercent̄ in ea actiones illi⁹ forme vt ſuperius dicebat̄. q̄re cū corp⁹ eſt bene diſpoſitū ⁊ ꝓportionatū aīe per ipm̄ melius exerceri poterunt opera debita ipſi aīe. bn̄ ḡ intelligere ⁊ eſſe prudētem ⁊ ingenioſum cōuenit hoībus hn̄tib⁹ bonū tactū. qꝛ tales hn̄tes corp⁹ bn̄ ꝓportionatū aīe liberius poſſūt hꝫ opera exercere. ¶ Qđ v̄o obijciebat̄. qꝛ ſenſus tact⁹ ē materialior ceteris petit̄ in argumēto qđ eſt in ꝯrio. arguit̄ enim oppoſitū nō ꝓpoſitū. nā qꝛ hꝫ ſenſus eſt māliοr ceteris: ⁊ eſt fundamentū oīum alioꝝ ſenſuū habētes hunc ſenſum bonū. ſequit̄ ꝙ habeant mām̄ bn̄ diſpoſitam et corp⁹ bn̄ ꝓportionatū. q̄re ſicut opera artis facili⁹ liberi⁹ ⁊ melius exercent̄ per organa bn̄ diſpoſita ⁊ bn̄ ꝓportionata ipſi arti. ſic opera ipſi⁹ aīe melius fiunt ꝑ corp⁹ bene diſpoſitū ⁊ bene ꝓportionatū ſibi. ¶ Qđ v̄o vlteri⁹ addebat̄ de mollicie mulierum. ¶ Dōm ꝙ mollicies carnis. tūc oñdit induſtriā mētis q̄n arguit bonitatē tactus. dupliciter itaq̄ q̄tū ad pn̄s ſpectat poſſūt aliq̄ habere molles carnes. p̄mo q̄dē ex bonitate ꝯplōnis: vt qꝛ hn̄t ꝯplexionē rarā ⁊ bn̄ diſpoſitā: ⁊ tūc ſunt boni tactus ⁊ bn̄ apti mēte. 2⁹ hoc pōt ꝯtingere ex ſupabūdātia fl'atis: ⁊ q̄ tales ſunt nō ſūt boni tact⁹. qꝛ nō hn̄t q̄litates ſenſibiles bn̄ redactas ad mediū: ſunt ḡ tales male ꝯplōnis ⁊ mali tact⁹: nec oꝫ eos eſſe bn̄ diſpoſitos. talis ḡ ē mollicies carnis in mulierib⁹. tales ēt ſunt multū flegmatici q̄ videnẗ molles carnes habere nec ſunt apti mente.

Vlterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū bonitas alioꝝ ſenſuū faciat ad bōitatē ītell'ſ. ⁊ videt̄ ꝙ ſic. qꝛ ſm̄ phꝫ p̄mo meta. dato ꝙ ſenſus nō ſeruirēt nobis ad aliquā neceſſitatē vite. maxīe tn̄ diligerem⁹ illū ſenſū q̄ eſt ꝑ viſū. qꝛ plēs dr̄ias reꝝ nobis ōmōſtrat: ſed quāto ſenſus plēs dr̄ias reꝝ oñdit tāto magis deſeruit ipſi intellectui bonitas. ḡ viſus maxīe faciet ad bonitatē ītellect⁹. ¶ P̄. quāto ſenſus eſt magis diſciplinalis tāto magis vr̄ facere ad bonitatē mētis ⁊ ad bonitatē diſciplīe. ſꝫ maxīe diſciplinal' ſenſus ē audit⁹: vt pt̄ patere ex p̄mo meta. ergo ⁊c̄. ¶ In ꝯriū ē phs q̄ ait ꝙ ſꝫ nullū aliū ſenſū dicim⁹ hoīes eſſe īgenioſos p̄ter q̄ ſm̄ tactū. ¶ Dōꝫ ꝙ in acgrēdo ſciaꝫ h̄ eſt ordo. qꝛ nr̄a cognitio īcipit a ſenſu. ſed finit̄ ⁊ terminat̄ cognitio nr̄a ꝑ iudiciū ītell'ſ. offerunt̄. n. nobis p̄ res ipſe per ſenſus: ⁊ tunc circa res ipſas nobis per ſenſus oblatas negociamur ꝑ iudiciū ītell'ſ. inde eſt ergo ꝙ deficiente ſenſu neċe ē ſciam deficere q̄ ſm̄ illum ſenſum eſt: vt phus in poſterioribus

sit. qꝛ nisi offerrentur nobis res ꝑ sensus ñ possem⁹ ex eis cape sciam: nec circa eas negociare possem⁹ ꝑ iudiciū intellectus: deseruiūt itaqꝫ oēs itellectui sensus: qꝛ per oēs sensus nobis offerunt̄ aliqua obiecta: circa q̄ negociādo per itellectū accipimus eoꝝ sciaꝫ. ¶ Est tamē diligēter notādū ꝙ aliud est q̄rere vtꝝ hic sensus deseruiat itellectui: ꝛ vtꝝ ꝑꝑ bonitatē h⁹ sensus possum⁹ arguere hoīeꝫ esse bone mētis ꝛ boni itellectus. nā ꝓpter hoc ꝙ multa offerunt̄ itellectui alicui⁹ ꝑ se ꝛ directe. nō ꝑꝑ h̄ dicimus ipꝫ esse bñ dispositū ḿm mēteꝫ vel eē boni itellect⁹: sed si circa illa oblata qs bñ negociat̄ ꝑ iudiciū itellect⁹: ꝛ bene subtil'r sciat de eis v̄itatē exq̄rere: dicet̄ hōe mētl ꝛ boni intellectus. ꝛ qꝛ ꝑ quēlibꝫ sensū offerunt̄ itellectui nr̄o aliq̄ oba: tñ bonitas solius sensus tact⁹ facit vt de illis oblatis ꝑ itell'm ꝑspicaciter v̄itatē ītueamur. nā lꝫ q̄libꝫ sensus deseruiat itellectui: tñ sola bonitas tact⁹ arguit bonitatē intellect⁹. nā ex h̄ ꝙ qs est boni visus vel boni audit⁹: nō ꝑꝑ hoc hꝫ corp⁹ bñ ꝓportionatū aīe: nec ꝑꝑ hoc hꝫ ꝯplōnem bñ redactā ad mediū. nā corp⁹ bñ ꝯplexionat̄ ꝛ bñ reducit̄ ad mediū qñ hꝫ bñ ꝓportionatas q̄litates tāgibiles. ꝛ qꝛ solus tact⁹ est media ꝓportio tāgibiliū: sola bonitas illius sensus ōndit corp⁹ esse bñ ꝓportionatū ꝛ bñ dispositū. ꝛ qꝛ corpe bñ ꝓportionato ꝛ disposito aīa pōt meli⁹ intelligere ꝛ meli⁹ speculari v̄itatē de his q̄ sibi offerunt̄ ꝑ sensus: iō bñ dcm̄ est ꝙ q̄libꝫ sensus ꝯseruit itellectui. bonitas tñ soli⁹ tact⁹ arguit bonitatē itell's vt plane hr̄ i lr̄a. opposita aūt his nō est difficile soluere. nā visus ꝛ audit⁹ deseruiūt itellectui. qꝛ ꝑ hos sensus vl' in vidēdo vt ꝑ visum: vel ab alio audiēdo: vt ꝑ auditū m'lte dr̄ie reꝝ nobis demōstrant̄: tñ vt in soluēdo tangebat̄: nō ꝑꝑ h̄ ꝙ nobis offerunt̄ ꝑ sensus multe res sum⁹ boni itell's. sꝫ tūc sum⁹ boni itellect⁹ qñ de ipsis reb⁹ oblatis scim⁹ bñ v̄itatē cognoscere. ꝛ qꝛ h̄ facit bonitas tact⁹: ꝑ quā reddit̄ corp⁹ bñ ꝓportionatū aīe. iō pꝫ qd̄ q̄rit̄. ¶ Esset aūt vlteri⁹ dubitāduꝫ de ipsis sensib⁹ eo mō q̄ deseruiūt ad sciaꝫ ꝛ itell'ꝫ ꝛ q ꝯseruiāt magis ꝛ q min⁹ ꝛ q̄l'r circa hoc se hēant. sꝫ qꝛ hoc nō directe ꝑtinet ad ꝓpositū in tp̄s aliud appōat̄. hr̄et. n. hec qd̄ locū in ꝑ meta. vel in ꝑ poste. vbi si nos ꝯtiget scribere de his forte aliq̄d ꝑtractabim⁹. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.95 ¶ **Est autē sicut humor hic quidem dulcis ille vo amarus: sic ꝛ odores sunt.**

¶ Ut dicebat̄ hic docet sumere spēs odoꝝ ḿꝫ spēs saporꝝ. circa qd̄ tria facit. qꝛ ꝑ͂ fac̄ qd̄ dcm̄ ē. 2⁰ dat drīaꝫ iter odores ꝛ sapores. 3⁰ resumit cāꝫ superi⁹ tactā. q̄re. s. ḿꝫ spēs saporū sumant̄ spēs odoꝝ. 2ᵃ ibi. (Sꝫ aliq̄ q̄dē) 3ᵃ ibi (Sꝫ sic dicim⁹) Dic̄ ꝙ ꝙ sic hūoꝝ. i. sic sapor h̄ q̄dē ē dulcis ille amar⁹: sic ꝛ odores aliq̄ sꝫ dulces aliq̄ amari. Deīn cū dic̄.

¶ **Sed alia q̄deꝫ hñt ꝓportionaliter odoreꝫ ꝛ humorē. Dico āt dulcē odoreꝫ: ꝛ dulcē humorem alia vero cōtrarium. Similiter autem ꝛ acer ꝛ austerus ꝛ acutus ꝛ pinguis est odor.**

¶ Dat drīaꝫ iter odores ꝛ sapores dicēs. ꝙ aliq̄ q̄dem hñt ꝓportionabil'r odorē ꝛ hūorē. i. saporē. dico aūt dulcē odorem ꝛ dulcē saporē. alia vo ꝯrīū. qꝛ in eis non ꝓportionat̄ odor ꝛ sapor. sꝫ hñt dulcē odorē ꝛ prauū saporē vl' ecōuerso. ꝛ sic se hꝫ dulce qd̄ noīat odorē vel saporē extremū. sil'r aūt se hꝫ ꝛ acer ꝛ austerus ꝛ acut⁹ ꝛ pīguis odor. nā in talibus odorib⁹ vel saporib⁹ medijs aliqñ sapores ꝓportionant̄ odorib⁹: aliqñ vero nō. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sed sicut diximus ꝓpter id ꝙ non multum permanifesti sunt odores: sicut humores: ab his acceperūt noīa ḿm similitudinē rerū. Dulcis q̄dē. n. a croco ꝛ melle: acer aūt a thimo: ꝛ huiusmodi. Eodē aūt modo ꝛ in alijs.**

¶ Resumit cām superi⁹ assignatā: q̄re spēs odoꝝ a saporib⁹ noīant̄ dicēs. ꝙ sic diximus. i. supra tetigim⁹ ꝓpter id ꝙ odores nō sūt nobis multū ꝑmanifesti sic hūores. i. sic sapores. iō acceperūt noīa ab his. i. a saporib⁹ ḿꝫ silitudineꝫ eoꝝ. i. sapoꝝ. nā dulcis q̄deꝫ odor dr̄ a croco ꝛ melle. acer vero a thimo ꝛ a silib⁹ vl' ab aliq̄ hꝫ. eodē aūt mō ꝛ i alijs odorib⁹ ꝛ saporib⁹ se hꝫ. ¶ Notādū aūt ꝙ cū he denoiationes fiāt ḿm moduꝫ vocabuli: vtpl'm variata lingua sil'r variant̄ denoīatiōes tales. in greca ꝗ lingua odor suauis sumit forte denomiatiōnē a croco ꝛ melle q̄ sunt dulcia: acer vo odor sumit denomiatiōnē a thimo vel ab alleo vt hꝫ littera cōmenti: vel ab aliquo alio hꝫ.

Dubitaret forte aliqs. qr̄ nō semꝑ odores ꝓportionant̄ saporibus: sed videmus multotiēs ꝙ hñtes odoreꝫ dulcē hñt saporē amarum. ¶ Dōm ꝙ vt cōiter ponit̄ sapor magis cōsistit i humido aqueo aliq̄liter digesto: ita ꝙ sapor se tꝫ ex ꝑte hūidi grossi: sꝫ odor magis se tꝫ ex ꝑte subtilis sicci debite ꝓportionati. ꝛ qꝛ illud hūidū grossuꝫ magis se tꝫ ex ꝑte aq̄. illud vo subtile vbi fundat̄ odor magis se tꝫ ex ꝑte aeris: in corpe vbi bñ digestū ē hūidū aqueū grossuꝫ: ꝛ bñ tēperatū ē illō subtile aereū: erit ibi tā dulcis odor quā sapor: ꝛ ꝓportionabit̄ odor sapori ꝛ ecōuerso. sꝫ si in eodē corpe vnū istoꝝ sit bñ digestū: alteꝝ vo male tēperatū: odor nō ꝓportionabit̄ sapori: sꝫ habebit odoreꝫ dulceꝫ ꝛ saporem amarum vel ecōuerso. ꝛ qd̄ dictum est de saporib⁹ extremis: dōm est de medijs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Adhuc aūt sicut audit⁹: ꝛ vnusq̄sqꝫ sensuuꝫ hic q̄dē audibilis ꝛ nō audibilis: ille vo visibilis ꝛ nō visibilis: ꝛ olfat⁹ odorabilis ꝛ nō odorabilis. Nō odorabile aūt aliud q̄deꝫ ḿꝫ id qd̄ oio ipoſ'e est hr̄e odoreꝫ: aliud vo puuꝫ hñs ꝛ prauū. Sil'r aūt ꝛ non gustabile dicitur.** Cō. 96.

¶ Ostendit qūo nō odorabilia cōparant̄ ad odoratuꝫ dicens. ꝙ adhuc aūt sic audit⁹ ꝛ vnusquisqꝫ sensuū ē oppositoꝝ: ꝛ sicut h̄ q̄dē audit⁹ est audibilis ꝛ nō audibil'. ille vo .s. visus est visibil' ꝛ nō visibil'. ꝛ olfat⁹ ēt eodē mō est odorabilis ꝛ nō odorabil': ꝛ exponit quot modis dr̄ nō odorabile dicēs. ꝙ nō odorabile aūt aliud q̄deꝫ dr̄ ḿm id ꝙ oio ipoſ'e est hr̄e odoreꝫ. aliud vo qd̄ est hñs paruū odorē. ꝛ 3⁰ dr̄ nō odorabile prauū hñs odoreꝫ. sil'r aūt ꝛ nō gustabile vel qdcūqꝫ aliud tale dr̄ oib⁹ istis modis. ¶ Notandum aūt ꝙ vt supra ōndim⁹ ideꝫ est sensus oppositoꝝ. naꝫ illo eodē visu quo ꝑcipis lumē ꝑcipis ꝛ tenebrā: ꝛ illo eodem auditu quo ꝑcipis sonū ꝑcipis silētiū: ꝛ eodē odoratu quo ꝑcipis odorabile percipis ꝛ nō odorabile. nā sicut eo ipo ꝙ nihil vides ꝑcipis eē tenebrā: ꝛ ꝙ nihil audis percipis esse silentiū: sic eo ipso ꝙ nihil odoras percipis esse inodorabile: qd̄ nullū hꝫ odoreꝫ. ꝛ si parū odoras percipis eē inodorabile ꝙ paruū hꝫ odorem. si vero prau⁹ inferat̄ tibi odor percipis esse inodorabile ꝙ prauū hꝫ odoreꝫ.

Est āt olfatus ꝑ mediuꝫ: aut aerē: aut aquā: ꝛ nāqꝫ aquatica vident̄ odoreꝫ sentire. Sil'r ꝛ q̄cūqꝫ cū sanguine: ꝛ sine sanguine: sicut ꝛ q̄ in aere. Etenīꝫ hoꝝ quedaꝫ longe occurrunt ad alimentū: que ab odore mouentur. Cō. 97.

¶ Ut dicebat̄ ad qdlibet sentire tria ꝯcurrunt: obm: medium: ꝛ organū. postq̄ ergo phs determinauit de ipo obo odoratus vt de ipso odorabili siue de ipo odore. in ꝑte ista determinat de ipso medio qd̄ imutat̄ ab ipso obiecto siue

ab huiuſmodi odore. Circa qđ duo facit. q2 pmo facit qđ dictum eſt. 2° mouet qōnez quādaz circa ptacta ibi (Uñ ⁊ dubium videt̄) Dicit ergo ꝙ eſt aūt olfat⁹ p mediū vt per aerez aut aquā. nā aquatica vident̄ odorē ſentire ⁊ q̄ cum ſanguine ⁊ q̄ ſine ſanguine ſunt ſicut ⁊ q̄ ſunt in aere ſuple odorē ſentiūt. q2 q̄dā boꝝ q̄ ab odore mouent̄ a lō ge occurrūt ad alimentum. ¶ Notādum autem ꝙ quia aquatica odorem ſentiunt. ⁊ quia exiſtentia in aere tā habentia ſanguinem q̄ȝ nō habentia a longe odorant alimētum: ideo vult philoſophus ꝙ tam aer q̄ȝ aqua ſint medium in odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.98. ¶ Unde ⁊ dubiū videt̄. Si oia qdem que ſub odore fiunt: ſimiliter odorent.

¶ Mouet quādā qōnez circa ptacta q̄ talis eſt: ꝙ cū q̄dā ſentiāt odorē p reſpiratōez: q̄dā ſine reſpiratōe: rōnabilr q̄rit̄ vtꝝ aialia nō reſpirātia habeāt aliquē ſenſū aliū ab odoratu: p quē pcipiūt odorē. circa hāc qōnē ſic pcedit. q2 p̊ phs arguit ad ptē f̄laz. 2° arguit ad ptē verā. 3° dtermiat viratez q̄ſiti. 2ª ibi. (Sz ipoſe) 3ª ibi. (Uidet̄ aūt hoib⁹) Circa pmū duo fac̄. q2 p̊ ppōit qōnē. 2° arguit ad ptē f̄laz qōnis q̄ſite ibi (Hō aūt) ptinet̄ āt ſic dciñ ē. aliq̄ odorare reſpirādo aliq̄ nō reſpirādo. vñ q2 ſic eſt. dubiū vr̄ ſi oia qdē ſilr̄ odorēt. i. ſi oia ſilr̄ pticipāt odorē p ſenſū odorat⁹ vl' hēant aliquē aliū ſ̄ſuz p quē h̄ pcipiāt. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Hō aūt ſpirās odorat: nō reſpirās āt: ſz expirās: aut retinēs ſpm̄ nō odorat: neq3 a lōge: neq3 a ppe: neq3 ſi in naſum itus apponat̄: ⁊ hoc qdē i ipſo poſitū: quo ſentit̄ iſenſibile eſſe oib⁹ cōe eſt. Sed ſine reſpiratiōe nō ſentire ppriū ē hoium. Māifeſtū eſt aūt tentātib⁹.

Cō.99. ¶ Quare ſanguinē nō hn̄tia: qm̄ nō reſpirāt: alterū vtiq3 quēdā ſenſum hn̄t pter eos q dicti ſunt.

¶ Arguit ad ptez falſaz. oñs ꝙ nō oia ſilr̄ odorāt: imo non reſpirātia hn̄t aliquē aliū ſenſū ab odoratu p quē odorez pcipiūt. iō ait ꝙ hō reſpirās. i. attrahens aerē ſupple odorat: ſz expirās. i. emittēs aerez aut retinēs ſpm̄ nō odorat nz a lōge: nz a ppe: nec ēt odorat ſi in naſū itus ponat̄ odorabile. q2 ⁊ h̄ qdē. vz. ſenſibile poſitū i ipſo q̄ ſentit̄ inſenſibile eē eſt cōe oib⁹ ſenſib⁹: ſz ſine reſpiratiōe nō ſentire ē ppriū hoiuz. eſt āt h̄ maxie ppriū hoi. q2 hō in odorando maxie idiget reſpiratiōe. ſi āt alia aialia idigēt reſpiratōe cū odorāt: nō tñ ſic idigēt: vt hō. ⁊ ſubdit. ꝙ āt h̄ ſit ppriū hoi manifeſtū eſt tentātib⁹. i. expimētātib⁹. q̄lz. n. i ſeipſo expit̄ ꝙ abſq3 reſpiratōe odorare nō pōt. his g̊ pmiſſis infert ɔñē itentā dicēs. q̄re ſāguinē ñ hn̄tia: qm̄ nō reſpirāt hn̄t itaq3 quēdā aliū ſenſuz pter eos q dicti ſūt. ¶ Nōnᵐ aūt viz rōnis h⁹ in h̄ ɔſiſtere ꝙ ſi aialia reſpirātia pcipiūt odorē p odoratū nō reſpirātia q̄ alr̄ odorē ſentiūt hn̄t aliquez ſenſū aliū ab odoratu. ¶ Nōnᵐ etiā ꝙ aliq̄ dr̄ia eſt q̄ȝtū ad odoratū iter aialia reſpirātia ⁊ nō reſpirantia. q2 alr̄ odorāt h̄ ⁊ illa: nō tñ eſt tāta dr̄ia ꝙ aialia reſpirantia pcipiāt odorez p odoratū: nō reſpirātia v̊o habeāt aliquē aliū ſenſuz ab odoratu: p quez odorē cognoſcāt: rō tñ phi ad h̄ videt̄ ire ꝙ cū nō ſilr̄ odorēt h̄ ⁊ illa: ꝙ p aliuz ſenſum pcipiat̄ odor in iſtis ⁊ in illis. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Sz ipoſſibile eſt ſi quidez odorem ſentiunt. Odorabilis. n. ſenſus: ⁊ mali odoramenti: ⁊ boni odoramenti olfatus eſt.

¶ Obycit ad ptē ɔ̄riā ſiue ad ptez verā oñdens aialia nō reſpirātia nō poſſe ſentire odorē p aliquez aliū ſenſuz ab odoratu. circa qđ duo fac̄ ſz ꝙ duas rōnes ad h̄ adducit. 2ª ibi (Amp. aūt) ptinet̄ aūt ſic. pp rōnez iā tactā aialia nō reſpirātia eo ꝙ alr̄ odorē ſentiāt q̄ȝ aialia alia: vident̄ hr̄e alteꝝ quēdā ſenſuz pter eos q dicti ſūt: ſz ſm̄ viratez ipoſe eſt ſi qdē ſentiūt odorē. q2 olfat⁹ ē ſenſus odorabil̄. ⁊ eſt ſenſus mali odoramēti ⁊ boni odoramēti. ¶ Nōnᵐ āt vi rōis h⁹ in h̄ ɔſiſtere ꝙ cū odorabile p ſe nō pcipiat̄ niſi p ſenſuz olfat⁹ ſi nō reſpirātia p ſe odorē pcipiūt. oꝫ ꝙ hoc fiat per hūc ſenſuz ⁊ nō p aliuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ampli⁹ āt ⁊ corrūpi vr̄ a fortib⁹ odorib⁹: ex qbus hō corrūpit̄: vt ſulphure ⁊ h⁹. Olfatuz qdē igit̄ hr̄e neceſſariū eſt: ſz nō reſpirātia.

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōnē dicēs. ꝙ ampli⁹ h⁹ aialia vident̄ corrumpi a fortib⁹ odorib⁹ q̄ȝtū ad olfatū ex qb⁹ hō corrūpit̄ vt ſūt ſulphur ⁊ h⁹ fetentia. ⁊ qa ſic eſt: olfatū qdez igr̄ neceſſe eſt hr̄e nō ſolū reſpirātia: ſz ēt nō reſpirātia. ¶ Notādū aūt ꝙ ppri⁹ ſenſus eſt ppry obi: ⁊ ppus ſenſus corrūpit̄ a ppo obo ſi ſit excellens. q̄re eo ipſo ꝙ nō reſpirātia pcipiūt odorem vt pbabat ratio pma: ⁊ eo ꝙ ſulfur ⁊ h⁹ fetentia corrūpunt in eis ſenſuz: vt tangit h̄ rō 2ª: oꝫ aialia nō reſpirātia hūc hr̄e ſenſuz. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Uidet̄ aūt in hoib⁹ differre hoc ſenſitiuuz ad ea q̄ alioꝝ ſūt aialiū: ſic̄ oculi ad ea q̄ duoꝝ oculoꝝ ſunt. Hec qdē. n. hn̄t phragma: ⁊ ſic̄ velamen palpebras: q̄s aliqs nō mouēs: neq3 retrahens nō videt: fortia aūt oculis nihil h⁹ habēt: ſed mox vidēt q̄ fiunt in lucido. Cō. 100.

¶ Soluit qōnez ppoſitā. ¶ Ad c⁹ euidētia ſciēdū ꝙ aialia nō reſpirātia nō pcipiūt odorē p aliū ſenſū q̄ȝ p olfatū: tñ h⁹ ſenſus eſt in eis alr̄ diſpoſit⁹ q̄ȝ in aialib⁹ alys. i dando aūt hāc ſolōnē duo fac̄. q2 p̊ adducit qōdā ſile ad ppoſitū. 2° ex illo ſili dſcēdit ad ſolōnē qōnis iā dicte ibi (Sic igit̄ ⁊ odoratiuū) Dicit g̊ ꝙ h̄ ſenſitiuū. vz. ſenſus olfat⁹: videt̄ differre in hoib⁹ aliqd ad ea ſenſitiua q̄ ſūt aliozuz aialiū: ſic̄ oculi hoiuz ſe hn̄t ad ea q̄ ſūt duoꝝ oculoꝝ. naz h̄ qdez. ſ. hō hz fragma. i. coopimētū ⁊ hz palpebras ſic̄ velamē q̄s palpebras aliqs nō mouēs nz retrahēs nō videt, fortia aūt oculis nihil h⁹ hn̄t: ſed mox vidēt q̄ ſunt in lucido. i. in dyaph. piſces. n. qui ſunt duri oculis nō habent huiuſmodi palpebras ⁊ cooperimenta: quas oporteat remouere vt videant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic igit̄ ⁊ coloratū: alÿs qdē ſine opculo eſt: ſicut ocul̄. Alÿs v̊o aerē recipiētib⁹ hr̄e coopimentū: qđ reſpirātib⁹ diſcoopit̄ āpliatis venis ⁊ poris. Et pp hoc reſpirantia non odorāt in aqua. Neceſſariū. n. odorē pati reſpirātia: hoc aūt facere in humido eſt impoſſibile.

¶ Adaptat h̄ ſile ad ppoſitū. vel ex ſili adducto deſcēdit ad ſolōnē qōnis ppoſite dicens. ſic igit̄ ⁊ odoratiuū alys qdē aialib⁹ nō reſpirātib⁹ eſt ſine opculo ſic̄ oculis. i. i oculis ɔtigebat. alys v̊o aerē recipiētib⁹. i. reſpiciētib⁹ nec̄e ē hr̄e coopimētū qđ coopimētū diſcoperit̄ reſpirātib⁹ illis aialib⁹ ⁊ ampilatis eoꝝ venis ⁊ poris. ⁊ pp h̄ reſpirātia ñ odorāt in aq̄: q2 nec̄e ē ea pati odorē ⁊ pcipe odorē vl' pati ab odore reſpirātia. i. reſpirādo. h̄ aūt facere. i. reſpirare i hūido. i. in aq̄ ē ipoſe. ¶ Nōnᵐ āt viz ſolōnis in h̄ ɔſiſtere ꝙ ſic̄ aliq̄ aialia hn̄t oculos cooptos aliq̄ non: ſic aliq̄ hn̄t odoratū cooptū: aliq̄ v̊o nō. hn̄tia g̊ odoratū cooptū odorāt reſpirādo: q2 p reſpirationē remouēt coopimētū illō: ſed habentia diſcoopertum non indigent reſpiratione vt odorent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt aūt odor ſicci ſicut ſapor humidi. Odoratiuū aūt ſenſitiuū potentia huiuſmodi eſt.

¶ Poſtq̄ determinauit de ipſo odorabili ⁊ de ipſo medio q̄ imutat̄ ab odore h̄ determiat de ipſo organo odorat⁹: qḋ ēt ab odore imutat̄ dicēs. q̄ odorē paſſio ſicci.i.fūdat̄ i ſicco:ſicͭ hūor.i.ſapor ē paſſio hūidi ⁊ fundat̄ i hūido.odoratiuū aūt ſenſitiuū.i.organū odorat⁹ ē potētia hꝫ.i.ē i potētia ad odorē vel eſt potētia hꝫ. q2 organū odorat⁹ tale ē in potētia ad odorē:q̄lis ē odor in actu.oē.n.patiēs ē tale i potētia quale eſt agēs in actu:quare ſi organuꝫ odoratus patitur ab odore:patet quale ſit huiuſmodi organū. quia eſt tale in potentia q̄lis ē odor in actu.

Ad intelligētiam aūt dictoꝝ dubitaret ꝑ aliqs cū odor moueat mediū ⁊ ſit in medio: vtꝝ hēat eē in eo itētional'r. ¶ Dōm quoſdā h⁹ opionis fuiſſe q̄ odorē in medio real'r:ad quā pōnē viſus ē declinare Auicē.in 6° ſuo de nālib⁹.vbi ꝓbat per q̄dā ſigna odorē real'r i medio eē. nā poma odorē emittēdo deſiccant̄.⁊ ꝯhūt rugas:qḋ nō eēt niſi real'r aliq̄d a pomo ꝯflueret.erit itaq̄ odor q̄dā real' deflux⁹ a corpe odorabili.ad hāc ēt opionē vident̄ declinare v̄ba ph̄i i de ſenſu ⁊ ſenſato.vbi dr̄ q̄ odor eſt fumal' euaporatio. ꝯmentator tn̄ ſup h̄ ca.triplici via venat̄ odorē eſſe itētional'r in medio.p̄ᵃ via ſumit̄ ex lōgingtate ⁊ diſtātia ad quā ſe m'tiplicat odor.2ᵃ ſumit̄ ex eo q̄ duo corpa ipoſē ē eē ſiml'.3ᵃ v̄o ſumit̄ ex eo q̄ elēm̄ ſimplex nō ē ſuſceptiuū ſcd̄aruꝫ q̄litatū:cuiuſmodi ſūt odor ⁊ ſapor. p̄ᵃ via ſic pꝫ.nā vt ipſe ait ad bellū troianū. pp occiſa corpa p m'tas dietas vt p q̄ngēta miliaria venerūt tygrides ⁊ vultures: q̄re ſi odor eēt real'r in medio:ſi illa corpa eēnt reſoluta i ignē: vltra cui⁹ raritatē nō ē raritas:nō potuiſſent ſe tātū diffūdere. 2ᵃ via ſic pꝫ. naꝫ ſi odor real'r eēt i medio vel oporteret q̄ total'r expelleret̄ aer vl' q̄ duo corpa ſil' eēnt. nā h̄ poſito ſil' eēt aer ⁊ illud corp⁹: pp qḋ eēt odor: ⁊ q̄ eēt real'r i medio.3ᵃ via ſic oñdit̄.nā ſi odor ē real'r in medio vel erit in aere vl' in alio aliq̄ corpe.ipoſē ē.n. nāl'r eē acciñs ſine ſb̄a ⁊ eſſe odorē ſine corpe. q2 tūc illḋ aliḋ.corp⁹ vl' expelleret aerē vel eēt ſil' cū aere:cui⁹ oppoᵐ in alia rōe ē dcm̄:nec ēt in aere eē p̄t.q2 vt ait ꝯmētator ſimplicia corpa odorē nō recipiūt.oꝫ itaq̄ vt ipſe ꝯcludit:q̄ ſicͭ color ē in medio itētional'r: ſic ſit ibi ⁊ odor. p̄mā aūt haꝝ rōnū ſoluit Auicē. dicēs:q̄ eſſe potuit vt in tp̄e illo flarent magni vēti:⁊ ꝑportarent aliquā ptē aeris iſectā vſq̄ ad odoratū illaꝝ auiū. nō ḡ oportuit illa corpa rarefieri vltra raritateꝫ ignis.ad hoc q̄ puenirēt ad odoratū illarū auium. q2 nō vndiq̄ ſe multiplicauit odor:ſed pp vētū flātē potuit ad tātā diſtātiaꝫ puenire.dicit ēt illas aues eſſe alti volatus ⁊ eē acuti viſus:pp qḋ cōtigere potuit vt nō p odoratuꝫ:ſed p viſuꝫ illuc peruiſſent.nā dato odorē nō eē niſi itentiōal'r i medio:ſi ꝯcedim⁹ odorē poſſe ſe tātū h̄ mō diffundere:cū viſus ſit ſp̄ualior odoratu:m'to magis debem⁹ h̄ ꝯcedere ō viſibili.alias ēt duas vias conati ſūt q̄dā ſoluere dicētes odorē immiſcere ſe aeri:ſicͭ vapores eleuati a terra aeri ſe īmiſcēt:nec pp h̄ total'r expellit̄ aer.nec ēt ſūt duo corpa in eodeꝫ.q̄re vr̄ ſolui rō ſcd̄a. videt̄ ēt q̄ ex h̄ ſoluat̄ ⁊ 3ᵃ. nā in illis vapoib⁹ imixtis aeri ē odor real'r:q̄re ñ ē odor i corpe ſimplici.nec oportebit aerē total'r expelli vl' amoueri:vt 3ᵃ rō ꝯcludebat. Ut igr̄ ex his diuerſitatib⁹ vitas eligat̄ dicam⁹ verā eē opionē ꝯmtatoris:⁊ veras eē rōes ei⁹.nā h̄ ē cōe oi ſenſui: vt īfra dicet̄: eē ſuſceptiuū ſp̄ēruꝫ ſine mā.recipit ḡ ſenſus ſp̄ēꝫ ſenſibilē nō real'r:ſꝫ itētiōaliter.⁊ q2 eodē mō recipit hꝫ ſp̄ēꝫ mediū ⁊ organū: opꝫ ſp̄ēꝫ odorabil' eē in medio itentiōal'r.rōnes āt ꝯmētatoris hōe ſūt.nā lꝫ p̄mā rōnē p q̄ndaꝫ apparētiā fugere poſſim⁹ per v̄ba Auic.real'r tn̄ nō fugim⁹ ipaꝫ.nā ꝯtigit aliq̄ñ modicū odorabile abſq̄ vēto flante ex diuerſis ptib⁹ remotis ſentiri: q̄ ſi odorabile illud reſolueret̄ i ignē vltra quē vt dicebat̄ nō ē raritas:nō poſſet ad tātā diſtātiā ptigere.2ᵃ ēt rō ſoluta nō erat.q2 ſp̄ēs ſenſibilis nō m'tiplicat ſe p mediuꝫ ſicͭ vapores ſe imiſcēt aeri.q2 vbi ē vapor nō eſt aer. ſp̄ēs tn̄ ſenſibilis vndiq̄ ſe m'tiplicat p mediū.vl' ḡ vt dicebat̄ totū mediū tolleret̄ i tota illa diſtāᵃ ad quā vndiq̄ ptingit ſp̄ēs vel eēnt duo corpa i eodē.3ᵃ ēt rō manet i ſua firmitate.q2 ſi odor vt hꝫ eē i medio nō p̄t eē in aere tāq̄ in ſubo.nec ēt in alio corpe.q2 tūc corp⁹ illḋ expelleret aerem vel eēt ſil' cū aere: relinq̄t̄ ipꝫ ibi intētiōal'r eē. Dicamus ḡ ſp̄ēs ſenſibiles hn̄tes eſſe fixū in nā ſignātes q̄litates ſcd̄as:cuiuſmodi ſūt odor color ⁊ ſapor eē i medio itētional'r. q̄litates v̄o tāgibiles eo q̄ ſūt q̄litates p̄me ſunt in aere real'r. q̄uo aūt ſaluare poterim⁹ q̄ ſenſus tact⁹ ſit ſuſceptiu⁹ ſp̄ērū ſine mā:cū h̄ ſit cōe oi ſenſui:in caᵒ. de tactu patebit.ſic ēt ⁊ ſon⁹ real'r ē in aere. q2 nō hꝫ eſſe fixuꝫ. odor tn̄ nō ē in aere real'r:ſꝫ itentiōal'r. rōnes aūt ꝓbātes ꝯriu in ſequenti queſtione ſoluetur.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ odor hēat aliquo mō eſſe real'r in medio. ¶ Dōm q̄ odor nō ſit ſine fumali euaporatiōe vt plane vult ph̄s.ad h̄ ēt facit exēplū Auic.dicentis q̄ pomū vel aliqḋ aliud odorabile p emiſſionē odoris deſiccat̄ ⁊ ꝯhit rugas.valet ēt ad h̄ qḋ experimētal'r videm⁹:expertū eſt .n.p venatores q̄ p'res beſtie ſilueſtres q̄ñ appropinquāt loco vbi debēt q̄eſcere faciūt vſq̄ ad ſex vel ſeptē ſaltus vt p magnitudinē ſaltuū iterrūpat̄ via canib⁹ inueniēdi eas:tūc ḡ canes appropinq̄ntes loco vbi beſtia reſidet et nō valētes iuenire eā ſi beſtia ſe nō moueat nō percipiūt odorē ei⁹.ſtatiꝫ aūt cū beſtia ſe mouet.q2 pp motū aliqui vapores exeūt ab ipſa fcā fumali euaporatiōe ſtatī canes ſentiūt odorē ei⁹ ⁊ iueniūt eā.odor itaq̄ eſt fumal' euaporatio nō formal'r ſꝫ cāl'r. q2 nūq̄ fit ſine fumali euaporatiōe.dicem⁹ ḡ q̄ odor eſt real'r in pomo ſiue i corpe odorabili.⁊ eſt ēt in illis vapoib⁹ q̄ ex pomo exalāt: i aere tn̄ vl' in aq̄:⁊ vl'r in eo q̄ ē mediū i odoratu:nullo⁹ ē odor real'r: ſꝫ itentiōal'r.q2 vt dicebat̄ corp⁹ ſimplex odoris real'r ſuſceptiuū eē nō p̄t.pp qḋ bn̄ dictū eſt odorē in medio nō eē real'r:niſi forte p tāto dicerem⁹ odorē eſſe real'r i medio: q2 fumi illi exalātes ex corpe odorabili:in q̄bus real'r eſt odor:real'r medio ſe imiſcēt.itaq̄ ſꝫ hūc modū loq̄ndi.dicemus q̄ odor alicubi eſt real'r tātū. alicubi v̄o real'r ⁊ intentional'r:⁊ alicubi itētiōal'r tātuꝫ. vñ in corpe odorabili eſt odor tātū real'r.in illa aūt pte mediȷ vbi ſe itermiſcēt illi fumi: eſt aliq̄ mō real'r ⁊ aliq̄ mō itētōal'r:ſꝫ in vlteriori pte mediȷ:ad quā nō ꝯtingūt hꝫ fumi icipit eē odor itētional'r ſolū.ex h̄ aūt ſoluta ſunt argumenta p̄oris q̄ōnis: vbi ꝓbat̄ odorē eē fumalē euaporatōeꝫ:⁊ p ꝯñs eē real'r i medio.nam vt patꝫ odor non eſt fumalis euaporatio formaliter: ſed cauſaliter.hoc.n.pro tanto veꝝ eſt.q2 non fit ſine fumali euaporatione.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. q2 videt̄ falſū eſſe q̄ ph̄s ait.vꝫ. q̄ ꝓpriū ſit homini nō ſentire odorē ſine reſpiratione. videm⁹ eniꝫ q̄ canes volentes inſequi beſtiam: ſemp ducunt naſuꝫ iuxta terram:⁊ reſpirantes cū quadaꝫ violētia ⁊ attrahentes fortiter aerem inſequunt̄ huiuſmodi beſtiam. ¶ Dicendum q̄ indigere reſpiratione ꝓpter odoratū:hoc eſt:quia meatus ⁊ vie per quas debet tranſire aer infectus ſpecie odorabilis ſunt cooperte ⁊ clauſe.huius aūt coopturā ⁊ clauſuraꝫ potiſſime facit humiditas ⁊ frigiditas cerebri. homo igit̄ qui iter cetera animalia plus habꝫ de cerebro ſm̄ ꝓportionem.⁊ per cōſequens ꝓportionabil'r in ei⁹ cerebro plus eſt de frigiditate ⁊ humiditate potiſſime ⁊ hꝫ meatus ⁊ vias hꝫ coopertas ⁊ clauſulas: imo tantuꝫ ē ibi coopertimentū ⁊ tāta clauſura q̄ niſi fiat reſpiratio p quā aperiant̄ pori ⁊ vene:nullo⁹ poſſumus odorem pcipere:p quādaꝫ ergo antonomaſiaꝫ dicitur eſſe ꝓprium homini

nihil odorare ſine reſpiratõe. vel poſſumus dicere ꝙ alia aīalia reſpirantia forte aliquo mō odorez ꝑcipiūt ſine reſpiratiōe:reſpirāt tñ vt melius odorēt. illos.n. meatꝰ ⁊ illas vias nō hñt per oēm modū clauſas:iō ſine reſpiratiōe aliquo mō ꝑcipiūt reſpirādo:tñ q2 ille vie amplianꝰ ⁊ dilatanꝰ vene ⁊ pori: certius de odore iudicant:ſm igiꝰ hūc modū loquendi dicemꝰ ꝙ aliqua aīalia nec idigent reſpiratione vt odorent:nec vt bene odorent vt aīalia carētia ſanguīe.aliqua vo indigent reſpiratiōe nō ſimplr̄ vt odorent:ſed vt bene odorēt vt aīalia gradiētia alia ab homīe. aliqua vero īdigent reſpiratiōe nō ſolū vt bene odorent: ſed etiā vt odorent:q2 modicū aut nihil ſine reſpiratione de odore poſſunt ꝑcipere vt hoīes.qō vero obyciebaꝰ ſolutum eſt per iam dicta.

Alterius forte dubitaret aliqs.q2 nō videꝰ eē verū qō phs ait.dicit eni ꝙ ſic ſe videꝰ habere odoratus in hoīe ad alia aīalia ſicut ſe habent oculi aliorꝫ aīaliū ad animalia durorꝫ oculorꝫ.hoc aūt videꝰ eſſe falſum:⁊ cōtra ea q̄ dicta ſunt. nam cū alia aīalia melius videant q̄ hñtia duros oculos.ſequeretur ꝙ hō melius odoraret q̄ aīalia cetera. cuius ꝯriuz ſupra oſtēdebaꝰ. ¶ Dōm ꝙ hec ſimilitudo nō eſt per oēm modum ſimilis.pro tāto eniz ſimilis eſt ⁊ veritatē hꝫ.q2 ſicut aīalia hñtia duros oculos eo ꝙ nō hēant palpebras ⁊ cooperimentū oculorū ſtatim poſſūt videre ⁊ nō indigēt remouere ꝓhibens.aīalia eni alia opꝫ aperire palpebras vt videant:ſic aīalia nō habētia odoratū coopertuz nō indigent reſpiratiōe:ſed ſtatim pñt odorare.hoīes vero habētes odoratū coopertū niſi per reſpirationez amplient venas ⁊ poros ⁊ hꝰ impedimentū remoueant odorare non poſſunt.exemplum ergo adductum eſt ſimile quantum ad hoc:non autez quantuz ad illud ad qō ratio arguebat. Patet itaq3 veritas queſtionis.

Cō.ioi. Guſtabile autem eſt qōdam tangibile:⁊ hec eſt cauſa:quare nō fit ſenſibile per medium extraneuz corpus. Neq3 enim tactus eſt corpus in quo eſt humor:qō eſt quid guſtabile in humido ſicut materia:hoc aūt quiddā tangibile.

¶ Poſtq̄ phs determinauit de ſenſibus magis ſpiritualibus:vt de viſu auditu ⁊ olfatu. in parte iſta dterminat de ſenſibus magis mālibus vt de guſtu ⁊ tactu.circa qō duo facit.q2 pmo determinat de guſtu ſiue de guſtabili.ſcōo de tāgibili ibi(De tāgibili aūt)Circa pmū tria facit ſꝫ ꝙ tria cōcurrūt ad qōlibꝫ ſentire.vꝫ.mediū obm ⁊ organū. pmo g̃ determiat de medio qō reqriꝰ in guſtu.ſcōo determinat de obiecto.⁊ tertio de organo.ſcōa ibi(Sicut autē viſus)tertia ibi(Qm autez humidū)Circa pmū tria facit.q2 pmo ait ꝙ in guſtu nō requiriꝰ mediū extraneum. ſcōo remouet quādaz cauillationē circa ꝓtacta. tertio qō dixerat manifeſtat.2ᵒ ibi(Et ſi in aq̄ eſſemus)3ᵒ ibi(Color aūt nō ſic)Dicit g̃ ꝙ guſtabile eſt qōdaz tāgibile.hec aūt eſt cā:q̄re ſupple guſtabile ſit qōdā tangibile. q2 non ſit vel nō eē vt hꝫ correctior lrā ſenſibile per mediū extraneum corpꝰ.nā nō eſſe ſenſibile per mediū extraneuz eſt vna cā:q̄re guſtabile eſt qōdā tāgibile.alia aūt cauſa eſt. q2 id in quo eſt hūor.i.ſapor qō eſt qd guſtabile eſt in hūido ſicut in ꝓpria mā ſiue ſicut in ꝓprio ſubiecto.hoc aūt ideſt humidum eſt qōdam tangibile.

Dubitaret forte aliqs.vtruz guſtus ſit qdam tactus.⁊ videꝰ ꝙ nō.q2 qdaz homo nō ponit in numerū cū homine: nec qōdaz aīl cum animali.⁊ vlr̄ inferius nō ponit in numerū cum ſuperiori nec cōtrahens cū cōtracto:quare ſi guſtus eſt qdam tactꝰ nō ponit ī numerū cū ipſo.erūt itaq3 quatuor ſenſus ⁊ nō qnq3. ¶ In ꝯriū eſt phs qui ait:ꝙ guſtabile eſt qōdam tangibile: ſed ſi guſtabile eſt qōdam tangibile:guſtus eſt qdam tactus. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſumus guſtum eſſe quēdaz tactū ſm ꝙ tria cōcurrūt ad qōlibꝫ ſentire.vꝫ.mediū obiectū ⁊ organuz.pma ergo via ſumeꝰ ex parte medy.ſcōa ex parte obiecti.tertia ex pte organi. prima via ſic pꝫ.naz ſenſus tactus iō ſic noīatus eſt.q2 ꝑ hūc ſenſum percipimus obiectū nō per mediū extraneuz: ſed tangendo. viſus ergo nō eſt tactus.q2 corpus coloratū qō ꝑcipimus per viſum nō attingit nos ; ſed eſt diſtans a nobis.corpus vero qō tactu cognoſcimus opꝫ ꝙ nos attingat.quare cū hoc ſit etiā in guſtu:q2 nō guſtamus per medium extraneū:ſed oꝫ ꝙ corpus guſtabile nos attingat ad hoc ꝙ ſentiamus ipm. igiꝰ q2 guſtabile ſentimꝰ nō ꝑ medium extraneū:ſed tangēdo : erit guſtus qdaz tactus. 2ᵃ via ſumiꝰ ex parte obiecti.nā q2 humidū eſt tāgibile ⁊ ſapor fundaꝰ in humido:⁊ nō in oī humido:ſed in quodam. nā in humido corporū ſimpliciū cuiuſmodi eſt humiduz aereū vel humidū aqueū ſapor fundari nō pōt. nam corpora ſimplicia ſm ꝙ hꝰ nō ſunt ſuſceptiua ſaporis:ꝑ accidens forte in talibus reperireꝰ ſapor:ſicut pꝫ in aqua rōe venarum terre per quas tranſit vel rōne alicuiꝰ vaporis cōmixti pōt aliquē ſaporez cōtrahere.per ſe tñ talia ſapore carent:q̄re ſi nō in omni humido fundatur ſapor nō oē tangibile ⁊ guſtabile:ſed quoddā.⁊ q2 guſtabile eſt qōdaz tangibile guſtus erit qdaz tactꝰ. Tertia via ſumiꝰ ex pte organi.nā nō ī omni organo nec in oī parte vbi fundatur tactus hꝫ eſſe ⁊ guſtus:ſed in quadā parte vt in lingua.et q2 in quadā pte ⁊ nō in omni hꝫ eſſe guſtus ⁊ tactꝰ:guſtus nō erit vlr̄ tactus.ſed erit qdam tactus. harum aūt triuz rōnum ꝓbātiuz guſtum eſſe quēdā tactuz due tanguntꝰ a pho.videlꝫ illa de medio ⁊ illa de obiecto. illa āt de organo nō tangiꝰ ab ipſo:qō forte iō factū eſt.q2 nō eſt directe ⁊ ſimplr̄ idem organū tactus ⁊ guſtus. vel forte iō fecit. q2 eadem ratio eſt de obiecto ⁊ organo.ratio aūt in ꝯtrarium in ſequenti queſtione ſolueꝰ.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtrū guſtus ſit idem qō tactus. videꝰ ꝙ ſic.q2 ſi homo eſt quoddā aīal.aīl in homīe eſt idem qō homo.⁊ ſi ſortes eſt qdam homo.hō in ſorte eſt idē qō ſortes. g̃ cū guſtus ſit quidam tactus:tactus in guſtu nō erit aliud q̄ guſtus. vel vt arguebaꝰ ſupra guſtus nō ponit in numerū cum tactu. ¶ Dōm ꝙ vt ſupra dicebaꝰ potētie diſtinguūtur per actus:⁊ actus per obiecta. vbi ergo ſunt alia ⁊ alia obiecta formaliter ſunt aly ⁊ aly actus. ⁊ per conſequens alie et alie potentie. Dubitare ergo vtrum ſenſus guſtus formaliter differat a ſenſu tactus eſt dubitare vtrū qualitates ſecunde formaliter differant a qualitatibus primis.⁊ vtrum ſapores qui noīant qualitates ſcōas formaliter differāt a calido ⁊ frigido hūido ⁊ ſicco q̄ nominant qualitates pmas.⁊ q2 he nō ſunt ille: ſed fundanꝰ in illis: guſtus nō eſt tactꝰ:ſꝫ aliquo mō fundaꝰ in tactu. qō vero arguebaꝰ ꝙ aīal nō ponit in numerū cū quodā animali. ergo nec guſtus cū tactu. ¶ Dōm ꝙ ſic nō ſe hꝫ guſtꝰ ad tactum ſicut ſe hꝫ ſortes ad hoīem vel hō ad animal. ſic ergo guſtus nō eſt ita vlis ſicut tactus. q2 tactꝰ ē in omni parte corporis.guſtus aūt in quadā. ⁊ q2 tactꝰ eſt in omni humido.guſtus aūt in quodā:fit tñ hec ꝯtractio per additionem noue forme ſiue fit per differentez formā. iō formaliter guſtabile eſt diſtinctum a tangibili ⁊ guſtus a tactu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Vn̄ ſi in aqua eſſemꝰ: ſentiremꝰ vtiq3 appoſituz dulce. Nō āt eēt tūc nobis ſenſus ꝑ mediū: ſed in eo qō miſceꝰ hūido:ſicut in potu.

ℭ Remonet quandā cauillationem circa ꝑtracta. dixerat .n. guſtū nō fieri per mediū extraneū: qḋ vr̄ falſū: q̄r ſi in aq̄ poneret̄ dulce: nos exiſtētes in aqua ſentiremus hꝰ dulce. ideo ait: qḋ ſi i aqua eſſemus ſentirem⁹ vtiq̄ dulce appoſitū: ſed tūc nō eēt nobis ſenſus per mediū: ſꝫ in eo q̄ ꝯmiſceret̄ illud dulce humido ſic̄ in potu. ℭ Deinde cū dicit.

Cō.102 ℭ Color autē non ſic videt̄ in eo qḋ miſcet̄: neq̄ defluxionibus. ℭ Ut quidem igitur medium nihil eſt: vt autem color viſibile: ſic guſtabile humor eſt.

ℭ Qḋ dixerat manifeſtat: circa qḋ duo facit. q̄r p̄ fac̄ qḋ dictū eſt. 2° q̄r dixerat q̄ in guſtu nō req̄rit̄ aliqḋ extraneū oſtēdit q̄ lꝫ ibi nō req̄rat̄ aliqd extraneū tanq̄ mediū: req̄rit̄ tñ ibi aliqd extraneū tanq̄ diſponēs organū: vel pōt aľr diuidi: q̄r duo facit ſꝫ q̄ duo manifeſtat que dixerat. nā p̄ oñdit q̄ guſtus nō fit per medium extraneū. 2° q̄r dixerat q̄ ſapor fundat̄ in humido declarat h̄ ex eo q̄ ſine humiditate n̄ fit ſaporis ſenſus ibi. (Nihil aliud fac̄) dicit g̊: q̄ color nō ſic vr̄ in eo q̄ miſcet̄ medio: neq̄ defluxiōib⁹. i. ꝑ defluxiones. ſupple vr̄ color: igr̄ vt qdē mediū nihil eſt. i. q̄ntū ad mediū nō eſt cōparatio iter colorē ⁊ saporē: q̄r color ſentitur ꝑ mediū extraneū: ſed nō ſapor: ſꝫ q̄ntū ad rōnē obīi: ſupple eſt cōparatio iter colorē ⁊ ſaporē: q̄r vt color aūt eſt viſibile. i. obꝫ viſus: ſic humor. i. ſapor eſt guſtabile. i. obꝫ guſtus. ℭ Notādū aūt q̄ corp⁹ coloratū nō attigit oculū cū vr̄: neq̄ oꝫ q̄ attigat aliquā ꝑtē nr̄i corpis. rurſus color nō imiſcet ſe medio realr̄: ſꝫ ſolū itētionalr̄ ſe mltiplicat: nec ēt aliqd defluit a corpe colorato: vt fiat viſio: ſꝫ vt fiat guſtus: vel oꝫ q̄ corp⁹ dulce attigat linguā: vel ſi hꝰ dulce ponit̄ in aliq̄ diſtātia: vt ſi ponit̄ i aq̄: oꝫ q̄ per aquā defluat vſq̄ ad liguā: ita q̄ realr̄ attigat ipā: itaq̄ tūc ſentirem⁹ dulce poſitū in aq̄ ſic̄ ſentiremus dulce poſitū in potu vľ poſitū iciſo. q̄ntū g̊ ad mediū nihil. i. nulla ꝯueniētia eſt iter viſibile ⁊ guſtabile: q̄r viſibile ꝑ ſe oīo req̄rit medium extraneū: guſtabile aūt nō: ſed vt dicebat̄ q̄ntū ad rōnē obīi eſt aliq̄ ꝯueniētia iter h̄ ⁊ illud. ℭ Deīde cūꝫ dicit.

ℭ Nihil autem facit humoris ſenſum ſine humiditate: ſed hꝫ actu aut potētia humiditatē vt ſalſum: bene enim liquidum ipſum eſt ⁊ liquefactiuum lingue.

ℭ Manifeſtat 2ᵐ qḋ dixerat. dicebat̄ enim ſupra q̄ ſapor fundat̄ in humido: ad h̄ aūt declarādū itēdit talē rōnē: illud qḋ nō ſentit̄ ſine humido fundat̄ in humido: ſapor nō ſentit̄ ſine humido. g̊ fundat̄ in humido: de hac aūt rōne nō ponit niſi ꝟtutē medij. vꝫ. q̄ ſapor nō ſentit̄ ſine humido: iō ait q̄ nihil aūt fac̄ ſenſū humoris. i. ſaporis ſine humiditate: ſꝫ qḋ facit hꝰ ſenſū humiditatē hꝫ: aut actu aut po ͣ. ſupple ꝓpinq̄: vt ſalſū. n. qdē ipm eſt bñ liqdū. i. bñ liq̄factibile ⁊ liq̄factiuū lingue. ℭ Notādū aūt q̄ ſal: lꝫ ſit actu ſiccus: pōt tñ de leui imutare ſenſū guſtus: q̄r eſt faciliter liquefactibilis. ℭ Deinde cūꝫ dicit.

Cō.103 ℭ Sicut aūt viſus viſibilis eſt ⁊ inuiſibilis: tenebra aūt inuiſibilis eſt: iudicat aūt ⁊ ipſam viſus. Adhuc autem valde ſplendidi eſt: etenim hoc inuiſibile eſt: alio aūt modo a tenebra. Similiter aūt ⁊ audit⁹ ſoniq̄: ⁊ ſilētij: quoꝝ aliḋ audibile: aliud nō audibile: ⁊ magni ſoni ſicut viſus eſt ſplendidi. Sicut enim paruus ſonus iaudibilis quodāmodo: ſic ⁊ magnus ⁊ violentus. Inuiſibile aūt aliud quidē oīo dicit̄: ſicut ⁊ in alijs ipoſſibile: aliud aūt quāuis aptū natū non habet: aut praue: ſicut qḋ ſine pedibus eſt: ⁊ ſine gradu dicit̄.

ℭ Poſtq̄ determiauit de medio guſt⁹: oñdēs q̄ nō req̄rit̄ ibi mediū extraneū. in ꝑte iſta determiat de ei⁹ obō: circa qḋ duo fac̄: q̄r p̄ determiat de obō guſt⁹ vt differt a tactu. 2° d. obō ei⁹ vt ꝯuenit cū ipſo: ꝑcipit. n. guſt⁹ ſaporē ⁊ humidū: ſꝫ ſaporē ꝑcipit vt differt a tactu: hūidū ꝟo vt ꝯuenit cūꝫ ipo ibi. (Ur̄ aūt p̄nᵐ eē) circa p̄mū duo fac̄: q̄r p̄ oñdit quō accipit̄ obꝫ in alijs ſenſib⁹. 2° qḋ dixerat adaptat ad guſtū ibi. (Sic aūt guſt⁹) dicit g̊ q̄ ſic̄ viſus eſt viſibilis ⁊ iuiſibilis: q̄r tenebra aūt eſt iuiſibil̄: ⁊ tñ viſus iudicat ipſā tenebrā. adhuc aūt viſus ē valde ſplēdidi: ⁊. n. h̄. i. valde ſplēdidū eſt iuiſibile: ⁊ tenebra eſt iuiſibilis: ſed alio mō. ⁊ qḋ dc̄m eſt de viſu itelligēdū eſt de alijs ſenſib⁹: iō ſubdit. ſilr̄ aūt ⁊ audit⁹ eſt ſoni ⁊ ſilētij: quoꝝ aliud qdē vt ſonū dicimus eſſe qd audibile: aliud ꝟo vt ſilētiū non audibile: eſt etiā audit⁹ magni ſoni: ſicut viſus eſt ſplēdidi: audit⁹ enim cōparat̄ ad magnū ſonū: ſic et ad qd iaudibile: q̄r ſic̄ paruus ſonus eſt iaudibilis: ſicut quodāmodo magnus ⁊ violentus: iaudibile. n. ⁊ iuiſibile ⁊ cetera talia multipľr dr̄. dr̄ aūt iuiſibile aliud qdē qḋ oīo impoſſibile eſt videri vt tenebra ſicut ⁊ in alijs: aliud aūt dr̄ inuiſibile: qḋ q̄uis ſit aptū natū vt videat̄: nō hꝫ tñ vñ bñ videat̄: aut praue vr̄: ſicut eſſe ſine pedib⁹ et qḋ ſine gradu dr̄ multipľr: ſic̄ ſupple iuiſibile ⁊ iaudibile: ⁊ cetera talia multipľr dicuntur. ℭ Notādū aūt q̄ ſicut in alijs repit̄ multiplicitas: vt ſic̄ repit̄ multiplicitas in nō hr̄e pedes vel in eſſe ſine gradu ſic repit̄ multiplicitas in eſſe iuiſibile vel iaudibile: dr̄. n. aliqd non pedes hr̄e: q̄r nullo modo eſt aptū natū hr̄e pedem vt lapis: aliqd ꝟo dr̄ non hr̄e pedes: q̄r q̄uis ſit aptū natū hr̄e: tñ caret eo vt homo hñs pedes abſciſos aliquis qdē dr̄ non hēre pedē: q̄r hꝫ prauū pedē vel debilē pedē: vt claudū: ſic etiā iuiſibile dr̄ tripľr: aliqd. n. eſt tale quia nullo modo eſt aptū natū videri vt tenebra: aliqd ꝟo: q̄r ē aptū natum videri: non tñ habet nām illā modo ꝓportionato ⁊ cōmēſurato vt poſſit videri: ⁊ hꝰ eſt ſol: ⁊ vr̄ valde ſplendidū: aliqd ꝟo dr̄ inuiſibile: q̄r praue vel debiliter videri pōt: ſicut paruus ſonus dr̄ inaudibilis: q̄r praue vľ debiliter audit̄. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sic aūt guſtus guſtabilis quidē ⁊ non guſtabilis: hoc aūt eſt paruū: aut prauū habꝫ humorem: aut corruptiuum guſtus.

ℭ Qḋ dixerat adaptat ad guſtū. d. ſic aūt guſtus eſt guſtabilis ⁊ non guſtabilis. hoc aūt videlꝫ non guſtabile eſt qḋ hꝫ humorē prauū: aut paruum: aut dr̄ nō guſtabile qḋ eſt corruptiuū guſtus: ſicut dr̄ inuiſibile nimis ſplendēs: qḋ eſt corruptiuum viſus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Uidet̄ principiū eſſe potabile: ⁊ non potabile: guſtus. n. qdā tact⁹. Sed hoc qdē vt prauū ⁊ corruptiuū guſtus: illud aūt ſm nāꝫ. Eſt aūt cōmune tactus: ⁊ guſtus potabile.

ℭ Determinat de obiecto guſtus vt ꝯuenit cum tactu. d. q̄ p̄ncipiū imutationis guſtus videt̄ eſſe potabile ⁊ non potabile: ideſt humidū ⁊ non humidū: guſtus enim qdem ambo hec ꝑcipit: ſed hoc qdē videlꝫ non potabile cōparatur ad guſtū vt paruū ⁊ vt corruptiuū guſtus: illud autē videlꝫ potabile cōparat̄ ad guſtū ſm nām. i. vt aliqd ſm nām: ⁊ vt ꝓportionatū ei: ⁊ addit q̄ potabile. i. humidum eſt cōmune tact⁹ ⁊ guſtus. ℭ Notādum aūt q̄ ſicut guſt⁹ inquātū eſt differēs a tactu ꝑcipit guſtabile ⁊ non guſtabile ſic inquātū eſt ꝯueniēs cūꝫ actu ꝑcipit potabile ⁊ nō potabile. i. humidū ⁊ non humidū. ℭ Notandū etiam q̄ ſicut guſtabile eſt illud qḋ eſt ꝓportionatū guſtui: ⁊ audibile illud qḋ eſt ꝓportionatū auditui: inguſtabile ꝟo ⁊ in-

audibile qđ eſt improportionatū: vnde ſicut magnus ſonus corrūpens auditū ⁊ prauus ſonus ꝙ praue.i.male audit: dr̄ inaudibilis: ſic put guſtus ē qdam tactus potabile.i. humidū eſt ei ſm nām: ⁊ pportionatū: ſed ipotabile dr̄ qđ praue guſtat̄.vł qđ ē corruptiuū guſtus.

Dubitaret forte aliqs.vtꝛ guſtus pcipiat potabile.i.humidū.videtur ꝙ nō: qꝛ ſi potētie ſunt diſtincte etiā obā ſunt diſticta ⁊ act⁹ diſtincti: ſed tact⁹ ⁊ guſtus formalr̄ differūt: vt dcm̄ eſt: ergo guſtare ⁊ tāgere erūt formalr̄ diſtincta: ⁊ guſtabile ⁊ tāgibile erūt formalr̄ diſticta.humidū itaqꝫ qđ ē qd tāgibile non pōt eſſe qd guſtabile. ¶ In ꝯriū eſt phs qui ait ꝙ potabile eſt qd cōe ad guſtū ⁊ tactū. ¶ Dicēdū ꝙ agere: lꝫ ſit pncipalr̄ a forma: eſt tn̄ aliq̄ mō a mā: eo.n.ipſo vt ſupra dicebat̄ ꝙ hec forma reqrit hāc mām ad actionē huius forme nō ſolū facit forma: ſꝫ etiā materia: quare ſi ſapor fundat̄ in humido tanq̄ in propria mā: ⁊ humidū eſt ſubm ſaporis: nō ſolū vt ſapor eſt aliqd in gn̄e entiū: ſed vt eſt qd ſenſibile ⁊ imutatiuū guſtus imutare guſtū ſm ꝙ hō: lꝫ ꝯueniat ſapori pncipalr̄ ⁊ formalr̄: ꝯueniet tn̄ humido ex ꝯſequēti: vt inq̄tū eſt ppriū ſubiectū ſaporis: eſt ergo potabile.i.humidū cōe tact⁹ ⁊ guſtus: qꝛ vtrūqꝫ imutatur ab humido: ſed aliter ⁊ alr̄: qꝛ tactus imutat̄ pncipalr̄ ⁊ pprie: guſtus vō imutat̄ ab humido inq̄tū eſt ſaporis. ſubm.ꝙ vō arguebat̄ in cōtrariū ſolutū eſt per iam dicta. nā ſicut guſtus ⁊ tact⁹ ſunt formalr̄ diſticta: verūtn̄ guſt⁹ fundat̄ in tactu: ⁊ eſt qdā tact⁹: ſic guſtabile ⁊ tangibile diſtinguunt̄ formalr̄: verūtamē guſtabile fundat̄ in tāgibili: formalr̄ itaqꝫ ⁊ pncipalr̄ guſtus imutat̄ a guſtabili: ⁊ tactus a tāgibili imutat̄: tamen guſtus a tangibili tanq̄ ab eo qđ eſt ſaporis ſubiectū.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi guſtus imutatur ab humido ⁊ ſapore a quo imutet̄ p̄us: ⁊ vr̄ ꝙ a ſapore: nā ſicut color imutat obm pn̄cipalr̄ ⁊ formalr̄: magnitudo vō in qua fundat̄ color facit imutationē in viſu mediāte colore: ita ꝙ p̄us intelligo ꝙ color imutat viſum: magnitudo aūt imutet ipm mediante colore: ſic ēt in ppoſito ſapor imutabit guſtū pncipalr̄ ⁊ formalr̄: humidū vō: qđ eſt ſubm ſaporis: imutabit ipſū mediāte ſapore. ¶ In ꝯriū eſt phus q vult ꝙ pn̄m imutationis guſt⁹ ſit potabile ⁊ nō potabile. ¶ Dōꝫ ꝙ guſtus vt tactū eſt fundat̄ in tactu.debem⁹.n.imagiari ꝙ in eodē neruo ligue eſt tact⁹ ⁊ guſtus: ſꝫ guſt⁹ eſt ibi mediāte tactu ſic in eodē pomo eſt humiditas ⁊ ſapor: ſꝫ ſapor eſt ibi mediāte humiditate: idē eſt ꝙ organū tact⁹ ⁊ guſtus nō ꝑ oēꝫ modū: qꝛ lꝫ in eodē neruo: ſint he due potētie: tactiua.vꝫ. ⁊ guſtatiua: ille tn̄ neruus ſm aliā pportionē ꝯſiderat̄: vt eſt ſubm tact⁹: ⁊ ſm aliā vt ſubycit̄ guſtui: idē eſt ꝙ qꝛ proportio illa que ſufficit ad tactū reſuat̄ vlr̄ in neruo vt diffundit̄ ꝑ totū corp⁹: tact⁹ eſt in toto corꝑe: guſtus vō eſt in quadā pte corꝑis tn̄: qꝛ pportio illa quā addit guſt⁹ ſupra tactū nō reſuat̄ niſi in quadā pte corꝑis vt in ligua: igit̄ ſic hō albus addit ſupra hoīeꝫ ⁊ icludit totū qđ dicit hō: idē ē ꝙ in plib⁹ repit̄ rō hoīs q̄ rō hoīs albi: ſic qꝛ guſt⁹ addit ſupra tactū: ⁊ pſupponit ipm: eo ꝙ fundet̄ in eo: in plib⁹ reb⁹ repit̄ rō tact⁹ q̄ rō guſtus.ſi igit̄ neruus i quo fundat̄ ſenſus guſtus eēt alius realr̄ ⁊ ſimplr̄ a neruo in quo fundat̄ ſenſus tact⁹: adhuc oporteret nos dicere ꝙ organū guſt⁹: nō ſolū iudicaret de ſapore: ſꝫ ēt de humiditate: ita ꝙ adhuc verꝫ eēt ꝙ potabile ſiue humidū nō ſolū eēt obm tactus: ſed ēt guſtus. ſm hoc itaqꝫ verificaret̄ ordo iā tact⁹: vt ꝙ humiditas imutaret neruū illū in quo fundaret̄ guſtus mediāte ſapore: ſm ꝙ nālē itelligētiā ſapor p̄us imutaret neruū q̄ humiditas que eſt fundamētū ſaporis: ſic p̄us itelligimus ꝙ color imutet oculū q̄ magnitudo que eſt coloris ſubm. Nūc aūt nō ſic ſe hꝫ: ſed ille idē neruus ex̄ns in lingua que eſt fundamētū vtutis tactiue: eſt etiā fundamētū guſtus: q̄re ſicut in illo neruo p̄us fundat̄ tactus: ⁊ mediāte tactu fundat̄ guſtus: ſic pſat⁹ neruus p̄us imutat̄ ab humiditate que eſt qđdā tāgibile: ⁊ mediante ea imutat̄ a ſapore qui eſt quoddā guſtabile. ppter qđ hn̄ dcm̄ eſt ꝙ pncipiū hō imutationis: vt eſſe potabile.i.humidū. ¶ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ hūc ordinē queꝫ aſpicimus in neruo ex̄nte in lingua: qꝛ.ſ.in eo p̄us fundat̄ tact⁹.⁊ mediāte eo fundat̄ ⁊ guſtus: aſpicimus etiā in obo exteriori: qꝛ in eo p̄us fundat̄ humiditas ⁊ mediāte humiditate fundat̄ ⁊ ſapor: pꝫ itaqꝫ veritas q̄ſiti quō potabile humidū eſt hō imutationis pncipiū: ⁊ pꝫ etiā quō hoc taꝫ ex parte obiecti q̄ etiā organi ſibi pportioabilr̄ correſpōdent. Qđ vō obyciebat̄ de colore ⁊ magnitudine ſolutū eſt per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniā autem humidum qdē eſt guſtabile: neceſſe ſenſitiuū ipſius: neqꝫ humidū eſſe actu neqꝫ impoſſibile fieri humidum. Patit̄ enim aliquid guſtus a guſtabili: ſcđꝫ ꝙ guſtabile ē. Neceſſariū eſt ergo humectatū fore qđ poſſibile humectari ſaluatū: non humidū aūt ſenſitiuum guſtatiuum. Com. 104

¶ Determiat de organo ipſi⁹ guſtus: circa qđ tria facit: qa ꝑ oſtēdit q̄le dꝫ eē hō organū. ſcđo qđ dixerat pbat per ſignū. 3⁹ diſtinguit quot ſunt ſpēs guſtabiliū: ſiue quot ſunt ſpēs ſapoꝝ que hn̄t hō organū imutare. 2⁹ ibi. (Signum aūt) 3⁹ ibi. (Spēs aūt). dicit ꝙ: q̄m aūt humidū qdem eſt guſtabile neceſſe eſt ſenſitiuū.i.organū ſenſus ipſi⁹ guſtabilis: neqꝫ humidū eſſe actu: neqꝫ ipoſſibile fieri humidū. nā guſtus aliqd patit̄ a guſtabili ſm ꝙ eſt guſtabile: ⁊ qa patiēs in fine eſt ſile: in pn̄ aūt dum ſaluat̄ in ſui ꝯſiſtētia eſt diſſile: neciū eſt ꝙ organū guſtus ꝙ poſſibile eſt humectari poſtq̄ iam paſſum eſt humectatū fore: ſꝫ guſtatiuū ſenſitiuū.i.organū guſtus ſaluatū in ſui ꝯſiſtētia: vt hn̄ ꝑcipiat ſapores: nō humidū aūt dꝫ eſſe. ¶ Notādū aūt ꝙ ſicut aer cōnaturalis nob hꝫ ſemp quēdā ſuū motū q motus eſt differēs ab oib⁹ motib⁹ exteriorib⁹ vt poſſit oēs illos mot⁹ exteriores recipe ſic ligua hꝫ quādā ſuā humiditatē annexā: ſꝫ illa humiditas eſt differēs ab oib⁹ alys ſaporib⁹ vt poſſit oēs alios ſapores pcipe: dꝫ.n.organū guſt⁹ eſſe ſaluatū in hac ꝯſiſtentia: ⁊ non eſſe ifectū ſapore aliq: qꝛ ſi inficeret̄ ſapore aliquo ſapor ille impediret ne poſſ alios ſapores recipe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Signū aūt neqꝫ ſiccā exiſtētē linguā ſentire: neqꝫ multū humidā. Hic.n.tactus fit primi humidi: ſicut cum aliqs qui aū guſtauit forte hurem guſtet alterū: ⁊ vt laborantib⁹ amara oia videntur: ppter id ꝙ lingua plena huiuſmodi humiditate ſentit.

¶ Qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſignū. ꝯtiuet̄ aūt ſic. hn̄ dcm̄ ē ꝙ organū guſt⁹ nō dꝫ eſſe actu humidū.i.actu ifectū aliq̄ ſapore: ⁊ etiā debet eſſe tale ꝙ de facili poſſit humectari: qꝛ de ſe dꝫ hr̄e humiditatē aliquā: ꝑ quam ſit diſpoſitū vt de facili imutet̄ a ſapore: ſignū aūt hō: ꝙ ſic ſit eſt: qꝛ non ꝯtigit ſentire liguā ex̄ntē ſiccā: neqꝫ multū humidā. H.n. tact⁹ fit pmi humidi. nā cū aliqs hꝫ linguā valde humidā .i.valde ifectā aliq̄ ſapore qcqd poſtea tāgit ꝑ liguā ſapit ſibi de ꝑ humido.i.de ꝑ ſapore quo eſt ifecta: ſic cū aliqs guſtauit fortē humorē.i.ſaporē: guſtet aūt alteꝝ ſaporē ſapiet ſibi ſapor vltim⁹ de ſapore pmo: ⁊ vt patet laborantibus omnia videnṫ amara: ſentiūt.n.omnia amara eſſe ꝑpter id qđ eoꝝ ligua eſt plena ⁊ ifecta hō hūiditate cole-

rica. ℂ Notādū aūt φ ga liguā oꝛ hr̄e aliq̄ humiditatē. vt de facili imuteť a ſapoꝛe: ideo vt cōmēta. ait: natura pa rauit ſaliuā i oꝛe ⁊ pparauit inſtra ad ɔgregādū hꝫ ſaliuā ⁊ hūiditatē vt mediāte ea guſtarenť ſicca. ℂ Deiñ cū dic.

Cō.105 ℂ Spēs aūt humoꝝ ſic̄ ⁊ in coloꝛibus: ſimpli ces: qdē ɔtrarie ſunt ſicut dulce ⁊ amaꝝ. Ha bito aūt ſunt cū hac quidē pingue: cū illa vō ſa litū: media aūt hoꝝ erit acre: ⁊ auſteꝝ: ⁊ ponti cum: ⁊ acutum: fere enim he videnť eē humo rum dr̄ie. Quare guſtatiuū eſt potētia huiuſ modi: guſtabile aūt eſt factiuū actu huius.

ℂ Diſtiguit ſpēs ſapoꝝ imutātes oꝛganū guſtus. d. φ ſpēs āt hūoꝝ. i. ſapoꝝ ſumūť: ſic ⁊ i coloꝛibꝰ: qꝛ ſic coloꝛes qdā ſūt ſimplices qdā medij: ſic ⁊ ſapoꝛes: ſꝫ ſimplices qdē ſa poꝛes ſūt. i. ſe hn̄t ɔrie: ſic dulce ⁊ amaꝝ: bito aūt. i. ɔīr ſūt cū hac qdē. i. cū dulcedine pingue: cū illa vō. i. cū amaritu dine ſalitū. nā pinguis ſapoꝛ eſt annexus dulci: ſalitꝰ vō eſt annexus. i. ppinquus amaro: media autē hoꝝ ſapoꝝ ſunt acre ⁊ auſteꝝ ⁊ ponticū ⁊ acutū: ⁊ ſubdit φ fere. n. he vīr eſſe dr̄ie humoꝝ. i. ſapoꝝ: ⁊ qꝛ tales ſunt ſapoꝛes: ɔcludit dicēs: quare guſtatiuꝫ. i. oꝛganū guſtus eſt potentia hꝫ. i. potētia ad hꝫ ſapoꝛes: guſtabile aūt eſt factiuū actu hꝫ. i. actu eſt imutatiuꝫ oꝛgani guſtus. eſt. n. guſtabile tale in actu: quale oꝛganū guſtus eſt in potētia. ℂ Notādū autē φ ſemp patiēs eſt tale in potētia: q̄le eſt agēs in actu: ⁊ ga oꝛganū guſtus patiť a guſtabili tanq̄ ab obo: opꝫ φ oꝛga nū guſtus ſit potētia hꝫ. guſtabile vō ſit hꝫ actu factiuꝫ. ℂ Notandū etiā φ ſpēs enumerate ſapoꝝ poſſunt redu ci ad ſeptē: qꝛ auſterū ⁊ acre quodāmodo idē nominant. erūt itaq̄ he ſeptē ſpēs ſapoꝝ: videlꝫ dulce: amaꝝ: pigue: ſalitū: acre: ponticū: ⁊ acutū: ſufficiētia aūt harū ſeptē ſpe cierꝫ ſic pōt accipi: qꝛ oīs ſapoꝛ eſt extremus vl̄ medius. ſi extremus ſic ſunt duo ſapoꝛes: amarus ⁊ dulcis: ſi autē ſit medius: vel hoc eſt per eque diſtantiā: ⁊ ſic eſt acutꝰ ſa poꝛ: qui quodāmodo videť equalr̄ diſtare ab amaro ⁊ dul ci: ſi aūt non ſit per eque diſtātiā: tūc ſapoꝛ ille vel eſt iter acutū ⁊ dulce: vel inter acutū ⁊ amarū: ſi iter acutū ⁊ dul ce: vel magis appꝛopinquat dulci: ⁊ tūc eſt pinguis ſapoꝛ: vl̄ magis appꝛopinquat acuto: ⁊ tunc eſt acer ſapoꝛ: ſi aūt ſit iter acutuꝫ ⁊ amaꝝ: vel magis appꝛopiuquat amaro: ⁊ tūc eſt ſalitꝰ ſapoꝛ: vel magis acuto: ⁊ tūc eſt ponticus.

Cō.106 De tangibili aūt ⁊ tactu eadem ratio. Si enim tactus non eſt vnus ſenſus: ſed plures: neceſſariū eſt ⁊ tangibilia ſenſibilia plura eſſe.

ℂ Poſtq̄ phs determiauit de alijs ſenſibilibꝰ. hic vltimo determinat de ipſo tangibili: eo φ ſenſus tactus inter oēs alios materialioꝛ exiſtat. Diuidiť autem hec pars in tres partes. ſm φ circa ipm tāgere eſt tria conſiderare: videlꝫ oꝛganū mediuꝫ ⁊ ſubiectū. pmo ergo determinat de ipſo tactu. ſcdo determinat de ipſo medio. ⁊ tertio de ipſo obo. 2ª ibi. (Dubitabit aūt aliqs). 3ª ibi. (Tangibiles quideꝫ) circa pmū duo facit: qꝛ pmo ait: eandē rōnē eē de tactu: ⁊ de tangibili. ſecūdo circa ipm tactū mouet q̄ſtiones quaſ dam ibi. (Habet aūt dubitationē). dicit ergo pmo. φ ea dem rō eſt de tangibili ⁊ tactu: qꝛ ſi tactus non eſt vnus ſenſus: ſed plures neceſſariū eſt ⁊ tāgibilia eſſe plura ſen ſibilia. ℂ Notādū aūt φ phs in his capitulis intēdit de terminare de ipſis ſenſibilibꝰ: qꝛ de ipſis ſenſibus deter minabit in caplo ſequēti ibi. (Opꝫ aūt vl̄iter de omni ſen ſu). verū qꝛ non pōt qs bene determiare de ſenſibili: niſi determinet de ſenſu: ideo in his capitulis multa determi nata ſunt de ſenſu: ⁊ nos aliq̄ i cōtinuādo: vbi determia bať de viſibili vel de audibili iducebamꝰ ptes ac ſi deter miareť ibi de ſenſu viſus vl̄ de ſenſu auditꝰ: qꝛ de vno ſine alio dtermiari nō poterat. ℂ Vult ğ phs in hoc caº deter minare de tangibili: ſed cū ipſe mouere intēdat qōnē cir ca tactū: ne videať in hoc mām trāſgredi: ait eandē rōnē eſſe de tactu ⁊ de tangibili. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Habet aūt dubitationē: vtrū plures ſint: aut vnus. ℂ Et quidē eſt ſenſitiuū tāgibilis: vtrū Cō.107 caro: ⁊ in alijs pportionale: aut non. Sed hoc quidē eſt medium pꝛimū auteꝫ ſenſitiuum: φ aliud quoddam eſt intus.

ℂ Mouet quaſdā qōnes circa tactū: circa qd̄ duo facit: qꝛ pmo mouet duas q̄ſtiones circa tactum. ſcdo exeqtur de q̄ſtionibꝰ illis ibi. (Ois ⁊ enim ſenſus) dicit ergo: φ habꝫ aūt dubitationē vtrū tactꝰ ſint plēs ſenſus: aut vnus: ⁊ eſt alia dubitatio: circa tactū qd eſt ſenſitiuꝫ tāgibilis. i. qd eſt oꝛganū in ſenſu tactꝰ: vtrū caro in habētibus carnem ⁊ in alijs aīalibus non habētibꝰ carnē: vtrū ſit oꝛganū ali quod pportionale carni: aut nō ſit ita: ſed hec videlꝫ caro vel pportionale carni eſt mediū in ſenſu tactꝰ. pmū auteꝫ ſenſitiuū. i. oꝛganū in hꝫ ſenſu eſt aliqd quidē intra carnē vt neruus. ℂ Notandū aūt φ ſicut non oīa aīalia habēt ſanguinē: ſed aliqua hn̄t ſanguinē: aliqua vō hn̄t humoꝛē loco ſanguis: ſic nō oīa habēt carnē: ſed aliqua habēt loco carnis: vel aliqd pportionabile carni. Eſt ergo queſtio phi vtrū caro vel aliqd pportionale carni ſit oꝛganū in ſenſu tactꝰ: vl̄ ħ nō ſit oꝛganū: ſed mediū: oꝛganū aūt ſit neruus vl̄ aliqd pportionale neruo: qd̄ eſt itra carnē: vl̄ itra id qd̄ eſt pportionatū carni. ℂ Deinde cuꝫ dicit.

ℂ Ois etenim ſenſus vnius contrarietatis eſſe videť: vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊ acuti: guſtus amari ⁊ dulcis. In tangibili aūt multe inſunt contrarietates: calidū ⁊ frigidū: humidum ⁊ ſiccū: durū ⁊ molle: ⁊ alioꝝ que cunq̄ ſunt huiuſmodi.

ℂ Exequiť de qōnibꝰ pdictis: circa qd̄ tria facit: quia pmo exequiť de qōne pma. ſcdo de ſecūda. 3º qꝛ non cōplete di xerat de qōne pma. redit ad declarādū vitatē circa ipſaꝫ. 2ª ibi. (Utrū aūt ſenſitiuū) 3ª ibi. (Demōſtrat aūt). circa pmū duo facit: qꝛ pmo oſtēdit ſenſum tactꝰ nō eſſe vnuꝫ. 2º remouet quādā falſam reſpōſionē circa ea que dixerat ibi. (Hꝫ aūt ſolonē) dicit ergo: φ oīs eteniꝫ ſenſus videť eſſe vnius ɔrietatis vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊ actui: guſtus amari ⁊ dulcis: in tāgibili aūt multe ſunt cō trarietates. videlꝫ calidū ⁊ frigidū: humidū: ſiccū: duruꝫ: molle: ⁊ alioꝝ quecūq̄ ſunt hꝫ differētie tangibiles cuiuſ modi ſunt graue: leue: aſperū: lene: ⁊ cetera hꝫ. ℂ Notan dum auteꝫ hanc rationē ſic foꝛmandā eſſe. vnꝰ ſenſus eſt vnius contrarietatis: ſed ſenſus tactus non eſt vnius con trarietatis: ſed plurium. ergo ſenſus tactus non eſt vnus ſenſus: ſꝫ plures. ℂ Deinde cuꝫ dicit.

ℂ Hꝫ aūt ſolutionē quandā ad hāc dubitatio Cō.108. nem: ⁊ φ in alijs ſenſibꝰ ſunt cōtrarietates plu res: vt in voce non ſolum acumen ⁊ grauitas: ſed ⁊ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſpe ritas vocis: ⁊ ſimilia alia. Sūt autē circa colo rem differētie huiuſmodi altere.

ℂ Remouet quandam apparentem reſponſionē quoꝝū dam volentiū ſoluere rōnē tactā dicēs: habet aūt ſolonē quādā ſupple apparētē ad hāc dubitationeꝫ: qꝛ ⁊ in alijs ſenſibus ſunt plēs ɔrietates vt in voce nō ſolū eſt acumē

⁊ grauitas: ſꝫ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſperitas vocis ⁊ ſilia alia: nam ⁊ multas alias differētias poſſemꝰ aſſignare in voce: qꝛ aliqua vox ē clara: aliq̄ obſcura: ſꝫ aūt ⁊ circa colorē differētie altere .i. diuerſe: qꝛ aliqs color ē intenſus aliqs remiſſus aliqs turpis: aliqs pulcher: poſſent aūt aſſignari aliq̄ modo plēs ꝯrietates in alijs ſenſibꝰ: ſꝫ ꝙ ſit vnū ſubm: ſicut ſonus eſt vnuꝫ ſubm auditui: qꝛ oia que audiunt̄ fundant̄ in ſono ſic tactui eſſe ſubm vnū nō eſt manifeſtū. ℂ Notādū aūt ꝙ lꝫ in alijs ſenſibꝰ: poſſumus aſſignare aliquo modo ꝯrietates plēs: oēs tñ ille cōtrarietates reducunt̄ ad vnū genus: nō tñ ſic eſt in tactu ⁊ ideo lꝫ qlibet alius ſenſus ſit vnus ſenſus: tactꝰ tñ eſt ſenſus plēs. ℂ Notandū etiā ꝙ ſubm pōt accipi vel pro mā vel pro gñe. nam ſemꝑ actus cōparat̄ ad mām: ſicut ꝑfectio ad ſuū ſuſceptiuū: ⁊ qꝛ forma ⁊ vl̄r oīs ꝑfectio habet rōnē actꝰ. mā vō ⁊ omne qđ ſubycit̄ ꝑfectioni hꝫ rōnē potentie: mā etiā ⁊ omne qđ ſubycit̄ ꝑfectiōi hꝫ rōnē aliquo modo ſubiecti. ℂ Rurſuꝫ qꝛ ipſe differētie dicūt actum: genus vō dicit qd in potētia: ipſum genus hꝫ rōnē fundamenti reſpectu dr̄iaꝝ: qđ ergo hic dr̄ ꝙ ea que ſunt obiecta auditꝰ habēt vnū ſubm: ſed tactui nō cōpetit ſubiectū vnū ſm cōmētatoreꝫ: ⁊ ſm themiſtium ibi ſubm accipit̄ pro genere. Uult. n. phꝯ ſm eos ꝙ ꝯrietates alioꝝ ſenſuum reducunt̄ ad vnū ſubm. i. ad vnū genus: ſed nō contrarietates tactus.

Dubitaret forte aliqs. vtrum tactꝰ ſit ſenſus vnus: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ſi nō eēt ſenſus vnꝰ: nō eēnt qnqꝫ ſenſus tm̄: ſed ſex. ℂ In ꝯriū eſt cōmētator ⁊ phs qui dicūt ſenſum tactꝰ nō eſſe ſenſuꝫ vnū: ſed plēs. ℂ Dicēdū ꝙ ſm cōmētatorē ſonus dr̄ vniuoce de modis ſonoꝝ ⁊ color de modis coloꝝ: ſed ꝯria tactus nō vident̄ habere genus qđ dicat̄ de eis niſi eq̄uoce: quale eſt qđ dr̄ de calido ⁊ frigido ⁊ graui ⁊ leui: qđ nō dr̄ niſi pure eq̄uoce. vult ergo cōmentator: ꝙ qꝛ ſonus dr̄ de differētijs ſonoꝝ vniuoce: ⁊ ſapor de differētijs ſapoꝝ vniuoce: in tactu aūt nō ſic: qꝛ nō inuenit̄ aliqd qđ dicat̄ vniuoce de differētijs tāgibiliū: iō tactꝰ ñ eſt ſenſus vnus: ſꝫ hec rō Cōmen. magnā videt̄ hr̄e calūniā: qꝛ vniuocatio vera non reꝑit̄ niſi ī ſpecie ſpālíſſima. ſi g̊ reqreret̄ vniuocatio ad vnitatē ſenſus viſus oporteret dare tot ſſus quot eēnt ſpēs coloꝝ: ⁊ tot ſenſus guſtus: quot eēnt ſpēs ſapoꝝ: nullus g̊ ſenſus eſſet vere vnus. ℂ Ideo ſciēdum ꝙ eq̄uoca ſunt que ſm vnū nomē hñt rōnē diuerſam. vniuoca vō q̄ ſm vnū nomē hñt rōnē vnā: ſed iſta vna rō q̄tuꝫ ad pñs ſpectat dupl̄r pōt accipi: vel ſm ꝑdicationē: vel ſm imutationē ſenſus: ſiue ſm imutationeꝫ organi: ſi loq̄mur de vna rōne q̄tū ad ꝑdicationeꝫ: ſic nō eſt vniuocatio niſi in ſpecie ſpālíſſima: vt ꝑbat̄ in. 7°. phy. ⁊ etiā vt habet̄ circa finē ſcđi poſte. vbi dr̄ ꝙ latēt multe eq̄uocatiōes in vl̄ibꝰ .i. in generibꝰ: ſꝫ ſi loq̄mur de vna rōne q̄tū ad imutationem organi: ſiue q̄tū ad imutationē ſenſus: ſic nō ſolum pōt eſſe vniuocatio in eodē genere: ſꝫ etiā in diuerſis generibus: imo iſto modo quodāmō eſt vniuocatio in oībꝰ ꝑdicamētis vt viſus eſt vnus ſenſus: qꝛ licꝫ ꝑcipiat diuerſas ſpēs viſibiliū: tñ ꝑcipit eas ſub vna rōne: vt inq̄tū aliquo mō ꝑticipāt nām lucis: vt diffuſius declaratū eſt in. c. de viſu. oīa itaqꝫ viſibilia hñt quādā vniuocationem nō ſm ꝑdicationē: qꝛ hoc eſt ſolū in ſpē ſpālíſſima: ſed ſꝫ imutationē ſenſus viſus: qꝛ oīa viſibilia imutant hꝰ ſenſum ſub vna rōne formali: ſm hūc aūt modū nō ſolū oīa oba alicuius ſenſus ꝑticularis hñt vniuocationē quādaꝫ: ſed ēt oīa oba oīuꝫ ſenſuū particulariū hñt quandā vniuocationeꝫ vt cōparant̄ ad ſenſuꝫ cōem: qꝛ oīa hꝰ oba imutant cōem ſenſuꝫ ſub vna rōne formali: imo hoc mō ꝓcedēdo oīa ꝑdicamēta hñt aliquā vniuocationē vt cōparant̄ ad intellectū: qꝛ oīa ſunt obiecta eius ꝑut in eis reꝑit̄ rō q̄ditatis, diximus eñi oīa ꝑdicamēta hēre aliquā vniuocationē: qꝛ etiā ſm hunc modū non eſt in eis recta vniuocatio: qꝛ rō q̄ditatis nō reꝑit̄ vniformiter in oībꝰ ꝑdicamētis: nec intellectus fert̄ vniformiter in oīa ꝑdicamēta. Si itaqꝫ ꝑ iam dicta in tm̄ declaratū ꝙ vniuocatio q̄tū ad imutationeꝫ organi vel potētie nō ſolū pōt reꝑiri in vno genere: ſꝫ etiā in diuerſis generibꝰ. ℂ Aduertēdū tñ ꝙ aliqd ſufficit ad diuerſificādū potētiā īferiorē qđ nō ſuffic̄ ad diuerſificādū ſuꝑiorē: aliq̄ g̊ vniuocatio reqrit̄ ī potētia īferiori que nō reqrit̄ in ſuꝑiori. Nam diuerſe ꝯrietates vt ꝯrietates oīum ſenſibiliū ꝑticulariū vt tactū eſt: habēt quandā vniuocationē: vt cōparant̄ ad ſenſum cōem: qꝛ ſub vna rōne īmutāt ipm. ſed ꝑticularis ſenſus: qꝛ ſub vna ꝑticulari rōne imutat̄ ab obo: oꝫ ꝙ vnus talis ſenſus ſit vnius ꝯrietatis: vel ſi eſt pluriū ꝯrietatum: oꝫ ꝙ vna illaꝝ reducat̄ ad aliā: ⁊ qꝛ calm fridū: humidū: ⁊ ſiccū: ſunt plēs ꝯrietates ⁊ ēt vna ꝓprie nō reducit̄ ad aliā he plēs ꝯrietates ad vnū ſenſum ꝑticularē ꝑtinere nō pñt: tactꝰ itaqꝫ nō eſt vnꝰ ſenſus: ſed plēs: argumētū aūt in cōtrariū infra ſoluet̄.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtrū ſenſus tactus cū ſit plēs ſenſus fundet̄ ī vno organo. ℂ Dicēdū ꝙ vt cōiter ponit̄ ⁊ vt tactū ē ī q̄ōne ꝑmiſſa: ⁊ vt ſonat l̄ra phī vnitas ſſus ꝑticularis accipiēda eſt ex vnitate ꝯrietatis: vnitas aūt ꝯrietatis pōt accipi ex vnitate ſubiecti: ſubm autē ꝯrietatis ſumi pōt pro ipſo genere: nam vt patebit per cōmētatorē ⁊ themiſtiū ipſuꝫ genus pōt dici ſubꝫ ꝯriaꝝ dr̄iaꝝ. Rurſuꝫ ſubm ꝯrietatū pōt dici ipſa ſuba vel ipm corpus in quo quodāmō fundant̄ oēs tales ꝯrietates: calm g̊ ⁊ fridū: ⁊ hūidū ⁊ ſiccum formal̄r nō ſunt vna ꝯrietas: qꝛ nō reducunt̄ ad vnū genꝰ ꝓximū: māl̄r tñ hñt quādā vnitatem: qꝛ oēs pñt fundari quodāmodo in vno corꝑe. nā ipm corꝑꝰ mixtum: qꝛ nō eſt excellēter calm: nec excellēter fridum aliqd ꝑticipat de vtroqꝫ. Rurſus qꝛ nō eſt excellēter humidū: nec excellēter ſiccū: aliqd ꝑticipat de vtroqꝫ. g̊ iſte ꝯrietates nō ſunt formal̄r vnum: ſed māl̄r: ⁊ qꝛ ſm ea que videmus in obo dēbemus loq de ſenſu: ſenſus tactꝰ nō eſt vnus formal̄r: qꝛ ſunt diuerſe potētie ſenſitiue: eſt tñ vnꝰ māl̄r: qꝛ he diuerſe potētie fundant̄ in eodē neruo: q̄ eſt organū tactꝰ. debemus. n. imagiari ꝙ ſic̄ eiuſdē ſubti pñt eē plēs ꝓꝑetates: ſic in eodē neruo pñt fūdari plēs potētie tactiue: ſiue plures ſenſus tactꝰ: ꝑ quoꝝ vnū ꝑcipit̄ calm ⁊ fridū: ꝑ alium vō humidū ⁊ ſiccū: ad has aūt ꝯrietates reduci hñt ꝯrietates alie. Cōmētator tñ vr̄ velle ꝙ plēs ſenſus tactꝰ reqrant plā organa: ꝙ ſic itelligēdū eſt: qꝛ q̄uis ī eodē neruo fūdet̄ ſenſus tactꝰ q̄ eſt diſcretiuus cali ⁊ fridi: ⁊ ſenſus tactus qui eſt diſcretiuus humidi ⁊ ſicci: ille tñ neruus ſic ⁊ ſic acceptꝰ quodāmō eſt plura organa: et hꝫ vim plurium qꝛ aliter accipit̄ vt eſt fundamentū vnius ſenſus: ⁊ aliter vt eſt fundamentum alterius.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ oēs ꝯrietates tactꝰ reducant̄ ad calm ⁊ fridū: humidū ⁊ ſiccū: ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ graue ⁊ leue: aſpeꝝ ⁊ lene: nō vñr reduci ad ꝯrietates iſtas. ℂ Dōꝫ ꝙ ſenſus nō ſolum ꝑcipit ſenſibilia ꝓꝑa: ſed ēt cōia. Cū g̊ dicimꝰ ꝙ ea que ſunt oba vnius ſenſus reducunt̄ ad ꝯrietatē vnā: itelligēdū eſt de obtis ꝓꝑrijs. Nā vt themiſtius vult: auditꝰ ꝑcipit acutū ⁊ graue tanq̄ꝫ oba ꝓꝑa: ſꝫ magnū ⁊ ꝑuū tanq̄ꝫ oba cōia. oēs g̊ dr̄ie tāgibiles q̄ nō reducunt̄ ad oba cōia pñt reduci ad calm ⁊ fridū: humidū ⁊ ſiccū. nā graue ⁊ leue ꝑcipit tactꝰ mediāte motu. vt id qđ velocius deorſum tendit iudicat tactꝰ graue. qđ vō tardius leue: vt cōmētator ait: aſperuꝫ vō ⁊ lene vident̄ ad ſitū vel ad figurā ꝑtinere. nam alterius figure eſt aſperū: vbi vna ꝑs ſupeminet alteri: ⁊ alterius lene: vbi ꝑtes equal̄r ſituant̄. motꝰ autē ⁊ figura non ſunt ſenſibilia ꝓꝑia: ſed cōmunia.

Ulterius forte dubitaret aliqs cuz ſenſus tact⁹ ſit ſenſus plēs: vtrū debeat dici eſſe ſex ſenſus: τ vī ꝙ ſic per rōnē ſupius factā. ℂ In 2riū aūt eſt: qꝛ vt ifra dicet nō eſt ſenſus pter gnqꝫ. ℂ Dōz ꝙ ſupꝛa dicebant eē ꝗtuoꝛ gña aiatoꝝ. vꝫ. vegetatiuū ſenſitiuū τ ſm locū motiuū τ itellectiuū: τ tñ dicebant eē gnqꝫ gña potētiaꝝ. videlꝫ ſenſitiuū vegetatiuū appetitiuū ſm locū motiuū τ itellectiuū. appetitiuū ꝗ ē diſticta potētia ab oib⁹ alijs: nō tñ facit diſtinctū gradū aiatoꝝ: qꝛ nunqꝫ ſepat a ſenſitiuo: nec ſenſitiuū ab ipſo: ſic τ in ꝓpoſito: qꝛ i illo eodē neruo in quo fundat ſenſus per quē diſcernim⁹ calm̄ τ fridū: fundat etiā ſenſus ille per quē diſcernimus humidū τ ſiccū: τ alias differētias tāgibiles: τ qꝛ he nunqꝫ ſepant abiuicem nō 2ſtituūt gradū vt dicant eſſe ſex ſenſus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sed ꝙ ſit vnum ſubiectum: ſicut auditui ſonus: ſic tactui non eſt manifeſtum. ℂ Utrum autē eſt ſenſitiuū intus: an non: ſed mox caro: nullum videt eſſe ſignū fieri ſenſuz ſimul cum tactu: τ eni nūc ſi aliqs circa carnē extēderit vt pellē hymē faciēs: ſimiliter ſenſum mox tactū inſinuat: τ tamē conſtat ꝙ non eſt in hoc ſenſitiuum. Si autem τ connaturale fuerit citius vtiqꝫ pertinget ſenſus.

Cō.109

ℂ Exegtur de 2ª qōne: vtrū caro ſit oꝛganū in ſenſu tactus circa qd tria facit: qꝛ p̄ remouet quādaz cauilloſam obiectionē. ſcdo ex dictis 2cludit gd facit difficultatē in ꝓpoſito. 3º determiat vitatē circa ꝗſita. 2ª ibi (Propter qd talis pars). 3ª ibi. (Ex aere gdē) dicit ḡ: ꝙ vtrū aūt ſenſitiuū. i. oꝛganū ſenſus tact⁹ eſt itus: vt neruus: aut nō eſt itus: ſed mox caro eſt tale oꝛganū nullū vr̄ eſſe ſignū: qꝛ videmus fieri ſenſum cū tactu ſil'r cū carne: nō. n. ex eo ꝙ caro ſtati tāgibile ſentit eſt ſignum ſufficiens ꝙ caro ſit oꝛganuꝫ in tali ſenſu: qꝛ ſi nūc aliqs circa carnē extēderit faciens hymen. i. faciēs coopimētū vel vt hꝫ alia lr̄a extēderit pellē circa carnē ſil'r iſinuat mox fieri ſenſuz tact⁹ cū illa pelle. τ tñ 2ſtat ꝙ ſenſitiuū. i. oꝛganū ſenſus tact⁹ nō eſt in h̄. i. in hꝰ pelle: ſi aūt hꝰ coopimētū de pelle 2nāle fuerit citius vtiqꝫ ptingit ſenſus per 2tactū ad hꝰ pelle: τ tñ 2ſtat ꝙ in pelle illa etiā ſi eēt nobis 2iūcta nāliter nō eſſet oꝛganuꝫ ſenſus tact⁹. ℂ Notādū ḡ ꝙ ꝗtūcūqꝫ caro ſit nobis 2iūcta nāliter: τ ꝗtūcūqꝫ ſtatim carne tacta fiat ſenſus tact⁹: nō tñ eſt bonū argumētū ꝙ caro nō ſit mediū in tali ſenſu. ℂ Notādū etiā ꝙ nō ſolū nō eſt bonū argumētū. tāgibile poſituꝫ ſupꝛa carnē ſtatim facit ſenſum: ḡ caro eſt oꝛganū in ſenſu tact⁹: ſed eſt argumētū in cōtrariū: qꝛ ſenſibile poſitum ſupꝛa ſenſum nullū facit ſenſum mediuꝫ: eſt enim illud qd imediate 2iungit obo nō oꝛganū: caro ergo ſupꝛa quā poſitū tāgibile ſtatim facit ſenſuz eſt mediū in ſenſu tactus: ſed nō oꝛganum. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.110. ℂ Propter qd talis pars coꝛpoꝛis videt ſic ſe hēre: ſicut ſi circulariter nobis apt⁹ natus eſſet aer. Uideremur eni vno quodā ſentire: τ ſonū τ odoꝛē: τ coloꝛē: τ vnus gdē ſenſus eſſet auditus: viſus τ olfatus. Nūc aūt qm̄ determiatum eſt per qd fiunt motus: manifeſte ſunt p̄dicta ſenſitiua altera eē. ℂ In tactu aūt hoc qdem nūc immanifeſtū eſt.

Cō.111.

ℂ Concludit ex dictis gd facit difficultatē in ꝓpoſito. d. ꝙ pp̄ qd tal' ps coꝛpis ꝗlis eſt caro vr̄ ſic ſe hr̄e ſic ſi aer circulariter. i. q nos circūſtat: τ q eſt circa nos nob eēt apt⁹ nat⁹. i. eſſet nobis nāliter adaptat⁹ vel nāliter 2iūct⁹: qꝛ ſi hoc eēt videremur vno quodā oꝛgano ſentire τ ſonū τ odoꝛē τ coloꝛē: τ hoc poſito vnus gdē ſenſus eē videret audit⁹ τ viſus τ olfat⁹: nūc aūt qm̄ determiatū eſt. i. diſtictum ē hꝰ coꝛpus aereū a nobis: per qd coꝛp⁹ fiūt hꝰ motus. manifeſta ſunt p̄dicta ſenſitiua eſſe altera. i. diuerſa τ diſticta: in tactu aūt hoc gdē nūc imanifeſtū eſt. ℂ Notādū aūt ꝙ ſi aer qui eſt medium in auditu: τ viſu τ odoꝛatu eſſet nobis nāliter 2iūctus: foꝛte crederemus ꝙ ipſe aer eēt oꝛganuꝫ in his ſenſib⁹: τ qꝛ vnū eſſet oꝛganū: crederemus hos ſenſus eſſe vnū τ idē. verū qꝛ aer eſt diſtinct⁹ a nobis: τ nō eſt 2iūctus nobis nāliter: ſtatim cognoſcimus ꝙ aer pōt eſſe mediū in his ſenſib⁹: ſed nō oꝛganū: caro aūt qꝛ eſt nobis 2iūcta nāliter: imanifeſtū eſt nūc ſic ſe hn̄te negocio: vtꝝ hoc. i. caro ſit in ſenſu tact⁹ mediū vel oꝛganū: difficultatē ḡ fac i ꝓpoſito nālis 2iūctio quā hēm⁹ ad carnē. ℂ Notādū etiā ꝙ excellētie alioꝝ ſſibiliū coꝛrūpūt ſenſuꝫ: ſꝫ excellentie dr̄iaꝝ tangibiliū coꝛrūpūt animal τ tollūt vitā. nā ex nimio calido: τ ex nimio frido tollit aīalis vita: τ qꝛ ſic eſt igeniauit nā vt per totū coꝛpus diffunderet ſenſus tact⁹: ita ꝙ ꝗlibet pars coꝛpoꝛis ſentiēs p hūc ſenſum poſſet fugere nociua τ coꝛruptiua. nā ſi in pede: vel in aliqua alia pte coꝛpoꝛis nō eſſet ſenſus tact⁹ poſſet comburi pes aīalis vel alia pars: τ tñ animal nō doleret: ita ꝙ ſm hūc modū aīal nō poſſet cōpetenter fugere nociua τ coꝛruptiua. ℂ Notādū etiā ꝙ ad hoc ꝙ aīal eēt pmptū ad fugiēdum nociua τ coꝛruptiua nō ſolū igeniauit natura vt vigeret tact⁹ in omni pte coꝛpis: ſed etiā voluit ꝙ mediū in h̄ ſenſu eēt nobis nāl'r 2iūctū vt melius τ efficacius ſentiremus nociua τ coꝛruptiua. ℂ Deinde cū dicit.

ℂ Ex aere quidez enim: aut aqua ipoſſibile eſt cōſtare animatū coꝛpus: opꝫ enim firmū eſſe. Relinquit aūt mixtum ex terra: τ ex his eſſe. vt vl'r caro: τ ꝓpoꝛtionale. Quare neceſſariū eſt τ coꝛpus eē mediū tactui: aptū natū per qd fiant ſenſus cum ſint plures.

ℂ Determiat vitatē circa ꝗſita: ſuppleat aūt ſic lr̄a: qꝛ excellētie dr̄iaꝝ tāgibiliū coꝛrūpūt aīal: vt h̄ coꝛruptiua melius poſſemus cognoſcere igeniauit nā vt mediū in tactu eēt aliqd nāl'r 2iūctū nobꝫ eēt ps coꝛpis nr̄i: ſꝫ ex aere gdē. n. aut aq̄ ipoſē eſt 2ſtare aiatū coꝛp⁹. nā opꝫ firmū eſſe aiatū coꝛp⁹. aer aūt τ aq̄ nō ſunt firma: nec ſunt bn̄ terminabilia termio ꝓpo: relinqt ḡ ꝙ mixtū ex terra: τ ex his. ſ. ex aere: τ aq̄ eſſe illud ex quo 2ſtat aiatū coꝛp⁹: τ qꝛ vl'r videt tale eē caro: τ ꝓpoꝛtiōale carni: q̄ ſunt ps coꝛpis aiati. talia ḡ debēt eē mediū in tactu: q̄re coꝛp⁹ qd eſt mediū tactui nečiū eſt eſſe aptū natū. i. nāl'r adaptatū p qd coꝛpus fiāt ſenſus tact⁹: τ dicit ſenſus i plurali cū ſint plēs ſenſus tactus. ℂ Deinde cuz dicit.

ℂ Demonſtrat aūt ꝙ plures ſint qui in lingua tactus. Oia. n. tangibilia ſentit lingua: ſm eandem partem τ humoꝛē. Si gdē igit τ alia caro ſentiret humoꝛē videret vnus τ idē eē ſenſus guſtus τ tactus. nūc autem ſunt duo ꝓpter id quod non conuertitur. Cō.112

ℂ Redit ſupꝛa qōnez p̄mā ad oñdēdū ꝙ ſint plēs ſenſus tact⁹. d. demr̄at aūt ꝙ plēs ſunt ipſi tact⁹ q ſunt i ligua. nā oia tāgibilia ſentit aīal ſm eādē ptē vt ſm liguā τ hūoꝛē: τ ſapoꝛē ſentit ſm ptē illā: ſi gdē igr̄ τ alia caro ſentiret humoꝛē. i. ſapoꝛē videret vn⁹ τ idē eē ſenſus guſt⁹ τ tact⁹: nūc aūt ſūt duo. i. vr̄r eē duo: ꝓpter id qd non 2uertit. nā ſm oēs illā ptē ſꝫ quā aīal ſentit guſtabilia ſentit τ tāgibilia. ſꝫ nō 2uertit: τ ūc eſt ſupplēda rō ꝙ ſi in ipſa ligua iudicamus tactū eē differētē a guſtu pp̄ dr̄iaz oboꝝ i alijs ptib⁹

corporis debem⁹ iudicare diuerſitatē in ſenſu tact⁹ ꝑpter dr̃iaꝫ tāgibiliū. ¶ Notādū aūt formādā ſic eē rōnē iſtā. nam ꝙ non ſit guſtus vbicūq; eſt tact⁹ facit ꝙ guſtus vr̃ eſſe alius a tactu: ſꝫ cauſa q̃re guſtus eſt alius a tactu eſt: q꞉ ꝯrietas guſtabiliū ē alia a ꝯrietate tāgibiliū: ſed cū iter ipſa tāgibilia ſit dare plꝛes ꝯrietates oꝫ ſenſuꝫ tact⁹ eē plures ſenſus. Notadū aūt ꝙ guſtus nō eſt in oī pte aīalis: ſꝫ tact⁹ ⁊ guſtus nō ꝯuertiť cū tactu: q꞉ qualitates tāgibiles ſunt q̃litates elemētoꝝ ex qb⁹ ꝯſtat corp⁹ aīalis ⁊ ſunt de ꝯſiſtētia corpis aīalis: ſapores aūt vt cōiter poniť nō ſic ſe hn̄t vbiq;. eſt ğ tact⁹ aīalis in aīali: ꝑpter has q̃litates tangibiles que ſunt q̃litates elemētoꝝ ꝯtinētiū aīal: nō autē vbiq; eſt guſtus vt eſt per habita manifeſtum.

Cō. .iiij. **D**Ubitabit autem aliquis: ſi omne corpus ꝓfunduꝫ habet: hec aūt eſt tertia magnitudo: quoꝝ aūt corpoꝝ mediū eſt aliquod corpus: non cōtingit ipſa adiuicē ſe tāgere: humidū aūt non eſt ſine corpore: neq; humectū: ſed neceſſe eſt aquaꝫ eſſe: aut habere aquā: que ꝟo tangūt ſe adinuicem in aqua niſi ſicca extrema ſint neceſſe eſt aqua habere mediū: quo repleta ſunt vltima: ſi autē hoc eſt verum: impoſſibile eſt tangere aliquid aliud in aqua.

¶ Poſtq̄ ph̄s determiauit de ipſo tactu oñdēs an ſit vn⁹ ſenſus vel plꝛes: ⁊ oñdēs an caro ſit organum in tali ſenſu. In pte iſta q꞉ mētionē fecerat de eo qđ eſt mediū ī tactu determiat de h⁹ medio. ¶ Ad cui⁹ euidētiaꝫ ſciēdū ꝙ ad tactū ꝯcurrit duplex mediū: vnū qđ ē nobis adnatū: ⁊ qđ eſt mediū ꝑ ſe ⁊ cāle vt caro: aliđ aūt qđ eſt ex̃neū: ⁊ qđ nō eſt mediū cāle: ſꝫ q̃ſi ꝑ accñs: duo ğ facit: q꞉ ꝓ determinat de medio ex̃neo. 2° de medio adnato ibi. (Dio aūt vr̃ caro) circa ꝓmū duo facͭ: q꞉ ꝓ ꝓbat ꝙ ad tactuꝫ ꝯcurrit mediū ex̃neū. 2° ex h̃ ꝯparat tactū ad alios ſenſus ibi. (Utꝝ igiť oiuꝫ) circa ꝓmū duo facit: q꞉ ꝓ oſtēdit ꝙ ſe tāgētiū in aq̄ itercidit ibi mediū ex̃neū qđ eſt aq̄. 2° ꝓbat h̃ ideꝫ de corpib⁹ ſe tāgētib⁹ in aere ibi. (Eodē aūt modo). diċ ğ: dubitabit aūt aliqs ſup. circa tactū ſi fiat mediāte corpe aliquo ex̃neo: ad qđ declarādū: ſubdit ꝙ ſi oē corp⁹ hꝫ ꝓfundū: hoc aūt. i. ꝓfunduꝫ. eſt 3ª magnitudo. i. 3ª dimēſio: q꞉ ğ ſic eſt: q̊ꝝ aūt corpoꝝ eſt mediū aliqđ corp⁹ nō ꝯtingit ipa adiuicē ſe tāgere īmediate: ſꝫ oꝫ rōne medy iter ea eē diſtantiā aliquā. corpa ğ ſe tāgētia in aq̄: q꞉ iter ea iterponiť humiditas aquea: ⁊ illa humiditas nō eſt ſine corpe: oꝫ ꝙ iter illa corpa iterponať aliqđ corp⁹. iđ ſubdit ꝙ humidū aūt nō eſt ſine corpe: neq; humectū: ſꝫ neċe eſt eē aquā vt id qđ ē humidū: aut hr̃e aquā: vt id qđ ē humectū: q̄ ꝟo tāgunť adinuicē in aq̄: niſi ſint illoꝝ extrema ſicca: neċe eſt aquā hr̃e mediū quo repleta ſint vltima. i. extrema illoꝝ corpoꝝ: ſi aūt h̃ veꝝ ē: īpoſſibile eſt tāgere in aq̄ aliqđ aliđ corp⁹ ſine corpe medio. ¶ Notādum aūt ꝙ forte diceret aliqs ꝙ corpa ſe tāgētia in aq̄: lꝫ iterponať ibi humiditas aquea. tñ illa ita modica eſt ꝙ ſupficies vni⁹ corpis non diſtat a ſupficie alteri⁹. ⁊ q꞉ imediate ſe tāgūt ſuperficies corpa illa īmediate iungunť: ad hoc aūt repellēdū ait: ꝙ oē corp⁹ hꝫ ꝓfundū: ⁊ hꝫ ternā dimēſionē. q̃re nō pōt eſſe ꝙ iter aliq̄ corpa iterponať corp⁹ aliqđ: ⁊ tñ ſupficies illorū corpoꝝ nō diſtēt: ſꝫ īmediate iūganť. ¶ Notādū ēt ꝙ accñs nō deſerit ꝓpriū ſubm. humiditas ğ aquea nō eſt ſine aq̄: q̃re cū corpa exñtia in aq̄ ſint humefacta nō pñt cōiungi niſi iter ea īterponať humiditas aquea: ⁊ ꝑ ꝯñs iterponať ibi aq̄ que eſt corp⁹ aliqđ ⁊ nō ꝑmittat illa corpora īmediate iūgi. ¶ Notādū ēt ꝙ dr̃ia eſt iter humidū ⁊ humectū. nā humidū eſt illud qđ hꝫ humiditatē ꝓpriā: ſꝫ humectū eſt illud qđ eſt irroratū humiditate ex̃nea: aq̄ ğ eſt humida: ſꝫ corpa exñtia in aq̄ ſunt humecta: q꞉ vltima et extrema illoꝝ corpoꝝ ſunt ꝑfuſa humiditate aquea. vult ğ ph̄s ꝙ humidū nō eſt ſine corpe. humecta ēt nō ſūt ſine corpe: imo humecta hn̄t circa ſe ꝑfuſuꝫ corp⁹ qđ eſt humidū vt aquā: q̃re ſi ſe tāgāt hūecta iter ea iterponiť aqua: ⁊ ꝑ ꝯñs corpus. ¶ Notādū ēt ꝙ corpa ſe tāgētia niſi ꝓus ꝯiūganť in aere: ita ꝙ iter iūcturas nō poſſit itrare aq̄ nō pñt hr̃e extrema ſicca. nam ſi in ipſa aqua ſunt cū ꝯiūguntur: oꝫ ꝙ īter extrema coꝝ iterponať humiditas aque: et per ꝯñs aqua: ideo ph̄s ait. niſi ſicca ſint extrema: hñs ꝑ īpoſſibili ꝙ extrema ſe tangētiū ſint ſicca: ⁊ ſi tñ ſe tetigerint in aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem aūt modo eſt in aere: ſimiliter enim ſe habet aer ad ea que ſunt ī ipſo: ⁊ aqua ad ea que ſunt in aqua: latet autem magis nos ſicut ⁊ que ſunt in aqua animalia: ſi humectum tangit humectum.

¶ Qđ dixerat de aqua adaptat ad aerē. d. ꝙ eodē āt mō ē ⁊ in aere: q꞉ ſilr̃ ſe hꝫ aer ad ea que ſunt in ipſo: ⁊ aqua ad ea que ſunt in aq̄: latet aūt magis nos de aere: eo ꝙ ſum⁹ in aere ꝯtinue: ſiċ ⁊ aīalia q̄ ſunt in aq̄ latet ꝙ iter tāgētia iterponať aq̄: ſꝫ q̄uis ſic lateat: humectū tñ tāgit hūectū ſup. ī aere ſiċ in aq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ ſiċ iter ſe tāgētia in aq̄ iterponiť humiditas aquea: ⁊ ꝑ ꝯñs aq̄: ſic iter ſe tāgētia ī aere iterponiť humiditas aerea: ⁊ ꝑ ꝯñs aer. nā ſicut exñtia in aq̄ ſunt rorata hūiditate aquea: ſic exñtia ī aere ſunt rorata humiditate aerea. ¶ Notādū ēt ꝙ magis ꝑcipimus quō iter ſe tāgētia in aq̄ iterponiť hūiditas aq̄a q̄ iter ſe tāgētia in aere iterponiť humiditas aerea: tū q꞉ ſumus ꝯtinue in aere vt tāgiť in lr̃a. tū ēt q꞉ humiditas aq̄a vt cōiter poniť groſſior ⁊ m̄alior eſt q̄ aerea.

Dubitat aūt hic cōmētator: vtꝝ ſemꝑ iter tangēs ⁊ tactū iterponať hūiditas aerea vł aquea. ⁊ vr̃ ꝙ nō: nā ipſa elc̄ta: vt aer ⁊ aq̄ hn̄t imutare nr̃ꝫ tactū. ꝯſtat aūt ꝙ illa imediate ꝯiūgunť nob: tūc. n. iter corp⁹ tāgens ⁊ tactū vt iter aerē ⁊ carnen nō interponiť aliqđ corpus ex̃neū. ¶ Ad h̃ āt ſoluit Cōmē. ꝙ aīal qđ ē īnatū eē ī aq̄ aut ī aere: nō ſentit aliq̄ q̃litatē calidi: aut fridi ī eis ſi fuerit illa elc̄ta in ſimplicitate ſua: q꞉ loc⁹ eſt nālis ⁊ ſilr̃ locato: ⁊ q꞉ ita eſt: aīal qđ eſt aptū natū eē ī aere vel ī aq̄ non ſentit calorē: aut frigus in aere aut in aq̄ niſi qñ cū eis admiſcenť corpa cal̄a: aut frida: illa igiť corpa: vt ait: ſūt alia ab aere: ⁊ ab aq̄. eſt ğ ſolo cōmētatoris ꝙ aer aut aq̄ ī ſua ſimplicitate manētia ñ imutāt tactū aīaliū exñtiū ī ipſis ſꝫ corpa admixta cū eis imutāt h⁹ tactū: ⁊ tūc planuꝫ ē ꝙ iter illa corpa ⁊ aīalia tāgētia iterponiť humiditas aquea vł aerea. Ait ēt vlteri⁹ cōmētator ꝙ aq̄ pura nō pōt calefieri: ſiċ nec ignis īfridari. nā eēntiale eſt aq̄ eē fridā: ſicut igni eē calm̄: ⁊ ſi ꝯtigat vt ait aquā calefieri vel aerē īfridari h̃ accit ꝑꝑ corpa cal̄a aut frida cuꝫ eis admixta. Igiť ꝑꝑ ꝟba cōmētatoris ꝓmo queremus: vtrū aqua poſſit calefieri: cū ignis ñ poſſit īfridari. 2° q̃rem⁹: vtrū aīalia exñtia in aere vel in aqua alterenť vel patianť ſ꞉m qualitates tangibiles hoꝝ elementoꝝ: videť aūt ꝑpter rōnē iam factam ꝙ aqua nō poſſit calefieri: ſicut nec ignis īfridari: q꞉ ſic friditas ieſt aque ꝑ ſe ſ꞉m nām: ſicut cal̄itas ineſt igni: ideo cōmētator ait ꝙ friditas eſt accñs iſepabile aque: ſiċ ⁊ calor igni. ¶ Sciēdum ꝙ ſ꞉m quoſdā aqua in ſua puritate pōt calefieri. nam vt aiunt: poſſibilis eſt trāſmutatio elementoꝝ. ergo poſſunt amittere qualitates ſuas: ſed ſi aqua poteſt amittere frigiditatē: poteſt ⁊ calefieri. addūt autem ꝙ ignis infrigidari non poteſt: q꞉ eſt maxime actiuus: ſed ſic reprehendēdo cōmētatorem cuꝫ commenta-

toꝛe tenemus. ⁊ hoc nō eū ip̄robādo ip̄m approbamus. nā elta maxime actiua nō patiunť mixtionē ɔ̄riā: ⁊ pn̄t eſſe pura in aliq̄ ſui parte aer aūt ⁊ aqua: q2 nō ſunt maxime actiua impuritatē quādā ſuſtinere pn̄t. nō ḡ eſſe poſſȝ ꝙ aq̄ appropinq̄ret ſuo ɔ̄rio a quo poſſȝ pati ⁊ remaneret in ſua puritate niſi eēt adeo actiua ꝙ nō patereť mixtionē ɔ̄riam. ḡ ſup eadē radice fundať hec rō cū rōne ɔmētatoris: vel vna hȝ ad aliā reduci. dicamus ḡ cū ɔmētatoꝛe ꝙ p ſe ſubm̄ friditatis nō eſt aqua mixta: ſȝ aqua pura ſicut et ⁊ alia elta in ſua puritate ſunt p ſe ſubm̄ alicuiꝰ q̄litatis ſenſibilis. illa ḡ elta que nō patiūť mixtionē ɔtrarÿ nō admittūt ꝓpriā qualitatē. ignis ḡ q2 non patiť mixtionez frigidi iſepabiliter ē ɔiunctus calori: aqua vo que pati pōt mixtionē calidi vel admixtionē vapoꝝ calidoꝝ: calefieri pōt. ¶ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ ignis nō patitur mixtionē corpoꝝ frigidoꝝ. vtꝝ aūt patiať aliquam aliā mixtionē nō eſt pn̄tis ſpeculatōis. due itaq3 rōnes aſſignate ſunt: q̄re aqua pōt calefieri: ⁊ ignis nō īfrigidari: quaꝝ vna ē: ꝙ ignis iter elta ē maxime actiuus: ⁊ nō aq̄. alia eſt ꝙ ignis cui per ſe ineſt calidū pp ſui actiuitatē nō patiť mixtionē corpis hn̄tis ɔ̄riaz qualitatē: qd̄ patiť aq̄. ſicut ḡ duo poſſunt eſſe cauſa letitie vinuz ⁊ ebrietas: ſed ebrietas ē cauſa magis ꝓxima ⁊ imediata. ſic ⁊ ſi aſſignātur due cauſe eiꝰ qd̄ eſt nō poſſe remoueri a ꝓpria qualitate. vȝ. actiuitas ⁊ nō pati mixtionē ɔ̄riā: tn̄ nō pati admixtionē quā ɔmētatoꝛ tangit eſt magis ꝓxia ⁊ imediata. nā ſicut vinū eſt cauſa ebrietatis: ⁊ ebrietas letitie: ſic actiuitas eſt cauſa nō pati admixtionē: nō pati vo mixtionē eſt cauſa nō amittēdi ꝓpriā qualitatē. nō eſt. n. itelligibile ꝙ ꝓpriū vel accn̄s inſeparabile ſepareť a ꝓprio ſubo: ⁊ q2 elemēta pura ſunt ꝓpriū ſubm̄ ꝓpriaꝝ qualitatuz. non aūt nō pura: elementa pura quādiu manent pura nō poſſunt eas ꝑdere: facta aūt nō pura poſſunt.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: vtꝝ corpa elta ta pati poſſint ab eltis in q̄bus naturalr̄ hn̄t eſſe: vt vtruz piſces poſſint pati ab aq̄ ⁊ alia aīalia ab aere. ¶ Dōm ꝙ cōmentatoꝛ videť velle hꝫ elemētata nō pati ab elemētis hꝫ: eo ꝙ opȝ locuz eſſe locato ſimilē. elta ḡ in quibus nāliter elemētata exiſtunt ſunt illis ſimilia ⁊ nō agūt in ea. hoc aūt quidā reprobant: q2 vt dicunt manifeſtū ē ꝙ corpoꝛa nr̄a ſunt apta nata imutari a qualitatibꝰ elemētoꝝ ⁊ ſentire eas. ⁊ iō hi diſtinguūt ꝙ elemēta duplr̄ pn̄t ɔſiderari: vel ſm̄ formas ſubales: vel ſm̄ q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas. ſm̄ aūt hꝫ qualitates hn̄t alterare: ſȝ ſm̄ formas ſubales quas ɔſequunť ex impreſſione corpoꝛis celeſtis hn̄t rōnem loci. vn̄ vt dicunt locus ⁊ motus localis nō attribuunť elemētis ſm̄ q̄litates: ſed ſecundū formas ſubales: ſed hoc nō vr̄ poſſe ſtare: q2 ſemp forma ſubalis ⁊ natura rei ē ꝑma rō mouēdi ſentiēdi alterandi ⁊ cetera faciēdi. ꝑter ḡ formā ſubalez que eſt ratio ꝑma opȝ dare aliqd̄ accn̄s vel aliquā qualitatē vel virtutem que ſit rō ꝓxima. vt aīa eſt ꝑncipiū ſentiēdi ens: ſed īmediata rō ſentiēdi eſt potentia affixa organo ſic cū aīal mouet ꝑ potentiā appetitiuā anima eſt ibi ꝑmū mouens: ſed potētia appetitiua vel virtus exiſtēs in muſculis vel neruis eſt ratio ꝓxima. ſic ⁊ in motu elemētorum forma ſubalis eſt rō ꝑma: ſȝ opȝ dare qualitatē aliquā que ſit rō ꝓxima: ⁊ ide eſt ꝙ natura diffiniť ſcd̄o phy. ꝙ eſt ꝑncipiū motus eius in quo eſt: nō quocūq3 mō: ſȝ p ſe ⁊ ꝑmo. natura ergo ⁊ forma ſubalis eſt ratio ꝑma: ſed opȝ dare qualitatez aliquā que ſit ratio ꝓxima. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de motu locali veritatē habet in ipſo loco vt ſi locus hȝ cōſeruare locatum. ⁊ hꝫ ɔſeruatio attribuiť nature corpoꝛis locantis tanq̄ ꝑncipio ꝑmo: opȝ ꝙ attribuať alicui q̄litati tanq̄ ꝑncipio ꝓximo. a forma. n. ſubali imediate nō egrediť niſi eſſe. cetera vo alia fiunt mediantibus diſpōnibus additis vel mediante qualitate aliqua. Eſt ergo aliter ɔcedendum. Dicamus igiť ꝙ elementa illa in quibus exiſtūt hꝫ corpoꝛa tanq̄ in loco ɔueniunt ⁊ differūt ab eis: ⁊ inquātum cōueniunt hn̄t rōnez loci ⁊ nō agunt in ipa. inquātū vero differūt hn̄t ea alterare ⁊ trāſmutare. ¶ Aduertendum tn̄ ꝙ ſi aer nō recipet admixtionē cōtrariā corpoꝛa exiſtētia in aere tanquā in loco nāli ꝓpter nimiā cōueniētiaz quā haberēt ad ipm̄ valde modice alterarenť ab eo: ita ꝙ illa alteratio eēt quodāmō iſenſibilis. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de aere intelligēdū eſt de aqua. inde eſt ḡ qd̄ cōmentatoꝛ ait ꝙ aīal nō ſentit calorē aut frigus in aere aut in aq̄ niſi quando cū eis admiſcenť corpoꝛa calida aut frigida. i. vapores calidi aut fridi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utrum igitur omniuz ſimiliter ſit ſenſus: an alioꝝ aliter: ſicut nunc videť: guſtus quidez ⁊ tactus in tangendo: alÿ autez a longe. Hoc aūt nō eſt: ſed durum ⁊ molle ꝑ altera ſentimus: ſicut ⁊ ſonabile ⁊ viſibile: ⁊ odoꝛabile. Cō. 114

¶ Ex his que dixerat comparat ſenſuz tactus ad alios ſenſus: circa qd̄ tria facit: q2 ꝑo oñdit ꝙ tactus ſentit ꝑ mediū exͭneū: ſic ⁊ alÿ ſenſus. lȝ hͦ nos lateat. 2o aſſignat cāz huiꝰ latētie. 3o dat dr̄iam iter ſenſuz tactꝰ ⁊ ſenſus alios. 2a ibi. (Sȝ alia q̄dē a lōge) 3a ibi (Sȝ differūt tāgibile) dicit ḡ. vtꝝ igr̄ oīum ſenſuū ſit ſilr̄ ſenſus: an alioꝝ ſenſuū ſit ſenſus alr̄. ſic nūc vr̄ guſtꝰ q̄dē ⁊ tactꝰ in tāgēdo. hi ḡ ſenſus n̄ ſentiunt ꝑ mediū exͭneū. alÿ āt ſenſus fiūt a lōge. i. ꝑ meᵐ exͭneū: ſȝ lȝ ita videať: q2 alÿ ſenſus vn̄r fieri ꝑ mediū exͭneū ⁊ nō tactꝰ. hͦ aūt nō ē ita: ſȝ duꝝ ⁊ molle ⁊ cetera tāgibilia ſentimꝰ ꝑ altera. i. ꝑ media exͭnea ſic ſentimus ꝑ media exͭnea ſonabile viſibile ⁊ odoꝛabile. ¶ Deide cū dic.

¶ Sed alia quidem a longe: alia vero a prope: propter qd̄ latet: quoniam omnia quidem ſentimus per medium: ſed in his latet ⁊ quidez ſicut diximus prius: vt ſi per pellez ſentiremus oīa tangibilia: ignorato qm̄ ꝓhibet: ſilr̄ vtiq3 hēremus ſicut ⁊ nūc: ⁊ in aq̄: ⁊ in aere. Putamus. n. nō ipa tangere: ⁊ nihil eſſe ꝑ mediū.

¶ Quia dixerat ꝙ tactꝰ ſentit ꝑ mediū exͭneū: ſic ⁊ alÿ ſenſus: lȝ hͦ nō vr̄ ⁊ latȝ nos. aſſignat cām q̄re hꝫ nos lateat: ⁊ q̄re n̄ ſic videať dicēs: lȝ alia q̄dē ſenſibilia ſentimꝰ a lōge. alia vo vt tāgibilia a ꝓpe pp hͦ: q2 ſic ē latet nos: q2 oīa q̄dē ſentimꝰ ꝑ mediū exͭneū: lȝ latet i his. i. i tāgibilibꝰ. n̄. n. vn̄r ſentiri ꝑ mediū exͭneū: q2 a ꝓpe ſentiunť: ⁊ q2 ſic diximus pꝰs: ſi ꝑ pelles ſentiremꝰ oīa tāgibilia: ignorato qm̄ pellis ꝓhibȝ: ⁊ qm̄ pellis ſe hȝ vt mediū: ſilr̄ vtiq3 hēremꝰ ſic ⁊ nūc i aq̄ ⁊ i aere: putamꝰ. n. nūc ipa tāgere ⁊ nihil eſſe mediū. ¶ Nōmᵐ āt ꝙ ſi q̄s hr̄et cyrothecā i manu: nō tn̄ cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: q̄cq̄d tāgeret: tāgeret mediante pelle cyrothice: ⁊ pellꝭ ſe iterpōeret vt meᵐ: tn̄ ſic hͦ forte ipe n̄ aduerteret ſi n̄ cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: ſic exiſtētes i aere nihil tāgūt niſi iterponať ibi de aere: attn̄ pp ɔſuetudinē: ⁊ q2 ēt modicū iterponiť ibi de aere: vt tāgūt tangibilia ex ꝓpiquo latet eos ꝙ fiat hꝫ tactus ꝑ mediū exͭneū vt paerem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed differt tāgibile a viſibilibꝰ ⁊ ſonatiuis: quoniam illa quidē ſentimus: ex eo ꝙ mediuz mouet aliqd̄ nos: tāgibilia vero nō a medio: ſȝ ſimul cuz medio: ſicut per Clipeum ꝑcuſſus. non. n. clipeꝰ percuſſus prius percuſſit: ſed ſimul accidit vtraq3 percuti. Cō. 115

¶ Dat differentiam inter ſenſuz tactus ⁊ alios ſenſus put

comparat̃ ad hoꝯ mediū extraneū. ꝯtinuet̃ aūt ſic. dcm̄ eſt ꝙ in tactu cōcurrit ibi mediū extraneū ſicut in alijs ſenſibus: ſʒ differt. i. dr̄nter comparat̃ ad hoꝯ mediū tangibile a viſibilibus ⁊ ſonatiuis: qm̄ illa ꝗdem. i. viſibilia ⁊ ſonatiua: ⁊ etiā odorabilia ſentimus ex eo ꝙ mediū mouet nos aliquid. i. ſʒ aliqd. tangibilia v̓o ſentimus non a medio. i. nō ꝑ mediū ſicut ꝑcuſſus ꝑ clipeū. non. n. clipeus percuſſus eſt prius ꝗ̄ clipeatus: ſed accidit ſimul percuti vtrūqꝫ. i. clipeus ⁊ clipeatum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̃ falſuʒ eſſe ꝙ non p̓us percutit̃ clipeus ꝗ̄ clipeatū: qꝛ ex quo ꝑcuſſio imediatius attingit clipeuʒ ꝗ̄ clipeatū: ⁊ nō attigit clipeatū niſi ꝑ clipeū: vr̄ ꝙ p̓us attingat clipeū ꝗ̄ clipeatuʒ. ¶ Dōm ꝙ p̓us ⁊ poſterius quendam ordinē importāt. ordo aūt quantū ad p̄ns ſpectat tripliciter pōt accipi videlʒ ſm̄ ſitū: ⁊ ſm̄ tēpus: ⁊ ſm̄ cauſalitatē: vt appʒ in ſono: vbi cōcurrit iſte triplex ordo. cōcurrit. n. ibi ordo ſitus. nā aer p̓mo imutat᷒ ab aere p̓mo fracto p̓or ⁊ ꝓpingor ⁊ imediatior ſm̄ ſituʒ eſt illi aeri ꝗ̄ ſit aer alius: ꝓpter qꝺ̄ cōcurrit ibi ordo ſitus. 2° cōcurrit ibi ordo tēporis. nā qꝛ ſono eſt ānexus motus nō ſolū ſʒ ſitū: ſʒ ēt ſʒ tēpus p̓us imutat̃ pars aeris p̓or ꝗ̄ poſterior: etiā cōcurrit ibi ordo cauſalitatis: qꝛ imutatio partis p̓oris eſt cauſa q̄re imutat̃ pars alia. hi tn̄ ordines nō ſemꝑ ſe concomitant̃. nā imutatōe facta ſm̄ viſum: lʒ poſſit ibi aſſignari ordo ſitus: qꝛ vna pars aeris eſt ꝓpingor viſibili ꝗ̄ alia ſecūdū ſitū: ⁊ etiā qꝛ mediū eſt ꝓpingus obiecto ſm̄ ſituʒ ꝗ̄ organū: ⁊ etiam lʒ ibi poſſit aſſignari ordo cauſalitatis: qꝛ cauſaliter p̓us imutat̃ p̓ma ꝑs aeris ꝗ̄ 2ª. ⁊ p̓us imutat̃ mediū ꝗ̄ organū. imutatio. n. medij eſt cā: q̄re immutet̃ organū: etiā imutatio ꝑtis p̓oris eſt cauſa: q̄re imutetur pars poſterior. i ꝑcuſſiōe tn̄ clipei nō ſic eſt: qꝛ lʒ ibi poſſit aſſignari ordo ſitus: qꝛ ſm̄ ſitū clipeus ē imediatior ꝑcutiēti ꝗ̄ clipeatus: nō tamē ē ibi ordo cālitatis: qꝛ ꝑcuſſio clipei nō eſt cā ꝑcuſſionis clipeati: imo ſi nō eēt clipe᷒ fortius ꝑcuteret̃ clipeatus: clipeus g̊ nō eſt cauſa ꝑcuſſionis clipeati: imo eſt ipeditiuus ꝑcuſſionis eius. vult ergo ph̄us dicere ꝙ ſicut clipeatus ex ea ꝑte qua ē clipeat᷒ nō pōt ꝑcuti niſi ꝑ clipeū: ita ꝙ clipeus in tali ꝑcuſſione ē mediū ſitualiter nō cāliter: qꝛ clipeus nō eſt cauſa: quare ꝑcutiatur clipeat᷒: imo ē ipeditiuus ꝑcuſſiōis eius: ita qꝛ aīal vndiqꝫ hʒ aerē: vel vndiqꝫ hʒ aquā: ſi ſit aīal aquaticū nō pōt tangere aliqd niſi iterponat̃ ibi aer aut aqua: erit ibi aer aut aq̄ mediū ſm̄ ſitū: qꝛ ſi aqua aut aer ſe interponit tactū ⁊ tangibile eſt tāgibile ſm̄ ſitum ꝓpingus aque aut aeri ꝗ̄ tactui: nō tn̄ eſt mediū ſm̄ cām: qꝛ aer iterpoſitus iter tactū ⁊ tāgibile nō eſt cā q̄re tāgibile tangat̃ a tactu: imo ſi nō iterponeret̃ ibi aer vel aqua formatior eſſet huiuſmodi tactus. dr̄ntia eſt ergo inter aerē ꝓut eſt mediuʒ in tactu. ⁊ in alijs ſenſib᷒: qꝛ in alijs ſenſibus vt viſu auditu ⁊ odoratu aer eſt mediū cauſale: qꝛ in talibus ſenſibus ſentimus: eo ꝙ mediū mouet nos. motio. n. medij eſt cauſa: quare moueamur etiam nos: ſʒ in tactu vt dcm̄ eſt hoꝯ mediū. nō eſt ſm̄ cām: qꝛ mediū hoꝯ nō eſt cauſa tactus: ſʒ ipedimētum tactus. in talib᷒ g̊ cauſaliter ſimul imutatur mediū ⁊ organuʒ: qꝛ imutatio medij nō eſt cā imutatiōis organi. dicamus itaqꝫ ꝙ ſicut ſimul. i. nō p̓us cauſalitate ꝑcutit̃ clipeus ꝗ̄ clipeatuʒ: ſicut ſimul. i. nō p̓us cauſalitate immutatur aer a tangibili ꝗ̄ nos. in viſu ergo auditu ⁊ odoratu aer ē mediū cauſale: qꝛ imutatio aeris eſt cauſa: quare imutent̃ ſenſus illi. in tactu v̓o eſt mediū ſolū ſecūdum ſitum: nō ſm̄ cāʒ. argumētum aūt in contrariū ſolutum eſt ꝑ iam dicta. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. .116. **¶ Omnino aūt videt̃ caro ⁊ lingua ſicut aqua ⁊ aer ad viſuʒ ⁊ auditū: ⁊ olphatū ſe habēt: ſic habere ad ſenſitiuū ſicut illoꝝ vnūquodqꝫ: ipſo autēʒ ſenſitiuo tacto neqꝫ ibi neqꝫ hic fiet vtiqꝫ ſenſus: vt ſi quis ponat corpus albū in oculuʒ vltimū. Quare ⁊ manifeſtū ꝙ mēs ſit tangibilis ſenſitiuum. ſic. n. vtiqꝫ accidet ꝙ ꝗdem in alijs. Appoſita. n. media ſuꝑ ſenſitiuum nō ſentiunt: ſuꝑ aūt carnem poſita ſentiunt: quare medium tactui eſt caro.**

¶ Poſtꝗ̄ ph̄us oſtendit q̄uo comparat̃ ad tactū medium extraneū. In parte iſta declarat quomodo cōparet̃ ad tactum mediū adnatū ⁊ naturale dicens ꝙ. oīno aūt videtur caro ⁊ lingua ſic ſe hēre ad ſenſitiuū. i. ad organuʒ ſenſus tactus ſicut ſe habēt aer ⁊ aqua ad viſum ⁊ audituʒ ⁊ olfatum: qꝛ ſic. i. ſimiliter ſe hʒ ad ſenſitiuum vnūquodqꝫ illoꝝ. ipſo aūt ſenſitiuo. i. organo ſenſus tacto: neqꝫ ibi: neqꝫ hic vtiqꝫ fiet ſenſus: vt ſi quis ponat corpus album in oculū. vltimū. i. vltimate ſuꝑ. nō fiet viſio ⁊ ſuꝑ. etiaʒ non fieret tactus ſi poneret̃ corpus tāgibile imediate ſupra organū tactus: quare ſic eſt manifeſtum ꝙ ſenſitiuuʒ tangibilis. i. organū ſenſus tactus ſit intus. i. nō ſit caro: ſʒ intra carnē. ſic. n. vtiqꝫ accidet in tactu qꝺ̄ quidē accidit in alijs ſenſibus. appoſita. n. illa ſenſibilia ſuꝑ ſenſitiuū. i. ſuper organum ſenſus nō ſentiūt. i. nō fit ſenſus. tangibilia aūt appoſita ſupra carnē ſentiunt. i. fit ibi ſenſus: quare caro eſt mediū tactui. i. in tactu: nō organū. ¶ Notandum aūt ꝙ lʒ aer vel aqua in tactu nō ſit mediū cauſale: qꝛ ſi nō iterponeret̃ ibi nec aer nec aqua magis hēret eſſe ibi tactus: caro tamē eſt ibi mediū cauſale: ideo caro cōparat̃ ad tactuʒ ſicut aer vel aqua cōparat̃ ad viſum odoratū ⁊ auditum: qꝛ ſicut ſi nō eſſet nec aer nec aqua: ſed imediate poneret̃ viſibile audibile vel odorabile ſuꝑ organū non fieret ibi aliquis illoꝝ ſenſuum: ſic ſi nō eſſet caro: ſʒ imediate poneret̃ tangibile ſuꝑ organum tactus: nō ſentiremus ipm̄. ⁊ qꝺ̄ dcm̄ eſt de carne vl̓iter reſpectu tactus itelligēduʒ eſt de carne lingue reſpectu guſtus. Eſſet aūt hic dubitādū q̄uo ſenſibile poſitū ſupra ſenſuʒ nō faciat ſenſuʒ: ſʒ de hoc in ſeq̄nti lectōe q̄ret̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tangibiles quidē igit̃ ſunt differētie corporis ſm̄ ꝙ corpus. Dico aūt differētias quibus elementa determināt calidū: frigidum: humidum: ⁊ ſiccū: de quibus prius dictuʒ eſt in his que de elementis. Com. .117.

¶ Poſtquā determinauit de tactu ⁊ de eo ꝙ eſt medium in tactu. in parte iſta determinat de ipſo obiecto tactus: circa qꝺ̄ duo facit: qꝛ p̓mo narrat que ſunt obiecta tactus vel qꝺ̄ idem eſt. p̓mo oſtendit que ſunt differētie tangibiles: ⁊ quomodo tactus immutat̃ ab eis. ſecūdo oſtēdit ꝙ tactus eſt cōpoſitoꝝ: ſicut ⁊ alij ſenſus ibi (Amplius aūt ſicut viſibilis.) Circa p̓muʒ duo facit: qꝛ p̓mo narrat que ſunt differētie tangibiles. ſecūdo oſtēdit quomodo tact᷒ immutat̃ ab huiuſmodi differētijs ibi. (Senſitiuū aūt.) Dicit g̊ ꝙ tangibiles quidē igit̃ qualitates ſunt differentie corporis ſecundū ꝙ eſt corpus. dico autēʒ differētias quib᷒ elemēta determināt. i. diſtinguūt vt calidū frigidū humidū ſiccuʒ de quibus dcm̄ eſt in his que de elemētis. i. in libro de generatōe. ¶ Notādū aūt ꝙ he q̄tuor qualitates ſenſibiles ſunt differētie elemētoꝝ. determinant eniʒ ⁊ diſtinguūt elemēta vt pʒ in ſecūdo de generatiōe: ⁊ qꝛ in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ nullū reperit̃ corpus denudatū ab his qualitatib᷒ ſenſibilibus: dicunt̃ he eē dr̄ie ⁊ qualitates corꝑis ſm̄ ꝙ ē corp᷒. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Senſitiuuʒ aūt ipſaꝝ qꝺ̄ tactiuū: ⁊ i quo ſen-

ſus vocatus tactus eſt primo: ꝙ potentia hu-
Cō.iis iuſmodi pars eſt. ¶ Sentire.n.pati quoddaʒ eſt: Quare faciēs quale ipm actu huiuſmodi illud facit cum ſit potentie.

¶ Oſtendit qūo hꝰ dr̄ntie tangibiles hn̄t īmutare ſenſuʒ tactus: circa qd̄ tria facit: qꝛ pmo facit qd̄ dcm̄ ē. 2ᵒ ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝙ ſenſus tactus nō ſentit niſi excellentias ſenſibiliū: ita ꝙ equalr̄ fridū ⁊ equalr̄ calm̄ nō ſentitur a ſenſu tactus. 3ᵒ oñdit ꝙ opʒ ſenſuʒ tactus eſſe denudatū a qualitatibꝰ ſenſibilibꝰ quas ſentit. 2ª ibi. (Vn̄ ſilr̄ calm̄.) 3ª ibi. (Et opʒ) dicit ḡ ꝙ ſenſitiuū ipſaꝝ qualitatū tangibiliū qd̄ tactiuū.i.qd̄ ē organū tactꝰ: ⁊ eſt illud ī quo pmo eſt ſenſus vocatꝰ tactus hꝰ ſenſitiuuʒ vel hꝰ ſenſus tactus eſt q̄dā pars corpis que ē potētia hꝰ.i.q̄ eſt in potētia paſſiua ad hꝰ qualitates tāgibiles. ꝙ aūt ſit in potētia paſſiua ad hꝰ qualitates tāgibiles: pʒ: qꝛ ſentire eſt q̄ddaʒ pati: quare ſenſibile eſt faciēs ipm̄ ſenſitiuū hꝰ.i. tale quale eſt ipm̄ in actu. illud aūt ſenſitiuū facit actu tale cuʒ ſit potētia tale: eſt.n. organū ſenſus vel ſenſitiuū tale in potētia q̄le eſt ſenſibile in actu. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Unde ſilr̄ calm̄ ⁊ frigidū: aut duꝝ ⁊ molle n̄ ſentimus: ſed excellētias tanq̄ ſenſu velut medietate quadā exn̄te eius q̄ in ſenſibilibus contrarietatis. Et ꝑpter hoc diſcernunt ſenſitiua ſenſibilia: mediū.n. diſcretū eſt. Fit.n. ad vtrūq̄ ipſorum alterum vltimorum.

¶ Ex his q̄ dixerat ꝯcludit ſenſum tactꝰ nō percipe eque calm̄ vel eque friduʒ: ſed ſolū ꝑcipere excellētias ſenſibiliuʒ dicēs ꝙ ſilr̄ calm̄ friduʒ duꝝ ⁊ molle non ſentimus: ſed ſentimus ſolum excellentias tanq̄ ſenſu exn̄te velut medietate quadā eius ꝯrietatis q̄ eſt in ſenſibilibus: ⁊ ꝑpter hoc ꝙ ſenſus tactus ē medietas q̄dā ſenſitiua.i. organa ſenſus diſcernūt ipa ſenſibilia: qꝛ mediū eſt q̄d diſcretiuuʒ. fit.n. ipm̄ mediū ad vtrūq̄ ipſoꝝ.i. ad vtrūq̄ extremoꝝ cōparatū eſt alteꝝ vltimoꝝ. ¶ Notandū aūt ꝙ qꝛ ſenſus eſt in potentia ad ſenſibile: cū eque calm̄ vel eque fridū nō ſit in potētia ad aliq̄d qd̄ eque tale eſt: ſenſus nō ꝑcipit eque calm̄ vel eque fridū: ſed excellētias tantum. ¶ Nōndū ēt ꝙ mediū cōparatū ad vtrūq̄ extremorū ⁊ alteꝝ vltimoꝝ vt tepidū cōparatū ad fridū, hʒ rōnem calidi ⁊ cōparatū ad calm̄ hʒ rōnem fridi: ⁊ qꝛ nō vnū ꝯriuʒ nec vnū extremū eſt actu aliud mediū: nō ē actu aliquod extremoꝝ: ſʒ eſt in potētia ad vtrūq̄ ipſoꝝ: ſenſus ḡ qꝛ tenet medietatē inter excellētias ſenſibiliū ꝑcipit quālibet excellentiarum ſenſibilium tanquā aliq̄d in potentia ad quālibʒ ipſaꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

Com. iiiq. ¶ Et opʒ ſicut debēs ſentire album ⁊ nigrum: neutrū ipſorum debere eſſe actu: potētia vero vtrūq̄: ſic autem ⁊ in alijs: ⁊ in tactu: neq̄ calidum: neq̄ frigidum.

¶ Oſtēdit ꝙ opʒ ſenſum tactus eſſe denudatū a qualitatibus ſenſibilibus quas ſentit dicēs: ⁊ opʒ ꝙ ſicut debens ſentire albū ⁊ nigrū eſſe neutruʒ ipſoꝝ actu potētia vero eē vtrūq̄: ſic aūt ⁊ in alijs ſenſibus opʒ ſe hēre: ⁊ etiam in tactu: qꝛ opʒ tactum neq̄ frigidum neq̄ calidū eſſe actu: ſed oportet vtrunq̄ illorum eſſe in potentia ſi debeat illa percipere. ¶ Deinde cum dicit.

Com. ı20. ¶ Amplius aūt ſicut viſibilis ⁊ inuiſibilis erat quodāmō viſus. Silr̄ aūt ⁊ reliq̄ oppoſitoꝝ: ſicut tactꝰ: ⁊ tāgibilis: ⁊ intāgibilis. Intāgibile aūt paruā oīno hn̄s differentiā tāgibiliuʒ: vt paſſus eſt aer: ⁊ tangibiliū excellentie ſicut corruptiua. ¶ Secunduʒ quidem igit̄ vnūquēq̄ ſenſuum dictum eſt figuraliter. Cō.ızı.

¶ Oſtēdit ꝙ tactus ē oppoſitoꝝ ſicut ⁊ alij ſenſus dicēs. Amplíꝰ aūt ſicut ⁊ viſus quodāmō erat viſibilis ⁊ inuiſibilis. ſilr̄ aūt ⁊ alij ſenſus erant oppoſitoꝝ: ſic ⁊ tactus eſt tāgibilis ⁊ ītangibilis: ītāgibile aūt dr̄ paruā habēs oīno dr̄ntiaʒ tāgibiliū: vt paſſus eſt aer q̄ habʒ valde remiſſas dr̄ntias tangibiles: ⁊ ēt excellētie tāgibiliū ſunt ī tangibiles: qꝛ ſunt ſicut corruptiua tactus. ſubdit aūt q̄ſi epilogādo ꝙ ſm̄ vnūquēq̄ igit̄ ſenſuū dcm̄ eſt figuraliter.i. vlr̄ ⁊ ſuperficialiter. nā dr̄e de hꝰ ſenſibilibus magis exq̄ſite ſm̄ vnūquēq̄ ſenſuʒ ſpectat ad librū de ſenſu ⁊ ſenſato.

Oportet aūt vlr̄ de omni ſenſu accipere: qm̄ q̄dē ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpērū ſine materia: vt cera ānuli ſine ferro: ⁊ auro recipit ſignū. Accipit autē aureū: aut eneum ſignū: ſʒ nō īquantū auꝝ: aut es. Silr̄ aūt ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq̄ ab hn̄te colorem: aut humorē: aut ſonū patitur. Sed nō inquantū vnūquodq̄ illoꝝ dicit̄: ſed inquantū huiuſmodi eſt ⁊ ſm̄ rōnem.

¶ Poſtq̄ pꝰus determinauit de ipſis ſenſibilibus. in parte iſta determiat de ipſis ſenſibus: circa qd̄ tria facit: quia pmo determinat quedā generalia ⁊ cōmunia oībus ſenſibus. ſecūdo venat̄ ſufficientiā ſenſuū: ⁊ pbat ꝙ opʒ dare aliquē cōem ſenſum. 3ᵒ vt plene valeat determiare de intellectu q̄ ꝑtinet ad tertiū librū diſtīguit īter itellectuʒ ⁊ ſenſum ⁊ ſeparat intellectū a virtutibus alijs. 2ª ibi. in ſequēti caplo (Qꝛ aūt nō ſit ſenſui) 3ª ibi. in pncipio tertij libri (Qm̄ aūt duabꝰ dr̄ntijs) Circa pmuʒ duo facit: qꝛ primo facit qd̄ dcm̄ eſt. ſcd̄o mouet quādā q̄ſtionē circa ꝑtacta ibi (Dubitabit aūt aliq̄s) ſenſus aūt ſiue potētia ſenſitiua ad duo pōt cōparari. vʒ. ad obm̄ ⁊ ad organū. ſm̄ hoc ergo poſſunt accipi duo gn̄alia omni ſenſui: quoꝝ vnū ſumitur reſpcū obiecti: alıud vō reſpectu organi. reſpcū obiecti q̄dē competit omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuū ſpērū ſenſibiliuʒ ſine materia. reſpectu vō organi cōpetit omni ſenſui ꝙ ſit q̄daʒ potētia q̄ idē eſt ſubiecto cū ipſo orgāo: differēs aūt ſm̄ eſſe ⁊ rōnem. duo ḡ facit ſm̄ ꝙ ħ duo declarat. pmo.n. declarat pmuʒ. 2ᵒ 2ᵐ ibi (Sēſitiuū aūt) dicit ergo ꝙ opʒ aūt vlr̄ accipe de omni ſenſu: qm̄ ſenſus q̄deʒ eſt ſuſceptiuus ſpērū ſine materia vt cera recipit figuraʒ ānuli vel ſigilli ſine auro ⁊ ſine ferro. accipit aūt cera ſignuʒ aureū aut eneū: ſʒ nō īquantū aurū aut es. ſilr̄ ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq̄ patit̄ ab habēte colorē aut humorē.i. ſaporem aut ſonum: ſʒ nō īquantū dr̄ vnūq̄dq̄ illoꝝ: ſed inquantū eſt hꝰ ſm̄ rationē.i. ſm̄ formaʒ. paries.n. coloratꝰ non agit in oculū inquantū paries: ſʒ ſm̄ ꝙ eſt hꝰ coloratus: ⁊ ſm̄ rationē ⁊ formaʒ coloris.

Dubitaret forte aliq̄s: vtruʒ ſenſus ſit ſuſceptiuꝰ ſpērum ſine materia: ⁊ videt̄ ꝙ nō: qꝛ aut itelligit̄ ſine materia: qꝛ non recipit materiā agentis: aut qꝛ nō recipit formā modo materiali. ſi itelligit̄ recipe formaʒ ſine materia: qꝛ nō recipit materiā agētis: hoc nō eſt ꝓpriū ſenſus: ſʒ vt cōiter ponit̄ eſt cōe omni paſſo. naʒ paſſum nō recipit ab agēte niſi ſm̄ ꝙ agēs agit: agēs aūt nō agit ſm̄ materiā: ſed ſm̄ formā. vn̄ paſſum non recipit ab agēte materiā: ſʒ formā. ¶ Rurſus non pōt itelligi ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpērum ſine materia: qꝛ non recipit formaʒ modo materiali: cum quicquid recipitur in ſenſu recipiat̄ hic ⁊ nunc: ⁊ ꝑ ꝯñs mālıter. ¶ In ꝯriuʒ eſt pħs.

¶ Dōm ꝙ ſenſum eē ſuſceptiuuʒ ſpecierū ſine materia

triplici via venari poſſumus ſm ꝙ in omni actiõe tria eſt ꝯſiderare. vʒ. agẽs: ⁊ patiẽs: ⁊ modũ agendi. ꝑma ḡ via ad hoc declarãduʒ ſumit̃ ex ꝑte paſſi. ſcða ex ꝑte agentis. tertia ex ꝑte modi agẽdi. ꝑma via ſic pʒ. nã aliqñ agẽs aſſimilat ſibi paſſum ſimpl̾r ita ꝙ paſſuʒ ſuſcipit nomẽ ⁊ diffinitionẽ agentis: vt ignis agit in aerẽ: ita ꝙ aer fit ignis ⁊ aſſimilat ſibi ipm: aliqñ v̾o agẽs agit in paſſum: ita ꝙ paſſum nõ ſimpl̾r aſſimilat̃ agẽti: ſed ſolũ accipit aliq̃ similitudinem forme exñtis in agẽte: vt corp⁹ termiatuʒ ⁊ coloratũ agẽs in aerẽ nõ aſſimilat ſibi aerẽ ſic ꝙ aer fiat corp⁹ terminatũ: ſʒ ſolũ q̃dã ſimilitudo coloris ĩ aere efficit̃. rõ aũt quare aer ſic recipit ſimilitudinẽ coloris exñtis in corpore termiato: ꝙ tñ nõ efficit̃ corpus termiatũ: eſt: qꝛ mã in aere eſt al̾r diſpoſita q̃ in corꝑe termiato: ⁊ qꝛ actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito ꝑ aliam ⁊ aliaʒ diſpõnem materie fiet ibi alia ⁊ alia receptio: ita ꝙ in corꝑe termiato hʒ eẽ color real̾r ⁊ nãliter. in aere v̾o recipit̃ ex̃nce ⁊ ſecundũ intẽtõeʒ. aer itaq̃ ſic aſſimilat̃ corꝑi colorato accipiẽs ſimilitudinẽ forme coloris: ꝙ tñ non aſſimilat̃: ita ꝙ hẽat mãm ſil̾r diſpoſitã ad ſuſceptõeʒ talis forme. ex parte ḡ ipſi⁹ paſſi vt ex ꝑte aeris dicere poſſumus ꝙ ſit aer ſuſceptiuus forme ſine mã: qꝛ ſic recipit ſimilitudinẽ forme agẽtis: ꝙ tñ nõ hʒ mãm ſil̾r diſpoſitã agenti: ⁊ qð dcm̃ eſt de medio intelligẽdũ eſt de orgão. nã ipe ſenſus nõ patit̃ a ſenſibili: qꝛ fiat ipm ſenſibile: ſʒ ſolũ accipit ſimilitudinẽ forme ſenſibil̾ abſq̃ eo ꝙ hẽat mãʒ ſil̾r diſpoſitã ſenſibili. Quid aũt ſentiendũ ſit de ſenſu tact⁹: qꝛ ibi videt̃ hẽre inſtantiã cũ ibi ſenſibile ſimpl̾r ſibi paſſuʒ aſſimilet: in ſeq̃nti q̃õne patebit: vbi diſputabit̃ an ſẽſibile poſitũ ſupra ſenſuʒ faciat ſenſuʒ. eſt ḡ intẽtio pħi ꝙ ſicut cera accipit ſimilitudinẽ forme exñtis in ſigillo ferreo vel aureo: ita tñ ꝙ nõ fit ferꝝ nec auꝝ: qꝛ accipit ſimilitudinẽ illi⁹ forme: eo ꝙ mã nõ ſil̾r diſponit̃ hic ⁊ ibi: nec hʒ mãm ſil̾r diſpoſitam agẽti: ſic viſus vel aer patiẽs a corpore termiato in q̊ eſt color: ſic ſuſcipit ſimilitudinẽ forme coloris: ꝙ nõ efficitur ipm corp⁹ termiatũ nec ipm obm: qꝛ ex tali actõe ſic ſuſcipit formã ſimilẽ: ꝙ ex hoc nõ ſeq̃t̃ ꝙ hẽat mãm ſimiliter diſpoſitaʒ. ideo dr̃ ſuſciꝑe formã vel ſpẽm ſine materia. ¶ 2ª via ad ĩueſtigandũ hoc idẽ ſumit̃ ex ꝑte agẽtis. nã lʒ agens ꝑ̄ncipal̾r agat ꝑ formam: ⁊ patiẽs patiat̃ ꝑ materiam: totũ tñ cõpoſitũ agit ⁊ patit̃: ita ꝙ ipa mã eſt aliq̊ mõ rõ agẽdi: ⁊ forma rõ patiẽdi. ſic ẽ ḡ in actiõib⁹ realib⁹ q̄ ſunt attribuẽde toti compoſito: ſed actões ĩtẽtõales nõ ſunt attribuẽde compoſito: ſed forme. debemus. n. imaginari ꝙ ens ꝑ ſe diuidat̃ in decẽ ꝑ̄dicamẽta. ĩtentõesautẽ nõ ſunt ĩ gñe entis ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs ⁊ ꝑ reductõeʒ. in his ḡ q̄ ſunt entia ꝑ ſe nõ generat̃ mã neq̃ forma: ſʒ compoſitũ: ſed in his q̄ nõ ſunt entia ꝑ ſe dr̃e poſſumus: ꝙ ipſa ĩtẽtio gñãtur: ⁊ ipa forma generat̃. facere ḡ ſimilitudinẽ coloris in aere magis ẽ ipſi⁹ coloris q̃ totius ꝯpoſiti vel q̃ ſit corporis hñtis colorẽ. ꝙ aũt hec actio ſit ipſi⁹ forme ⁊ in talibus ipa forma generet: ⁊ ipa ĩtẽtio gñetur ꝓbare poſſum⁹ rõne ⁊ ſigno. rõne q̄dẽ: qꝛ in illis gñãtõibus in q̄bus nõ generat̃ nec mã nec forma: ſed cõpoſitũ ſm eandẽ ſpẽm nõ pñt eſſe plures forme in eodẽ ſubiecto: vt nõ pñt eſſe due albedines in eodẽ ſubo vt in gñãtõe corpis albi non generat̃ albedo nec corp⁹: ſʒ generat̃ totũ compoſitũ vt corp⁹ albũ. nõ. n. poſſumus ponere plures gñãtões tales ſimĩ niſi ponamus plura corpora. nã ſi gñãret̃ ipa albedo ſufficeret ad ſaluandũ plures gñãtões albedis vel ad ſaluãduʒ pl̾es albedĩes: ⁊ tñ nõ oporteret dare pluralitatẽ corpoꝝ alboꝝ. nũc aũt opʒ: ꝙ nõ eſt ĩtelligibile ꝙ generet̃ corpus albũ ⁊ ſint plures gñãtões tales ſil̾: ⁊ nõ ſint plura corpora alba: ſʒ in gñãtõe ĩtentionũ nõ ſic ſe hñt: qꝛ ĩtentões nõ recipiunt numeꝝ ex ſubo. in eodẽ. n. puncto aeris pñt eſſe plures ĩtẽtões albedĩs ſolo numero drñtes: qð eẽ nõ poſſet ſi in tali gñãtõe nõ gñãret̃ forma: ſʒ compoſitũ. ſi. n. nõ gñãret̃ ĩtẽtio vel forma ĩtentõalis: ſʒ generaret̃ corp⁹ formã hñs: eſſe nõ poſſet ꝙ eſſent plures tales gñãtões: ⁊ tñ nõ eẽnt plura corpora hñtia ĩtentõales formas: q̄re nũq̃ in eadẽ ꝑte corpis eẽ poſſent eiuſdẽ forme plures ĩtentiones. ¶ Probat̃ ẽt hoc idẽ ſigno ex eo ꝙ in talib⁹ genituʒ oĩno aſſimilat̃ gignẽti: ſed de hoc forte alibi locus erit ad ꝑ̄ſens ãt ſcire ſufficiat: ꝙ qꝛ in gñãtõe ĩtẽtionũ ex ꝑte paſſi ipa forma gñãt̃: opʒ ꝙ ex ꝑte agẽtis ipa forma generet. in talib⁹ ḡ paſſuʒ ſuſcipit ſpẽm ſine mã: qꝛ ẽ ibi gñãtio ſpẽi vere gñãtio forme nõ gñãtio cõpoſiti ex mã ⁊ forma. põt tñ hec rõ adaptari ad agẽs ſicut pᵃ adaptabat̃ ad paſſuʒ: vt dicamus ꝙ in gñãtõe ĩtẽtionũ agit ipa forma ⁊ nõ agit totũ compoſitũ ex mã ⁊ forma: ⁊ qꝛ ſicut agẽs agit: ſic patiẽs patit̃ ⁊ recipit ĩfluẽtiam agẽtis: ⁊ ſicut hꝰ actio ẽ a forma ſine mã: ſic dr̃ paſſum in tali actõe ſine mã recipe formaʒ. hoc aũt ſatis ĩnuit pħs cũ ait ꝙ ſenſus patitur ab hẽte colorẽ aut humorẽ: nõ ĩquantũ vnũq̃dq̃ illoꝝ dr̃: ſʒ ĩquantũ eſt hꝰ ſm rõnẽ. i. ſm formam. ¶ 3ª via ſumit̃ ex parte modi. nã qꝛ in actõe ſenſibili forma aliter eſt in agẽte vt in obiecto ſenſibili: qꝛ eſt ibi mãliter ⁊ real̾r. al̾r v̾o ẽ in ſenſu: qꝛ eſt ibi ſm intentõeʒ dicit̃ ſenſus ſuſceptiu⁹ ſpecieꝝ ſine mã: qꝛ ſpẽs in ſenſu nõ ſuſcipit̃ illo modo mãli ⁊ reali q̊ exiſtit ĩ obo ſenſibili. ¶ Eſt aũt diligẽter aduertẽdum ꝙ ꝑ̄me vie due tacte ſunt rõ ⁊ cã hui⁹ vie tertie aſſignate. naʒ qꝛ in actiõe ſenſibili al̾r ẽ mã diſpoſita in paſſo q̃ in agẽte: ⁊ ẽt qꝛ actio illa eſt ipſi⁹ forme: inde eſt ꝙ forma ſuſcepta in paſſo vel ſenſu nõ hʒ eundẽ modũ eſſendi quẽ hʒ in agẽte vel in obo. ꝙ v̾o obyciebat̃ ꝙ hoc eſt cõe omni agẽti ꝙ agat ſm formã: nõ ſm mãm: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt cõmune omni paſſo ꝙ recipiat formã ſine mã. ¶ Dõm ꝙ ĩ actiõib⁹ realib⁹ lʒ veꝝ ſit ꝙ a forma ille ſint ꝑ̄ncipal̾r: tñ totũ compoſitũ agit: ita ꝙ nõ eſt veꝝ ibi ꝙ agat forma ſine mã: ⁊ ſicut ibi nõ agit forma ſine mã: ſic paſſuʒ nõ recipit formã ſine materia: ſʒ recipit formã illo mõ materiali quo in agẽte exiſtit. in actõibus v̾o ĩtentõalibus q̄ attribuunt̃ forme nõ cõpoſite ibi quodãmõ agit forma ſine materia ⁊ paſſum recipit quodãmõ formaʒ ſine materia: qꝛ nõ recipit formã illo mõ materiali quo in agente exiſtit. ¶ Qð v̾o vlteri⁹ addebat̃ ꝙ ſenſus recipit formã modo materiali: qꝛ recipit eã cũ ꝯditõibus hic ⁊ nũc: dici dʒ ꝙ nõ eſt ĩtẽtio ꝙ ſenſus nõ recipiat formã mõ materiali: qꝛ nõ recipiat eã cum conditõibus: ſed qꝛ recipit eam modo ĩtentõali nõ illo mõ materiali quo ẽ in obo.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: vtruʒ ſenſibile poſituʒ ſupra ſenſum faciat ſenſum: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ ſi incidat̃ neruus fit ibi maior dolor: qð nõ eſſet niſi ex applicatõe leſiui ad neruum reſultaret ibi ſenſus tactus. ¶ P̄. ſi aer coloraret̃ real̾r ⁊ nõ ĩtentionaliter tãtuʒ: idẽ eſſet applicare aerẽ oculo ⁊ applicare ei obm: cuʒ ſm hypoſtaſiʒ hanc color eodẽ modo ſit in aere ſicut ⁊ in obiecto: quare cum caro realiter calefiat: ⁊ ex carne real̾r calefacta: que eſt neruo applicata reſultet ibi ſenſus tactus: videt̃ ſenſibile ꝙ poſituʒ ſupra ſenſum faciat ſenſum. ¶ Dõm ꝙ ſenſibile poſitum ſupra ſenſuʒ nõ facere ſenſuʒ hʒ ſpãlem rationẽ ex parte viſus. nã ſi corp⁹ terminatũ in quo eſt color tanq̃ in ſubo ponat̃ ſupra oculuʒ obumbrabit aerẽ: aere aũt obumbrato nõ multiplicatur color vt recipiat̃ in oculo: qꝛ vt dcm̃ ẽ color ẽ motiuus lucidi ſm actuʒ: hanc aũt rõnẽ tetigit pħus ſupra. in cap. de viſu. vbi dixit ꝙ qꝛ color ẽ motiuus diaphani ſʒ actũ: iõ ſiq̄s ponat habẽs colorẽ ſupra viſum nõ videbit̃: ſʒ hec ratio ẽ ſpãlis in viſu: cuʒ ḡ hoc ſit cõmune omni ſenſui ꝙ ſenſibile poſitũ ſupra ſenſuʒ nõ faciat ſenſuʒ: opʒ aſſignare cõem rõnẽ: quare hoc cõtigat. triplici ḡ via hoc venari poſſumus: quaꝝ ꝑma ſumit̃ ex ꝑte obiecti agẽtis. ſecũda

vero ex parte modi accipiēdi actionē illā: ⁊ tertia ex p̄te
ſenſus q̄ ſuſcipit actionē ⁊ imp̄ſſionē. p̄ma via ſic p̄z. naꝫ in
imp̄ſſiōe facta in ſenſu eſt duplex gn̄atio. vna q̄ſi equoca
alia q̄ſi vniuoca. nā p̄mo ab obiecto in quo h̄ꝫ eſſe forma
⁊ ſpēs realiter multiplicant̄ ſpēs intentiōaliter: ⁊ hec ē q̄ſi
gn̄atio equoca cū ex reali gn̄et̄ intētiōale. Ulteri⁹ aūt ab
illa intētiōe facta gn̄atur itētio alia ⁊ hec eſt gn̄atio quaſi
vniuoca cū ex intētiōe gn̄at̄ intētio. cū ḡ mediū magis ſit
ſuſceptiuum imp̄ſſionis q̄ȝ organuꝫ: vt caro: q̄ꝛ minus eſt
compacta q̄ȝ neruus magis ſuſceptiua eſt h̄⁹ imp̄ſſiōis: ⁊
aer: q̄ꝛ magis diaphanus habili⁹ ſuſcipit intētiōes coloris
q̄ȝ oculus: dicemus ꝙ q̄ꝛ generatio vniuoca eſt habilior ⁊
conuenietior q̄ȝ equiuoca: organuꝫ: q̄ꝛ nō ſic habile eſt ad
ſuſcipiēdū h̄⁹ impreſſiōes vt mediū imediate nō poterit
recipe ab obiecto vt fiat ibi impreſſio equoca: ſꝫ imediate
recipiet a medio vt fiat ibi imp̄ſſio quodam modo vniuo
ca. poſſumus dare euidēs ſignuꝫ ꝙ in talibus habilior ſit
gn̄atio vniuoca q̄ȝ equiuoca: ⁊ ꝙ habilius gn̄etur intētio
a ſpē intētionali q̄ȝ a reali. nam in nocte ſi illuminet̄ aer q̄
eſt iuxta librū nō aūt ſic illuminet̄ aer q̄ eſt iuxta oculum
optime q̄s legere poterit ⁊ l̄re multiplicabunt ſimilitudi-
nem ſuā vſq̄ȝ ad oculū. ſi aūt fieret ecōuerſo vt illumina-
retur aer q̄ eſt iuxta oculū: ⁊ nō ille qui eſt iuxta librū vel
iuxta aliā rem viſaꝫ: tūc res illa viſibilis nō videret̄: ⁊ nō
multiplicaret ſimilitudinē ſuā in aere: cuꝫ ḡ lumē nō req-
ratur ꝓpter ipſos colores ſ̄m ſe: ſed ꝓpter diſpōnē medij
vt ſupius tangebat̄: ad multiplicationē hanc intētionalē
reqritur maior diſpoſitio in illa p̄te medij: q̄ eſt iuxta reꝫ
viſam: vbi a ſpē reali multiplicat̄ intentionalis q̄ȝ in alia
parte medij magis diſtāte vbi a ſpē intētiōabili multipli-
catur itētio: ⁊ q̄ꝛ opꝫ eſſe valde habilis receptōis q̄d a ſpē
reali pōt imediate recipe intentōalē imutationē: q̄ꝛ hanc
tantam habilitatē nō inuenimus in organo: ſꝫ in medio. ex
parte itaq̄ȝ ipſius ſenſibilis in quo h̄ꝫ ſpēs realiter eſſe p̄ꝫ
ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſum nō facit ſenſum: q̄ꝛ orga-
num eſt magis cōpactū ⁊ eſt magis inhabile ad ſuſcipien-
dum imp̄ſſionem q̄ȝ mediū. ideo ꝓpter hanc inhabilitatē
nō pōt imediate imutari ab obiecto: ſꝫ opꝫ ꝙ p̄us mediū
imutetur ab obiecto ſenſibili ⁊ a medio imutato imutat̄
etiā organū. ¶ 2ª via ad iueſtigādū hoc idē ſumit̄ ex par-
te modi recipiēdi. naꝫ ſpēs itentōalis ſenſibilis vt cōmu-
niter ponit̄ ſpūaliori modo recipit̄ in organo q̄ȝ in medio.
iſta aūt tanta ſpūalitas nō pōt imediate deriuari ab obie
cto vbi habꝫ eſſe ſpēs nō ſpūaliter: ſed m̄aliter. p̄us igitur
imutabit̄ mediū vbi habebit eſſe ſpēs nō ſic m̄aliter vt in
obiecto. ⁊ poſtea a medio mutato imutat̄ organū vbi ha-
bebit eſſe ſpēs ſpiritualiori modo q̄ȝ in medio. ¶ 3ª via ſu
mit̄ ex parte ipſius ſenſus. nā cū ipe ſenſus hēat rōnē cu-
iuſdā medietatis ⁊ ꝓportōis opꝫ ꝙ quodā mō ꝓportiōa-
to imutetur ab obiecto: q̄re ſicut reqrit̄ ibi debita propor
tio obiecta. ita ⁊ debita ꝓportio medij. nam ſicut ex obie-
cto nimis excellēti nō fit ſenſus: ſꝫ tollit̄ ſic ex obiecto ni-
mis remiſſo ⁊ debili ēt nō fit ſenſus: q̄ꝛ vtrūq̄ȝ eſt iſenſibi
le tam nimis excellēs q̄ȝ nimis remiſſuꝫ: opꝫ ḡ eē obm̄ ꝓ-
portōatum vt fiat ſenſus. ſic ēt opꝫ eſſe ꝓportōatuꝫ ⁊ me-
diū. nā ſi nimis diſtet nō fiet ſenſus: ⁊ ēt ſi ſit nimis ꝓpin-
quū: vt ſi ponatur ſenſibile ſupra ſenſuꝫ nō fiet ſenſus: q̄ꝛ
vtrobiq̄ȝ nō reſeruat̄ illa ꝓportio ⁊ illa medietas q̄ ex ſen
ſu reqrit̄. poſſet ēt aſſignari ⁊ quarta rō: q̄ꝛ ſi ſenſus poſſet
iudicare de obiecto imediate ſupra ip̄m poſito quodā mō
eēt ſupra ſe ꝯuerſiuus: q̄d nulli v̄tuti corporali pōt compe
tere: vt p̄ꝫ p̄ ꝓculū in libro de extatōe theoca. ¶ Q̄d v̄o ar
guebatur de neruo inciſo. Dōm ꝙ ex eo q̄d applicat̄ cul-
tellus vel aliq̄d leſiuū ad neruū qui ē organū ſenſus non
fit ſenſus: ſꝫ q̄ꝛ illi neruo ē caro cōiuncta imutatio illa ſen-
ſibilis dolorē cauſans nō imediate in neruo: ſꝫ mediante
carne neruo cōiuncta imutat̄ neruus. naꝫ ſi eſſet neruus
in aliqua ſui p̄te ſic ſepatus a carne ꝙ poſſet tāgi neruus
abſq̄ȝ carne ex tali tactu nō fieret ſenſus: ꝙ autē ſit maior
dolor ex iciſiōe nerui nō ē ꝙ neruus imediate ſentiat: ſꝫ
q̄ꝛ ex tali iciſiōe fit ibi maior ꝯcurſus caloris ⁊ ſpirituū: fit
ibi maior doloris ſenſus. ¶ Q̄d v̄o addebat̄ de carne cale
facta dꝫ dici ꝙ caro imutat̄ a corpore calido vel frigido
realr̄ ⁊ intētionaliter: ſꝫ ex eo ꝙ imutat̄ realr̄ non fit ſen-
ſus: imo talis imutatio ē impeditiua ſenſus. fit aūt ſenſus
ex eo q̄d imutat̄ itētōaliter. nā ſi poſſꝫ eē fortis imutatio
intētōalis abſq̄ȝ reali: maior eēt ibi delectatio: ſi imutatio
illa fieret ab obō cōuenieti: vel ēt maior dolor ⁊ afflictio
ſi fieret ab inconuenieti: q̄d ſi bn̄ intelligit̄ deſeruit nobis
theologis: q̄uo pati h̄ꝫ anima ſepata: de qua diffuſius d̄re
p̄ns ſpeculatio nō reqrit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Senſitiuū aūt primuꝫ eſt in quo huiuſmodi potētia. Eſt quidē igit̄ idem: ſed eſſe alterꝫ eſt. Magnitudo quidē .n. quedā erit: ꝙ ſenſus patitur. Non ſenſitiuo eſſe: neq̄ȝ ſenſus magnitudo eſt: ſꝫ ratio quedam ⁊ potentia illius. Cō. 122

¶ Aſſignat aliud q̄d ē cōe omni ſenſui p̄ comparationē ad
organū. naꝫ omnis ſenſus tanq̄ȝ in ſubiecto fundat̄ p̄mo i
organo: ⁊ eſt idē cū organo ſubo: q̄ꝛ nō h̄ꝫ aliud imediatuꝫ
ſubm̄ q̄ȝ organum: ſꝫ differt ab organo ſubiecto ſ̄m eē dif-
finitum ⁊ ſ̄m rationē: q̄ꝛ alia eſt ratio potentie ſenſitiue: ⁊
alia organi. duo ḡ facit: q̄ꝛ p̄mo facit q̄d dcm̄ ē. 2º ex dictis
cōcludit quaſdā v̄itates eoꝝ q̄ poſſent dubitari circa ſen-
ſuꝫ ibi (Manifeſtū aūt ex his) dicit ḡ ꝙ ſenſitiuū .i. orga-
num ſenſus ē illud in quo ē h̄⁹ potētia ſenſitiua. ē q̄dē igit̄
h̄⁹ organū ſentiēdi idem ſup. ſubiecto cuꝫ ip̄a potētia ſen-
ſitiua ſiue cuꝫ ipſo ſenſu: ſꝫ eſſe .i. ſ̄m eſſe diffinitiuū ⁊ ſ̄m
rationē alterꝫ eſt. nam ip̄m organū q̄d patit̄ ſenſus vel q̄d
patit̄ ſenſum .i. q̄d ſuſcipit ſenſuꝫ eſt magnitudo quedaꝫ:
nō tamē eſſe ſenſitiuo .i. eſſe ſenſitiui vel vt habꝫ alia litte
ra eē organi .i. ratio orgāi: ſupple eſt eadē q̄d ratio ſenſus:
q̄ꝛ magnitudo ⁊ organuꝫ nō eſt ipſe ſenſus: neq̄ȝ ſenſus eſt
ip̄a magnitudo: ſꝫ ſenſus eſt q̄dā rō: ⁊ q̄dā potētia illius .i.
magnitudis vel organi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtū aūt ex his: ⁊ ꝓp̄ qd ſenſibiliuꝫ excellētie corrūpunt ſenſitiua. Si nāq̄ȝ ſit fortior ſenſitiuo mot⁹ ſoluit̄ rō: hoc āt erat ſenſus: ſic ⁊ ſymphonia ⁊ ton⁹ ꝑcuſſis fortiter chordis. Cō. 123

¶ Ex p̄miſſis cōcludit quaſdaꝫ v̄itates circa ipſos ſenſus.
de q̄bus v̄itatibus dubitari poſſꝫ: ⁊ duo facit ſ̄m ꝙ duas
tales v̄tutes cōcludit. ſcd̄a ibi (Et ꝓpter q̄d plante.) dicit
ergo ꝙ manifeſtū aūt ex his ē ⁊ ꝓpter qd excellētie ſenſi-
bilium corrūpunt ſenſitiua .i. ſenſus: q̄ꝛ ſi nāq̄ȝ ſit fortior
motus ſenſitiuo .i. q̄ȝ ſenſitiuum vel q̄ȝ organū ſit aptum
natuꝫ ſuſtinere ſoluit̄ ratio .i. nō reſeruat̄ ibi debita ꝓpor-
tio: ſꝫ ſenſus erat hoc .i. erat quedā ratio ⁊ q̄dā ꝓportio. ſi-
cut tollit̄ ſimphonia ⁊ tonus nimis fortiter ꝑcuſſis chor-
dis: ſic ſupple tollitur ſenſus ſi ab excellēti obiecto nimis
fortiter immutatur organum.

Dubitaret forte aliqs quomodo excellentie ſenſibiliū corrūpūt ſenſuꝫ:

¶ Dōm ꝙ excellens ſenſibile tollere ſenſum quantum
ad p̄ſens ſpectat dupliciter pōt itelligi ſ̄m ꝙ ſenſus duo
noiare pōt. nā ipſa actio vel ip̄m iudiciū q̄d hēmus de re
ſenſibili ſenſus noiari pōt. ⁊ ſic accipit̄ ſenſus a ph̄o cū di-
cit ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſum nō facit ſenſuꝫ. ex tali
.n. appōne n̄ fit ſenſus: q̄ꝛ nō fit ibi iudiciū de re ſenſibili.
2º mō pōt accipi ſenſus p̄ ip̄a v̄tute vl̄ p̄ potētia ſenſitiua.
⁊ ſic accipit̄ in h̄ caplo cū d̄r ꝙ ſenſus nō ē magnitudo: ſꝫ

eſt potētia magnitudīs. excellēs ģ ſenſibile vtroq̄ mō corrumpit ⁊ tollit ſenſum. pmo .n. tollit ſenſum: qꝛ tollit iudiciū de re ſenſibili. naȝ pp excellēs ſenſibile nimis fortiter mutato organo nō poſſumus bn̄ iudicare de obiecto ſenſibili: vt pter nimiū ſplendorē ſolis non poſſumus p viſum bn̄ iudicare de ipo. ſcdo excellēs ſenſibile corrumpit ſenſum: qꝛ corrumpit ipſam potētiam ſenſitiuaȝ. nam qs poſſet ſolē tm̄ aſpicere q efficeret̄ cecus ⁊ nunq̄ videret: imo qꝛ aſpiciendo ſolē nō ſolum non bn̄ poſſumus iudicare de ſole: imo etiaȝ de alijs obiectis ad tps nō bn̄ iudicamus: vel etiaȝ ſimplr viſum amittimus: poſſemus dicere q p excellēs ſenſibile tripliciter tollit̄ ſenſus. pmo .n. tollit ſenſus: vt circa quātum ad ipm excellēs obm: qꝛ nō bn̄ poſſumus iudicare de ipſo. 2° p excellens ſenſibile tollit ſenſus ad tps quantū ad alia obiecta: qꝛ aſpiciēdo ſolē ad tps nō bn̄ poſſumus iudicare de alijs obiectis. Nā pp fortem impreſſionē lucis factam in oculo p aſpectuȝ ſolis nō videmus alia obiecta ſicuti ſunt: ſed quicqd cernimus videt̄ nobis videre cū quadā viriditate: vel cū quodaȝ aliq alio colore lucido ſupfuſo. 3° excellēs ſenſibile pōt tollere ſenſum nō ſolū vt tunc quātum ad ipm obm: vel etiā ad tps quantuȝ ad alia obiecta: ſȝ ēt vt ſemp: qꝛ pōt oino ſenſum corrumpe: ſȝ d hoc diffuſi⁹ tractabimus. in 3° vbi reddemus cām: quare excellēs ītelligibile nō corrūpit ītellectū ſic excellēs ſenſibile corrūpit ſēſuȝ. ⁋ Deide cū dic.

Cō. .124. ⁋ Et pter qd plante nō ſentiūt habētes quādam partem animalē: ⁊ patiētes a tangibilib⁹. Et nāq̄ frigeſcunt ⁊ caleſcunt. Cauſa .n. non hēre medietatē: neq̄ huiuſmodi principiū poſſibile ē recipe ſpēs ſenſibiliū: ſȝ pati cū mā.

⁋ Concludit aliā veritatē ex dictis. cōtinuet̄ aūt ſic. manifeſtum aūt pōt eſſe ex dictis nō ſolū pter qd excellentie ſenſibiliū corrumpūt ſenſum: ſed ēt pter qd nō ſentiunt plante hn̄tes quādam potētiam aialem: vt vegetatiuaȝ: ⁊ etiā patiētes a tangibilib⁹ frigeſcūt ⁊ caleſcunt plante. ⁊ ſubdit q cauſa .n. ſup. q̄re plante nō ſentiūt eſt nō hr̄e medietatem neq̄ h⁹ pncipiū ſenſitiuuȝ poſſibile recipe ſpēs ſenſibiliū: ſȝ ſolū pati cū materia .i. modo māli. ⁋ Notandum aūt q plante lȝ habeāt aliquā partem aīe: qꝛ hn̄t vegetatiuā: ⁊ lȝ patiant̄ a qualitatib⁹ tangibilibus: tn̄ qꝛ ſunt nimis terreſtres: ⁊ nō hn̄t cplōneȝ reductā ad illam medietatem quā reqrit ſenſus. iō pter ſuam terreſtreitatē nō patiunt̄ niſi mō materiali ſicut ⁊ patiunt̄ lapides. ⁊ iō ſentire nō poſſunt. ⁋ Deinde cum dicit.

Cō. .125. ⁋ Dubitabit auteȝ aliqs ſi patiat̄ aliqd ab odore: qd impoſſe eſt olphatū hēre: aut a colore nō poſſibile videre: ſilr aūt ⁊ in alijs.

⁋ Mouet circa pdicta queſtionē quandā: ⁊ eſt qſtio vtrū nō hn̄s ſenſum poſſit pati a ſenſibili: vt vtꝝ non hn̄s olfatū poſſit pati ab odorabili: circa qd duo facit: qꝛ pmo pponit h⁹ qōnē. 2° exequit̄ de ea ibi (Si aūt olfatibile) dicit ģ. dubitabit auteȝ aliqs ſi patiat̄ aliqd ab odore qd nō poſſibile eſt olfatū hēre aut ſi patiat̄ a colore qd non poſſibile eſt videre: ſimiliter ⁊ in alijs ſenſibus dubium eſt ſi patiatur aliquid ab alijs ſenſibilibus quod non habet alios ſenſus. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Si aūt olphatibile odor: ſi aliqd facit olphatum odor facit. Quare impoſſibiliū olphatuȝ hēre nihil impoſſe pati ab odore. Eadeȝ aūt ratio ⁊ in alijs: neq̄ poſſibilium: ſed inquantum vnumquodq̄ ſenſitiuum.

⁋ Exequit̄ de qōne poſita: circa qd tria facit: qꝛ pmo arguit ad partē flam. 2° oſdit nō eſſe eandē rōnē de qlitatibus tangibilibus. ⁊ de alijs. 3° ſoluit ad rōnes poſitas. 2° ibi (Sed tangibilia) 3° ibi (Ergo ne ⁊ illa) circa pmū duo facit ſm q duas rōnes adducit oſtēdens q non hn̄s ſenſum nō patit̄ a ſenſibili ibi (Simul aūt manifeſtū.) dicit ergo. ſi aūt odor eſt quid olfatibile: ſi aliqd facit olfatum. odor facit. q̄re impoſſibiliū olfatuȝ hr̄e nihil impoſſe pati ab odore: eadē aūt ratio eſt ⁊ in alijs ſenſibilibus: qꝛ neq̄ poſſibiliū .i. neq̄ cōtingētiuȝ: vel neq̄ quorūcūq̄ idn̄ter ſup. ē pati ab obo ſenſibili: ſȝ patit̄ ab obiecto h⁹ inq̄tuȝ ē vnūqdq̄ ſenſitiuū .i. hn̄s ſenſum. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Similiter aūt manifeſtū eſt ⁊ ſic. neq̄ .n. lumē ⁊ tenebra: neq̄ ſonus: neq̄ odor quicq̄ facit in corpora: ſed in ea in quib⁹ eſt: vt aer q cū tonitruo ſcindit lignum. Com. .126.

⁋ Adducit ad hoc idē aliam rōneȝ. d. ſimlr aūt manifeſtū eſt ⁊ ſic .i. p hanc rōnem ſequētem q hec obiecta ſenſibilia nihil agūt niſi in ea q hn̄t ſenſum: qꝛ neq̄ lumē ⁊ tenebra: neq̄ ſonus: neq̄ odor nullū facit .i. nihil facit in corpora niſi in ſenſu tantū: ſȝ ea in qb⁹ ē ſonus: vt aer: in quo hȝ eſſe ſon⁹: facit: qui cū tonitruo ſcindit lignū. ⁋ Notandū aūt vim rōnis h⁹ in hoc conſiſtere: q qꝛ ſonus ⁊ odor: ⁊ talia p ſe niſi faciūt in corpore: ſȝ ſolū in ſenſu nihil patit̄ a ſono vel ab odore vel ab aliq h⁹ qlitate niſi qd hȝ ſenſum. ⁋ Nōn^m etiā q lȝ dubiū ſit: vtꝝ ſonus vel aliqua h⁹ qlitas p ſe poſſit aliqua facere in corpore: tn̄ nō eſt dubiū qd pōt facere p accn̄s: qꝛ ſonus ratōe aeris in quo fundat̄: qꝛ fundat̄ in aere ſm motū: aer in quo eſt ſon⁹ pter motuȝ annexū pōt ligna ſcindere. ſonus ģ ſcindit lignuȝ p accn̄s: ſȝ aer motus ſcidit ipm p ſe. ⁋ Deinde cū dicit.

⁋ Sed tangibilia ⁊ humores faciunt. Si .n. nō a quo vtiq̄ patient̄ inaiata ⁊ alterabunt̄.

⁋ Oſtēdit qd nō eſt eadē rō de qualitatib⁹ tangibilibus ⁊ de alijs. d. ſȝ tangibilia ⁊ hūores .i. ſapores faciūt aliqd in corpora: qꝛ ſi nō: a quo vtiq̄ patient̄ inaiata ⁊ alterabunt̄ .q.d. q niſi corpora paterent̄ a qualitatib⁹ tangibilib⁹: nō eſſet dare a quo pati poſſent. ⁋ Notandū aūt q cū queritur vtrū qlitates ſenſibiles aliqd agant in corpore nō ē ītelligēdū d qlitatib⁹ tāgibilib⁹: qꝛ de illis nō eſt dubiū: ſȝ de qualitatib⁹ q̄ ſunt obiecta alioꝝ ſenſuū. ⁋ Notādū etiā q humores .i. ſapores agūt in corpora rōne qlitatum tangibiliū in qbus fundant̄: qꝛ vt ſupra dicebat̄: guſtus ē qdā tact⁹: ⁊ guſtabile qddā tāgibile ē. ⁋ Deide cū dic.

⁋ Ergo ne ⁊ in illa faciūt. ⁋ Aut non oē corp⁹ paſſiuuȝ ab odore ⁊ ſono: ⁊ patiētia idetermināta ſi manēt: vt aer. fetet .n. ſic patiēs aliqd. Com. .127.

⁋ Soluit ad qōnē factā. ⁋ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū q qlitates ſenſibiles alie a tāgibilibus: cuiuſmodi ſunt odor ſonus ⁊ color nō ſimplr agūt in corpora: agunt tn̄ in qdā corpora vt in organa: ⁊ ēt in media: eo q ſunt valde paſſiua: ⁊ qꝛ ipſe aer q non ſentit patit̄ ab odore: rōnes pus facte qd nihil patit̄ ab odore vel a colore niſi qd hȝ ſenſuȝ: concludebāt flm ⁊ ſoluēde ſunt: ⁊ qꝛ due erant ille rōnes: duo facit phus: qꝛ pmo ſoluit rōnem ſecundā. 2° ſoluit pmā ibi. (Quicqd igr̄ eſt odorare) dicit aūt. ģ ne ⁊ illa .i. ille alie qlitates vt odor ſon⁹ ⁊ talia faciūt aliqd in corpore. ⁊ reſpōdet q aut nō omne corp⁹ ē paſſiuū ab odore ⁊ ſono: ⁊ que ſunt paſſiua ab odore ⁊ ſono ſunt indeterminata: ⁊ nō manent: qꝛ talia q̄ patiunt̄ a talibus qualitatibus nō manēt: qꝛ ſunt valde fluxibilia ⁊ valde paſſiua: vt aer q eſt valde fluxibilis ⁊ valde paſſiu⁹ patit̄ ab odore: qꝛ fetet ſicut aliquid patiēs. ⁋ Notandū aūt p verba ſolutā eſſe rōnem ſecundā. nā cū dicebat̄ q neq̄ lux neq̄ ſonus neq̄ odor nihil facit in corpora niſi p accn̄s: verꝝ eſt q p ſe hoc non poſſunt agere in corpora: quecūq̄ tamē bene poſſunt ali

quid facere coꝛpoꝛa bene paſſiua vt in aerem vel etiaꝫ in aquā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quid igitur eſt odoꝛare pꝛeter pati aliquid: aut odoꝛe ſentire eſt. Aer autem patiens hoc mox ſenſibilis fit.

¶ Soluit rōnē p̄maꝫ. d. qd igit̄ eſt odoꝛare p̄ter pati aliqd. in h. n. ſtabat rō p̄ma: ꝙ qꝛ idē eſt odoꝛare qd̄ pati ab odoꝛe: iō nihil patit̄ ab odoꝛe niſi qd̄ odoꝛat. hec āt rō ſoluit̄ ꝑ iteremptionē: qꝛ nō ē idē odoꝛare qd̄ pati ab odoꝛe: ſꝫ ideꝫ eſt odoꝛare qd̄ ſentire odoꝛē. multa tn̄ p̄nt pati ab odoꝛe q̄ nō ſentiunt odoꝛē vt aer. iō ſubdit ꝙ aut odoꝛare ē idē qd̄ ſentire odoꝛē. aer aūt ē patiēs h. i. patit̄ ab odoꝛe: nō tn̄ ſentit odoꝛē: ſꝫ mox fit ſenſibilis ꝑ huiꝰ paſſionē. ¶ Notādū ꝙ nō q̄cqd patit̄ ab odoꝛe ſentit odoꝛē. ſed quicq̄d ab odoꝛe patitur vel ſentit odoꝛem ⁊ habet ſenſuꝫ vt oꝛganū vel eſt quid ſenſibile ⁊ eſt imutatiuū ſenſus vt mediū.

Cō. 128. **Quoniaꝫ autē non ſit ſenſus alius pꝛeter quinq̄ꝫ. Dico autem hos viſuꝫ: auditum: olphatum: guſtum: tactū. Ex his credet aliquis.**

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s determinauit q̄daꝫ cōia circa oēm ſenſum. In parte iſta vult ꝓbare ſufficientiā ſenſuūꝫ oſtendens eſſe q̄nq̄ꝫ ſenſus ⁊ nō plures. pōt aūt hec pars diuidi in q̄ttuoꝛ partes: qꝛ p̄mo iueſtigat ſufficiētiaꝫ ſenſuū particulariuꝫ. ſcđo ex ſenſibus particularibus iueſtigat eſſe ſenſuꝫ cōeꝫ. tertio ſeparat ⁊ diſtinguit ſenſuꝫ ab itellectu. q̄rto incipit determinare de ip̄o itellectu ſiue de ip̄a parte itellectiua. ſcđa pars icipit ibi. (Qm̄ aūt ſentimus.) tertia ibi. (Quoniaꝫ aūt duabus dr̄ñtijs.) q̄rta ibi. (De parte aūt anime) Dubitat̄ aūt ab aliq̄bus vbi incipiat tertius liber. Ad qd̄ dicūt ꝙ apud grecos icipit hec. Qꝛ aūt non eſt ſenſus: ⁊ vt aiunt hoc rōnabiliter factū eſt: qꝛ ab iſto capl̄o vltra icipit ph̄s ingrere de itellectu: ſed cū in hoc capl̄o nulla mentio fiat de itellectu. ſꝫ ab illo capl̄o: qm̄ aūt duabus differentijs icipiat ph̄s diſtinguere itellectuꝫ a ſenſu: ⁊ poſtea i capitulo ſeq̄ti vt in illo capl̄o. de parte aūt anime. incipiat determinare de itellectu. tertius liber vel icipiet in illo loco. Qm̄ aūt duabus differētijs. vel icipiet ibi. De p̄te autē aīe. ꝙ ſi apud grecos iuenit̄ h ititulatus tertius foꝛte fuit erroꝛ ſcriptoꝛis ſcribētis ⁊ ititulantis. ſuppoſito aūt ꝙ hic nō icipiat tertius liber: pars iſta in qua determinatur de ſufficientia ſenſuū pōt diuidi in partes duas. qꝛ p̄mo ꝓbat ph̄s huiꝰ ſufficiētiam ex parte ſenſibiliū ꝓpꝛioꝝ. ſcđo ꝓbat eam ex p̄te ſenſibilium cōium ibi. (At vero neq̄ꝫ cōium.) Circa p̄mū duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qd̄ itendit. ſcđo declarat ꝓpoſitū ibi. (Si eniꝫ oīs.) Dicit ḡ. ꝙ aūt nō ſit ſenſus alius p̄ter quinq̄ꝫ. Dico aūt hos. i. pꝛeter hos quinq̄ꝫ vt pꝛeter viſum: auditum: olphatum: guſtum: tactum: credet aliquis ex his. i. ex dicendis. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si. n. oīs cuiꝰ ē ſenſus tactꝰ: ⁊ hūc: ⁊ hūc ſenſum habemus. Oēs. n. tangibiles inq̄ꝫtū tangibiles paſſiōes: tactu nobis ſenſibiles ſunt.

¶ Declarat ꝓpoſitū ⁊ itēdit talē rōnē. q̄cūq̄ꝫ hꝫ hoc oꝛganū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hꝫ hunc ſenſuꝫ: ⁊ qui hꝫ oē oꝛganū cognoſcit oīa ſenſibilia: ⁊ hꝫ oēs ſenſus: ⁊ qꝛ ſic ē non p̄t nobis deficere ſenſus aliq̄s niſi nobis deficiat aliqd̄ oꝛganū. ḡ a deſtructiōe ꝯñtis ſi nobis nō deficiat aliqd̄ oꝛganū nō d̄ficiet aliq̄s ſenſus. nll̄s ḡ ſenſus eſt q nō habeat̄ a nobis vel qui nō habeat̄ ab aīalibus ꝑfectis: ſed nos nō habemus niſi hos q̄nq̄ꝫ ſenſus. ḡ nullus ē ſenſus p̄ter hos q̄nq̄ꝫ. ſunt itaq̄ꝫ q̄nq̄ꝫ ⁊ non plures. fundat̄ autē hec rō ſuꝑ tribus ꝓpōnibꝰ: q̄rū p̄ma eſt. ꝙ qui hꝫ h oꝛganū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hꝫ hūc ſenſuꝫ. ſcđa ē. ꝙ cui d̄ficit aliq̄s ſenſus ei deficit aliqd̄ oꝛganū. tertia eſt ꝙ qꝛ aīalibꝰ ꝑfectis ⁊ maxime nobis nō deficit aliqd̄ oꝛganū. ḡ nec aliquis ſenſus. he aūt tres ꝓpōnes ſe hn̄t ꝑ oꝛdineꝫ. qꝛ ſcđa ſeq̄tur ex p̄ma. ⁊ tertia ex ſcđa. nā ex hac ꝓpōne. ſi habes hoc oꝛganū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſenſuꝫ. ſeq̄tur ꝙ ſi haberes aliud oꝛganū cognoſceres alia ſenſibilia ⁊ haberes aliū ſenſuꝫ. quot ḡ habes oꝛgana: tot gnā ſenſibiliū cognoſces ⁊ tot habes ſenſus. ſi ḡ nō deficit tibi aliqd̄ oꝛganū nō deficiet tibi aliq̄s ſenſus: ⁊ ſi tibi deficiat aliq̄s ſenſus: opꝫ qd̄ tibi deficiat aliqd̄ oꝛganuꝫ. iſta ḡ ꝓpō ſcđa. vꝫ. ꝙ ſi tibi deficiat aliq̄s ſenſus ꝙ tibi deficit aliquod oꝛganuꝫ. ſequitur ex hac pꝛima videlicet ꝙ quale habes oꝛganum talē habes ſenſum ⁊ talia cognoſcis ſenſibilia.

¶ Ulterius ex ſcđa ꝓpōne ſequitur tertia: qꝛ ex hac ꝓpōne ſcđa ꝙ ſi d̄ficit tibi aliq̄s ſenſus ꝙ tibi deficiat aliqd̄ oꝛganū: ꝑ locū a deſtructiōe ꝯñtis: ſeq̄t̄ hec ꝓpoſitio tertia. vꝫ. ꝙ qꝛ nobis nō d̄ficit aliqd̄ oꝛganuꝫ. ḡ nec aliq̄s ſ̄ſus. tria ḡ fac̄ hꝫ ꝙ has tres ꝓpōnes d̄clarat. nā p̄ oñdit ꝙ q̄le habes oꝛganū talia ſenſibilia cognoſcis: ⁊ talē habes ſenſuꝫ. ſcđo ex hoc ifert ꝙ ſi tibi d̄ficit aliq̄s ſenſus: ꝙ tibi deficiat aliqd̄ oꝛganū. tertio ꝓbat ꝙ nobis nō deficit aliqd̄ oꝛganū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec aliq̄s ſenſus: ⁊ tūc vt dicebat̄ eſt vlterius arguēdū ꝙ ſi nobis nō deficit aliq̄s ſenſus: ⁊ nō hēmus niſi q̄nq̄ꝫ ſenſus: nullus ē ſenſus p̄ter q̄nq̄ꝫ. ſcđa ps icipit ibi. (Neceſſe ſi q̄dē.) tertia ibi. (Et q̄cūq̄ꝫ q̄dē.) declarat ḡ p̄mā ꝓpoſitionē. vꝫ. ꝙ ſenſus ꝓpoꝛtionāt̄ oꝛganis: vt ꝙ ſi habes hoc oꝛganū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſ̄ſuꝫ: ⁊ ꝙ q̄le habes oꝛganū talia cognoſcis ſenſibilia: ⁊ taleꝫ habes ſenſuꝫ: qd̄ declarat ꝑ ſenſuꝫ tactus dicēs: ꝙ ſi enim oīs q̄litas cuiꝰ eſt ſenſus tactus. ſuꝑ. cognoſcit̄ ꝑ oꝛganū tactus: ⁊ ab hn̄te talē ſenſuꝫ: ⁊ nūc ſic ſe hꝫ ꝙ habemꝰ ſenſum tactꝰ: oēs eniꝫ paſſiōes coꝛpoꝛis tangibilis inq̄ꝫtuꝫ eſt tangibile ſunt nobis ſenſibiles tactu. i. ꝑ tactū. igit̄ ſi oīs q̄litas tāgibilis cognoſcit̄ ꝑ oꝛganū tactꝰ: ⁊ ab hn̄te talē ſenſuꝫ: ⁊ etiā ſi nos cognoſcimus oēs q̄litates tāgibiles ꝑ oꝛganū tactꝰ: qꝛ habemus hūc ſenſuꝫ: oꝫ ꝙ idē ſit iudiciū de q̄litatibus tāgibilibus ⁊ de ſenſu ⁊ de oꝛgano tactꝰ. ⁊ ſic idē ē iudiciū de q̄litatibus tāgibilibꝰ ⁊ de h ſenſu ⁊ de h oꝛgano: ſic idē eſt iudiciū de alijs q̄litatibꝰ ſenſibilibus: ⁊ de alijs ſenſibꝰ: ⁊ de alijs oꝛganis. ꝑ ea ḡ q̄ videmus in ſenſu tactꝰ declarata ē ꝓpō p̄ma. vꝫ. ꝙ q̄litates ſenſibiles ⁊ oꝛgana et ſenſus ꝓpoꝛtionāt̄ adīuicē: qꝛ coḡſcis has q̄litates ſenſibiles habes h oꝛganū ⁊ hūc ſenſuꝫ: ⁊ ꝙ q̄le habes oꝛganū tales q̄litates ſ̄ſibiles coḡſcis ⁊ talē habes ſenſū. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Nec neq̄ꝫ ſiq̄dē deficit aliquis ſenſus: ⁊ oꝛganum nobis aliquod deficere.

¶ Proponit ꝓpōnē ſcđaꝫ di. nec̄e ē ſiq̄dē ꝙ ſi deficit aliq̄s ſenſus nobis ⁊ oꝛganū nobis aliqd̄ deficere. ſeq̄t̄ ḡ hec ꝓpoſitio ex p̄ma. nā ſi q̄le habes oꝛganū talia ſenſibilia coḡſcis: ⁊ talē habes ſenſuꝫ: nō pōt eſſe ꝙ tibi deficiat aliquis ſenſus niſi tibi deficiat aliqd̄ oꝛganū. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Et q̄cūq̄ꝫ q̄dem ipſi tāgentes ſentimus tactu ſenſibilia ſunt: quē exiſtimus hn̄tes. Cō. 129

¶ Probat ꝙ nobis non deficit aliquod oꝛganū: ex quo ſequit̄. vt pꝫ ꝑ hita ꝙ nobis nō deficiat aliq̄s ſenſus. ¶ Ad cuiꝰ euidētia ſciēdū ꝙ aliq̄ ſenſus ſentiūt ꝑ mediū itrinſecū ſiue ꝑ mediū itraneū vt tactꝰ: ⁊ ēt guſtus: qꝛ ē q̄dā tactus. alij vō ſenſus ſentiūt ꝑ mediū extraneū. duo ḡ facit. qꝛ pꝛimo oñdit ꝙ nobis nō deficit aliqd̄ oꝛganū. q̄ꝫtū ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū itrinſecū. ſcđo oñdit ꝙ nobis nō deficit aliqd̄ oꝛganū q̄ꝫtuꝫ ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū extraneū. nullo ḡ mō nobis deficit ſenſus. ſcđa ibi (Quecūq̄ꝫ vō per mediū.) dicit ḡ. ꝙ q̄cunq̄ꝫ quideꝫ ipſi tangentes ſentimꝰ ſunt ſenſibilia tactu. i. per oꝛganū tactus: quē tactū vel qd̄ oꝛganū tactus exiſtimus habētes. qꝛ nō pōt nobis defice-

re organū per qđ tactu cognoſcimꝰ. ¶ Notādū ꝙ eo ipſo ꝙ tactu cognoſcimus aliq̄ ſenſibilia vult phs ꝙ nos exiſtimus habētes organū illud ꝑ qđ tactu cognoſcimus. nullo ǵ mō ſm ipm pōt nobis deficere organū: ꝑ qđ coḡſcimꝰ tāgendo: ⁊ ꝑ qđ coḡſcimus ꝑ mediū itraneū.

Dubitaret forte aliqs de ꝯñtys q̄ h̄ iducuntur in littera. ⁊ pmo poſſet eſſe dubiū de hac ꝯña q̄ ſupius inuehatur. vꝫ. ꝙ qui cognoſcit qualitates tāgibiles: cuiuſmodi eſt ſenſus tactus: ꝙ ipe cognoſcit eas ꝑ organū tactus: ⁊ ꝙ hꝫ hꝰ ſenſuꝫ. videt̄ aūt hoc eē falſuꝫ. nā ꝑ ſenſuꝫ cōem cognoſcimus obiecta oium ſenſuuꝫ pticulariū ⁊ ꝑ itellcm cognoſcimus qditatē oium ſenſibiliū: ſꝫ ſi ꝑ ſenſuꝫ cōem qui eſt diſtinctus ab oibus ſenſibus pticularibus poſſumus cognoſcere oba oium ſenſuuꝫ pticulariū: et ꝑ itellcm poſſumus cognoſcere oēm talē qditatē: nō opꝫ ꝙ cognoſcēs h̄ ſenſibilia ꝙ habeat hūc pticularē ſenſum: qꝛ poterit ea cognoſcere ꝑ aliaꝫ virtutē vt ꝑ ſenſuꝫ cōem vel ꝑ itellcm. ¶ Dōꝫ ꝙ ſſus pticulares exteriores ſunt ianua totius cognitiōis noſtre. nā lꝫ ſenſus cōis coḡſcat oba oiuꝫ ſenſuū pticulariū: nunq̄ tn̄ cognoſcit ea niſi imutatus ab exterioribus ſenſibus. cognoſcit. n. viſibilia vt imutatur a viſu. viſibilia enī pmo imutāt viſum: ⁊ imutādo viſuꝫ puenit h̄ imutatio vſq̄ ad cōem ſenſuꝫ. cognitio ǵ ſſus cōis ꝑſupponit cognitionē pticulariuꝫ ſſuuꝫ. cui ǵ deficit cognitio alicꝰ pticularis ſēſus. oꝫ ꝙ ⁊ ſſus cōis ꝓuetur cognitiōe illa. ſic etiaꝫ ⁊ itellectus noſter in ſui pmordio eſt ſič tabula raſa: i qua nihil eſt ſcriptū. qcqd igit̄ in intellectu recipit̄ fit mediāte ſſu: ꝓpter qđ deficiēte aliquo ſſu neceſſe eſt ⁊ ſciam deficere que ſm illum ſſum eſt: vt dicit̄ pmo poſteriorꝝ. quare ſi cognoſcimus q̄litates viſibiles: oꝫ ꝙ habeamus organū viſus ⁊ ſſuꝫ viſus. qꝛ ⁊ ſi per ſſum cōem poſſumꝰ cognoſcere tales qualitates: ⁊ ſi ꝑ itellcm cognoſcere poſſumus qditateꝫ taliū qualitatū: nūq̄ tamē hꝰ cognitio ꝑuenire poteſt ad ſſum cōem vel ad itellectum vel ad aliquā aliam potētiaꝫ ſſitiuaꝫ niſi mediāte viſu: ꝓpter qđ bene dcm̄ eſt: ꝙ ſi cognoſcimus qualitates tāgibiles vel aliqua alia obiecta alicuius ſſus particularis: oꝫ nos habere organū illius ſſus ⁊ etiaꝫ ſſum illum.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtruꝫ habēs aliqđ organū alicuius ſſus coḡſcat omnes differētias ſſibiles illiꝰ ſſus. ⁊ videt̄ ꝙ nō. qꝛ multa aialia habēt ſſum viſus: que nō cognoſcunt omnes differētias viſibiles: vt pꝫ in piſcibus qui nō cognoſcūt niſi excellētias ſēſibiliū. ⁊ etiaꝫ multa habēt ſēſuꝫ odoratus que nō cognoſcūt omnes differētias odorabiliuꝫ: vt patet in hoibus qui nō odorāt niſi cū triſtitia ⁊ letitia: ⁊ nō percipiūt niſi odoruꝫ excellētias. ¶ Dicēduꝫ ꝙ hic locū habet duplex diſtictio: vna ex pte organi ⁊ alia ex pte cognitiōis differētiarū ſſibiliū. naꝫ organū ſſus poteſt duplr̄ cōſiderari. vno modo vt eſt bene diſpoſituꝫ. alio modo vt male. ſic etiaꝫ cognoſcere omnes differētias ſenſibiles duplr̄ poteſt itelligi. primo in ſe. ſcđo in ſuis excellētys. organum ǵ alicuius ſſus bene diſpoſituꝫ pōt cognoſcere omnes differētias illius ſēſus in ſe. ſi aūt nō ſit bn̄ diſpoſitū nō poterit omnes hꝰ differētias cognoſcere i ſe: ſꝫ i ſuis excellētys.

Alterius dubitaret forte aliquis. vn̄ ſequitur h̄ ꝯña ꝙ nō poteſt nobis deficere organū reſpectu illorꝝ ſſibiliuꝫ q̄ ſunt apta nata cognoſci ꝑ mediū itraneuꝫ. ¶ Dicēdum ꝙ mediuꝫ i tali cognitiōe eſt pars noſtri. nō ǵ pōt eſſe ꝙ nobis deficiat tale mediuꝫ: qꝛ tūc nobis deficeret aliqd qđ eſt de ſuba noſtra: ⁊ ſi nobis nō deficit mediū nec organū: qꝛ organū i nobis eſt ꝓportionatū medio. Rurſus mediū eſt ꝓpter ipm organū. ocioſe ǵ ageret nā ⁊ deficeret in neceſſarys ſi dediſſet nobis mediū: ⁊ nō ddiſſet nobis organū: ad qđ tale mediuꝫ ordinat̄. vult ǵ phs dicere: ꝙ eo ipſo ꝙ tāgētes ſentimus aliqua ſſibilia exiſtimus habētes hꝰ ſēſuꝫ ⁊ hꝰ organū quo ſētimus ea: qꝛ cū mediū in tali ſēſu ſit ps noſtri: nō pōt nobis deficere tale mediū. ⁊ ꝑ ꝯñs nec organū qđ ē ꝓportionatū medio: ⁊ ad qđ mediū ordiat̄ hoi. ergo ⁊ vlr̄ oibus aialibus ꝑfectis nō poteſt dficere aliquod organū: ⁊ per ꝯñs nec aliquis ſenſus quo ſentimus per mediū inatum vel itraneuꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quecunq̄ vero per media: ⁊ nō ipſa tangentes ſimplicibus. Dico aūt vt aere: ⁊ aq̄: habent autē ſic: vt ſiqdem per vnuꝫ plura ſenſibilia exiſtentia: altera abinuicē genere: neceſſe habēteꝫ huiuſmodi ſenſitiuū vtrorūq̄ ſenſitiuū eſſe: vt ſi ex aere eſt ſenſitiuū: ⁊ eſt aer mediū ſoni ⁊ coloris. Si vero plura eiuſdem ſint vt coloris: ⁊ aer: ⁊ aqua. vtraq̄. n. diaphana: ⁊ qđ alterum ipſoruꝫ eſt habēs ſonū. Sentit id qđ per vtraq̄: aut qđ ab ambobus.

¶ Poſtq̄ ꝓbauit ꝙ nō pōt nobis deficere aliqđ organuꝫ nec aliqs ſēſus quo ſētimꝰ ꝑ mediū itraneū: vult oſtēdere ꝙ nō pōt nobis deficere aliqđ organū nec aliqs ſēſus quo ſētimus ꝑ mediū extraneū. ꝯmētator tn̄ hāc ptē aliter iducit. vult. n. h̄ phm triplici demr̄atiōe ꝓbare ꝙ nō ſit dare ſextū ſſuꝫ. q̄rū pma ſumit̄ ex pte medioꝝ. ſcđa ex pte organorꝝ. tertia ex pte oboꝝ. ſcđa demr̄atio icipit ibi. (Simpliciū aūt.) tertia ibi: (Quare ſi nō aliqđ verū.) qꝛ iſta ſic ꝯtinuādo fit q̄dā violētia lr̄e: iō poſſumꝰ alr̄ diuidere. dicēdo ꝙ phs tria facit. nā p declarat hāc ꝓpōnē vtilē ad ꝓpoſitū. vꝫ. ꝙ organa ſunt ꝓportionata medys. ſcđo ex hac ꝓpōne declarata ꝓbat itētū. vꝫ. ꝙ nobis nō pōt deficere aliqđ organū q̄tū ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū ex̄neū. 3º ꝯcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſſus deficiat. 2ª ibi. (Simpliciū aūt.) 3ª ibi. (Quare ſi nō aliqđ.) dič ǵ. ꝙ q̄cūq̄ vō ſēſibilia ſentimꝰ ꝑ media ex̄nea: ⁊ nō ſentimꝰ ipſa tāgētes ſimplicibꝰ. i. ꝑ corpora ſimplicia ſētimꝰ ea. dico aūt vt aer ⁊ aq̄. ⁊ ſup. ſubdit. habēt aūt ſic ſe hꝰ media: vt ſiqdē ꝑ vnū mediū cognoſcimꝰ plura ſſibilia exñtia altera abiuicē gn̄e neceſſe ē hn̄tē ſſitiuū. i. organū ſſus hꝰ. i. ꝓportiōatū medio eē ſſitiuū vtrorūq̄. i. ſentire ⁊ coḡſcere vtraq̄: vt ſi ſenſitiuū. i. ſi organū ſſus ē ex aere. i. ꝓportionatū ⁊ ꝯforme aeri: ⁊ aer ē mediū ſoni ⁊ coloris: ꝑ illud ſſitiuū coḡſcemꝰ colorē ⁊ ſonū. ſi vō plura media ſint eiuſdē ſſibilis: ſič coloris ē mediū aer ⁊ aq̄: qꝛ vtraq̄ ſunt diaphana qđ ē habēs alterꝝ ipoꝝ ſolū. i. qđ ē habēs organū ꝯforme alteri eoꝝ aut qđ ē ambobus. i. qđ hꝫ organū ꝯforme ambobꝰ coḡſcet ſup. illud qđ ꝑ vtraq̄. i. coḡſcet colorē vel coḡſcet odorē. q ē aptꝰ natꝰ coḡſci ꝑ vtrūq̄ meꝰ. reqrit̄ ǵ vt plane pꝫ ex textu ꝙ organū ſit ꝯforme meo ad h̄ ꝙ ſētiamꝰ ꝑ organū illa ſſibilia q̄ ſūt apta nata ſentiri ꝑ mem. ¶ Notām āt ꝙ ait ꝙ cuꝫ pl̄a media ſūt eiuſdē ſēſibilis q hꝫ organū ꝯforme alteri illoꝝ medioꝝ aut ambobꝰ coḡſcit illđ ſſibl̄e qđ ē aptū natū coḡſci ꝑ vtrūq̄ mem. h̄ āt dič ꝑꝑ odoratū: qꝛ i odore mem ē aer ⁊ aq̄: ⁊ aliq̄ aialia hn̄t organū hꝰ ſēſus magis cōforme aeri vt terreſtria: aliq̄ vō magis ꝯforme aq̄ vt aq̄tica: aliq̄ āt forte hn̄t ipꝫ ꝯforme aliquo ambobꝰ: vt ſi q̄ ſūt aialia q̄ pticipent vtrūq̄: vt ꝙ ſint aliq̄ aq̄tica: ⁊ aliquo terreſtria. q̄cūq̄ tn̄ mō ponat̄ hꝰ ꝯñiuꝫ vel ꝯformitas: vt ꝙ i tali organo vel ꝯñet̄ alterū hoꝝ eľtoꝝ vel ſit ibi aliq̄lis ꝯformitas ad vtrūq̄ ſemꝑ hn̄s tale organū ꝑcipiet tale ſſibile.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nō vr̄ verū eē qđ phs ait ꝙ ſi ꝑ vnū mem coḡſcūt̄ pl̄a ſſibilia habēs organū ꝯforme illi meo coḡſcet per illđ organū illa ſſibilia pl̄a. nā ꝑ aerē tāq̄ ꝑ mem ē aptꝰ natꝰ coḡſci color ⁊ ſonus: ⁊ hēmus organū ꝯforme aeri vt timpanū auditꝰ: ⁊ tn̄

ꝑ illud organũ nõ cognoſcimꝰ colorẽ ⁊ ſonũ: ſ; ſonũ tm̃. ¶ Dõz ꝙ i oibꝰ ſunt accipiẽda q̃ ſũt ꝑ ſe. ⁊ dimittẽda q̃ ſũt ꝑ accñs: aer aũt ẽ mediũ: ſoni ⁊ coloris: alr̃ tñ ⁊ alr̃: q: coloris ẽ mediũ: vt ẽ diaphanꝰ ſoni ṽo vt ẽ rarefactibilis ⁊ ꝯdẽſabilis. nõ g̊ organũ ſ; ꝙ h; ꝓportionaret aeri: vt ẽ meᵐ vtroq; mõ ꝑciperet vtraq;: ⁊ q: viſus imutat̃ ſolũ: vt ẽ diaphanus: timpanꝰ ṽo auditꝰ imutat̃ ab aere: vt ẽ rarefactibilis ⁊ ꝯdẽſabilis ꝑ viſuz ſolũ ꝑcipimꝰ colorẽ ⁊ ꝑ auditũ ſonũ. organũ g̊ auditꝰ ⁊ ſi ꝓportionat̃ aeri: tñ vt ẽ organũ nõ ꝓportionatũ aeri vt ẽ mediũ i colore ⁊ ſono: ſ; in ſono tm̃ phs ta; ꝑ ea que dixerat nõ plus vult niſi ꝙ organũ vt eſt organum debet ꝓportionari medio vt mediũ eſt qð patet verum eſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 130. ¶ **Simplicium ãt ex duobus his: ſenſitiua ſoluz ſũt ex aere ⁊ aq̃. Pupilla qdẽ. n. aq̃: auditꝰ ṽo aeris: olphatus ãt hoꝝ alterꝰ eſt. Ignis ãt aut nulliꝰ ẽ aut cõis oibꝰ. Nihil. n. ſine calore ſenſitiuũ ẽ. Terra ṽo aut nullius ẽ: aut i tactu maxime miſcet̃: vñ relinqt̃ nullũ eẽ ſenſitiuũ extra aerẽ ⁊ aq̃.**

Cõ. 131. ¶ **Hec ãt ⁊ nõ q̃dã h̃ñt aialia. Oẽs igit̃ ſenſus habent̃ a ñ imꝑfectis neq; orbatis. videtur. n. ⁊ talpa ſub pelle habens oculos.**

¶ Premiſſa hac ꝓpõne ꝙ organa debẽt ꝓportionari medijs itẽdit talẽ rõnẽ. q̃cũq; ſentimꝰ ꝑ media ex̃nea ſentimꝰ ꝑ aerẽ: aut ꝑ aquã: aut ꝑ vtrũq;: ſ; organa debẽt ꝓportiõari medijs: ⁊ nos hẽmus organũ ꝓportionatũ aeri vt auditũ. ⁊ ꝓportiõatũ aq̃ vt viſuz. ⁊ ꝓportionatũ vtriq; vt odoratũ. g̊ hẽmus oia organa. eſt g̊ vis rõnis: ꝙ ſi organa ꝓportionant̃ medijs: ⁊ nõ ſũt plura media. ⁊ hẽmus organa ꝓportionata oibus talibꝰ medijs. g̊ hẽmus oia organa q̃ ſũt apta nata ſentire ꝑ talia media: q: ſi deficeret nobis aliqð organũ deficeret nobis ꝓportio ad aliqð meᵐ. dic̃ g̊. ꝙ ſenſitia. i. organa ſentiẽdi ſolũ ſũt ꝯformia vel ſolũ ſunt apta nata ꝯſtitui ex his duobꝰ ſimpliciũ. i. de numero ſimpliciũ corpoꝝ. v;. ex aere ⁊ ex aq̃. vt pupilla qdẽ. n. ẽ aq̃: auditꝰ ṽo aeris: olphatꝰ aũt ẽ hoꝝ alterꝰ. ignis aũt aut nulliꝰ ẽ: aut ẽ cõis oibus q: nihil ẽ ſenſitiuũ ſine calore: terra ṽo aut nullius ẽ aut in tactu maxie miſcet̃. vñ relinqt̃ nullũ ſenſitiuũ. i. nullũ organũ ſenſus eẽ extra aerẽ ⁊ aqua;. h ãt. i. organa ſenſus ꝯformia aeri ⁊ aq̃ ſ; ꝙ nũc videmꝰ h̃ñt aialia q̃da;. i. ꝑfecta. oẽs igit̃ ſenſus habent̃ ab aialibꝰ nõ iꝑfectis nec orbatis: imo q̃dã videnť eẽ orbata ⁊ iperfecta q̃ nõ ſunt: vt talpa credit̃ orbata: ⁊ tñ nõ eſt. vr̃. n. eẽ h̃ñs oculos ſub pelle. ¶ Notãdu; autẽ ꝙ ignis aut eſt nullius organi aut eſt cõis oibus: q: ſi ꝯſideret̃ ignis ſm ſe eſt nullius organi: q: organa debẽt eẽ paſſiua. ignis aũt eſt maxie actiuꝰ: ſ; ſi cõſideret̃ ignis ſ; q̃dã ꝑticipationẽ ſue q̃litatis ſic ignis cõmunis eſt oibus: q: calor maxie ꝯpetit igni. ⁊ op; calorẽ aliquẽ ꝯcurrere ad oẽm ſenſu;. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ h nõ itendit loqui niſi de orgãis ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ media extranea. nulli ãt tali organoꝝ põt appropriari terra. ſ; ſi deberet appropriari alicui appropriaret̃ tactui: q: in tactu eo ꝙ ſit ſenſus maxime mãlis miſcet̃ terra. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ organa qbꝰ ſentimꝰ ꝑ mediũ extriſecũ: o; ꝙ approprient̃ corporibus ſimplicibꝰ ⁊ el̃tis: nõ autẽ pñt nec igni nec terre. vt p;. g̊ appropriant̃ vel aeri vel aq̃: his ãt duobꝰ el̃tis nõ põt eẽ niſi triplex appropãtio: q: vel appropãbit̃ aeri tm̃. vel aq̃ tm̃: vel vtriq;. aeri tm̃ ois auditꝰ appropãt̃. aq̃ tm̃ ois viſus. odoratus ṽo appropãt̃ vtriq;: q: aliqs odoratus appropriat̃ aeri vt odoratꝰ aialiũ terreſtriũ. aliqs ṽo appropriat̃ aq̃: vt odoratus aialiu; aq̃ticoꝝ: q̃re ſi nõ pñt pluribꝰ modis diuerſificari organa: ꝑ q̃ ſentiamꝰ ꝑ media extriſeca: ⁊ q̃dã aialia vt ꝑfecta: ⁊ nõ orbata h̃ñt oia organa. ſeqt̃ h aialia h̃re oẽs hos ſenſus. ¶ Notãdũ ẽt hãc rõnẽ cu; ꝑmiſſa facere quodãmõ rõnẽ vnã. nã ſi nobis nõ deficiũt organa ꝑ que ſentimus ꝑ mediũ itraneũ. eo ꝙ mediũ in talibus ſit de ꝯpõne nr̃i: nec nobis deficiũt organa ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ mediũ ex̃neu; eo ꝙ nullũ tale ſenſitiuũ vel nullũ tale organũ ẽ ex̃ aerẽ ⁊ aquã: ſ; vel appropriat̃ aeri vt auditus: vel aq̃ vt viſus: vl̃ vtriq; vt odoratꝰ: q: ſic eſt nobis nõ deficit aliqð organũ: cũ nos habeamꝰ tã organa ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ meᵐ itraneũ: q̃; illa ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ mediũ extraneũ: ⁊ ſi nobis nõ deficit aliqð organũ nõ deficit aliqs ſẽſus. cũ g̊ nõ habeamꝰ niſi qnq; organa erũt tm̃ qnq; ſenſus ⁊ nõ plures. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ talpa l; videat̃ orbata: nõ tñ ẽ ſimplr̃ orbata. ſ; h; oculos ſub pelle. nam q: illð aial ſp ẽ ſub terra ne terra lederet ocl̃os eiꝰ igeniauit nã vt faceret ei oculos ſub pelle. ita ꝙ ꝑ pellẽ defenderentur oculi ne lederent̃ a terra.

Dubitaret forte aliqs: q̃re organa ꝑ q̃ ſentimus ꝑ mediũ ex̃neũ appropãnt̃ el̃tis ſimplicibus. ¶ Dõm ꝙ o; media ꝑ que ſentimus vel eẽ de compoſitõe noſtri: ita ꝙ ſint pars corporis noſtri: vel eẽ ex qbꝰ cõſtat corpꝰ nr̃m. nã ſi organa ſemꝑ ſunt de ꝯpõne noſtri: ⁊ organa ſũt ꝯformia medijs: o; media vel eẽ ꝑtẽ corpis nr̃i vel eẽ ea ex qbus ꝯponit̃ corpus nr̃m. mediũ autẽ qð ẽ ps corporis noſtri eſt caro q̃ ẽ mediu; in tactu. ⁊ ẽt in guſtu vt eſt qda; tactus: media ṽo que nõ ſunt pars corporis noſtri ſ; habẽt ꝯformitatẽ cũ corpore noſtro: q: ex eis cõponitur corpus nr̃m: ſunt el̃ta exteriora ꝑ que ſentimꝰ tanq̃; ꝑ mediũ extraneũ. iter h aũt el̃ta ignis nõ appropriat̃ alicui organo: nec ẽt terra appropriat̃ alicui organo loq̃ndo de organis ꝑ q̃ ſentimꝰ ꝑ media ex̃nea. non g̊ fit talis appropriatio niſi vel aeri vel aq̃. ⁊ q: nos hẽmus oia organa appropriata aeri vel aq̃ vel ẽt vtriq;: vt ſepius dcm̃ eſt habemus oia organa ꝑ q̃ ſentimus ꝑ mediũ extraneũ. ⁊ ẽt vt ſupius ꝓbabatur habemus oia organa ꝑ que ſentimus ꝑ mediũ itraneũ. g̊ nobis nõ ðficiet aliqð organũ. ⁊ ꝑ ꝯñs nec aliqs ſenſus. ſic g̊ arguit ꝯmẽtator ꝙ ſi homini qui eſt ꝑfectior iter aialia nõ deficit aliqs ſenſus: ⁊ homo nõ h; niſi quinq; ſenſus: nõ ẽ dare ſextũ ſenſu; preter hos qnq; ſenſus q̃ ẽ ꝯcl̃o ꝑncipalr̃ itenta in hoc capl̃o. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quare ſi nõ alteꝝ: aliqð eſt corpus ⁊ paſſio que nullius eſt eorũ q̃ ſunt hic corporu; : neq; vnus vtiq; ðficiet ſenſus.** Cõ. 132.

¶ Cõcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſenſus deficiat dicẽs. q̃re ſi nõ eſt aliqd alterũ corpus el̃tare ꝑter h q̃ttuor el̃ta. ⁊ ſi paſſio nõ eſt aliq̃ q̃ nullius ſit eoꝝ q̃ ſunt h corpoꝝ que nõ ſit nobis tactu ꝑceptibilis. neq; vnus itaq;. i. nullus nobis deficiet ſenſus. ¶ Notãdũ aũt ꝙ hec cõcl̃o. ſeqtur. ex oibus ſupradictis. nã ꝑ numerũ q̃ttuor el̃toꝝ probata fuit ſufficiẽtia ſenſuũ ꝑ quos ſentimus ꝑ mediũ extraneum ex eo ṽo ꝙ ſentimus oẽs q̃litates tangibiles: ꝓbata fuit ſufficientia ſenſuũ: ꝑ quos ſentimus ꝑ mediũ itraneum. g̊ ſi nõ ſunt plura el̃ta: q̃; q̃tuor nõ deficit nobis aliqð organũ ꝑ qð ſentimus ꝑ mediũ ex̃neũ. ⁊ ſi nulla tãgibilis paſſio nullius eoꝝ que ſũt h corpoꝝ eſt que nobis nõ ſit ꝑceptibilis tactu: nõ deficit nobis organũ: ꝑ qð ſentimus ꝑ mediũ itraneu;. nullũ g̊ organũ deficit nobis. ⁊ ꝑ ꝯñs nullus ſenſus. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ cũ q̃tuor ſint el̃ta: ⁊ loquẽdo de organis ꝑ que ſentimus ꝑ mediũ extraneũ ignis nõ approprieť alicui organo: neq; terra: op; ꝙ ois appropriatio fiat aeri vel aq̃. nõ erũt g̊ niſi tria talia organa: vt dicebat̃: quoꝝ vnum appropriat̃ aeri: aliud aq̃: tertiũ vtriq;: ſ; ſi eẽnt qnq; el̃ta vl̃ pl̃a poſſent eẽ pl̃a h; organa appropãta eis. ⁊ ꝑ ꝯñs poſſet nobis deficere aliqð organũ. ⁊ ꝑ ꝯñs aliqs ſẽſus. ex determiato itaq; nũero el̃toꝝ ſumit̃ ſufficiẽtia ſenſuu; ꝑ q̊s ſentimꝰ ꝑ meᵐ ex̃neũ: ſ; q: cog̊ſcimꝰ oẽs tãgibiles paſſiões

corpoꝝ hic exiſtẽtiũ pt ſumi ſufficiẽtia ſenſuũ p quos ſentimus p mediũ ĩtraneũ. ꝯcludi igit̃ põt ex dictis vl̃is ſufficiẽtia ſẽſuũ: ⁊ ꝙ nobis nõ deficiat aliqs ſenſus. ¶ Nõdũ ẽt ꝙ ꝟz ꝯmẽtatorẽ h̃ ẽ noua demr̃atio oñdẽs ꝙ nobis non deficiat aliqs ſẽſus ex pte ipſoꝝ obtoꝝ vel ipſarũ q̃litatũ ſẽſibiliũ. nã ſi nllm ẽ cor⁹ extare pter h̃ 4or elta: ⁊ nulla eſt paſſio ſẽſibilis corpoꝝ mixtoꝝ h̃ exñtiũ q̃ ñ ſẽtiant̃ a nob nos ſentimus omnes paſſiones ⁊ qualitates ſenſibiles. ⁊ p ꝯñs habemus omnes ſenſus.

Cõ.133. At vo neqȝ cõiuz pt eẽ ſenſitiuũ qd p priũ q̃ vnoquoqȝ ſenſu ſentim⁹: ñ ꝟz accñs: vt mot⁹: ſtat⁹: figure magnitudinis: nũeri vni⁹. Hec.n.oia motu ſentimus vt magnitudine motu: q̃re ⁊ figura. Magnitudo.n. quedaz ⁊ figura ẽ. Quieſcens ãt i eo ꝙ nõ mouet̃. Nũer⁹ vo negatõe ꝯtinui.

¶ Poſtq̃ phs pbauit ſufficiẽtiã ſẽſuũ ex pte ſẽſibiliũ ppoꝛũ. In pte iſta: vt dicebat̃ pbat ſẽſuũ ſufficiẽtiã. ⁊ oñdit ꝙ nõ ẽ dare ſextũ ſẽſuz ex pte ſẽſibiliũ cõiuz. pt ãt ex eo ꝙ h̃ dr̃. cũ pcedẽti formari vna talis rõ. ſi eẽt dare ſextũ ſenſuz vel h̃ eẽt pp ſſibilia ppa vel pp cõia: ſz nõ ẽ dare ſextũ ſenſuz pp ſẽſibilia ppa: qꝛ oia ſẽſibilia ppa ſẽtiunt̃ aliq̃ dictorũ qnqȝ ſẽſuũ: ⁊ nl̃a ẽ paſſio ſẽſibilis corpoꝝ h̃ exñtiũ q̃ nõ ſẽtiat̃ aliq̃ hoꝝ qnqȝ ſẽſuũ. g̃ pter ſſibilia ppa ñ ẽ dare ſextuz ſenſũ: vt ſatis ẽ patefactũ p iã dicta: nec ẽt ẽ dare ſextũ ſẽſuz pter ſſibilia cõia: vt patefiet p dicẽda. g̃ ſũt tm̃ qnqȝ ſẽſus: ⁊ nõ ẽ dare pl̃es ſenſus. itẽtio g̃ phi in hac pte ẽ pbare ꝙ pter ſſibilia cõia nõ ẽ dare ſextũ ſenſuz. circa qd̃ duo fac̃. qꝛ pmo facit qd̃ dcm̃ ẽ. 2o aſſignat cãz ⁊ rõnẽ: q̃re h⁹ ſẽſibilia cõia ſentiunt̃ plurib⁹ ſenſib⁹: ⁊ nõ vno ſenſu tm̃ ibi. (Ingret aũt aliqs.) Circa pm tria fac̃: ſm ꝙ tripl'r pbat ꝙ pter ſenſibilia cõia nõ ẽ dare ſextũ ſenſũ. 2o ibi (Et pprijs vnuſqſqȝ.n.) 3o ibi. (Sic.n.erit.) dic̃ g̃. At vo nȝ cõium ſenſibiliũ põt eſſe aliqd ſenſitiuũ ppriũ q̃ cõia ſenſibilia ſentimus vnoquoqȝ ſẽſu nõ ſm accñs: vt cognitio mot⁹ ſtat⁹ figure magnitudis ⁊ nũeri. ⁊ ẽt cognitio vni⁹ ẽ p ſenſum nõ ꝟz accñs. nã h̃ oia ſentim⁹ motu. i. p motũ: ⁊ p trãſmutationẽ factã in ſenſu. g̃ h⁹ ſenſibilia nõ ſentiunt̃ p accñs: qꝛ ſenſibile p accñs nllm motũ ⁊ nullã trãſmutationẽ fac̃ in ſenſuz: ꝙ aũt h̃ ſic ſentiant̃ pȝ. qꝛ magnitudinẽ pcipim⁹ motu. i. p motũ ⁊ trãſmutationẽ factã in ſenſu. q̃re ⁊ figuraz pcipim⁹ p h⁹ trãſmutatiõez: qꝛ figura eſt q̃dã magnitudo. qeſcens aũt pcipit̃ a nobis i eo ꝙ nõ mouet̃. nũer⁹ aũt pcipit̃ negatiõe ꝯtinui: ⁊ vnũ pcipimus in eo ſup. ꝙ ẽ qd cõtinuũ. ſi g̃ magnitudo ⁊ mot⁹ aliqd faciũt i ſenſu: ⁊ ſunt ſenſibilia nõ p accñs: oia h̃ erũt ſẽſibilia nõ p accñs: qꝛ aliq̃ reducũtur ad magnitudinẽ ⁊ motũ. ¶ Nõn⁹ ãt ꝙ ſi pter ſenſibilia cõia eẽt dare ſextũ ſenſuz: tũc h⁹ ſẽſibilia eẽnt ppa illi ſexto ſẽſui: ſz ſi ſẽſibilia cõia eẽnt ppa illi ſexto ſenſui: vel alicui ſenſui ſentirent̃ p accñs ab alijs ſenſibus: ſz ꝯñs eſt falſuz: qꝛ nõ ſentiunt̃ p accñs ab his ſẽſib⁹. g̃ ñ ſũt ppa alicui alij ſſui: ⁊ p ꝯñs ppea nõ oȝ ponere ſextũ ſſum.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ dicit h̃ phs ꝙ h̃ ſẽſibilia ſentiunt̃ vnoquoqȝ ſſu. qd̃ pȝ falſuz eẽ qꝛ figura nõ pt pcipi niſi tactu ⁊ viſu. ¶ Dõȝ hãc qõnẽ determiatã fuiſſe ſupius in caplo de ſẽſibilib⁹ cõib⁹: vbi dicebat̃ ꝙ ſẽſibilia cõia pcipiunt̃ vnoquoqȝ ſſu: nõ oia: ſz q̃dã: oia tñ hec ſũt cõia. nõ qꝛ oia pcipiant̃ oibus: ſz qꝛ oia percipiunt̃ plurib⁹. mot⁹.n. qes ⁊ nũerus pcipiunt̃ oib⁹. magnitudo vo ⁊ figura nõ pcipiunt̃ oibus: ſz plurib⁹. pcipiuntur eni: vt dicebat̃: tactu ⁊ viſu. cũ g̃ dr̃ ꝙ h̃ ſẽſibilia pcipiunt̃ vnoq̃ȝ ſſu: ñ ẽ itelligẽm de oib⁹ ſſibilib⁹ cõib⁹: ſz de aliqb⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ vr̃ ꝙ h̃ nũerent̃ ſex ſſibilia cõia. vȝ. motus magnitudo figura ſtatus ſiue qes nũerus ⁊ vnũ. ſupius ãt nõ nũerabant̃ niſi qnqȝ. ¶ Dõȝ ꝙ ſic̃ numerũ poſſum⁹ pcipe multis ſſib⁹: ſic ⁊ vnũ. nã ſic̃ poſſum⁹ viſu cog̃ſcere ꝙ ſint pl̃es colores ⁊ auditu ꝙ ſint pl̃es ſoni: ſic poſſum⁹ pcipere ꝙ ſit vn⁹ coloꝛ vel ꝙ ſit vnus ſonus. nõ pp h̃ tñ fuit phs ſupra diminut⁹: qꝛ vnitas ẽ ps nũeri: ⁊ vnũ claudit̃ in numero ſic̃ ps in toto. vel poſſum⁹ dicere ꝙ ſic̃ cog̃ſcimus numerũ puatiõe ꝯtinui: ſic cog̃ſcimus vnũ: qꝛ ꝯtinuũ. naȝ vnũ quod ẽ pnm nũeri nõ ſeparat̃ a ꝯtinuo. nã ⁊ ſi repitur vnitas i ſubijs ſepatis vl' ſi repitur ibi nũerus ille nũerus nõ ẽ ſpẽs q̃ntitatis: nec illa vnitas ẽ pricipiũ nũeri q̃ ẽ ſpẽs q̃ntitatis: ſz magis ille numerus ẽ q̃dã multitudo ꝯſtituta ex vno ſẽſu: ꝟz ꝙ in oibus repitur ens ⁊ vnũ. illd̃ g̃ vnũ magis reducit̃ ad vnũ qd̃ ꝯuertit̃ cũ ente. nõ aũt determinat̃ ad gen⁹ q̃ntitatis: ⁊ ide eſt ꝙ arithmeticus q ꝯſiderat de oi vno qd̃ eſt pricipiũ numeri nõ põt ſe itromittere de ſubijs ſepatis. dicamus g̃ ꝙ tuȝ qꝛ vnũ reducit̃ ad ꝯtinuũ loquẽdo de vno de quo h̃ agit̃. tũ ẽt qꝛ vnũ ẽ ps nũeri ex q̃ ſupra ĩter ſẽſibilia cõia cũ nũerabãt̃ ꝯtinuũ ⁊ nũer⁹ ſatis dabat̃ ĩtelli ꝙ ẽt vnũ d̃bebat iter h⁹ ſſibilia ꝯputari. Deiñ cũ dic̃.

¶ Et pprijs. Vnuſqſqȝ.n. vnum ſentit ſenſus.

¶ Quare manifeſtũ eſt: qm̃ ipoſſibile ẽ cuiuſlibet ppriũ ſenſuz eſſe hoꝝ: vt motus. Com. 134.

¶ Adducit ſcdam rõnez di. ⁊ pprijs. i. ⁊ q̃rtum ad ſenſibilia ppa. vnuſqſqȝ eniz ſẽſus ſẽtit vnũ tale ſẽſibile ppriuz: q̃re manifeſtũ eſt qm̃ ipoſſibile eſt cuiuſlz hoꝝ. i. cuiuſcũqȝ horũ eſſe ſenſũ ppriuz vt motus ipoſſibile ẽ ꝙ ſit aliqs ſẽſus pprius: qꝛ ſentit̃ a pluribus ſenſib⁹: ſic ẽt magnitudis ⁊ cuiuſlibȝ ſenſibilis cõis nõ pt eſſe aliqs ſẽſus ppri⁹: qꝛ quodlibet tale ſentit̃ a m̃tis ſenſib⁹. tũc g̃ ſuppleat̃ rõ. ꝙ ſi nulluz hoꝝ ſenſibiliũ eſt ppriuz alicuius ſenſus. g̃ preter talia ſenſibilia nõ põt poni aliqs ſpãlis ſenſus nec preter ea poni poterit ſextus ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic.n.erit: ſic̃ nũc viſu dulce ſentim⁹: hoc ãt ẽ qm̃ ãboꝝ hñtes exiſtim⁹ ſẽſuz quo cũ coiciderit cognoſcim⁹. Si vero nõ: neq̃q̃ vtiqȝ. Sed aut ꝟz accidens ſentiebamus: vt Cleonis filiũ: non qꝛ Cleonis eſt: ſꝫ qm̃ albet. Huic aũt accidit filius Cleonis eſſe.

¶ Adducit tertiã rõnẽ. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ hec rõ multũ ꝯcordat cũ pma. nã ſic̃ illa pbat ꝙ ſẽſibilia cõia nõ ſũt ppa alicui ſexto ſenſui. qꝛ nõ ſentiũtur p accidẽs ab alijs ſenſib⁹: ſic pbat ẽt iſta: dr̃ñter tñ: qꝛ illa rõ quodãmõ erat ſillogiſtica: h̃ aũt ẽ iductiua. pbat̃.n. h̃ p iductionẽ ꝙ ſenſibilia cõia nõ ſẽtiũtur p accñs. duo g̃ fac̃. qꝛ pmo diſtiguit quot modis ſentit̃ aliqd p accñs. 2o iducit in illos modos oñdẽs ꝙ nullo illoꝝ modoꝝ ſenſibilia cõia p accidẽs ſentiri pñt. 2o ibi. (Cõiuz ãt.) dic̃ g̃. ſic.n. erit de ſſibilib⁹ cõmunib⁹ ſi ſentirẽtur p accñs: ſic̃ nũc viſu ſentim⁹ dulce. h̃ ãt ẽ qm̃ exiſtim⁹ hñtes ſenſuz amboꝝ. vȝ. tã albi q̃ȝ dulcis q̃. i. pp qd̃ cũ coiciderit i eodẽ ſubo albũ ⁊ dulce vel ali⁹ coloꝛ cũ dulci cog̃ſcim⁹ dulce viſu p accñs. ſi vo nõ coicidat dulce cũ colore neq̃q̃ vtiqȝ viſu cog̃ſcem⁹ dulce. g̃ vno⁹ ẽ ſenſibile p accñs ſic dulce ſentim⁹ viſu: ſz aut alio⁹ ſup. ſm accñs ſentiebamus vt cleonis filiũ. nõ qꝛ cleonis filius ẽ: ſz qm̃ albus. nã huic autẽ. i. albo accidit cleonis filius eſſe. ¶ Notãdũ aũt ꝙ al'r vr̃ eẽ per accñs dulce ⁊ al'r fili⁹ cleonis. nã dulce ſic ſentit̃ a viſu per accñs: ꝙ tñ ſentit̃ ab alio ſenſu per ſe: vt a guſtu: ſz filius cleonis ſic vr̃ a viſu p accñs ꝙ a nullo pticulari ſenſu ſentit̃ p ſe. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ accidit albo inq̃ntuȝ vr̃ ꝙ ſit filius cleonis: qꝛ nõ vr̃ albũ in eo ꝙ filius cleonis: ſz in eo ꝙ coloꝛ. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Cõium autez habemus iaȝ ſenſuz cõez nõ ꝟz

accidẽs. Nõ igitur ẽ ꝓprius. Nequaq̃.n. vtiq̃ ſentiremus. Sꝫ aut ſic ſicut dcm̃ ẽ: Cleonis filiũ nos videre: adinuicẽ.n. ꝓpria ſcdꝫ accidens ſentiũt ſenſus: nõ ſcdꝫ ꝙ ipſi ſũt: ſꝫ ſcdꝫ ꝙ vnꝰ ſimĺ fiat ſenſus in eodẽ. Ut colera qdeꝫ amara ꝛ rubicũda. Nõ enim alterius ſenſus dicere ꝙ ambo vnũ: ꝓpter qḋ ꝛ decipiť. Et ſi ſit rubicũdum colerã opinatur eſſe.

¶ Probat ſenſibilia cõia nõ ſentiri p accñs ꝛ nõ eẽ aliqueꝫ ꝓpriũ ſenſũ eoꝝ īducẽdo ī modos p accñs q̃s diſtinxerat dicẽs: ꝙ cõiuꝫ ãt ſenſibiliũ iã hẽmus cõeꝫ ſenſuꝫ nõ ſꝫ accidẽs ſentit illa ſenſibilia cõia. dñr ãt ſenſibilia cõia ſentiri a cõi ſenſu nõ p accñs. qꝛ ſentiunť a pluribꝰ ſenſibꝰ nõ per accñs ſꝫ p ſe. ꝛ qꝛ ſic ẽ. nõ igiť ẽ ſenſus ꝓpꝰ eoꝝ nec ꝓpter ea oꝫ ponere ſpãleꝫ ſenſuꝫ. neq̃q̃.n. vtiq̃ ſentiremꝰ ea his ſenſibꝰ p ſe: ſꝫ aut ſic dcm̃ ẽ ſentiremꝰ ea ſup. ſic ꝯtigit nos videre cleonis filiũ aut: ſic ſenſus ſentiũt ſſibilia ꝓpa adinicẽ ſꝫ accñs ꝛ nõ ſꝫ ꝙ ipſi ſũt: ſꝫ ſꝫ ꝙ vnꝰ ſẽſus ſup. ſentit ſẽſibile alteriꝰ: cũ ſiĺ fiat ſẽſus illiꝰ ſẽſibilis ī eodeꝫ cũ alio: vt colã qdẽ amara ꝛ rubicũda ẽ. ꝛ ſubdit. nõ.n. ẽ alteriꝰ ſenſus dr̃e. i. cogſcere ꝙ ambo vnũ. i. ꝙ rubicũdũ ꝛ amarum vniunť ī vnũ. nlls.n. ſẽſus ꝑticl'aris iudicat p ſe de ambobꝰhis. vꝫ. de rubicũdo ꝛ amaro q̃ ꝯtigũt eẽ ī vno ꝛ eodẽ: vt ī colã: ꝛ qꝛ nlls ſẽſus ꝑticularis iudicat de his ãbobꝰ p ſe: ꝫ ẽ cã ꝓp qḋ decipiť ſẽſus mĺtotiẽs: qꝛ ſi ſit rubicũdũ colãꝫ opiať eẽ. tũc g̃ ſupplẽda ẽ rõ. ꝙ ſi ſẽſibilia cõia nõ ꝑcipiuntur p accñs: ſic dulce a viſu: nec ſic cleonis filiꝰ: cuꝫ iſti ſint modi p accñs: ex īductiõe pꝫ hꝰ ſẽſibilia nõ ſentiri p accñs ab his ſẽſibꝰ: ſꝫ ſi nõ ſentiunť p accñs ab his ſẽſibus nullo mõ ſũt ꝓpa alicui aliȷ ſẽſui. nullo g̃ mõ ꝓter ſẽſibilia cõia oꝫ nos dare ſextũ ſẽſuꝫ. nec ẽt ꝓpter ꝓpa. g̃ nullo mõ ẽ dadus ſextꝰ ſſus. ſũt g̃ tm̃ q̃nq̃ ſẽſus: ꝛ nõ plures: vt in ꝑn°. dicebať. ¶ Nõnm ãt ꝙ ſẽſus adiuicẽ ſẽtiũt ſẽſibilia ꝓpa q̃n coicidũt adiuicẽ ī eodẽ vt amarũ qḋ ẽ ꝓpriũ obꝫ guſtui: qḋ ꝑcipiť a viſu: qꝛ ꝯtigit ꝫ qḋ ẽ ſſibile guſtus coicidere ī eodẽ cũ rubicũdo qḋ ẽ obꝫ viſus. ꝯtigit.n. idẽ ſubꝫ vt eadẽ colãꝫ eẽ rubeã ꝛ amarã. q̃n g̃ ꝫ ꝯtigit viſus nõ ſm ꝙ viſus. i. nõ p ſe iudicabit de amaro: ſꝫ iudicabit de eo p accñs inq̃tũ eſt coiunctum rubeo. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 135. ¶ Ingret aũt aliq̃s cuiꝰ cã plꝰes hẽmus ſenſus. Sꝫ ꝛ nõ ſolũ vnũ: aut q̃tenꝰ minꝰ lateãt ꝯña ꝛ cõia: vt motꝰ ꝛ magnitudo: ꝛ numerꝰ. Si.n. eẽt viſus ſolus: ꝛ ipſe albi lateret vtiq̃ magis: ꝛ viderenť eſſe ideꝫ oia ꝓpter id qḋ ꝯſequunť ſe adinuicem ſimul color ꝛ magnitudo. Nunc aũt q̃n in aliquo ſenſibili cõia ſunt: manifeſtuꝫ facit qḋ aliud q̃dã: vnũq̃dq̃ ipoꝛuꝫ eſt.

¶ Soluit q̃dã qõnẽ q̃ poſſet q̃ri circa ꝑtacta. īduciť aũt ꝫ qḋ mĺtiplr. nã q̃dã hãc qõnẽ ſic itroducũt: dicũt.n. ꝙ phs vult ꝫ reddere cãm vel vult ſoluere hãc qõnẽ: q̃re nos habemus plures ſẽſus ꝛ nõ hẽmus vnũ tm̃ ſẽſuꝫ: ſꝫ lieꝫ ſupficialr̃ videať ꝫ in lr̃a ſonare tñ ex mẽtẽ phi eſt ſic īducere ꝑtẽ iſtã. dicamꝰ g̃ cũ ꝯmẽtatore ꝙ phs nõ vult ingrere: q̃re hẽmus plures ſẽſus ꝛ nõ vnuꝫ tm̃: ſꝫ vult q̃rere: q̃re ꝫ oba vt magnitudo figura ꝛ cetera talia ꝑcipiũť plibꝰ ſẽſibꝰ ꝛ ñ ꝑcipiunť vno tm̃ dicẽs: igret aũt aliq̃s cuiꝰ cã hẽmus plꝰes ſẽſus ſup. ꝑcipiẽtes magnitudinẽ ꝛ motũ ꝛ figuram ꝛ talia cetera: ſꝫ nõ hẽmus ſolũ vnũ ſenſuꝫ q ꝑcipiat ea. ꝛ rñdet dicẽs. ꝙ aut ꝯtigit q̃tenꝰ minus lateãt hec oba q̃ ſunt ꝯña ad oba ꝓpa: ꝛ q̃ ſunt cõia vt motꝰ ꝛ magnitudo ꝛ nũerus. naꝫ ſi eẽt ſolus viſus q ꝑciperet iſta oba ꝛ ipſe viſus eẽt albi lateret vtiq̃ magis: qꝛ crederemus ea eẽ oba ꝓpria viſus: iõ ſubdit ꝙ viderenť oia talia oba eẽ idẽ ꝓp id qḋ ſeq̃renť ſe adiuicẽ ſiĺ color ꝛ magnitudo. nã qꝛ ſꝫ hãc ypotheſiꝫ ñ ab alio ſẽſu ꝑciperenť magnitudo q̃ color nõ poſſemus bñ diſtiguere iter magnitudinẽ ꝛ colorẽ: ſꝫ crederemꝰ ea eẽ idẽ: ꝛ crederemꝰ ꝙ magnitudo eẽt ꝓpriũ ꝛ ꝑncipale obꝫ viſus ſic ꝛ color. nũc ãt q̃n ī altero ſẽbili repiũť ꝫ ſẽſibilia: q̃ cõia ſunt. ꝫ manifeſtũ facit ꝙ aliḋ qdẽ eſt vnũquodq̃ ipoꝝ. vt aliud eſt magnitudo. ꝛ aliud color. ꝛ alr̃ comparatur ad viſum magnitudo ꝛ aliter color.

Quoniã autẽ ſentimus qḋ videmus: ꝛ audimus: neceſſe eſt aut viſum ſentire: qꝛ videt: aut altero. Si auteꝫ altero: aut ipo erit quo videt aut altero: ꝫ idem erit viſus: ꝛ ſubiecti coloris. Quare aut duo eiuſdem erunt aut ideꝫ eiuſdem. Cõ. 136.

¶ Poſtq̃ phs ꝓbauit ſufficiẽtiã ſenſuũ. In ꝑte iſta inueſtigata ſufficiẽtia ſẽſuuꝫ ꝑticulariũ vult iueſtigare nãꝫ ſẽſus cõis. ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiã ſciẽdum ꝙ ſenſus cõis cognoſcit oia oba oĩuꝫ ꝑticulariũ ſenſuũ. hñt.n. ſe ꝑticulares ſenſus reſpectu ſenſu cõis. vt īfra oñdeť ſic circũferẽtia. ſẽſus vo cõis ſe hꝫ q̃ſi cẽtrũ. igiť ſic oẽs linee ꝓcedẽtes a circũferẽtia terminanť in cẽtrũ: ſic oẽs imutatiões facte ī ꝑticularibus ſenſibꝰ terminanť ī ſenſuꝫ cõeꝫ. ꝛ p oẽs imutatiões illas imutari hꝫ ſenſus cõis. ꝛ qꝛ ſẽſus ſentit illa a q̃bus imutať ex quo oia ꝫ oba exteriora imutãdo exteriores ſenſus imutãt ſenſũ cõeꝫ: ſeq̃tur ꝙ cõis ſenſus iudicare poſſit de oibꝰhis obis exteriorbꝰ. ꝛ ẽt de oibꝰ imutatõibꝰ fcis ī exteriorbꝰ ſſibꝰ. nã ſi ꝫ oba exteriora imutãt ſſũ cõeꝫ imutãꝫ ſſus ꝑticulares oꝫ ipas imutatiões ꝑticľariũ ſenſuũ ꝑcipi a cõi ſenſu. duo g̃ põt cõis ſenſus q̃ directe ꝛ p ſe nõ pñt ſenſus ꝑticulares. nã ſi cõis ſenſus ꝑcipit imutatiões ſenſuuꝫ ꝑticulariũ cognoſcet actiões eoꝝ: vt cognoſcet ipſaꝫ viſionẽ ipaꝫ auditionẽ: ꝛ ẽt alias actiones alioꝝ ꝑticulariũ ſenſuũ. nã ſi ex ꝫ fit viſio: qꝛ viſus imutať a viſibili: ꝛ auditio qꝛ auditꝰ imutať a ſonabili q cognoſcit imutationeꝫ viſus a viſibili: ꝛ auditꝰ a ſonabili cognoſcit viſionẽ ꝛ auditionẽ: ꝛ q cognoſcit imutationes factas ī oibꝰ ſẽſibꝰ cogſcit actiones oĩuꝫ ſẽſuuꝫ. ꝛ qꝛ ꝫ cognoſcit ſenſus cõis: vt ẽ p habita patefactũ: bñ dcm̃ ẽ ꝙ vna excellentia: quã hꝫ cõis ſenſus ſupra ꝑticulares ẽ qꝛ ꝑcipit ꝓprias actiões eoꝝ q̃s ipſi ꝑticulares ſenſus directe ꝛ p ſe ꝑcipere non pñt. vtrũ aũt eas ꝑcipiant aliquo mõ: in q̃nibꝰ apparebit. Ruſus qꝛ cõis ſenſus ꝑcipit oba oĩuꝫ ꝑticulariũ ſenſuuꝫ cogſcit eoꝝ dr̃iaꝫ. ſic g̃ p viſuꝫ poſſumꝰ cognoſcere albũ a nigro: qꝛ p viſuꝫ ꝑcipimus albũ ꝛ nigrũ: ſic p ſenſuꝫ cõem ꝑcipere poſſumus quõ differat albũ a dulci: vel quõ differat ſonꝰ ab odore: qꝛ oia ꝫ p ſenſuꝫ cõem cognoſcere poſſumus. erit itaq̃ hec ſecũda excellẽtia quã hꝫ cõis ſſus ſupra ꝑticulares: qꝛ ꝑticulares ſenſus nõ pñt ꝑcipere niſi dr̃ias eiuſdẽ obi vt viſus dr̃iaꝫ albi ꝛ nigri. guſtus amari ꝛ dulcis: ſꝫ cõis ſenſus cognoſcit dr̃ias pluriũ oboꝝ: vt nõ ſolũ percipit quõ differat albũ a nigro: ſꝫ ẽt quõ differat color a ſapore. duplr̃ g̃ poſſumus iueſtigare ſenſuꝫ cõeꝫ. ꝑmo ex eo ꝙ ꝑcipit actões ſenſuuꝫ ꝑticulariũ. ſcdo ex eo ꝙ cognoſcit dr̃iam oboꝝ. poſſemus g̃ ſic diuidere ꝑteꝫ iſtã: ꝙ phs ꝑmo inueſtigat ſenſuꝫ cõem ex eo ꝙ cognoſcimus actões ſenſuum particulariũ. ſcdo ex eo ꝙ cognoſcimus dr̃iaꝫ obiectoꝝ ibi. (Unuſq̃ſq̃ q̃dem igiť ſenſus) verũ qꝛ ipſi ſenſus particl'ares vt patebit aliquo mõ percipiunt actiones ſuas: non ſic poſſumus percipere ꝛ iueſtigare nãm ſenſus cõis ex actionibus ſenſuũ ꝑticulariũ ſic ex dr̃ia obiectoꝝ. igiť qꝛ dubiũ eſt vtruꝫ ſenſus ꝑticulares ſentiãt ſe ſentire: ꝛ vtrũ percipiãt actões ſuas: ideo poſſumus ſic diuidere ꝑteꝫ iſtam dicẽdo: ꝙ phs ꝑmo iquirit an ſenſus particulares percipiãt actiões ſuas

ꝛ ſentiāt ſe ſentire. ſcđo qꝛ ex actiōibus ꝑticulariū ſenſuuz forte nō plene inoteſcit nobis nā ſēſus cōis. Premiſſa hac qōne ꝛ ſoluta ineſtigat plenius nāz cōis ſenſus ex ꝺria obiectoꝝ ibi (Vnuſqſq; gdez igiť ſenſus.) circa pᵐ duo facit qꝛ pmo ꝑponit hāc qōnē vtrū ſenſus particulares ſentiāt ſe ſentire: ꝛ obycit ad vtrāq; partē. ſcđo ſoluit qōnez ꝑpoſitā ibi (manifeſtū igiť qm̄.) circa pᵐ duo fac. qꝛ pmo obycit ad ptez hāc ꝙ ſenſus pticulares ſentiāt ſe ſentire. ſcđo obycit ad ꝯriaz ibi. (Hz aūt dubitationē.) pma i duas ſm ꝙ duplr̄ ꝓbat ꝙ ſenſus particulares ſentiūt actiōes ſuas vel ſentiūt ſe ſentire ibi. (Ampliꝰ aūt.) dicit ḡ. qm̄ autem ſentimus ꝙ videmus. i. ſentimus ꝛ percipimus nos videre: ꝛ ſentimus ꝙ audimus. i. ꝑcipimus nos audire: neceſſe eſt aut viſu ſentire qꝛ videt aut altero. nā ſi videmus nos videre vel eodē ſenſu ſiue eodē viſu quo videmus videbimus nos videre: ita ꝙ ille idē ſenſus q̄ videt obm̄ videbit ꝛ actionē ſuaz: ꝛ videbit ſe videre: vl̄ ħ erit altero ſenſu. ſi aūt altero. i. diuerſo: aut nō erit altero ſimplr̄: aut erit altero ſimplr̄: iō ſubdit ꝙ ſi erit altero aut erit ipo qđ videt qꝛ nō erit ibi alteritas ſimplr̄. aut erit altero. i. erit ibi alteritas ſimplr̄. pmiſſa ḡ qōne ꝓbat ꝙ ille idez ſenſus q̄ ſentit. ſentit ſe ſentire dicēs: ꝙ idez ſenſus erit viſus ꝛ ſubiecti coloris. i. ille idez ſenſus q̄ videt vel q̄ ꝑcipit viſionē videbit ꝛ colorē: q̄re aut duo ſenſus erūt eiuſdē obti: qđ eſt ipoſſibile: aut idez ſenſus erit eiuſdē. i. erit ſui ipſiꝰ ꝛ ſentiet ſe ſentire. ¶ Notādū aūt ꝙ cū ex ħ fiat viſio: qꝛ viſus imutať a colore: nō pōt eē ꝙ aliqs ſenſus iudicet de actione viſus vel iudicet de ipſa viſiōe: ꝛ tn̄ nō iudicet de colore: cū viſio fiat p imutationē factā a colore. iō phs accipit hāc ꝑpōnē q̄ſi notā: ꝙ ille idē ſenſus q̄ eſt viſus. i. q̄ ꝑcipit viſionē: ille idē ſit ſubti coloris ꝛ ꝑcipiat ēt colorē. ¶ Notādū ēt ꝙ ħ ſuppoſito ꝙ ſenſus quo videmꝰ nos videre vel q̄ videmꝰ viſionē videamꝰ ꝛ colorē: arguit ſic phs. aut eodē ſenſu videmus: ꝛ videmꝰ nos videre: aut alio: ꝛ ſi alio aut nō alio ſimplr̄: ſz quodāmodo ipſo eodē. aut alio ſimplr̄: ſed ſi ſimplr̄ ſit alius ſenſus quo videmus: ꝛ quo videmus nos videre: tūc erūt duo ſenſus eiuſdē ſubiecti: vt eiuſdē coloris: et ita ꝑcipiemus colorē duplici ſenſu. vz. ſenſu quo videmus: ꝛ ſenſu quo videmus nos videre: ꝛ qꝛ ipoſſibile eſt eē duos ſenſus eiuſdē ſubti: nō erit alius ſenſus quo videmꝰ: ꝛ quo videmus nos videre: ſz idez ſenſus erit eiuſdem. i. erit ſui ipſius. qꝛ idez ſenſus videbit ꝛ videbit ſe videre.

Dubitaret forte aliqs: q̄re ſit ipoſe eſſe duos ſēſus eiuſdē obi. ¶ Dōz ꝙ vt ſupra dicebať potētie diſtinguūť ꝑ actꝰ. ꝛ actus ꝑ oba. vbi ḡ erit idē obm̄ erit ꝛ idez actus: ꝛ ꝑ ꝯñs eadē poᵃ ſenſitiua: ꝛ idē ſenſus.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs. vtrū aliquoꝰ poſſint eē duo ſenſus eiuſdē obti. ſine eiuſdez coloris. ¶ Dōm ꝙ hi duo ſenſus vel ſunt oīno aly ꝛ diuerſi: ita ꝙ nec vnꝰ eſt aliꝰ: nec vnus eſt ordinatꝰ ad aliuz. ꝛ tunc ipoſe eſt duos tales eē eiuſdē obti: ſz ſi hi duo ſenſus ſic ſe hn̄t ꝙ vnus ordinať ad aliū. tūc ſic ſenſus ſe hz ad ſenſum. ſic ꝛ obm̄ ſe habebit ad obm̄: q̄re ſicut vnus illoꝝ ſenſuū eſt ſub alio: ſic obm̄ hꝰ ſenſus erit ſub obto alterius. inde eſt ḡ ꝙ qꝛ ſenſus pticulares ſunt ſub ſenſu cōmuni: obm̄ cuiuſlz ſenſus ꝑticularis erit ſub obo ſenſus cōmunis. nam obm̄ ſenſus cōis continet oba oīum ſenſuum particulariuz. nam quicqd cognoſcūt omnes ſenſus particulares cognoſcit ſenſus cōmunis: ꝛ adhuc amplius. qꝛ cognoſcit actiōes ſenſuuz particulariuz ꝛ ꝺriam oboꝝū. illud ergo qđ eſt ꝓpriū obz vnius ſenſus per ſe nō percipitur ab alio ſenſu niſi illi duo ſenſus ſic ſe haberent: ꝙ vnus eſſet ſub alio: ꝛ vnus eſſet ad aliū ordinatus. ꝛ qꝛ ſic ſe habēt viſus ꝛ ſenſus cōmunis: nō valet ſi viſu percipimus colorez: ꝙ per ſenſuz cōmunem nō percipiamus colorē. ex hoc ergo patere pōt ꝙ lz per viſum videamus: tamē per ſenſum cōmunē videmus nos videre: qui ſenſus cōmunis aliquā identitatē hz cū quolibz ſenſu particulari inqꝫtuz quilibz ſenſus particularis ordinať ad ipm̄. ideo ſignanter phs cū queſiuit vtrū videmus ꝛ videmus nos videre eodē ſenſu aut alio ſubiūxit: ꝛ ſi alio aut ipſo. i. aut nō alio per omnem modū: aut alio per omnē moduz: inuens ꝙ impoſſibile eſt ꝙ ſenſus quo videmus nos videre ſit per omnem moduz alius ꝛ nullam vnitatem habeat ad ſenſuz quo videmus. nam ſenſus quo videmus vt viſus ꝛ ſenſus quo videmus nos videre vt ſenſus cōmunis nō ſunt omnino ſeparati: ſz habent aliquā vnitatē ꝛ aliquā cōiunctionē adinuicē: quia vnus eſt ad aliuz ordinatus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ampliꝰ autem ſi ꝛ alter ſit viſus ſenſus: aut in īfinitum ꝓcedat: aut aliquis ipſe ſui ipſiꝰ erit iudex: q̄re in primo hoc faciēdū eſt.**

¶ Adducit ſecūdam rōnem quomodo eodem ſenſu videamus ꝛ videamus nos videre dicens: amplius autem ꝛ ſi alter ſit ſenſus viſus. i. ſenſus quo percipimus viſionem: ꝛ quo ſentimus nos ſentire. tunc queram de illo alio. vtruz ſentiat ſe ſentire. aut ḡ in infinituz ꝓcedet. aut erit aliquis ſenſus ipſe ſui ipſius iudex. i. erit aliquis ſenſus qui ſentiat ſe ſentire: ꝛ qꝛ quotienſcunq; itur in infinitum ſtanduz eſt in pmis. ideo ſequitur: q̄re in pmo hoc eſt faciendum. i. in principio: ꝛ ſtatim debemus hoc concedere ꝙ idem ſit ſenſus qui ſentiat ꝛ qui ſentiat ſe ſentire.

Dubitaret forte aliquis quomodo iretur in infinituz ſi alius ſenſus ſentiret ꝛ alius eſſet quo ſentiremus nos ſentire ꝛ quomodo ſtanduz ſit in primis ꝙ idem ſenſus ſentiat ꝛ ſentiat ſe ſentire. ¶ Dōm ꝙ ſupponimus modo ad preſens ſenſus particulares nō percipere actiones ſuas directe ꝛ per ſe: ſed hꝰ actiones directe ꝛ per ſe ſentit ſenſus cōmunis: vt per viſum nos videmus: ꝛ per ſenſum cōem videmus nos videre. Hoc viſo dicamus ꝙ ſenſus cōmunis eſt aliquo modo idez cū quolibet ſenſu particulari: ꝛ eſt aliquo modo diuerſus. naz vt coniungit ſe huic ſenſui particulari. verbi gratia. vt cōiungit ſe viſui. eſt aliquo modo idem cum viſu vel qđ idez eſt vt imutatur a viſu coniungit ſe aliquo mō viſui: ꝛ eſt quodammodo idem cum viſu: ſemper eniz ex agente ꝛ patiente fit aliquo mō vnum: qꝛ agētis ꝛ patientis eſt vnus actꝰ: ꝛ mouētis ꝛ moti vna motio eſt: ſed vt ſenſus communis mouetur ab auditu nō coniungit ſe viſui nec eſt idem cuz viſu: ſed magis coniungit ſe auditui: ꝛ eſt quoddaz modo idem cum auditu. fatuum itaq; eſſet dicere ꝙ nos videremus nos videre per ſenſum cōmunem vt coniungit ſe auditui: vel ꝙ nos audiremus nos audire per illum ſenſum vt coniungit ſe viſui. ſenſus itaq; communis non iudicat de actione vnius ſenſus vt cōiungit ſe aly ſenſui: ſed vt cōiungitur eidez ſenſui: ꝛ vt mouetur ab eodem ſenſu. vt. n. coniungitur viſui: ꝛ vt mouetur a viſu: percipit viſionē: vt cōiungitur auditui ꝛ vt mouetur ab auditu percipit auditionem: ꝛ ſic de ceteris ſenſibus. igitur ſi per ſenſum communem vt eſt quodammodo idem viſui: videmus nos videre: ꝑ tanto verū ē ꝙ eodē viſu videmus ꝛ videmꝰ nos videre: qꝛ videmꝰ ꝑ viſum ꝛ videmꝰ nos videre ꝑ ſenſum cōez vt ꝯiūgiť eidē viſui: ꝛ vt ē q̄dāmō idē cū viſu. vnꝰ ḡ ꝛ idez ſenſus facť ꝙ videamꝰ: ꝛ ꝙ videamꝰ nos videre: alr̄ m̄ ꝛ alr̄. qꝛ ꝑ viſuz nos videmꝰ iq̄tū imutať ab obo exteriori: ſed per viſum videmus nos videre vt imutat ſenſuz communē. eſt enim hic ordo ꝙ ſenſus particularis imutať ab obo exteriori vt viſus imutať a colore ꝛ auditꝰ a ſono ſenſus vō particularis imutatus ab obiecto exteriori imutat ſenſuz cōez: q̄re ſenſus pticularis imutať ꝛ imutat: qꝛ imutať ab obo: ꝛ imutat ſenſuz cōez: ꝛ ſm hec duo ad duo deſuit nobis q̄libz pticularis ſenſus. nā vt pticlaris ſēſus im-

mutatur ab exteriori obiecto ſentimꝰ: ſed vt imutat ſenſū cōem ſentimꝰ nos ſentire. igiť quodāmō ꝑ eundē ſenſum ſentimꝰ ⁊ ſentimꝰ nos ſentire: alr̄ tn̄ ⁊ alr̄: vt oñſuz eſt. per illum. n. eūdez viſuz ꝑ quē videmꝰ vt imutať a viſibili: ꝑ illum eūdez videmꝰ nos videre vt imutat ſenſuz cōez. ſi ergo diceremꝰ ꝙ per viſuz imutatū ab exteriori obo videmus: ⁊ nō ꝑ illū eundē viſuz imutantē ſenſuz cōem videmus nos videre: ſed opȝ ꝙ ſit aliꝰ ſenſus imutās cōez ſenſum per quē videamꝰ nos videre: pari rōne erit alius ſenſus imutans cōem ſenſuz ꝑ quē ꝑcipiamꝰ actionē illiꝰ alterius ſenſus. vel igiť eſt abire in īfinitū: vel ſtādū eſt in ꝑmis: vt dicamꝰ ꝙ per illū eūdē viſum ꝑ quez videmꝰ vt imutatur ab obo exteriori: ꝑ illū eūdē videmꝰ nos videre vt imutat ſenſum cōem: nō ḡ negat phus ꝙ aliquo mō ſenſus ꝑ quē videmꝰ ſit aliquo mō alius a ſenſu ꝑ quē videmꝰ nos videre. qꝛ ⁊ ſi per eūdē viſuz videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre: attn̄ ipſe viſus eſt aliquo mō alius a ſeipo vt deſeruit nobis ad hoc ⁊ ad illud. nā vt imutať ab obo exteriori videmꝰ per ipm: ſȝ vt imutat vltimū ſenſitiuū ſiue ſenſuz cōez videmꝰ nos videre. ℭ Rurſus ſi hec duo. vȝ. videre ⁊ videre nos videre nō volumꝰ referre ſolū ad ſenſum ꝑticularē: ſȝ alteꝝ hoꝝ volumꝰ referre ad ſenſū cōez vt dicamꝰ ꝙ per ſenſuz ꝑticularē vt imutať ab obo videmus: ſed ꝑ ſenſuz cōem vt imutať a ſenſu ꝑticulari videmus nos videre: tūc planū eſt ꝙ ꝑ aliū ſenſum videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre. ſemp ḡ ſenſus ꝑ quē videmꝰ ē aliquo mō alius a ſenſu per quē videmꝰ nos videre. nō tn̄ eſt per oēm modū aliꝰ. nā ſenſus ꝑticularis vt ꝑ ipȝ videmꝰ ꝑut imutať ab obo exteriori nō eſt ꝑ oēz modū aliꝰ a ſeipo: vt ꝑ ipm videmꝰ ꝑut imutat ſenſuz cōem. ſic ēt ſenſus cōis ꝑut ꝑ ipm videmꝰ nos videre: nō eſt ꝑ oēz modū alius a ſenſu ꝑticulari: vt a viſu ꝑ quē videmꝰ. nā nūqꝫ ꝑ ſenſum cōem videmꝰ nos videre: niſi ꝑut cōiungit ſe viſui: ⁊ ꝑut eſt idem aliquo modo cum viſu.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ ea q̄ dcā ſūt nūc videť ꝯdicere ſupra dictis. nā nūc dcm̄ eſt ꝙ per eūdē ſenſuz viſus videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre. ſuperiꝰ tn̄ dicebať ſenſus ꝑticulares in ſe ⁊ directe nō ꝑcipere actiōes ſuas. ℭ Dōm ꝙ hꝫ duo ſibiinuicem nō ꝯdicūt. nā ſi per eūdē ſenſuz viſus videmꝰ ⁊ videmus nos videre: hoc tn̄ eſt alr̄ ⁊ alr̄. qꝛ ꝑ ſenſū viſus videmus vt imutať ab obo. ꝑ eūdē vo ſenſum videmꝰ nos videre vt imutat ſenſuz cōem. vel ꝑ ſenſuz viſus videmꝰ vt hꝫ ſenſus ꝯſiderať in ſe: ſed ꝑ eūdē ſenſuz videmꝰ nos videre ꝑut ſenſus cōis vnit ſe illi. ⁊ vt eſt aliq̄ mō idē cū illo. igiť cū ſenſus ꝑticularis: vt eſt aliqd in ſe: ⁊ vt imutať ab obo: ſic dēat iudicare. ⁊ ſic ꝑtineat iudiciū ad ipm. ꝑut vo imutat ſenſuz cōem: ⁊ ꝑut ſenſus cōis vnit ſe illi: ⁊ vt ē aliquo mō idē cū illo: ſic nō iudicet. nec hꝫ mō directe ꝑtineat iudiciū ad ipm ꝑticularē ſenſuz: ſȝ magis ꝑtineat ad ſenſum cōez: ꝙ pōt dici vltimū ſenſitiuū: eo ꝙ ſit terminꝰ oium ꝑticulariū ſenſuū: nō valet ſi per ſenſuz ꝑticularem ſentimꝰ nos ſentire mō quo dcm̄ eſt ꝙ hꝫ ſenſus actionē ſuam directe ⁊ in ſe poſſit cognoſcere: vtrum autem poſſit eam cognoſcere aliquo modo in ſequentibus apparebit. ℭ Deinde cum dicit.

Com. 137. ℭ Hꝫ aūt dubitatōez. ſi. n. viſu ſentire videre ē: videť aūt color: aut hn̄s hunc: ſi videbit aliqs qđ eſt vidēs: ⁊ colorē habebit ꝑmū vidēs.

ℭ Obycit ad partē ꝯriā oſtēdēs ꝙ nō eodē ſenſu ſentimꝰ ⁊ ſentimꝰ nos ſentire. nec eodē viſu videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre dicēs. ꝙ id qđ dictū eſt ꝙ eodē viſu videmꝰ ⁊ videmus nos videre: hꝫ dubitationē. qꝛ ſentire viſu idē eſt ꝙ videre. videť aūt color aut hn̄s hūc. i. colorē igť ſi videbit aliqs qđ eſt ⁊ videns, i. ſi videbit ſe videre vel ſi videbit viſionē ſuā. ⁊ ꝑmū vidēs. i. organū viſus in quo ꝑmo ⁊ ꝑncipalr̄ fundať viſus vel ipſa viſio: hēbit colorē ſupple. qđ eſt icōueniēs. ℭ Notādū aūt ꝙ ſi viſus videret ſe videre. videret ipaz viſionē. ⁊ qꝛ nihil videť niſi qđ hꝫ colorem: vel qđ ē coloratū: tūc ipȝ organū viſus vel ipſa viſio haberet colorem vel eſſet colorata: qđ eſt inconueniens. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Manifeſtū eſt igiť: qm̄ nō eſt oino viſu ſentire. Et nāqꝫ cū nō videmꝰ viſu diſcernimꝰ: ⁊ tenebras ⁊ lumen: ſȝ non ſimiliter. Cō. 138.

ℭ Soluit ad qōnē ꝑpoſitā. ⁊ qꝛ aliquo mō ꝑ eūdē viſum videmꝰ ⁊ videmꝰ nos videre. ⁊ ꝑ eūdez ſenſuz ſentimꝰ et ſentimꝰ nō ſentire: vt eſt aliquo mō patefactū ꝑ iā dicta. ⁊ per dicēda clarius patefiet. iō nō ſoluit rōnes hꝫ ꝑbantes. ſed ſoluit rōnē hāc vltimā oſtēdentez ꝙ nō eodez viſu q̄ videmꝰ: videmus nos videre. ℭ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ in ratione illa duo ſupponebanť: quoꝝ ꝑmum erat ꝙ nō videť niſi coloratum. 2m vero erat ꝙ viſio nō eſt colorata: ideo concludebať ꝙ per viſum nō poſſumus videre nos videre: nec videre viſionē. in ſoluendo ergo hanc rationem duo facit. qꝛ ꝑmo ſoluit eam falſificando ſuppoſitionem ꝑmaz oſtendens ꝙ nō quicquid videť eſt coloratum. ſcđo ſoluit eaz falſificando ſuppoſitionē ſcđaz. oſtendens ꝙ ipſa viſio eſt quodāmodo colorata: cuius oppoſitum ſupponebatur in arguēdo. ſecūda ibi. (Amplius autem) Dicit ergo. manifeſtuz igitur ꝙ non eſt viſu ſentire vnum tantū. ideſt ſentire tantū vno modo. ⁊ nāqꝫ cuz nō videmus viſu diſcernimus tenebras ⁊ cum videmꝰ viſu diſcernimus lumen: ſed nō ſimiliter. qꝛ non eodez modo viſu diſcernimus tenebras ⁊ lumen. falſa eſt ergo ſuppoſitio ꝑma. ꝙ quicquid videmꝰ ē coloratum vel lucidum. poſſumus enim viſu cognoſcere tenebraz: quāuis non ſit colorata. videlicet lucida. ergo nō oportet ꝙ per viſuz nō videamus nos videre nec videamus viſionem: dato ꝙ ipſa viſio nec eſſet colorata nec lucida: quantum eſt ergo ex vi arguendi: vt patet non concludebat argumentum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Amplius aūt ⁊ vidēs tanqꝫ coloratū eſt.

ℭ Soluit ad rationem prefatam falſificando ſuppoſitionem ſecūdaz. ſupponebatur eniz ibi. viſionem nō eſſe coloratam. Duo ergo facit. qꝛ ꝑmo ait hoc eſſe falſum. ſcđo ꝑbat qđ dixerat ibi (Senſitiuuz eni) Dicit ergo. ampliꝰ autem ⁊ videns. ideſt organum viſus vel ipſa viſio tanqꝫ quid coloratum eſt: cuius ſupple cōtrarium ſupponebať in prefata ratione. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Senſitiuū. n. ſuſceptiuū eſt ſenſibilis ſine materia vnūqđqꝫ: vnde ⁊ abeuntibus ſenſibilibꝰ inſunt ſenſus phantaſie quibus ſentiunt.

ℭ Probat quod dixerat: ⁊ duo facit ꝓm ꝙ dupliciter probat ipſam viſionem vel ipſum organum viſus quodāmodo coloratum eſſe. ſecunda ibi (Senſibilis autem) Continuetur autez ſic. bene dico ꝙ ipſum organum viſus eſt quodāmodo quid coloratum. quia ſenſitiuuz. id eſt organum ſenſus vnumquodqꝫ eſt ſuſceptiuum ſpeciei ſenſibilis ſine materia. vnde abeuntibus ſenſibilibꝰ inſunt animalibus ſenſus ⁊ fantaſie: quibus ſentiunt: qđ ſupple eſſe non poſſet: niſi quia vnumquodqꝫ organum ſenſus recipit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſenſibilium: vt organum auditus recipit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſoni. organum vero viſus ſimilitudinez ⁊ ſpeciem coloris: ſed quicquid recipit ſpeciem ⁊ ſimilitudinem coloris eſt quodammodo quid coloratum. ergo ipſa viſio vel ipſum organuz viſus ſiue ipſe ſenſus viſus eſt quodammodo coloratuz: quod probare volebamus.

SEnſibilis āt actꝰ ⁊ ſenſus idē ē ⁊ vnꝰ. Eſſe aūt ipſoꝝ nō idē. Dico aūt vt ſonus ſcđꝫ actū: ⁊ auditꝰ ſcđꝫ actū. Eſt .n. auditū hñtia nō audire: ⁊ hñs ſonum nō ſp ſonat. Cūꝫ aūt opeꝛ poſſe audire: ⁊ ſonet poſſe ſonare: tūc ſcđꝫ actū auditꝰ ſil' fit: ⁊ ſcđꝫ actū ſonus. Quoꝝ dicet vtiqꝫ aliqs hoc qdē auditionem eſſe: hoc verū ſonationeꝫ.

¶ Poſtqꝫ phs ꝓbauit per vnā rōnē ipm viſuꝫ vel ipꝫ organum viſus quodāmō coloratū eſſe: in parte iſta vt dicebaꝛ: ꝓbat hoc idē alia via ſiue per aliā rōnē. circa qđ duo facit. qꝛ pmo facit qđ dcm̄ eſt. 2ᵒ ex his que dixerat ſoluit qōnes qſdā de qbꝰ fuit antiqtus dubitatū ibi. (Qm̄ autē vnꝰ qdē). ¶ Ad euidētiā aūt pme ptis ſciendū ꝙ idem eſt actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ ꝙ idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui: ⁊ oīo mouētis ⁊ moti. nā ſi ignis agit in ſtupā: ⁊ ſtupā calefaciat: nō alia calefactiōe ignis calefaꝛ ⁊ ſtupa calefit. ſꝫ illa eadē calefactōe ꝑ quā calefacit ignis calefit ⁊ ſtupa. eadē eſt ḡ calefactio q̄ ē actio ignis ⁊ paſſio ſtupe. dr̄t tñ ſm eē ⁊ rōnē. qꝛ lꝫ ſit eadē calefactio q̄ eſt actio ⁊ paſſio: nō tñ ſꝫ eādem rōnē eſt hꝫ ⁊ illud: ſꝫ ē actio vt ē ab agēte igne ⁊ eſt paſſio vt recipiꝛ in ſtupa q̄ patiꝛ. declarata ē ḡ hec ꝓpō pᵃ ꝙ idē eſt actꝰ agētis ⁊ patiētis: lꝫ nō ſm eādē rōnē. Ruſus ſciēdū eſt ꝙ actio ⁊ paſſio nō ſūt in agēte: ſꝫ i patiēte. calefactio .n. q̄ eſt actio ignis ⁊ paſſio ſtupe nō ē in igne calefaciēte: ſꝫ eſt in ſtupa calefacta. ex his aūt duabꝰ ꝓpōnibus pꝫ ꝙ ipſe ſēſus viſus dꝫ dici qdāmō coloratꝰ. ⁊ qđ ipꝫ organū viſus cū actu patiꝛ a colore dꝫ dici qdāmō coloratum. nā ſi idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui cū color agat i ſenſuꝫ viſus vel in organū viſus. idē erit actꝰ coloris agētis ⁊ ſenſus patiētis. ḡ ſi color agit iprimēdo ſilitudinē ſuā ⁊ colorando: ipſa coloratio q̄ eſt actꝰ coloris erit ēt ⁊ actꝰ ⁊ perfectio ſenſus: vt pꝫ ꝑ ꝓpōnē pmā. ¶ Ruſus ꝑ ꝓpōnē 2ᵃᵐ qꝛ actus agētis ⁊ patiētis nō eſt in agēte: ſꝫ in patiēte: coloratio nō erit in colore agēte: ſꝫ magis erit i ipſo ſēſu ⁊ i ipō organo qđ patiꝛ a colore: ſꝫ vbicūqꝫ ē coloratio: illud coloraꝛ ⁊ eſt qd coloratū. ḡ ipſe ſēſus viſus coloraꝛ a colore vl' ipm organū viſus coloraꝛ a colore: ⁊ eſt qd coloratū. duo ḡ facit ſm ꝙ hec rō fundaꝛ in duabꝰ ꝓpōnibꝰ. nā p ꝓponit ꝓpōnē pmā. videlꝫ ꝙ idē ē actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ oīo actiui ⁊ paſſiui. 2ᵒ determiat ꝓpōnē 2ᵃᵐ. vꝫ. ꝙ hꝫ actus q pōt dici actio ⁊ paſſio ſm aliā ⁊ aliā rōnē nō eſt in agēte: ſꝫ in paſſo: ſicut motꝰ ꝑ ſe nō eſt in mouēte: ſꝫ in moto. 2ᵃ ibi. (Si igiꝛ eſt motꝰ ⁊ actio) Dicit ḡ ſenſibilis aūt ⁊ ſenſus eſt idē ⁊ vnū ſm reꝫ: ſed eē ipſoꝝ nō eſt idē. qꝛ differt ſm rōneꝫ. dico aūt vt ſonus ſm actū ⁊ auditus ſm actū. nam idem eſt actꝰ ſoni actu imutantis auditū ⁊ auditus actu imutati a ſono. ⁊ dicit ſm actū. qꝛ eſt .i. cōtingit habentia auditū nō audire .i. nō imutari a ſono: ſed cū opereꝛ .i. cuꝫ actu audit poſſe eſt audire .i. qđ pōt audire. ⁊ ſonat poſſe ſonare: tūc ſm actū auditus: ⁊ ſm actū ſonus fit ſimul: qrū vtiqꝫ aliquis hoc qdē dicit eē auditionē: vt ſe tꝫ ex parte auditus. hꝫ vō ſonationē vt ſe tꝫ ex pte ſoni. ¶ Notādum aūt ꝙ qñ ſonus pōt imutare auditū ⁊ nō immutat actu: ⁊ auditꝰ pōt imutari a ſono: nō tñ imutaꝛ actu: nō reſultat tūc aliqs vnus actꝰ ex ſenſibili ⁊ ſenſu. qꝛ nihil iprimiꝛ in ſenſu: ex q nō actu imutaꝛ ſenſus nec actu imutat ſenſibile: ⁊ iō ſignāter loqꝛ phs de auditu ſꝫ actū. ⁊ de ſono actu imutāte auditū. ¶ Notādū ēt ꝙ lꝫ ſit eadeꝫ ipreſſio quā ſenſibile agit: ⁊ quā ſenſus recipit: illa tñ impreſſio dr̄t ſꝫ rōneꝫ: ꝓpter quā drīam eſt diuerſis noībꝰ noianda vt eſt ab agēte: ⁊ vt ſuſcipiꝛ in paſſo: ⁊ maxie ſi habuerimꝰ noia ad hec ipoſita. qꝛ aliqñ nō hēmꝰ noia ad hec ipoſita. vt patebit in ſequēti ꝑticula. īde eſt ḡ ꝙ lꝫ ſit eadē ipreſſio quā facit ſonus: ⁊ quā recipit auditꝰ. illa tñ ipreſſio differt ſm rōnem. qꝛ vt eſt a ſono diciꝛ ſonatio. vt recipiꝛ in organo auditus diciꝛ auditio. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ Si igiꝛ eſt motus ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qđ agitur: neceſſe eſt ⁊ ſonū ⁊ auditū: q ſcđꝫ actū in eo qđ eſt ſcđꝫ potētiaꝫ eſſe. Actiui .n. ⁊ motiui actꝰ in patiente fit: vñ nō neceſſe eſt mouēs moueri. Sonatiui qdem igiꝛ actꝰ: aut ſonꝰ ſonatio eſt. Auditiui aūt: aut auditꝰ auditio eſt. Dupl'r .n. auditꝰ ⁊ dupl'r ſonus. ¶ Eadē aūt rō eſt ⁊ i alijs ſenſibꝰ: ⁊ ſenſibilibꝰ. ſic .n. actio ⁊ paſſio in patiēte: ⁊ nō in agēte: ſic ſenſibilis actꝰ ⁊ ſenſitiui in ſenſitiuo eſt. Sꝫ in qbuſdaꝫ qdē ⁊ noiatū ē vt ſonatio ⁊ auditio: in qbuſdā aūt nō noiatū ē: ſꝫ altero: viſio .n. dꝛ viſus actꝰ. Que vō ē coloris nō noiatū ē. Et guſtatiui guſtus eſt: humoris aūt nō nominatū eſt.

Cō. 139

Com. 140.

¶ Declarat ꝓpōnē ſcđaꝫ. vꝫ. ꝙ hec actio q̄ eſt ſenſibilis ⁊ ſenſus nō eſt in ſenſibili agēte: ſꝫ magis ē in ſenſu patiēte: qꝛ actio ⁊ paſſio: ⁊ oīo motꝰ nō ſunt in agēte: ſꝫ in eo qđ patiꝛ. iō ait. ſi igiꝛ eſt motꝰ ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qđ agiꝛ .i. in eo qđ patiꝛ: neceſſe ē ⁊ ſonū ⁊ auditū q eſt ſm actū eē i eo qđ eſt ſm potētiā .i. eē in organo qđ ꝯparaꝛ ad obiectum tanqꝫ potētia ad actū: ⁊ tanqꝫ paſſiuū ad actiuū: ꝙ āt actꝰ ſenſibilis fit in ſenſu pꝫ. qꝛ actꝰ actiui ⁊ motiui in patiente fit. vñ nō ē neceſſe mouēs moueri. qꝛ motꝰ ꝑ ſe loquēdo nō eſt in mouēte ſꝫ in moto. addit aūt ꝙ actꝰ qdē ſonatiui eſt ſonꝰ aut ſonatio: auditiui aūt ē auditio aut auditꝰ: ⁊ ſeqꝛ ꝙ. dupl'r .n. diciꝛ auditꝰ. ⁊ dupl'r ſonꝰ: videlꝫ ſm actū ⁊ ſm potentiā. ⁊ addit ꝙ eadē rō eſt in alijs ſenſibꝰ ⁊ ſenſibilibꝰ. qꝛ ſic actio ⁊ paſſio ſūt in patiēte ⁊ nō in agente: ſic actus ſenſibilis ⁊ ſenſitiui ē in ſenſitiuo tanqꝫ in patiēte: ſꝫ in qbuſdā qdē noiatū eſt vt ſonatio ⁊ auditio. in qbuſdaꝫ aūt nō noiatū eſt vtrūqꝫ ſed alterū: qꝛ viſio dꝛ actꝰ viſus: q̄ vō eſt coloris nō noiatū eſt: ⁊ guſtatiui actꝰ eſt guſtꝰ. humoris aūt .i. ſaporis nō noiatū eſt: tūc ḡ ſupplenda eſt rō: ꝙ ſi idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus: vt dicebat ꝓpō pma. ⁊ ille actꝰ eſt in ipſo ſenſu ſiue i ipſo ſenſitiuo tanqꝫ in patiēte: vt dicit hec ꝓpō ſcđa: actus coloris q pōt dici coloratio erit ipſiꝰ ſenſus viſus vl' ipſiꝰ organi viſus: ⁊ erit in ipō ſenſu vel in ipſo organo. ⁊ qꝛ vbicūqꝫ eſt iſte actꝰ q eſt coloratio pōt dici ꝙ illud coloraꝛ: ſic vbicūqꝫ eſt calefactio pōt dici ꝙ illud calefiat: hñ dcm̄ eſt ꝙ ipſe ſenſus viſus vl' ipꝫ organū quodāmō coloraꝛ: ⁊ quodāmō eſt qd coloratum. ¶ Notādū aūt ꝙ diſtinguit ⁊ ait ꝙ dupl'r diciꝛ auditꝰ: ⁊ dupl'r ſonꝰ. videlꝫ ſm actū ⁊ ſm potentiaꝫ: qꝛ vt dicebaꝛ ꝙ cū diciꝛ ꝙ idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus itelligēdū eſt de ſenſibili actu imutāte ⁊ de ſenſu actu imutato: nō aūt de imutante vel de imutato ſm potētiā. ¶ Notādū etiā ꝙ vt dicebaꝛ lꝫ ſit idē actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus. qꝛ eadē eſt ipreſſio quā ſonꝰ facit: ⁊ quā auditꝰ recipit: differt tñ ſm rōnem: ⁊ ꝓpter iſtam differentiaꝫ ſm rōnem ſortiri pōt illa ipreſſio diuerſa noia: ſed aliqñ illa noia ſūt ambo impoſita. aliqñ vero eſt impoſitū vnū ⁊ nō alteruꝫ. nā ipreſſio q̄ fit in auditu hꝫ vtrūqꝫ nomē ipoſitū. qꝛ vt eſt a corpore ſonante diciꝛ ſonatio vt recipiꝛ in auditu diciꝛ auditio. ſed impreſſio q̄ fit a colore vt recipiꝛ i viſu diciꝛ viſio: ſed vt eſt a colore apud grecos forte nō eſt qd nomiatuꝫ. poſſumus tñ eam noiare colorationeꝫ: ſicēt ipreſſio q̄ eſt a ſapore: vt recipitur in guſtu diciꝛ guſtatio: ſed vt illa impreſſio eſt a ſapore forte apud grecos eſt innoiata. pōt tñ nominari ſaporatio. ¶ Deinde cum dicit.

Com. 141. ¶ Qm̄ aūt vn⁹ q̄dē eſt act⁹ ſenſibil' ⁊ ſenſitiui: eē aūt alterū ē neċe: ē igit̄ ſil' corrūpi ⁊ ſaluari: ſic̄ dcm̄ ē auditu: ⁊ ſonū: ⁊ hūorē. igit̄ ⁊ guſtuz: ⁊ alia ſilr̄. Dicta aūt ſcd̄m potētiaz nō neceſſe ē.

Com. 142. ¶ Sz priores ph̄i hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neq̄ albū: neq̄ nigrū eſſe ſine viſu: neq̄ humorē ſine guſtu. Vn̄ ſic q̄dē dicebāt recte: ſic aūt nō recte. Duplr̄ dicto ſenſu ⁊ ſenſibilibus q̄dē ſm potētiā: illis vero ſm actū. De his q̄dē accidit qd̄ dcm̄ ē: h̄ in alteris nō accidit: h̄ illi ſimplr̄ dicebāt: de dictis nō ſimplr̄.

¶ Ex his q̄ dixerat ſoluit q̄ōnes quaſdam. de q̄bus fuerat antiq̄tus dubitatum. circa qd̄ duo facit. ſm q̄ tales duas q̄ōnes ſoluit ibi (Si aūt ſimphonia) Dicit ḡ. qm̄ aūt vn⁹ q̄dez eſt act⁹ ſenſibilis ⁊ ſenſus. ſz eē eſt alterū. q̄z ſz rōnē differt: neċe eſt ſil' corrūpi ⁊ ſaluari: ſic̄ dcm̄ ē auditū ⁊ ſonuz ⁊ hūorez. igit̄ ⁊ guſtū ⁊ alia ſilr̄. ſz hoc itelligēdū ē de dictis ſm actū q̄z dicta ſz potētiā nō neceſſe eſt ea ſil' ſaluari ⁊ corrūpi: ſz p̄ores ph̄i hoc nō bn̄ dicebāt nihil opinātes neq̄ albū neq̄ nigrū ſine viſu eē: neq̄ hūorē. i. ſaporē ſine guſtu. q̄z ſic q̄dez. i. vno mō dicebāt recte. ſic āt. i. alio mō nō recte. q̄z duplr̄ dicto ſenſu ⁊ duplr̄ q̄dē dictis ſenſibilibus his q̄dē ſm potentiā. illis v̄o ſm actuz. de his q̄dem. i. de dictis ſm actū accidit qd̄ dictū eſt. ſed in alteris. i. in dictis ſm potētiā nō accidit: ſz illi. i. p̄ores ph̄i ſimpliciter dicebant de dictis nō ſimpliciter.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄z videt̄ falſuz eſſe q̄ ſenſibilia ſint dicta ſm actū ⁊ ſm potētiā. nā vt infra patebit. in 3° h°. nos idigem⁹ ponere itellectū agentē. q̄z itelligibilia a nobis ſūt itelligibilia in potētia ⁊ fiunt itelligibilia in actu p̄ lumē itell's agētis: in cui⁹ v̄tute fantaſmata mouēt itellectū poſ̄ez. ſz ſenſibilia ſunt actu talia. iō nō idigem⁹ ponere ſenſuz agētē. male ergo dcm̄ eſt ſenſibilia eē potētia talia. ¶ Dōm q̄ nō eſt itentio ph̄i dicere q̄ albū nō ſit actu albū: ēt ſi non p̄cipiat̄ a viſu: ⁊ q̄ calidū nō ſit actu calidū: ēt ſi nō percipiat̄ a tactu. nec eſt itentio ph̄i q̄ obiectis ſenſibilib⁹ aliq̄ actualitas ɔferat̄ per ſenſū: ſic̄ aliq̄ actualitas ɔfert̄ obis intelligibilib⁹ p̄ lumē itellect⁹ agentis. iſta ḡ actualitas ⁊ potētialitas nō ē itelligēda de obis ſenſibilib⁹ in ſe: ſz itelligēda ē p̄ut imutāt ſenſus. nā lz albū ſemp ſit albū actu: nō tn̄ ſemp actu imutat viſum. vult ḡ dicere q̄ ſenſibilia aliq̄n actu imutāt ſenſum. aliq̄n v̄o nō actu imutāt: ſz p̄nt imutare. ſic ⁊ ſenſus aliq̄n actu imutant̄ a ſenſibilib⁹. aliquādo v̄o nō actu imutant̄: ſed poſſūt imutari.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̄ū ſenſus ⁊ ſenſibile in actu ſūt ſil': in potētia v̄o nō op̄z. ¶ Dōm q̄ vt p̄z per q̄ōnē p̄miſſaz hic ſenſibile in actu appellat̄ q̄n actu imutat ſenſū: ⁊ ſenſus ī actu q̄n actu imutat̄ a ſenſibili. itellecto ḡ qd̄ dr̄ p̄ nomē p̄pō ph̄i nullā h̄z calumniaz. nā nō ē itelligibile q̄ ſenſus actu imutet̄: ⁊ tn̄ nō ſit ſenſibile q̄ actu imutet. ſic ēt ſtare nō pōt q̄ ſit ſenſibile actu imutās ſenſū: ⁊ tn̄ nō ſit ſ̄ſus actu imutatus a ſenſibili. ergo in actu ſil' ſunt: ſed in potētia nō op̄z ſil' eſſe. nā nō oz ſi iuxta orbē lune eſt ignis q̄ poſſit imutare tactū: q̄ ibi poſſit eſſe tact⁹. qui poſſit imutari ab igne: ſz ſi eēt v̄a poſitio quorūdā antiquoꝝ q̄ verū eſſet in apparēdo: ⁊ q̄ ſenſus h̄ret v̄tutē diſcipline: ita q̄ aliq̄d in tātū eſſet tale inq̄ntū tale apparet ſenſui: ita q̄ nō eſſet aliquid dulce: niſi inq̄ntū ſentiret̄ a guſtu: nec calidū niſi inq̄ntuz ſentiret̄ a tactu: tūc nuſq̄ā eēt calidū: niſi ibi eēt tact⁹ ſentiens. nō eēt ḡ ſenſibile potēs imutare ſenſuz: vt nō eſſet calidū potēs imutare tactuz: niſi ibi adeſſet tact⁹ potēs imutari a calido: p̄p qd̄ ſz hāc ypotheſim nō ſoluz ſenſibile in actu nō ſepat̄ a ſenſu: ſz ēt nec ſenſibile in potentia. verū q̄z hec eſt oīo ridiculoſa poſitio: q̄ ſenſibilia accipiāt eē a ſenſib⁹: ⁊ q̄ nō ſint talia niſi inq̄ntū ſentiunt̄ a ſenſib⁹: nō eſt ſimplr̄ ɔcedēdū q̄ ſenſibile ⁊ ſenſus ſimul ſint ⁊ nō ſint. ſed eſt diſtiguēdū q̄ ſenſibile ⁊ ſenſus ſumpta in actu ſic ſe h̄nt: vt dictū eſt: ſumpta vero in potentia nō oz ſic ſe h̄re. ph̄i v̄o: q̄z nō diſtiguebant̄: ſz ſimplr̄ in hac mā loquebant̄ peccabāt. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si aūt ſimphonia vox q̄dā ē: vox aūt ⁊ auditus ē ſic̄ vnū: ⁊ ē ſic̄ nō vnū: aut idē. p̄pō autē ē ſimphonia: neċe ē ⁊ auditū rōnē quādā eē. Cō. 143.

¶ Soluit q̄ōnem aliā q̄re excellētia ſenſibiliū corrumpit ſenſuz. circa qd̄ duo facit. q̄z p̄mo p̄mittit q̄ idē eſt actus ſenſibilis ⁊ ſenſus. 2° ex h̄ ɔcludit q̄ excellētia ſenſibiliū corrūpit ſenſuz ibi. (Et p̄p id corrūpit) Dicit ḡ. ſi aūt ſimphonia eſt q̄dā vox. vox aūt ⁊ audit⁹ eſt ſic̄ vnū ⁊ idē: ⁊ eſt nō ſic̄ vnū ⁊ idē. q̄z actus ſenſibilis ⁊ ſenſus eſt ſic̄ vnus ⁊ idez ſm rez: nō aūt ſm rōnem: ⁊ ſubdit q̄ p̄portio aūt eſt ſimphonia. ⁊ q̄z ſic eſt neceſſe ē ⁊ auditū eſſe quādā rōnez. i. q̄dā p̄portionē. ¶ Nōn̄ āt q̄ ſimphōia ē vox q̄dā ſic̄ hō eſt aīal q̄ddā. nā ſimphonia eſt q̄ſi q̄dā ſp̄es vocis. nā nō oīs vox ē ſimphōia: ſz vox aliq̄: ⁊ vox q̄dā ſimphōia ē: vt vox illa q̄ eſt ɔſona ⁊ p̄portionata ſimphonia q̄dā pōt dici. ¶ Notandum autez q̄ ſi idem eſt actus ſenſibilis ⁊ ſenſus: idem erit actus vocis ⁊ auditus: ita q̄ eadē eſt impreſſio quā vox facit: ⁊ quā audit⁹ ſuſcipit. nō ergo pōt eē q̄ ſit p̄portio in voce: ⁊ nō ſit p̄portio in ſenſu. ſi ergo vox ipſa eſt quedam ſimphonia: ⁊ quedaz p̄portio. ergo ⁊ ipſe auditus p̄portio quedaz erit. ¶ Notandū etiam q̄ non omnis vox dicit̄ audibilis. naz nimis magnus ſonus ⁊ nimis magna vox: ⁊ nimis paruus ſon⁹ ⁊ nimis parua vox. vt patet per habita nō ſunt quid audibile. ⁊ q̄z nō omnis vox eſt audibilis: ſed quedā ⁊ illam quādaz vocē quā dicimus audibilem: q̄z oportet eſſe cōmenſurataz ⁊ proportionatam: cum idez ſit actus ſenſibilis ⁊ ſenſus ſm rez: lz non ſit idem ſm rationē: neceſſe eſt ip̄m ſenſum eſſe quādam rationem: ideſt quandam p̄portionem ⁊ quandam cōmenſurationem. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et p̄p id corrumpit vnūquodq̄ excellēs acutum: ⁊ graue auditū: ⁊ in humorib⁹ guſtū: ⁊ in coloribus viſum fortiter fulgidū ⁊ opacuz: ⁊ in olphatu fortis odor: ⁊ dulcis ⁊ amar⁹ tāq̄ rō q̄dā ſit ſenſus. Vn̄ delectabilia q̄dē ſūt dum dūr ſincera ⁊ mixta entia ad rōnē vt acutum: aut dulce aut ſalitum. Delectabilia eniz tunc: oīo aūt qd̄ mixtuz eſt ſimphonia: magis q̄ acutuz: ⁊ graue. Tactus autez calefactibile ⁊ eſt frigefactibile: ſed ſenſus rō eſt: excellentia aūt contriſtant: aut corrumpunt.

¶ Ex his que dixerat concludit q̄ excellentia ſenſibiliū corrumpit ſenſum dicens: ⁊ p̄pter id ſupple q̄ ſenſus eſt quedam p̄portio: vnūquodq̄ excellens acutum ⁊ graue corrumpit auditum: ⁊ in humoribus. i. in ſaporibus excellentia corrumpit guſtum: ⁊ in coloribus fortiter fulgiduz ⁊ fortiter opacum. i. fortiter obſcurum corrūpit viſum: et in olfatu odor fortis vt odor dulcis ⁊ odor amar⁹ ſi ſit fortis corrūpit olfatū tanq̄ ſenſus ſit q̄dā rō. i. q̄dā p̄portio. p̄portio autē corrumpit̄ in excellentijs ⁊ reſeruat̄ in medijs. vn̄ ⁊ delectabilia quidē ſūt ſincera ⁊ mixta entia ad rōnē. i. ad p̄portionez. quando eniz ea que ſunt ſincera. i. pura ⁊ extrema ſi miſcent̄ ⁊ reducant̄ ad p̄portionē ſiūt

magis delectabilia ſenſui vt acutũ aut dulce. aut ſalitum delectabilia: tunc ſupple ſunt qñ ſunt mixta ⁊ redacta ad mediũ. iō ſubdit. oio aũt ꝙ mixtũ eſt ſupple eſt qd dlectabile: ⁊ ſimphonia magis eſt quid delectabile auditui q̃ʒ acutũ ⁊ graue: ⁊ calefactibile ⁊ frigefactibile. ſi miſceanť ⁊ reducanť ad mediũ erũt delectatiões tactꝰ. ſed hec oīa ſic ſe hñt. qꝛ ſenſus eſt q̃dã rō. i. q̃dã ꝓportio. excellentie aũt ſenſibiliũ ꝯtriſtãt aut corrũpunt ſenſus: ⁊ ſenſus contriſtanť aut corrũpunť per excellẽtias ſenſibiliũ.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiant actões ſuas. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſumꝰ ſenſus ꝑticulares directe ⁊ in ſe actiões ſuas nõ ꝑcipe. ꝓma via ſumiť ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus mãlis. ſcḋa ex eo ꝙ eſt extenſa extenſiõe organi. tertia ex eo ꝙ ẽ v̄tus paſſiua. ꝓma via ſic pʒ. qꝛ oīs v̄tus mãlis eſt ip̄ſſa mãe ⁊ eſt alligata mãe: q̄re nõ eſt libera. iō nõ põt ſe ſupra ſeipaʒ cõuertere. virtus eniʒ mãlis nõ hʒ eẽ in ſe: ſʒ in alio. ⁊ qꝛ modꝰ agẽdi dʒ ſeq modũ eſſendi: ſic v̄tꝰ mãlis nõ hʒ eſſe in ſe. ſʒ in alio: ita directe nõ hʒ actionẽ q̃ termineť ad ſe: ſʒ ad aliũ vt oculus videt alia ⁊ nõ ſe: ⁊ olfatꝰ odorat alia ⁊ nõ ſe. q̃re cũ actiones ſenſuũ ſint in ipſis ſenſibꝰ eẽ nõ poſſet ꝙ ſenſus ꝑciperet actionẽ ſuã niſi libere ſe poſſʒ ꝯuertere ſupra ſe: ⁊ niſi hr̄et actionẽ q̃ terminareť ad ip̄m vel ad ea q̃ ſũt in ipſo: qḋ v̄tuti mãli directe: vt oñſuʒ ẽ: nõ põt cõpetere. 2ª via ad oſtẽdendũ hoc idẽ ſumiť ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus extẽſa. nã vt ꝓbať in ꝓpõnibꝰ ꝑcli nullũ extenſuʒ eſt ad ſe cõuerſiuuʒ. nã ſi extenſuʒ ad ſe cõuertiť opʒ ꝙ totũ ꝯuertatur ad totũ. qꝛ ſi vna ps ꝯuertereť ad aliã nõ eſſet ibi cõuerſio ad ſe: ſed ad aliud: ſʒ ſi totũ ꝯuertiť ad totũ q̃libet ps ꝯuertiť ad quãlibʒ ꝑtẽ. ſed ſi q̃libʒ ps ad aliã cõuertatur nõ erit ibi diſtãtia ꝑtiũ: ſed ſi ꝑtes nõ erũt diſtãtes illud nõ erit qd extenſum. dicere g̃ extenſuʒ eẽ ad ſe ꝯuerſiuum eſt dicere extenſuʒ nõ eẽ extẽſuʒ. hec. n. videť eſſe via ꝑcli in libro de elemẽtatiõe theorica. vbi ꝓbat ꝙ ad ſe cõuerſiuuʒ opʒ eſſe icorporeũ ⁊ inextenſum. 3ª via ſumitur ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus paſſiua ⁊ ſentire ẽ quoddã pati. nã ſi ſentire eſt quoddã pati: ſicut ſẽſus nõ patiť a ſe: ſed ab alio: ita directe nõ ſentit ſe nec ea q̃ ſunt in ſe. ſʒ ſentit alia ⁊ ea q̃ ſunt in alio. nã ſi itellectꝰ eſt aliq̃ mõ virtus paſſiua: non tñ eſt ſic paſſiua ſicˀ ſenſus: qꝛ in ſenſu eſt aliq̃ mõ v̄a paſſio cũ excellẽtia ſenſibiliũ corrũpat ſenſuʒ: ñ ãt eſt h̄ in itellectu. qꝛ excellẽs itelligibile ñ corrũpit itellʒ. Rurſus itellꝰs eſt v̄tꝰ imãlis: ꝑp qḋ aliquo mõ eſt liber et eſt ſupra ſe conuerſiuus qḋ ſenſui nõ cõpetit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝛ ſenſus ꝑticulares aliq̃ mõ ꝑcipiãt ſe ſentire: vel vtꝛ ꝑ ꝑticulares ſenſus poſſimꝰ ꝑcipe aliq̃ mõ nos ſentire. ¶ Dōʒ ꝙ ſi ſenſus nõ ꝑcipet niſi ea a q̄bus patiť: tũc cũ ſenſus: vt dcm̃ eſt nõ patiať a ſe: ſʒ ab alio: nõ poſſʒ ꝑcipe ſe: nec ea q̃ ſũt i ſe: ſʒ ſolũ ꝑciperet alia ⁊ q̃ ſũt i alio. attñ hec ꝓpõ. ſenſus nõ ꝑcipit niſi ea a qbꝰ patiť. nõ ẽ ſine diſtictiõe ꝯcedẽda. nã cũ ſentire ſit quoddã pati planũ ẽ ꝙ directe ⁊ in ſe ſenſus nõ ꝑcipit niſi a qbꝰ patiť idirecte: tñ poſſumꝰ ꝑcipe ſenſu q̃ nihil in ſ̄ſuʒ faciũt: vt viſu nõ ſoluʒ ꝑcipimꝰ lumẽ aut colorẽ: ſed ẽt tenebrã: ⁊ auditu non ſolũ ꝑcipimꝰ ſonũ: ſʒ ẽt ſilentiũ. cõſtat aũt ꝙ ſilentiũ nihil facˀ in auditu: ſʒ cũ nullũ ſonũ audimꝰ dicimꝰ nos ꝑcipere ſilẽtiũ. nõ g̃ ꝑcipiť ſilẽtiũ ꝑ ſe: ſʒ ꝑ ſonũ. g̃ ſonꝰ ẽ iudex ſui ⁊ ſilentij: ſicˀ rectuʒ eſt iudex ſui ⁊ obliq. aľr tñ ⁊ aľr. qꝛ ſonus ẽ iudex ſui ꝑ ꝑñtiã: cũ aliqd operať i ſenſu: ſʒ ẽ iudex ſilẽtij ꝑ abſentiã cũ nihil opať i ſenſu. eodẽ mõ ⁊ tenebra a viſu ꝑcipiť nõ in ſe nec directe: ſʒ cũ lumẽ nõ videmus. itaq̧ ſicˀ nõ in ſe nec directe poſſumꝰ ꝑ viſũ ꝑcipe tenebrã: ⁊ ꝑ auditũ ſilẽtiũ: ſic aliq̃ mõ: lʒ ñ i ſe nec directe: poſſumꝰ ꝑcipe ꝑ ſ̄ſus ꝑticulares actiões eoꝝ. nã cũ ꝑ viſũ aliqñ videamꝰ viſibile. aliqñ v̄o nõ: lʒ ipaʒ viſionẽ fcãʒ i viſu ꝑ ſe ⁊ directe nõ poſſumꝰ ꝑcipe: attñ eo ipſo ꝙ ꝑ ip̄m iudicare poſſumꝰ: qñ aliqd videmꝰ. ⁊ qñ nihil videmꝰ: poſſumꝰ per ſenſũ iudicare: qñ imutať a ſenſibili. ⁊ qñ nõ imutať. ergo ipaʒ imutationẽ ⁊ ipaʒ actõeʒ ſenſus poſſumꝰ aliq̃ mõ ꝑcipere: lʒ nõ in ſe ⁊ directe. itellꝰs g̃ in h̄ a ſ̄ſu dr̄t. qꝛ lʒ itellꝰs ꝑ obm cogſ̄cat actũ. cogſ̄cẽdo tñ actũ ꝑ obm. qꝛ ẽ v̄tꝰ imãlis ꝯuertit ſe ſupra ſe: ⁊ de ipa actiõe iudicat hʒ ꝙ ẽ aliqd in ſe. ita ꝙ ꝑ talẽ ꝯuerſionẽ ipa actio efficiť q̃dãmõ obm itellꝰs: nũq̃ʒ tñ actio ſenſibiľ efficiť obʒ ſenſus. qꝛ nũq̃ʒ ſenſus ꝯuertit ſe ſupra ſe: nec nũq̃ʒ pt̄ ꝑcipe actõeʒ ſuã vt eſt aliqd in ſeipo: ſʒ qꝛ poſſumꝰ ꝑ viſũ ꝑcipe ꝙ nihil videmus poſſumꝰ ꝑ viſũ ꝑcipe ꝙ aliqd videmꝰ. ⁊ ſic poſſumꝰ ꝑ ſenſum cogſ̄cere qḋ nõ imutať a ſenſibili: ſic poſſumꝰ ꝑ ſenſũ cognoſcere qḋ imutať a ſenſibili. q̃tũ g̃ ad aliqd ſiľe ẽ de viſu ꝑut ꝑcipit tenebrã: ⁊ de q̃libʒ ſenſu ꝑticulari ꝑut ꝑcipit ꝓuationẽ ſui ſenſibilis. ⁊ ꝑut ꝑcipit ſuã imutationẽ vľ ſuã actionẽ. nã ſicut viſus nõ ꝑcipit tenebrã: nec aliqs ſenſus ꝑticularis percipit ꝓuationẽ obi ſui in ſe ⁊ directe. ſed idirecte ſic per nullũ ſenſuʒ ꝑticulareʒ poſſumꝰ ꝑcipe ſuã imutationẽ vel ſuã actionẽ in ſe ⁊ directe: ſʒ idirecte.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrũ aliqs ſenſus ꝑcipiat imutatiões vľ actiones ſenſuũ particulariũ in ſe ⁊ directe. ¶ Dōm ꝙ vt pʒ ꝑ habita. qꝛ ſenſus eſt v̄tꝰ paſſiua ⁊ ſentire ẽ q̃dã pati ſ̄ſus directe ⁊ in ſe nõ ꝑcipit niſi illud a q̃ patiť. ⁊ illud a q̃ imutať. q̃rere g̃ vtrũ ſit aliqs ſenſus q directe cogſ̄cat actões ⁊ imutatiões factas in ſenſibꝰ ꝑticularibꝰ ẽ q̃rere vtrũ ſit aliqs ſenſus q patiať ⁊ imuteť ab imutatiõe fcã in ꝑticularibꝰ ſenſibꝰ. ⁊ qꝛ hꝰ ẽ cõis ſenſus. iō cõis ſenſus directe ꝑcipit imutatiões fcãs in ꝑticularibꝰ ſenſibꝰ. ⁊ qꝛ ex h̄ ſenſus videt. qꝛ imutať ab exteriori obõ q põt ꝑcipe imutationẽ factã in viſu: põt ꝑcipe ipaʒ viſionẽ ⁊ ipaʒ actionem viſus: ⁊ q põt ꝑcipe imutatiões factas in oībꝰ ſenſibꝰ põt ꝑcipere actiões oīuʒ ſenſuuʒ. ⁊ qꝛ h̄ põt ſenſus cõis. iō ipe directe ⁊ in ſe ꝑcipit actões oīuʒ ꝑticulariũ ſenſuũ. debemus. n. ſic imagiari ꝙ ſi radij ſolares icideret in aquã ⁊ a ſplẽdore in aq̃ gñareť ſplẽdor in pariete: poſtea a ſpẽdore in pariete fieret ſplẽdor in oculo ſi paries ſentiret nõ ꝑciperet directe ſplẽdorẽ ſcm̃ in ſe ipo: ſʒ ſcm̃ i aq̃. qꝛ nõ immutareť neq̧ patereť a ſe ipo fcõ ſplẽdido: ſʒ imutareť ⁊ patereť ab aq̃ ſplẽdẽte: oculus tñ directe ꝑcipet ſplẽdorẽ ſcm̃ in pariete. qꝛ imutareť ⁊ patereť a pariete ſplẽdido. ſic qꝛ ſenſibilia exteriora imutãt ſenſus ꝑticulares. ſẽſus v̄o ꝑticulares imutati imutãt ſenſũ cõeʒ: ſenſus cõis directe ꝑcipit imutatões fcãs in ſenſibꝰ particularibꝰ: a qbꝰ imutať ⁊ patiť: ⁊ ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiũt oba exteriora a quibus imutantur ⁊ patiuntur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̃õ ꝑ lr̄am ſupius additã ſoluať qḋ ꝓpoſita. videlʒ an ſ̄ſus ſentiãt ſe ſentire. ¶ Dōʒ ꝙ vt pʒ ꝑ hita actionẽ alicꝰ ſ̄ſus ꝑticularis: vtputa actionẽ viſus ſiue viſionẽ ꝑcipimꝰ directe ⁊ idirecte. directe qdẽ ꝑ ſenſũ cõem. idirecte v̄o per ip̄m viſuʒ ſiue ꝑ ipʒ ſenſuʒ ꝑticulareʒ. nã ipſe viſus ꝑcipit actionẽ ſuã quodãmõ: ſic percipit tenebrã. ⁊ di co q̃dãmõ qꝛ lʒ nõ ſit ibi plena ſiĺitudo: ẽ tñ ibi ſiľe q̃tuʒ ad h̄: qꝛ ſicˀ viſus nõ percipit tenebrã in ſe ⁊ directe: ita nec actionem ſuã in ſe ⁊ directe põt percipere. ſʒ ſenſus cõis percipit eã in ſe ⁊ directe. eſt eniʒ ibi hic hꝰ ꝓceſſus: vt pʒ per habitã. qꝛ paries coloratus colorat viſum. viſus autẽ coloratꝰ ⁊ imutatus a pariete quodãmõ colorat ⁊ imutat ſenſum cõeʒ. ergo qꝛ viſio eſt quodãmodo colorata ⁊ imutat ſenſuʒ cõeʒ: ſenſus cõis põt directe viſioneʒ percipere: ſm̃ h̄ ergo danť due ſolutiones in littera. quaruʒ vna eſt ꝙ viſu nõ ſolũ diſcernimꝰ lumẽ: ſʒ etiã tenebrã. ⁊ hec ſolo deſeruit ꝑut ſenſus ꝑticulares cognoſcũt actiões ſuas indi-

recte ſicut viſu cognoſcit̃ tenebra. alia ſolutio eſt ꝙ viſio ē quodāmō colorata. ⁊ h̄ deſeruit ꝓut ſenſus cōis directe cognoſcit hꝰ actionē ⁊ imutationē. nā iō ſenſus cōis directe cognoſcit eā. qꝛ viſus coloratus ⁊ imutatus a pariete: vt dictū eſt quodāmō colorat ⁊ imutat ſenſuꝫ cōem. Cuꝫ ergo q̄rit̃ ꝑ qd ꝑcipimus actiōes ſenſuū ꝑticulariū: vt per qd videmus nos videre ⁊ audimus nos audire dici dꝫ ꝙ hoc cognoſcimus per ipſos ſenſus ꝑticulares īdirecte. et ad hoc deſeruit ſolutio p̄ma. ⁊ ēt hoc ideꝫ cognoſcimꝰ per ipm̄ ſenſum cōem directe. ⁊ ad hoc deſeruit ſolo ſcđa.

Com. 144. Vnuſquiſq3 qdem igitur ſenſus ſubiectiue ſenſibile eſt: qui ē in ſenſitiuo inquātuꝫ ſenſitiuum: ⁊ diſcernit ſubiecti ſenſibilis differētias: vt albuꝫ quidem ⁊ nigrum viſus: dulce vero ⁊ amaꝝ guſtus: ſilr̄ autem ſe habēt hoc ⁊ in aliȷs.

¶ Poſtq̄ ph̄s inquiſiuit quō ꝑcipimus actioneꝫ ſenſuum particulariū ex qua inq̄ſitione aliquo mō pōt nobis innoteſcere nā ſenſus cōis. in parte iſta plenius īueſtigat nām huiꝰ ſenſus ex dr̄ia obiectoꝝ. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſciendum ꝙ aliquā dr̄iaꝫ obiectoꝝ poſſunt ꝑcipere ſenſus ꝑticulares aliquā vero nō poſſunt. nā dr̄ia illa q̄ non excedit genus ꝓpꝛij obiecti vt dr̄ia albi ⁊ nigri q̄ nō excedit genꝰ coloris p̄t percipi a viſu. dr̄ia amari ⁊ dulcis q̄ nō excedit genus saporis pōt percipi a guſtu: ſed dr̄ia albi ⁊ dulcis q̄ excedit obm̄ cuiuſlibet ſenſus ꝑticularis a nullo tali ſenſu pōt cognoſci. ſic ēt dr̄iam diuerſoꝝ obiectoꝝ particulariuꝫ nullus ſenſus ꝑticularis pōt ꝑcipere. duo ergo fac̄. qꝛ p̄mo ꝓponit dr̄iam illā quā poſſūt ſenſus particulares percipere. ſcđo ex dr̄ia quā nō poſſunt ꝑcipe inueſtigat nām ſenſus cōis ibi (Qm̄ aūt ⁊ albū) dicit ḡ ꝙ vnuſq̄ſq3 qdeꝫ igit̃ ſenſus qui eſt in ſenſitiuo. i. in ꝓpꝛio organo inquantū eſt ſenſitiuū. i. īquātū eſt hꝰ. vnuſquiſq3 qdem igit̃ talis ſenſus eſt ſubiecti. i. obiecti ſenſibil. reſpicit. n. vnuſquiſq3 talis ſenſus aliqđ ꝓpꝛiū obm̄ ſenſibile: ⁊ diſcernit dr̄iam illiꝰ ſenſibilis ſubiecti. i. obiecti vt viſus qdē diſcernit albū ⁊ nigrū. guſtus v̊o dulce ⁊ amaruꝫ. ſilr̄ aūt hoc ſe hꝫ ⁊ in aliȷs. qꝛ vnuſquiſq3 ſenſus exñs in ſuo organo ꝑcipit dr̄ias ſui ꝓpꝛij obiecti. ¶ Notādū aūt ꝙ ſenſus dr̄ eē in ſenſitiuo ſiue in organo inquātū eſt ſenſitiuū. qꝛ ipꝫ ſenſitiuū. i. ipm̄ organū eſt ꝓpꝛiū ſenſus ſubm̄.

Dubitaret forte aliq̄s. qꝛ videt̃ falſuꝫ eſſe ꝙ vnuſquiſq3 ſenſus percipiat dr̄ias ſui ꝓpꝛij ſubi. qꝛ vel accipit̃ hic ſubm̄ ꝓ organo in q̊ eſt ſenſus: ſiue ꝓ obo. ſi aūt accipiat̃ ꝓ organo: tūc verū ē ꝙ ipm̄ organū eſt ſubm̄ ſenſus: tñ nō eſt veꝝ ꝙ ſenſus ꝑcipiat dr̄ias ꝓpꝛij organi. nā ſi ſenſus nō p̄t iudicare de ſenſibili poſito ſupra ipꝫ: multo minꝰ poterit iudicare de ipo organo in quo exiſtit. nam ꝓximius eſt organū ſenſui q̄ eſſet ſenſibile poſitū ſupra ipꝫ. Ampliꝰ hāc eādē rōnē poſſumꝰ expſſius declarare. nā ſenſus nihil ꝑcipit ſine medio de eo aūt qđ imediate ꝯiungit̃ ſenſui ſenſus directe iudicare nō pōt. cū ḡ mā imediate ꝯiungat̃ forme: ⁊ q̄lꝫ ſubꝫ ſue ꝑfectioni. qꝛ ſemꝑ potētia imediate ꝯiūgit̃ actui: organū in q̊ fundat̃ ſenſus tāq̄ ꝓꝑa ꝑfectio ī ꝓpꝛio ſuſceptibili directe a ſenſu ꝑcipi nō poterit. nō ḡ pōt itelligi qđ dcm̄ eſt de organo: vt dicat̃ ꝑcipere ſenſus dr̄ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ ꝑcipiat dr̄ias ꝓpꝛij organi. ¶ Ruꝛſus nō pōt h̄ itelligi de obo vt dicat̃ ſēſus ꝑcipe dr̄ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ ꝑcipiat dr̄ias ꝓpꝛij obi. qꝛ licet tales dr̄ias ꝑcipiat: tñ ipm̄ obꝫ vt videt̃ nō pōt dici ſubm̄ ſenſus: imo magis ecōuerſo ſenſus dꝫ dici ſubm̄ obi. nā ſemꝑ patiēs ſubȷcit̃ agēti nō ecōuerſo. q̄re cū obꝫ agat in ſenſū: nō ecōuerſo: magis ſenſus ſubȷcit̃ obo q̄ ecōuerſo. ¶ Dōm ꝙ h̄ ſubm̄ accipit̃ ꝓ obto, dr̄, n, ſenſus ꝑcipe dr̄ias ꝓpꝛij ſubi. qꝛ ꝑcipit dr̄ias ꝓpꝛij obi. dr̄ aūt ꝓpꝛiū obm̄ hr̄e rōnē ſubi ꝓpter duo. p̄mo ꝑ actionē ipſiꝰ ſenſus. 2ᵒ ꝑ modū recipiēdi eius. p̄ma via ſic pꝫ. nā ſenſus cū hoc ꝙ patit̃ ab obiecto: ⁊ ꝑ hoc ꝙ imutat̃ ab eo: hꝫ iudicare de ipſo. ḡ aliquo mō ph̄s dicit ſentire obm̄ q̄ pati ⁊ imutari ab ipſo. nā ⁊ aer patit̃ ⁊ imutatur ab odore: nō tñ dr̄ odoreꝫ ſentire. qꝛ ñ hꝫ iudicare de ipſo. ⁊ qꝛ ſemꝑ ea q̄ ſpectāt ad iudiciū alicuiꝰ dñr̄ eſſe ſuba illi ipm̄ obm̄ dr̄ eſſe ſubm̄ ſenſus inq̄tū de ipſo obto ſenſus iudicat. ſic̄ ḡ eſt ſubm̄ in ſcia illud circa qđ v̄ſat̃ ꝯſideratio ⁊ iudiciuꝫ ſcie: ſic ipꝫ obm̄ pōt quodāmō dici ſubm̄ eiꝰ. qꝛ circa ipm̄ v̄ſat̃ ꝯſideratio ⁊ iudiciū ipſiꝰ ſenſus. poſſet ēt adhuc adduci 2ᵃ via ex ꝑte modi recipiēdi. nā cū forma hēat eē in obo magis mālit̄er. i ſenſu v̊o magis ſpūaliter. qꝛ hñtia eē magis māle quodāmō ſubȷciunt̃ hñtibꝰ eſſe magis ſpūale: dr̄ obm̄ eſſe ſubꝫ ſenſus. qꝛ forma ⁊ ſpēs vt ē in obo: hꝫ eſſe meliꝰ q̄ in ſenſu. p̄ma tñ via magis eſt ad ꝓpoſitum. Qđ v̊o obȷciebat̃ qꝛ patiēs ſubȷcit̃ agēti. pꝫ ꝙ ſētire ph̄s dicit q̄ pati vel imutari ab obo. naꝫ ſentire vltra hꝰ imutationē ipoꝛtat iudiciū qđ hꝫ ſenſus de re ſenſibili rōe cuius ipm̄ obm̄ quodāmō dici pōt ſubm̄: vt ꝑ habita ē manifeſtuꝫ. ex h̄ ḡ pꝫ ꝙ organū eſt ſubm̄ ſenſus: ⁊ ēt obꝫ ē quodāmō ſubm̄ ſenſus. tñ alr̄ ⁊ alr̄. qꝛ organū dr̄ eſſe ſubꝫ. qꝛ in eo fundat̃ ſenſus tanq̄ in ꝓpꝛio ſuſceptiuo: ſꝫ obm̄ pōt quodāmō dici ſubm̄ ſenſus. qꝛ ſubȷcit̃ iudicio eiꝰ. ⁊ qꝛ circa ipꝫ negociatur ſenſus: ſicut iudicans negociat̃ circa id de quo iudicat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt ⁊ albuꝫ ⁊ dulce. ⁊ vnūq̄dq3 ſenſibi Cō.
liuꝫ ad vnūquodq3 ꝯparādo diſcernimꝰ: ⁊ ſen 145.
timus: qꝛ differūt: neceſſe eſt igit̃ ſenſu: ſenſibi
lia. n. ſunt. ¶ Quare manifeſtum qm̄ caro nō Cō.
eſt vltimum ſenſitiuū. Neceſſe enim eſſet tan 146.
gens ipſum diſcernens diſcernere.

¶ Poſita differētia ad quā poſſunt attingere ſenſus particulares h̄ ex differētia ad quā nō poſſunt attingere inueſtigat eſſe aliquē vlterioreꝫ ſenſum qui dicit̃ cōis ſenſus: ⁊ eſt ſuper omnes particulares ſenſus; circa qđ tria facit. p̄mo qđ dictū eſt. ſcđo inueſtigat quaſdam cōditōes huiꝰ ſenſus. tertio mouet quādā dubitationē circa determinata. ſcđa ibi (Neq3 vtiq3) tertia ibi (At vero ipoſſibile ē) Dicit ergo. quoniā aūt albū ⁊ dulce ⁊ vnūquodq3 ſenſibiliuꝫ quō differt ad vnūquodq3 ſenſibile diſcernimꝰ quodam. i. quadā virtute ⁊ ſentimꝰ. qꝛ differunt. neceſſe ē ſenſu aliquo h̄ ſentire. qꝛ talia ſenſibilia ſunt. q̄re ⁊ manifeſtum eſt: qm̄ caro nō eſt vltimū ſenſitiuū. i. nō eſt illud ad qđ ſtat vltimum iudiciuꝫ de ſenſibilibus. nec eſt illud qđ pōt hanc dr̄iam diſcernere. qꝛ tunc neceſſe eſſet ipm̄ ſenſitiuum tactus per carnē tangens hec ſenſibilia diſcernēs diſcernere inter ea: ⁊ tunc ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi organum tactus non eſt vltimum ſenſitiuuꝫ: nec etiaꝫ aliquis alius ſenſus particularis poteſt dici vltimꝰ ſenſus: ſed oꝫ dare aliquem vlteriorem ſenſum ſuper omnes particulares ſenſus: qui dicit̃ cōmunis ſenſus. ¶ Notandum aūt ꝙ ſenſus cōmunis eſt quodāmodo terminus omniuꝫ ſenſuum particularium. qꝛ imutationes facte in omnibus ſenſibus particularibus terminant̃ ad ipſum. ⁊ quia terminꝰ habet rationē vltimi: pōt ſenſus cōmunis dici quodammodo vltimum ſenſitiuuꝫ. ¶ Notandū etiam vim rōnis ph̄i in hoc cōſiſtere ꝙ ſi dulce ⁊ albū ſūt ſenſibilia: oꝫ ꝙ dr̄iaꝫ dulcis ⁊ albi ꝑcipiamꝰ ꝑ aliquē ſenſuꝫ: ſꝫ nll̄s ſenſus ꝑticularis p̄t ꝑcipe dr̄iā dulcis ⁊ albi: nec aliq̄s ſenſus ꝑticularis pōt diſcernere dr̄iaꝫ cuiuſlꝫ obi ſenſibilis ad q̄lꝫ obꝫ ſenſibile. ḡ eſt dare aliquē vlteriorē ſenſū vt ſenſum cōem per quem has dr̄ias poſſumus cognoſcere.

¶ Notandũ etiã rõnem phi eſſe per locũ a maiori. naz ſi aliquis particularis ſenſus poſſet ꝑcipere dñiaz dulcis et albi: ⁊ dñiaz cuiuſlibz obi ſenſibilis ad qõlibet obm ſenſibile maxie hoc faceret tact⁹ qui quodãmõ eſt fundamẽtuz oĩum ſenſuũ. ſm hoc ergo tact⁹ per carnẽ hec oĩa ſenſibilia attingẽs ſtatim diſcernere poſſet dñiaz inter ea. ſz hoc videmus eſſe falſuz. qꝛ nec per carnẽ nec per tactum poſſum⁹ percipere dñiaz dulcis ⁊ albi: nec dñiaz cuiuſlibz obiecti ſenſibilis ad obiectũ qõlibz ſenſibile. ergo caro. i. tactus nõ eſt vltimũ ſenſitiuũ vel nõ eſt vltim⁹ ſenſus. ſz opz dare aliquẽ vlteriorẽ ſenſuz vt ſenſuz cõem per quẽ tales dñias diſcernamus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Neqꝫ vtiqꝫ ſepatis ꝯtingit diſcernere: ꝙ alterum ſit dulce ab albo: ſed oportet aliquo vno vtraqꝫ manifeſta eſſe: ſic. n. ⁊ ſi hoc qdẽ ego: illud aũt tu ſentis: manifeſtũ vtiqꝫ erit: qm̃ altera adinuicẽ ſunt. Oz aũt vnũ dicere qm̃ alteꝝ. Alteꝝ. n. dulce ab albo. Dicit ergo idẽ. Quare ſicut dicit ita ille ⁊ intelligit ⁊ ſentit. Qꝛ igit̃ nõ pot̃ ſepatis iudicare ſeparata palam.

¶ Inueſtigat quaſdaz cõditiones ipſius ſenſus cõis. circa qõ duo facit ſm ꝙ duas tales cõditiões iueſtigat. naz primo iueſtigat ⁊ oſtẽdit ꝙ ſenſus cõis eſt v̾tus vna nõ ſeparata. 2° iueſtigat ⁊ oſtẽdit ꝙ in vno tpe nõ ſeparato: ſed ſil̃ percipit ⁊ iudicat dñiaz obiectoꝝ ibi (Qõ aũt neqꝫ in ſeparato) Dicit ergo ꝙ neqꝫ vtiqꝫ ſeparatis. i. per ſepatas v̾tutes. vel vt hz alia lr̃a neqꝫ vtiqꝫ ſepatiz cõtingit diſcernere ꝙ alterũ ſit dulce ab albo. ſz opz vno aliquo. i. vna aliq̃ v̾tute vtraqꝫ manifeſta eſſe. ſic. n. eẽt ſi per alteras v̾tutes ꝑciperem⁹ albũ ⁊ dulce: ſicut ſi qdez ego ſentio. h. i. dulce illud aũt. i. albũ tu ſentis: manifeſtuz vtiqꝫ erit: qm̃ altera ſunt adinuicẽ dulce ⁊ albũ. qꝛ alr̃ patior ego a dulci. ⁊ alr̃ tu ab albo. planũ eſt ꝙ hec eẽ altera: ſed non erit nota iſta alteritas: nec iſta diuerſitas niſi vn⁹ aliqs ſenſus cogſcat vtraqꝫ: ideo ſubdit. opz aũt vnũ ⁊ eundẽ dicere: qm̃ alteꝝ enim eſſe dulce ab albo idem dicit. q̃re ſicut dicit ſic ⁊ intelligit ⁊ ſentit. naz iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua apprehẽſione iteriori. ſi ergo nõ eſt nota dñia dulcis ⁊ albi niſi vn⁹ cognoſcat ⁊ vnus dicat talẽ dñiam. qꝛ iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua apphẽſiõe interiori opz ipaz virtutẽ interiorẽ apphendentẽ hanc dñiaz eſſe vnã. ⁊ qꝛ ſenſus cõis apphẽdit hanc dñiam. ergo ſenſus cõis eſt vna v̾tus. iõ cõcludit ꝙ qdem igit̃ nõ poſſibile ſit iudicare ſeparatis. i. per v̾tutes ſeparatas eſſe ſeparata. i. eſſe diſtincta dulce ⁊ album palam ſuple eſt per iam dicta.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videt̃ rõ phi bona eſſe. qꝛ nõ eſt ſil̃e de duobus hoibus cognoſcentib⁹ dulce ⁊ albũ: ⁊ de vno ⁊ eodez homie per diuerſas v̾tutes cognoſcẽte vtrũqꝫ. nã ſi vnus hõ cognoſceret dulce ⁊ alius cognoſceret album ⁊ nõ eẽt tertius hõ q cognoſceret vtraqꝫ licz aliud eẽt dulce ab albo: iſta tñ alietas eſſet ignota ⁊ nõ eẽt ſcita: attamẽ ſi vn⁹ hõ per vnã virtutez vel per vnũ ſenſum cognoſcit album: ⁊ per aliuz ſenſum cognoſcit dulce: poſtq̃ eſt vnus hõ vel vna aia cognoſcens vtraqꝫ q̃tũcũqꝫ h ſit ꝑ varias v̾tutes videt̃ ꝙ ſatis ſit nota dñia inter vtrũqꝫ: nec ꝓpter h vtvidetur opz ponere vlteriorẽ virtutez. ¶ Dõm ꝙ ſil̃e phi ſufficiẽs eſt vt ad ꝓpoſitũ ſpectat. ¶ Ad cui⁹ euidentiaz ſciendũ ꝙ a ſubã aie imediate nõ egredit̃ aliq̃ actio: nec aliquis mot⁹ nec aliqua cognitio niſi mediãte aliqua v̾tute. vñ aia nõ eſt imediatũ ſentiens: ſed eſt ꝑmũ ſentiens. vt ſuperi⁹ dicebat̃. ſentit. n. aia mediante aliqua potentia ſenſitiua: ita ꝙ ſentire egredit̃ ab aia ꝑncipaliter: ſed a potentia illa egredit̃ ꝓxime ⁊ imediate. ſi ergo aia per vnũ ſenſum cognoſceret dulce: vt per guſtũ. ⁊ per aliũ ſenſum cognoſceret albuz vt per viſum. ⁊ nõ eẽt vnus aliqs alius ſenſus cõis per quẽ cognoſceret vtrũqꝫ ignota eſſet dñia vtriuſqꝫ. q̃tum ergo ad hoc ſil̃e eſt ſicut ſi diuerſi hoĩes cognoſcerent illa ⁊ nõ eẽt aliquis vn⁹ hõ qui cognoſceret vtrũqꝫ. nã ſi aia cognoſcat dñiam iter albũ ⁊ dulce. planũ eſt ꝙ nõ cognoſcit dñiam illã per viſuz. qꝛ viſus per ſe nõ apprehẽdit dulce nec cognoſcit eam per guſtũ. qꝛ guſt⁹ ꝑ ſe nõ apphẽdit albũ: vel igit̃ oportebit dicere ꝙ cognitio dñie hui⁹ vel ꝙ iudiciũ de hac dñia immediate ꝓcedit a ſubã anime abſqꝫ aliq̃ alia virtute: qõ eſt ĩpoſſibile. vel oz dicere ꝙ anima habeat aliquã vnã cõem virtutẽ vel aliquem vnũ cõem ſenſum cognoſcentẽ vtraqꝫ. itaqꝫ eo ipo ꝙ cognoſcimus dñiam albi ⁊ dulcis: ⁊ eo ipſo ꝙ cognoſcimus dñiaz inter diuerſa obiecta diuerſoꝝ ſenſuũ particulariuz: opz ponere aliquẽ cõem ſenſum: ⁊ oz dicere ꝙ ille cõmunis ſenſus ſit virtus vna nõ ſeparata: qõ ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qõ aũt neqꝫ in ſepato tpe hic habitũ ẽ: ſic. n. idẽ dicit ꝙ alterũ bonũ ⁊ malũ: ſic ⁊ qñ alteruz dicit: qm̃. n. alterũ nũc ⁊ alterũ. nõ ſm accidẽs ipm qñ. Dico aũt puta cum nũc dico: qm̃ alterum nõ tñ qm̃ nũc alteruz. Sed ſic dicit ⁊ nũc: ⁊ qm̃ nunc ſimul ergo. Quare inſeparabile ⁊ in inſeparabili tempore.

¶ Quia vt dicebat̃ duo declarãda erãt de ſenſu cõi. videlicet ꝙ eſt virtus nõ ſeparata ⁊ ꝙ iudicat in tẽpore nõ ſeparato: ideo declarato ꝑmo hic declarat 2m dicẽs. qm̃ ãt neqꝫ in ſeparato tpe hoc iudicat hinc ſuple eſt manifeſtũ. qꝛ ſic idez. i. ſicut eadẽ virtus. dicit ꝙ alterũ eſt bonum ⁊ malum: vel ꝙ alterũ et dulce ⁊ albũ. ſic ⁊ qñ dicit alteꝝ. qm̃ eniz alterũ nũc eſt alterũ ſuple eſt. ⁊ qꝛ in illõ inſtãti ⁊ in illo tẽpore in quo dicit̃ eſſe alteruz tũc eſt ⁊ alterũ non ſm accidẽs accipit̃ ipm qñ. i. ipm tps. nam tũc acciperet̃ qñ ſz accidens qñ illud tps. ⁊ illud qñ in quo hic diceret referet̃ ad dicentẽ nõ ad rem dictã. ideo ſubdit. dico autẽ puta nũc. dico qm̃ alterũ. nõ tñ qm̃ nunc eſt alterũ: ſz ſic dicit ⁊ nũc alterum: ⁊ qm̃ nunc alterũ. ⁊ qꝛ illud qñ nõ refertur ad dicentẽ ⁊ nõ accipit̃ per accñs vt ꝙ dicat nunc alteruz: ſz nũc dicat nũc eſſe alterũ: imo refert̃ ad rẽ dictã vt qꝛ nõ ſolũ nunc dicit alteꝝ. ſed ẽt nunc dicit ⁊ alteruz oz iõ ꝙ ſimul apprehẽdat vtrũqꝫ. iõ cõcludit. ſimul ergo ſuple apprehẽdit vtrũqꝫ. q̃re inſeparabile. i. vna iſeparabilis virtus ⁊ tẽpore iſeparabili. i. nõ ſeparabili. i. ſimul ⁊ in eodem tempore ſuple iudicat de vtroqꝫ.

Dubitaret forte aliquis quõ illud qñ ⁊ illud tps in quo ſenſus cõis dicit album eſſe aliud a dulci: vel qõlibet aliud ſenſibile dicit eſſe differens ab alio nõ accipit̃ ſm accidens. ¶ Dõm ꝙ hoc duplr̃ põt exponi: q̃rum vna expoſitio tacta eſt in lr̃a ad quã videt̃ ꝯclinare themiſtius. alia ẽ expoſitio quã videtur tangere cõmentator. vno eni mõ reſpectu alienantis rerũ põt ſumi tps per accñs: qñ illud tpus nõ refertur ad res alias. ſed ad dicentẽ. naz ſi ꝓferat̃ h ꝓpoſitio. ſor. dicit nũc eſſe aliud dulce ab albo: ly nũc põt ꝯponi cuz ly dicit vl̃ cũ ly eſſe. nã ſi cõponat̃ cũ ly dicit tunc eſt ſenſus dicit nũc. i. nũc loquit̃ de illa alienãte. ſz ſi cõponat̃ cuz ly eſſe tũc eſt ſenſus ꝙ nũc ſit illa alienitas. aliud eſt. n. nunc loq de alienitate: ⁊ aliud nũc alienitatẽ eſſe. accidit enim rebus alÿs ꝙ quis nũc loquat̃ de alietate earum. ergo ſi illud quãdo vel illõ tps refert̃ ad dicentẽ accipit̃ per accidens reſpectu rerũ: ſed ſi refert̃ ad res dictas: tũc accipit̃ per ſe reſpectu earũ. ¶ Hoc viſo ſciẽdũ ꝙ ſi qs hodie videret ſortem albũ: ⁊ cras videret platonẽ nigrum bene

poſſet nūc loq̄ de alteritate ⁊ de diſſilitudine platonis ad ſortē:tñ non poſſet dicere ꝙ nūc plato eēt diſſilis a ſorte: q꞉ cū nō apphēdat eos ſil' poſſet illo tp̄e intermedio alter mutare colorē:⁊ ſic nō eſſet diſſilis:ſ꞉ ſimilis.itaq꞉ poſſu꞉ nūc loq̄ de alteritate ſocratis ⁊ platonis:dato ꝙ ſil' nō apprebēdā vtrūq꞉:ſed ſi ly nūc nō referꝛ ad dicētem:ſed ad res dictas:vt nō q꞉ dico nūc:ſed q꞉ dico eē nūc ſoꝛ.diſſile꞉ platoni:oꝫ ꝙ ſil' apprebēdā ſoꝛ.⁊ platonē:q꞉ non poſſet ve dicere ꝙ ſoꝛ.eſſet nūc diſſilis a platone niſi ſiml' apphēderem vtrūq꞉:q꞉ ſi apphēderē eos ſucceſſiue forte fieret immutatio i altero coꝝ:⁊ tūc qñ dicerē eos eē diſſiles ꝑpter mutationē facta꞉ nō eēnt diſſiles:ſ꞉ ſiles.eſt ḡ intētio pħi ꝙ ꝑ ſenſum cōem nō ſolū poſſum⁹ dicere albu꞉ eſſe differens adulti:ita ꝙ ly nūc referaꝛ ad dicere vel ad dicētē ⁊ accipiaꝛ ꝑ accñs:ſed ēt ꝑ ſenſum cōem poſſumus dicere: nūc talē dr̄ia꞉:ita ꝙ ly nūc referaꝛ ad ip̄m eſſe:⁊ ad ipſas res differētes ⁊ accipiaꝛ ꝑ ſe:imo ꝟm ip̄m ly nūc pōt determinare vtrūq꞉.videl꞉ tā dicere ꝙ̄ eſſe vel tā dicētē ꝙ̄ res ipſas:nā per ſenſum cōem poſſum nūc dicere vel nūc loq̄ de alienitate dulcis ⁊ albi:⁊ poſſum dicere ꝙ nunc ſit illa alienitas:ſed ego nō poſſem recte dicere ꝙ albū eſſet nūc aliō a dulci niſi nūc ⁊ ſil' apphēderē vtrūq꞉.ḡ ſenſus cōis per quē h̄ iudico ſil' apphēdit vtrūq꞉:ideo pħs ꝯcludit ꝙ ſic dicit nūc ꝙ eſt aliud:⁊ dicit qñ nunc eſt aliud:ita ꝙ ly nūc determiat ly dicere ⁊ determiat ly eſſe:⁊ q꞉ h̄ nō poſſet eē niſi ſil' apphēderē vtrūq꞉:ideo ſubdit ꝙ ſil' ḡ ſupple apphēdit vtrūq꞉.Cōmētatoꝛ aūt vr̄ alr̄ exponere textum iſtū.❡ Ad cuius euidētiā ſciendū ꝙ ſic aliq̄ pn̄t eſſe ſil' in loco:ita pn̄t eſſe ſil' in tp̄e:locus aūt duplex eſt.ꝓpus ⁊ cōmunis:in loco aūt ꝓpo duo corpa nō pn̄t eſſe ſil':ſ꞉ in loco cōi multa corpa pn̄t ſimul eſſe:vt dicunꝛ pl'es hoīes eē ſil' ſi ſint in eadē domo:vel ſi ſint ſibiinuicē ꝓpinq̄.ꝑ ſe ḡ illa ſunt in eodē loco que ſunt in eodē loco ꝓꝓrio:ſed aliq̄ mō ⁊ quaſi per accñs ſunt in eodē loco:⁊ ſunt ſil' ꝟm locū que ſunt in loco ꝓpinquo:ſic ꝑ ſe loq̄ndo illa ſunt ꝓꝓe in tp̄e q̄ ſunt in eodē tp̄e ſimpl'r:ſed illa ſunt aliq̄ modo ſil' in tp̄e q̄ ſibiinuicē q̄ſi imediate ſuccedūt:vt ſi q̄ſi ſtatim poſt vnū fieret aliud:illa aliq̄ modo eſſent ſil' ꝟm tp̄s:poſſet ḡ q̄s dicere ꝙ ſenſus cōis ſil' apphēdit dulce ⁊ albū:q꞉ ſtati poſt apphēſionē vnius apphēdit aliō.apphēſio ḡ huius ⁊ illi⁹ eſſet in eodē tp̄e:non per ſe:ſed q̄ſi per accñs.❡ Ad hoc ḡ excludēdū ait pħs ꝙ in eodē qñ ⁊ in eodē tp̄e ꝑ ſe:apphēdit ſ͛ſus cōis illa diuerſa:q꞉ ꝑ h⁹ ſenſū nō ſolū nūc dicim⁹ vel nūc loq̄mur de tali diuerſitate:ſ꞉ ēt poſſumus dicere ꝙ nūc ſit talis diuerſitas:qō eſſe nō poſſ꞉ niſi ſil' ⁊ in eodē tempore per ſe:vel etiam in eodem nunc apprehendere mus illa.❡ Deinde cum dicit.

Com. 147. ❡ At vō impoſſibile eſt ſiml' ꝟm cōtrarios motus moueri idem:aut indiuiſibile:⁊ indiuiſibili tp̄e:ſi enim dulce ſit mouet ſenſu꞉:aut itellectum:amarū aūt cōtrarie:⁊ albū aliter.

❡ Mouet quādā q̄ōnē circa practa:circa qō duo facit:q̄ꝫ p̄ mouet h⁹ q̄ōnē.2°ſoluit eam ibi.(Ergo ſil' q̄dē).dicit ḡ at vō ipoſ'e ſimul ꝟm ꝯrios mot⁹ moueri:idē aūt indiuiſibile:⁊ indiuiſibili tp̄e.nam ſi dulce ſit mouet ſenſum cōe꞉ aut itellectū:amaꝝ autē mouet ip̄m ꝯrie:⁊ album mouet ip̄m alr̄ ꝙ̄ dulce:vel amaꝝ cū ipoſ'e ſit idē idiuiſibile in tēpore nō diuiſibili moueri tot diuerſis motib⁹:ipoſ'e eſt ꝙ ſenſus cōis ſil' moueaꝛ ab oībus iſtis:⁊ ꝙ ſimul apphēdat oīa iſta:qō ē cōtra determiata.❡ Notādū aūt pħ꞉ in hoc caplō ſepe cū noīauit ſenſum noīauit ⁊ itell'm:cui⁹ duplex pōt eſſe ratio:quaꝝ vna eſt ꝙ tam per ſenſum cōem ꝙ̄ ꝑ intellectū poſſumus cognoſcere h⁹ differētiam diuerſoꝝ oboꝝ:ideo hic ſimul loq̄ꝛ de vtroq꞉ vel poſſumus dicere ꝙ nōdū plene viſa eſt differētia iter ſenſum ⁊ itellectum: ſed hec differētia plenius habebiꝛ in ſequenti caplō:ideo nunc quo ad differētiā quodāmodo indiſtincte loquiꝛ de vtroq꞉.❡ Deinde cum dicit.

❡ Ergo ſimul quidē ⁊ numero indiuiſibile:⁊ inſeparabile qō indicat ꝟm eſſe autem ſeparatum.Eſt igiꝛ quodāmodo qō diuiſibile diuiſa ſentit:eſt autem quod indiuiſibile:ꝟm eſſe quidem enim diuiſibile:loco autem ⁊ numero indiuiſibile.

❡ Soluit ad obiectionē factā:circa qō tria faciꝛ:q꞉ p̄mo ponit quādā ſolōnē calūnioſam.2°obycit ꝯtra ſolōnē illa꞉.3°ponit ſolōnē rectā.2°ibi.(Aut nō poſſibile)3°ibi(Sed ſicut ꝙ vocāt)dicit ḡ ſenſitiuū cōe qō indicat de omni h⁹ differētia ſimul q̄dē in numero eſt idiuiſibile ⁊ iſeꝑabile: ſed rōne ⁊ ꝟm eſſe ſeparatu꞉.ideo ſubdit:ꝙ eſt quodāmō diuiſibile illud qō ſentit diuiſa.⁊ eſt aūt q̄d idiuiſibile:q̄ꝫ ꝟm eſſe quidē.i.ꝟm rōnē eſt diuiſibile loco ⁊ numero indiuiſibile.❡ Notādū aūt ſolōnē hāc in hoc cōſiſtere ꝙ ſenſus cōis:ſ꞉ ſit vnus ſubō ⁊ loco:eſt tñ plura ꝟm eē ⁊ rōnē: ꝟm hoc ḡ ſenſus cōis eſt vnus māliter:ſed eſt plura formaliter:⁊ q꞉ eſt aliquo mō plura pōt ſimul moueri ꝯrys motib⁹ ⁊ ſimul apphēdere diuerſa.❡ Deinde cum dicit.

❡ Aut non poſſibile:potētia quidē eni꞉ idem ⁊ indiuiſibile cōtraria:ꝟm eſſe autem non:ſed in opari diuiſibile:⁊ impoſſibile eſt albū ⁊ nigrū eſſe ſimul.Quare neq꞉ ſp̄ēs pati ipſoꝝ:ſ꞉ huiuſmodi eſt ſenſus:⁊ intelligentia. Cō.148.

❡ Obycit ꝯtra ſolutionē datā dicēs:aut non poſſibile ſup. eſt ꝙ ſenſus cōis actu moueaꝛ ꝯrys motibus:ſi ſit indiuiſibile:q꞉ potētia quidē idē ⁊ indiuiſibile ꝯria:q꞉ idem pōt moueri ꝯrys motibus:ꝟm eſſe aūt.i.ꝟm actū:ſupple non moueꝛ idem ꝯrys motibus:ſed in operari.i.ꝟm actum ꝙ ſupple moueꝛ ꝯrys motibus diuiſibile oꝫ eſſe.⁊ ſubdit ꝙ impoſſibile eſt albū ⁊ nigrū eſſe ſimul:quare neq꞉ poſſibile eſt pati ſimul ſp̄ēs ipſoꝝ:ſed h⁹ eſt ſenſus ⁊ intelligētia ꝙ ſimul patiꝛ ⁊ recipit actu ſpecies ipſoꝝ.ergo nō eſt vn⁹ ⁊ indiuiſibilis vt p̄fata ſolō p̄tēdebat.❡ Deiñ cum dicit.

❡ Sed ſicut qō vocāt quidā punctū:aut vnu꞉: aut duo:ſic ⁊ indiuiſibile:ꝟm ꝙ quidem igiꝛ indiuiſibile vnū diſcernēs eſt ⁊ ſimul:ꝟm vō ꝙ diuiſibile bis vtiꝛ eodē ſigno ſimul:inquantum quidē igiꝛ pro duobus vtiꝛ tertio duo iudicat:⁊ ſeparata ſunt vt in ſeparato:inquātu꞉ vero vnū:vno ⁊ ſimul.De principio quidem igiꝛ ꝟm ꝙ dicimus poſſe ſentire:aīal determinatum ſit hoc modo. Cō.149.

❡ Dat ſolutionē rectam dicēs:ꝙ ſenſus cōis ſe habet quaſi pūctus:q꞉ ſicut pūctus pōt eſſe terminus diuerſaru꞉ linearu꞉:ſic ⁊ ſenſus cōis eſt illud ad qō terminanꝛ diuerſi ſenſus particulares:quare ſic pūctus eſt quodāmō vnus ⁊ quodāmodo duo:ſic ⁊ ſenſus cōmunis eſt aliquo modo vnus ⁊ aliquo modo plura.ideo ait:ꝙ ſicut illud qō q̄da꞉ vocāt punctū eſt aliquo modo vnū:⁊ aliquo modo plura: ſic ⁊ ſenſus cōis eſt:aut vnū:aut duo:⁊ ſic.i.vno modo eſt diuiſibile ſic.i.alio modo eſt indiuiſibile:ꝟm ꝙ quidē igiꝛ eſt indiuiſibile:⁊ ꝟm ꝙ quid eſt vnū:ſic eſt diſcernēs ⁊ iudicans ſimul:ꝟ꞉ vō ꝙ eſt diuiſibile vtiꝛ ſil' aliq̄s eode꞉ ſigno.i.eodē p̄ncipio ſenſitiuo bis:ſicut vtimur eodē pūcto bis put eſt terminus diuerſaꝝ linearu꞉.ideo ſubdit ꝙ inquantum quidē igiꝛ vtiꝛ q̄s illo termino.i.illo ſenſu pro duob⁹ iudicat duo ⁊ ſeparata ſunt que iudicat ⁊ ſeparato

modo iudicat de illis:inquātū vō eſt quid vnum iudicat vno modo ⁊ ſimul. ℂ Notādū aūt ꝙ ſenſum cōem app̄hendere diuerſa ſimul nō pōt eē niſi aliquo modo ſit plura:⁊ ideo vel dicemus ꝙ ſenſus cōis ſit vn⁹ mālr ⁊ ſubo:ſꝫ plura ſit formalr ⁊ ſm eſſe vt dicebat ſolō p̄ma vl̄ dicem⁹ ꝙ ſit vnus ſm ſe:⁊ ſit plā ſm inſtrā:⁊ ſm organa:vt inuit ħ ſolō ſecūda. acceptabilior eſt aūt 2ᵃ ſolutio q̄ꝫ p̄ma:qꝛ ſi poneremus ſenſum cōem plura formalr nō bn̄ poſſemus ſaluare quō iudicaret dr̄iaꝫ oboꝝ:qꝛ ſi eſſet ſenſus cōis diuerſi ſenſus formalr:ita ꝙ vnus ſenſus app̄hēderet vnuꝫ ſenſibile ⁊ alius aliud vel oporteret dare tertiū ſenſuꝫ apprehēdentē vtrūqꝫ:vel eēt ignota dr̄ia oboꝝ:vt ſupius dicebaᷓ.ꝙ ſi diceretᷓ ſenſum cōem nō ſic eſſe diuiſuꝫ formaliter:ita ꝙ realr ſit plēs ſenſus:ſed ſolū ſm aliquē moduꝫ ītelligēdi eēt quodāmodo plura:tūc ꝯtra ħ vadit rō pħi:qꝛ ſi ſolū ſm aliquē modū ītelligēdi eēt plura quomō poſſet realr moueri ſil̄ actu diuerſis actib⁹ vel motib⁹ non vr̄ poſſibile:ꝑpter qō dicam⁹ ꝙ ſenſus cōis eſt vnus in ſe:ſed hꝫ diuerſa organa:qꝛ oēs ſenſus ꝑticulares ſunt q̄ſi organa h⁹ cōis ſenſus:⁊ ꝑpter hāc diuerſitatē organoꝝ pōt eſſe terminus diuerſaꝝ īmutationū:ſicut vnus pūct⁹ pōt eſſe terminus diuerſaꝝ lineaꝝ:ſenſus ḡ cōis eſt vnū ⁊ plura:inquātū eſt vnū iudicat ſimul dr̄iaꝫ oboꝝ:inquātū vō eſt plura ſm organa:vt inq̄ꝫtū eſt terminus pluriū īmutationum pōt varijs motib⁹ moueri. ℂ Notādū ēt ꝙ ſm themiſtiuꝫ p̄mus viſus nō eſt in pupilla:neqꝫ p̄mus auditus in aurib⁹:neqꝫ p̄mus guſtus in līgua:ſed oēs hi ſenſus q̄ꝫtum ad p̄ncipale iudiciuꝫ ſunt in p̄mo ſenſitiuo.i.in ſenſu cōi.ḡ oēs hi ſenſus qnqꝫ vt themiſtius ait:q̄ꝫtū ad ſenſitiuos ſp̄us deriuanᷓ ex vno fonte.nam ſpēs ſenſibiles ꝑcedunt a ſenſu cōi tanq̄ꝫ ex fonte ⁊ deriuanᷓ vſqꝫ ad ſenſus particulares tanq̄ꝫ ad quedā organa:dicit ēt idem themiſtius ꝙ hi qnqꝫ ſenſus ꝑticulares tenēt locū nuncioꝝ:ſed ſenſus cōis tenet locū regis:aut p̄ncipis:multi ḡ ſunt nunciātes:nam per oēs hos qnqꝫ ſenſus q̄ſi per quedā organa denūcianᷓ ſſibilia ipſi ſenſui cōi:ſed ipe ſenſus cōis tanq̄ꝫ res ⁊ p̄nceps iudicat de ipſis ſenſibilib⁹ nūciatis:⁊ de īmutationib⁹ factis ī ſenſib⁹. Ultimo epilogat circa determinata dicēs:qō de p̄ncipio:qdē igiᷓ ſm ꝙ dicimus aīal eſſe ſenſitiuū.i.aīal poſſe ſentire.i.de ipſo p̄ncipio ſenſitiuo vl̄ de ipſo ſenſu ſm quē ſentit aīal determinatuꝫ ſit hoc mō.

ℂ Incipit expoſitio tertij libri de anima.

Cō. 150. QUoniam aūt antiqui duabus differētijs diffiniūt maxime animaꝫ: motu qui ſꝫ locum:⁊ in eo quod eſt intelligere:⁊ diſcernere:⁊ ſentire:conſiderandum eſt ſi qd inter ſit inter intelligere ⁊ ſentire:videtur autē ⁊ intelligere ⁊ ſape tanq̄ꝫ quoddam ſentire eſſe.in vtriſqꝫ.n.his aīa iudicat aliquid:⁊ cognoſcit eorum que ſunt.

ℂ Dubitaᷓ ab aliq̄b⁹ vbi incipiat tertius liber:vt ſupra dicebaᷓ:⁊ q̄ꝫuis ħ q̄ſtio nō ſit multū ꝑſpicua:ſunt tn̄ de ħ diuerſe ſnie vt dicebaᷓ.nā qdā īcipiūt hūc tertiū in illo caᵒ. Qm̄ aūt nō ſit ſenſus.ſed vt dicebaᷓ hec intitulatio nō videᷓ rōnalis:nam in 2ᵒ libro determinaᷓ de ſenſu:in 3ᵒ vō de intellectu:in illo aūt capl'o.nihil agiᷓ de ītellectu.ſi aūt aliqua mentio ſit ibi de ītellectu ħ eſt quodāmō ꝑ accn̄s vt inquātū nōdū oſtēſum erat quō intell'ſ differt a ſenſu. ℂ Uidere ḡ reſtat vtruꝫ liber tertius incipiat in ħ capl'o vel in capl'o illo. De ꝑte aūt aīe. ℂ Dicēdū ꝙ cū volēs determinare de intellectu debeat ipm ſepare ab alijs vtutibus:ad tertiū libꝝ in quo determinaᷓ de ītellectu ꝑtinet:iſtud capl'm in quo diſtinguiᷓ intellect⁹ a ſenſu.īcipiēdo ergo hic tertiū libꝝ:dicamus ꝙ pħs ī hoc tertio:vult determinare de intellectu:circa qō duo facit:qꝛ p̄mo ſepat ⁊ diſtinguit ītellectū a ſenſu ⁊ a fantaſia.2ᵒ īcipit determiare de ipſo ītellectu ibi (De ꝑte aūt aīe) circa p̄mū duo facit.qꝛ p̄mo ſepat intellectū a ſenſu.2ᵒ determiat qd eſt fantaſia:⁊ ſepat intellectū a fantaſia:circa p̄mū duo facit.qꝛ p̄mo ait:antiquos opinatos fuiſſe ītell'm eſſe ſenſum.2ᵒ deſtruit opiōnē antiquoꝝ:⁊ oſtēdit ītellectū eē differētem a ſenſu ibi.(Et tn̄ oportuit) circa p̄mū q̄tuor facit ſm ꝙ q̄drupliciter oſtēdit opinatos fuiſſe ītellectū eē ſenſum.nā p̄ ħ oſtēdit ex differētijs aīaꝝ.2ᵒ ex opiōne Empedo.3ᵒ ex opiōne Homeri.4ᵒ oñdit ħ idē ex modo cognoſcēdi quē dicebāt antiq h̄re aīam.2ᵃ ibi.(Et antiq).3ᵃ ibi (Idē autē his).4ᵃ ibi (Oēs.n.hi) dicit ḡ.qm̄ aūt maxime antiq diffiniunt.i.determināt ⁊ diſtinguūt aīam duab⁹ differentijs.videlꝫ motu ſm locuꝫ:⁊ in eo ꝙ eſt ītelligere ⁊ diſcernere ⁊ ſentire:⁊ ſubdit ꝙ vr̄ aūt ītelligere ⁊ ſape eſſe tanq̄ꝫ qōdam ſentire:qꝛ in vtriſqꝫ his.i.tam ꝑ intelligere q̄ꝫ per ſentire aīa iudicat ⁊ cognoſcit aliqd hoꝝ que ſūt.i.de entib⁹. ℂ Notādū aūt ꝙ ſi aīa nō diſtinguiᷓ niſi duab⁹ differentijs.videlꝫ motu ⁊ cognitione:vt dicebāt antiq:ita ꝙ vna dr̄ia aīe ſumaᷓ ex eo qō eſt p̄ncipiuꝫ mouēdi:alia vō ex eo qō eſt p̄ncipiū cognoſcēdi.igiᷓ ſi nō ſūt niſi he due dr̄ie oꝫ oēm cognitionē aīe ꝑtinere ad vnū genus ⁊ eē quodāmō vnū:qꝛ ſi cognitiones anime eſſent plēs ⁊ diuerſe:differētie aīe eēnt plēs q̄ꝫ due:qꝛ vna eēt dr̄ia ꝑut aīa eſſet p̄ncipium mouēdi:ſecūda eſſet ꝑut eſſet p̄ncipiū cognoſcendi ſm cognitionē vnā.⁊ tertia eſſet ꝑut eſſet p̄ncipiū cognoſcendi ſm cognitionē aliā.igiᷓ ſi motus ſm locū non facit niſi vnam differētiā:⁊ cognitio non facit niſi vnā differentiam:oꝑꝫ ꝙ oīs cognitio aīe ſit quodāmodo vna cognitio.⁊ qꝛ aīa cognoſcit per ſenſum:⁊ per intellectū eadem erit cognitio ſenſitiua ⁊ intellectiua:⁊ idem erit ſenſus qō ītellectus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Et antiqui ſape ⁊ ſentire idem eſſe aiunt:ſicut Empedocles dixit ad p̄ſens voluntas augetur ⁊ in hominibus ⁊ in alijs:vn̄ eis ſemꝑ ſapere altera preſtat.

ℂ Oſtēdit hoc idē per opiōnē Empedo.dicēs:ꝙ ⁊ antiqui aiunt ideꝫ eſſe ſape ⁊ ſentire:ſicut Empedo.dixit:qui vult ꝙ ad p̄ſens.i.ad p̄ſens tēpus ⁊ ad p̄ſentē horā volūtas augetur ⁊ in hoīb⁹ ⁊ in alijs ſi alia ab hoīe habēt intellectuꝫ:vnde eis tam hoīb⁹ q̄ꝫ alijs ſuꝑ.diuerſitas tēporis vel horaruꝫ ſemꝑ p̄ſtat ſapere altera.i.diuerſa:qꝛ ſm Empedo.ſm ꝙ diuerſificabaᷓ tēpus ⁊ hora:ſic diuerſificabaᷓ noſtrum ſape:⁊ noſtrū intelligere:ſed hoc non eēt niſi intellectus eſſet ſenſus:ergo ex opinione Emped.pꝫ antiquos opinatos fuiſſe intellectū eſſe ſenſum. ℂ Notādum aūt ꝙ dubiū eſt apud quoſdā.vtruꝫ aliqua aīalia ab hoīe habeant intellectuꝫ:hoc aūt cōſurgit ꝑpter duo.p̄mo ꝑpter ipſa corpora ſupceleſtia que ponunᷓ animata.volūt eniꝫ quidā ꝙ ex corpore celi:⁊ ex eius aīa fieret vnuꝫ ſm eſſe ita ꝙ celū eſſet aīal:⁊ hoc videnᷓ ſonare verba Auicēne ī metaphyſica ſua dicētis ꝙ celū eſt animal obediēs deo.ſecūdo hoc pōt cōtingere ꝑpter quedā alia aīalia:dicunᷓ enim pigmei nō hoīes eſſe:⁊ tamē dicunᷓ h̄re ītellectū ab aliq̄bus.ideo pħs hic ait:ꝙ in hoībus ⁊ in alijs animalib⁹ augeᷓ voluntas ad p̄ñs ſuꝑ.ſi aliqua alia animalia ab homine habeant intellectuꝫ.

Dubitaret forte aliq̄s.vnde ſeq̄tur iſta cōcluſio ꝙ ſi volūtas hoīs augeᷓ ad p̄ſens ꝙ intellect⁹ ſit ſenſus. ℂ Dicēdū ꝙ ſicut appetitus nālis ſeq̄tur formā nālē ſic appetit⁹ aīe ſeq̄tur formā app̄hēſam.nam ſicut ad formaꝫ grauis:ſeq̄tur inclinatio ad aliquē motū vt ad deorſum:ſic ad formā app̄hēſam ſe

quiꝛ iclīatio ad aliquē motū vt ad fugā ſi illa forma apphēdaꝛ ſub rōne nociui vel ad pſecutionē ſi apphēdaꝛ ſub rōne pficui: ⁊ illa iclinatio ſequēs apphēſam formaʒ diciꝛ appetitꝰ anime. cū igiꝛ duplex ſit cognitio: ſenſitiua.ſ.⁊ intellectiua: vt ſupra dicebaꝛ: duplex erit appetitus: ſenſitiuus.ſ.⁊ intellectiuus: appetitꝰ aūt intellectiuus dꝛ voluntas: ⁊ qꝛ volūtas ſeqtur cognitionē intellectiuā: idē erit iudiciū de itellectu ⁊ volūtate: quare ſi volūtas eſt vtus organica ⁊ corporalis erit ⁊ itellectꝰ. dicere aūt ꝙ voluntas augeꝛ ad pſens tēpus: cum tēpus ſit paſſio motus celeſtis: eſt dicere ꝙ voluntas augeatur ⁊ minuaꝛ ſm motum celeſtē. vel eſt dicere ꝙ volūtas ſit ſubiecta celeſti motui: ſʒ nihil directe ſubijciꝛ celeſti motui: vel motui corporis alicuius niſi qđ eſt qd corporale: erit igiꝛ ſm hoc volūtas virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ per ꝯñs itellectꝰ: erit etiā virtus corporalis ⁊ organica: ⁊ qꝛ tota differētia iter itellectū ⁊ ſenſum eſt: qꝛ intellectꝰ nō eſt vtus organica: ſed ſenſus: q ponit intellectū virtutē organicā: dicit intellectū eſſe ſenſum. dicēs ergo ꝙ voluntas hoīs augeꝛ ad pſens tēpus: ⁊ dicēs ꝙ diuerſitas tēporis facit nos altera.i. diuerſa ſape ⁊ intelligere: vt pʒ: ponit intellectū eſſe ſenſum qđ declarare volebamus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Idē aūt his vult: ⁊ illud qđ eſt homeri. Talis.n. intellectꝰ eſt in terrenis hoībꝰ qualē ducit in diē pater virorūqʒ deorūqʒ.

¶ Oſtēdit hoc idē per opinionē Homeri dicēs: ꝙ idē autē his vult ⁊ id qđ eſt Homeri. nam id qđ eſt dictū Homeri ꝯcordat cum his dictis Empe. ꝙ itellectꝰ ſit ſenſus. dicebat.n. Homerus ꝙ talis itellectꝰ eſt in terrenis hoībꝰ qlē inducit in die pater viroꝝ deorūqʒ.i. ſol. ¶ Notādū autē ꝙ ſol dꝛ pater viroꝝ.i. hoīuʒ: qꝛ facit ad generationē hoīs. Iuxta illud phi 2° phy. homo generat hoīem ex materia: ⁊ ſol. dꝛ etiā ſol pater deoꝝ.i. planetaꝝ: qꝛ oēs plāete recipiunt lumē a ſole. ¶ Notandū etiā ꝙ dicebat Homerus hoīeʒ hr̄e talē voluntatē qualē adducebat ſol in die: qꝛ ſol potiſſime eſt planeta Diurnus ⁊ non niſi de die ſtat ſupra hemiſperiū nr̄m: ⁊ iō potiſſime de die hʒ effectū ſup nos.

Dubitaret forte aliqs: vtruʒ intellectꝰ noſter ſubyciaꝛ motui ſolis: vel motui ſupceleſtiū corpoꝝ. ¶ Dicēduʒ ꝙ cum ſol ⁊ vniuerſaliter oīa ſupceleſtia cū ſint res corporales directe non poſſunt habere dominiuʒ niſi ſup corporalia: ⁊ qꝛ Homerus ſimpliciter ⁊ abſolute pfitebaꝛ intellectū noſtrū eſſe ſubiectum motui ſolis oportebat ipſum cōcedere intellectuʒ eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs cogebaꝛ cōcedere intellectum nō differre a ſenſu: debemus enim diligēter notare ꝙ ſemp actiua ſm ꝙ hmōi ſunt formaliora paſſiuis: qꝛ ſemper agēs agit vt eſt in actu: ⁊ vt eſt quid formale ⁊ ſemper patiēs patiꝛ: vt eſt quid in potētia: ⁊ vt induit quādā rōnē materie: ⁊ qꝛ imaterialia ſunt ipſe forme intellectꝰ.ſ. q eſt virtus imaterialis ſimpliciter eſt formalior omni corpore ⁊ directe nulli actioni corporali pōt eſſe ſubiectꝰ aſſerere ergo ſimplr et abſolute ꝙ talis intellectꝰ inſit hoībus qualē adducit ei ſol vt aſſerebat Homerus: eſt aſſerere intellectum eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs ſenſum. cuʒ ergo queriꝛ vtrū intellectus noſter ſubyciaꝛ motui ſolis vl motui ſupceleſtiū corpoꝝ: patet ꝙ directe hoc eſſe nō poteſt: qꝛ per intellectū directe non ſubyciunꝛ ſtellis: immo ſm Ptholomeū in cētiloquio ſuo ſapiēs domiabiꝛ aſtris indirecte tamē intellectꝰ noſter aliquo modo ſubyciꝛ ſupceleſti motui. nā lʒ intellectꝰ noſter non ſit fantaſia: nunqꝫ tamē eſt ſine fantaſia: qa nihil poſſumus intelligere ſine fantaſia. leſo organo fantaſie impediꝛ opatio intellectus. igiꝛ cum fantaſia ſit virtus organica ⁊ corporalis: ⁊ p ꝯñs ſit ſubiecta motui ſupceleſti oportet intellectuʒ nr̄m non directe: ⁊ in ſe: ſed indirecte: ⁊ ppter fantaſiā hr̄e aliquaʒ ordinationē ad ſupceleſte corpus: ita ꝙ per motū ſupceleſtis corporis poterit aliqua leſio cauſari in organo fantaſtico qua leſione cauſata impediēꝛ opatio itellectus: quare quodāmodo indirecte itellectus noſter ſubyciꝛ ſupceleſtium motibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnes enim hi intelligere corporeum ſicut ſentire opinantur. Et ſentire ⁊ ſape ſimile ſili: ſicut in ſupioribꝰ rōnibꝰ determinauimus. Cō. 151.

¶ Oſtēdit hoc idē. videlʒ ꝙ antiq phi opinati ſunt intellectum eſſe ſenſum ex modo cognoſcēdi: quē dicebāt habere aīam dicēs. ꝙ oēs enim hi.i. oēs antiqui phi opinabantur itelligere eſſe qd corporeū: qꝛ ſicut ⁊ ſentire: ſic ⁊ ſape ſm eos fiebat: qꝛ ſimile cognoſciꝛ ſimili: ſicut determinauimus in rōnibus ſm pncipiū.i. in rōnibus: quas diximus in pncipio.i. in pmo libro: tūc ergo ſupplēda eſt ratio. ꝙ h eſſe non poſſʒ niſi itellectus eēt ſenſus. ergo antiq phi poſuerūt intellectū eſſe ſenſum. ¶ Notādū aūt ꝙ vt in primo libro tāgebaꝛ ſm antiquos phos oīs cognitio fiebat. qꝛ ſimile ſimili cognoſcebaꝛ. ideo vt aīa cognoſceret oīa ponebāt eam cōpoſitā ex omnibꝰ. ponebāt.n. eam cōpoſitam ex terra ⁊ aqua ⁊ ex alijs elemētis: vt p terraʒ cognoſceret terrā: ⁊ per aquā aquā: ⁊ ſic de alijs: ponebant ergo ꝙ oīs cognitio fieret per quādā ſimilitudinē corpalē: nec diſtinguebāt de ſenſu ⁊ intellectu: ſed tam ſentire qꝫ intelligere dicebāt fieri per ſimilitudinē corporalē ꝙ eſſe non poſſet: niſi eēt intellectus virtus corporalis: ⁊ per ꝯñs niſi eēt ſenſus. ergo ex ipſo modo cognoſcēdi quem dicebant antiqui habere animā: oportebat eos cōcedere ꝙ idē eēt ſenſus ⁊ intellectus. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Et tamē oportuit ſimul ipſos de deceptione dicere: magis ppriū.n. eſt aīalibꝰ: ⁊ plimū tps in hoc perficit anima.

¶ Improbat opinionē antiquoꝝ oſtēdens intellectū non eſſe ſenſuʒ: circa qđ duo facit. qꝛ pmo deſtruit ⁊ improbat opinionē antiquoꝝ: quātū ad modū ponēdi. ſcđo deſtruit ⁊ improbat ipſam opinionē in ſe oſtēdēs intellectum non eſſe ſenſum ibi. (Qđ qdē igiꝛ) ¶ Ad euidētiam aūt pme partis ſciēdū ꝙ vnus modus ponēdi: quare antiq dicebāt intellectū eſſe ſenſuʒ fuit: qꝛ credebāt ꝙ per ſimilitudinē corporalē ſimile ſimili cognoſcereꝛ: circa h ergo duo fac: qꝛ pmo increpat hūc modū ponēdi. ſcđo remouet quādā cauilloſaʒ reſponſionē que poſſet fieri: circa illud qđ dixerat ibi. (Unde neceſſe) ꝯtinueꝛ aūt ſic. phi in tradēdo modum cognitionis anime ſolū tradiderūt qualr anima ſcit ⁊ cognoſcit: qꝛ dicebāt ꝙ ſimile ſimili cognoſcebaꝛ: nō tn̄ dixerūt qualiter aīa ignorat ⁊ decipiꝛ: ⁊ tamē dicendo de cognitione anime oportuit ſimul ipſos dicere de deceptione eius: imo magis oportuit eos dicere de deceptione qꝫ de cognitione: qꝛ magis ppriuʒ eſt animalibꝰ ignorare qꝫ ſcire ⁊ plurimū tēpus anima pficit in hoc.i. ignorātia qꝫ in ſcia: cōiter.n. hoīes per plus tēporis ſunt ignorātes qꝫ ſciētes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Unde neceſſe eſt: aut vt quidam dicunt: oīa que vidētur eſſe vera. aut diſſimilis tactū deceptionē eē. Hoc.n. contrariū ei qđ ſimile ſimili cognoſcere. Videꝛ aūt ⁊ deceptio ⁊ ſcia contrariorum eadē eſſe.

¶ Remouet quādā cauilloſam rn̄ſionē poſſibilē fieri circa illud qđ dixerat dicēs. vn̄ ſupple: qꝛ antiqui nihil locuti ſunt de deceptione neceſſe eſt: aut dicere: vt qdam dicūt oīa que videnꝛ vera eſſe: ita ꝙ verū ſit in apparendo: ⁊ ꝙ aīa nunqꝫ decipiaꝛ: aut neceſſe eſt eos dicere deceptionē

eſſe tactum.i.per tactum diſſimilis.hoc.n.vʒ.decipi p diſſimile ꝯriũ eſt ei qđ eſt cognoſcere ſile ſili:ſed hec cauilloſa rñſio non põt ſtare:qꝛ vr aũt ꝛ deceptio ꝛ ſcia eadẽ eſſe ꝯrioꝝ.ſi g̃ ſile ptinet ad ſciam:ptinebit ꝛ diſſile:ꝛ ſi diſſile ptinet ad deceptionẽ ptinebit ꝛ ſile. ¶ Notãdũ ꝙ ſi antiqui phi icreparent de iſufficiẽtia:qꝛ dixerũt qualr aia cognoſcit:ꝛ nõ dixerũt qualr decipit ꝛ ignorat duplr ſe poſſent excuſare.p̃:qꝛ forte dicerẽt vt multi antiq dixerũt:ꝙ veꝝ erat i apparẽdo:ita ꝙ nihil eẽt veꝝ:niſi qꝛ appereet:ſʒ ſi qcqđ appereet eẽt veꝝ nunꝗ aia decipet:ſm h̃ ergo nõ oportuit antiquos loq de deceptione:qꝛ aia nunꝗ decipit. ſed h̃ rñſio nulla eſt:qꝛ vt dcm̃ eſt:planũ eſt ꝙ aia decipit ꝛ ignorat:imo magis ꝓpriũ eſt ei ignorare ꝛ decipi ꝗ ſcire qꝛ plimũ tps apponit i ignorãtia ꝗ in ſcia.2º ſe poſſent excuſare antiq dicẽdo:ꝙ ſic aia cognoſcit tãgẽdo vel attingendo ſile ſic decipit tãgẽdo vel attingẽdo diſſile:nõ ergo oportuit antiquos dicere:qualr aia decipet:qꝛ cũ dixerũt ꝙ cognitio fit per ſile ſatis dederũt itelligere ꝙ deceptio fit p diſſimile. De pͥma g̃ rñſione nõ curat phs:qꝛ apparet ipo facto nulla eſſe. Sed hãc ſecũdã rñſionẽ deſtruit oſtẽdens nõ eſſe veꝝ:ꝙ ſi ſile facit ad ſciam ꝙ diſſile ptineat ad ignorãtiã:qꝛ eadẽ vr eſſe ſcia ꝛ deceptio ꝯrioꝝ.cũ g̃ ſile ꝛ diſſile ſint ꝯria.vl ambo ptinebũt ad ſciam:ita ꝙ ſi vnũ ſciat:ꝛ aliud ſciet:vel ambo ptinẽt ad deceptionẽ ꝛ ignorantiã:ita ꝙ ſi circa vnũ cadit exceptio cadet ꝛ circa aliđ. oĩo ergo ſunt repꝛhẽſibiles antiq nihil dicẽdo de ꝺceptione aie:nec poterãt ſe excuſare:ꝙ ſi cognitio fiebat per ſile ꝙ deceptio fieret per diſſimile vt per habita eſt manifeſtum. ¶ Deinde cuʒ dicit.

Cõ. 152. ¶ Qꝛ quidẽ igit nõ ideʒ ſit ſape ꝛ ſentire:manifeſtum eſt:hoc quidẽ.n.in oibꝰ eſt:illud auteʒ in paucis animaliuʒ eſt.

¶ Improbata poſitione antiquoꝝ ꝗtũ ad moduʒ ponẽdi improbat eã in ſe oſtẽdẽs itellectũ nõ eſſe ſenſum. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ circa itellectũ tria eſt ꝯſiderare: videlʒ ipm apphẽdere per itellectũ qđ põt dici itelligere. ꝛ ipm iudicare per itellectũ qđ põt dici ſape.tertiũ eſt ipʒ opiari:qđ ſeqtur apphẽſionẽ ꝛ iudiciũ itellectꝰ:ſic ꝛ circa ſenſum tria eſt ꝯſiderare.naʒ primo eſt ibi ipm pati a ſenſibili ꝛ recipe ſpẽs.2º eſt ibi ipm iudicare de re ſenſibili.3º eſt ibi ipſa fantaſia que eſt motꝰ factus a ſenſu:ꝛ ꝗ ſeqt paſſionẽ factã a ſenſibili ꝛ iudiciũ ipſius ſenſus. ¶ Eſt tñ aduertẽdũ ꝙ ipm apphẽdere per intellectũ põt hr̃e ꝓpꝛium nomẽ:ꝛ põt dici itelligere.ꝛ ipm iudicare p itellectuʒ põt hr̃e ꝓpriũ nomẽ:ꝛ põt dici ſape:ſed ipm pati a ſenſibili dr qđdã ſentire:ꝛ ipm iudicare de ſenſibili dr quoddã ſentire:ita ꝙ nõ ſunt ibi noĩa diſtincta.tria g̃ facit phus:qꝛ pͥmo oſtẽdit ꝙ itellectꝰ nõ ſit ſenſus:qꝛ ſape non eſt ſentire.i.qꝛ iudicare p itellectũ nõ eſt ideʒ qđ iudicare p ſenſum.ſcđo oſtẽdit ꝙ itellectꝰ nõ ſit ſenſus:qꝛ itelligere.i.apphendere p itellectũ nõ eſt idẽ qđ ſentire.i.apphẽdere p ſenſum.3º oñdit ꝙ itellectꝰ nõ eſt ſenſus:qꝛ opio que ſeqt apphẽſionẽ ꝛ iudiciũ itellectꝰ nõ eſt idẽ quod fantaſia que ſeqt apprehẽſionẽ ꝛ iudiciũ ſenſus.2ª ibi.(Sed neqꝫ itelligere). 3ª ibi.(Fantaſia.n.)dicit ergo ꝙ qdẽ g̃ nõ idẽ ſit ſape.i.iudicare p itellectũ:ꝛ ſentire.i.iudicare p ſenſum:manifeſtũ eſt:qꝛ hoc qdẽ.i.ſentire ꝛ iudicare p ſenſum eſt in oibꝰ aialibꝰ:illud aũt.i.ſape ꝛ iudicare p itellectũ eſt in paucis aialium.tũc ergo ſupplẽda eſt rõ:ꝙ ſi ſape.i.iudicare p itellʒ non eſt ſentire.i.iudicare p ſenſum:itellectꝰ non eſt ſenſus vt antiq opinabant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed neqꝫ intelligere in quo eſt ꝛ recte ꝛ non recte. Recte quidem prudentia:ꝛ ſcientia:vt opinio vera:non recte autem cõtraria hoꝝ neꝙ hoc eſt idem cum ipſo ſentire. Senſus qdẽ .n. ꝓprioꝝ ſemp verus eſt:ꝛ in omnibus ineſt aialibus:intelligere aũt ꝯtingit ꝛ falſo:ꝛ nulli ineſt cui non ꝛ ratio.

¶ Oſtẽdit hoc idẽ alia rõne.d.ꝙ neqꝫ itelligere.i.neqꝫ apphendere p itellectũ in quo itelligere eſt recte ꝛ non recte: recte qdẽ eſt prudẽtia ſcia ꝛ opio va:nõ recte aũt ꝯria.i.p ꝯria hoꝝ.nã p prudẽtiã ſciam ꝛ opionẽ verã itelligimꝰ recte:p ꝯria aũt hoꝝ nõ recte:neqꝫ aũt hoc.i.neqꝫ ipm itelligere.i.apphẽdere p itellectũ eſt idẽ cũ ipſo ſentire.i.cũ apprehẽdere p ſenſum:qꝛ ſenſus qdẽ ꝓpoꝝ ſemp eſt verus ꝛ ieſt oibꝰ aialibus:itelligere aũt ꝯuenit ꝛ falſo:ꝛ nulli ineſt cui non ineſt ratio.

Dubitaret forte aliqs quomõ ſenſus ꝓprioꝝ ſemper eſt verus ꝛ nõ intellectus. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſenſus ꝛ itells:vt cõmẽtatoꝛ inuit mõ oppoſito cõparant:iſte aũt modũ oppõnis:ex h̃ ſumit:qꝛ alr itelligit itells:ꝛ alr cognoſcit ſenſus:qꝛ itellus itelligit formãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ ꝛ aliquã diffõnẽ ide eſt ꝙ nomẽ:ꝛ id qđ eſt in voce eſt nota ꝛ ſignũ eiꝰ qđ eſt in mẽte:qꝛ accipiẽdo diffõnẽ large pro oi ꝯceptu rõ quã ſignat nom ẽ diffõ.vt dr 4º meta.itells g̃ itelligit formãdo ſibi diffõnẽ aliquã vel ꝯceptũ:ſʒ ſenſus in ſentiẽdo nullũ ꝯceptũ ꝛ nullam diffõnẽ format:ſed ſolũ ſentit ex eo ꝙ imutat a ſenſibili:ex hac aũt dña ſeqt ꝙ ſenſus cõparet ad ſſibilia cõia mediãtibꝰ ſenſibilibꝰ ꝓprijs:ſʒ itellectꝰ ecõtrario cõparat ad itelligibilia ꝓpria mediãtibus itelligibilibꝰ cõibꝰ.nam ſi ſenſus ex hoc ſentit:qꝛ imutat a ſenſibili cum ſenſibilia cõia nõ imutãt ſenſum niſi mediãtibꝰ ſenſibilibus ꝓprijs: ſenſus pͥmo ꝛ pͥncipalr ſentit ſenſibilia ꝓpria ꝛ mediãtibꝰ illis ſentit cõia:ſed itells:vt dcm̃ eſt:itelligit formãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ vel aliquã rõnẽ:ꝛ qꝛ rõ ꝛ ꝯceptus ſupioꝝ ꝛ cõium claudit ꝛ reſeruat in rõne:ꝛ in ꝯceptu iferioꝝ ꝛ pticulariũ vel ꝓprioꝝ:ratio cõmuniũ ꝛ ſupioꝝ poꝛ eſt rõne iferioꝝ ꝛ ꝓpoꝝ:quare ſi itellectꝰ itelligit formãdo ſibi rõnem ꝛ ꝯceptũ:ſicut ratio cõmuniũ poꝛ eſt rõne ꝓprioꝝ:ſic intellectꝰ pͥus fert in itelligibilia cõia ꝛ mediãtibus illis: fert in itelligibilia ꝓpria:ita ꝙ ſunt nobis nota ꝯfuſa magis:vt dr in p̃ phy.ꝛ hꝰ intelligibilia cõia ſe habẽt quaſi locus ianue in domo quẽ nullus ignorat:vt dicit cõmẽtatoꝛ 2º meta.dicamus g̃ ꝙ circa illud in qđ imediate fert potẽtia directe nõ cadit erroꝛ:ſʒ magis erroꝛ cadit circa illa in que fert mediate ꝛ ex ꝯñti.ꝓpter qđ apparet veram eſſe ſniam cõmẽtatoris:ꝙ ſenſus nõ errat circa ſenſibilia ꝓpa in que fert imediate:ſʒ magis errat circa ſenſibilia cõmunia in que fert mediãtibꝰ ſenſibilibꝰ ꝓprijs.iudicabimus .n.p ſenſum magnitudinẽ aliquã eẽ decẽ pedum que non erit octo pedũ:in hoc aũt maxime erramus p ſenſuʒ circa ſenſibilia cõia:vt circa hoc quãta ſit magnitudo:in itellectu aũt ecõtrario accidit.nã itells nõ errat circa itelligibilia cõia i que fert imediate:ſʒ magis errat circa itelligibilia ꝓpa in que fert mediãtibꝰ itelligibilibꝰ cõibꝰ. Eſt g̃ itẽtio phi dicere ꝙ ſentire.i.apphẽdere p ſenſum.nõ eſt ideʒ qđ itelligere.i.apprehẽdere per intellectũ:tum qꝛ nõ erramus circa ſenſibilia ꝓpria:erramus aũt circa intelligibilia ꝓpria:tum etiã qꝛ ſenſus ineſt oibus animalibꝰ:intelligere aũt non ineſt oibus:tũc ergo ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi ſentire.i.apprehendere per ſenſum non eſt idem qđ intelligere.i.qđ apphẽdere p itellectũ:itellectꝰ nõ ẽ ſenſus:qđ ꝓbare volebamus. ¶ Deiñ cum dicit.

¶ Fantaſia enim alterũ eſt ꝛ a ſenſu:ꝛ ab intellectu. Et hoc non fit ſine ſenſu:ꝛ ſine hac non eſt opinio. Com. 153.

¶ Oſtẽdit ꝙ intells non ſit ſenſus:qꝛ fantaſia que ſequit

ipſuȝ ſentire non eſt idem qȝ opinio que eſt ꝯñs ad itelligere. duo ḡ facit: qꝛ ꝑ oſtendit quō ſe hēat fantaſia ad ſenſum ⁊ ad itellectū: ⁊ ad opionē. 2° adducit rōnes oſtēdentes ꝙ nō eſt idē opio qȝ fantaſia ibi. (Oꝛ aūt nō eſt eadē) dicit ḡ ꝙ fantaſia. n. eſt ⁊ alteꝝ qd a ſenſu: ⁊ eſt qd alteruȝ ab itellectu: ⁊ etiā h. i. fantaſia: nō eſt ſine ſenſu: ⁊ ſine hoc. i. ſine fantaſia nō eſt opio. ¶ Notādū aūt ꝙ cū fantaſia ſit qdā mot⁹ fact⁹ a ſenſu nō eſt idē qȝ itellect⁹: qꝛ itellect⁹ nō eſt hꝫ mot⁹: nec etiā fantaſia eſt idē qȝ ſenſus: cum ſit mot⁹ fact⁹ a ſenſu. ¶ Aduertēdum tñ ꝙ lȝ fantaſia nō ſit ſenſus: tñ qꝛ eſt mot⁹ fact⁹ a ſenſu ſine ſenſu eſſe nō poteſt. ¶ Notādū ēt ꝙ ſine fantaſia nō eſt opio. nā niſi eſſet fantaſia: ⁊ niſi itelligerem⁹ cum fantaſmate non itelligerem⁹ cū diſcurſu: ſed ſimplici ituitu: ⁊ clare cognoſcerem⁹ qditates rerū: quare in nobis nō eēt ꝓpe opio: ſed ſcia. qb⁹ ḡ nō ieſt fantaſia: nec opio. Rurſus ex eo qȝ hēm⁹ fantaſiā alicuius rei: nō oȝ ꝙ illud ſit: ſed ſufficit ꝙ illud appeat nob eſſe: ſic etiā ex eo ꝙ hēmus opionē: nō oȝ ꝙ illud ſit: ſȝ ſufficit ꝙ illud videaꝛ nobis eē ſine fantaſia: ḡ non erit opio qꝛ niſi eēt fantaſia: per quā pōt nobis appere qȝ nō eſt: nō eēt opio per quam poſſet cōtingere ꝙ nobis videatur qȝ non eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Oꝛ aūt non eſt eadē fantaſia ⁊ opinio: manifeſtum eſt: hec quidē enim paſſio in nobis eſt: cū volumus. Preoculis enim eſt facere ſicut in recordatiuis poſiti idolū ſunt faciētes. Opinari autem non in nobis eſt: neceſſe enim falſum: aut verum dicere.

¶ Adducit rōnes oſtēdētes ꝙ opinio nō ſit fantaſia: circa qȝ duo facit ꝭm ꝙ duas rōnes adducit. 2° ibi. (Amplius aūt) dicit ḡ: ꝙ aūt nō eadē eſt fantaſia ⁊ opio: manifeſtū eſt: ꝙ hec qdē. i. fantaſia. eſt paſſio in nob. i. i ꝑtāte noſtra. eſt. n. cū volumus ꝑ oculis. i. ſtatim facere. i. formare nob fantaſiā. poſſumus. n. formare nobis ꝑ fantaſiā mōtē aureum vel eneum: ac ſi eſſet ante oculos noſtros ſicut poſiti in recordatiuis. i. ſicut hoīes cum volūt recordari ſunt faciētes. i. formantes ſibi idolū ⁊ fantaſiā de reb⁹ ꝑteritis ſicut volūt. fantaſiari ḡ eſt in ꝑtāte nr̄a. opinari aūt nō eſt in nobis. i. in ꝑtāte nr̄a: qꝛ neče eſt falſum: aut verū dicere. i. neceſſe eſt hr̄e rōnē falſum aut veꝝ dicētē ſi debeamus aliqd opiari. ¶ Notādū aūt ꝙ rō que facit nos opinari lȝ poſſit eſſe vā ⁊ falſa: tñ ſemꝑ oȝ ꝙ credaꝛ eſſe vā: ⁊ qꝛ nō ē in ꝑtāte nr̄a ſemꝑ hr̄e talē rōnē: nō eſt in ꝑtāte nr̄a opinari cū volumus: tūc ḡ ſupplēda eſt rō: ꝙ ſi fantaſiari qȝ eſt in ꝑtāte nr̄a: nō eſt idē qȝ opinari: qꝛ illō nō eſt in ꝑtāte nr̄a: fantaſia nō eſt opinio. ¶ Deinde cum dicit.

Com. **¶ Amplius autem cum opinamur difficile ali**
.154. **quod: aut terribile ſtatim cōpatimur. Simil'r aūt eſt ⁊ ſi cōfidendū: ꝭm fantaſiā aūt ſil'r non habemus: ſicut ſi eſſemus ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ confidentia.**

¶ Adducit ſecūdā rōnē: circa qȝ tria facit: qꝛ ꝑ adducit hꝫ rōnē. 2° excuſat ſe ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis acceptionib⁹ itellect⁹ nō ſpectat ad pn̄s negociū. 3° epilogat circa determinata. 2° ibi (Sūt aūt ipſius) 3° ibi (De eo aūt) dicit ḡ ꝙ amplius aūt cū opinamur aliqd difficile: aut terribile ſtatim cōpatimur. i. ſtatim ſequiꝛ paſſio: ⁊ timor in appetitu: ſil'r aūt eſt: ⁊ ſi opinamur aliqd ꝯfidendū ſtatim ſeqtur ſpes in appetitu. ꝭȝ fantaſiā aūt ſil'r nos hēmus: ſic ſi eſſem⁹ ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ ꝯfidētia: qꝛ ad tale fanta^a. nō oȝ ꝙ ſequaꝛ paſſio aut ſpes in appetitu.

Dubitaret forte aliqs: qꝛe ad nr̄m imaginari nō oȝ ꝙ ſequaꝛ paſſio in appetitu: ſed ad nr̄m opinari: qꝛ ad nr̄m opinari ſeqꝛ ſpes: vt fuga: ad nr̄m vo imaginari nō. ¶ Dōȝ ꝙ lȝ res ſint cognite vt ſunt in nobis: ſunt tñ volite ⁊ appetunꝛ vt ſunt in ſeipſis: ⁊ qꝛ ea que opinamur credim⁹ in re ſic eē: ea aūt que imaginamur: nō oȝ ꝙ credamus in re ſic eē: ſȝ ꝑ imaginationē apparent nobis ſilitudines reꝝ: ſic in picturis nō apparent nob ipſe res: ſȝ reꝝ ſilitudines. ide eſt ḡ ꝙ ꝭm opinionē moueꝛ appetit⁹: ñ aūt oȝ ꝙ moueaꝛ ꝭȝ appheſionē imaginatiuā vel ꝭm fantaſiā. Tūc ḡ ſupplēda eſt rō phi: ꝙ ſi fantaſia que eſt ꝯñs ad ſentire non eſt opinio que eſt ꝯñs ad intelligere: intellectus non ē ſenſus: qȝ ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sūt autem ⁊ ipſi⁹ acceptionis differētie ſciētia ⁊ opio ⁊ prudētia: ⁊ cōtraria hoꝝ de quorum differētia altera ſit ratio.

¶ Ait ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis dr̄ijs ⁊ de iſtis acceptionib⁹ itell's nō ſpectat ad hūc libꝝ: ſed ad 6^m ethy. iō ait ꝙ ſunt aūt dr̄ie ipſi⁹ acceptōis itell's ſcia: ⁊ opio: ⁊ prudentia: ⁊ ꝯria hoꝝ de quoꝝ differentia ſit altera rō. i. refueꝛ ad 6^m libꝝ ethycoꝝ. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ De eo aūt qȝ eſt intelligere: qm̄ alterum eſt Cō. 155.
ab eo qȝ eſt ſentire: huius autẽ aliud fantaſia eſſe videꝛ: aliud opinio. De fantaſia determinantes ſic: ⁊ de altero dicendū eſt.

¶ Epilogat circa determinata: ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. d. de eo aūt qȝ eſt itelligere dcm̄ eſt: qm̄ alteꝝ eſt ab eo qȝ ē ſentire: ⁊ ſubdit ꝙ hꝫ aūt. i. ſeqñs itell'm ⁊ ſenſuȝ: aliō vr̄ eſſe fantaſia: vt ſeqñs ſenſuȝ: aliō opio vt ſeqñs itell'm: ⁊ addit ꝙ determinātes de fantaſia: ſic. i. hoc mō: dicendū eſt ⁊ de altero. i. de itellectu in quo ꝯtinuat ſe ad dicēda: qꝛ h mō ꝓſequeꝛ: qm̄ ꝑ⁹ determiabit de fanta^a: ⁊ poſtea de itell'u.

Si igitur fantaſia eſt ꝭm quam fantaſma aliquod nobis fieri dicimus: ⁊ ſi non aliquod ꝭm metaphoram dicimus: vna quedam potentia eſt harū aut habit⁹ ꝭm quē diſcernimus: aut veruȝ: aut falſum dicim⁹: huiuſmodi aūt ſunt ſenſus: opinio: ſcientia ⁊ intellectus.

¶ Poſtq̄ phs ſepauit ſ'uȝ ab itell'u. In pte iſta ſepat fātaſiā ab itell'u: ſepando aūt fātaſiā ab itell'u gr̄a h⁹ ſepat fantaſiā ab oīb⁹ alijs: circa qȝ tria fac: qꝛ ꝑ enumerat q̄tuoꝛ q̄ vr̄ eē fantaſia: ⁊ cū qb⁹ fantaſia vr̄ hr̄e aliq̄lē ꝯueniētiaȝ. 2° oñdit ꝙ nullū hoꝝ eſt fantaſia. 3° iueſtigat ⁊ ingrit quō hēat eē fantaſia: ⁊ qd ſit fantaſia. 2° ibi. (Oꝛ qdē igr) 3° ibi (Sȝ qm̄ eſt moto h) dic ḡ: ſi igr eſt fantaſia ꝭȝ quā aliqȝ fātaſma. i. aliq̄ appitionē: ⁊ aliqȝ idolū dicim⁹ nob fieri: ⁊ ſi fanta^a nō dicimus qȝ ſit aliqd ꝭm metaphorā. i. ſi fantaſia nō accipiꝛ metaphorice: ſȝ ꝓpe eſt vna qdā po^a harū potētiaꝝ: aut eſt vn⁹ hit⁹ ꝭm quā potētiā vel ꝭm quē hitu diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuȝ. dicim⁹ aūt ꝙ hꝫ ſunt ſ'us opio: ſcia: ⁊ itell's. ¶ Notādū aūt ꝙ oīs illa v̄t⁹ ꝑ quā apparent nob aliq̄ eſt v̄t⁹ ꝑ quā diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuȝ: fātaſia āt ſi accipiaꝛ ꝓpe: cū dicaꝛ a phanos qȝ ē appitio: ē v̄t⁹ ꝑ quā nob appent fantaſmata ⁊ idola: oȝ ꝙ fātaſia ſit aliq̄ v̄t⁹ ꝑ quā diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuȝ: ⁊ qꝛ veꝝ aut falſum diſcernim⁹ ꝑ h q̄tuoꝛ. videlȝ ꝑ ſenſum opionē ſciaȝ ⁊ itellectū: ideo videꝛ fantaſia eſſe aliqȝ iſtoꝝ q̄tuoꝛ.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ ꝙ phs male h diſtiguat itell'ȝ a ſcia. nā acciñs nō faċ nūeꝝ cū ꝓpo ſubo. cū ḡ ſcia hēat eē in itell'u tanq̄ i ſubo nō ꝓpe ponit in nūeꝝ cū ſubo ipō: qꝛe nō oȝ diuidi ꝯ ipm. ¶ Dōȝ ꝙ vt ſupra tetigim⁹ qm̄ po^a ferꝛ in aliq̄ ime

diate: ⁊ in aliq̄ mediate. illud in qḋ fert̄ imediate ſortitur nomē potētie: illud vō in qḋ fert̄ mediate nō ſortit̄ nomē po^e: ſ; h; aliqḋ ſpāle nomē: vt q̄ȝ volūtas fert̄ in finē imediate ipē mot⁹ in finē dr̄ voluntas. mot⁹ vō in ea q̄ ſunt ad finē ſortit̄ ſpāle nom̄ ⁊ vocat̄ electio: iō dr̄ 3° ethy. ꝙ voluntas eſt finis: electio vō eoꝝ q̄ ſunt ad finē: ſic q̄ȝ itell's imediate fert̄ in p̄n^a mediate vō fert̄ in ꝯnes hitualis cognitio p̄ncipioꝝ ſortit̄ nomē potētie: ⁊ vocat̄ itell's: ſ; habitualis cognitio ꝯnū ſortit̄ ſpāle nomē: ⁊ vocat̄ ſcia. itell's ḡ i hoc loco nō accipit̄ pro ipſa po^a itellectiua: ſ; pro ipā hituali cognitione p̄ncipioꝝ: ⁊ q̄ȝ habit⁹ p̄ncipioꝝ eſt diſtict⁹ ab habitu ꝯnū: recte itell's diuidit̄ ꝯ ſciam: ꝙ aūt debeat ſic intelligi: p; p Cōmē. q ait: ꝙ p itell'm itelligit ppōnes: p ſciaȝ vō illud qḋ puenit ab eis: ppōnes. n. pprie vocant̄ p̄miſſe vel p̄ncipia. dr̄. n. ppō q̄ſi pro alio poſitio: hȝ aūt ſūt p̄miſſe que ponunt̄ p alio: vt pro ꝯne: ea aūt q̄ ſequunt̄ ex ipſis ſunt ꝯnes. intell's ḡ q accipit̄ penes ppōnes accipit̄ penes p̄ncipia ⁊ eſt hit⁹ p̄ncipioꝝ. ſcia vō q̄ accipit̄ penes ea q̄ ſequunt̄ ex eis: accipit̄ penes ꝯnes: ⁊ eſt habit⁹ ꝯnū: ex h̄ āt pōt apparere mēs ph̄i: cū ait ꝙ fanta^a accepta ꝑpe vr̄ eſſe aliq̄ po^a: aut aliqs hit⁹ de nūero illoꝝ q̄tuor: fec̄. n. mentionē d po^a ⁊ hitu: q̄ȝ iter illa q̄tuor aliqd ꝯnumerat̄ qḋ ē po^a: vt ſenſus: aliqd vō qḋ eſt hit⁹ vt ſcia ⁊ itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̄ȝ cū ph̄s nō accipiat hic itell'm p po^a: ſ; itell'm ſciam ⁊ opionē accipiat p hīs q̄ h̄nt eſſe in po^a intellectiua vr̄ ꝙ fuerit iſufficiēs: q̄ȝ multi alij hit⁹ ab iſtis h̄nt eē in intellectiua po^a, nā i itellectu eſt prudētia: ſapia: ⁊ plura alia q̄ enūerare nō expedit. q̄re ſi ſepat ph̄s fantaſiā ab itell'u: ſcia ⁊ opione: debuit eā ſepare a ſapia: prudētia: ⁊ ab alijs hitib⁹ intellectualib⁹. ℭ Dicēdū ꝙ ſ̄m quoſdā: iō ph̄s facit mētionē de hīs: ⁊ nō de alijs habitib⁹ itellectualib⁹: q̄ȝ ſuo tpe nōdū erāt ſciti illi alij hit⁹: ſ; ipē poſtea in 6° ethy. vbi determinat de habitib⁹ itellectualib⁹: fac̄ ex eis ſpāle capl'm. poſſum⁹ tn̄ al'r dicere. nā oēs habit⁹ itellectuales: ⁊ oēs acceptōes: vl' oēs ſ̄rie eoꝝ que ſunt in intellectu aliq̄ mō dant̄ itelligi p hec tria. v;. p intell'm: ſciaȝ: ⁊ opionē. nā ois cognitio intell's vel eſt dubia: vel eſt certa. ſi eſt dubia dat̄ intelligi p opionē. ſi aūt ſit certa vel erit de p̄ncipijs: ⁊ tūc dat̄ intelligi p itellectū: vel eſt de ꝯnib⁹: ⁊ tūc dat̄ intelligi p ſciam: ꝙ aūt ſit tāta diuerſitas hituū intellectualiū eſt q̄ȝ tā reſpectu p̄ncipioꝝ q̄̄ ēt ꝯnū: p̄nt accipi diuerſi habit⁹: q̄ȝ diuerſa ſunt gn̄a p̄ncipioꝝ: q̄ȝ q̄dā ſūt p̄ncipia agibiliū: q̄dā ſpeculabiliū: ſic ⁊ ꝯnū q̄dā ſūt de factibilib⁹ q̄dā de agibilib⁹ q̄dā de ſpeculabilib⁹. ſ; h̄ ḡ ex pte itell's erit ars q̄ eſt recta rō factibiliū: ⁊ prudētia q̄ eſt recta ratio agibiliū: ⁊ ſcia q̄ pōt dici recta rō ſpeculabiliū: ſic ḡ diuerſificādo p̄ncipia ⁊ ꝯnes: multo plura ſe tenēt ex pte itell's q̄̄ h̄ enumerent̄: ſ; tn̄ oia illa aliq̄ mō dant̄ intelligi p illa: q̄ȝ ois certa cognitio p̄ncipioꝝ dat̄ itelligi per intell'm. ois certa cognitio ꝯnū dat̄ intelligi p ſcia;. ois cognitio itell'iua ſi ſit dubia dat̄ intelligi per opinionē.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̄re maxime de his q̄tuor. v;. de intell'u: ſcia: opinione: ⁊ ſenſu mētionē fecit. ℭ Dōȝ ꝙ vt cōiter ponit̄ he q̄tuor v̄tutes cognitiue potiſſime note erāt apud antiq̄s: ⁊ h̄ ppter opinionē platonis q reduxit h̄ q̄tuor ad nūeros. nā intell'ȝ dixit h̄re rōnē vni⁹: ſciaȝ duoꝝ: opinionē; vō triū: ſenſum vō q̄tuor: qḋ quomodo ſit in p̄mo libro declarari h;: vbi h̄ poſitio recitat̄. ℭ Deinde cum dicit.

Cō. 156. ℭ **Quod quidem igit̄ non ſit ſenſus: manifeſtū ex his eſt. Senſus quidem enim aut potentia: aut actus eſt: vt viſus: ⁊ viſio: fantaſiatur aūt aliqd ⁊ nullo hoꝝ exiſte: vt que in ſomnijs.**

ℭ Poſtq̄̄ enūerauit illa q̄tuor q̄ qs forte crederet fātaſiā eē. mō in pte iſta oñdit ꝙ nulluȝ illoꝝ eſt fanta^a. circa qḋ tria facit: q̄ȝ p̄ oñdit ꝙ fanta^a nō eſt ſenſus. 2° ꝙ nō eſt itellect⁹: nec ſcia. 3° pbat ꝙ nō ſit opinio. 2ª ibi. ℭ At vō neq̄. 3ª ibi. ℭ Relīq̄ ḡ. circa p̄mū. 5. facit ſ̄m ꝙ q̄nq̄ rōnes adducit. 2ª ibi. ℭ Poſtea ſ̄m potētiā 3ª ibi. ℭ Si vō ei. 4ª ibi ℭ Poſtea hi q̄dē 5ª ibi. ℭ Ampli⁹ āt dicit ḡ: ꝙ q̄dē igit fantaſia nō ſit ſenſus: manifeſtū eſt ex hīs: q̄ȝ ſenſus q̄dē aut eſt po^a: aut act⁹: vt viſus. i. vt⁹ viſiua noiat ſenſuȝ i po^a: ⁊ viſio. i. act⁹ vidēdi noiat ſenſum in actu: fantaſiat̄ aūt aliqs nullo hoꝝ exiſte vt appet in fanta^a q̄ eſt in ſomnis. ℭ Notandū rōne ph̄i in h̄ ꝯſiſtere ꝙ p fantaſiā apparēt nob̄ aliqua in ſomnis: ſ; nec p ſenſum in actu: nec p ſenſum in po^a apparēt nob̄ aliq̄ in ſomnis. ḡ fantaſia nō eſt ſenſus i actu nec in po^a. ℭ Notādū ēt ꝙ p ſenſum in actu nihil appet nobis in ſomnis: q̄ȝ ſenſus nō ſunt in actu ſuo dum dormimus. immo nobis dormientibus ligant̄ organa ſenſitiua ⁊ ligantur ſenſus noſtri: nec etiam per ſenſum in potentia apparent nobis aliq̄ in ſomnis: q̄ȝ ſenſus in po^a ſ̄m ꝙ hȝ ē nihil nob̄ rep̄ntat. ℭ Non^m ēt ꝙ ſi fan^a accipiat̄ ꝑpe: nec ē ſ̄ſus: nec opio: nec aliqd illoꝝ 4^{or}: l; forte hēat aliq̄ ꝯuenientiā cū eis: ⁊ videat̄ eē aliqd illoꝝ 4^{or}. tn̄ ſi accipet̄ fan^a meta^{ce} ⁊ large. p oī illa po^a vl' oī illo hitu p quē appet aliqd nobis: ois cognitio nr̄a eſt aliquo mō fantaſia. q̄ȝ p oēm talē cognitionē nob̄ ſp̄ appet aliqd ⁊ inoteſcit. Dein̄ cū dicit

ℭ **Poſtea ſcd̄m potentiam ſenſus quide; ſemp adeſt viuētib⁹: ⁊ non orbatis: fantaſia aūt n̄.**

ℭ Adduc̄ 2^{am} rōnē. d. ꝙ ſ̄ſus q̄dē ſ; po^{am} ſp̄ adeſt viuētib⁹ ⁊ nō orbatis. i. n̄ p̄uatis illo ſ̄ſu: nā q̄̄diu hō n̄ p̄uat̄ ſ̄ſu viſus tādiu ieſt ei po^a viſiua: viuētib⁹ ḡ ſp̄ ieſt ſ̄ſus i po^a fantaſia āt n̄ ieſt. ſp̄ ḡ nō ē idē ſ̄ſus qḋ fan^a. ℭ Non^m āt ꝙ he. v. rōnes pbātes fātaſiā n̄ eē ſ̄ſū n̄ eodē mō h̄ ꝯcludūt. nā p^a pbauit ꝙ fan^a nō erat ſ̄ſus i actu: nec in po^a. h̄ aūt pbat ꝙ fan^a in actu n̄ ē idē ꝙ ſ̄ſus i po^a: q̄ȝ fan^a i actu n̄ ſp̄ ieſt aialibus: ſ; ſ̄ſus i po^a ieſt ſp̄ eis: niſi forte p̄uarent̄ vl' orbarent̄ illo ſ̄ſu: veꝝ q̄ȝ nō orbari p̄nt oī ſ̄ſu: q̄ȝ q̄̄diu viuūt tādiu ieſt eis ſ̄ſus tact⁹: ḡ ſp̄ ieſt aialib⁹ q̄̄diu viuūt aliqs ſ̄ſus in po^a ⁊ n̄ ſp̄ ieſt eis fan^a i actu. ḡ n̄ ē idē h̄ qḋ illḋ. Dein̄ cū dic̄.

ℭ **Si vō ei qḋ actu idē: oib⁹ vtiq̄ ꝯtingeret beſtijs fantaſiā ineſſe. Videt̄ aūt nō beſtijs vt formice: aut api: aut vermi.**

ℭ Adduc̄ ad h̄ 3^{am} rōnē oñs ꝙ fan^a nō ē idē qḋ ſ̄ſus in actu. d. ſi vō ſup. fan^a eēt idē ei qḋ ē i actu. i. eēt idē ꝙ ſ̄ſus i actu ꝯtigeret vtiq̄ oib⁹ beſtijs ieſſe fan^{am}. q̄ȝ oib⁹ beſtijs ꝯtigit aliq̄n ieſſe ſ̄ſuȝ i actu: ſ; vr̄ ſupple fan^a n̄ ineſſe oib⁹ beſtijs vt formice: aut api: aut v̄mi. ℭ Non^m āt ꝙ l; hec rō adducat̄ ad pbādū ꝙ fan^a n̄ ſit ſ̄ſus in actu. arguit tn̄ ꝙ nec ſit ſ̄ſus i actu: nec i po^a: q̄ȝ ſi fanta^a n̄ ieſt oib⁹ beſtijs. q̄ȝ n̄ ieſt aialib⁹ ipfectis: vt api: v̄mi: ⁊ formice: ſ̄ſus āt i actu ⁊ i po^a ſ̄ſitiua ieſt oibus beſtijs. ergo nullū hoꝝ eſt fanta^a.

Dubitaret forte aliqs: q̄ȝ vr̄ ph̄s iplicare opp^m in adiecto: q̄ȝ ait ꝙ n̄ oib⁹ aialib⁹ ieſt fan^a ſic ſ̄ſus. cū. n. fan^a ſit mot⁹ fact⁹ a ſ̄ſu: n̄ vr̄ poſſe ꝙ aliqb⁹ aialib⁹ iſit ſ̄ſus qb⁹ n̄ iſit fan^a. ℞. ſupra p̄n^m ſcd̄i. volebat ph̄s ꝙ qb⁹ ſ̄ſus ieſt: ieſt fā. ⁊ appetit⁹. ℭ Dōȝ ꝙ vt cōiter pōit̄ fā^a ē 2^x. ꝯteriata ⁊ ideteriata: ideteriata q̄dē ē mot⁹ fact⁹ a ſ̄ſu: ⁊ ineſt oib⁹ qb⁹ ieſt ſ̄ſus: ſ; fan^a determiata nō ieſt niſi aialibus pfectis: ppter qḋ multis aialib⁹ ineſt ſenſus qb⁹ non ineſt talis fantaſia: argumēta aūt pcedebāt vijs ſuis.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̄ȝ ⁊ ſi de v̄me: poſſumus ſuſtiere ꝙ n̄ hēat fan^{am} ꝯtermiatā de formica tn̄ ⁊ ape q̄ vīr agere opa prudētie: ⁊ i eſtate vīr ꝯgregare grana pp hyemē: vt vr̄ n̄ poſſum⁹ ſuſtiere ꝙ nō hēant fan^{am} determiatā: ad h̄ āt rñdēt aliq dicētes ꝙ formica ⁊ apis agūt ex q̄dā iclīatōe nāli: n̄ ꝙ ex imagiatōe futuri aliqd faciāt, vñ̄ vt dnt n̄ fātaſiāt̄. niſi q̄n mouet̄: ⁊ du

mouet̄ a ſſibili exteriori: ⁊ qꝛ ſic fātaſiari ē hr̄e fā. indeterminatā. iō vt aiunt talia aīalia īdetermiatā hn̄t fantaſiā: ſꝫ hec nō vr̄r ſufficere: qꝛ agere ex īclinatōe nāli ⁊ ex īſtinctu nature oībꝰ ꝯuenit beſtijs: ſꝫ qꝛ oēs beſtie nō directe dn̄ant̄ ſuis actibꝰ: ſꝫ magis agunt̄ ꝙ̄ agāt. ſequūt̄ .n. ī ſuis opibꝰ īclinatōeꝫ factā a diuerſitate celeſtis motꝰ vel īclinatōeꝫ factā ab īſtinctu nāe: ſꝫ ꝑ tāto dr̄ vna beſtia ⁊ vnū irrōnale aīal hr̄e fantaſiaꝫ deteriatā ⁊ nō aliud: qꝛ aliqbꝰ aīalibꝰ abeūtibus ſenſibilibꝰ fiūt fantaſmata. ⁊ pn̄t imaginari nō pn̄te ſenſibili. alijs vō nō fit fātaſia niſi cū actu mouent̄ ab exteriori ſenſibili: ita ꝙ in eis fantaſia nō eſt determiata ⁊ diſticta: ſꝫ ſolū ē motꝰ factꝰ a ſenſu. cū ḡ api īſit memoria ꝑ quā reuertit̄ ad locū vbi fabricare īcepat: ⁊ cū formice īſit memoria ꝑ quā reuertit̄ ad foueā vbi īcepat ꝯgregare frumētū cū memoria ſit abſentiū ⁊ ꝓteritoꝝ poterūt h̄ imagiari ⁊ fantaſiari abſentibꝰ ſenſibilibꝰ: q̄re vr̄r hr̄e determiatā fantaſiā: ⁊ ꝓꝑ h̄ ꝯmē. hanc difficultatem vr̄ alr̄ euadere dicēs: ꝙ n̄ curat ph̄s de exēplis. nā in libꝰ ꝓoꝝ ponit̄ ꝙ exēpla ponimus nō vt ita ſint: ſꝫ vt ſentiat q̄ diſcit. poſſumꝰ tn̄ aliter dr̄e ꝙ apes ⁊ formice n̄ hn̄t ſimpl̄r fantaſiā determiatā. nā hr̄e fantaſiā determiatā tūc ꝓꝑe ꝯuenit qn̄ nec pn̄tibꝰ ſenſibilibꝰ nec pn̄tibꝰ eis q̄ directe ordinant̄ ad ſenſibilia illa poſſumꝰ imagiari ⁊ fantaſiari de ſenſibilibꝰ illis. apes ḡ ſi hn̄t fātaſiā de loco vbi fabricare īcepunt: ſꝫ ille locꝰ ſit abſens: tn̄ hāc fātaſiā hn̄t dū ſūt in ꝯtiuo exercitio: ⁊ dū ſūt pn̄tia ſenſibilia illa q̄ ordinant̄ ad hꝫ fabricā: ſꝫ ſi poſita ex̄ exercitiuꝫ ⁊ extn̄tia ex̄ locū fabrice abſq̄ imutatōe facta a fabrica vel ab exteriori exercitio qḋ ordiat̄ ad fabricā īcipent ḋ fabrica hr̄e memoriā: ⁊ imagiarent̄ ⁊ fantaſiarent̄ q̄liter deberēt fabricare: nō poſſꝫ h̄ eis ꝯtigere niſi hērent determiatā fantaſiā: ⁊ qꝛ h̄ nō īeſt apibꝰ nec formicis: nō dr̄r hr̄e fantaſiaꝫ determiatā: ſꝫ īdetermiatā. ¶ Deide cū dicit.

¶ Poſtea hi quidem veri ſemper: fantaſie autem plures falſe.

¶ Adducit ad h̄ 4am rōneꝫ. d. ꝙ hi q̄dē .ſ. ſenſus: circa ꝓpriū obꝫ ſemꝑ ſunt veri. fantaſie aūt vt pl̄ies ſunt falſe. ḡ fantaſia nō ē idē qḋ ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt non dicimus cū opemur: certe eſt circa ſenſibile: qm̄ videt̄ hoc nobis homo. Sed magis cū nō manifeſte ſentimus: tunc ⁊ aut verus: aut falſus. Et ꝙ quidē diximus apparent ⁊ dormiētibus viſiones.

¶ Adducit ad h̄ idē 5am rōnē. d. Amp. āt cū ꝑ ſenſum opemur. certe circa aliqḋ ſenſibile nō dicimus: qm̄ hoc ſenſibile vr̄ nobis hō: ſꝫ magis h̄ dicimus cū a remotis vel in tenebris nō māifeſte ſentimus: tūc aut eſt verꝰ aut falſus ſenſus: ſꝫ ſup. cū māifeſte fantaſiamur nō dicimus ſic eē: ſꝫ ſic appere. iō ſeq̄t̄ ⁊ qḋ q̄dē diximus. i. ⁊ vt q̄dē diximus vel ⁊ ſic q̄dē diximus appent ⁊ dormiētibꝰ viſiōes ⁊ fantaſie: ⁊ tūc certū ē ꝙ fantaſiant̄: ſꝫ nō ē certuꝫ ſic eē: ſꝫ ſic appere. ¶ Nōnm āt viꝫ rōnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere: qꝛ qn̄ certe ſentimus certe poſſumꝰ dr̄e ſic eē: nō ſolū ſic appere: ſꝫ in ſōnis certū ē ꝙ fantaſiamur ⁊ nō poſſumꝰ certe dr̄e ſic eē: ſꝫ ſic appere. ḡ fantaſia nō ē idē qḋ ſenſus. ¶ Nōnm ēt eſt ꝙ lꝫ ſenſus circa ꝓpriū ſenſibile: ⁊ vt ē ī debita diſtātia ⁊ vt ꝯcurrit ibi debitū lumē: nō decipiat̄: ſꝫ ſemꝑ ſit verꝰ: tn̄ circa n̄ ꝓpriū ſenſibile vt circa ſenſibile ꝑ accn̄s vt circa hoieꝫ vel caprā: ⁊ maxīe ſi ſit in nimis remota diſtātia vel ſi ſit in tenebris nō ſemꝑ ē verꝰ: ſꝫ aliqn̄ eſt verꝰ aliqn̄ falſus: ⁊ tūc nō ſentimus certe: ſꝫ dubitamꝰ de ſenſibili ⁊ dubitādo de eo nō dicimus certe illud eſſe hoiem aut capram: ſed ſub dubio loquimur ꝙ videt̄ nobis homo vel capra. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero neq̄ ſemper vera dicentium: neq̄ Cō.157
vna erit vt ſciētia: aut intellectus: eſt enim fantaſia ⁊ vera ⁊ falſa.

¶ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē ītell̄us nec ſcia: ⁊ qꝛ planū ē eā n̄ eē nec ſciam nec ītll̄m. iō breuiter de h̄ ſe expedit. d. at vō ſup. fantaſia neq̄ erit vna v̄tus vel vnꝰ hitus de numero ſemꝑ dicētiū v̄a: vt nō erit ſcia aut ītell̄us: qꝛ fantaſia eſt f̄ſa. i. pōt eē f̄ſa. eſt ḡ vis rōnis. ſcia ⁊ ītll̄us ſunt ſemꝑ v̄a. fantaſia pōt eē f̄ſa ⁊ v̄a. ḡ ⁊c̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Relinquit̄ igit̄ videre ſi opinio ſit. Fit enim ⁊ opinio vera ⁊ falſa: ſed opinioni q̄dem inheret fides. Nō enim contingit opinantē de quibus videtur non credere. Beſtiaꝝ autem nulli ineſt fides: fantaſia autem multis.

¶ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō ſit opio. ⁊ qꝛ h̄ vr̄ magis dubiū. iō circa hoc magis inſiſtit: circa qḋ duo facit: qꝛ p̄mo oſtēdit ꝙ fantaſia nō eſt opio ſimpl̄r ſumpta. 2° declarat ꝙ nō eſt aliqd cōpoſitū ex opiniōe ⁊ ſenſu ibi. (Manifeſtū ergo qm̄) circa p̄mū duo facit ſm̄ ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓpoſitū. 2ª ibi (Amplꝰ. ſi. n.) ꝯtinuet̄ aūt ſic. oñſuꝫ eſt ꝙ fantaſia nec ē ſenſus: nec ſcia nec ītll̄us. relinq̄t̄ igit̄ videre ſi ſit opinio. hꝫ. n. fantaſia ꝯuenientiā cū opione: qꝛ ſit opio v̄a vel f̄ſa ſicut ſup. ⁊ fantaſia: ſꝫ opioni q̄dē inheret fides: qꝛ nō ꝯtingit opinātē nō credere ea de qbꝰ videtur opinari. beſtiaꝝ aūt nulli īeſt fides: multis āt beſtijs īeſt fantaſia: tūc ḡ ſupplēda eſt rō ꝙ ſi opio nulli ineſt cui nō īeſt fides: fantaſia aūt multis aīalibꝰ īeſt cui nō ineſt fides. ḡ hoc nō eſt illud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplꝰ ſi oēm opionē ꝯſequat̄ fides: fidem aūt ſuaſum eē: ſuaſionē aūt rō. Beſtiaꝝ aūt quibuſdā fantaſia ineſt q̄dem: rō vero nō.

¶ Adducit 2am rōnē. d. ꝙ amp. ſi oēꝫ opionē ſeq̄t̄ fides. fidē āt ſeq̄t̄ ſuaſuꝫ. i. ꝑſuaſuꝫ eē ſuaſionē āt ſeq̄t̄ rō beſtiaꝝ aūt q̄buſdā fantaſia q̄dē īeſt. illud vō. i. rō n̄ īeſt alicui beſtiaꝝ. ḡ fantaſia nō ē opio. ¶ Nōnm āt ꝙ nullꝰ opiat̄ aliqd niſi ꝑ aliq̄ rōnē ꝑſuadeat̄ ſibi: q̄r ſit illud: ⁊ qꝛ ad ꝑſuaſuꝫ eē ſeq̄t̄ ꝙ qs credat ⁊ ꝙ adhibeat fidē ei qḋ ē ei ꝑſuaſuꝫ: opio nō ē ſine fide ⁊ rōne. ḡ ſic p̄ma rō ꝓbat fātaſiā n̄ eē opionē: qꝛ multis īeſt fantaſia: qbꝰ nō ineſt fides: ita h̄ rō ꝓbat fātaſiā n̄ eē opionē: qꝛ opio nō ē ſine rōne ⁊ multis īeſt fantaª qbꝰ n̄ īeſt rō. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Manifeſtum eſt igit̄ qm̄ neq̄ opinio cū ſen- Cō.158
ſu: neq̄ per ſenſum: neq̄ copulatio opionis ⁊ ſenſus erit fantaſia ꝓpter hoc.

¶ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē aliqd ꝯpoſitū ex opione ⁊ ſenſu: circa qḋ tria fac̄: qꝛ p̊ oñdit quot modis pōt ītelligi ꝙ fantaſia ſit qd ꝯpoſitū ex opione ⁊ ſenſu. 2° decl̄at quō ꝓbabiliori mō pōt h̄ poni. 3° ꝓbat ꝙ īpoſſe ſit fātaſiā eē aliqd ſic ꝯpoſitū ex ſenſu ⁊ opione. 2ª ibi (Et manifeſtū) 3ª ibi. (Appent āt) dic̄ ḡ ꝙ māifeſtū ē ꝙ ꝓꝑ h̄. i. ꝓꝑ ea q̄ dicent̄ fātaſia neq̄ erit opio cū ſenſu: neq̄ opio ꝑ ſenſuꝫ: neq̄ copulatio opionis cū ſenſu. ¶ Nōnꝰ āt ꝙ tribꝰ modis pōt ītll̄i ꝙ fātaſia ſit ꝯpoſita ex opione ⁊ ſenſu. p̊ ꝙ ſit opio cū ſenſu. i. ꝙ ſit opio eēntial̄r ⁊ hēat ſenſū ānexū. 2° h̄ pōt intelligi ꝙ ſit opio ꝑ ſenſū. i. ꝙ ſit ſenſus eēntial̄r: ⁊ hēat opinionē ānexā. 3° mō pōt ītelligi ꝙ ſit copl̄o opionis ⁊ ſēſus. i. ꝙ ſit vtrūq̄ eēntial̄r: ſꝫ neutꝝ iſtoꝝ ē poſſe eſſe fantaſiā eēntial̄r. fātaſia ḡ nec ē opio cāta a ſenſu nec ē ſenſus cātꝰ ex opione: nec ē eēntial̄r opio ⁊ ſenſus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Et manifeſtū ē: ꝙ nō alia q̄dā ē opio: ſꝫ illa q̄ q̄dē ē cuiꝰ ē ⁊ ſenſus. Dico āt ex albi opione ⁊ ſenſu: copulatio fantaſia ē. Nō. n. ex opinione

qđ albi eſt: ex ſenſu aũt boni. Apparere igit̃ eſt opinari qđ quidẽ ſentitur nõ ſm accidens.

¶ Poſtq̃ enũerauit modos qbꝰ põt itelligi q̃ fantaſia ſit ꝯpoſita ex opione ⁊ ſenſu h̃ oñdit quõ ꝓbabiliori mõ poſſit h̃ poni dicẽs: ⁊ manifeſtũ ẽ q̃ fantaſia nõ eſt alia q̃dã opinio ab ea cuius eſt ſenſus: ſed illa que eſt quidẽ cuius eſt ⁊ ſenſus: dico aũt q̃ ſi fantaſia eſt complexa ex opinione ⁊ ſenſu: ⁊ ſenſu erit ex opinione albi ⁊ ex ſenſu albi. nõ eniz ẽ ex opione qđ ẽ albi: ex ſenſu aũt boni. iõ cõcludit q̃ appʒ igr̃ ſup. fantaſiã eẽ opiari illud qđ nõ ſentit̃ ſm accidẽs. naz ſi aliq̃ opio ꝯiũcta cũ ſenſu facit fantaſiã: oʒ q̃ ſit de illo eodez de q̃ eſt ſenſus ꝑ ſe ⁊ nõ ſm accñs. ¶ Nõnm aũt q̃ ſi ſenſus ⁊ opio faciũt vnũ aliq̃d vt fantaſiã nõ põt hoc ita ꝓbabilr̃ poni ſic̃ referẽdo ſenſuz ⁊ opionẽ ad idez obm: q2 ex ſenſu vniꝰ ⁊ ex opione alteriꝰ: vt ex opione albi ⁊ ex ſenſu boni nõ poſſʒ fieri vnũ aliq̃d vt fantaſia. g̃ ſi ſenſus q̃ ẽ de ꝯſtitutiõe fantaſie ſit albi. oʒ q̃ opio q̃ ẽ etiã de ꝯſtitutõe illiꝰ fantaſie ñ ſit alia. i. ñ ſit de alio: ſʒ ſit ẽt õ albo: ita q̃ opio ⁊ ſenſus q̃ ſũt de ꝯſtitutõe fantaſie: opʒ q̃ ſint õ vno ⁊ eodẽ obo ꝑ ſe ⁊ ñ ſʒ accñs. ¶ Deide cũ dic̃.

Cõ. 159. ¶ Apparẽt aũt ⁊ falſa de qbꝰ ſil̃ acceptatõez veraz hñt: ⁊ videt̃ ſol vniꝰ pedis: h̃ credit̃ maior eẽ habitatiõe. Accidit igit̃ aut abijcere ſuiipſiꝰ verã opinionẽ quã hẽbat ſaluatã: ſalua re non oblitũ eſſe: neqꝫ decredentez: aut ſi adhuc hñt eãdẽ neceſſe veraz ⁊ falſam. Sʒ falſa facta eſt cũ lateat trãſcendẽs res.

Cõ. 160. ¶ Non ergo vnũ aliquod hoꝝ eſt: neqꝫ ex his fantaſia.

¶ Oſtẽdit q̃ fantaſia nõ põt eſſe q̃d cõpoſitũ ex opione ⁊ ſenſu. d. q̃ appent aũt ⁊ fl̃a ſup. ſm ſenſum eadẽ de qbꝰ hñt ſil̃ verã acceptiõez. i. opionẽ. nã ⁊ vr̃ ſol ſm ſenſuz eẽ vniꝰ pedis: ſʒ credit̃ eſſe ſm opionẽ maior hitatõe. i. tota terra habitabili: q̃re ſi ex ſenſu ⁊ opione ꝯponit̃ fantaſia: cũ cõtingat ſenſuz eẽ fl̃m ⁊ opionẽ verã. ſi opio v̄a ⁊ ſenſus falſus debẽt ꝯſtituere vnũ ⁊ idez vel opio v̄a mutabit̃ ⁊ fiet fl̃a nõ mutata re nec mutato opinãte: qđ ẽ ipoſ̃e. vel eadẽ opio ſil̃ erit v̄a ⁊ fl̃a: qđ ẽ ẽt ipoſ̃e: q̃re nulloꝰ fantaſia erit aliq̃d ſic ꝯpoſitũ. iõ ait q̃ accidit igr̃ aut obijcere ſui ipſiꝰ verã ſaluatã opionẽ quã hẽbat ſaluare. i. non facta mutatiõe in re nõ oblitũ nec decredentẽ. i. nõ facta mutatõe in opinãte: qđ ẽ ipoſ̃e: aut ſi adhuc hʒ eãdez opionẽ neceẽ ẽ illã opionẽ ſil̃ eſſe verã ⁊ fl̃aʒ: qđ ẽ ipoſ̃e. ⁊ addit quõ fl̃ificatur opio dicẽs q̃ fl̃a fcã eſt cũ lateat res tranſcẽdẽs. i. res trãſiẽs ſiue res trãſmutata: ⁊ q2 opio v̄a nõ põt fieri falſa nõ fcã mutatõe in re opiata nec ĩ opinãte: nec ẽt eadẽ opinio põt ſil̃ eſſe v̄a ⁊ fl̃a: iõ ꝯcludit q̃ fantaſia nõ ẽ vnũ aliq̃d hoꝝ. i. nõ eſt opio neqꝫ ſenſus neqꝫ ẽ ex his. i. neqꝫ ẽ cõpoſita ex opione ⁊ ſenſu. ¶ Nõnm aũt q̃ cũ fãtaſia ñ poſſit eſſe ſil̃ v̄a ⁊ fl̃a. ſi opio ⁊ ſenſus ſil̃ ꝯpoſita faciũt fantaſiã: eẽ nõ poterit q̃ vnũ illoꝝ ſit veꝝ: ⁊ aliud fl̃ʒ: ſʒ vel ambo ſil̃ erũt v̄a: vel ambo erũt ſil̃ fl̃a. ¶ Nõnm ẽt q̃ ſi opio v̄a dʒ fieri fl̃a: vel h̃ ꝯtigit ꝑ mutatõez factã ĩ re velut q2 res nõ ẽ ſalua: ſʒ ꝑmutata: vtputa ſi opiaris ſortẽ ſedere eo ꝑmutato vt eo ſurgẽte. fl̃a ẽ h̃ opio ſortes ſedet. 2° põt falſificari opio ñ ꝑ mutatõez factã in re opiata: ſʒ ꝑ mutationẽ factaz in opinãte: vtputa q2 opinãs oblitꝰ ẽ opionis v̄e ⁊ ꝑ obliuionẽ accepit opionẽ fl̃aʒ. vl̃ forte h̃ ꝯtigit: nõ q2 opinãs ſit oblitꝰ: ſʒ q2 ẽ ꝺcredẽs ñ credẽs. forte. n. appuit opinãti aliq̃ rõ quã neſciuit ſoluer̃: ꝑp quã rõnẽ fuit ꝺcredens opionẽ verã ⁊ acqeuit opioni fl̃e. nũq̃ g̃ opio v̄a fit fl̃a niſi vl̃ fcã mutatõe ĩ re opiata vel ĩ re opinãte. ¶ Notãdũ ẽt q̃ lʒ vtroqꝫ mõ poſſit fl̃ificari opio tã ꝑ mutationẽ factã in re opiata q̃ ẽt ⁊ ĩ opinãte. potiſſime tñ fl̃ificat̃ opio q̃ñ hẽmus opionẽ verã de re aliq̃: ⁊ illa res ẽ trãſcendẽs. i. ẽ trãſiẽs: ⁊ eſt trãſmutata: ⁊ tñ latet nos. vt ſi v̄e opinamur ſortẽ ſedere ⁊ lateat nos q̃ ſurgat eo ſurgẽte fl̃ificat̃ opio nr̃a. ¶ Nõnm ẽt viz rõnis ꝑhi in h̃ ꝯſiſtere. ſ. q̃ ſi ſenſus ⁊ opio ſil̃ iũcta faciãt fantaſiã: cũ ꝯtigat de eodẽ hr̃e ſenſuz fl̃m ⁊ opionẽ verã: vt pʒ de q̃titate ſolis: oʒ q̃ opio ꝯformet ſe ſenſui: q2 nũq̃ duo aliq̃ quoꝝ vnũ ſit fl̃ʒ ⁊ aliud veꝝ veniũt ad ꝯſtitutõez vniꝰ niſi vnũ cõformet̃ alteri. ꝯformabit̃ g̃ opio v̄a ſenſui fl̃o. vl̃ g̃ erit iſta ꝯformitas: q2 opio manẽs v̄a fiet fl̃a: ⁊ tc̃ erit ſil̃ opio v̄a ⁊ fl̃a: qđ eſt ipoſ̃e. vel ſi dicat̃ q̃ opio illa nõ ſil̃ eſt v̄a ⁊ fl̃a: ſʒ falſificat̃ cũ res ſit ſalua: ⁊ nõ ſit fcã mutatio in re opiata: nec ẽt ſit fcã mutatio ĩ opinãte: q2 ille nec ẽ oblitꝰ nec diſcredit: illa opio nõ erit fl̃a: ſʒ oʒ q̃ ip̃a opio ſit ſaluata in ſua v̄itate: ⁊ q̃ nõ falſificet̃ nec ꝯformet̃ ſenſui fl̃o. g̃ opio vna cũ ſenſu nõ poterit ꝯſtituere fantaſiã: fantaſia g̃ nõ eſt opio nec ſenſus nec aliq̃d ꝯpoſitũ ex his. i. ex opione ⁊ ſenſu.

Dubitaret forte aliq̃s: q2 vr̃ q̃ ꝑhs arguat ex inſufficiẽti. vult. n. q̃ ſi fantaſia ẽ q̃d cõpoſitũ ex opione ⁊ ſenſu cũ ꝯtigat de aliq̃ eẽ ſenſuz fl̃m ⁊ opionẽ verã oportebit ſm ip̃m: q̃ tũc opio v̄a ꝯformet ſe ſenſui fl̃o: ſʒ h̃ nõ opʒ vt vr̃: q2 h̃ ꝯformitas poterit alr̃ fieri. poterit. n. forte ſenſus fl̃us ꝯformari opioni v̄e. ⁊ ſic cõſtituet fantaſia. ¶ Dõʒ q̃ q̃litercũq̃ fantaſia ꝯſtituat̃ ex opione ⁊ ſenſu: oʒ q̃ vnũ illoꝝ ꝯformet̃ alteri. triplr̃. n. põt itelligi vt dicebat̃ hꝰ ꝯſtitutio. p° q̃ fãtaſia ſit ſenſus eẽntialiter ⁊ hẽat opionẽ ãnexã: vt q̃ ſit ſenſus cãtꝰ ex opione. 2° eẽ q̃ ſit opio cãta ꝑ ſenſũ: ⁊ q2 effectꝰ ẽ ꝯformis cãe oportebit eẽ ꝯformitatẽ iter illa. 3° mõ h̃ põt itelligi vt dicebat̃ q̃ fantaſia ſit vtrũq̃ eẽntialr̃: ita q̃ ſit ꝯpõ vtriuſq̃: ⁊ q2 fantaſia nõ põt ſil̃ eẽ v̄a ⁊ fl̃a: ſʒ ẽ tm̃ v̄a vel tm̃ fl̃a: opʒ q̃ ꝯponẽtia ſint ꝯformia fantaſie: vt q̃ vel vtrũq̃ ſit veꝝ vel vtrũq̃ fl̃ʒ. ¶ Viſo q̃ oʒ eẽ ꝯformitatẽ iter opionẽ ⁊ ſenſũ ſi ex eis ꝯponi ꝺbeat fãtaſia: volumꝰ oñdere q̃ opio dʒ ꝯformari ſenſui: ñ ſenſus opioni qđ duplr̃ pʒ. p°: q2 ꝯformitas ſenſus ẽ ipoſſibilis. nũq̃. n. eẽ põt q̃ ſenſus ſit verꝰ circa q̃titatẽ ſol. nũq̃. n. eẽ poterit q̃ ſol iudicet̃ a viſu tãtus q̃tus ẽ: ſʒ opio põt eẽ v̄a ⁊ fl̃a. iõ magis dixit ꝑhs q̃ opio debeat ꝯformari ſenſui q̃ ẽ. ¶ Rurſus fantaſia eſt motꝰ factꝰ a ſenſu ⁊ motꝰ ille q̃ ẽ fantaſia ẽ ſilis motui q̃ ẽ factꝰ ĩ ſenſu: ⁊ q2 fantaſia aſſimilat̃ motui fcõ ĩ ſenſu. ſi opio debeat eẽ de ꝯpõne fantaſie: oʒ q̃ trahat̃ ad modũ ipius ſenſus. ⁊ ꝯformet̃ ſenſui cui ꝯformat̃ fantaª.

Sed q̃ñ accidit moto hoc moueri alterum ab hoc: fantaſia aũt videt̃ motus eſſe: ⁊ nõ ſine ſenſu fieri: h̃ in his que ſentiunt ⁊ quorum ſenſus: eſt aũt motuz fieri ab actu ſenſus. ¶ Et hũc ſimilem Com. 161.
neceſſe eẽ ſenſui: erit vtiqꝫ fantaſia ip̃a motꝰ ñ ſine ſenſu ꝯtigẽs. Neqꝫ. n. ſentiẽtibꝰ ineſſe. Et multa eſt ſm ip̃m facere ⁊ pati hñs.

¶ Poſtq̃ ꝑhs oñdit q̃ fantaſia ñ ẽ ſenſus nec ſcia nec itellectꝰ nec opio. in pte iſta igrit q̃d ẽ fantaſia: circa qđ duo fac̃: q2 p° põit q̃dã deſcriptõez vel q̃dã diffõnẽ fãtaſie. 2° mãifeſtat mẽbra ĩ diffõne poſita ibi. (Et eẽ verã ⁊ fl̃am) ponit aũt talẽ diffõnẽ fantaſie: q̃ fantaſia ẽ motꝰ factꝰ a ſenſu ſm actũ q̃ eſt ſilis illi quã hñs multa agit ⁊ patit̃ penes illã ſiue ſm illã. poſſemus g̃ diuidere p̃mã ptẽ vbi ponit̃ deſcriptio fantaſie in tres partes ſm q̃ tres particule ponunt̃ in diffõne fantaſie. nam p̃mo oſtẽdit q̃ fantaſia eſt motus factus a ſenſu. ſcõo addit q̃ eſt factꝰ a ſenſu ſʒ actũ ⁊ q̃ eſt ſilis illi motui. 3° ſubiũgit q̃ multa agimꝰ ⁊ patimur ſm fantaſiã. dicit g̃: ſʒ q̃ñ eſt. i. ꝯtingit moto h̃. i. moto ſenſu moueri alteꝝ ab h̃. i. moueri fãtaſiã a ſen-

ſu.fantaſia aũt vr̃ eẽ talis mot⁹ factus a ſenſu:⁊ nõ hʒ fieri ſine ſenſu:ſʒ hʒ eẽ in his q̃ ſentiũt ⁊ eſt eoꝝ quoꝝ ẽ ſenſus.⁊ h̃ q̃tũ ad ꝑticulã ꝓmã ꝙ fantaſia eſt mot⁹ factus a ſenſu:⁊ ſubdit.eſt aũt.i.ↄtigit fieri motũ ab actu ſenſus ⁊ hũc motũ neceſſe eſt eẽ ſilẽʒ ſenſui.nã vt dcm̃ ẽ: fantaſia nõ ſolũ ẽ motus fact⁹ a ſenſu:ſʒ eſt mot⁹ factus a ſenſu in actu ⁊ ẽ ſilis illi motui:⁊ qꝛ ſic ẽ:fantaſia ipſa ẽ mot⁹ nõ cõtingẽs eẽ ſine ſenſu: nec ↄtigit ieſſe nõ ſentiẽtib⁹: ⁊ addit ꝙ hñs fantaſiã ẽ.i.ↄtigit multa facere ⁊ pati ꝑm ipaʒ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ fantaſia eſſe ideʒ qḋ ſenſus cõis.nã ſi fantaſia ẽ mot⁹ fact⁹ a ſenſu ſic ẽ ſenſus cõis:qm̃ ipſe vt vr̃ eſt hꝰ mot⁹:qꝛ motis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ mouet̃ ſenſus cõis. ¶ Rurſus ſic fantaſia ẽ ſilis mot⁹ motui facto in ſenſu ſic ⁊ ſenſus cõis. ¶ Dõm ꝙ ſenſus cõis datus ẽ aĩalib⁹ ad h̃ ꝙ fiat plenũ iudiciũ de ſenſibilib⁹ exteriorib⁹. ¶ Nã ꝑ ſenſus ꝑticulares hẽtur iudiciũ incõpletũ: ſed ꝑficit̃ hꝰ iudiciũ in ſenſu cõi.vñ themiſti⁹ vt patuit ſupi⁹ ſenſuʒ cõem appellat primũ.i.ꝑncipalẽ viſum:⁊ ꝓmũ.i.ꝑncipalẽ auditũ.nã de ipo viſibili vel de ipſo audibili vel de alỹs ſenſibilib⁹ ꝓprius ꝑncipali⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ fit iudiciũ in ſenſu cõi q̃ȝ in ꝑticularib⁹ ſenſib⁹.vñ ⁊ idẽ Themi.ꝑticulares ſenſus appellat organa ⁊ nũcios:ſenſuʒ vo cõem appellat regẽ ⁊ ꝑncipẽ:cuius eſt iudicare de his q̃ nũciant̃ a ꝑticularib⁹ ſenſib⁹: ſʒ fantaſia data ẽ aĩali vt ad apphẽſionẽ ei⁹ extimet̃ aliqd eſſe bonũ aut malũ nociuũ vel ꝑficuũ:⁊ qꝛ ꝑm hãc extimationẽ ſeq̃t̃ ꝙ in nobis fiãt paſſiões ⁊ mot⁹ animi:ꝑm q̃s operamur ⁊ agimus:ſeq̃t̃ ꝙ hñtes fantaſiã multa patiant̃ ⁊ agãtur ꝑm illã.igit̃ ꝑm hãc ꝑticulã poſitã in deſcriptõe fantaſie:qꝛ multa agimus ⁊ patimur ꝑm illã:differt fantaſia a ſenſu cõmuni.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtruʒ fantaſia moueat̃ a ſenſu facto i actu. ¶ Dõm ꝙ ſolo h⁹ q̃ſiti aliq̃ mõ appere põt ex ꝑcedẽtib⁹.nã ſic duplex ẽ fantaſia.vna ðtermiata: alia idetermiata. ita duplr̃ põt accipi ſenſus i actu:vel q nũc ẽ in actu:vel q aliqñ fuit i actu.fãtaſia idetermiata q̃ȝ hñt aĩalia iperfecta fit a ſenſu q nũc ẽ i actu: ita ꝙ ſtatiʒ cũ ðſinũt ſenſus ſentire i actu deſinũt illa aĩalia fantaſiari in actu:ita ꝙ illa aĩalia nõ mouent̃ ꝑ fantaſiã niſi ad ꝑſentiã ſenſibilis:ſʒ fantaſia detmiata fit a ſenſu i actu:nõ q nũc ẽ in actu:ſʒ q aliqñ fuit i actu. ſufficit.n. ꝙ aliqñ viderimus albũ: ⁊ ꝙ aliqñ fuerit viſus actu imutatus ab illo ad h̃ ꝙ nũc ꝑ fantaſiaʒ apphẽdamus albuʒ: imo plus nõ oʒ ꝙ illud qḋ ꝑ fantaſiã apphẽdimus aliqñ fuerit i ſenſu ꝑ ſe vt ſi vidi auꝝ ⁊ vidi mõtem:⁊ nũq̃ȝ vidi mõtẽ aureũ:poſſum ꝑ fantaſiã apphẽdere montẽ aureũ. ſemꝑ g̃ fantaſia ẽ mot⁹ aliq̃ mõ fact⁹ a ſenſu i actu q nũc ẽ vel q aliqñ fuit: ⁊ h̃ vel qꝛ illud ſenſibile qḋ fantaſiamur fuit i ſenſu vel ꝑm ſe vel ꝑʒ ſuas ꝑtes vel aliq̃ alio.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ ꝑm fantaſiã multa agãt ⁊ patiant̃ aĩalia q̃ hñt illã.⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ vt ſupra dicebat̃ in hoc dr̃t opio a fantaſia:qꝛ ſtati cũ fit i nobis opio alicui⁹ terribilis ↄpatimur ⁊ mouemur ꝑʒ appetitũ:qḋ nõ ↄtigit de fantaſia.opinio g̃ ẽ illud ꝑʒ qḋ multa agimus ⁊ patimur:nõ fantaſia. ¶ Dõm ꝙ opio in hñtib⁹ itellectũ ⁊ extimatiua in alỹs aĩalib⁹ ſunt magis imediatũ ꝑn^m mouẽdi deſideriũ ⁊ appetitũ q̃ȝ fantaſia. nã ſi ſtat̃ in fantaſia ꝙ ſic apprehendamus ꝑ fantaſiaʒ ꝙ illa nõ opinemur nec extimemus eſſe in re ex̃: ꝑʒ hoc nõ terrebimur nec patiemur nec mouebimur ad agẽdũ:ſʒ tũc ſilr̃ nos hẽbim⁹: ac ſi i figura aliq̃ vl̃ ꝑ ſilitudinẽ pictã iſpicerem⁹ terribilia illa: ſʒ qꝛ facta apprehẽſiõe ꝑ fantaſiã:vlplr̃ nõ ſiſtimus ibi:ſʒ ꝑ eſtimatiuam iudicamus illud ſic eẽ actu in re ex̃ vel ſic eſſe poſe. ↄtingit ꝑm hoc nos agere ⁊ pati ꝑ fantaſiã.igr̃ vt fantaſia ↄpat̃ ad motũ fcm̃ in ſenſu nõ diſtinguimus iter ſenſum cõem ⁊ ꝑticularẽ:ſed totũ h̃ quodãmõ accipimus ꝑ vno motu ⁊ dicimus ꝙ ab illo motu facto ſic i ſenſu ſit in nob fantaſia ꝑm queʒ extimamus aliqd nociuũ vel ꝑficuũ: ꝑꝑ qḋ ꝑm eã multa agimus ⁊ patimur.

Alterius forte dubitaret aliqs qũo accipiunt̃ he ꝑticle poſite i deſcriptõe fantaſie. ¶ Dicendũ ꝙ ſi motũ fcm̃ a ſenſu i actu volumus accipe ꝑ ſenſuʒ q tũc ẽ actu:dr̃e poſſumus ꝙ ꝓma ꝑticula.vʒ.ꝙ fantaſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu q̃litercũq̃:ſiue q nunc eſt actu:ſiue q aliqñ fuit reſpicit fantaſiã determiatã.2ª vo ꝑticula: ꝙ fantaſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu in actu.i.a ſenſu q nũc eſt actu ſpãlr̃ reſpicit fantaſiã idetermiatã:qꝛ hꝰ fantaſia ſolũ fit a ſenſu cũ ẽ actu:⁊ ẽ mot⁹ ſilis illi motui.3ª vo ꝑticula.vʒ.ꝙ fantaſia ẽ ꝑm quã multa agimus ⁊ patimur reſpicit vtrãq̃:qꝛ tã ꝑm fantaſiã determiatã q̃ȝ idetermiataʒ h̃ eẽ ↄtigit:vel poſſum⁹ dr̃e ꝙ ꝑticule poſite i dicta diffõne ſic accipiunt̃ ꝙ ſe ipas determinãt adiuicẽ:qꝛ ꝑ^a determiat̃ ꝑ ſcdaʒ.nã fantaſia ſic ẽ mot⁹ fact⁹ a ſenſu:ꝙ ille ſenſus oʒ accipi ꝑm actũ vel q nũc ẽ vel q aliqñ fuit. 2ª ꝑticula determinat̃ ꝑ tertiã. naʒ fantaſia ſic debet eſſe motus factus a ſenſu ꝑm actum ꝙ ꝑm eã animalia multa agant ⁊ patiantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et eſſe veram ⁊ falſam. Hoc aũt accidit propter hoc ꝙ ſenſus ꝓprioꝝ q̄dem eſt verus:aut q̃ȝ pauciſſimum habens falſum.

¶ Manifeſtat mẽbra poſita in diffõne. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ ꝓmũ mẽbrũ.vʒ.moueri a ſenſu aliq̃ mõ ↄtinet̃. in 2°. vʒ.i moueri a ſenſu i actu: imo accipiẽdo moueri a ſenſu i actu large ꝑ moueri a ſenſu i actu q nũc ẽ:vel a ſenſu i actu q aliqñ fuit:idẽ ẽ moueri a ſenſu i actu qḋ moueri a ſenſu.nõ.n.eſt aliud hoc q̃ȝ illud niſi ꝙ vnũ eſt expſſiuuʒ alteri⁹. ¶ Rurſus ꝙ addebat̃ in 2° mẽbro.vʒ.ꝙ motus factus in fantaſia ẽ ſilis motui facto in ſenſu nõ ꝓpe hoc mẽbꝝ ponit in nũeꝝ cũ alỹs.nã eo ipo ꝙ fantaſia eſt mot⁹ fact⁹ a ſenſu ⁊ cãtus a ſenſu: qꝛ in talib⁹ effectus eſt ſilis cãe opꝫ hꝰ motũ eſſe ſilẽm motui facto in ſenſu.tota g̃ deſcriptio fantaſie quodãmõ vr̃ ↄtineri in duob⁹.vʒ.ꝙ fantaſia eſt mot⁹ factus a ſenſu in actu ꝑm quẽ ↄtigit multa agere ⁊ pati. duo g̃ facit:qꝛ ꝓmo oñdit ꝙ fãtaſia ẽ motus fact⁹ a ſenſu in actu. 2° declarat ꝙ ꝑm eã ↄtingit multa agere ⁊ pati.ibi(Qm̃ aũt viſus)ad euidentiaʒ aũt prime ꝑtis ſciendũ ꝙ omne illud qḋ vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑm vitatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu in actu:⁊ deficit ab hꝰ ſenſu ẽ mot⁹ cãtus a tali ſenſu.nã eſſe nõ põt ꝙ fantaſia vĩficet̃ ⁊ falſificet̃ ꝑm vitatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu in actu: niſi fantaſia ⁊ ſenſus i actu ſint ↄnexa. ita ꝙ vnũ cãet̃ ab alio:qꝛ ſi fantaſia ñ cãret̃ a ſenſu.nec eꝯ a vitate ⁊ falſitate i vno ñ oporteret ꝙ cãret̃ vitas ⁊ f̃ltas i alio. ¶ Rurſus.qꝛ fãtaſia i iudicãdo vitatẽ ⁊ f̃ltatẽ deficit a ſenſu:qꝛ effect⁹ deficit a cã ⁊ nõ eꝯ. fantaſia cãt̃ a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ factus a ſenſu ⁊ nõ eꝯ.poſſʒ g̃ ſic formari rõ. oẽ illud qḋ vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑm vitatẽ ⁊ falſitatẽ factã i ſenſu in actu.⁊ dẽficit a ſenſu i actu ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.i.a ſenſu i actu fantaſia eſt hꝰ.g̃ ⁊c̃.põt auteʒ h̃ rõ formari alr̃ ⁊ forte meli⁹. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ q̄cq̄d vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑʒ vitatẽ ⁊ falſitatẽ i ſenſu vel ẽ idẽ qḋ ſenſus vel cãt̃ a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo:ſʒ fantaſia vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑʒ vitatẽ ⁊ falſitatẽ i ſenſu: ⁊ ñ ẽ idẽ qḋ ſenſus:ſʒ dr̃t a ſenſu.g̃ cãtur a ſenſu ⁊ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo.in hac ãt rõne ſic ꝑcedit: qꝛ ꝑ oñdit ꝙ fantaſia vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑm vitatẽ ⁊ falſitatẽ factã i ſenſu i actu.2° declarat ꝙ fãtaſia dr̃t a ſenſu i actu.3° ↄcludit ꝙ fãtaſia ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.vʒ.a ſenſu i actu.2° ibi(Scdʒ ſenſuʒ ãt mot⁹)3° ibi(Si qdẽ igr̃ nihil aliõ)circa ꝑ⁹ tria fac̃ ꝑʒ ꝙ triplr̃ oñdit ꝙ fantaſia vĩficat̃ ⁊ falſificat̃ ꝑm vitatẽ ⁊ falſitatẽ factã i ſenſu i actu.nã

pmo oñdit hoc ex parte ſenſibiliũ pprioꝝ. 2° ex parte ſenſibiliũ p accñs. 3° ex parte ſenſibiliũ cõium. 2ᵃ ibi. (Secũdo aũt) 3ᵃ ibi. (Tertio aũt.) dicit ḡ φ ɔtingit ⁊ eē verã ⁊ falſã in ſup. fantaſiã: hoc aũt accidit pp̄ h̄ φ ſenſus reſpcũ pprioꝝ vtplurimũ qdē eſt ſenſus verus aut φ pauciſſimum h̄ñs falſuꝫ. ⁊ tunc ſuppleat rõ: qꝛ plurimũ ē ver⁹. φ pauciſſimum aũt. i. raro eſt falſus: ſic ⁊ fantaſia reſpectu taliũ ſenſibiliũ vtplurimũ eſt vã. aliqñ tñ ē falſa ex parte igiť ſenſibiliũ pprioꝝ pꝫ fantaſiã eē veram ⁊ falſam ſm veritatē ⁊ falſitatē factam in ſenſu.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ qḋ hic dr̄ videť eſſe ɔtrariũ ei qḋ ſupius dicebatur: intuebať. n. ſupra φ ſenſus reſpcũ pprioꝝ ſemp ſunt veri. hic aũt dr̄ φ ɔtingit eos eē falſos. lꝫ pauciſſime ⁊ raro. ¶ Dõm φ ſi ɔcurrant ibi oĩa debite vt φ organũ ſenſus ſit debite cõditionatũ ⁊ obm ſit ĩ debita diſtantia: medium aũt ſit debite diſpoſitũ: his oĩbus ſic cõcurrẽtibus ſenſus reſpcũ pprioꝝ ſemp eſt verus: tñ ſi organũ ſit male cõditionatũ: vtputa qꝛ oculus nõ eſt in bona habitudine: vel ſi obm nõ ē in debita diſtantia: vtputa qꝛ eſt nimis remotũ: ⁊ ſi mediũ nõ eſt bñ diſpoſitũ: vtputa qꝛ aer nõ ē bñ illuminatus: his ſic ɔcurrẽtibus poterit accidere falſitas in viſu ēt circa ſenſibilia ppria vt poterit apparere φ vnus color ſit alius vt φ rubeus ſit niger. ſepe. n. experti ſumus φ a remotis ⁊ in tenebris nobis rubeus color niger apparuit: ſic ēt ſi oculus nõ fuiſſet bñ diſpoſitus hoc ideꝫ potuiſſet ɔtingere. nã lingua male diſpoſita ⁊ infecta per colerã ei vnus ſapor apparet alius. ea. n. ſic exiſtẽte qcqd guſtat videť amaꝝ. ſicut. n. dicimus φ natura ſemp ſortitur effectuꝫ ſuũ: qꝛ natura ē ſpēs eoꝝ q̄ ſunt: vt dr̄ in libro rheto. ⁊ tñ ſi fiat corruptio in aliquo pncipio naturali fiũt monſtra: ⁊ natura nõ ſortiť effectũ: ſic reſpcũ pprioꝝ ſenſus ſemp ē verus: ⁊ tamē ſi fiat corruptio vel indiſpõ vel indebite ſe hẽat aliqḋ eoꝝ q̄ reqrunť ad ſenſum vt φ nõ debite ſe hẽat organũ aut mediũ aut ēt obm põt falſitas in ſenſu accidere. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Secundo aũt accidere hoc: ⁊ hoc iam contingit mẽtiri. Quod qdē. n. album nõ mẽtitur. Si aũt hoc album: aut aliud mẽtiť.**

¶ Ait φ vificať ⁊ falſificať fantaſia ſm vitatē ⁊ falſitatē factã in ſenſu: ⁊ hoc ex parte ſenſibiliuꝫ p accñs dicẽs: φ ſcḋo aũt accidere hoc. i. falſitas in fanta. ſm falſitatē ĩ ſenſu ⁊ ɔtingit iam mẽtiri hoc. i. p fanta. ſm φ mẽtiť ſenſus: qꝛ qḋ quidē ē albũ. i. circa ſenſibile ppriuꝫ nõ mẽtiť ſenſu niſi vt dcm̃ ē ſi aũt ſit albũ hoc vt fili⁹ cleonis aut ali⁹ vt diarꝫ fili⁹ mẽtiť ſup. ſenſus ⁊ ēt fanta. ¶ Deĩde cũ dic.

¶ **Tertio aũt cõium ⁊ conſequẽtiũ accidentia: quibus iſunt ppria. Dico aũt vt motus ⁊ magnitudo accidũt ſenſibilibus: circa que eſt maxime iam decipi.**

¶ Oñdit φ ɔtigit mẽtiri circa fantaſiã ſic circa ſenſuꝫ ex pte ſenſibiliũ cõium dicẽs. 3° aũt reſpcũ cõium ⁊ ɔñtium qbus cõibus inſunt accñtia ppria. dico aũt vt mot⁹ ⁊ magnitudo qua accidit ſenſibilibus corporib⁹ ſup. ſunt ea circa q̄ maxime ɔtingit decipi tam ſenſuꝫ in actu φ ēt fantaſiã. ḡ nõ ſolũ ex pte ſenſibiliũ pprioꝝ ⁊ ſenſibiliũ p accñs: ſꝫ ēt ex parte ſenſibiliũ cõiuꝫ in qbus fundanť ſenſibilia ppria pꝫ veꝝ eē φ verificeť ⁊ falſificeť fantaſia ſm vitatē ⁊ falſitatē ſenſus in actu. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ **Secũduꝫ ſenſuꝫ. Motus aũt ab actu factus differt a ſenſu q ab his tribus ſenſibus. Et primus quidē preſentis ſenſus verus: alij autem preſentis ⁊ abſentis erunt vtiqꝫ falſi ⁊ maxime cum procul ſit ſenſibile.**

¶ Oſtẽdit φ fantaſia differt a ſenſu in actu. dicẽs φ mot⁹ aũt factus ſm ſenſum ab actu. i. fantaſia q̄ ē motus fact⁹ a ſenſu in actu differt a ſenſu q ē ab his trib⁹ ſenſib⁹. i. q ē ſm hos tres modos ſentiẽti. nã ſꝫ hos tres modos ſentiẽdi. vꝫ. tã ſm ſenſibilia ppria φ ſm ſenſibilia cõia: ⁊ φ ſm ſenſibilia p accñs dr̄t fantaſia a ſenſu: qꝛ in oĩb⁹ his plus falſificať fantaſia φ ſenſus. ⁊ ſubdit φ pmus qdem ſenſus q ē reſpcũ ſenſibiliũ pprioꝝ pñtib⁹ ſenſibilib⁹ ſemp ē verus: alij aũt ſenſus q ſunt reſpcũ ſenſibilium p accñs ⁊ cõiuꝫ tã reſpcũ ſenſibiliũ pñtis φ ēt ⁊ abſentis erũt vtiqꝫ falſi: ⁊ maxīe ɔtigit talis falſitas cũ pcul ſit ſenſibile. tũc ḡ eſt ſuplẽda rõ φ qꝛ pñtia ⁊ ppinqtas obi facit ad vitatē: abſentia ⁊ longinqtas facit ad falſitatē: fantaſia differt a ſenſu: qꝛ ē plus fl̃a φ ſenſus: cũ poſſit fãtaſiari obis abſentibus ⁊ longinqs. ¶ Nõn^m ãt φ tũ qꝛ fantaſia cãtur a ſenſu: ⁊ ē maior defect⁹ in effectu φ ĩ cã: tũ ēt qꝛ fantaſia põt fantaſiari abſentib⁹ ſenſibilib⁹ ſꝫ quē modũ hꝫ eē maior falſitas ɔuẽit maiorē falſitatē eſſe in fantaſia: q̄ in ſenſu. ¶ Nõn^m ēt φ lꝫ poſſit eē falſitas circa ſenſibilia cõia. ⁊ p accñs ſiue ſint pñtia ſiue abſentia: maior tñ falſitas cõtingit circa ea ſi ſint abſẽtia φ pñtia: imo ēt circa ipſa ſenſibilia ppa põt maxīe ɔtingere error: qꝛ abſentib⁹ poſſumus imaginari albũ nigrũ. ⁊ ecõuerſo. fantaſia ḡ q̄ põt ſibi formare fantaſmata abſentibus ſenſibilib⁹ potiſſime põt ei ɔtingere falſitas plus φ ſenſui: ēt circa oĩa genera ſenſibilium. bene ergo dictum eſt φ differt fantaſia a ſenſu ⁊ deficit ab ipſo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Si quidē igiť nihil aliud hñt q̄ dicta ſunt niſi fantaſia: hoc aũt eſt qḋ dcm̃ eſt: fantaſia vtiqꝫ erit motus a ſenſu ſcḋm actum factus.**

¶ Concludit intẽtuꝫ. vꝫ. φ fantaſia ē motus factus a ſenſu in actu dicẽs. ſiqdē igiť nihil aliud hñt q̄ dicta ſunt niſi fantaſia. hoc aũt eſt qḋ dcm̃ eſt. vꝫ. φ fantaſia vificeť ⁊ falſificeť ſm vitatē ⁊ falſitatem factaꝫ in ſenſu in actu: qꝛ ergo ſic eſt fantaſia vtiqꝫ erit motus factus a ſenſu ſecundum actum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Qm̃ aũt viſus maxime ſenſus eſt: ⁊ nomen a lumine accepit: qm̃ ſine lumīe nõ ē videre.** Com. 162.

¶ Poſtquã oſtẽdit φ fantaſia eſt motus factus a ſenſu ſecundũ actum declarat aliam particulã poſitam in diffinitiõe fantaſie. vꝫ. φ ſm fantaſiaꝫ aĩalia multa agunt ⁊ patiunť: circa qḋ tria facit: qꝛ pmo oſtẽdit: quare ſicut nominata eſt fantaſia. 2° manifeſtat qḋ dcm̃ eſt. 3°. epilogat circa determiata. 2ᵃ ibi (Et qm̃ imanẽt) 3ᵃ ibi. (De fantaſia qdē.) dicit ḡ pmo: qm̃ aũt viſus eſt maxime ſenſus. i. ſenſus pcipuus ⁊ ſpũalis: ⁊ qꝛ ſup. ſic ē fantaſia nomē accepit a lumīe: qm̃ ſine lumīe nõ ē. i. nõ ɔtingit videre. ¶ Nõn^m ãt φ apud grecos phos idē eſt qḋ lumē: ⁊ qꝛ in lumīe oĩa appent a phos venit ⁊ deriuať phanos: qḋ idē ē qḋ apparitio. fantaſia ḡ q̄ dr̄ a phanos qḋ ē appere ſumit nomē a lumīe: ⁊ ſumẽdo nomē a lumīe ſine q̄ ñ fit viſus ſumit ⁊ nomē a viſu q ē pcipu⁹ ⁊ ſpũalior iter ſenſus. Deĩde cũ dic.

¶ **Et qm̃ imanẽt ⁊ ſĩles ſunt ſenſib⁹: multa ſm ipſos opanť aĩalia. Alia qdē: qꝛ nõ habẽt intellectum: vt beſtie. Alia vero ex velamẽto intellectus aut paſſione: aut egritudie: aut ſomno: vt hoies. De fantaſia quidē igitur quid eſt: ⁊ propter quid ē dcm̃ ſit intantum.**

¶ Declarat intentũ. vꝫ. φ ſm fantaſiam animalia multa agunt ⁊ patiunť dicens: ⁊ qm̃ imanent. i. exiſtunt ⁊ pſeuerant mot⁹ fantaſtici ⁊ illi mot⁹ ſunt ſĩles ſenſib⁹. i. motib⁹ factis in ſenſib⁹: ⁊ qꝛ ſic fantaſia ⁊ mot⁹ fantaſtici imanẽt

ſ.exiſtūt in aīalibus multa opant̄ aīalia ſm ipſos mot⁹: ſʒ alia gdē aīalia opant̄ ſm tales mot⁹ ſiue ſm fantaſiaʒ: qꝛ nō hn̄t itll̄um vt beſtie:alia v̾o opant̄ ſm tales mot⁹ ſiue ſm fantaſiā vt hoīes.ꝛ h̾ ex velamēto.i.pp velamētū itll̄us:qꝛ aliqn̄ velat̄ paſſiōe aut velat̄ egritudine aut ſomno. ℂ Nōn̄ᵐ ꝙ qn̄ ſupioꝛ v̾tus ē ī actu ſuo.tūc opamur ſm v̾tutē ſupioꝛē:ꝛ nō ſm īferioꝛē:q̄re ſi aīalia opant̄ ſm fantaſiā q̄ eſt v̾tus īferioꝛ: ꝛ nō ſm itll̄uʒ q̄ eſt v̾t⁹ ſupioꝛ: hoc ē vel qꝛ nō hn̄t itll̄um vt beſtie.vel ſi hn̄t ītellectum hn̄t ipm velatū:qḋ tripl̄r ꝯuēit:qꝛ vel velat̄ paſſiōe vt ira vel timoꝛe:qꝛ ꝯtigit aliquē adeo eē iratū vel adeo timētē vt q̄ſi nihil ītelligat: ſʒ oīa agat magis ꝑ fantaſiam q̄ꝫ per itll̄um.vel ſcḋo hoc pōt ꝯtingere ex egritudīe vt foꝛte freneticus vel ēt ebꝛius: qꝛ tales magis agūt ꝑ fantaſiā q̄ꝫ ꝑ itll̄um:vel 3° hoc pōt ꝯtingere ꝑ ſomnū:qꝛ in ſōno ligat̄ rō ꝛ viget fantaſia. ℂ Ultīo epilogat circa deteīata dicēs: de fantaſia gdē igit̄ gd ē ꝛ pp gd ē.i.q̄ ſit cā eius ꝛ q̄uo hʒ fieri:qꝛ fit ſm motū ſcm̄ a ſenſu in tantū dcm̄ ſit.

Comē. pͥmi.

DE parte aūt aīe qua cognoſcit aīa ꝛ ſapit:ſiue ſepabili exiſtēte: ſiue nō ſeparabili ſm magnitudineʒ:ſʒ ſm rōnē:conſiderandūʒ quā habet differētiā: ꝛ quomodo quidē ſit ipſum intelligere.

ℂ Poſtq̄ꝫ phūs ſepauit ꝛ diſtīxit ītell̄uʒ a ſenſu.in pte iſta vt dicebat̄ īcipit determīare de ipo itll̄u ſiue de ipa potētia ītellectīa:circa qḋ duo facit:qꝛ pͦ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2° exeq̄t̄ de ītēto ibi(Si ḡ ē ītelligere)dicit ḡ.de pte aūt aīe q̄ cognoſcit ꝛ ſapit aīa ſiue ſepabili exn̄te ſiue nō ſepabili ſm magnitudinē.i.loco ꝛ ſubo:ſʒ ſm rōnē ꝯſiderādū eſt de hac pte aīe ītellectiua quā dr̄iaʒ hʒ ad ipm ſenſuʒ ꝛ q̄uo gdē ſit ipʒ ītelligere qḋ ē act⁹ ei⁹. ℂ Nōn̄ᵐ āt ꝙ pteʒ aīe q̄ aīa ſapit ꝛ cognoſcit appellat potētiā intellectiuā.ꝑ ſape āt ꝛ cognoſcere ſm Jo.gramaticū ītelligit ītelligere ſpeculaᵐ ꝛ practicuʒ:ita ꝙ ſape refert̄ ad ſpeculabilia:cognoſcere ad agibilia:vel ſʒ quoſdā cog̊ſcere dʒ referri ad apphēſionē:ſape v̾o ad iudiciū.nā ꝑ potētiā ītellectiuam apphēdimus ꝛ iudicamus:ꝛ cognoſcere poſſumus ꝑ eā ꝛ ſpeculabilia ꝛ agibilia. ℂ Notandum etiam ꝙ tria ꝓponit de potētia ītellectiua.vnū eſt vtꝝ ſit ſepabilis ſm magnitudinē.i.ſm locū ꝛ ſm ſubm.ſicut poſuit plato dicens ītellectualē eē in cerebꝛo.ꝯcupiſcibilē in coꝛde.nutritiuā in epate.2ᵐ ē quā dr̄iam hēat h̾ potētia ad alias. 3ᵐ ē q̄le ſit ſuū ītelligere.i.q̄lis ſit actus ei⁹:ſʒ de pͥmo nō vult cōſiderare:qꝛ cū intll̄us nō ſit v̾tus oꝛganica:qꝛ nec coꝛp⁹ nec v̾tus in coꝛpoꝛe ſupuacuū videt̄ q̄rere vtruʒ ſit ſeparata ſubo ꝛ magnitudīe ab alīȷs:cū nec ſit magnitudo nec v̾t⁹ ī magnitudīe.de alīȷs aūt duob⁹ dicit ꝯſiderandū eē.

Dubitat aūt hic Joānes grāmaticus: qꝛ ſi potētie aīe ſunt partes ei⁹: vel oēs erūt coꝛruptibiles vel oēs īcoꝛruptibiles.nā cū tota eēntia aīe ſit īcoꝛruptibilis ꝛ maxīe aīe itll̄iue ſi potētie ei⁹ ſunt partes ipſi⁹ oēs erūt īcoꝛruptibiles. ℂ Cui⁹ ꝯriū dicebat̄ ſupra vbi oñdebat̄ ꝙ itll̄us alteꝝ gen⁹ ē ꝛ ſepat̄ ab alīȷs ſicͭ ꝑpetuū a coꝛruptibili. ℂ Dōʒ ḡ ſm eūdē Joā.grāmaticū ꝙ hec ps accipit̄ quodāmō equoce.nō ē.n.potētia ps aīe eēntialis vt arguebat rō.debem⁹.n.imagiari ꝙ ſicut pies eſt pars eēntialis domus: qꝛ tota eēntia domus nō reſeruat̄ in pariete ꝛ ſicut materia ē ps eſſentialis cōpoſiti: qꝛ materia nō dicit totā eēntiā eius.ſic q̄libʒ potētia ē ps potētialis anime:qꝛ anima totū ſuum poſſe nō pōt ꝑ vnā potētiam exercere.nā qꝛ actōes ſenſibiles exercet aīa ꝑ ſenſum ꝛ ītelligibiles ꝑ intll̄um diuidit̄ ipm poſſe ipſi⁹ ꝑ diuerſas potētias:ꝛ qꝛ in nulla potētia reſeruat̄ totuʒ poſſe q̄libʒ potētia dr̄ pars potētialis ei⁹. ℂ Deīde cū dicit.

ℂ Si igitur eſt ītelligere : ſicut ſentire: aut pati aliqd: vtiq̄ꝫ erit ab intelligibili: vt aliqd huiuſmodi alteꝝ. ℂ Impaſſibilē ergo opʒ eē: ſuſceptiuum aūt ſpēi: ꝛ potētia huiuſmodi.ſed non hoc. Et ſimil̄r ſe hēre ſicut ſenſitiuum ad ſenſibilia: ſic intellectiuum ad intelligibilia. Cō.2. Cō.3.

ℂ Exequit̄ de intēto:circa qḋ duo facit ſm ꝙ duo dixit eē ꝯſideranda.nā pͥmo determīat de intll̄u quā dr̄iam hēat ad alias potētias ſenſitiuas.2° oñdit quale ſit ipʒ ītelligere ꝛ qualis ſit actus ei⁹ ibi.(Indiuiſibiliū gdē igr̄) ℂ Ad euidētiā pͥme ptis ſciēdū ꝙ itll̄us ſm phm̄ q̄drupl̄r accipit̄.nā pͥmo accipit̄ ꝓ itll̄u potētiali ꝗ recipit ſpēs ītelligibiles.2° accipit̄ ꝓ intll̄u agēte in cuius v̾tute tales ſpēs recipiunt̄.3° accipit̄ itll̄us ꝓ intll̄u in actu. 4° v̾o accipit̄ ꝓ itll̄u paſſiuo.gd ſit itll̄us in actu ꝛ gd itll̄us paſſiu⁹ īfra dicet̄. q̄tuoꝛ ḡ facit:qꝛ pͥmo determinat de itll̄u potētiali ꝑ ꝯpatiōnē ad ſenſum oñdēs quā dr̄iam hʒ ad ipm. 2° determinat de ītellectu agēte.3° de itll̄u in actu.ꝛ 4° de ītellectu paſſiuo.2ᵃ ibi(Quoniā aūt ſicut in omni natura)3ᵃ ibi(Idē aūt eſt ſm actū.)4ᵃ ibi(Paſſiuus v̾o itll̄us)circa pͥmuʒ tria facit:qꝛ pͥmo determīat de intll̄u potētiali ꝑ ꝯpatiōnē ad ſenſum.2° determīat de obō ei⁹.3° mouet dubitatōes quaſdā circa ꝑtracta.2ᵃ ibi.(Qm̄ aūt aliud ē magnitudo.)3ᵃ ibi(Dubitabit āt)in determinādo aūt de ītellectu ꝑ ꝯparatiōnē ad ſenſuʒ ꝛ oſtēdēdo q̄uo differt ab ipo duo facit:qꝛ pͥmo aſſignat ꝯueniētiā īter itll̄um ꝛ ſenſum.2° dat dr̄iaʒ īter illa.ibi(Un̄ neq̄ꝫ miſceri)circa pͥmū duo facit ſm ꝙ duo tradit de intll̄u in q̄b⁹ ꝯuenit cū ſenſu.ibi(Nec̄e itaq̄ꝫ ē aūt)pͣ ꝯueniētia ꝙ ſicͭ ſentire n̄ ē ꝓpe pati:ſʒ ē aliqd ſil̄e paſſioni:ꝛ ſicͭ ſenſus nō ē actu ſpēs ſenſibiles:ſʒ ē in potētia ad eas:ꝛ ē ſuſceptiu⁹ eaꝝ:ſic ꝛ intellect⁹ ſe hʒ reſpcū ſpērū ītelligibiliū.ait ḡ.ſi igit̄ ē ītelligere ſicͭ ſentire:aut ipm intelligere erit vtiq̄ꝫ aliqd pati ab intelligibili:aut ē gd ipaſſibile:ꝛ ē alteꝝ aliqd hꝫ ſil̄e paſſioni.vult.n.phūs ꝑ h̾ ꝙ ſicͭ ſentire nō ē ꝓprie pati:ſʒ ē hꝫ aliqd.i.ē aliqd ſimile paſſiōi:ſic ꝛ itll̄ere ſe hēat:ꝛ qꝛ quodāmō ē ſil̄e de itll̄ere ꝛ de ſentire:iō cōcludit de ipo itll̄u ꝙ opʒ eē ſuſceptiuum ſpēi intelligibilis:ꝛ ꝙ ē potētia hꝫ ſpēs:ſʒ nō ē hoc actu.i.q̄tū ē de ſe nō ē actu tales ſpēs: niſi eas recipiat aliūde.ꝛ qꝛ ſic eſt: ſil̄r ſe oʒ hr̄e ſicͭ ſenſitiuū ad ſenſibilia ſic ītellectiuū ad itll̄ibilia. ℂ Deīde cū dicͭ.

ℂ Neceſſe ē itaq̄ꝫ: qm̄ oīa intelligit imixtuʒ eē: ſicut dicit Anaxagoꝛas vt imper: hoc aūt ē vt cognoſcat. itus.n.apparēs:pꝛohibebit extraneum: ꝛ obſtruet. ℂ Quare neq̄ꝫ ipſius ē eſſe naturā:neq̄ꝫ vnā : ſʒ aut ꝙ poſſibilis ſit vocat⁹ vtiq̄ꝫ aīe intellectus. Dico aūt intellectuʒ:quo opinat̄: ꝛ intelligit aīa . Et hoc nihil aliud eſt actu eoꝝ que ſunt ante intelligere. Cō.4. Cō.5.

ℂ Ponit aliā ꝯueniētiā īter ſenſuʒ ꝛ itll̄um: qꝛ ſicͭ ſenſum opʒ eē denudatū a ſpēb⁹ ſenſibilib⁹ vt cognoſcat illas:ſic opʒ ītell̄m eē ſimplicē imixtū ꝛ imaterialē:ꝛ eſſe denudatū ab oīb⁹ foꝛmis materialib⁹:vt poſſit oēs foꝛmas materiales cognoſcere.iō ait qm̄ itll̄us ītelligit oīa.i.pōt intll̄ere oēs foꝛmas materiales:nec̄e itaq̄ꝫ ipʒ eē imixtū.i.imaterialē ſicͭ dixit anaxa.ſʒ anaxa.poſuit ipʒ imālē vt imper materialib⁹.h̾ aūt ē.i.iō ē imaterialis vt cog̊ſcat materialia:qꝛ ſi eēt materialis deſpectū.i.foꝛma materialis exn̄s in ipo.appere.n.ꝓhibebit exn̄eū.i.exn̄ eas foꝛmas ꝛ obſtruet exn̄eū:q̄re neq̄ꝫ ipſi⁹ itll̄us eſt.i.ꝯtingit eſſe naturā materialē neq̄ꝫ ei⁹ eſt eē vnā naturā aliq̄ꝫ coꝛpoꝛalē determiatam:ſʒ vocatus ē vtiq̄ꝫ aīe itll̄us : ꝙ ē poſſibilis ad h̾.i.ꝙ

poteſt recipere omnes tales formas ⁊ exponit ſe dicēs. dico aūt itellectū quo aīa opinat̄ ⁊ itelligit ꝗ intellectus añ itelligere nihil eſt actu eoꝝ que ſunt itelligibilia ab ipſo. ❡ Nōnᵐ aūt ꝙ p̄mus ꝗ viſus eſt loq̄ de intellectu imateriali ⁊ imixto dr̄ fuiſſe Anaxago. ſ3 ille itellectus imixtus ⁊ imaterialis de quo loquebat̄ anaxagoras erat p̄ma cauſa deꝰ ip̄e. poſuit. n. anaxa. quoddā mixtū chaos cōfuſum tanq̄ cām mālē ⁊ poſuit itellectū tanq̄ cām agentē ⁊ dixit ꝙ ad īperiū illius intellectus fiebat gn̄atio reꝝ ex illo chaos ꝯfuſo. vt ḡ illud chaos ꝯfuſū ⁊ illa mā plene ſubyceret̄ impio itellectus dixit itellectū nō eē alicuius nature mālis nec eē alicuiꝰ nature exiſtētiū in illo chaos cōfuſo: ſ3 poſuit ip̄m ſimplicē ⁊ imaterialē. ſm̄ ḡ Anaxa. itellectus erat imaterialis vt imparet: ſ3 itellectꝰ de quo loq̄t̄ hic ph̄s nō eſt imaterialis vt imperet mālibus: ſ3 iō ponit̄ ſic eē vt cognoſcat mālia: nō vt mālibꝰ impet. ❡ Notandū ēt ꝙ de alio itellectu loq̄t̄ Anaxago. q̄3 ph̄s: qꝛ ille loquebat̄ de itellectu diuino. hic aūt loq̄t̄ de hūano: cuiꝰ nō eſt impare mālibꝰ ⁊ nālibꝰ: qꝛ ſcia nr̄a nō cāt res: ſ3 cauſat̄ a rebus. ⁊ l3 itellectꝰ diuinus h̄eat rebꝰ nālibus imparare: itellectus tñ noſter nō ponit̄ imālis vt impet his rebꝰ mālibus: ſ3 vt cognoſcat illas. ❡ Nōnᵐ ēt ꝙ vbi nos habemus deſpectu3. apparere. n. ꝓhibebit extraneū h3 littera ꝯmēti. ſi. n. in eo apparuit apparēs impediret aliena3. ⁊ eſt itentio ph̄i ꝑ hec v̄ba ꝙ ſi in ip̄o itellectu appereret aliq̄ forma materialis ip̄a forma mālis apparēs impediret ne cognoſceret ⁊ ne recipet formas māles alias: ſic̄ ſi pupilla eēt alicuiꝰ coloris ⁊ color aliq̄s appareret in pupilla ille color īpediret ne cognoſceret ⁊ ne recipet colores alios. vñ ꝙ nos hēmus deſpectū vr̄ eſſe lr̄a corrupta. poſſumus tñ exponere deſpectū ꝓ forma māli: qꝛ tales forme in genere formaꝝ ſunt deſpecte ⁊ īfime. igit̄ itellectꝰ vt cognoſcat oēs formas māles nullā formā mālem h3: qꝛ ſi hēret tūc dſpectū. i. illa mālis forma nō ꝑmitteret itellectū recipere alias māles formas. prohiberet. n. illa mālis forma appere itellectui formas ex̄neas ⁊ obiecta ex̄nea. ❡ Notandū aūt ꝙ aliq̄s itellectꝰ eſt ꝗ eſt actꝰ purus in quo ſunt oēs ꝑfectōes actu vt itellectus diuinus: aliq̄s v̄o itellectꝰ eſt ꝗ ē potentia pura ī gn̄e itellectuū vt itellectus humanus. hic ḡ itellectus anthonomaſice vocatus ē poſſibilis: qꝛ ita ē in potētia ad oēs formas itelligibiles ꝙ de ſe nullam h3 actu. ne ḡ laboraret ph̄s in equoco cū dixit ꝙ itellectus vocatus erat poſſibilis exponit ſe de quo itellectu itelligit dicēs: dico aūt itellectū quo oīa opinat̄ ⁊ itelligit ꝗ nihil ē actu eoꝝ q̄ ſunt itelligibilia añq̄ itelligat: ſ3 ſolū eſt in potētia ad omnes tales formas.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ op3 intellectū eſſe immixtū ſi debeat impare. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ Anaxa. iō poſuit itellectū eſſe impantē: qꝛ poſuit itellectū eē cām mouētē ⁊ agētē reſpcū illiꝰ chaos ꝯfuſi. videmus aūt ꝙ vnū māle ⁊ vnū corpale h3 actiōem vl̄em ſup alia corpalia vt celū h3 vl̄em īfluētiā ſup oīa alia corpa. itaq̄3 ad hoc ꝙ itellectꝰ hēret vl̄em cauſalitate3 ⁊ vl̄e impium ſup totū chaos cōfuſum vt vr̄ nō oportuit ip̄3 ponere immālē. ❡ Dōm ꝙ aliud ē mouere motū ⁊ aliud ē mouere imobile. illud ḡ qd̄ eſt mouēs vt impās ⁊ qd̄ mouet vt deſideratū ⁊ amatū ſ3 ꝙ hꝯ mouet imobile: cū ḡ omne corporale ⁊ omne māle moueat motum ſi itellectus debeat mouere imobile: op3 ꝙ ſit imālis ⁊ imixtus credibile eſt aūt ſi aliquē bonū itellectū habuit Anaxago. ꝙ hunc habuit. v3. ꝙ ꝑ impare itelligebat mouere imobiliter. ſm̄ h̄ igit̄ plana ē v̄itas ꝓpōnis. nā itll̄us vt impet. i. vt moueat impando ⁊ imobil̄r op3 ꝙ ſit imālis ⁊ imixtus.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: dato ꝙ intll̄us diuinus impet de quo loq̄bat̄ Anaxag. op3 ꝙ ſit imālis ⁊ imixtus. vtꝝ itll̄us humanus de quo loq̄t̄ h̄ ph̄s op3 ꝙ ſit imālis vt cognoſcat. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ l3 impans mālibus debeat eē imālis: tñ vt videt̄ cognoſcens mālia nō op3 ꝙ ſit imālis: qꝛ ſm̄ cōmen. recipiēs eſt denudatu3 a natura recepti nō a nā generis: ſed a natura ſpeciei. recipiēs. n. albu3 ſufficit ꝙ ſit denudatum a natura albi: ſ3 nō op3 ꝙ ſit denudatū a natura coloris. videmus eni3 ꝙ tactus recipit itentōes formaꝝ tangibiliū: nec tamē ē oīno denudatus a q̄litatibus tāgibilibus. ❡ In ꝯriū eſt ph̄us in lr̄a. ❡ Dōm ꝙ triplici via venari poſſumus ꝙ op3 itellectū eē imixtum ⁊ imālē vt cognoſcat mālia. p̄ma via ſumit̄ ex ꝑte reꝝ cognitaꝝ. ſcd̄a ex ꝑte modi cognoſcēdi. 3ª ex ꝑte rei cognoſcētis. nā ſemꝑ mā h3 dterminare ⁊ partire formas. ſi igr̄ itll̄us eēt mālis ⁊ mixtus ꝑꝑ ſua3 mālitatem vel determinaret̄ ad aliqd̄ genꝰ cognoſcibiliū: vl̄ ſaltem ꝑꝑ illā materialē formā impediret̄ ne vl̄r cognoſceret oēs formas materiales. vtrūq̄3. n. videmus in ſenſu tactus. nā tactus ⁊ determinat̄ ⁊ impedit̄: viſus aūt determinat̄: ſ3 nō impedit̄. nā tactus ē virtus materialis: qꝛ eſt v̄tus organica: ⁊ ēt h3 actu aliquā qualitatē tāgibilem. viſus aūt l3 ſit virtus organica: attñ pupilla ē oīno abſcolor: ⁊ nō h3 actu aliquā qualitatē viſibilē. igit̄ viſus: qꝛ ē v̄tus organica ⁊ materialis determinat̄ ad aliqd̄ genꝰ ſenſibiliū: tñ qꝛ nullū h3 colorē actu nō impedit̄ q̄n poſſit oēs colores cognoſcere: tactus v̄o ēt determinat̄: qꝛ nō ꝑcipit oē genꝰ ſenſibiliū: ſ3 tm̄ qualitates tāgibiles: ⁊ ēt qꝛ h3 aliq̄ qualitatē tangibilē actu: impedit ne poſſit oēs qualitates tāgibiles ꝑcipe. dicebat̄. n. ſupra ꝙ tactus ſil̄r calm̄ ⁊ ſil̄r frigidū nō cognoſcit: intll̄us itaq̄3 ſi eēt virtus materialis ⁊ haberet aliquā materialē formā determinaret̄ vel ipediret̄ ne poſſet omnes formas materiales cognoſcere. ḡ ex ꝑte reꝝ cognitaꝝ: vt qꝛ itell̄us pōt omnes formas materiales cognoſcere op3 ꝙ nullā hēat. 2ª via fortiꝰ arguēs ſumit̄ ex ꝑte modi cognoſcēdi. nā q̄lib3 expit̄ in ſemetip̄o ꝙ cognoſcit dr̄iam vl̄is ⁊ ꝑticularis. igit̄ vt p3 ex rōnibus factis in caplō de ſenſu cōi op3 ꝙ ſit vna v̄tus in hoīe que poſſit ꝑcipe vtrāq̄3 formā: vl̄em. ſ. ⁊ īdiuiduā: ⁊ hoc ē itellectus. ꝑ intll̄um. n. poſſumus cognoſcere rē vt ſignata3 ⁊ vt nō ſignatā: vt vl̄e3 ⁊ vt indiuiduā: ſ3 hoc nō ē eodē mō vt īfra patebit igit̄ ſi itll̄us eēt virtus materialis: l3 forte aliq̄s calūnioſe poſſ3 euadere ꝙ nō determinaret̄ ad aliquod genus cognoſcibiliū: nō tñ eēt via ad euadendū q̄n determinaret̄ ad aliquē modū cognoſcēdi. nā hoc poſito ſemꝑ itll̄s cognoſceret modo ſignato: ⁊ nihil cognoſceret niſi vt eēt ꝑticulare ⁊ indiuiduū: qꝛ q̄cq̄d recipet̄ in eo recipet̄ vt hic ⁊ nūc: ⁊ qꝛ omne agēs agit ſm̄ exigētiam ſue forme ſi intll̄us eēt forma materialis ſic oēs forme recepte in eo eēnt ſignate ⁊ hērēt eſſe hic ⁊ nūc. ſic q̄cquid cognoſceret itll̄us cognoſceret vt hēret eſſe ſignatū ⁊ vt eē hēret hic ⁊ nunc. igit̄ vt intellectus poſſit cognoſcere oēs formas māles: ⁊ vt poſſit eas cognoſcere omni mō tā ſub eē vl̄i q̄3 ſub eſſe ꝑticulari: o3 ꝙ ſit imixtꝰ ⁊ imaterialis: ⁊ nō ꝯbat̄ ꝑ materiā aliquā. 3ª via ſumit̄ ex ꝑte cognoſcentis itellectus. nā itll̄us eſt q̄d icorruptibile: qꝛ vt ſepe tactum eſt: eſt alteꝝ genꝰ ⁊ ſepat̄ ab alys ſicut ꝑpetuū a corruptibili. eo. n. ip̄o ꝙ quilib3 expit̄ in ſe ꝙ ꝑ itll̄um pōt cognoſcere rē vl̄em d3 arguere ip̄m eē icorruptibilē. ſi eni3 ex obō debemꝰ arguere de potētia: vl̄e qd̄ ē obm̄ itll̄us: ⁊ qd̄ ꝑ ſe ē q̄d icorruptibile arguit itll̄u3 icorruptibilē eſſe. ex hoc ip̄o igit̄ p3 ip̄m eē imaterialē ⁊ imixtū: qꝛ ſi eēt virtus organica eēt generabilis ⁊ corruptibilis: ꝙ ſi tñ aliq̄s vellet ꝯteruire ⁊ vellet dr̄e ꝙ itellectus eſt incorruptibilis: qꝛ hoc arguit obm̄ eius: attñ ē virtus materialis p3 ꝙ q̄cq̄d natural̄r ē in re icorruptibili o3 ꝙ illud ſit valde fortiter in eo impſſum: qꝛ q̄cq̄d ē natural̄r in re icorruptibili eſt ibi mō icorruptibili eſſe aūt mō icorruptibili ē eſſe ibi mō idelebili ⁊ mō fortiter impſſo. nūc autē ita ē ꝙ forma

Cōme. pm.

fortiter impreſſa in aliq̄ virtute m̄ali ipedit iudiciū cuiuſlibȝ alieni: ⁊ nō ꝑmittit appere aliqđ extraneū: vt ſi amaritudo ſit fortiter ip̄reſſa lingue impedit lingua ne poſſit ꝑcipere aliū ſaporē: ſȝ q̄cq̄d guſtat ei videt̄ amarū. ſic ſi itellectus eēt v̄tus m̄alis ⁊ eēt v̄tus organica for.ª ꝓpria fortiter ipſa i illo orḡão ipedirȝ h⁹ organū ne ꝑciperet alias formas illō. n. deſpectū. i. illa mat̄ for.ª ꝓhiberȝ appere ex̄neū obȝ.

Cō. 6. Vnde neq̄ miſceri rationabile eſt ip̄m corpori. Qual̄. n. aliq̄s vtiq̄ fiet: aut calidus aut fridus: ſi organū aliquod erit ſicut ſenſitiuo: nūc aūt nullū eſt.

¶ Poſtq̄ p̄hs venatus eſt nāȝ itellectus ex ꝯueniētijs q̄s hȝ cū ſenſu. In p̄te iſta: vt dicebat̄ venat̄ nāȝ ei⁹ ex dr̄ītijs q̄s hȝ ad ip̄m. poſſum⁹ āt q̄tū ad p̄ñs ſpectat aſſignare q̄nq̄ dr̄ias iter ſenſuȝ ⁊ itell̄m ſ̄m q̄ ſenſus ad q̄nq̄ cōparari pōt. nā p̄mo cōparari pōt ad ip̄m organū in quo fundat̄. ſcđo pōt cōparari ad ip̄aȝ aīaȝ. tertio pōt cōparari ad obm̄. q̄rto ad ſp̄ēȝ. ⁊ q̄nto ad ſeip̄ȝ. ſȝ q̄ cōpat̄ ad organū: differt ſenſus ab itellectu. q̄r ſenſus ē v̄tus organica ⁊ nō itellect⁹. ſ̄m v̄o q̄ ꝯparat̄ ad aīaȝ differt ab eo: q̄r itellect⁹ vt i ſubo fundat̄ in ipſa ex̄ñtia aīe: ſenſus āt nō: ſȝ fundat̄ in organo. tertio vt ꝯparat̄ ad obȝ differt ab eo: q̄r ſenſus corrūpit̄ ab excellēti ſenſibili: nō aūt itellect⁹ ab excellēti intelligibili. q̄rto differt vt ꝯparat̄ ad ſp̄ēȝ: q̄r ex ſp̄eb⁹ itelligibilib⁹ generat̄ ſcia v̄l ali⁹ h̄itus in itellectu. ex ſp̄eb⁹ aūt ſenſibilib⁹ nō ḡnat̄ talis h̄itus in ſenſu. q̄nto aūt differt vt ꝯparat̄ ad ſeip̄m: q̄r ſenſus: nō ē ꝓp̄e ad ſe ꝯuerſiu⁹ nec ꝓp̄e ſentit ſeip̄m: ſȝ h̄ ꝓp̄e ꝯpetit itellectui. q̄nq̄ ḡ facit ſȝ q̄ h̄ q̄nq̄ declarat de itellectu. nā p̄mo oñdit q̄ nō ē v̄tus organica. 2° q̄ fundat̄ in eēntia aīe ſic̄ in ſubto. 3° ꝓbat q̄ nō corrūpit̄ ab excellēti obō. q̄rto oñdit quō in itellectu aggenerat̄ habit⁹. q̄nto declarat quō itellect⁹ ſeip̄ȝ itelligit ⁊ cognoſcit. 2ª ibi. (Et bñ iā dicētes.) 3ª ibi. (Qm̄ aūt nō ſilis.) 4ª ibi. (Cū aūt ſic ſingula.) 5ª ibi. (Eſt igit̄ ⁊ tūc) ꝯtinuet̄ aūt ſic. dcm̄ ē itell̄ȝ eē v̄tutē im̄alē. vn̄ q̄r ſic ē: nȝ rōnabile ē ip̄ȝ miſceri corp̄i. i. ip̄m fundari i organo ⁊ eē virtutē organicā: q̄r h̄ poſito fiet vtiq̄ aliq̄s q̄lis. i. aliq̄liter q̄lis. oporteret eni ip̄ȝ h̄re aliquā qualitatē corporalē. eſſet. n. aut calidus aut fridus ſi aliqđ organū eēt itellectui ſic̄ eſt aliqđ organum ſenſitiuo. i. ſenſui. nūc aūt nullū ē ſup. organū itellectui.

Dubitaret forte aliq̄s. vn̄ ſeq̄tur hec ꝯñā. q̄ ſi itellectus eēt v̄t⁹ organica q̄ haberet aliquā q̄litatē ſenſibilē vt q̄ eēt cal̄s aut fridus. ¶ Dōm q̄ cal̄m ſ̄m hūidū ⁊ ſiccū ſunt q̄litates p̄me eltoꝝ a q̄b⁹ non pōt oīo denudari aliqđ corp⁹ mixtū. ſi ḡ itell̄s h̄ret organū aliqđ cōpale opōterȝ illō organū h̄re has q̄litates ſ̄ſibiles p̄mas: ⁊ mediantib⁹ iſtis recipe alias: q̄r ſemp q̄litates alie recipiunt̄ in ſubo mediātib⁹ q̄litatib⁹ p̄mis. ſic̄ ḡ q̄r corpus recipit colorē mediāte q̄titate vt mediāte ſupficie: ſeq̄tur q̄ ipſe color ſit extēſus extēſiōe ſupficiei: ita q̄ nō ſolū corpus ē q̄d extēſuȝ ꝑ quātitatē: ſȝ ēt ipſe color recept⁹ i corpe mediāte q̄titate: oȝ q̄ ſit q̄d extēſuȝ: ſic̄ ſi itell̄s vt in ſubo fundaret̄ i organo frido aut calō: q̄r itellect⁹ fundaret̄ in organo illo mediāte calitate vel friditate tāq̄ mediātib⁹ q̄litatib⁹ p̄mis nō ſolū organū diceret̄ eē cal̄m aut friduȝ: ſȝ etiā ipſe itellectus eēt aliq̄liter talis: q̄r eēt aliq̄liter calidus aut fridus aſſignat̄ ēt ad h̄ idē alia cōis rō: q̄r nō eſt ſola potētia ſubm̄ calitatis ⁊ friditatis ſȝ totū cōpoſituȝ. igit̄ totū h̄. vȝ. organū cū itellectu eſſet ſubȝ caloris: qđ eſſe nō poſſet niſi itellectus eēt aliquo mō calidus: ſȝ forte magis ecōuerſo deberemus dicere. vȝ. q̄ organū cuȝ calore eſſet ſubm̄ itellectus: eo q̄ cal̄m ſit de p̄mis q̄litatibus ſenſibilib⁹ nō de ſcđis: nec tñ ꝑꝑ h̄ ipedit̄ dcm̄ p̄hi: ſȝ declaratur. q̄r ſic̄ ſi potētia itellectiua eēt in organo diceret̄ organica: ſic̄ ſi eēt in organo calō oporteret q̄ eēt aliq̄liter cal̄a: ſed cū itellectus nō poſſit eē cal̄s nec h̄re aliquā talēȝ formā: q̄r tūc illa forma ipediret ip̄m ne cognoſceret alias: vt ḡ itellectus oēs formas m̄ales cognoſcat: ⁊ vt nullā talē formā hēat: oȝ ip̄ȝ eē ab oī orḡão ſepatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Et bene iam dicentes ſunt animam eſſe locū ſpecierū: niſi q̄ nō tota: ſȝ itellectiua: neq̄ actu: ſed potentia ſpecies.

¶ Oñdit q̄ ipſe itellect⁹ fundat̄ in eēntia aīe ſic̄ i ſubo: qđ nō cōpetit ſenſui. ideo ait q̄ bñ iā dicētes ſūt antiq̄ aīaȝ eē locū ſpecieꝝ niſi q̄ nō tota: ſȝ itellectiua. aīa. n. q̄tū ad partē ſenſitiuā nō eſt locus ſpecierū: q̄r potētia ſenſitiua vt in ſubto nō fundat̄ in eēntia aīe: ſȝ q̄r itellectus in ip̄a eēntia aīe fundat̄. iō dr̄ aīaȝ q̄tuȝ ad p̄teȝ itellectiuā locū eē ſpecierū. ⁊ ſubdit q̄ h⁹ ſp̄ēs itelligibiles quarū dicit̄ eē locus aīa nō eſt locus earū in actu: ſȝ in potētia. q̄r q̄tū ē de ſe nō hȝ illas ſp̄ēs inatas: nec hȝ eas actu: ſȝ ē i po⁹ vt acq̄rat eas.

Dubitaret forte aliq̄s quō aīa eſt loc⁹ ſpecierū nō tota ſȝ itellectiua tātuȝ. ¶ Dōm q̄ cū aīa ſit media iter formas ſimpl̄r im̄ales vt iter itellectias: ⁊ formas ſimpl̄r m̄ales: vt iter has formas ſēſibiles ꝑticipat aliquid de ꝯditiōe vtroruq̄: ita q̄ hȝ aliquas virtutes materiales ⁊ organicas vt potētias ſenſitiuas aliquas vero hȝ im̄ales: vt itellectiuas. virtutes ḡ m̄ales vt in ſubto fundāt̄ i organis vt viſus fundat̄ i organo. ſ. i oculo. itellectus v̄o vt in ſubto fundat̄ in ipſa eſſentia aīe: ita q̄ eodeȝ modo cōparat̄ quodāmō aīa ad itellectū ſic̄ oculus cōparat̄ ad ſenſuȝ viſus: q̄r ſic̄ oculus ē ſubm̄ potētie viſiue: ſic̄ nō organū aliqđ: ſed ipſa aīa eſt ſubm̄ potentie itellectiue: q̄re ſicut oculus dicit̄ eſſe receptiuus ſpecierū viſibiliū: q̄r viſus fundat̄ in oculo: ſic aīa erit receptiua: ⁊ ꝑ ꝯñs erit locus ſpecierū itelligibiliuȝ: q̄r itellectus fundat̄ in aīa. pȝ ḡ q̄ aīa eſt receptiua vel eſt loc⁹ ſp̄eruȝ: ſȝ nō tota. i. nō q̄tū ad q̄libȝ ſui p̄tē vel nō q̄tum ad q̄libȝ ſui potētiaȝ: q̄r nō quelibȝ pars potētialis aīe ſiue nō quelibȝ potētia aīe fundatur in aīa tanq̄ in ſubto. nā ſenſus nō fundat̄ in aīa tāq̄ in ſubto: ſed in organo. itellectus v̄o nō fundat̄ in organo: ſȝ in aīa: ſemp ḡ aliqđ organū erit locus ſp̄eruȝ ſ̄ſibiliū ſȝ ipſa aīa erit locus ſp̄eruȝ itelligibiliū. differt ḡ itellectus a ſenſu: q̄r itellectus vt in ſubo ꝓp̄o fundat̄ in aīa: ⁊ tñ ſ̄ſus ⁊ aīa ē loc⁹ ſp̄eꝝ itelligibiliū nō āt ſenſibiliū. Deiñ cū dic̄.

¶ Qm̄ aūt nō ſimilis ſit impaſſibilitas ſenſitiui ⁊ intellectiui manifeſtū eſt ex organis ⁊ ſenſu: ſenſus. n. nō poteſt ſentire ex valde ſenſibili: vt ſonū ex magnis ſonis: neq̄ ex fortibus odorib⁹ ⁊ coloribus: neq̄ videre neq̄ odorare. Sȝ intell̄s cū itelligat aliq̄d valde intelligibile nō minus itelligit īfima: ſȝ ⁊ magis: ſenſitiuum quideȝ. n. nō ſine corpe ē. hic āt a corpore ſepat⁹ ē. Cō. 7.

¶ Aſſignat dr̄iaȝ iter itell̄m ⁊ ſenſuȝ q̄tū ad obȝ: q̄r excellēs itelligibile nō corrūpit itell̄m: ſic̄ excellēs ſenſibile corrūpit ſenſuȝ: iō ait. q̄m aūt nō ſilis ſit poſſibilitas ſenſitiui ⁊ itellectiui. i. ſenſus ⁊ itellectus manifeſtū ē ex organis ⁊ ex ſenſu. nā nō ſolū organū ſenſus patit̄ ab excellēti ſenſibili: ſȝ etiā ipſe ſenſus corrumpit̄ ꝓpter excellēs ſenſibile: qđ nō competit itellectui. iō ſubdit q̄ ſenſus nō pōt ſentire ex valde ſenſibili. i. non pōt ſentire poſt valde ſenſibile vt ſēſus audit⁹ ex magnis ſonis. i. poſt magnos ſonos ſup. nō pōt audire: nec ēt ex fortibus odoribus ⁊ colorib⁹ ſup. imutatus odoratus ⁊ viſus neq̄ pōt odorare neq̄ videre: ſȝ itellectus cū itelligat aliq̄d valde itelligibile nō corrūpit̄ ⁊ nō minorat̄ in ſuo actu. imo vigorat̄. nā itellectus itelligēs excellēs itelligibile nō min⁹ itelligit itelligibilia īfima: ſȝ ⁊ magis. cā aūt q̄re hec eſt dr̄ia iter itellectū ⁊ ſen

ſum.ſ.ꝙ excellēs itelligibile nō corrūpit itellʼꝫ: ſꝫ excellēs ſenſibile corrūpit ſenſuꝫ eſt:qꝛ ſenſitiuū gdē nō ſine corpe eſt.i.nō eſt ſine organo:h aūt.vꝫ.itellʼs ſepatᵒ eſt ab orgāo: ⁊ qꝛ itellʼs nō ē vtus organica ſꝫ ſēſus.iō excellēs itelligibile ñ corrūpit itellʼꝫ:ſꝫ excellēs ſſibile corrūpit ſēſuꝫ.

Dubitaret forte aliqs quō excellēs ſēſibile corrūpit ſēſuꝫ. ¶ Dōm ꝙ nō vr̄ difficile itelligere quō ſſibile ſic trāſmutet ſſuꝫ vt poſt magnū ſenſibile nō poſſit ſēſus pcipe ſēſibile puū ſiue ſſibile ifimū:qꝛ vt pbāt ꝯpoſitores ſcie de aſpectibᵒ nō ſtati cū recedit ſēſibile a ſenſu recedit ipreſſio fcā in organo vt ſi qs ituear̄ ſoleꝫ nō ſtatiꝫ cū auertit oculū a ſole recedit lux ipreſſa a ſole in oculo:⁊ qꝛ p aliqītulū tēpus remanet in oclʼo ipreſſio lucis facta a ſole pp illā ipreſſioneꝫ diſgregātē viſuꝫ nō pōt oculus videre paruū vel ifimū viſibile.ꝙ aūt remaneat ipreſſio fcā in oculo poſt receſſuꝫ obti:pꝫ ſm Auicē.qꝛ ſi hō moueat velociter digituꝫ vr̄ vnus digitus plures digiti:⁊ ſi qs vertat velociter acū vr̄ acus facere circulū ⁊ vr̄ vna acus. multe acus qđ ideo ꝯtingit ꝙ cū acus mouer̄ a loco ſuo facit aliā ipreſſionē in oculo:⁊ qꝛ nō ſtatim remouer̄ ipreſſio pma ppter pluralitatē ipreſſionū vr̄ nobis videre multas acus qūuis realr̄ ſit tn̄ acus vna. ¶ Nō ē ḡ difficile intelligere cū ſēſus ſit vtus organica ⁊ remaneat i organo ſenſus ipreſſio fcā ab excellēti ſēſibili:qre poſt excellēs ſenſibile nō poſſumus ſentire ſēſibile paruū ⁊ ifimuꝫ.ſꝫ qꝛ itellʼs nō ē virtus organica poſtqꝫ itellexit excellēs itelligibile non minus itelligit itelligibilia ifima:imo intelligit ea magis. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ lꝫ hec videre nō ſit difficile tn̄ videre ⁊ cognoſcere quō excellēs ſenſibile nō ſolū ipediat cognitionē parui viſibilis:ſꝫ totalr̄ tollat ſenſuꝫ:vt quō ex aſpectu ſolis qs poſſet fieri totalr̄ cecus:⁊ quō ex magno ſono qs poſſet fieri totalr̄ ſurdus vr̄ valde difficile. nā hꝰ ſenſibilia nō viden̄ aliqđ facere in corpa niſi rōne annexi vt ſi ſonᵒ ſcindit ligna hoc nō agit ſonus.qꝛ ſonus:ſed rōne motus aeris in quo fundar̄.aer eni motᵒ ſcindit ligna ⁊ nō ſonus:ppter qđ auger̄ qōnis difficultas: qꝛ cū ſenſibilia ſm ꝙ hꝰ nō videan̄ imutare niſi itētionalr̄.ex imutatiōe aūt itentionali nō videar̄ fieri corruptio realis. vn̄ ē ꝙ ipſum organū ⁊ ipm corpus corrumpir̄ ⁊ patir̄ ab excellēti ſenſibili.nā ſenſus ſm ſe nec debilitar̄ nec pprie patir̄.tota eni paſſio ⁊ tota debilitatio ſenſus eſt rōne corporis ⁊ rōne organi in quo fundar̄:ita ꝙ ſi ſenex haberet oculos pueri videret ſic puer. ¶ Sciēduꝫ ḡ ꝙ ſicut qlitates tāgibiles vt calm̄ ⁊ fridū imutāt itentionalr̄ ⁊ realr̄:ſꝫ vt imutāt realr̄ ſic corrumpūt corpora ⁊ ſic pprie nō ſentiun̄: imo talis imutatio eſt ipeditiua ſenſus.nā cōe eſt oī ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuus ſpērum ſine mā.calefit eniꝫ neruus ⁊ caro realr̄: ſꝫ ppter talē imutationē nō fit ſenſus:qꝛ ſic calefiunt ⁊ lapides imutātur.ḡ caro ⁊ neruus a calore itētionalr̄ et ſꝫ hꝰ imutationē hꝫ fieri ſenſus. qlitates ḡ tāgibiles planū ē ꝙ corrumpūt ſenſum ſi ſint excellētes:qꝛ cū hoc ꝙ imutāt itentionalr̄ imutāt etiā realr̄:per quā imutationē corrumpunt corpora ⁊ organa:qbus corruptis tollir̄ ſenſus:vt cōbuſta carne ⁊ aduſto neruo tollitur tactᵒ. alie vō qlitates ſimplr̄ ⁊ abſolute ⁊ quocunqꝫ mō ſumpte nō imutāt realr̄ quecūqꝫ corpora:tn̄ ſi tales qlitates ſint valde excellētes ⁊ corpora ſint valde paſſibilia nō ſolū itētionalē:ſꝫ etiā aliquā imutationē realē poſſūt efficere in ipſa:vt qꝛ aer ē valde paſſibilis ſi ſit odor valde fortis pter imutationē itentionaleꝫ poterit aliquā imutationeꝫ realeꝫ in ipm facere. ideo dicebar̄ ſupra ꝙ qꝛ aer eſt qđ ideterminatū:⁊ nō manet.i.qꝛ eſt valde paſſibile fetet ab odore:ac ſi ſit aliqđ patiens.colores ḡ valde fulgidi in pupilla:eo ꝙ ſit valde paſſibilis:qꝛ eſt nāe aquee pter imutationē itentionalē poterunt aliquā imutationē realeꝫ facere in ipſa:qua facta pp paſſioneꝫ organi toller̄ viſus:ſic ⁊ omne excellēs ſenſibile ppter paſſionē quā pōt facere in organum pōt tollere ſenſuꝫ.ſenſus ḡ nō patitur pprie:qꝛ ſm ꝙ hꝰ non imutar̄ niſi itētionalr̄:que imutatio nō eſt pprie paſſio: ſꝫ magis ſalus ⁊ receptio:ſed patitur p accn̄s ppter paſſionē organi:qđ organū ſicut ⁊ alia corpora pōt realiter immutari.itellectus vō pprie nec patitur p ſe nec per accidēs:cū non ſit virtus organica.excellēs ḡ itelligibile nullo modo tollit nec ipedit itellectum:imo hꝫ ipm iuuare ⁊ vigorare.vtruꝫ aūt ppter paſſionē alterius:vt ppter paſſionē fantaſie poſſit impediri operatio itellectus:in ſequētibᵒ apparebit. Ad pn̄s aūt ſcire ſufficiat ꝙ excellens ſenſibile poteſt impedire ⁊ corrumpere ſenſuꝫ ppter paſſionē quā poteſt facere in organo.excellens aūt itelligibile nō poteſt impedire nec corrumpere itellectū:qꝛ intellectus eſt ab organo ſeparatus. ¶ Eſſet auteꝫ vlterius dubitāduꝫ cū ſit intellectus imixtus impaſſibilis ⁊ ab organo ſeparatus:vtrū oporteat ipꝫ multiplicari ſm multiplicationē corporuꝫ vel ſit in oībus vnus:ſed qꝛ de hoc ſpālē tractatū fecimus:⁊ hāc qōnē diffuſe diſcuſſimus:ideo hic eam volumus ſilentio pertrāſire. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū autem ſic ſingula fiant vt ſciens dicir̄: qui ſm actum: hoc auteꝫ confeſtim accidit: cū poſſit operari per ſeipſum. Cō.8.

¶ Oſtēdit quō ex ſpēbus itelligibilibus generar̄ habitus: qđ nō accidit ex ſpēbus ſenſibilibus dicēs: ꝙ cū āt ſic itellectus fiat ſingula.i.poſtqꝫ receperit ſpēm ſingulorꝫ dicir̄ itellectus vt ſciēs:qꝛ aggenerabir̄ in eo habitus ſcie qui itellectus vt ſciēs ⁊ vt habens habitū dicir̄ eſſe ſm actuꝫ. hoc aūt accidit cū confeſtim poſſit opari per ſeipꝫ. ¶ Notandum aūt ꝙ ſicut pupilla eſt quodāmō oīs color: qꝛ pōt recipere ſpēs oīum colorū:ſic aīa per itellectuꝫ eſt quodāmodo oīa itelligibilia:qꝛ pōt recipere ſpēs oīum intelligibilium.aīa ḡ ante talem receptionem eſt in potētia ad oīa itelligibilia:ſed quando actu recipit ſpecies ſingulorꝫ ſiue aliquorꝫ itelligibiliuꝫ fit quodāmō illa itelligibilia. exponendum eſt ḡ cū itellectus ſic fiat ſingula.i. poſtqꝫ actu receperit ſpecies ſingulorꝫ. ¶ Notādū ēt ꝙ duplex eſt actᵒ. pmus ⁊ ſecūdus.actus pmus pōt dici ipſe habitus vt ipſa ſcia.actus ſecūdus dicir̄ ipm agere vt ipm ꝯſiderare.intellectus ḡ cū fiat ſingula.i.poſtqꝫ receperit ſpēs ſingulorum pertinētiuꝫ ad aliqđ genus ſcie:dicitur eſſe ſm actuꝫ: qꝛ iā acquiſiuit habitū ſcie ⁊ eſt in actu pmo: vel dicitur eſſe ſm actuꝫ:qꝛ iaꝫ actu eſt iformatus ſpeciebus.ex quo apparet drīa iter itellectū ⁊ ſenſuꝫ:qꝛ ex ſpēbus itelligibilibus aggenerar̄ habitus.⁊ p hꝰ ſpecies cōſtituir̄ itellectus in actu qui eſt habitus ⁊ dr̄ ſciēs:ſꝫ p ſpēs ſenſibiles in hꝰ habitu nō cōſtituir̄ ſenſus. ¶ Notādū etiā ꝙ habitus eſt quo qs pōt facilr̄ opari vel quo quis pōt operari cuꝫ vult:ideo de itellectu iaꝫ ꝯſtituto in habitu ait phs.ꝙ h aūt accidit.vꝫ. ꝙ intellectus ſit conſtitutus in actu qui eſt habitus ⁊ dicatur ſciens cū confeſtim poſſit operari p ſeipm.i. poſſit operari ⁊ ꝯſiderare p ipm habitū cū velit. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Eſt qdem igitur ⁊ tunc potētia quodāmodo non tamē ſimiliter: ⁊ ante adiſcere: aut iuenire ⁊ ipſe auteꝫ ſeipſuꝫ tunc poteſt itelligere.

¶ Oſtēdit quomodo intellectus eſt in potentia poſtquam habuit habitū:⁊ quō pōt ſeipm cognoſcere dicens. eſt ḡ ⁊ tūc.i.poſtqꝫ habuit habitū potētia quodāmodo: nō tn̄ ſilr̄ ⁊ ante adiſcere aut iuenire:qꝛ nō eſt itellectus ſilr̄ in potētia anteqꝫ habeat habitū ⁊ poſtqꝫ habuit. ⁊ ſubdit ꝙ ipſe itellectus tūc.i.poſtqꝫ itellexerit alia pōt itelligere ⁊ ſeipꝫ. nam itellectus itelligit ſe itelligēdo alia. ⁊ iſta ē qnta differētia quā hꝫ cū ſenſu:qꝛ ſenſus nō pprie ſentit ſe ſentiēdo alia:ſic itellʼs itelligit ſe ⁊ itelligēdo alia. ¶ Notādū autē

ꝙ omne qđ quis nouit aut diſcēs aut inueniens nouit. habi-
tū ğ ſcie quā habemus: vel habemus ipʒ adiſcēdo ab alio
vel inueniendo p nos ipſos. poſtq̄ ğ habuimus habituʒ ali-
cuius ſcie: qꝛ nō oʒ ꝙ ſemp ꝯſideremus ſʒ illū habitū ha-
bentes talē habitū adhuc ſumus in potētia ad cōſiderare:
ſʒ nō ſumus ſic in potētia ad ꝯſiderare ſicut eramus ante
adiſcere: vel ante inuenire. i. ſic eramus anteq̄ haberem⁹
hꝰ habitum per inuentionem vel per doctrinaʒ: qꝛ haben-
tes habitum poſſumus exire in opus facilr̄: ⁊ poſſumus cō-
ſiderare cū volumus qđ nō poſſumus ſi hītu careamus.

Cō. 9. Quoniā aūt aliud ē magnitudo: ⁊ magnitudinis eē. ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eē. ⁊ ſic in multis alijs: nō āt in oībus. In qbuſdā. n. idem eſt eſſe carnis: aut carnem eſſe.

¶ Aut ergo alio: aut alr̄ habente diſcernit.

¶ Poſtq̄ phs determinauit de itellectu p cōparationē ad ſenſuʒ. In pte iſta determīat de obo itellectus oſtendens qđ qd eſt eē ꝓprīuʒ obm itellectus: qꝛ ipſa qditas directe ⁊ modo extēſo ab itellectu cognoſcit̄. nā itellectus cū ſit extenſiue cognoſcit carnis eē. i. qditatē carnis. ipſaʒ aūt carnē ipm īdiuiduū carnis cognoſcit p reflexionē conuertēdo ſe ad fantaſmata: iō duo facit. qꝛ pmo ꝓponit qđ ītēdit. ſcđo declarat ꝓpoſitū ibi. (Caro. n. nō ſine mā.) dicit ꝙ qm aūt aliū eſt magnitudo ⁊ magnitudinis eē: ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eē. ⁊ ſic in multis alijs: qꝛ in oībus hn̄tibus ſpēm in mā differt res et rei eē. i. differt res ⁊ ſua qditas. ſʒ h̄ nō eſt in oībus: qꝛ in qbuſdā. n. eſt idē vt idē dicimus eē carnē ⁊ carnis eē. caro. n. i. viuū ē idē cū viui eē. i. eſt idē cū ſua qditate: qm ğ ſic ē ꝙ in multis differt res ⁊ ſua qditas: in his in qbus differt aut alio ğ. i. alia v̄tute: aut eadeʒ v̄tute alr̄ ſe hn̄te diſcernit aīa rē ⁊ qditatē eiꝰ. ¶ Notādū ꝙ in oībus hn̄tibus ſpēʒ ī mā differt res ⁊ ſua qditas. cū ğ taʒ mathematica q̄ nālia circūcernāt mām: q̄uis h̄ ſit alr̄ ⁊ alr̄: qꝛ mathematica circūcernūt mām itelligibilē. nālia v̄o mām ſenſibilē: taʒ in naturalibus q̄ in mathematicis differt res a rei eſſe. i. differt res a ſua qditate. cū ğ aq̄ ſit qd nāle: magnitudo v̄o qd mathematicū: differt aq̄ ⁊ aq̄ eſſe: qꝛ res nāles differunt a ſua qditate: ⁊ differt magnitudo a magnitudinis eē: qꝛ in mathematicis ēt differt res ⁊ qditas. ¶ Notādū ēt ꝙ magnitudis eē ⁊ aq̄ eē ⁊ vlr̄ omnis qditas accipitur ꝓ nā rei put cōſiderat̄ ſub eē nō ſignato. magnitudo v̄o ⁊ aq̄ nomināt ipſas res ꝓut hn̄t eē actuale in reruʒ nā. aliud ē ğ aq̄ ⁊ aq̄ eſſe: qꝛ aliđ ē cōſiderare nām ⁊ qditatē aque ꝓut ꝯſiderat̄ ſub eē nō ſignato: ⁊ aliud ē ipā aq̄ put hʒ eē actuale ⁊ ſignatuʒ. in oībus ğ nālibus ⁊ mathematicis differt res ⁊ rei eē. i. differt īdiuiduū ⁊ qditas. ¶ Notādū ēt ꝙ qꝛ in rebꝰ materialibus differt īdiuiduū ⁊ qditas. iō alia virtute cognoſcit̄ res. i. īdiuiduū ⁊ alia cognoſcit̄ rei eē. i. qditas. nā p ſenſuʒ cognoſcimus īdiuiduū: ſʒ p itellm̄ cognoſcimus quiditatē: vel ſi per eandē virtutē vt ſi p eundē itellm̄ cognoſcimus īdiuiduū ⁊ qditatem h̄ erit alr̄ ⁊ alr̄ ſe hn̄tem. nā per itellm̄ aſpectu recto ⁊ extēſo cognoſcit̄ qditas: ſʒ per reflexionē: ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma cognoſcit itellm̄ indiuiduum. ¶ Notādū ēt ꝙ caro h̄ ponit̄ ꝓ viuo. viuuʒ aūt reperit̄ taʒ in rebus mālibus: qꝛ arbores ⁊ alia viuūt: q̄ etiā in rebꝰ ſimplicibus: qꝛ itelligētie dn̄r viuere: q̄re vno mō eſt idē caro ⁊ carnis eē. i. idem viuū ⁊ viui eē: qꝛ ſi accipiatur viuū vt reperit̄ in ſimplicibus ibi ē idē viuū ⁊ viui eē. qđ quō ſit itelligēdū ſtatī ꝺclarabit̄: ſʒ ſi accipiat̄ caro. i. viuū vt hʒ eſſe in rebus mālibus nō eſt ideʒ caro ⁊ carnis eē qꝛ mālia nō ſunt ideʒ cū ſua qditate.

Dubitaret forte aliqs quō in rebus mālibus differt res a rei eē: ſiue differt res a ſua qditate: in rebus v̄o imālibus nō. ¶ Dōm ꝙ nō ſic itelligēdū ē ꝙ res imāles ſint idē cū ſua qditate ꝙ nihil ſit in eis qđ nō ſit ipſa qditas. ſolū. n. in pma cā h̄ hʒ veritatē: qꝛ ibi nulla ꝯpō. i. nullo mō ē aliud ⁊ aliud: ſʒ q̄cqd in deo eſt: eſt ideʒ qđ ipſe: ſʒ ī itelligētijs. nō eſt ſūpma ſimplicitas. ibi. n. eſſe eſt pter rōnē qditatis: ⁊ v̄tus eſt pter rōnē ſube. nā ſi in itelligentijs ponimus itellm̄ ſiue virtutē itellectiuam: ille itellectus ⁊ illa v̄tus eſt differēs a ſuba. ⁊ ſi in eis ponimus eſſe: illud eſſe eſt differēs a qditate. vn̄ cū eſt ſermo de cōpoſitione itelligētie: qdaʒ dicūt ꝙ eſt ꝯpoſitio ex qđ qd eſt ⁊ eſſe: qꝛ eſt ibi ꝯpō eſſe ⁊ qditatis. qdam v̄o aiunt ꝙ eſt ibi ꝯpō v̄tutis ⁊ ſube. ꝙ quō veritatē vtrunq̄ hēat aliquo mō pʒ p iam dicta. nō eſt ğ itelligendū itelligentias eſſe idem cū ſua qditate: qꝛ nihil ſit in eis qđ ſit pter rōneʒ qditatis.

¶ Sciēdū ğ ꝙ in rebus īmaterialibus iuenimus aliquaʒ idētitatē cū qditate: quā in rebus mālibus iuenire nō poſſumus. nam cū diffinitio ſit ſermo expreſſiuus qditatis ⁊ eſſentie: pnᵃ ſpēi ex qbus ꝯponit̄ diffinitio: ſunt illa q̄ pertinent ad qditatem. igit̄ cuʒ in rebus mālibus aliqua cauſent̄ ex pncipijs īdiuidui: aliqua v̄o ex pncipijs ſpeciei: qꝛ ꝓpria cauſant̄ ex pncipijs ſpeciei: accn̄tia v̄o ex pncipijs īdiuidui: nō oʒ ꝙ oīa que ſunt in rebus mālibus reducant̄ ad formā ⁊ ad rōneʒ qditatis: ſʒ aliqua reducunt̄ ad māʒ: ⁊ ad ea q̄ ptinent ad īdiuiduū: ſed in rebus imālibꝰ q̄ ſunt forme p ſe exn̄tes nihil pt eis nāliter ineē qđ ſe nō teneat ex pte forme: ⁊ qđ nō reducat̄ ad pncipia ſpēi. igit̄ in rebꝰ imālibus vt ꝯparant̄ ad itellm̄: idē eſt res cū ſua qditate. qꝛ res imālis ⁊ ea que ſunt in ipſa nō ſunt apta nata cognoſci alia virtute cognitiua q̄ ſit apta ſua qditas. naʒ cuʒ quicquid ē in re imāli vel ſit forma: vel aliqd ex forma cauſatuʒ: vel ad formā ptinens: nihil erit in rebus imālibus qđ ſit aptū natū cognoſci ſenſu: ſed totū eſt aptū natuʒ cognoſci itellectu: qꝛ forma ⁊ ſpēs: ⁊ ea q̄ ad formā ⁊ ſpēm ptinēt pʒ ꝙ hꝰ nō ſunt apta nata cogn̄ſci ſenſu: ſʒ itellectu. ibi ğ idē eſt res ⁊ eē rei: vl̄ idē eſt res ⁊ ſua qditas: nō ꝙ nulla ſit ibi ꝯpō: nec p oēm modū res eſt ſua quiditas: ſʒ ꝓ tāto res eſt idē cū ſua qditate: qꝛ ad eandē virtutē ad quā ptinet cognitio qditatis: ptinet cognitio rei ⁊ eoꝝ q̄ ſūt in re. ibi. n. neq̄ quā dicere poſſumus ꝙ qditas ſit apta nata cognoſci itellectu: res v̄o vel aliq̄ q̄ ſint in re ſint apta nata cognoſci ſenſu: ſʒ oīa talia vna ⁊ eadē v̄tute: vt itellectu: ſunt apta nata cognoſci. in rebus v̄o mālibus nō ſic. nā lʒ ipſa qditas rex mālīū ſit apta nata cognoſci itellectu: ipſa vero res mālis īdiuidua ⁊ ea q̄ ſe tenēt ex pte īdiuidui directe ⁊ per ſe nō ſunt apta nata cognoſci itellectu ſʒ ſenſu: itellectus eniʒ recto aſpectu non pōt cognoſcere īdiuiduū māle: ſʒ ſi cognoſcit ipm: h̄ eſt p reflexionē ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtruʒ in rebus mālibus ſit aliqd qđ nō ptineat ad formā nec ad rōnē qditatis: ꝙ in rebus imālibus poſſit dici ꝙ ſit ptinēs aliquo mō ad formā vl̄ ad rōnē qditatis: ¶ Dōm ꝙ īdiuiduatio in rebus imālibus aliquo mō ptinet ad formā ⁊ ad rōnē qditatis qđ ſic ē oñdere: qꝛ oīs forma in mā receptibilis q̄tum eſt de ſe eſt imultiplicabilis ⁊ de ſe nō eſt h̄ aliqd. ſi autē ſit īdiuiduatio forme in rebꝰ mālibus: h̄ eſt per accn̄s ⁊ rōne māe in qua ſuſcipitur forma. ğ forma in talibus q̄tuʒ eſt de ſe eſt imultiplicabilis. ſi autem īdiuiduat̄ ⁊ ſignatur: hoc eſt rōne māe in qua ſuſcipit̄: ſed in rebꝰ imaterialibus cuiuſmodi ſunt forme per ſe exiſtentes: non ſunt apte nate forme ille plurificari: ſed quelibet forma ibi ſeipſa īdiuiduatur: ⁊ eſt hoc aliquid. ſʒ tunc quicquid ptinet ad formaʒ aliquo modo pertinet ad rōnem quiditatis: eo ipſo ꝙ in rebus imaterialibus īdiuiduatio eſt per formaʒ ibi aliquo modo īdiuiduatio ptinet ad rōnem quiditatis. in rebus v̄o mālibus vbi īdiuiduatio nō eſt ſimplr̄ ⁊ per oēm modū per formā: ſed per mām: qꝛ mā in talibus eſt īdiuiduationis pncipiuʒ: oʒ ꝙ in eis indiuiduatio omnino ſit pter rōnem qditatis. pʒ ğ verū eē ꝙ

querebať.vʒ.ꝙ in rebus imaterialibus aliqd vt idiuiduatio pertinet ad formam: ⁊ ad rōnem quiditatis qđ nō pertinet in rebus materialibus.

Ulterius forte dubitaret aliqs quō veritatē habeat dcm̄ phi ꝙ in rebus mālibus est aliud res ⁊ rei eē vel est aliō res ⁊ res q̄ditatis: ⁊ ꝙ in talib⁹ vel alia v̄tute vel eadē virtute alr̄ se hn̄te cognoscať idiuiduū ⁊ q̄ditas vel cognoscať res ⁊ rei eē.in reb⁹ vō imaterialib⁹ vt satis innuitur in textu nō sic se hʒ:qꝛ lʒ alia virtute vel eadē virtute alr̄ se habēte aīa discernat aquā ⁊ aq̄ eē.⁊ magnitudinē ⁊ magnitudinis esse: nō est sic in oībus:qꝛ viuum vt noiat aliqd simplr̄ est idē cū viui eē.in talibus eniʒ ꝑ tāto ideʒ est res ⁊ rei esse: ⁊ idē est idiuiduū cū sua q̄ditate:qꝛ in eis nō alia v̄tute cognoscit idiuiduū ⁊ sua q̄ditas. q̄ritur ḡ quō h̄ ꝯtingat. ❡ Dōm ꝙ hec veritas ē ex p̄missis quodāmodo sufficiēter patefacta.nā si in rebus imālibus forme sunt ꝑ se exn̄tes: ⁊ seipsis idiuiduanť: ⁊ sunt h̄ aliqd:cuʒ in talibus idiuiduatio directe ptineat ad formā:illa eadē virtute q̄ est apta nata cognosci forma ⁊ q̄ditas: est apta nata cognosci idiuiduatio vel idiuiduū.ibi ḡ est ideʒ idiuiduuʒ qđ q̄ditas: qꝛ eadē v̄tute qua ē apta nata cognosci forma ⁊ q̄ditas: est apta nata cognosci idiuiduatio vel idiuiduū: cuʒ ibi idiuiduatio sit de rōne forme:sʒ in rebus mālibus. vbi idiuiduatio directe ⁊ simplr̄ ⁊ ꝑ oēm modū nō est per formā:sʒ ꝑ ꝯditiones māe nō ad eadē virtutē directe pertinet cognitio forme ⁊ q̄ditatis: ⁊ cognitio idiuiduationis vl̄ indiuidui.qꝛ vt dicebať ad itellm̄ directe ptinet cognitio q̄ditatis ⁊ forme:ad sensuʒ nō ptinet directe cognitio idiuidui:vel vt dicebať si vtrūqꝫ pōt facere intellm̄: h̄ erit alr̄ ⁊ alr̄:qꝛ directe cognoscit q̄ditatē ⁊ formam: per reflexionem vero ⁊ conuertendo se ad fantasma cognoscet indiuiduū ⁊ rem signataʒ. ❡ Deide cū dicit.

❡ **Caro.n.non sine mā: h̄ sic simuʒ hoc in hoc.**
Cō.io. ❡ **Sensitiuo q̄dē igiť calm̄ ⁊ frigiduʒ iudicat ⁊ quoꝝ rō quedam caro:alio autē aut separato:aut sic circunflexa linea se hʒ ad seipsaʒ cum extensa sit:carnis esse discernit.**

❡ Manifestat qđ dixerat oñdens ꝙ tā in rebus nālibus q̄ in mathecis eo ꝙ sint spēs in mā vel alia v̄tute vel eadeʒ virtute alr̄ se habēte cognoscit res ⁊ rei eē.vl̄ cognoscit indiuiduū ⁊ q̄ditas.circa qđ tria fac. qꝛ p̄mo ꝓbat qđ h̄ veritatē hʒ in nālib⁹.2° oñdit ꝙ veritatē hʒ in mathecis.3° ꝯpat h̄ ad illa.i. cōpat ad matheca. nālia.2a ibi. (Iteꝝ āt i his) 3a ibi. (Dio autē sic.) dicit ḡ.ꝙ caro.n.nō est sine mā:sʒ est sic simū ⁊ est sic h̄ in h̄.i.ē sic forma determiata in mā determinata sensibili.ꝙ aūt caro reqrat determinatā mām sensibilē.pʒ.qꝛ aīa q̄deʒ igiť sensitiuo.i.per sensum iudicat calm̄ ⁊ frm̄:quoꝝ caro est q̄dā rō.i.q̄dā ꝓportio: ⁊ qꝛ caro ē q̄dam ꝓportio in mā sensibili ⁊ circūcernit māʒ sensibilē alio aūt.i.alia v̄tute aut sepato.i.sepata virtute.sup.aīa cognoscit carnē ⁊ carnis eē: aut si eadē v̄tute cognoscit vtrūqꝫ illa v̄tus siue illa potētia itellectiua sic circūflexa se hʒ ad seipsaʒ.i.vt ꝯuertit se ad fantasma sup.cognoscit carnē vel cognoscit idiuiduū:sʒ cū sit extensa discernit eē carnis.i.recto aspectu ⁊ extēso cognoscit carnis q̄ditatē. ❡ Notādū aūt ꝙ lʒ caro supius acciperet ꝑ viuo:vt hʒ eē in simplicib⁹ cū dicebať ꝙ idē ē caro ⁊ carnis esse.h̄ aūt caro accipit alr̄.nō.n.accipit ꝑ viuo:vt hʒ eē in simplicib⁹:sʒ cū dr̄ ꝙ caro nō ē sine mā:accipit ꝑ carne vel ꝑ viuo:vt hʒ esse in cōpositis:vbi nō est ideʒ caro ⁊ carnis eē:qꝛ in talibus nō eadē virtute cognoscit directe indiuiduū ⁊ q̄ditas. ❡ Notādū ēt ꝙ caro ⁊ viuuʒ vt habēt eē in rebus mālibus sunt sic simuʒ: ⁊ sunt sic h̄ in h̄.i. sunt sic determinata forma i determiata mā sensibili:qꝛ sic simū determinat sibi spālēʒ māʒ sensibilē: vt nasuʒ sic caro determinat sibi spālē ꝓportionē cali ⁊ fridi: ⁊ cū calidū ⁊ frigidū iudicemus sensitiuo: calʒ ⁊ fridū dicūt mām sensibilē:cuius māe sensibilis caro ē q̄daʒ rō.i.q̄dā ꝓportio:qꝛ cū calidū ⁊ fridū: ⁊ alie q̄litates sensibiles veniūt ad debitaʒ ꝓportionē:put reqrit caro in illa mā sensibili: sic ꝓportionata resultat forma carnis:quā carnē:qꝛ ē forma in mā cognoscim⁹:vt dcm̄ est.qꝛ vel alia v̄tute cognoscit caro ⁊ carnis esse:vel si eadē virtute:vt itellectu cognoscimus vtrūqꝫ:h̄ erit alr̄ ⁊ alr̄:qꝛ intellect⁹ ꝑ reflexionē pōt cognoscere carnē.i.idiuiduū carnis:sed cū sit extēsus ⁊ directe pōt cognoscere carnis eē.i.carnis q̄ditatē.

Dubitaret forte aliqs quō itellect⁹ recto aspectu cognoscit carnis esse vel carnis q̄ditatem. ❡ Dōm ꝙ agens agit s̄m exigentiā sue forme. cū ergo spēs in itellectu sit abstracta a cōditionibus māe q̄ sūt h̄ ⁊ nunc:itellectus recto aspectu ducit in cognitioneʒ forme: vt hʒ esse p̄ter cōditiones māe: ⁊ qꝛ forma sic accepta hʒ rōnē q̄ditatis:itellectus recto aspectu cognoscit carnis q̄ditateʒ:vel cognoscit carnis esse:sʒ si debeat cognoscere carnē.i.carnis idiuiduū vel aliquā rem signatā: opʒ ꝙ cognoscat eā per reflexionē cōuertēdo se ad fantasma.nam cū fantasma sit nō denudatū a ꝯditionibus māe: itellect⁹ conuertendo se ad fantasma poterit cognoscere rem particularem ⁊ signataʒ. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Iterū aūt in his q̄ in abstractiōe sunt rectū:sic simū.cū continuo.n.est. Qđ aūt quid erat esse si est alterū recto esse: ⁊ rectū aliud. Sit.n.dualitas:altero itaqꝫ aut alr̄ habēte se iudicat.** Cō.ii.

❡ Ostēdit ēt ꝙ in mathecis.vel alia virtute vel eadē v̄tute aliter se habēte cognoscit res ⁊ rei esse dicēs. iteruʒ aūt in his q̄ sunt in abstractiōe rectū est sic simū.cū cōtinuo enim sup.est rectū:sic ḡ simū determiat sibi māʒ sensibilē:vt nasum:sic rectū est q̄tum ad h̄ sic simū:qꝛ rectū determinat sibi aliquā mām vt ꝯtinuū: ⁊ subdit:ꝙ aūt qđ q̄d erat esse sup.ipsius recti si est alterū.i.qꝛ est alteꝝ recto esse ⁊ rectū alio.i.alr̄ cognoscimus.naʒ si dualitas sup. est q̄ditas ipsi⁹ recti altero itaqꝫ.i.altera virtute aut eadeʒ v̄tute aliter se habēte iudicat sup.aīa rectū ⁊ dualitatē siue rectū ⁊ recto esse. ❡ Notādū aūt ꝙ loqť h̄ Aris.mō platonico q̄ posuit nūeros q̄ditates mathecor. dicēs:ꝙ vnitas erat q̄ditas pūcti:qꝛ punctus diffiniebať ꝑ vnuʒ:dualitas vō erat q̄ditas recti:qꝛ linea recta diffiniebať ꝑ duo.ē.n.linea recta longitudo sine latitudine:cui⁹ extremitates sunt duo puncta.q̄ditas vō curui erat ternarius.in curuo.n.est ꝯsiderare tria duo.vʒ.extrema ⁊ mediū exiens ab extremis. ❡ Notandū ēt ꝙ cū rectū circūcernat māʒ: qꝛ circūcernit ꝯtinuū tāquā mām ꝓpriā.simū circūcernit nasuʒ:sic aliud est simū ⁊ simi esse:sic qđ q̄d erat eē ipsius recti ē alterū ab ipso recto: ⁊ qꝛ aliud ē rectū ⁊ recti eē alio.i.alia virtute vel eadē virtute alr̄ se hn̄te cognoscet aīa recti esse ⁊ rectū.i. q̄ditatē recti ⁊ ipm rectū. ❡ Notādū ēt ꝙ cū positum sit dualitatem esse q̄ditatem recti:aīa cognoscet dualitatē ⁊ rectū vel alia v̄tute vel eadē virtute alr̄ se hn̄te.

Dubitaret forte aliqs.vtrū sit simile de cognitiōe nāliū ⁊ mathecor. ❡ Dōʒ ꝙ q̄tū ad aliquid est simile:q̄tum ad aliqd dissimile.nā cuʒ tā nālia q̄ matheca.aliquo modo circūcernāt māʒ:de vtrisqꝫ verū est ꝙ in eis idiuiduū ⁊ q̄ditas:vel in eis res ⁊ rei eē opʒ ꝙ cognoscať vel alia v̄tute vel eadē virtute aliter se hn̄te. veꝝ qꝛ naturalia circūcernūt mām sensibileʒ.i.mām vt est cōiuncta q̄litati matheca.vero iq̄tū h̄ nō circūcernūt māʒ sensibilē.i.materiā subtaʒ motui ⁊ trāsmutatiōi:vel materiā ꝯiunctā q̄litatib⁹ actiuis ⁊ passiuis: qꝛ ꝑ se ⁊ hʒ ꝙ h̄ nō circūcernūt matheca.materiā ꝯiunctā q̄litatib⁹:sʒ q̄titati:cū q̄tuʒ sine q̄li nō sit sensibile:sʒ imaginabile:lʒ directe alia

virtute ꝑcipiat̄ q̄ditas ⁊ idiuiduū tā in nālib⁹ ꝙ̄ in mathematicis:ꝭ tñ ē al'r ⁊ al'r:q2 i nālib⁹ q̄ditas directe ꝑcipit̄ itellectu:idiuiduū vō directe p̄t ꝑcipi ſenſu:ſ3 in mathematicis q̄ditas l3 directe ꝑcipiat̄ itellectu idiuiduū vō i mathematicis directe nō pōt ꝑcipi ſenſu:ſ3 imaginatiue:q2 q̄tū3 ſine q̄li:vt dicebat̄ directe nō eſt ſenſibile:ſ3 imaginabile.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino ergo ſicut res ſeparabiles ſūt a materia:ſic ⁊ que circa intellectum ſunt.

¶ Cōparat mathematica ad nālia di.ꝙ oīo ſic res ſūt ſeparabiles a mā ſic ſe hñt ⁊ q̄ ſūt circa itell'3.nā ſic res circūcernūt mā3:ſic ſūt ꝯſiderate ab itellectu.nālia ĝ q̄ ꝑ ſe ⁊ directe circūcernūt mā3 ſēſibilē ꝯſiderant̄ ab itellectu cū mā ſenſibili. mathematica vō q̄ ꝑ ſe ⁊ ſ3 ꝙ hꝰ nō circūcernūt mām q̄lem vel mām ſenſibilē:ſ3 mām q̄tam vel mām intelligibilē ſiue imaginabilē ꝯſiderant̄ ab itellectu.nō cū mā ſenſibili:ſ3 cū mā imaginabili vel itelligibili.

Cō.12. **Dubitabit autē vtiq3 aliquis:ſi intellectus ſimplex eſt ⁊ impaſſibilis: ⁊ nulli nihil hab3 cōe: ſicut dicit Anaxagoras:quō itelliget:ſi intelligere pati aliquid eſt. Inquātū3 aliquod commune vtriſꝙ̄ hoc q̄de3 agere:illud vero pati videtur.**

¶ Poſtꝙ̄ phs determinauit de itellectu ꝑ cōparatiōe3 ad ſenſū3:⁊ oñdit q̄d ē obm itell's:q2 itell's extēſe ⁊ recto aſpectu tāꝙ̄ ꝓpriū obm cognoſcit carnis eē.i.q̄ditatē:ita ꝙ q̄cq̄d eſt:ē ꝓpriū ob3 itell's:vt pōt eē ꝑ hita manifeſtū. in pre iſta:vt dicebat̄ mouet q̄ſdā q̄ōnes circa pretacta. circa qō duo facit.q2 p̄ mouet h9 q̄ōnes.2°ſoluit eas ibi.(Aut pati q̄dē.)circa p^m duo facit:ſ3 ꝙ duas q̄ōnes mouet ibi.(Amplius aūt.)dicit ĝ.dubitabit aūt vtiq3 aliq̄s ſi intell's ē q̄d ſimplex ⁊ ipaſſibile ⁊ nulli nihil h3 cōe.q2 ē imixt⁹ ⁊ ſepat⁹:ſic dixit Anaxag.his ꝯditionib⁹ ſic ſtātib⁹ quō itell's itelligit ſe itelligere ē pati aliq̄d.nā iq̄tū.n.ē aliq̄d cōe vtriſꝙ̄.i.agēti ⁊ patiēti vr̄ ꝭ q̄dē agere:illud vō pati. ¶ Nōn^m āt vi3 q̄ōnis h⁹ i ꝭ ꝯſiſtere:q2 ſi agēs ⁊ patiēs hñt aliq̄d cōe:q2 agēs ⁊ patiēs:o3 cōicare in mā: vt ꝓbat̄ in ꝑ de gnatōe. itell's ĝ nihil h3 cōe cū alijs:q2 ē q̄d i māle.ñ poterit pati.⁊ ꝑ ꝯn̄s ñ poterit itell'ere cū itell'er̄ ſit q̄ddā pati.Deiñ cū di.

Cō.13. **¶ Amplius aūt ſi intelligibilis ⁊ ipſe: aut enim alijs inerit intellectus:ſi non ſm aliud ipſe intelligibilis eſt:vnum autē aliquid intelligibile eſt ſpecie.Si autem ſit mixtꝰ:aliquid habebit qō facit intelligibile ipſum:ſicut alia.**

¶ Mouet 2^am q̄ōnē.dr̄t aūt ꝭ qō a pma:q2 pma qō q̄rebat quō itell's itelligat:⁊ quō ſit q̄d itelligēs:ꝭ aūt q̄rit quō intellect⁹ itelligat̄:⁊ quō ſit q̄d itelligibile.dicit ĝ.ampli⁹ aūt itelligibilis ē ⁊ ipe itell's.aut.n.alijs ierit itell's.i.aut alia itelligibilia itelligēt ſi ipſe itell's nō ē itelligibilis ſ3 aliud:ſ3 ꝑ ſe itelligibile:aut ab itellectu ē aliq̄d vnū.i.vno mō.vl' vt h3 alia lr̄a: ē vnū ſpē.i.ē vniforme.igit̄ ſi itelligibilia ab itellectu ſūt itelligibilia ſ3 vnū modū ⁊ ſm vnā formā:q2 eodē mō itelligit ſe ⁊ alia:ſi ipſe eſt intelligibilis ꝑ ſe:⁊ alia erūt itelligibilia ꝑ ſe:ſ3 q̄cquid ē ꝑ ſe itelligibile itelligit.ĝ alijs itelligibilib⁹ ierit itell's:⁊ alia itelligibilia itelligēt.ſi aūt itellect⁹ ſit q̄d.i.hēat aliq̄d ānexū ꝑ qō itelligat̄:habebit aliq̄d qō fac ip3 itelligibilē.erit ĝ itelligibilis ſicut alia mālia.nō ĝ itelliget:ſic nec alia mālia itelligunt. ¶ Notādū āt ꝙ al'r ſūt itelligibiles ſube ſepate:⁊ al'r ſūt itelligibiles res māles:q2 ſube ſepate ſunt itelligibiles ꝑ ſe: ſ3 ſube māles nō ſunt itelligibiles ꝑ ſeipſas:nec ſunt intelligibilia actu:ſ3 itelligunt̄ ꝑ itentiōnē abſtractā:ita ꝙ itell's agens in c⁹ virtute fit abſtractio a fantaſmatib⁹ fac ꝭ q̄ ſunt pō itelligibilia actu itelligibilia. ¶ Nōn^m ēt ꝙ cū itell's nr̄ ſit medi⁹ iter ſubas ſepatas ⁊ has res māles:ſi ipſe itell's nr̄ ē q̄d itelligibile:q̄rit̄ q̄l'r ꝭ ꝯtigit:q2 vel erit itell's itelligibilis ꝑſe:ſic ſūt ſube ſeparate aut nō erit intelligibilis ꝑ ſe:ſ3 ꝑ aliq̄d ānexū:ſic ſūt ſube māles:qōcūꝙ̄ dicat̄ vr̄ ſeq̄ iconueniēs:q2 cū oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o ſint itelligibilia vno⁹ ſi itell's nr̄ ē itelligibilis ꝑ ſe:ſic ſūt ſube ſepate:ēt alie res māles q̄ itelligunt̄ ab itellectu erūt itelligibiles ꝑ ſe ſic ſunt ſube ſepate.ſ3 qō ē ſic itelligibile intelligit.ĝ res māles itelligēt.ſi vō dicat̄ ꝙ itell's ē itelligibilis ꝑ aliō ſic alia mālia:tūc ſic alia mālia nō itelligūt:ſic nec itell's itelliget nec aliq̄d ꝯphēdet:vt ꝯmtator ſupplet.ñ igr̄ vr̄ ꝙ poſſim⁹ ponere itell'3 eē q̄d itelligibile niſi incurram⁹ alterū duoꝝ icōueniētiū.v3.vl' ꝙ mālia itelligāt:vl' ꝙ itell's nō itelligat. ¶ Nōn^m ēt ꝙ l3 ſic iducit̄ ꝭ qō a ꝯmtatore:vt cōcludat̄ ꝙ ſi itell's ē q̄d itelligibile:vel mālia itelligent:vel itell's itelliget.iducit tñ al'r iſta qō:vt ꝯcludat̄ ſemꝑ ꝭ icōueniēs ꝙ mālia itelligāt:q2 ſi itell's ē itelligibilis ꝑ ſe mālia erūt itelligibilia ꝑ ſe:⁊ ſi ſūt itelligibilia ꝑ ſe itelligent:vt ſupra ꝯcludebat̄.ſi vō itell's nō itelligibilis ē ꝑ ſe: ſ3 ꝑ aliō:tūc idē iudiciu3 erit de itellectu ⁊ de rebus mālib⁹.ĝ vel poterit ꝯcludi ſic ꝑus ꝙ cū mālia nō itelligāt ꝙ etia3 itellect⁹ nō itelliget:vel ecōuerſo:ꝙ cū itellect⁹ itelligat:⁊ idē iudiciū ſit ō eo ⁊ ō alijs mālib⁹: alia ēt mālia itelligēt.

Dubitaret forte aliq̄s.nā q̄tū ad vnū mēbrū q̄ōnis ſatis vr̄ apparēs ꝯ̄.v3.ꝙ ſi itellect⁹ nō eſt itelligibilis ꝑ ſe:ſ3 ꝑ aliq̄d aliō:erit idē iudiciū de eo ⁊ de alijs mālib⁹rebus.ĝ vel ipſe nō itelliget ſicut nec alia mālia itelligunt:vel alia mālia itelligēt ſic itelligit itellectus:ſ3 q̄tū3 ad aliā p̄te3 q̄ōnis nō app3 manifeſte quō ſequat̄ ꝯ̄.v3:ꝙ ſi itellectus eſt itelligibilis ꝑ ſe ꝙ alijs itelligibilibus inſit itellectus: ⁊ ꝙ alia itelligibilia ⁊ alia mālia itelligāt.q̄rit̄ ĝ quō hoc ſequat̄. ¶ Dōm ꝙ poſſumus diſtinguere triplicē itell'3.v3. humanū: itelligētiaꝝ:⁊ dei. itellectus.n.diuinus ē actus purus cui nō eſt āmixta potētia.itellectus vō nr̄ in gn̄e itelligibiliū ē pō pura cui in tali gn̄e ſm ſe nō ꝯpetit aliq̄s actus:ſ3 itellectus itelligētiarū ē mediū iter iſta.itellectus ĝ diuin⁹:q2 eſt act⁹ purus oīa cognoſcit vno mō:q2 oīa cognoſcit cognoſcēdo ſe ita ꝙ tāꝙ̄ ꝑncipale obm nihil cognoſcet ex ſe.vileſceret.n.ſi ꝭ mō aliq̄d cognoſceret ex ſe.vt ſatis p̄t hr̄i ex.12.meta.in i°ca° ſnia patrū.itaꝙ̄ tāꝙ̄ ꝑncipale ob3 cog̃ſcit tm̄ ſe ⁊ cognoſcēdo ſe cog̃ſcit oīa alia.oīa ĝ cog̃ſcit vno mō:q2 ſe ⁊ alia cognoſcit cognoſcēdo ſe.itellect⁹ vō nr̄ quodā mō ꝑ oēm modu3 mō oppoſito cog̃ſcit.nā cū ſit pō pura in gn̄e itelligibiliū nihil itelligit anꝙ̄ fiat in actu.fit aūt in actu recipiēdo ſpēs a fantaſmatib⁹:⁊ recipiēdo ſpēs alioꝝ:⁊ q2 itelligit ſe ⁊ alia vt fit in actu ꝑ ſpēs alioꝝ.ĝ itelligit ſe ⁊ alia per ſpēs alioꝝ.itell's ĝ nr̄ q̄dāmō ſe ⁊ alia intelligit vno⁹.q2 ſe ⁊ alia itelligit itellige°.alia . itell's aūt itelligētiarū nec ſe ⁊ alia itelligūt itelligēdo ſe nec ſe ⁊ alia itelligūt itel^bo alia:ſ3 itelligendo intelligunt ſe per ſeipſas:eo ꝙ intelligentia eſt rediēs ad eēntiā ſuā reditiōe cōpleta.alia vō itelligūt ꝑ ſpēs ⁊ ꝑ formas:q̄ ſunt ſilitudines alioꝝ: de q̄b⁹ ſpēb⁹ ⁊ formis loquēs auctor de cāis ait ꝙ oīs itelligētia ē plena formis. redeam⁹ ĝ vn̄ venit ſmo ꝑmus:⁊ dicam⁹ ꝙ ſi intell's nr̄ ſe ⁊ alia itelligit vno⁹:q2 ſe ⁊ alia itelligit itelligēdo alia: erāt alia itelligibilia ſic ipe:q̄re ſi ipſe itell's ē itelligibilis ꝑ ſe ⁊ nō ꝑ aliud ſic ſube ſepate oīa alia q̄ itelligunt̄ ab itellectu nr̄o erūt itelligibilia nō ꝑ aliō:ſ3 erūt itelligibilia: ſic ſube ſepate: ſ3 q̄ ſ₃ ſic itelligibilia itelligūt.ĝ oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o itelligēt ⁊ hēbūt itell'3. ꝭ ĝ ē qō phs ait.v3.ꝙ q2 itelligibile ab itell'u nr̄o ē aliqō vnū.⁊ ē vno⁹:q2 vno mō itelligit ſe ⁊ alia:eodē mō erūt alia itelligibilia ſic ipſe. vn̄ ſegtur ꝙ ſi ipſe ē itelligibilis ꝑ ſe erūt ēt alia ſic itelligibilia

lia: ꝛ ꝑ ɔñs ītelligēt: qȝ ꝓbare volebamꝰ. ¶ Deīde cū dic.

Cō. 14. ¶ Aut pati qdē ſm cōmune aliquid diuiſuȝ eſt prius: qm̄ potentia quodāmodo eſt intelligibilia intellectus: ſȝ actu nihil: anteq̄ꝫ intelligat: oȝ autem ſic: ſicut in tabula nihil eſt ſcriptuȝ actu. quod quidem accidit intellectu.

¶ Soluit. circa qȝ duo fac: ſȝ ꝙ duas q̄ōnes ſoluit: qꝛ p̄mo ſoluit q̄ōnē p̄mā. zᵃ ſc̄dāȝ ibi. (Et ipſe aūt itelligibilis.) dic. ģ. aut pati qdē ſm ꝙ diuiſuȝ ē p̄us ē aliqd cōe vel eſt aliqd vl̄e: vt hȝ lr̄a ɔmēti ad paſſionē ꝓp̄e ꝛ ad paſſionē q̄ ē ſalus ꝛ receptio. itell's ģ nō patiꝛ ꝓp̄e cū nō cōicet in mā: ſic cōicāt in mā n̄alia cū ſuis actiuis: ſȝ patiꝛ paſſionē q̄ ē ſalus et receptio inq̄tū iformaꝛ ſp̄ebꝰ itelligibiliū ad q̄s ē in pō. iō ſubdit: qm̄ āt itell's ē q̄dāmō pō itell'ibilia: ſȝ actu nihil eſt eoꝝ āq̄ itelligat. ꝭ ģ mō itell'ere ē q̄ddā pati ꝛ itell's patiꝛ nō ꝓp̄e: ſȝ iq̄tū recipit ſp̄es itelligibiliū. ad q̄s ē in pō. oȝ aūt id qȝ qȝ accidit in itellectu āq̄ itelligat eē: ſic illȝ qȝ accidit in tabula in q̄ nihil ē actu ſcriptū. ¶ Nōnᵐ aūt viȝ ſolōnis hꝰ in ꝭ ɔſiſtere: qꝛ cū dr̄. ꝙ ſi itell's itelligit: cū itelligere ſit q̄ddā pati. oȝ ꝙ cōicet in mā cū iſtis m̄alibꝰ: dici oȝ ꝙ agēs ꝛ patiēs cōicāt in mā: qn̄ ſumiꝛ ꝓp̄e paſſio q̄lis nō ē paſſio itell's. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſic in tabula raſa nihil ē ſcriptū: ꝛ cū ſcribiꝛ hꝰ tabula nihil ab ea abyciꝛ: ſȝ ſolū iducunꝛ in ea forme lr̄aruȝ: ſic itell's āq̄ itelligat nullā hȝ formā itelligibilē: ꝛ cū recipit hꝰ forᵃˢ nihil abyciꝛ a ſuba itell's: pp qȝ pȝ ꝙ n̄ ē ibi ꝓp̄e paᵒ. qꝛ oīs paᵒ. ꝓp̄e ſūpta magl' ſcā abycit a ſuba: vt dr̄ 6ᵒ. topi. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 15. ¶ Et ipſe autē intelligibilis eſt ſicut intelligibilia. In his qdeȝ enim que ſunt ſine materia: idē eſt intellectus ꝛ quod itelligiꝛ: ſcientia nāq̄ꝫ ſpeculatiua: ꝛ ſic ſcibile idem eſt.

¶ Soluit q̄ōnē zᵃᵐ. ¶ Ad cꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ qȝ zᵃ duas difficltates ɔtiebat. nā cū itell's n̄r ſit itelligibilis: ſic alia qꝛ itelligit ſe, itelligēdo alia: cū ex ꝭ videaꝛ eē idē iudiciuȝ de itellectu n̄rō: ꝛ de alys: vna difficltas ē: q̄re itell's n̄r itelligit cū alia nō itelligāt. zᵃ ē q̄re alia m̄alia nō itelligāt: cū itell's n̄r intelligat. duo ģ fac. nā ſuppōnēs ꝙ itell's n̄r ſit itelligibilis ſic alia: aſſignat cāȝ q̄re intell's n̄r intelligit. zᵒ aſſignat cāȝ q̄re alia m̄alia q̄ ſūt obā itell's n̄ri nō itelligūt ibi. (Nō aūt ſemp itelligēdi.) dicit ģ. ꝙ ꝛ ip̄e aūt itell's intelligibilis ē ſic itelligibilia alia: ꝛ tñ ſup. itelligit lȝ alia nō itelligāt. cꝰ rō ē: qꝛ in his q̄ ſunt ſine mā idē ē itell's: ꝛ qȝ itelligiꝛ. ſcia autem ſpeculatiua ꝛ ſic ſcibile hoc modo. vȝ. ſpeculatiue eſt idem cum ſcia.

Dubitaret forte aliq̄s quō itell's n̄r ſeipȝ itelligat.

¶ Dōm ꝙ vt pȝ ꝑ ſupius determinata actus innoteſcunt nobis ꝑ oba: potētie dō inoteſcūt nobis ꝑ actꝰ. intell's ģ n̄r itelligit ſeipȝ ꝑ actū ſuū: ſȝ cū itell's n̄r ſit in gn̄e intelligibiliū: ſic mā p̄ma in gn̄e entiū: ſic a mā p̄ma vel yle nll's actꝰ p̄t egredi in gn̄e entiū niſi iformeꝛ aliq̄ forᵃ ſenſibili: ſic ab itell'u n̄rō nll's actꝰ p̄t ꝓgredi in gn̄e itelligibiliū niſi informeꝛ aliq̄ forᵃ vel ſp̄ē itelligibili. itell's ģ n̄r ad ꝭ ꝙ itelligat ſeipȝ: oȝ ꝙ informeꝛ aliq̄ ſp̄ē intelligibili: ſȝ nō refert vtrū iformeꝛ ſp̄ē capre vel ſp̄ē leonis: nō iō reqriꝛ vt informeꝛ aliq̄ ſp̄ē: vt poſſit ab eo ꝓgredi aliq̄s actꝰ ꝑ quē actū poſſit ſeipm cog̃ſcere. iformabiꝛ ģ intell's ſp̄ē alicꝰ obti: vt ſp̄ē lapidis vel leonis q̄ informatꝰ poterit ab eo ꝓgredi aliquis actꝰ ꝑ quē poterit ſeipm cog̃ſcere. illa ģ ſp̄es obi: vt ſp̄es lapidis vel leonis: cū ſit exp̄ſſa ſilitudo leonis vel lapidis ꝑ ꝛ p̄ncipalr ducet in cognitionē illiꝰ obti: ꝛ ducēdo in cognitionē obti ducet in cognitōeȝ actꝰ: ꝑ quē actū poterit itell's ſeipȝ cognoſcere. cū ģ q̄riꝛ q̄mō itell's n̄r ſeipȝ itelligit plana ē r̄nſio ꝙ intelligit ſeipȝ intelligēdo alia. nā illa eadem ſp̄es q̄ ē rō: q̄re intelligat obȝ ē rō: q̄re itelligat ſeipȝ intelligēdo ſuū actū. hn̄ itaq̄ dcm̄ ē ꝙ intell's n̄r eſt intelligibilis ſic ꝛ alia ſunt intelligibilia: qꝛ ſic alia oba m̄alia nō intelligunꝛ ꝑ ſeipſa: qꝛ ꝑ ſeipſa nō p̄nt eē in aīa: ſȝ intelligunꝛ per ſp̄ē intelligibilē: ꝛ ꝑ in tētōeȝ abſtractā: ſic intell's n̄r ꝑ illā eādē ſp̄ē intelligibileȝ ꝛ ꝑ illā eādeȝ ſp̄ē abſtractam ꝑ quā intelligit alia intelliget ſeipm. nā informatꝰ illa ſp̄ē intelligibili intelligit alia ꝛ intelligit ſe inq̄tū ꝑ illaȝ ſp̄ēm informatus ꝓgreditur in actuȝ intelligendi per quē actū poteſt ſeipſum cognoſcere.

Alterius forte dubitarꝫ aliq̄s quō in ſeparatis a mā idē ſit intell's ꝛ qȝ intell'r:

¶ Dōȝ ꝙ intell's n̄r eſt ſimplex im̄alis vt eſt ꝑ habita manifeſtū: ꝛ multo magis intell's intelligētiarū ꝛ dei eſt im̄alis ꝛ ſimplex: ꝛ qꝛ in oībus im̄alibus eſt aliquo mō verum ꝙ ideȝ eſt intell's ꝛ qȝ intell'r. ſi verū ē ꝭ ī intell'u n̄rō multo magis verū eſt in intellectu intelligētiaruȝ ꝛ dei: ſȝ quō verū ſit de intellectu illoꝝ in ſequēti q̄ōne patebit. nūc āt intēdimꝰ declarare ꝙ in rebꝰ m̄alibꝰ nō ē ideȝ intell's ꝛ qȝ intell'r: ſȝ in intellectu n̄rō q eſt qd im̄ale ideȝ eſt intell's et qȝ intell'r. ¶ Ad cꝰ euidētiā eſt ſciēdū ꝙ taȝ res m̄ales q̄ intell's n̄r poſſibilis ad ꝭ vt intelligantꝛ indigēt intellectu in actu. dr̄. n. intell's in actu ipſa ſp̄es intelligibilis vel ipſe cōceptꝰ quē cōcipimus de obō. naȝ cū lapis ꝑ ſeipm nō poſſit eē in intellectu n̄rō nō ē idē lapis ꝛ intell's lapidis: qꝛ lapis eſt res ipſa q̄ eſt ex aiam. intell's dō lapidis ē ip̄a ſp̄es intelligibilis vel ipſe cōceptus lapidis ꝑ quā informaꝛ intellectꝰ n̄r ꝛ reduciꝛ ad actū: vt intelligat lapidē. ꝛ qȝ dcm̄ eſt de lapide intelligēdū ē de alys obtis m̄alibꝰ q̄ nō ſunt ſuꝰ intellectꝰ: ſȝ vt intelligantꝛ indigēt aliquo ɔceptu vel aliq̄ ſp̄ē intelligibili ſiue aliq̄ intētiōe abſtracta: ſȝ cū ꝑ illā eandeȝ ſp̄ēm intelligibilē ꝑ quā intell'r obm̄: intelligatꝛ ꝛ ipſe intell's: qꝛ vt oñſum eſt in q̄ōne p̄miſſa: intellectꝰ intelligit ſe intelligēdo alia: pȝ ꝙ nō ſolū m̄alia ad ꝭ ꝙ intelligantꝛ indigēt ſp̄ē intelligibili: q̄ dr̄ intell's in actu: imo intell's n̄r poſſibilis ad ꝭ ꝙ intelligatꝛ a ſeipo indiget hꝰ ſp̄ē intelligibili ꝛ hꝰ intellectu in actu. ꝑ eādeȝ. n. ſp̄eȝ intelligibilē ꝛ ꝑ eundē intell'ȝ in actu intell'r obm ex aiaȝ: qȝ eſt qd m̄ale: ꝛ intell'r intell's n̄r poſſibilis q eſt a mā ſepatus: q̄re ſp̄es illa intelligibilis eſt intell's in actu reſpectu obti m̄alis ꝛ reſpectu intell's poſſibilis q eſt im̄alis: q̄re cuȝ ille intell's in actu ſit in intellectu n̄rō poſſibili: ꝛ fiat ideȝ cū eo ſicut fit vnū ex mā ꝛ forma ꝛ ex ꝑfectiōe ꝛ ꝑfectibili: intell's n̄r poſſibilis qui eſt a materia ſepatus eſt idem cū ſuo intellectu in actu ꝛ fit vnū cū eo: ſicut fit idē mā cū forma: ſȝ obȝ m̄ale nō ē idē cuȝ ſuo intellectu in actu: qꝛ intell's in actu obti m̄alis nō eſt in illo obō: ſȝ eſt ſepatus ab ipſo. itaq̄ cum ait pħs ꝙ in ſepatis a mā: ꝛ nō in alys ē idē intell's ꝛ qȝ intelligiꝛ: ibi ꝑ intell'm debemꝰ intelligere intell'ȝ in actu ſiue ſp̄eȝ itelligibilē: ſȝ ꝑ illȝ qȝ itell'r obemꝰ itelligere. z. vȝ. itell'ȝ poſeȝ q ē a mā ſepatꝰ: ꝛ obȝ m̄ale qȝ ē mā̄e ɔiūctū. nā vt pȝ ꝑ hita ꝑ eādē ſp̄ē intelligibileȝ: ꝛ ꝑ eūdē itell'ȝ in actu itell'r vtrūq̄. ſȝ cū illa ſp̄es intelligibilis q̄ ē itellectꝰ vtriuſq̄ ſit in ip̄o itell'u poſſibili: ꝛ faciat vnū cū ip̄o: ſic ꝑfectio cū ꝑfectibili: nō āt ſit i ip̄o obō m̄ali nec faciat vnū cū eo i ſepatis a mā idē ē itell's ꝛ qȝ itell'r: qꝛ fit vnū ꝛ idē ex itellectu in actu ꝛ ex itell'u poſſibili q itell'r ꝑ illū iteᵐ: ſȝ in cōiūctis cū mā nō ē idē itell's ꝛ qȝ itell'r: qꝛ nō fit vnuȝ ꝛ idē ex obō materiali ꝛ itell'u in actu qȝ itell'r ꝑ hꝰ intellectū.

Alterius forte dubitaret aliquis: cū in oībus rebus imaterialibus ſit ideȝ itellectus ꝛ qȝ itelligiꝛ: cū tam itellectus noſter q̄ ſube ſepate ꝛ dē qd imateriale dicanꝛ: vtrū eodē mō ꝭ ꝛ ibi ſit idē itell's ꝛ qȝ intell'r.

¶ Dōȝ ꝙ alr̄ ē idē itell's ꝛ qȝ itell'r in ſubys ſepatis: ꝛ alr̄ in itellectu n̄rō. nā in ſubys ſepatis ē idē itell's ꝛ qȝ itell'r. qꝛ ſuba ſepata n̄ hȝ aliū itell'ȝ q faciat ip̄aȝ itelligibilē: ſȝ ꝑ ſeip̄aȝ ē intelligibilis: ita ꝙ ſuba ſeparata intell'r ꝑ ſeipſaȝ

⁊ ſi nõ a quolibꝫ intellectu intelligit̃ ſuba ſeparata per ſe ipſaȝ:tñ quelibꝫ itelligentia itelligit ſuã ſubaȝ ꝑ ſeipſaȝ.in eẽntia aũt diuia mlto magis h̃ ꝯuenit.nã ñ ſolũ de⁹ itelligit ſeipſꝫ ꝑ ſeipſꝫ:ſꝫ a q̃cũqȝ itellũ itelligit̃ eẽntia dina itelligit̃ ꝑ ſeipſaȝ:ſꝫ in itellũ nr̃o poſſi nõ ẽ idẽ itells:⁊ qȝ itelligitur:ita ꝙ itellect⁹ nr̃ poſſis itelligat̃ ꝑ ſeipſm:ſꝫ nr̃ itellect⁹ poſſis hꝫ aliũ itellectũ in actu:vt ſpẽs itelligibilẽ:ꝑ quã fit actu itelligibil.ꝑ tãto tñ ex ꝑte itells nr̃i eſt idẽ itellus ⁊ qȝ itelligit̃:qꝛ itellect⁹ nr̃ poſſis fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ ſuo itellectu in actu:ſic vt dicebat̃ fac̃ vnũ ⁊ idẽ ꝑfectibile cũ ꝓpa ꝑfectiõe.dicam⁹ g̃ ꝙ h̃ itelligibilia.vꝫ.de⁹ ſube ſepate ⁊ itellect⁹ nr̃:⁊ res mãles hñt hũc ordinẽ.qꝛ de⁹ ſic itelligit̃ ꝙ eſt idẽ cũ ſuo itellectu:⁊ non habet aliũ itellectuȝ q faciat ipm itelligibilẽ:ſed eſt ꝑ ſeipm itelligibil:in q̃libet ẽt ſuba ſepata eſt idẽ itellect⁹:⁊ qȝ intelligit̃:⁊ q̃lꝫ talis ſuba mõ q̃ dcm̃ eſt:ẽ itelligibil ꝑ ſeipſaȝ.itells vo nr̃ nõ eſt itelligibilis ꝑ ſeipm:ſed hꝫ aliũ itellectũ in actu:q fac̃ ipſꝫ itelligibilẽ:attñ eſt ibi idẽ itells:⁊ qȝ itelligit̃:qꝛ ibi itellect⁹ in actu.i.ſpẽs itelligibil nõ ẽ ſepata ab itellectu poſſi q itelligit̃ ꝑ ipſaȝ:ſꝫ ex ipſa ſpẽ itelligibili q̃ dr̃ itellect⁹ i actu:⁊ ex ipſo itellũ poſſi:q eſt illḋ qȝ itelligit̃ fit vnũ ⁊ idẽ.res vero mãles nec ſũt ꝑ ſe itelligibiles:ſꝫ hñt aliũ itellꝫ in actu ꝑ quẽ fiũt itelligibiles:nec ẽt ẽ ibi idẽ itellect⁹ ⁊ qȝ itelligit̃: qꝛ intellect⁹ in actu ſiue ſpẽs itelligibil ꝑ quã intelligit̃ tã obm mãle q̃ȝ itells ꝓportiõal nõ ẽ i ipo obo mãli: nec fac̃ idẽ cũ ipo:ſꝫ ẽ in itellũ poſſi:⁊ ẽ a reb⁹ mãlib⁹ ſepata.

Alterius forte dubitaret aliquis.vtrum in ſeparatis a mã.idẽ ſit ſcia ſpeculatiua cuȝ re ſcita. ¶ Dõꝫ ꝙ hãc q̃õnẽ poſſem⁹ facil'r ſoluere dõ ꝙ grãmatic⁹ dr̃ ſcire ipſaȝ grãmaticã ⁊ nãl phs dr̃ ſcire ipſaȝ nãleȝ phiaȝ.⁊ ſic q̃lꝫ ſciẽs dr̃ ſuã ſciaȝ ſcire. ipſa g̃ grãmatica nõ ſolũ ẽ ſcia:ſꝫ ẽ res ſcita:cũ ipa grãmatica ſit ſcita vl' ſciatur:⁊ q̃lꝫ ſcia iſto mõ ẽ ideȝ cũ re ſcita:qꝛ q̃lꝫ ſcia ſcit̃: ⁊ q̃lꝫ ſciẽs ſcit ſciaȝ ſuã:ſꝫ magl ad mẽtẽ phi igrediẽtes.dicam⁹ ꝙ cũ de⁹ ſeipm ſciat ꝑ ſeipſꝫ nõ ẽ dubiũ ibi idẽ eẽ ſciaȝ cuȝ re ſcita.⁊ ẽt ſube ſepate ſciẽtes ſeipas ꝑ ſeipas ñ ſic faciũt dubiũ in q̃õne ⁊ in talib⁹ vagari diuti⁹ ipertinẽs ẽ ad ꝓpoſituȝ.nã qȝ h̃ dr̃ ꝙ in reb⁹ formalib⁹ ⁊ imãlib⁹ ideȝ ẽ ſcia cũ re ſcita nõ ẽ itroductũ ꝑp ſubas ſepatas: nec ꝑp itellm diuinũ:ſꝫ ꝑp itellm noſtrũ:de cui⁹ cognitiõe hic ꝑncipal'r agit̃. ¶ Sciẽm g̃ ꝙ ſic ead ẽ ſpẽs itelligibil ꝑ quã itelligit̃ obm mãle ⁊ itellect⁹ poſſis.ſic eadẽ ẽ ſcia ꝑ quã ſciunt̃ iſte res mãles ⁊ itellus nr̃.nã ſic itellect⁹ nr̃ ꝑ illas eaſdẽ ſpẽs itelligibiles ꝑ q̃s alia itelligit:itelligit ſe:ſic ꝑ illã eadẽ ſciẽtiã ꝑ quã ſcit alia ſcit ſeipſꝫ:⁊ ſic ſpẽs itelligibil: lꝫ ꝑ eã itelligat̃ tã obm mãle q̃ȝ itells poſſis: tñ illa ſpẽs itelligibil:⁊ iſte intells in actu nõ fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ obo mãli a q̃ ẽ ſepatus:ſꝫ fac̃ vnũ ⁊ idẽ cũ itellũ poſſi q ẽ imãl in q̃ exiſtit iſte intells in actu:⁊ ipſa ſpẽs itelligibil: ꝑp qȝ ex ꝑte rei mãl ñ ẽ idẽ itells ⁊ qȝ itelligit̃: ſꝫ ẽ idẽ ex ꝑte rei imãl:⁊ ex ꝑte itells poſſis:ſic lꝫ ꝑ eadẽ ſciaȝ ſciat̃ obꝫ mãle ⁊ itells poſſis q eſt a mã ſepat⁹:tñ qꝛ illa ſcia nõ ẽ i obo mãli: nec fac̃ idẽ cũ ipſo:ſꝫ ẽ in itellũ poſſi:⁊ fac̃ idẽ cũ ipo ex ꝑte rei mãl nõ eſt idẽ ſcia cũ re ſcita: ſꝫ ẽ idẽ ex ꝑte rei imãl: ⁊ ex ꝑte itellect⁹ q ꝑ illã ſciaȝ ſcit̃ ⁊ cogſcit̃.dr̃ ãt potiſſime de ſcia ſpeculatiua ꝙ in reb⁹ imãlib⁹ eſt idẽ cũ re ſcita: qꝛ cũ dicim⁹ ꝙ per eadẽ ſciẽtiã ſcit̃ obm mãle ⁊ intellect⁹ imaterialis potiſſime ṽitatẽ hꝫ de ſcia ſpeculatiua nõ de practica.

Alterius forte dubitaret aliq̃s.vtrũ res ipſa q̃ eſt extra animam vt eſt ſcita in actu ſit aliquo mõ idem cũ ſcia. ¶ Dõm ꝙ ipſe res extra animã dupl'r poſſunt accipi:vel vt hñt eſſe in ſeipſis:vl' vt ſunt cõſiderate ab aia.ſi conſiderent̃ vt hñt eſſe in ſeipſis ſic ſunt qd ꝑticulare:⁊ nõ ſunt ſcite in actu: ſed in potẽtia. nã ꝑticulariũ ſm ꝙ h⁹ nec eſt ſcientia:neqȝ diffõ: vt dicit̃ .7.meta.res g̃ vt ſunt ſcite in potẽtia:⁊ vt hñt eſſe ꝑticulare accipiunt̃:vt hñt eſſe in ſeipſis nec ad tale eſſe facit ipa aia aliqd.ꝑp qȝ res ſic accepte:nec ſunt idẽ cũ ſcia:nec aliquã idẽtitatẽ oꝫ ꝙ hẽant ad ea q̃ ſunt in aia: ſed ſi accipiãtur res vt ſũt ſcite in actu.qꝛ res nõ ẽ actu ſcita:vt hꝫ eſſe ꝑticulare:ſꝫ vl'e cũ intells faciat vl'itatẽ in reb⁹:⁊ res non ſint vl'es:vt hñt eſſe in ſeipſis: ſꝫ vt cõſiderant̃ ab aia:res vt ſunt ſcite in actu:⁊ vt habẽt eſſe vl'e:oꝫ ꝙ hẽant aliquã actualẽ relatiõnẽ ⁊ aliq̃ȝ vniõnẽ ad ſciaȝ ⁊ ad ꝯſideratiõneȝ.⁊ ad ea q̃ ſũt in aia:q̃lis ãt ſit illa relatio vtꝝ ſit rei vl' rõis ñ reqrit ſpec̃latio pñs. ſufficiat ãt ad pñs ſcire ꝙ res nõ ſũt actu ſcite niſi vt ſunt vl'es.⁊ qꝛ vl'ia ſunt aliq̃ mõ in aia.⁊ qꝛ res nõ ſunt vl'es:niſi qꝛ hñt aliquã actualẽ relatiõneȝ ⁊ aliquã vniõnẽ ad ſciam ⁊ ad ꝯſideratiõnẽ:⁊ ad ea q̃ ſũt in aia:iõ lꝫ res vt ſũt ſcite in potẽtia nõ ſint idẽ cũ ſcia: ſꝫ vt ſũt ſcite in actu:vt pꝫ ꝑ habita: oꝫ ꝙ aliq̃ mõ ſint idẽ cũ ipſa.dicam⁹ g̃ ꝙ per eadẽ ſciaȝ:vt ſupra dicebat̃:ꝑ quã ſcio res alias ſcio ⁊ itellectũ:eo ꝙ intells ſciat̃ ⁊ itelligat̃ ſic̃ ⁊ alia:⁊ illa ſcia aliquã idẽtitatẽ hꝫ ad ipſas res vt ſunt ſcite in actu:maiorẽ tñ idẽtitateȝ hꝫ ad ipſꝫ itellm quẽ informat:⁊ cũ quo facit vnũ ⁊ idẽ:ſicut fit vnũ ⁊ ideȝ ex potentia ⁊ actu.vna eſt g̃ ſcia ⁊ duplex eſt qȝ ſcit̃.vꝫ.intells ⁊ res alie:quã ſciẽtiã ſi cõparam⁹ ad intellm q eſt ſepat⁹ a materia idẽ eſt ſcia ⁊ qȝ ſcit̃ ꝙ ex itellectu ⁊ ſcia ſit vnuȝ ⁊ ideȝ:ſed ſi ꝯparam⁹ illã ſciaȝ ad res alias nõ ſic poſſum⁹ ꝯcedere ꝙ idẽ ſit ſcia ⁊ qȝ ſcitur.qꝛ nõ ſic ſit vnuȝ ⁊ idem ex ſcientia ⁊ ex rebus alijs:ſiue ex ſcientia ⁊ obiecto ſicut ſit vnum ex ſcientia ⁊ intellectu.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̃uo phus per h̃ verba.vꝫ.ꝙ qꝛ in reb⁹ imãlib⁹ idẽ eſt intellect⁹ ⁊ qȝ itelligit̃:⁊ ſcia ⁊ qȝ ſcit̃ hẽat ſolõnẽ h⁹ q̃õnis: ꝙ cum intellect⁹ noſter ſit intelligibilis:ſicut alie res materiales.⁊ ſic ſcibilis:ſicut alia mãlia: attñ itellect⁹ noſter ſic ẽ intelligibil ⁊ ſcibilis ꝙ intelligit ⁊ ſcit.alia vo mãlia. ſic ſũt intelligibilia ⁊ ſcibilia ꝙ nec intelligunt nec ſciunt. ¶ Dõꝫ ꝙ vt pꝫ ꝑ habita:iõ intellect⁹ noſter ẽ intelligibil ſicut alia: ⁊ eſt ſcibil ſic̃ alia.qꝛ vn⁹ eſt intells:⁊ duplex qȝ itelligit̃: ⁊ vna eſt ſciẽtia:⁊ duplex eſt qȝ ſcit̃.ꝑ illũ.n.eundem intellm in actu.⁊ ꝑ illã eadẽ ſpẽꝫ intelligibilẽ ꝑ quã intelligit̃ obm:vel ꝑ quã intelligunt̃ res alie intelligit̃ ⁊ intellect⁹ poſſis.intellect⁹ g̃ poſſis ẽ intelligibilis ſicut alia materialia:⁊ nõ eſt intelligibilis ſicut alia materialia.itelligibilis eſt.n. ſic̃ alia materialia. qꝛ ſicut alia materialia nõ ſunt intelligibilia per ſe:ſed habẽt aliũ intellectuȝ per quẽ fiunt intelligibilia: ſic intellect⁹ noſter qꝛ eſt potẽtia pura in genere intelligibiliũ nõ eſt intelligibilis ꝑ ſe:ſꝫ hꝫ aliũ intellectũ per quẽ fit intelligibilis:imo vnus ⁊ idẽ eſt intellectus:qui dicit̃ intellectus in actu: per quẽ fit itelligibilis intellectus poſſibilis: ⁊ fiũt intelligibiles res materiales:quare declaratum eſt intellectum noſtrũ eſſe intelligibilem ſicut alia materialia. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ h̃ non eſt ſic per omneȝ moduȝ:ſicut ⁊ hoc ſimile nõ eſt per oẽȝ modum ſile:ideo licet poſſumus cõcedere ꝙ intellectus noſter ſit intelligibilis ſicut alia.poſſumus etiaȝ concedere ꝙ nõ ſit intelligibilis ſicut alia.nã licet per eandẽ ſpecieȝ intelligibileȝ ⁊ per eundeȝ intellectuȝ in actu fiat intelligibilis intellectus poſſibilis ⁊ res alie:hoc eſt tamẽ aliter ⁊ aliter.qꝛ per illum intellectuȝ fiunt intelligibiles res alie per abſtractionem:ſed intellectus noſter poſſibilis fit ſic intelligibilis per informationem.nam ille intellectus in actu: ⁊ illa ſpẽs intelligibilis facit ꝙ res alie intelligantur:inquantũ a rebus alijs eſt abſtracta: ſed facit ꝙ intellectus noſter fiat intelligibilis inquantũ euȝ perficit ⁊ informat.⁊ quia ſpecies intelligibilis ⁊ intellectus in actu:licet faciat res materiales intelligibiles:tamẽ qꝛ nõ eſt idem cum eis:nec eſt in eis:ſed eſt ab eis extract⁹ ⁊ ſeparatus:ideo per huiuſmodi itellectũ res materiales ſic

ſitunt intelligibiles qd non intelligunt: ſed tamen cū intellectus noſter poſſibilis ſic fiat intelligibilis p hoc itellectū i actu. ꝛ p hāc ſpēz itelligibilē: q ille itellꝰ in actu facit vnū ꝛ idē cū itellectu nr̃o ꝛ eſt in eo: ꝛ eū pficit ꝛ informat: iō itellꝰ noſter ſic fit itelligibilis p talē itellm: q tñ itelligit. ḡ itellꝰ noſter ē qd̓ itelligit: ꝛ res mālis eſt ēt qd̓ itelligit: ipſa vo ſpēs itelligibil' erit itellꝰ vtriuſq. qꝛ fac itelligibilē vtrūq. tñ qꝛ i mālibꝰ eſt idē itellus: ꝛ qd̓ itelligit: itellꝰ noſter: qꝛ eſt imālis fac vnū ꝛ idē cum illa ſpē: ꝛ pficit ꝛ iformat ea: iō itellectꝰ noſter ſic fit itelligibil' per talē itellectū: q tñ itelligit. ſed obm mãle: qꝛ nō hꝫ talem idētitatē ad itellectū in actu ꝛ ad ſpēz itelligibilem: qꝛ hꝫ ſpēs nō ē in obo māli: ſꝫ eſt ab eo abſtracta ꝛ ſepata: obm mãle pōt eē qd itelligibile: nō tñ pōt itelligere. qꝛ nō hꝫ i ſe ſpēm itelligibilē: q eſt itellectꝰ in actu. idētitas ḡ. i. cōiūctio ſpēi itelligibil' ad itellectū poſſ̄ facit q itellꝰ noſter ſic fit itelligibil': q ēt itelligat. ſepatio vo ꝛ abſtractio illiꝰ ſpēi ab obo māli ita fac q illud obm ſit itelligibile: q tñ nō itelligat: ꝛ qd̓ dcm̄ ē de itellectu: ꝛ de eo qd̓ itelligit veritatē hꝫ de ſcia: ꝛ de eo qd̓ ſcit. nā idētitas ꝛ ɔiūctio ſcie ad rē imālēz vt ad itellectū poſſ̄ facit q itellꝰ noſter ſic ſit ſcibilis: q tñ ſciat: ſeparatio vero ꝛ abſtractio illiꝰ ſcie ab obo materiali ſic facit q illud obm ſit ſcibile: q tamē non ſit ſciens. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 16. ¶ **Nō aūt ſemp eſt cauſa cōſiderāda. In habētibus aūt materiā potētia vnūqdq intelligibilium eſt: quare qdē illis nō inerit intellectus: ſine materia enim potentia eſt intellectꝰ taliū: illud autem intelligibile erit.**

¶ Poſtq dixit q̄re itellꝰ noſter itelligit. qꝛ ɔtingit ipſū eē idē cū itellectu in actu: ꝛ ɔtingit ipſū hr̄e ſibi cōiūctū itellꝫ in actu: ꝛ ſpēz itelligibilē. h aſſignat cām: q̄re nō qcqd itelligit itelligit: vt q̄re oba mālia nō itelligūt: cuiꝰ cā eſt. qꝛ ſūt itelligibilia in potētia: pp qd̓ ſpēs itelligibilis ſiue itellectꝰ in actu nō hꝫ eē in ipo obo māli nec ei coniūgit: imo eſt ab eo abſtractꝰ ꝛ ſepatꝰ: iō lꝫ obm mãle poſſit intelligi ꝛ poſſit ſciri: nō tñ pōt itelligere neq ſcire. h ē ḡ qd̓ ait: q ɔſiderāda eſt cā nō ſp itelligēdi. i. ɔſiderāda eſt cā q̄re nō ſp itelligibile itelligit: vt q̄re obm mãle nō itelligit: ꝛ ſubdit: q in hñtibꝰ aūt mãz vnūqdq eſt itelligibiliū. i. ē de nūero itelligibiliū potētia. i. in potētia: q̄re qdē illis. i. rebus mālibꝰ nō inerit itellꝰ: nec potuerūt itelligere. qꝛ intellectꝰ eſt potētia taliū. i. vtus de nūero taliū vtutū q eſt ſine mã: iō hꝰ vtꝰ nō pōt ineē rebꝰ mālibꝰ nec mālia poterunt itelligere: iō ſubdit q illud aūt. i. obm mãle erit itelligibile. i. poterit itelligi: ſꝫ ſup. nō poterit itelligere: quia nec pōt hr̄e in ſe potētiā itellectiuā q eſt potētia ſine mã: nec hꝫ in ſe itellectū in actu: nec ſpēz itelligibilē. qꝛ hꝰ intellectꝰ: ꝛ hꝰ ſpēs itelligibilis ab obo māli eſt abſtracta ꝛ ſepata. ¶ Notādū aūt q ppriꝰ actꝰ regrit ppriū ſuſceptiuum: ꝛ ppria pfectio ppriū pfectibile: cū ḡ ſpēs itelligibilis ſit a mã ſepata. oꝫ q itellectꝰ ſuſcipiēs hꝰ ſpēz ſit potētia imālis. rebꝰ ḡ imālibꝰ nec poterit ineſſe itellectꝰ q ē potentia imālis: nec poterit ineſſe ſpēs itelligibilis q ē a mã ſepata: q̄re mãle obm: ꝛ ſi pōt eē itelligibile: nūq tñ poterit itelligere. ¶ Notādū ēt q ſic formal'r actꝰ calefaciendi nō pōt ɔpetere niſi ei qd̓ hꝫ calorē i actu: ſic actꝰ itelligēdi nō pōt ɔpetere niſi ei: cui ineſt itellectꝰ in actu: ꝛ qꝛ itellectꝰ in actu: ꝛ ſpēs itelligibil' ē in itellectu nr̃o: ꝛ nō i obto māli: iō itellꝰ noſter poterit itelligere: nō aūt mãle obm. ¶ Notādū ēt q ſi aliqd infrigidaret ꝛ diceret frigiduꝫ nō p frigiditatē q eēt in eo: ſꝫ p fritatē: q eēt in alio qd̓ ſic frigidū nūq formal'r ifridaret: qꝛ nūq formal'r ifrigidat niſi qd̓ hꝫ fritatē formal'r i actu: ſic qꝛ itellectꝰ noſter poſſibilis ſit itelligibilis ꝛ itelligit p ſpēz itelligibilē: ꝛ p itellectū in actu q eſt in ipſo itellectꝰ noſter ſic fit itelligibilis q tñ itelligit: ſꝫ obm mãle nō fit itelligibile: nec itelligit per ſpēz itelligibilē: nec p itellectū in actu: q ſit in ipſo: ſed q ē in itellectu poſſibili. hꝰ obꝫ ſic ɔpetit ei qd̓ itelligatur q nūq pōt ei competere q intelligat.

Cō. 17 **Qūoniā autē ſic in omni natura ē aliquid hoc quidē materia: vnicuiq generi: hoc āt ē potētia omnia illa: alterum aūt eſt cauſa ꝛ factiuū qd̓ in faciendo oia: vt ars ad materiā ſuſtinuit.**

¶ Poſtq determinauit phs de itellectu poſſ̄. In pte iſta determinat de alijs acceptiōibꝰ itellꝰ. Circa qd̓ q̄tuor facit. qꝛ pmo determiat de itellectu agēte. 2° determiat de itellectu in actu. 3° narrat qdā q ptinēt vl'r ad ptē intellectiuā. q̄rto ꝛ vltimo determinat de itellectu paſſiuo. ſcḋa ibi (Idē aūt eſt) 3ª ibi (Sepatꝰ āt ſolus) 4ª ibi (Paſſiuꝰ vo) Circa pmū tria facit. qꝛ p pmittit quādā ppōnē neceſſariā ad ppoſitū. ſcḋo ex illa ppōne pbat q eſt dare in aīa itellectū agentē. 3° narrat ɔditiōes ꝛ ppetates ipſius itellectꝰ agētis. ſcḋa ibi (Neceſſe ꝛ in aīa) 3ª ibi (Et h intellectꝰ ſeparabilis) Dicit ḡ. qm̄ aūt ſic in oī nā vnicuiq generi. i. ſm vnūqdq genꝰ eſt aliqd h qdē mã. ꝛ h āt mã eſt potētia oia illa q ſunt illiꝰ generis. alterū aūt ē cā agēs ꝛ factiuū qd̓ ſe hꝫ i faciēdo oia illiꝰ generis: vt ars ad materiā ſuſtinuit. nā h nō ſolū eſt in oī nā. i. in oī re nāli q hꝫ vnūqdq genꝰ rez nāliū. ſ. q ſi eſt ibi dare vnū aliqd qd̓ ſit oia fieri: q ēt ſit ibi dare altez aliqd qd̓ ſit ibi oia facere: ſed ēt h eſt in artificialibꝰ. qꝛ mãe in gn̄e artificialium eſt oia illa fieri: artis vo omnia illa facere.

Dubitaret forte aliqs. q̄uo vitatē hꝫ h ɔn̄a q vbi ē dare aliqd qd̓ ſit oia fieri. oꝫ q ſit ibi dare aliqd qd̓ eſt omnia facere. ¶ Dicēdum q vt dicit in quinto meta. potentia dicit de potentia actiua ꝛ paſſiua: ſed ſcḋm analogiam quādā. nā per pus dicit potentia de actiua q de paſſiua. nam nunq potentia paſſiua eſſet potētia ex qua aliquid fieret niſi eſſet potentia actiua q poſſet eā reducere ad actū: ꝛ que poſſet illud facere: cū enim nihil ſit ocioſuꝫ in nā: ꝛ cū nō ſit dare in nā aliquid fruſtra: oportet q cuilibet potentie paſſiue reſpondeat ſua potentia actiua: imo vt pꝫ per habita: potentia paſſiua nō eſt potentia niſi rōne potētie actiue. ꝛ ſi tu ponis omnes formas potentia in materia pma: oꝫ q omnes illas tu ponas actu in motore pmo. vt vult cōmen. ſuper. 12. meta. nunq eniꝫ eſſent forme in materia pma ſm potentiaꝫ paſſiuam: niſi eſſent in motore primo ſm potentiam actiuam. nam cum nulla potentia ſeipſaꝫ faciat ad actum: nec vnquaꝫ materia ſeipſam trāſmutet ad formaꝫ: nunquaꝫ diceremus q ex materia aliqua poſſet aliquid fieri niſi eſſet aliquod agens qd̓ poſſet illud facere: qd̓ etiaꝫ in artificialibus eſſe contingit. qꝛ nunquaꝫ diceremus q ex ligno vel ex aliqua alia materia poſſent omnia artificialia fieri: niſi eēt ars que poſſet omnia illa facere. ꝛ quia ſicut eſt in omni genere: oportet q etiaꝫ circa animaꝫ hoc eſſe habeat: quare ſi in ea eſt dare intellectum poſſibilem: qui eſt omnia fieri: ꝛ q poteſt omnes formas intelligibiles recipere: opꝫ ibi dare intellectum agētem qui ē oia facere: ꝛ qui poſſit omnes tales formas abſtrahere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Neceſſe ꝛ in aīa has eē dr̄ias. ¶ Et eſt intellectꝰ hic qdem talis in oia fieri: ille vo in oia facere: ſic habitꝰ qdē: ꝛ ſicut lumē: quodā. n. mō: ꝛ lumē fac potētia exñtes colores actu colores.** Cō. 18.

¶ Adaptat h ad aiam dicens. ꝙ neceſſe eſt ⁊ in aia eē has dñas. vz. ꝙ ſit ibi vn⁹ itell's q ſit oia fieri vt poſſis ⁊ alius q eſt oia facere vt agens. ⁊ iō ſubdit ꝙ ēt eſt h intellectus i aia tal' q ē i oia fieri. ille vō i oia facere. ⁊ addit ꝙ h itell's q eſt oia facere vt agēs eſt ſicut qdā habit⁹. i. ſicut q̄dā pfectio ⁊ eſt ſic lumen. nā quodāmō ſicut lumen colores exiſtentes pō viſibiles facit colores actu viſibiles. ſic ſup. intellect⁹ agēs itelligibilia potētia facit actu intelligibilia.

Dubitaret forte aliqs. q̄ fuit nec̄itas ponēdi intell'm agentē. ¶ Dōm ꝙ vt ꝯmē. tāgit plo nō idiguit ponere itell'm agētē: ſz Ariſt. poſuit. n. plo ꝙ ꝓpa oba itell's nr̄i erāt actu itelligibilia. poſuit. n. qditates rex ſepatas: q̄s vocabat ydeas. ⁊ qꝛ qō qd ē: ē ꝓpriū obz itell's nr̄i dicebat illas ydeas ⁊ illas qditates abſtractas eē ꝓpriū obm itell's nr̄i. deſeruiebāt āt ydee ipſi ploni q̄ztū ad duo. vz. ad ſciam ⁊ ad gn̄atiōez. dicebat. n. ſciaz nō ꝓpe eē de iſtis mālib⁹: ſz de illis ydeis: ⁊ de illis qditatib⁹ ſepatis. deſeruiebāt ydee ēt ad gn̄atōez. qō q̄uo ſit nō eſt pn̄tis ſpeculatiōis: qꝛ de h alibi ſup ſeptimū meta diffuſius dixim⁹. ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire q̄uo plato ponebat qditates q̄ erāt obm itell's nr̄i actu abſtractas: ⁊ p ꝯn̄s actu itelligibiles: qō ſi vex eēt: nō idigerem⁹ ponere itell'm agentē. nā ſic qꝛ ſenſibilia ſūt actu ſſibilia nō idigem⁹ ponere ſenſuz agētē: vt qꝛ cal'm eſt actu cal'z: ⁊ frigidū actu frigidū: nō idigem⁹ ponere tactū agētē qui faciat talia pō ſenſibilia actu ſenſibilia. cal'm. n. qꝛ eſt actu tale poterit p ſeipm imutare ſſuz tact⁹ abſq3 eo ꝙ aliqua alia actualitas ꝯferat̄ ſibi. ſic qditates q̄ ſūt obz itell'us ſi eēnt actu abſtracte ⁊ actu ſepate ⁊ actu intelligibiles poſſent p ſeipas imutare itell'z poſ'ez: nec idigerem⁹ itellectu agente: q faceret hꝰ qditates pō itelligibiles actu itelligibiles. vex qꝛ opio plonis de ydeis ⁊ de qditatib⁹ abſtract' ſufficiēter reprobata ē a pho in m'tis locis. ⁊ qꝛ ꝓpriū obz itell's nr̄i ſūt qditates rex mālīū: q̄ ꝓpriū ē hr̄e fātaſma cū talia ſint itelligibilia in pō. ⁊ nō poſſint p ſeipa imutare itell'm poſ'ez: idigem⁹ ponere itell'm agētē q ſit oia facere. in cui⁹ ṽtute: ⁊ p cui⁹ lumē: ⁊ irradiatōez: h q̄ ſūt potētia itelligibilia fiāt actu itelligibilia. cū g̊ q̄rit̄ q̄ fuit neceſſitas ponēdi itell'z agētē plana ē rn̄ſio. nā qꝛ qditates rex mālīuz: q̄rū ē hr̄e fanta^ta: q̄ ſūt ꝓprius obm itell'us nr̄i: nō ſūt actu abſtracte: nec actu itelligibilia: vt pōebat plo: idigem⁹ ponere itell'm agētē q faciat h pō itelligibilia actu itelligibilia: p cui⁹ ṽtutē ⁊ irradiatōez h pō itelligibilia imutare poſſint intellectum potentialem.

Alterius autez dubitare poſſum⁹: vt dubitat h Themiſti⁹. vtx itell's agēs ſit hit⁹: vt ſonare vident̄ ṽba phi. ¶ Dōm ꝙ: vt Themiſti⁹ narrat: opionē fuiſſe q̄rūdā ꝙ itell's agēs eſt ſic hitus: qꝛ eſt qdā hit⁹ pncipiox. nā p hitū pncipiox: q dr̄ itellect⁹ fiūt in nobis alia itelligibilia. ſi g̊ aliqs itell's dz eē itell'us agēs: p c⁹ ṽtutē fiāt alia itelligibilia: vr̄ ꝙ hꝰ itell's ſit hit⁹ pncipiox. qꝛ p pn̄a nob alia inoteſcūt. ſz h pō ſtare n̄ pt. qꝛ i itell'u nr̄o an̄q3 itelligat nihil ē ſcriptū: nz pictū. ē. n. intellect⁹ ſic accept⁹ ſicut tabula raſa in q̄ nō eſt fcā aliqua ſcriptura: nec ptractio. ipſe g̊ hit⁹ pncipiox ē hit⁹ acqſit⁹: cū g̊ nihil in itell'u ipzimat̄ niſi mediāte lumie itellectus agentis: ſic nihil ipzimit̄ in oculo niſi mediāte lumie corporali. oz ꝙ ipſa pn̄a recipiāt actualitatē p lumē itell's agētis: ⁊ fiāt itelligibilia p tale lumē: ide ē g̊ ꝙ aliqn̄ pncipia dr̄ nobis nāl'r cognita: nō ꝙ itell'us in ſui pmordio hēat in ſe aliqd nāl'r ſcriptū: vl' hēat hitū pncipiox nāl'r inatū: ſed qꝛ ad cognitiōez pncipiox nō idigem⁹ perſuaſiōe vel rōne: ſz ſtatī3 pncipys aſſentim⁹: vt ſi ſciuerim⁹ qd eſt qō dr̄ per nomē. ſcito. n. qd eſt qō dr̄ p nomē: abſq3 aliq̊ diſcurſu ſufficit ſolū lumē intellect⁹ agētis ad hoc ꝙ aſſentiam⁹ pncipys. ideo dr̄ pmo poſterio. ꝙ pncipia cognoſcim⁹ inquantū terminos cognoſcim⁹. nā ſcito qd eſt totū ⁊ qd eſt pars ſufficit ſolū lumē intellect⁹ agētis ad hoc ꝙ aſſentiamus huic pncipio ꝙ oē totū eſt mai⁹ ſua pte. ⁊ qꝛ ſolū lumen intellect⁹ agētis ſufficit ad cognitionē pncipiox cuz illud lumē ſit nobis nāliter inditū: dr̄ quodāmō nobis pncipia nāl'r nota. Cū g̊ q̄rit̄ vtx itellect⁹ agēs ſit ille itellectus q eſt habit⁹ pncipiox: pz ꝙ nō: imo itellect⁹ q ē habitus pncipiox pſupponit itell'm agentē cū ꝯparet̄ ad ipz tan̄q3 effect⁹ ad cām. nā in ṽtute lumis itell's agētis: vt pz per habita fit in nobis habit⁹ pncipiox: ⁊ fiunt nob nota pncipia. Qō g̊ phs ait ꝙ itellect⁹ agens ē ſic hitus. Dōm ꝙ noie habit⁹ vt cōiter ponit̄ itelligit̄ ois pfectio. eſt g̊ intellectus agens ſicut quidam habitus. qꝛ eſt ſicut quedaz perfectio: ⁊ quedam virtus anime.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtx itellectus agēs ſe hēat ad fantaſma. ſicut lux ad colores. videt̄ ꝙ nō. qꝛ colores ſūt p ſe viſibiles vt pbat̄ ſupra. nā qōl3 obz cuiuſl3 ſſus ē p ſe ſſibile. colores g̊ qꝛ ſūt ꝓpriū obm viſus erūt p ſe viſibiles. q̄re ſi ſilis pportio eſt colorū ad lucē ⁊ fāta^tus. ad itell'z agētē: erūt fanta^ta itelligibilia p ſe: ſic ſunt colores p ſe viſibiles: qō pz eē falſuz. nā cū fanta^ta ſint h ⁊ nūc. qꝛ ꝺterminant ſibi ꝓprius organū: p ſe itelligibilia eē nō pn̄t. ¶ In ꝯriū eſt phus in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ cū dicim⁹ eodē mō ꝯparari colores ad lucez vt fanta^ta. ad itellectū agētē. h ſil'e nō eſt p oēz modū. p tanto. n. ſil'e eſt. qꝛ ſic colores nō pn̄t mouere viſuz ſine lumie corpali ſic fanta^ta. nō pn̄t mouere itell'z poſ'ez ſine lumie itell's agētis. p tāto aūt nō erit ſil'e: qꝛ in motōe viſus reqrit̄ lumē corpale: nō pp ipſos colores. nam colores ipſi hn̄t in ſe actual'r ⁊ formal'r nām vn̄ ſint viſibiles. ſūt. n. de ſe viſibiles: ſz ꝙ reqrat̄ ibi lumē h ē pp ipz mediū: vt ſupra diffuſius tractabat̄: ſz vt fanta^ta. moueant itell'z poſſibilem requirit̄ lumen intellect⁹ agentis ꝓpter ſeipa. qꝛ ipa fanta^ta. nō ſunt de ſe itelligibilia nec ſunt itelligibilia actu: ſed potentia. ¶ Deide cuz dicit.

¶ **Et hic intellect⁹ ſeparabilis ⁊ impaſſibilis ⁊ immixtus ſubſtātia actu ens. ſemp. n. honorabilius eſt agens patiēte: ⁊ principiū materia.** Cō. 19.

¶ Aſſignat ꝯditiōes ⁊ ꝓpetates itell's agētis. ⁊ tāgit q̄tuor ꝓpetates: q̄rū p^a ē ꝙ h itell's ē ſepabil'. qꝛ ē vt⁹ nō organica nec mālis. 2^a ē. qꝛ eſt ipaſſibil'. 3^a eſt. qꝛ ē imixt⁹. i. eſt nō ꝯpoſit⁹ ex reb⁹ corpalib⁹ vel ex el'tis: ſic ponebāt antiqui aiaz eē ꝯpoſitā ⁊ mixtā ex el'tis. q̄rta ꝓpetas. itell's agētis eſt. ꝙ eſt ſuba actu ens. cā aūt p quā pbat itell'm agetem eſſe talē: ⁊ hr̄e has ꝓpetates eſt. qꝛ itellect⁹ agens eſt honorabilior ⁊ pſtantior itellectu poſſibili. qꝛ ſemp agēs honorabili⁹ eſt patiente ⁊ pncipiū materia.

Dubitaret forte aliqs. q̄uo p hec ṽba ꝙ qꝛ agēs ē honorabilius patiente: ⁊ pncipiuz mā hz phs ꝙ ille q̄tuor ꝓpetates iſint itellectui agēti. ¶ Dicenduz ꝙ q̄rta ꝓpetas. vz. ꝙ itell's agēs ſit ſuba actu ens nō idiget pbatiōe. nā eo ipſo ꝙ itell's agēs hz rōnē actiui cū nihil agat niſi ꝓut ē in actu: oz ꝙ ſit ſuba actu ens. alie vō tres ꝓpetates. vz. ꝙ ſit ſepat⁹ ipaſſibil' ⁊ imixt⁹ pbāt̄ p rōnē in lr̄a aſſignatā. nā ſi itell's potēcial' hz iſtas tres ꝓprietates. qꝛ eſt ſepabil' ipaſſibil' ⁊ imixt⁹: cū hꝰ itell's cōparet̄ ad itell'm agētē vt patiēs ad agens. ⁊ vt mā ad pn̄^m pfectiuū: q̄ztū ad has ꝯditiōes erit itell's agens honorabilior ⁊ pſtātior itell'u poſ'i. nā itellect⁹ agens multo magis excellentiori mō habebit iſta q̄3 itellect⁹ poſſibilis.

Alterius forte dubitaret aliqs: vt dubitaret themiſti⁹ vtrū itell's agēs ſit ſic ſepabil' ꝙ non ſit pars aie: nec ſit potentia aie: ſed ſit quedā ſuba ſepata. ⁊ videt̄ ꝙ ſic: p ṽba phi dicētis ꝙ eſt ſuba actu ens. ¶ Dicendū quoſdā fuiſſe h⁹ opionis ꝙ itellect⁹ agēs eēt vnus

numero in oĩbus ⁊ eſſet vna aliq̃ ſubã ſepata: vt ſicut vnꝰ ſol totũ vniuerſuꝫ illuminat: ꝑ cuiꝰ illumĩationẽ pñt oẽs oculi videre. ſic ẽ vna aliq̃ ſubã ſepata irradiãs ſup̃ fãtaᵗᵃ. oĩum hoĩuꝫ: ꝑ cuiꝰ irradiationeꝫ pñt oẽs hoĩes ĩtelligere: cuiꝰ opĩonis vr̃ fuiſſe Auicẽ. ponẽs decimã ĩtelligentiã q̃ ꝑerat decime ſpere. vꝫ. ſpere actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ eẽ ĩtelligentiã illã a q̃ dependebat nr̃a felicitas: ita ꝙ tota felicitas nr̃a ſm̃ ipꝫ ẽ in ꝯiũctiõe ĩtell̃s nr̃i ad ĩtelligẽtiã illã. Itaq̃ ĩtelligẽtiã illã poſuit ĩtell̃m agẽtẽ ꝑ cꝰ irradiatẽõꝫ fãtaᵗᵃ. ſinguloꝝ hoĩuꝫ mouebãt ſingulos ĩtell̃s poſ̃es. Hãc aũt poſitionẽ duas falſitates ꝯtinere dicimꝰ: q̃rũ p̃ma ẽ: ꝙ finalis felicitas nr̃a ꝯſiſtit in ꝯiũctiõe ĩtell̃s nr̃i ad decimã ĩtelligẽtiã: qḋ ĩpoſ̃e ẽ. q꜡ finale bonũ nr̃ꝫ ꝯſiſtit in ꝯiũctione ĩtell̃s nr̃i ad aliqḋ bonũ cãtũ. nã cum nãle ſit ꝙ nunq̃ q̃eſcat ĩtell̃s cognito effectu niſi cognoſcat cãꝫ: oꝫ nos q̃etari in bono illo qḋ ita ſit cã ꝙ nulliꝰ cãtũ ſit. nã ex cognitiõe effectꝰ ⁊ ex ignorãtia cãe nõ ẽ q̃es: ſꝫ admiratio. vt p̃t hr̃i ex p̃ meta. H̃ mõ. n. ex admirari ceperunt ph̃ari vt dr̃ ibidẽ. q꜡ vidẽtes effectus mirabiles: vtputa eclypſes ſolares ⁊ lunares ⁊ ꝯiũctiões ſideꝝ admirati nõ q̃eſcebãt donec ĩueſtigarẽt cãs. in cognitiõe g̃ effectꝰ nõ põt eẽ quies nec felicitas. illud g̃ a q̊ depẽdet nr̃a final̃ felicitas: opꝫ ꝙ ſit cã ñ cãta. ſ. deꝰ ip̃e. 2ᵃ ãt falſitas ẽ. q꜡ põit ĩtell̃ꝫ agẽtẽ eẽ ſubãꝫ q̃dã ſepatã: ꝙ ãt ñ ſit h̃ de ĩtẽtiõe Ar̃. plane pꝫ ꝑ l̃raꝫ vbi dr̃ ꝙ ĩ aĩa neceẽ ẽ põer̃ has duas dr̃ias ⁊ hos duos ĩtell̃s: q̃rũ vnꝰ ſit oĩa fieri: alter oĩa facere. nõ g̃ ĩtell̃s agẽs eſt aliq̄d ſepatũ ab aĩa: ſꝫ ẽ aliq̄d in aĩa. q꜡ ẽ aliq̃ ꝑfectio ⁊ aliq̃ vr̃ꝰ aĩe. ꝙ ẽt h̃ nõ ſolũ nõ ſit de ĩtẽtiõe Ar̃. ſꝫ ẽt ſit falſum duplici via ĩueſtigare poſſumꝰ: q̃ruꝫ vna ẽ themiſty. nã in p̃tãte nr̃a ẽ ĩtelligere cũ volumꝰ: poſtq̃ hũimꝰ ſpẽs ĩtelligibiles: vt q̄lꝫ in ſeip̃o expit̃. cuꝫ g̃ q̃ſtũcũq̃ hũerimꝰ apud nos ſpẽs ĩtelligibiles: ñ poſſumꝰ actu ĩtelligere: niſi ſpeculemur iteꝝ fãtaᵗᵃ. ⁊ niſi ſup̃ ip̃a fãtaᵗᵃ. fiat irradiatio lumĩs ĩtell̃s agẽtis. ſꝫ ſi hꝰ lumẽ eẽt a nobis ſepatũ: nõ eẽt ĩ p̃tãte nr̃a ꝙ tal̃ irradiatio fieret: q̃re hñtes ap̃ nos ſpẽs ĩtelligibiles: nõ eẽt in p̃tãte nr̃a ꝙ poſſemꝰ ĩtelligere cum vellemꝰ: ſic̃ p̃ñtibꝰ viſibilibꝰ: eo ꝙ lumẽ ſolis ſit a nob̃ ſeparatũ: nõ ẽ ĩ p̃tãte nr̃a videre cũ volumꝰ. q꜡ nõ ẽ in p̃tãte nr̃a ſp̃ hr̃e p̃ñtiã lumis: eo ꝙ lumẽ corꝑale: ꝑ qḋ actu videmꝰ: nõ ẽ in nob̃: ſꝫ ẽ aliq̄d ſepatũ. 2ᵃ via ad ĩueſtigãdũ hoc idẽ ſumit̃ ex ꝑfectiõe cognitiõis ĩtellectiue: ſꝫ de h̃ infra dicemꝰ: vbi pleniꝰ d̃clarabit̃ ꝙ ĩtell̃s agẽs ẽ q̃daꝫ ꝑfectio ⁊ q̃dã vr̃ꝰ aĩe: ⁊ ñ ẽ ſbã ſepata. Qḋ v̊o dicebat̃ ꝙ ĩtell̃s agẽs eſt ſubã actu ens. g̃ ñ ẽ ꝑfectio ⁊ potẽtia aĩe: ſꝫ ẽ ſubã q̃dã. dici dꝫ ꝙ vt declarari hꝫ 5ᵒ meta: ſubã ſumi põt multipl̃r. vno. n. mõ: vt ibi dr̃: ſubã p̃t dicere qual̃ꝫ eẽntiã: vl̃ q̃libꝫ rẽ cuiuſl̃ꝫ p̃dicamẽti. ĩtell̃s itaq̃ agens: q꜡ ẽ aliq̃ ꝑfectio ⁊ aliq̃ vr̃ꝰ aĩe ẽ aliq̃ eẽntia ⁊ aliq̃ res alicꝰ p̃dicamẽti. ẽ. n. in 2ᵃ ſpẽ q̃litat̃. q꜡ ẽ q̃dã nãl̃ põ aĩe. ⁊ q꜡ ẽ q̃dã eẽntia ⁊ q̃daꝫ res p̃dicamẽti: q̃dã ſubã dici põt. ¶ Deinde cũ dic̃.

Cõ.20. ¶ Idẽ aũt eſt ſm̃ actum ſciẽtia rei. ¶ Que vero ſm̃ potentiam tẽpore prior in vno eſt: oĩno aũt neq̃ tempore: ſed non aliq̃ñ q̄dẽ intelligit: aliquando autem nõ intelligit.

¶ Determĩat de ĩtell̃u in actu ponens tres ꝯditões ⁊ tres ꝓp̃etates eiꝰ. q̃rũ p̃ᵃ ſumit̃ ꝑ ꝯparatõeꝫ ad obm̃. 2ᵃ ꝑ ꝯparationẽ ad ĩtell̃m in potẽtia. 3ᵃ ꝑ ꝯpationẽ ad habitũ. Dic̃ g̃ ꝙ ſcĩa ſm̃ actũ. i. ĩtell̃s ſm̃ actũ ẽ idẽ rei ſcite. ſcĩa v̊o q̃ ẽ ſm̃ potẽtiã tp̃e p̃or ẽ in vno ⁊ eodẽ q̃ ſcĩa ſꝫ actũ: oĩo aũt neq̃ tp̃e ẽ p̃or̃. ſubdit ẽt 3ᵃᵐ ꝯditõeꝫ ꝙ hꝰ ĩtell̃s in actu nõ aliq̃ñ q̄dẽ ĩtelligit: aliq̃ñ nõ ĩtelligit. ſꝫ ſp̃ ĩtelligit. ¶ Notãdũ ãt ꝙ p̃ᵃ ꝯditio ĩtell̃s in actu ẽ ꝑ ꝯparatõeꝫ ad obꝫ. q꜡ eſt idẽ cũ re ſcita in actu. p̃t. n. exponi ꝙ ẽ idẽ. i. ꝙ ẽ ſil̃. nã cũ res ſcita ſit cã ſcĩe: ⁊ cãe ĩ actu ſint ſil̃ cũ ſuis effectibꝰ. cãe v̊o in potẽtia nõ ſint ſil̃: res ſcita in actu ẽ idẽ. i. ẽ ſil̃ cũ ſcĩa in actu vel cũ ĩtellectu in actu. nã ſi actu eſt ſcĩa: oꝫ ꝙ actu ſit res ſcita vel in ſe: vl̃ in ſuis cãis. H̃ aũt expõ multũ vr̃ ꝯcordare cũ textu ſeq̃nti: vbi dr̃: ꝙ ſcĩa ĩ actu ⁊ in põ ñ ſũt ſil̃: ſꝫ vna eſt p̃or alia. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ põt al̃r exponi ꝙ ſcĩa in actu ẽ idẽ qḋ res ſcita. q꜡ ad l̃raꝫ ſcĩa ĩ actu ẽ idẽ cũ re ſcita. q꜡ ip̃a ſcĩa ſcit̃. hõ. n. ſcit ſcĩaꝫ ſuã: ⁊ ip̃a ſcĩa ẽ q̃daꝫ res ſcita: vel ſcĩa ĩ actu ẽ idẽ cũ re ſcita. q꜡ res vt ſunt ſcite ſũt vl̃es. ⁊ ſũt aliq̊ mõ ĩ aĩa: ⁊ hñt aliquã idẽtitatẽ ad ſcĩaꝫ: ⁊ ad ea q̃ ſũt in ĩtell̃u: vt ſupiꝰ diffuſiꝰ dicebat̃. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ 2ᵃ ꝯditio ſcĩe ĩ actu ⁊ ĩtell̃s in actu ſumit̃ ꝑ ꝯpatiõeꝫ ad ſcĩaꝫ in põ ⁊ ad ĩtell̃ꝫ ĩ potẽtia. nã tp̃e ĩ vno ⁊ eodẽ p̃us eſt ĩtell̃s in potẽtia q̃ ĩtell̃s ĩ actu: ⁊ p̃us ẽ tp̃e in vno ⁊ eoḋ ſcĩa in potẽtia q̃ ſcĩa ĩ actu. ſimpl̃r tñ ſcĩa ĩ actu ẽt tp̃e p̃cedit ſcĩaꝫ ĩ potẽtia. nã nũq̃ põ reducit̃ ad actũ niſi ꝑ aliqḋ qḋ ſit in actu. nã vnũ ⁊ idẽ p̃us eſt in potẽtia q̃ ſit ĩ actu: ſꝫ tñ niſi aliq̄d aliḋ eẽt p̃us in actu nõ poſſet illḋ qḋ ẽ in potẽtia reduci ad actũ: ita ꝙ ſimpl̃r ẽt tp̃e actꝰ p̃cedit potẽtiã. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ 3ᵃ ꝯditio ĩtell̃s in actu ſumit̃ ꝑ ꝯpationeꝫ ad habitũ. q꜡ hñtes hitũ nõ ſp̃ ĩtelligimꝰ: ſꝫ q̃diu actu cõſideramꝰ ⁊ ĩformamur ĩtellectu in actu tãdiu ĩtelligimꝰ: ita ꝙ ſic nos hñtes nõ aliq̃ñ ĩtelligimꝰ: ⁊ aliq̃ñ nõ ĩtelligimus: imo ſp̃ nos ĩtelligimꝰ q̃diu nos ſic hẽmꝰ. p̃t. n. aliq̄s habitual̃r ꝑfici ſcĩa vl̃ ſpẽ ĩtelligibili: ⁊ nõ actu ꝯſiderare: ſꝫ ꝙ actu ꝑficiat̃ q̄s talibꝰ ⁊ nõ actu ꝯſideret nõ ẽ poſ̃e. nã cũ nõ actu ꝯſideramꝰ ꝑfectiões exñtes in intell̃u non dicuntur eſſe actu ſed habitu.

Dubitaret forte aliq̄s. q꜡ nõ videt̃ veꝝ ꝙ ſcĩa in actu ſimpl̃r ſcĩaꝫ in potentia p̃cedat ẽt in diuerſis. q꜡ aliquis potẽtia ſciẽs põt fieri actu ſciẽs: ſi nll̃s doceat eũ. ⁊ ſi nulla ſcĩa p̃cedat ſcĩaꝫ eiꝰ. ¶ Dõm ꝙ actꝰ ſp̃ p̃cedit potẽtiã vel formal̃r vel v̊tual̃r: q꜡ nũq̃ potentia cal̃ꝫ fit actu cal̃m niſi ſit p̃us aliq̄d cal̃ꝫ vel formal̃r vel v̊tual̃r. ſic nec nũq̃ aliq̄s potẽtia ſciẽs fit actu ſciẽs niſi p̃cedat aliq̄d in q̊ ſit ſcĩa vel v̊tual̃r vel formal̃r: vt ſi q̄s hꝫ ſcĩaꝫ adiſcẽdo. ſ. a mag̃ro ſcĩa q̃ eſt in intellectu poſ̃i ipſiꝰ doctoris p̃cedit ſcĩaꝫ q̃ eſt in ĩtellectu poſ̃i ipſiꝰ diſcipuli: ſꝫ ſi q̄s acq̄rat ſcĩaꝫ ĩueniẽdo ex ſe: tũc lumẽ ĩtell̃s agẽtis ĩ q̊ ẽ ſcĩa v̊tual̃r ⁊ effectiue p̃cedit ſcĩaꝫ acq̄ſitã ĩ ĩtell̃u poſ̃i in q̊ hꝫ eẽ formal̃r. ¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ Separatus aũt eſt ſolum hoc: qḋ vere eſt: ⁊ hoc ſolum ĩmortale ⁊ ꝑpetuum eſt. Nõ reminiſcit̃ aũt: quia hoc q̄deꝫ ĩpaſſibile.

¶ Tangit conditiões que poſſunt adaptari ad totaꝫ partem intellectiuaꝫ: ⁊ tangit q̃tuor conditões. quaruꝫ p̃ma eſt: ꝙ ſeparatus auteꝫ ſolus eſt. i. ſola pars intellectiua ẽ tota ſeparata. ſecũda cõditio ſolum eſt ꝙ hec vere eſt. i. ſola pars intellectiua tota eſt illud qḋ eſt vere eſſe. tertia cõditio eſt ꝙ ſolum hoc. i. ſola pars intellectiua eſt illud qḋ eſt quid ĩmortale ⁊ perpetuũ. quarta conditio eſt. ꝙ tota pars intellectiua eſt illud qḋ non reminiſcit̃. q꜡ hoc q̄deꝫ eſt quid ĩpaſſibile. ¶ Notanduꝫ auteꝫ ꝙ materia eſt illḋ per qḋ res põt eſſe ⁊ nõ eſſe vt videt̃ ſeptimo meta. nulla ergo materialia ⁊ corruptibilia vere ſunt. q꜡ poſſunt non eſſe. tota itaq̃ pars intellectiua: q꜡ ĩmaterialis eſt dr̃ vere eſſe. ¶ Notandũ etiaꝫ ꝙ themiſtius exponit ꝙ ĩtellectꝰ nõ reminiſcit̃ poſt mortem. dicit. n. ꝙ ſcientia q̃ acq̄rit̃ in vita iſta eſt totius coniuncti qḋ eſt q̄d paſſibile. mortuo g̃ hoĩe ⁊ corrupto ipſo cõiuncto. q꜡ nõ remanet vlteriꝰ ip̃m cõiunctum: qḋ eſt quid paſſibile: non vlterius reminiſcit̃ ĩtellectus de illa ſcientia acquiſita. Veꝝ q꜡ nõ vr̃ hoc tutũ dicere ꝙ nihil remãeat de ſcĩa poſt mortẽ: poſſumꝰ al̃r expõere ⁊ dicere ꝙ reminiſci ⁊ remẽorari reſpic̃ ꝓp̃e tp̃s preteritũ ſub eſſe ſignato. ⁊ q꜡ ferri in obꝫ ſm̃ tp̃s p̃teritũ ⁊ ſm̃ tp̃s ſignatũ ꝓp̃e reſpicit p̃tẽ ſenſitiuã q̃ eſt p̄s organica: ⁊ p̄s paſſiua: ⁊ ſi nõ rõne ſui: ſaltẽ rõe organi ĩtell̃s. g̃ q꜡

nõ ē ps organica nec ē illo mõ ps paſſiua. dr̃ nõ reminiſci. ¶ Notãdũ ēt ꝙ oẽs he cõditiões pñt adaptari ad itellm̃ agẽtē. nã itell's agẽs eſt idē cũ re ſcita in actu ⁊ actu itellecta. nã cũ res ſit ſcita ⁊ actu itellecta ꝑ lumē itell's agẽtis opꝫ ꝙ aliquã viſionē hẽat ad ipꝫ itellm̃. Rurſus ipſe itellect⁹ agẽs in cui⁹ vꝛtute itell's poſſis potẽtia ſciens fit actu ſciẽs ſimplr̃ ꝓcedit ſciaꝫ acqſitã in itellectu poſſi. Ampli⁹ ħ itellect⁹ nõ aliqñ itelligit: aliqñ nõ intelligit. qꝛ he dr̃ie ſpectãt ad itellectũ poſſem. oculus. n. eſt ille q̃ aliqñ videt aliqñ nõ videt. luci aũt nõ cõpetit. aliqñ videre aliqñ non videre: ſic itellect⁹ poſſis aliqñ itelligit: aliqñ nõ itelligit: ſed ħ adaptare ad itellm̃ agentē nõ poſſum⁹. ¶ Rurſus itellect⁹ agẽs ſol⁹ ē ſepat⁹. qꝛ nec ē mãlis nec recipit ſpẽs mãliũ. ¶ Ulterius ipſe ſolus vẽ ē. qꝛ eſt q̃d in actu: ꝙ eñi eſt in potẽtia q̃damõ deficit ab eſſe: ipſe ēt ē ꝑpetu⁹ ⁊ icorruptibilis. nã itellect⁹ poſſis: lꝫ nõ corrũpat in ſe: tñ eo ipo ꝙ põt obliuiſci ſciaꝫ quã hũit dr̃ aliq̃ mõ corruptibil' q̃tũ ad ſpẽs acqſitas. Ampli⁹ accipiẽdo large reminiſci ſic itellectus poſſis põt obliuiſci ſciaꝫ ſic ⁊ reminiſci. ħ aũt nõ cõpetit itellectui agẽti. qꝛ nõ eſt poſſis. i. non eſt receptibilis ſpẽrũ. ¶ Notãdũ ēt ꝙ itellectui agẽti nõ ꝯpetit. aliqñ intelligere aliqñ nõ itelligere ⁊ nõ ꝯpetere ei reminiſci duplr̃ põt hr̃e vitatē. vel qꝛ nunꝙ̃ itelligit. vel qꝛ ſꝑ itelligit: q̃d aũt iſtoꝝ veꝝ ſit ifra diſputabit̃. ¶ Ultimo cũ dic̃.

¶ **Paſſiuus vero itellectus corruptibilis: ⁊ ſine hoc nihil intelligit anima.**

¶ Determiat de itellectu paſſiuo. i. de imagiatiõe vl' fãta. dicẽs ꝙ paſſiu⁹ võ itellect⁹. i. imaginatio vl' fanta. ē corruptibilis. qꝛ ē vꝛtus organica. illa aũt fanta. lꝫ ſit corruptibil' tñ ſine ħ. i. ſine fanta. itell's nihil itelligit. qꝛ noſtrũ itelligere: vt ifra patebit: lꝫ nõ ſit fanta. tñ nõ ē ſine fantaſia.

Cõ. 21 **Indiuiſibiliũ q̃dē igit̃ intelligentia in his eſt: circa que non eſt falſum. in q̃bus aũt ⁊ falſum iam ⁊ veꝝ eſt: compoſitio quedã iã intellectũ eſt.**

¶ Poſtꝙ̃ pħs determinauit de itellectu poſſi ꝑ ꝯparatõeꝫ ad obm̃. In ꝑte iſta determinat de eo ꝑ comparationẽ ad actũ. circa q̃d duo facit. qꝛ ꝑ̊ facit q̃d dcm̃ ē. 2⁹ poſtꝙ̃ determiauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ itellectiuo dtermiat de appetitiuo ⁊ de ſm̃ locuꝫ motiuo ibi. (Ur̃ aũt ſenſibile.) ¶ Ad euidẽtiã aũt ꝑme ꝑtis ſciendũ ꝙ duplex ē actio intellect⁹: vna ꝑut itelligit ſimplicia ſꝫ quã format diffõnē: alia ꝑut itelligit ꝯpoſita ſꝫ quã format enũciatõeꝫ. actio illa ſimpliciũ dr̃ itelligentia idiuiſibiliũ in q̃ nec eſt vitas nec falſitas. actio võ ꝯpoſitoꝝ in q̃ vl' ē falſitas vl' vitas. a ꝯmẽtatore appellata ē fides. nã cũ aſſentit itell's ꝙ albuꝫ ꝯponat̃ cũ hoie format hãc enũciationē. hõ ē alb⁹. cui enũciatõi aſſentiẽdo dr̃ ibi eẽ fides. q̃re ħ actio itellect⁹ ꝯponẽtis aut diuidẽtis fides vocata eſt. duo g̃ facit. qꝛ ꝑ̊ diſtiguit duplicē actionē itell's. 2⁹ determiat de vnaq̃ꝙ̃ illaruꝫ ibi (Sic eoꝝ q̃ ſunt) Dic̃ g̃. idiuiſibiliũ q̃dē igit̃ itelligẽtia. i. actio illa itell's q̃ dr̃ itelligẽtia idiuiſibiliũ eſt in his: circa q̃ nõ eſt falſuꝫ. nã circa itellectũ ſimpliciũ nõ ꝯuenit eẽ falſitas: in q̃b⁹ aũt falſuꝫ iã ⁊ veꝝ eſt: eſt q̃dã ꝯparatio itellectuũ. qꝛ vitas ⁊ falſitas ñ hñt eẽ niſi circa itellectũ cõponentē. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ipſi cõcept⁹ q̃ ſũt apud itellectũ de reb⁹ itellect⁹ vocant̃. vñ itell's leonis eſt ꝯceptus quē format ſibi aĩa de leone: nõ eſt. n. idē leo ⁊ itell's leonis: qꝛ leo nõ itelligit̃ ꝑ ſeipꝫ. hos g̃ itellect⁹ ⁊ hos ꝯcept⁹ exñtes apud aĩaꝫ: aĩa ꝯponit adinuicē: ex q̃ ꝯpoſitiõe reſultat idest vitas vel falſitas. ¶ Notãdũ ēt ꝙ ꝯpõ large ſũpta dr̃ de oĩ enũciatiõe ſiue illa enũciatio ſit affirmatiua ſiue negatiua: ꝓprie tamen ſumpta ꝯpoſitio ſolũ dr̃ de enũciatione affirmatiua. nam enunciatio negatiua non ꝓprie dr̃ ꝯpoſitio ſed diuiſiõ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Sicut eoꝝ que vnuꝫ fiunt. ſicut Empedo. dixit. Uere mltoꝝ q̃dē capita ſine ceruice germinauerũt: poſtea ꝯpoſita ſũt ꝯcordia ſic ⁊ hec ſeparata ꝯpoſita ſũt: vt aſſimetrũ: ⁊ diametrũ.**

¶ Coſta.

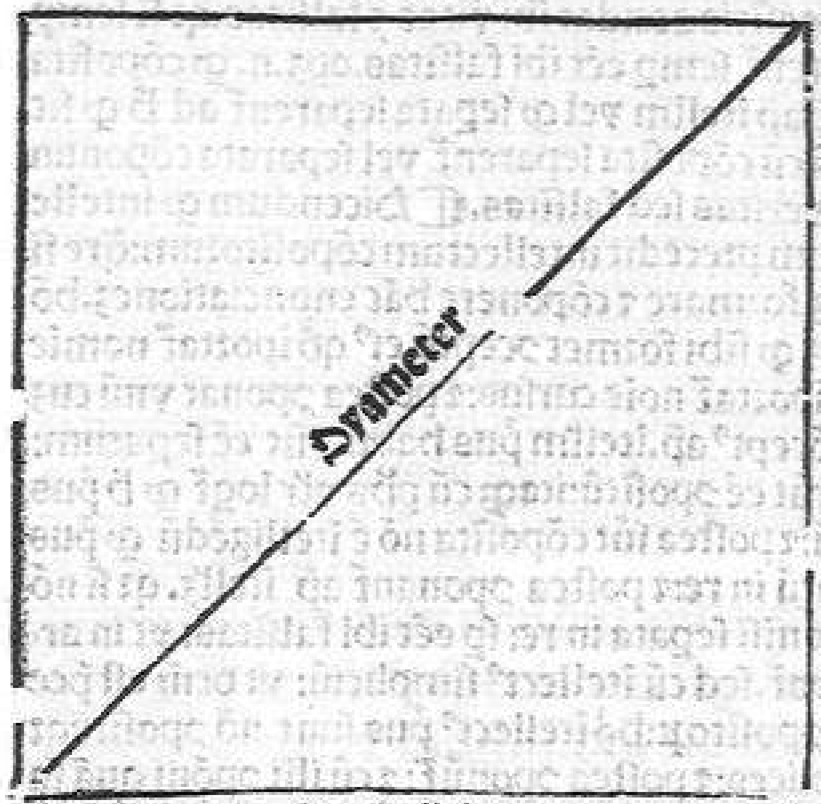

¶ Determiat de his actionib⁹ itellus. circa q̃d tria facit. qꝛ ꝑ̊ determinat de intelligentia ꝯpoſitoꝝ. 2⁹ de itelligentia idiuiſibiliuꝫ. 3⁹ cõparat has actiones adiuicē. 2⁹ ibi (Indiuiſibile aũt.) 3⁹ ibi (Eſt aũt dictio). Circa ꝑmũ duo facit ſm̃ ꝙ itell's duplr̃ hꝫ ꝯponere ⁊ diuidere. videm⁹. nã ꝙ itellect⁹ ꝯponit vnã reꝫ cũ alia. 2⁹ ꝯponit ipſas res cuꝫ tꝑe. ꝑ̊ g̃ determiat de actiõe itell's ꝯponentis ꝑut ꝯponit ipſas res adinuicē. 2⁹ determiat de actiõe ei⁹ ꝑut ꝯponit ipſas res cũ tꝑe ibi (Si aũt factoꝝ) Dic̃ g̃ ꝙ ſic ē actio intellect⁹ ꝯponẽtis ſic eſt ꝯpõ eoꝝ q̃ ſũt. i. ſic eſt ꝯpõ entiuꝫ: queadmodũ dixit empe. ſic g̃ emp. dixit ꝯponẽtia in re ex ſic hꝫ fieri ꝯpõ cõceptuũ ap̃ itellm̃. dixit. n. emp. ꝙ vẽ q̃dē capita multoꝝ germiauerũt. i. mltoꝝ aĩaliũ ſũt ſine ceruice. i. ſine collo. nã. n. a ꝑn⁹. ſꝫ opiõnē emp. germinauit ꝑtes aĩal' ſepatas vt generauit capita ſine collo. poſtea ꝯcordia. i. ꝑ ꝯcordiã ſunt ꝯpoſita capita cũ collo. ſic ⁊ ħ q̃ ſũt ap̃ intellectũ ꝑ̊ ſũt ſepata: ⁊ poſtea ſũt ꝯpoſita: vt aſimetrũ de diametro. ⁊ vt ſimetrũ ⁊ diametrum. ꝯponit. n. itellectus aliqñ diametrũ cũ aſſimetro. i. cũ icõmẽſurabili: ⁊ tũc eſt ꝯpõ bona. qꝛ diameter ē icõmẽſurabil' coſte aliqñ ꝯponit diametrum ſimetro. i. cũ cõmenſurabili: ⁊ tunc eſt cõpoſitio mala: ſicut eſt cõpoſitio entium.

Dubitaret forte aliq̃s. q̃uõ ē cõpõ ap̃ itellm̃ ſic ē ꝯpõ entium ſm̃ empe. ¶ Dõm emp. voluiſſe a ꝑn⁹. mũdi nãꝫ feciſſe ꝑtes ſine totl. ⁊ poſtea ꝯiũxiſſe tota vt a ꝑn⁹. fuerũt facte frondes ſine ramis ⁊ rami ſine radicib⁹: ita ꝙ fuerũt facte ꝑtes plãte nõ ꝯiũcte: ſed diſe: ſic ēt ſꝫ ꝑtes aĩal' accidebat vt fuerit fcã capita aĩaliũ ſepata a collo: ⁊ colla ſepata a corpib⁹: ⁊ crura ſepata a pedib⁹: ⁊ ſic de alijs mẽbris. his g̃ ſic ſepatl exñtib⁹ iceperũt ꝑ ꝯcordiã ꝯiũgi: ſꝫ ñ ſꝑ illa ꝯiũctio erat ꝯueniẽs. qꝛ aliqñ ꝯiũgebãt̃ frõdes vitl cũ ramis oliue: aliqñ rami vni⁹ arboris ꝯiũgebãt̃ cũ radicib⁹ alteri⁹ arboris. ⁊ qꝛ tal' ꝯiũctiõ nõ erat ꝯueniẽs: nõ poterat ſaluari plãta ſic ꝯpoſita: ſꝫ qñ fiebat ꝑ ꝯcordiã debita ꝯpõ: vt ꝙ ꝯiũgebãt̃ dbite radices dbitl ramis: ⁊ debiti rami dbitl folijs. tũc ſaluabat̃ illa plãta: ⁊ poterat ſibi ſile gñare. ſic ēt ⁊ circa aĩalia hẽbat eẽ vt ꝯiũgebãt̃ collũ leõis cũ capite cerui. ⁊ pes capre cũ crure bouis. tal' g̃ ꝯpõ ſm̃ emp. ñ erat bõa ⁊ ñ fiebat ide al: ſꝫ qñ debita capita ꝯiũgebãt̃ dbitl coll: ⁊ ſingule ꝑtes aĩal' dbite ꝯponebãt̃: tũc erat ꝯpõ bõa ⁊ ſaluabat̃ illõ al' ⁊ poterat ſibi ſile gñare: imo poſuit pl's emp. nã nõ ſolũ voluit ꝙ ps vni⁹ aĩal' ꝯpõeret̃ cũ ꝑte alteri⁹ aĩal' vl' ꝙ ps vni⁹ arboris cũ ꝑte alteri⁹ arboris: ſꝫ ēt ꝙ ps aĩal' ꝯpõeret̃ cũ ꝑte arboris. vñ dixit fieri aliqñ oliuigenas ex oliua ⁊ boue vel vitigenas ex vite ⁊ boue. ⁊ tũc erat peſſima ꝯpõ. iuuat ergo

nos ad hoc dcm̄ emp. ſi vā eēt opīo eiꝰ. qꝛ ſicut tūc ꝑtes ſeparate aliqñ bñ ꝯponerenť ⁊ faceret alʼ vel plātā. ⁊ aliqñ ꝯponerent male ſic ipſi cōceptꝰ ſimplices ap̄ intellectuz hñt eſſe ſeparatū ⁊ poſtea ꝯponunť. ⁊ aliqñ eſt cōpō bona ⁊ ibi eſt veritas: aliqñ mala ⁊ eſt ibi falſitas.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ nō vr̄ veruz eē qd̄ hͦ ſint ſepata. ⁊ poſtea cōponanť qbꝰ ꝯpoſitis accidat ibi v̄itas ⁊ falſitas. qꝛ ſi ſemꝑ ſepata ꝯponerenť ſemꝑ eēt ibi falſitas. opꝫ. n. ꝙ cōpoſita in re ꝯponanť ap̄ itellm̄ vel ꝙ ſepata ſeparenť ad hͦ ꝙ ſit veritas ibi. nā cū cōpoſita ſeparenť vel ſeparata cōponuntur nō eſt ibi veritas ſed falſitas. ¶ Dicendum ꝙ intellectus ſimplicium precedit intellectum cōpoſitorum: q̄re ſi intellectus dꝫ formare ⁊ cōponere hāc enunciationez. hō currit: ꝑus opꝫ ꝙ ſibi formet ꝯceptū eiꝰ qd̄ iportať nomie hoīs: ⁊ eiꝰ qd̄ iportať noīe curſus: ⁊ poſtea ꝯponat vnū cuz alio. igiť hi cōceptꝰ ap̄. itellm̄ ꝑus habuerūt eē ſepatum: ⁊ poſtea hūerūt eē ꝯpoſitū: itaqꝫ cū phs vlr loqť ꝙ hͦ ꝑus hñt eē ſepatū: ⁊ poſtea ſūt cōpoſita nō ē itelligēdū ꝙ ꝑus hēant eē ſepatū in re: ⁊ poſtea ꝯponanť ap̄ itellꝫ. qꝛ ſi nō ꝯpōeret itellꝰs niſi ſepata in re: ſꝑ eēt ibi falſitas: vt in arguendo dicebať. ſed cū itellectꝰ ſimpliciū: vt dcm̄ eſt ꝑcedat itellectū ꝯpoſitoꝝ: hꝰ itellectꝰ ꝑus ſunt nō ꝯpoſiti: qꝛ ꝑus ſunt ſimplices: ⁊ poſtea ꝯponūť: ⁊ cū illi ꝯpōni quā facit itellectꝰ rñdet ꝯpō in re eſt ibi v̄itas: cū nō rñdet ē ibi falſitas: ita ꝙ v̄itas eſt adeq̄tio reꝝ ad itellm̄. falſitas v̄o eſt inadeq̄tio eozūdē. deberemꝰ. n. imagiari ꝙ itellectus ſeparat q̄ in re hñt eē cōiunctū: vt ſi dicať hō ē alʼ. ꝑtes hꝰ ꝓpōnis q̄ ſunt hō ⁊ aīal dicūt vnā ⁊ eādē formā: ſiue dn̄t vnā ⁊ eādē rez: ſꝫ dn̄t eā ſub alia ⁊ alia rōne: itaqꝫ iter has ꝑtes ſm̄ rē eſt vnitas. ſm̄ rōnē ⁊ itellectū eſt ibi diſtictio. optimū ḡ exēplū eſt de opīone emp. nā ſi ꝑtes aīalis eēnt ſepate realr̄: ſic ꝑtes ꝓpōnis ſūt ſepate apud itellm̄: ſicut tūc ꝯtigeret ꝑtes aīalʼ ꝯponi bñ ⁊ male: ⁊ ex aliq̄ ꝯpōe fieret alʼ. ex aliq̄ v̄o ñ fieret aīal vt themiſtiꝰ ait: ſic nūc ꝑtes ꝓpōnis ꝯtingit ꝯponi bñ ⁊ male ⁊ ex aliq̄ ꝯpōne reſultat v̄itas. ex aliq̄ v̄o nō reſultat v̄itas: ſꝫ falſitas. argumētū āt in ꝯriū ſolutū eſt per iā dicta. ¶ Deīde cū dicit.

Cō. 22. ¶ **Si aūt factoꝝ: ⁊ futurorū tp̄s cointelligēs ⁊ componens.**

¶ Determinat de ꝯpōne rerū cuz tp̄e. Circa qd̄ duo facit. quia ꝑmo ait ꝙ hoc facere ſpectat ad intellectum componentē. 2ͦ ꝙ dixerat ꝓbat ibi ſtatiꝫ poſt. (Falſū. n. i cōpōne) Dicit ḡ. ꝙ ſi aūt itellectꝰ itelligit aliqd factoꝝ ⁊ futuroꝝ. i. itelligit aliqd ꝑteritū aut futurū eſt itelligēs cuz tp̄e: ⁊ eſt cōponēs tp̄s cū rebꝰ. ſpectat ḡ hoc ad itellm̄ ꝯponentem qui cointelligit tēpus cū rebus ⁊ componit tp̄us cum rebus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Falſum eniz in cōpōne ſemꝑ eſt: ⁊ nāqꝫ ſi albuz nō albo: aut ſi nō albū albo cōponit: cōtingit aūt ⁊ diuidentem dicere omnia.**

¶ Probat qd̄ dixerat oñdēs ꝙ cointelligere tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponere tp̄s cū rebꝰ ſpectat ad itellectū ꝯponētem. circa qd̄ duo facit ſm̄ ꝙ duplr̄ ꝓbat itentū. 2ͣ ibi (Sic ḡ ē) In pͣ ꝑte itēdit talē rōnē. falſuz nō hꝫ eē niſi in eo qd̄ ſpectat ad itellectū cōponētē. qꝛ in itellectu ſimpliciuz nō ē falſitas: ſed cointelligēdo tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponēdo tp̄s cū rebus accidit ibi falſitas. ḡ hoc ſpectat ad itellectū cōponētē. hͦ eſt ḡ qd̄ ait ꝙ falſuz ſemꝑ eſt in ꝯpōne. i. ſꝑ ſpectat ad itellectū ꝯponētez. ⁊ nāqꝫ ſi albū nō albo: aut ſi nō albū albo ꝯponat: ⁊ hoc ſm̄ tp̄s ꝑteritū vel futurū ſiue cuz hoc fiat accidit ibi falſitas. qꝛ ꝯtingit oīa hͦ dicere ſm̄ diuiſionez oīa hͦ ſunt diuiſa in re extra. nā albū eſt diuiſuz a nō albo ⁊ nō albū ab albo: q̄re ſi hͦ q̄ ſunt diuiſa in re: itellectꝰ cōponat ſm̄ tp̄s ꝑteritū vel futuꝝ: vt ꝙ dicat ꝙ nō album manēs nō albū fuit albū aut erit albū accidit ibi falſitas. ḡ ſic ꝯponere tp̄s cū rebꝰ nō ſpectat ad itellm̄ ſimpliciuz in q̄ nō ē falſitas: ſꝫ ad itellm̄ ꝯponētē. ¶ Deiñ cū dič.

¶ **Sic ergo eſt nō ſolum falſuz: aut verū: ꝙ albus Cleon eſt: ſed ⁊ ꝙ erat: aut erit. vnum ꝫ aūt faciēs ſic intellectus eſt vnūquodqꝫ.**

¶ Adducit ſcd̄aꝫ rōnē in q̄ oñt ꝙ intelligere tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponere tp̄s cū rebꝰ ſpectat ad itellm̄ ꝯponētē dicēs. ſi ḡ nō eſt ſolū veꝝ aut falſuz ꝙ albꝰ eſt Cleon. i. in ꝓpōne de pn̄ti: ſꝫ eſt v̄itas aut falſitas ꝙ erat albꝰ cleon q̄tū ad ꝓpōnez de ꝑterito. aut ꝙ erit q̄tum ad ꝓpōnē de futuro. ⁊ ſubdit ꝙ itellectus eſt hͦ faciēs vnūqd̄qꝫ. qꝛ hāc v̄itatez ⁊ falſitatē ⁊ hāc cōpōnē facit itellꝰs. qꝛ vt dr̄. vi. meta. veꝝ ⁊ falſum ſunt in aīa: ſed bonū ⁊ malū ſunt in rebꝰ.

Dubitaret forte aliqs qūo dn̄t ꝯpō rei ad rez a ꝯpōne reꝝ cū tp̄e. ¶ Dōm ꝙ ꝯpō reꝝ ad tp̄s ꝑſuppōit ꝯpōnē reꝝ ad ſeinuicē. nā cū termini ꝓpōnū accipiunť vlr̄ nō ꝯcernūt tp̄us eo ꝙ vlia ſm̄ ꝙ hꝰ nō ſūt hͦ ⁊ nūc: cū aūt accipiunť ꝑticulariter circūcernūt tp̄s: vt ſi accipiať pluuia nō ſm̄ eē ſignatū: ſꝫ ſm̄ ſe: ⁊ dicať ꝙ pluuia eſt aq̄ guttatiꝫ cadēs in hac ꝓpōne nō dr̄ nec pluuiā eē nec fuiſſe nec futurā eē: imo nulla pluuia exn̄te v̄e poſſet dici ꝙ noīe pluuie hͦ iportať ꝙ eſt aq̄ guttatim cadēs. ꝯponere ḡ tp̄s cū rebꝰ ꝑſupponit ꝯpōere res ad ſeinuicē. ⁊ ſi eſt v̄itas ⁊ falſitas in ꝯpōne reꝝ ad ſe inuicem eſt v̄itas ⁊ falſitas in cōpōne reꝝ cuz tp̄e. vtraqꝫ ḡ rō phi in hͦ ꝯſiſtit ꝙ cū poſſit eē falſitas ꝯponēdo res cū tp̄e ꝑterito ⁊ futuro. i. cū poſſit eſſe falſitas formādo ꝓpōnes de rebꝰ ſm̄ tp̄s ꝑteritū ⁊ futuꝝ: qꝛ falſitas nō pōt eē niſi i itellectu ꝯpoſitoꝝ: oꝫ ꝙ talis formatio ꝑtineat ad itellm̄ cōponentem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Indiuiſibile aūt qm̄ duplr̄ dicitur: potentia: aut actu eſt: nihil ꝓhibet intelligere indiuiſibile: cū longitudinē intelligat. Indiuiſibilis eniz actualiter eſt: ⁊ in tp̄e idiuiſibili. Similr̄ enim tempus diuiſibile ⁊ idiuiſibile longitudini eſt.** Cō. 23

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de actiōe itellectus q̄ dr̄ itellectꝰ cōpoſitoꝝ: vel q̄ dr̄ fides. determinat de actiōe itellectꝰ q dr̄ intellectꝰ ſimpliciū: vel q dr̄ itelligētia idiuiſibiliū. circa qd̄ tria facit: ſꝫ ꝙ 3ͬ dr̄ idiuiſibile. dr̄. n. aliqd eē idiuiſibile ſm̄ actū. aliqd dr̄ eſſe idiuiſibile ſm̄ formā. aliqd v̄o dr̄ eſſe idiuiſibile ſimplr̄: vt pūctꝰ. tria ḡ facit. qꝛ ꝑmo oſtēdit qūo itelligiť indiuiſibile ſm̄ actū. 2ͦ oſtēdit qūo itelligiť indiuiſibile ſm̄ ſpēm ſiue ſm̄ formaꝫ. 3ͦ declarat qūo itelligiť indiuiſibile ſimplr̄: vt qūo itelligiť punctꝰ. 2ͣ ibi. (Qꝛ aūt nō ſm̄ q̄titatē) 3ͣ ibi (Pūctū aūt) ¶ Ad euidētiam aūt ꝑme ꝑtis ſciendū ꝙ idiuiſibile ſm̄ actū dr̄ eē oē cōtinuū: nā oē tale lꝫ ſit diuiſibile ſm̄ potentiā: eſt tñ idiuiſibile ſm̄ actū. qꝛ q̄diu eſt actu cōtinuū taꝫ diu eſt actu vnū ⁊ actu idiuiſum. duo ergo facit. qꝛ ꝑmo oñdit qūo indiuiſibile ſm̄ actū. i. qūo ꝯtinuū intelligať ſm̄ ſe. ſcd̄o declarat qūo itelligať vt ꝯſiderať diuiſum ꝑ ꝑtes ibi (Non igiť eſt dicere) Dicit ḡ. ꝙ qm̄ aūt duplr̄ dr̄ idiuiſibile: potentia aut actu: nihil ꝓhibet itellectū itelligere idiuiſibile cū intelligat lōgitudinē. qꝛ ipſa lōgitudo eſt idiuiſibilis actualr̄. itelligēdo ḡ lōgitudinē itelligit aliqd idiuiſibile ⁊ in tempore indiuiſibili ſuꝑ. intelligit eam: ⁊ ſubdit ꝙ indiuiſibile longitudini eſt ſimiliter ⁊ tempus: vel qd̄ eſt diuiſibile ſimiliter longitudini ⁊c. vt in alia littera plenius. dicitur. tempus enim eſt ſimiliter indiuiſibile longitudini. quia ſicut longitudo: quia cōtinua eſt indiuiſibilis actu diuiſibilis autem potentia. ſic ⁊ tempus cuz ſit quid con-

tinuū eſt indiuiſibile actu: diuiſibile vō poª. ℭ Notādum aūt ꝙ cū lōgitudo ſit qd īdiuiſibile actu: ītelligere lōgitudinē ē ītelligere īdiuiſibile: q̄re ītellꝰs lōgitudīs poterit ptinere ad ītellm ſimpliciū: g ītellꝰs ſimpliciū dr̄ ītelligētia indiuiſibiliū. ℭ Notādū ēt ꝙ ait tp̄s eſſe indiuiſibile ſilr lōgitudini: qꝛ ſic̄ lōgitudo eſt īdiuiſibilis: qꝛ eſt īdiuiſibil' actu n̄ poª: ſic tp̄s indiuiſibile eſt actu nō poª: qḋ ꝓ tāto dictū eſt: qꝛ ſi ītelligit̄ magnitudo in ſe ītelligit̄ in tp̄e īdiuiſibili: ſꝫ ſi diuideret̄ magnitudo p ptes: vt ꝙ p pᵒ ītelligeret̄ vna ps magnitudīs: ⁊ poſtea alia: oporteret ꝙ diuideret̄ ⁊ tp̄s: vt patebit in ſeq̄nti clauſula: ita ꝙ in vna pte tpis ītelligeret̄ vna ps magnitudīs: ⁊ in alia alia. ℭ Notādū etiā ꝙ vbi nos hēmus ꝙ tp̄s ē ſilr īdiuiſibile lōgitudini q̄dā lr̄a hꝫ ꝙ eſt ſilr diuiſibile lōgitudini: quoꝝ vtrūq꜄ verum ē: qꝛ ſic̄ lōgitudo eſt īdiuiſibilis actu nō poª: ſic ⁊ tp̄s: ⁊ ſic̄ lōgitudo eſt diuiſibilis poª: ſꝫ nō actu: ſic ⁊ tp̄s eſt ēt diuiſibile. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Nō. n. eſt dicere aliqd ī medio ītelligere vtrūq꜄: nō. n. eſt niſi diuidat̄: ſꝫ aut potētia ſeorſuꝫ: aut vtrūq꜄ ītelligēs dimidioꝝ diuidit tp̄s rerū ſil': tūc aūt eſt vt in longitudīe: ſi vō eſt ſicut ex vtriſq꜄: ⁊ in tp̄e eſt qḋ in vtriſq꜄.

ℭ Declarat quō ītelligat̄ īdiuiſibile. i. quō ītelligat̄ ꝯtinuū vt ꝯſiderat̄ diuiſum p ptes. d. nō igit̄ eſt dicere ꝙ ītelligere vtrūq꜄. i. ītelligere totū ſit ītelligere aliqd ī medio tpis nō. n. eſſet h̄ niſi diuidat̄. nā q̄diu intelligit̄ linea: vt vtrūq꜄. i. vt ꝯtinua nō ītelligit̄ aliq̄ ps linee in medio tp̄e ⁊ alia pars in alio medio tp̄e: ſꝫ ſi diuidat̄ linea diuidit̄ ⁊ tp̄s in quo ītelligit̄. iō ſubdit: ſꝫ aut poª ſeorſuꝫ. i. poª ſepata. ⁊ poª diuiſibilis aūt ītell'ns vtrūq꜄. i. vtrāq꜄ ptē liēe diuiſe actu. diuidit. n. ⁊ tp̄s ſil': tūc aūt ſup. eſt diuiſio in tp̄e: vt eſt diuiſio in lōgitudīe. ⁊ ſeq̄t̄. ſi vō eſt ītelligere lineaꝫ: ſicut ꝙ ex vtriſq꜄. i. ſic̄ aliqd ꝯtinuū ⁊ īdiuiſibile ītelliget̄ linea ſic accepta: ⁊ in tp̄e qḋ eſt ex vtriſq꜄. i. in tempore vno ⁊ ꝯtinuo: ⁊ per cōſequēs indiuiſibili.

Dubitaret forte aliqs vtrū intellꝰs poſſit ītelligere lōgitudinē: ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ nūq꜄ oculꝰ videret colorē: niſi ſilitudo coloris eēt ī oclo. g nunq꜄ ītellꝰs ītelligeret lōgitudinē niſi ſilitudo lōgitudīs eēt in ītellectu: ſꝫ cū ītellꝰs ſit qd īdiuiſibile nō poterit eſſe ſuſceptiuus lōgitudīs: ſic̄ nec pūctꝰ: qꝛ eſt qd indiuiſibile: poſſet recipe exēplar ⁊ ſilitudinē alicꝰ magnitudīs. ℭ Dicēdū ꝙ intellꝰs intelligit magnitudinē: ⁊ hꝫ in ſe ſilitudinē magnitudīs: ſꝫ h̄ eſt put magnitudo reducit̄ ad aliqd indiuiſibile: ⁊ tūc rō peccabat p fallaciaꝫ accn̄tis. nam accit magnitudini ꝙ ſit qd diuiſibile vt hꝫ ſilitudinē in intellectu: qꝛ nō hꝫ ſilitudinē in ipſo vt eſt ſic diuiſibilis ⁊ extenſa: ſꝫ vt reducit̄ ad aliqd īdiuiſibile. ℭ Ad cuius euidētiā aduertēdū ꝙ lꝫ vna magnitudo ſit maior alia: nō tn̄ vna eſt magis magnitudo q̄ alia. nā oēs magnitudīes eiuſdeꝫ ſpēi illā ſpeciē equalr̄ pticipāt: g ſm rōnē ſpecificā magnitudinis eiuſdē ſpeciei ꝯſiderant̄ ſm aliqd īdiuiſibile. ītellectꝰ itaq꜄ g recto aſpectu fert̄ in magnitudines nō vt cōſiderant̄ ſub eē pticulari: ſꝫ vt vniunt̄ ī eſſe ſpecifico hꝫ in ſe rōnē magnitudinū vt aliq̄ mō reducunt̄ ad aliqd indiuiſibile: ꝙ aūt ſic ſit. pꝫ. nā ſm eē extēſuꝫ vna magnitudo maior eſt alia: apud tamē intellm ſi ſint due linee vel due magnitudines: vna magna: ⁊ alia pua: dū tn̄ ille linee vel ille magnitudines ſint eiuſdē ſpēi: nō alia rō formabit̄ in intellectu: nec aliud occurrit intellectui de magnitudine magna q̄ de pua: rōnes g in ītellectu circūcernūt magnitudines vt vniunt̄ in aliq̄ eſſe ſpecifico: ⁊ vt reducunt̄ ad aliqd indiuiſibile: nō aūt hꝰ rōnes circūcernūt magnitudines ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis magne: alique magis parue: nec ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis extēſe aliq̄ minus extēſe: ītellꝰ ergo ſic ītelligere magnitudīes: ⁊ ſic hr̄e in ſe magnitudinū rōnes nō eſt incōueniēs vt declaratū eſt p iā dicta.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtrum ītellꝰs poſſit intelligere duas magnitudines eiuſdem ſpēi: quaꝝ vna ſit magna: alia vō pua. ℭ Dicēdū ꝙ recto aſpectu nunq꜄ intellꝰs intelligit diſtincte duo aliq̄ eiuſdē ſpeciei: qꝛ tūc recto aſpectu poſſet intelligere pticulare: tn̄ ꝯuertēdo ſe ad fantaſma cū in fantaº: eo ꝙ ſit vtus organica repſentet̄ res ſub eſſe ſignato: pōt ītellꝰs ītelligere aliquod pticulare: ⁊ pōt intelligere hoc mō aliq̄ plura diſtincte: q̄tūcūq꜄ illa plura ſint eiuſdē ſpēi. poterit g qs in fantaſia formare ſibi idolū magnitudīs magne ⁊ magnitudinis pue: ⁊ tūc ꝯuertēdo ſe ad fantaº poterit diſtincte vtrāq꜄ magnitudinē ītelligere. imo p ꝯuerſionē ad fantaſmata poterit ītellectꝰ intelligere nō ſolū duas magnitudines eiuſdē ſpēi: quaꝝ vna ſit magna alia pua: ſed ēt hoc modo diſtincte ītelligere poterit duas magnitudines eiuſdē ſpeciei dato ꝙ ſint equales.

Quod aūt non ſm q̄titatem īdiuiſibile eſt: ſꝫ ſpecie intelligit̄: ⁊ īdiuiſibili tp̄e: ⁊ indiuiſibili aīe cōceptu: ſcḋm accn̄s aūt: ⁊ non inquātum illa diuiſibilia ſunt: quod intelligit: ⁊ ex quo tp̄e: ſed in quantum ſunt indiuiſibilia. Cō. 24.

ℭ Poſtq̄ phs oñdit quō ītelligit̄ īdiuiſibile ſm ꝯtinuitatē hic vt dicebat̄. oñdit quō ītelligit̄ īdiuiſibile ſm ſpeciē ⁊ ſm formaꝫ: circa qḋ duo facit: qꝛ pᵒ facit qḋ dcm̄ eſt. ſcḋo ꝯparat h̄ īdiuiſibile ad illud ibi. (Ineſt aūt) dicit g. qḋ āt nō eſt īdiuiſibile ſm q̄titatē: ſꝫ ſpē. i. ſm ſpeciē: ⁊ ſꝫ formā ītelligit ītellꝰus ꝙ eſt ſic īdiuiſibile īdiuiſibili tp̄e ⁊ īdiuiſibili aīe ꝯceptu. nā lꝫ ꝙ ſic ītelligit̄ hēat aliq̄ diuiſionē: ſꝫ accn̄s aūt illa diuiſio cōparat̄ ad intellm. nam qḋ ītelligit ītellꝰs vel qḋ ītelligit̄ ab ītellectu in tp̄e alio. i. in tp̄e aliquo de illis diuiſibilibꝰ h̄ nō eſt inq̄tū illa ſunt diuiſibilia: ſed inq̄tū ſunt de numero īdiuiſibiliū. ℭ Notādū aūt ītētionē phi in h̄ ꝯſiſtere ꝙ īdiuiſibile ſm ſpeciē lꝫ hēat aliquā diuiſionē in ptibꝰ: poterit tn̄ intelligi in tp̄e īdiuiſibili: qa hñs hꝰ diuiſionē in ptibꝰ nō intelligit̄ ab ītellectu: ſm ꝙ eſt diuiſibile: ſꝫ ſm ꝙ eſt indiuiſibile. ℭ Notādū ēt aliqs textꝰ hr̄e nō inq̄tū illa diuiſibilia intelligit ītellꝰs in tēpore aliq̄: ſed inq̄tū īdiuiſibilia: ⁊ tūc eſt ſupplēdus textꝰ. ꝙ ītellꝰs intelligit in tp̄e alio. i. in tp̄e aliq̄ indiuiſibili: nō inq̄tum illa diuiſibilia ſup. hñt diuiſionē: ſꝫ inq̄tū ſunt īdiuiſibilia. i. inquātū habet induiſionem.

Dubitaret forte aliqs: vtrū poſſit eē vnū ſm formā qḋ nō eſt vnū ſm ꝯtinuitatē. ℭ Dōꝫ ꝙ in aliqbꝰ īuenimꝰ vnitatē duplr̄ vel ſm ſe vl' ī ordīe ad aliḋ: ⁊ vtrobiq꜄ īuēimꝰ aliqºº vnitatē ſꝫ formā: ⁊ tn̄ n̄ ē ibi vnitas ſm ꝯtinuitatē. nā alr̄ aīal ē qd vnū: ⁊ alr̄ ē exercitꝰ qd vnū. nā aīal ē qd vnū ſꝫ ſe: qꝛ hꝫ ī ſe vnā formā: ⁊ vnā nām: exercitꝰ vō eſt qd vnū in ordine ad vnū ducē: a quo vno duce totꝰ exercitꝰ eſt formalr̄ quodāmō vnus: ſi g loqmur de vnitate rei ſm ꝙ exercitꝰ eſt qd vnū: que vnitas cōpetit ei in ordine ad aliḋ: planū eſt ꝙ ibi nō eſt vnitas ſꝫ ꝯtinuitatē: lꝫ ſit ibi vnitas ſm ordinē: a quo ordīe pōt exercitꝰ aliquo mō dici formalr̄ vnus: ſed ſi loq̄mur de vnitate ſm ꝙ aīal eſt qd vnū. adhuc ſaluare poterimus ꝙ ibi ſit vnitas ſm formā abſq꜄ vnitate ſm cōtinuitatē. nā ad pfectā ꝯtinuitatē reqrit̄ ꝙ ptes ꝯtiui hēant vnū motū. vt dr̄. 5º meta. vt ſi lignū eſt vē ꝯtinuū: oꝫ ꝙ nō poſſit moueri vna ps ligni niſi ⁊ moueant̄ cetere ptes: in aīali aūt pōt moueri crus abſq꜄ eo ꝙ moueat̄ illud qḋ cōiungit̄ cruri: vere itaq꜄ ⁊ ſimplr̄ aīal eſt vnū ſꝫ formaꝫ: nō

tñ eſt ibi ſimplr̃ ↄtinuitas cũ poſſit moueri vna ꝑs aialis alia qeſcēte: eſt ḡ intētio pħi ꝙ cũ in aiali vel in aliq̃ alio hꝰ toto ſit vnitas ſm̃ formã: nõ tñ ſit ibi vnitas ſm̃ q̃titatē. i. ſꝫ ↄtinuitatē: qꝛ eſt ibi aliq̃ diſcõtinuitas ⁊ aliq̃ diuerſitas in ꝑtibꝰ: poterit nihilominꝰ nr̃ itell's itelligere hoc mõ totũ idiuiſibile qd̃ hꝫ aliquã diuiſionē in tpe idiuiſibili: qꝛ nõ itelliget ipm̃ vt eſt diuiſibile: ſꝫ vt eſt idiuiſibile. tale ḡ totũ vt intelligit̃ ēt tpe idiuiſibili accit ei qd̃ ſit diuiſibile: qꝛ nõ itelligit̃ in tpe idiuiſibili vt eſt diuiſibile: ſꝫ vt eſt indiuiſibile. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Ineſt aũt vtiq꜄ his aliqd indiuiſibile: ſed forte indiuiſibile: qd̃ facit tēpus vnum: ⁊ longitudinem: ⁊ hoc ſimiliter eſt in omni continuo: ⁊ tēpore: ⁊ longitudine.

¶ Cõparat h̄ idiuiſibile ſm̃ formã: ad h̄ ꝙ eſt indiuiſibile ſm̃ ↄtinuitatē. d. ieſt aũt vtiq꜄ his. i. illis q̃ ſunt vnũ ſꝫ formã aliqd idiuiſibile qd̃ fac̃ ea vnũ: ſic̃ ſuꝑ. ipſis ↄtinuis ieſt aliqd indiuiſibile qd̃ fac̃ ea vnũ. vnũ ḡ ſm̃ formã ⁊ vnũ ſꝫ ↄtinuitatē eſt vnũ ꝑ aliqd̃ indiuiſibile: ſꝫ dr̃ nter: iõ ſubdit. ſꝫ forte qd̃ fac̃ tps vnũ ⁊ lõgitudinē vnã nõ eſt ſepabile. i. ñ eſt ſeparatũ: nec eſt etherogeneũ: nec difforme: ſꝫ h̄ eſt ſilr̃ i tpe ⁊ lõgitudie: ⁊ in oi ↄtinuo. ḡ in vnitate ↄtinui nõ eſt difformitas: ſꝫ ē ſilitudo ꝑtiũ qd̃ in vno ſꝫ formã ñ ſꝑ ineſt̃: Cō. 24.

Dubitaret forte aliqs quõ ↄtinuũ ſic fit vnuꝫ ꝑ idiuiſibile ꝙ nõ eſt ibi ſeparatio: ſꝫ eſt ibi ſilitudo ⁊ vniformitas. vnũ aũt ſm̃ formã ſic fit vnũ ꝑ aliqd idiuiſibile ꝙ põt ibi eē ſepatio diſſilitudo ⁊ difformitas. ¶ Dõꝫ ꝙ in vno ſm̃ ↄtinuitatē ſemꝑ ꝑtes ſuſcipiũt ꝑdicationē totius: qꝛ q̃lꝫ ꝑs lõgitudis eſt lõgitudo: q̃lꝫ ꝑs tpis eſt tps: ⁊ vlr̃ q̃lꝫ ꝑs ↄtinui eſt ↄtinua: ſed in vno ſꝫ formã nõ ſic. nã nõ q̃lꝫ pars hois eſt hõ: nec ꝑs leonis eſt leo: ⁊ vlr̃ nõ q̃lꝫ ꝑs aial' eſt aial. tã ḡ ↄtinuũ q̃ vnũ ſꝫ ſpēꝫ ē vnũ ꝑ aliqd idiuiſibile: qꝛ ↄtinuũ ē vnũ inq̃tũ ꝑtes eiꝰ copulant̃ ad aliquē cõeꝫ terminũ q terminꝰ vt copulat ꝑtes ↄtinui: dic̃ qd idiuiſibile. nã pũctꝰ qd indiuiſibile eſt: qꝛ copulat ꝑtes linee ⁊ linea vt copulat ꝑtes ſuꝑficiei qd indiuiſibile dic̃. nã liea nõ copulat ꝑtes ſuꝑficiei vt eſt diuiſibilis: ⁊ vt hꝫ lõgitudinē: ſꝫ vt eſt idiuiſibilis: ⁊ vt caret latitudine: ſemꝑ ḡ ↄtinuũ fit vnũ ꝑ aliqd idiuiſibile: ſic ēt ⁊ vnũ ſm̃ ſpeciē fit vnũ ꝑ aliqd indiuiſibile: vt ꝑ formam que de ſe eſt indiuiſibilis: ⁊ de ſe nõ diuidit̃: ſed ſi diuidit̃ h̄ eſt ꝑ mãm̃: vt ſcribit̃ 7°. meta. attñ eſt alr̃ ⁊ alr̃: qꝛ forma ſic facit rē vnã: ꝙ tñ põt cõpati ſecũ ſepationē. i. diuerſitatem ꝑtiũ: vt pꝫ in toto etherogeneo: vbi ꝑtes nõ ſuſcipiũt ꝑdicationē totiꝰ. vnitas tñ ſꝫ ↄtinuitatē ſm̃ ꝙ hꝰ nõ ↄpatit̃ ſecũ talē ſepationē: ſed in oi ↄtinuo ſm̃ ꝙ hꝰ eſt ſilitudo ꝑtiũ ⁊ in oi ↄtinuo ꝑtes ſuſcipiũt ꝑdicationē totius: q a q̃lꝫ pars ↄtinui eſt ↄtinua. imo dato ꝙ eēt aliq̃ res ↄtinua in diuerſis naturis: vtputa ꝙ eēt media caro ⁊ media os: lꝫ ibi eēt difformitas in ꝑtibꝰ ſm̃ formã q̃litatiuã ſiue ſm̃ q̃litatē: qꝛ nõ q̃lꝫ ꝑs illiꝰ totiꝰ eēt caro: nec q̃lꝫ os: nõ tñ ibi eſſet difformitas ſm̃ cõtinuitatē: qꝛ quelibet pars illiꝰ cõtinui eſſet continua. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 25. **¶ Punctuꝫ aũt ⁊ ois diuiſio: ⁊ ſic indiuiſibile mõſtrat̃ ſicut priuatio: ⁊ ſilis ratio in alijs eſt. vt quomodo malũ cognoſcit: aut nigrũ: cõtrario enim aliquo modo cognoſcit.**

¶ Oſtēdit quõ intelligat̃ illd̃ qd̃ eſt ſimplr̃ indiuiſibile vt quõ intelligat̃ pũctꝰ: circa qd̃ duo fac̃: qꝛ ꝑmo oñdit ꝙ pũctus intelligit̃ ꝑ ꝓuationē ↄtinui. 2°. oſtēdit ꝙ intellus cognoſcēs aliqd ꝑ ꝓuationē alterius vel ꝑ formã ↄriã: oꝫ ꝙ ſm̃ ſe dicat qd in poᵃ: nõ qd in actu ibi. (Oꝫ aũt poᵃ eſſe). dicit ḡ ꝙ pũctũ aũt ⁊ ois diuiſio: ⁊ ꝙ eſt ſic indiuiſibile ſic̃ pũctꝰ mõſtrat̃. i. intelligit̃ ſic̃ ꝓuatio. i. ꝑ ꝓuõnē ↄtinui: ⁊ ſubdit ꝙ ſilis rõ eſt in alijs ꝓuatiuis. nã quõ intell's nr̃ cognoſcit malũ aut nigrũ. nã ↄrio. i. ꝑ ↄriũ aliquo mõ cognoſcit vtrũq꜄: qꝛ malũ cognoſcit ꝑ ꝓuationē ſui ↄrij: vt ꝑ ꝓuationē boni: nigrũ vͦ ꝑ ꝓuationē albi. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ait: h̄ ꝓuatiua aliq̃ mõ cognoſci ↄrio. i. ꝑ ↄriũ: qꝛ malũ cognoſcit̃ ꝑ bonũ: cũ ſit ꝓuatio eius: malũ tñ ⁊ bonuꝫ: lꝫ aliq̃ mõ poſſint dici ↄria accipiēdo ↄria large: nõ tñ ꝓꝑe opponunt̃ ↄrie: ſꝫ ꝓuatiue. ¶ Notãdũ ēt ꝙ cũ ſuꝑ pũcto fiat diuiſio linee qlꝫ pũctꝰ põt dici diuiſio: ⁊ qd idiuiſibile: ſꝫ dr̃ pũctus inq̃tũ ↄtinuat vel terminat lineam. diuiſio vͦ dr̃ ꝓut ſuꝑ ipſum fit diuiſio linee: ſed dr̃ indiuiſibile ꝓut caret partibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Oportet autem potentia eſſe cognoſcens: ⁊ eſſe in ipſo. ſi vͦo alicui nõ ieſt cõtrariũ: ipm̃ cognoſcit ſeipm̃: ⁊ actu eſt ⁊ ſepabile. Cō. 26

¶ Oſtēdit ꝙ itell's cognoſcēs aliqd ꝑ ꝓuationē alteriꝰ ⁊ ꝑ formã ↄriã: oꝫ ꝙ ſit qd in poᵃ. d. oꝫ aũt poᵃ eſſe cognoſcens ⁊ eē in ipſo aliquã ↄrietatē: ſi debeat cognoſcere aliqd per ꝓuationē vel ꝑ formã ↄriã: ſꝫ ſi itellectui alicui ñ ieſt ↄriũ ipm̃ ſeipꝫ cognoſcit: ⁊ ille itell's eſt qd actu: ⁊ qd ſepabile. aliq aũt textꝰ hñt hãc lr̃aꝫ affirmatiue: dr̃. n. ibi ꝙ ſi alicui itellectui ieſt ↄriũ ipm̃ ſeipꝫ cognoſcit: ⁊ tũc plana eſt lr̃a: exponit̃. n. ſic: ꝙ itell's nr̃ eſt cognoſcēs in poᵃ: ſꝫ ſi alicui itellectui iſit ↄriũ huius. i. iſit ei ꝙ nõ ſit cognoſcēs in poᵃ: ille intell's cognoſcet ſeipm̃: ⁊ erit ille intellectus qd actu: ⁊ qd a materia ſeparatum.

Dubitaret forte aliqs quõ ꝓuatio cognoſcat̃ ꝑ habitũ. ¶ Dõꝫ ꝙ duplr̃ põt cognoſci ꝓuatio ꝑ hitũ. vl' ꝑ hitũ quē ꝑcipit ⁊ apphēdit. vl' ꝑ habitũ quē nõ ꝑcipit: nec apphendit: vt ꝑ viſum cognoſcimꝰ tenebrã tanq̃ ꝓuõnē lumis: ita ꝙ viſus ꝑ lumē cognoſcit tenebrã. ñ ꝑ lumē: qd̃ tũc videt: ſꝫ ꝑ lumē qd̃ tũc nõ videt. nã ñ vidēdo lumē dicimꝰ nos ꝑcipe tenebrã. alio mõ põt ꝑcipi tenebra ꝑ lumē rõnē lumis apphēdēdo. nã eoipſo ꝙ ꝑ intellectũ ſcimꝰ qd iportat̃ noie lumis: poſſumꝰ ſcire qd iportat̃ noie tenebre cũ tenebra non ſit niſi ꝓuõ luis. Duplr̃ ḡ p̄t itell's cog̃ſcere ꝓuõnē ꝑ hitũ vl' ꝑ hitũ quē hꝫ: vl' ꝑ hitũ quē nõ hꝫ. nã eoipſo ꝙ qs nõ hꝫ habitũ grãmatice põt ſcire ſe eſſe ꝓuatũ grãmatica. 2° põt intell's cognoſcere ꝓuõnē ꝑ habitũ quē hꝫ. nã hñdo habitũ grãmatice vel hñdo habitũ boni põt ſcire qd ē malũ qd̃ non eſt niſi ꝓuõ boni.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ itellectꝰ cognoſcens ꝓuõnē ꝑ hitũ vel ꝑ formã ↄriã q̃tũ eſt de ſe eſt cognoſcēs i poᵃ. ¶ Dõꝫ ꝙ cũ hitũ ſit ꝙ itell's duplr̃ p̄t cog̃ſcere ꝓuõnē ꝑ hitũ: vl' ꝑ hitũ quē hꝫ vl' ꝑ hitũ quē nõ hꝫ ſꝫ hr̃e põt: planũ ē: ꝙ ſi itell's cognoſcat ꝓuõnē ꝑ hitũ quē nõ hꝫ: ſꝫ põt hr̃e ꝙ in illo itellectu cadit potentialitas: ⁊ ꝙ ille itell's eſt cognoſcēs in poᵃ. Rurſus ſi itellectꝰ cognoſcat ꝓuationē ꝑ hitũ quē hꝫ vel ꝑ ſpēꝫ ↄriã quã hꝫ apud ſe: oꝫ ꝙ ille itell's ſit cognoſcēs in poᵃ: qꝛ oꝫ ꝙ itellectꝰ poſſit ꝓuari illo hitu: ⁊ illa ſpē. nã ꝓuõ ñ ꝓꝑe opponit̃ niſi hitui quē põt tollere: nec ꝓꝑe eſt ↄrietas niſi iter ea q̃ mutuo ſe pñt expellere: ſꝫ qꝛ qd̃ p̄t ꝓuari hitu: ⁊ qd̃ p̄t amittere ſciaꝫ de ſe nõ hꝫ actu ſciaꝫ: ſed eſt in poᵃ ad ſciam: veꝝ eſt dcm̃ pħi ꝙ cognoſcēs ꝓuõnē ꝑ hitũ ↄriũ eſt cognoſcēs in poᵃ. ſi aũt eſt aliqs intell's q ſeipm̃ cognoſcat ꝑncipalr̃, ⁊ ꝑ ſeipm̃ cognoſcat alia: ⁊ non ꝑ vnũ ↄrioꝝ cognoſcat aliud: cuiuſmodi eſt itell's diuinus talis itellectus eſt actu ens: ⁊ ab omni potentialitate ſeparatus.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ ꝑ ꝓuõnē ↄtinui cognoſcat̃ pũctꝰ. ¶ Dõꝫ ꝙ vt cõiter ponitur nr̃a cognitio icipit a ſenſu: illa ḡ ꝑus caderēt in apphēſione itell's que ſunt ſenſibilia: ⁊ q̃ cadũt in apphēſiõe ſenſus: hꝰ aũt ſunt hñtia magnitudinem: qꝛ taliũ ꝓꝑe eſt hr̃e fantaſma ſine quo itell's nihil itelligit. ḡ ſi ꝑus cadit i ap-

prehenſione itell's qđ eſt ɔtinuū: ⁊ qđ h̄z magnitudinē cū poſteri⁹ cognoſcat p p̄us: pūct⁹ g̃ poſteri⁹ cadit in app̄heſionē itell's cognoſcet p ɔtinuū qđ p̄us cadit in app̄heſiōe ei⁹. g̃ p illū ordinē: ⁊ p illā cōparationē quā h̄z pūct⁹ ad ɔtinuū cognoſcet ab itellc̄u: cū g̃ pūct⁹ h̄ mō cōparet ad ɔtinuū: q2 p̄uat ɔtinuitate: cognoſcet punctus ab itellectu: vt eſt p̄uatio cōtinui. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.26. ¶ Eſt aūt omnis quidē dictio: in qua aliqđ de aliquo dicit: ſicut affirmatio vera eſt. aut falſa omnis: intellect⁹ aūt nō omnis: ſed qui eſt ipſi⁹ qđ eſt: in hoc q̄ aliqđ erat eſſe. verus eſt: ⁊ nō aliqđ de aliquo.

¶ Cōparat itell'm cōpoſitoꝝ ad itell'm ſimpliciū: circa qđ tria fac: q2 p̄ dat dr̄iā iter hūc itell'm ⁊ illū. 2° qđ dixerat manifeſtat p ſile. 3° p modū epilogi reſumit quedā ſupius tradita. 2ª ibi. (Sed ſic videre) 3ª ibi. (Idē aūt). dicit g̃ q̄ eſt aūt qđe dictio que eſt aliqđ de aliq̄ ſic affirmatio vera aut falſa ōis. q.d. q̄ ōis itell's cōpoſit⁹ vbi dr̄ aliqđ de aliq̄ affirmatiue. vl' ſup. vbi dr̄ aliqđ de aliq̄ negatiue ē ver⁹ vl' falſus: itell's aūt nō ōis: ſup. eſt verus vel falſus: ſ3 q eſt ſ3 h̄ q̄ aliqđ erat eē. i. itell's ſimpliciū: ⁊ itell's qditatis ſemp eſt verus: ⁊ nō in quo aliqđ de aliquo: eſt g̃ h̄ dr̄ia q̄ itell's ſimpliciū ſemp eſt verus: itell's vō ɔpoſit⁹ in quo dr̄ aliqđ de aliquo nō ſup. ſemp eſt verus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed ſicut videri, ꝓpriū verū eſt: ſi aūt hō alb⁹: aut niger: nō eſt veꝝ ſemp: ſic aūt ſe habēt quecūq3 ſine materia ſunt.

¶ Manifeſtat qđ dixerat p ſile oñdēs q̄ itell's n̄ errat circa qđ qđ eſt: qđ eſt ꝓpriū obm ei⁹: ſic nec viſus errat circa ꝓpriū ob3 ipſi⁹: iō ſubdit q̄ ſic videre ꝓpa. i. reſpectu ꝓpꝝ obti: veꝝ eſt: ſi aūt ille q eſt alb⁹ eſt hō: aut nō: nō ſemp eſt veꝝ. ſic g̃ ſe h̄z in viſu q eſt vt⁹ m̄alis: q2 nō errat circa ꝓpriū obm: ſic ſe hn̄t q̄cūq3 ſunt ſine m̄a. i. ⁊ ſic ſe h̄z circa intellectū q eſt ſine m̄a: q2 itell's nō errat circa ꝓpriū ob3: vt circa qditatē: erit g̃ hic loc⁹ a maiori: q2 ſi viſus n̄r q eſt vt⁹ m̄alis nō errat circa ꝓpriū obm: multo magis itell's n̄r q ē vt⁹ imālis circa ꝓpriū obm nō errabit. ¶ Nōn^m aūt q̄ circa qditatē inq̄tū eſt ob3 itell's ſimpliciū: vt alias tactū ē. nūq̄ cadit error p ſe: p accn̄s aūt inq̄tum in ipſa qditate h̄z eē compoſitio pōt error cadere: qđ dupl'r pt ɔtigere: vt cōiter ponit: vel q2 ptes diffōnis nō bn̄ cōponimus adinuicē: vel q2 totā diffōnē nō bn̄ cōponim⁹ cū diffinito: q2 nō adaptam⁹ ꝓpriā diffōnē ꝓpo diffinito: ſ3 diffōnē vni⁹ adaptamus alteri. ¶ Notādū ēt q̄ ſile eſt de viſu: ⁊ de itellc̄u: nā ſuppoſito colore nō decipit viſus circa colorē: ſ3 decipitur in iudicādo de re cui cōpetit color. nā forte illud coloratū qđ videt iudicabit mel qđ erit fel: vl' iudicabit eē hominē qđ erit nō hō. ¶ Notādū ēt quoſdā exponere hūc textū: ſic aūt ſe hn̄t q̄cūq3 ſunt ſine m̄a de itellc̄u ſubaꝝ ſeparataꝝ in quaꝝ itellc̄u: vt dicūt nō cadit error: q2 ita ſe habent ſube ſepate circa oīa q̄ itelligūt: ſic nos hēmus circa ipm q̄ qđ eſt: p̄ma tn̄ expō vt exponit nō de itellc̄u ſubarū ſepataꝝ: ſed de itellectu n̄ro: magis valet: q2 per ea magis habet intentū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Idem autē eſt ſm actū ſciētia rei: que vō ſm potētiā tp̄e prior eſt in vno oīo aūt neq3 tēpore. fiūt. n. ex actu ente oīa que fiunt.

¶ Per modū epilogi reſumit quedā ſupi⁹ tradita. d. q̄ ſcia ſm actū eſt idē rei ſcite: que vō eſt ſm potētiā tp̄e eſt prior in vno ⁊ eodē. oīo aūt. i. ſimpl'r: neq3 tp̄e ſcia ſm potētiā p̄cedit ſciam ſm actū: q2 oīa que fiūt ſunt ex actu ente: niſi g̃ p̄cederet ſcia ſ3 actū nullus po⁹ ſciēs fieret actu ſciens: qual'r aūt in eodē ſcia in potētia p̄cedit ſciam ſm actum: ⁊ qualiter ſimpl'r ſcia ſm actum precedat ſciam in potentia fuit ſuperius declaratum.

Videtur autē ſenſibile ex potentia exiſtente ſenſitiuo actu agens: non enim patit: neq3 alterat: vnde alia hec ſpēs mot⁹: mot⁹. n. imꝑfecti actus: ſimpl'r aūt act⁹ alter eſt qui perfecti. Cō.27

¶ Poſtq̄ ph̄s determiauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ intellectiuo. In pte iſta vult determiare de appetitiuo ⁊ de ſ3 locū motiuo. ¶ Ad cuius euidētiā ſciēdū q̄ motiuū ſm locū pōt dici appetit⁹. nā aīalia per appetitū mouent localiter. ¶ Sciēdū tn̄ q̄ l3 motiuū ſ3 locū ſit appetit⁹: loq̄ndo tn̄ de motu ſm locū q cōpetit aīalib⁹ pfectis: cuiuſmōi eſt mot⁹ ꝓgreſſiuus: appetitiuū eſt vlius q̄ ſm locū motiuū. nā oīb⁹ aīalib⁹ ieſt appetitiuū: nō tn̄ oīb⁹ ieſt ſm locum motiuū. poſſemus g̃ ſic diuidere hāc ptē dicendo q̄ ph̄us p̄us determiat de appetitiuo qđ cōpetit aīalib⁹ oīb⁹. 2° determinat de ſm locū motiuo qđ nō cōpetit aīalib⁹ oībus. ſunt. n. q̄dā aīalia que nō mouent niſi motu dilatatiōis ⁊ ɔſtrictōis. 2ª ibi. (De mouēte aūt) vl' poſſum⁹ al'r diuidere: dicendo q̄ appetit⁹ eſt q̄dā iclinatio ſeq̄ns formā app̄henſam. nā ſic appetit⁹ n̄alis ſeq̄t formā n̄al'r ipreſſam: ſic appetit⁹ aīe: ſeq̄t formā ab aīa app̄hēſam: q̄re ſic in rebus n̄alib⁹ p̄us itelligo grauia hr̄e formā grauis: ⁊ poſtea ſ3 illam formā itelligo q̄ appetāt eē deorſum: ⁊ q̄ moueant: ſic p̄us itelligo q̄ aīa app̄hēdat aliquā formā p ſenſum vl' p itell'm: ⁊ poſtea ſm illā formā app̄hēſam cōpetit aīe aliqđ appetere. ⁊ vltimo ſm illū appetitū h̄z fieri mot⁹: vt pſecutio vel fuga: appetit⁹ itaq3 q̄tū ad p̄ns ſpectat cōparatur ad duo. v3. ad ſenſum ⁊ itell'm a qb⁹ cauſat: ⁊ ad motū quē cauſat. 2° g̃ fac ph̄s: q2 p̄ determiat de appetitiuo ſiue de appetitu: put cōparat ad ſenſum ⁊ ad itell'm. 2° determinat ſpāl'r de appetitu put cōparat ad motum ibi. (De mouēte aūt) circa p̄mū tria fac: q2 p̄ fac qđ dcm̄ eſt. 2° pertractat opiōnē ātiquoꝝ quā hēbāt de aīa. 3° epilogat circa determiata ⁊ ɔtinuat ſe ad dicēda. 2ª ibi (Nūc aūt de aīa) 3ª ibi. (Qm̄ aūt aīa ſm duas) circa p̄mū duo fac: q2 p̄ determinat de appetitu put cōparat ad ſenſum ⁊ ad itell'm. 2° q2 mētiōnē fecerat de intellc̄u determinat q̄dā circa ip3 itell'3 ibi (Et oīo in actōe). circa p^m duo fac: q2 p̄ oñdit q̄l'r h̄z fieri ipm ſentire. 2° cōparat ſenſu3 ad itell'm: ⁊ oñdit q̄ ſic cū ſenſus app̄hēdit aliqđ delectabile vel triſtabile ſeq̄tur appetere ſm ſenſum: ſic ex pte itell's ſe h̄z: q2 cū itell's app̄hēdit aliqđ delectabile vel triſtabile h̄z ibi eē fuga vl' pſecutio ſm appetitū itellc̄iuū ibi. (Sētire qdē igit) dicit g̃ q̄ vr̄ aūt ipm ſenſibile. i. ipm obm ex ſenſitiuo exn̄te in po⁹ actu agēs. i. faciēs actu. ⁊ q2 ſenſibile n̄ plus fac niſi q̄ reddūt ipm ſenſitiuū. i. ip3 organū ſ3 plus ad actū: nō eſt ibi ꝓpe pati: nec eſt ibi ꝓpe alteratio. iō ſubdit. nō. n. patit neq3 alterat ſup. ſenſus a ſenſibili. vñ h̄ ſpēs mot⁹ eſt alia ab alijs trāſmutationib⁹: imo ſentire nō ꝓpe eſt mot⁹: q2 motus eſt act⁹ imꝑfecti: ſ3 ſimpl'r al'r eſt act⁹ ille q eſt act⁹ pfecti cuiuſmodi eſt ſentire. nā ſentire nō ē act⁹ ipfecti: ſ3 pfecti.

Dubitaret forte aliq̄s quō ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: nec alteratio: nec mot⁹ cū nō ſit act⁹ ipfecti: ſ3 pfci. ¶ Dō3 q̄ duplici via poſſum⁹ ineſtigare ſentire nō eē actū ipfecti: ſ3 pfecti. ex q̄ duplici via patebit q̄ ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: neq3 alteratio: neq3 mot⁹. p̄ma via ſumit ex eo q̄ in motu ⁊ in paſſione ꝓprie ſumpta ſemp aliqđ abycit. 2° ex eo q̄ forma inducta per motū ſucceſſiue iducit. p̄ma via: ſic p3. na3 oīs forma dat aliquā pfectionē. eſt. n. vna forma pfectior alia: attn̄ cuil3 forme cōpetit dare aliqđ eē: ⁊ cauſare aliquā pfectionem. igit eoipſo q̄ mot⁹ itroducēdo vnā formā expellit aliam: faciēdo rē pfectā: ⁊ in actu itroducēdo vnā formā facit eā

impfectã ⁊ i po° expellẽdo aliã: quare ſi in aliquo ſubo: ſic eſſet itroductio vnius forme ꝙ nõ eẽt ibi expulſio alteri⁹ nõ ꝓprie eſſet ibi mot⁹: nec alteratio: q̃ ſic eẽt ibi ꝑfectio: ꝙ non eẽt impfectio: h̃ aũt accit circa ſenſum. naʒ pupilla oĩo eſt abſcolor: cũ ḡ coloratũ impͥmit ſuã ſĩlitudinẽ i oculo: oculus ſic recipit ſpeciẽ ⁊ formã coloris ꝙ ab eo nulla forma abycit̃. 2ª via ad iueſtigãdũ h̃ idem ſumit̃ ex eo ꝙ forma per motum iducit̃ ſucceſſiue pars poſt ptẽʒ. omne ḡ qđ mouet̃ ptim acqſiuit ⁊ ptim reſtat ei acqrendũ: q̃ vt declarari hʒ in. 6° phy. ſi nihil acqſiuiſſet: tũc nõ moueret̃: ſed totaľr eſſet in termĩo a quo: ſi totũ acqſiuiſſet iam ceſſaſſet mot⁹: ⁊ totũ eẽt in termino ad quẽ: mot⁹ ḡ q̃ reſpicit ſubm: vt hʒ ordinẽ ad ptẽ acqrẽdã ꝓut eſt acqrẽda: cuʒ reſpectu partis acqrẽde ſubʒ ſit impfectũ ⁊ in po°: ſequit̃ ꝙ mot⁹ ſit act⁹ impfecti ſm ꝙ eſt impfectũ: vel ſit act⁹ entis in po°: ſm ꝙ eſt in po°: q̃re ſi aliq̃ forma non inducat̃ pars poſt ptẽ: ſʒ iduceret̃ tota ſĩl: ꝓpter introductionẽ talis forme nõ eſſet ibi ꝓpe mot⁹: nec alteratio ⁊ introductio illi⁹ forme: nec eſſet act⁹ impfecti: ſʒ ꝑfecti: ⁊ q̃ h̃ accidit circa ſenſum: eo ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus forme vt hʒ eẽ itentionale ſm ꝙ eẽ ꝑ ſe nõ hʒ ꝯrietatẽ: ⁊ per ſe hʒ itroduci tota ſĩl: ſequit̃ ꝙ ſentire nõ ſit act⁹ impfecti: ſed ꝑfecti: ⁊ vlterius ẽt ſeq̃t̃ ꝙ ſentire nõ ſit ꝓprie pati: nec ſit ꝓpe alteratio: neq̃ʒ mot⁹. adducit̃ ẽt 3ª via quare ſentire nõ eſt act⁹ impfecti: ſʒ ꝑfecti: ⁊ nec eſt ꝓpe alteratio: neq̃ʒ mot⁹. nã ipʒ ſentire lʒ dicat receptionẽ aliquã a ſenſibili: dicit ẽt iudiciuʒ aliqđ ipſius aĩe ſm impͥſſionẽ illã: ⁊ q̃ iudicare de ſenſibilib⁹ eſt aliqđ agere ⁊ aliq̃ opatio: ⁊ ſentire aliquã opationẽ noĩat: igr̃ cũ mot⁹ ſit act⁹ impfecti: opatio vo ſit act⁹ ꝑfecti: ſentire qđ eſt quedã opatio: modo quo dcm̃ eſt nõ eſt ꝓpe mot⁹: nec eſt act⁹ impfecti: ſʒ ꝑfecti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sentire quidem igitur ſimile eſt ipſi dicere ſolum ⁊ intelligere.**

¶ Cõparat ſenſum ad intelľm: ⁊ diuidit̃ in duo. q̃ pͦ cõparat ſenſum ad intellectũ: q̃tũ ad ſimplex iudiciũ: ⁊ q̃tum ad ſimplicẽʒ apphẽſionẽ. ſcđo cõparat illa adiuicẽ ꝓut hʒ ibi eſſe delectatio ⁊ triſtitia appetit⁹ ⁊ fuga ibi. (Cũ autẽʒ delectabile) dic̃ ḡ ꝙ ſentire qdẽ igit̃. i. apphẽdere vel iudicare ſm ſenſum eſt ſĩle ipſi dicere ſolũ. i. ipſi iudicare ꝑ intelľm: ⁊ eſt ẽt ſĩle ipſi intelligere. i. ipſi apphẽdere ꝑ itellectũ. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut aliqñ ꝑ ſenſum ſimpľr apphẽdimus ⁊ iudicamus de ſenſibili nõ apphẽdẽdo ipʒ ſenſibile vt delectabile vel vt triſte. ⁊ tũc nõ eſt ibi nec fuga nec appetit⁹: ſic ẽt itelľs aliqñ ſolũ dicit. i. ſoluʒ iudicat de re itelligibili nõ iudicãdo de ipſa ꝙ ſit delectabilis vľ triſtis: aliqñ vo itelligit ipſam rem. i. ſimpľr apphẽdit eã ꝑꝑ qđ nõ eſt ibi nec delectatio: nec triſtitia: nec appetit⁹: neq̃ʒ fuga: quare bñ dcm̃ eſt ꝙ ſentire. i. ſimpľr apphẽdere ⁊ iudicare ꝑ ſenſum eſt ſĩle ipſi dicere ⁊ intelligere ꝑ intelľm. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ex ꝑte ſenſus nõ ſic hẽmus noĩa diſticta ſicut ex ꝑte intelľs. ideo tã apphẽdere q̃ʒ iudicare ſm ſenſum vocat̃ ſentire: ſʒ iudicare ꝑ intelľm vocat̃ dicere. apphendere vo ꝑ itelľm põt vocari itelligere: tria ḡ ſunt tam ex ꝑte ſenſus q̃ʒ ex ꝑte intelľs: q̃ tã ſenſus q̃ʒ itelľs pͦ apphendit poſtea iudicat. 3° vo ſi apphẽdit illud vt delectabile vel triſte: eſt ibi ꝓſecutio vel fuga: tñ lʒ h̃ ſint tã in ſenſu q̃ʒ in intellectu: magis tñ hẽmus diſtincta noĩa ex ꝑte itellectus q̃ʒ ex ꝑte ſenſus. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ in lr̃a dr̃ ꝙ ſentire eſt ſĩle ei qđ eſt ſolũ dicere: q̃ itelľs aliqñ dicit ſolũ. i. ſolum iudicat: abſq̃ʒ eo ꝙ inde ſequat̃ delectatio vel triſtitia: ſic ẽt aliqñ ſolũ intelligit. i. ſolũ apphendit abſq̃ʒ eo ꝙ ſit ibi ꝓſecutio vel fuga ſʒ appetitũ: ⁊ q̃ h̃ loq̃t̃ de ipſo ſentire ſʒ ſenſuʒ: ⁊ de ipo dicere ⁊ de ipo itelligere ſm itelľm ꝓut accipiunt̃ abſolute: iõ ait ibi ſolũ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Cuʒ aũt delectabile: aut triſte: aut affirmãs: aut negãs ꝓſequitur: aut fugit. ¶ Et eſt delectari: ⁊ triſtari: agere ſenſitiua medietate ad bonum: aut malũ: inq̃tũ talia: ⁊ fuga: aut ⁊ appetitus: hec que ſm actum: ⁊ non alterũ appetitiuʒ ⁊ fugitiuũ: neq̃ʒ abiuicẽ: neq̃ʒ a ſenſitiuo: ſed eſſe alterum eſt.** Cõ. 29

¶ Cõparat ſenſum ad intelľm ꝓut ibi hʒ eſſe delectatio: ⁊ triſtitia ⁊ appetit⁹ ⁊ fuga: circa qđ duo facit: q̃ pͦ oñdit quõ h̃ hñt eſſe i ſenſu. 2° ait quõ hñt eſſe i itelľu ibi (Intellectiue aũt). ꝯtiuet̃ aũt ſic. ſenſus aliqñ ſimpľr ſentit ⁊ ſimpľr apphẽdit ⁊ iudicat de ipſo ſenſibili abſq̃ʒ eo ꝙ ſint ibi ꝓſecutio vel fuga: ſed cũ iudicat: aut apphẽdit aliqd delectabile: aut triſte: ⁊ eſt aut affirmãs: aut negãs aliqd eſſe ꝓſequendũ vel fugiẽdũ ꝓſequit̃: aut fugit: ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ eſt delectari ⁊ triſtari agere ſenſitiua mediãte: ⁊ h̃ aut bonum aut malũ inquãtuʒ talia: q̃ reſpectu boni vel mali ſumit̃ delectatio vľ triſtitia. ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ fuga: aut appetit⁹ ſuꝑ. q̃ ſequunt̃ apphẽſionẽ ſenſitiuã ſunt h̃ que ſunt ſm actum. vel vt hʒ alia lr̃a: ſunt idẽ que ſunt ſm actũ: q̃ fuga ⁊ appetitus. i. fuga ⁊ deſideriũ: que ſequunt̃ apphẽſionẽ delectabilis ⁊ triſtabilis hñt eſſe actuale vel hñt eſſe ſm actum. nã ſtatim cũ ſʒ ſenſuʒ apphendis actu aliqd delectabile vel triſtabile: ſtatim vis actu appetere vel fugere: ⁊ addit ꝙ non eſt alterũ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ: neq̃ʒ abiuicẽ: neq̃ʒ a ſenſitiuo: ſed eẽ ⁊ ſm eſſe: ⁊ ſʒ diffõnẽ eſt aliud.

Dubitaret forte aliqs quõ delectari ⁊ triſtari ẽ ſenſitiua mediãte: vel vt hʒ alia lr̃a: ſſitiua medietate. ¶ Dicẽdũ ꝙ dupľr põt exponi ꝙ ſenſitiua mediãte vľ ſenſitiua medietate fiat delectatio vľ triſtitia. planũ eſt. n. ꝙ mediãte ſenſitiua. i. mediante ſenſu: ⁊ ꝑ ſenſum ſit delectatio vel triſtitia: tñ plus oportʒ intelligi q̃ʒ ꝙ mediãte ſenſu: ⁊ per ſenſum fiat talis delectatio vel triſtitia: oʒ. n. ibi eſſe aliqđ mediũ: qđ dupľr põt exponi. pͦ ꝙ h̃ medium referat̃ ad obm: ⁊ tũc erit ſenſus ꝙ eſt delectatio qñ ꝑuẽtũ eſt ad mediũ. i. qñ ꝑuẽtum eſt ad ꝯueniẽs: q̃ delectatio ꝯſurgit ex ꝯiũctõe ꝯueniẽtis cũ ꝯueniẽti. 2° põt exponi per cõparationẽ ad organum: ⁊ tũc erit ſenſus ꝙ delectatio eſt cum ꝑuẽtũ eſt ad mediuʒ. i. cũ ꝑuentũ eſt ad ſenſum cõem: qui ſe hʒ quaſi mediuʒ: ⁊ quaſi centrũ reſpectu ſenſuũ ꝑticulariũ. nã ſic in ſenſu cõi ꝯſumit̃ iudiciũ de ſenſibilibus ſic ibi ꝯſumari hʒ delectatio vel triſtitia que ꝯſurgit ex tali iudicio.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ nõ ſunt altera a ſenſitiuo. ¶ Dõʒ ꝙ appetere ⁊ fugere. i. deſiderare ⁊ abhominari nõ ſunt altera a ſenſitiuo: intelligẽdũ eſt ſubo: q̃ in illo eodẽ organo in quo fundat̃ ſenſus ⁊ maxime in quo fũdat̃ ſenſus tact⁹: fundat̃ ẽt appetit⁹ ⁊ fuga. nam nõ eſt itelligibile vt ſupius tãgebat̃ ꝙ ſenſitiua ⁊ appetitiua ſint diſtincta ſubo vel organo ꝓut ponebat plato. nã in quacũq̃ʒ parte reſeruat̃ ſenſus: oʒ ꝙ ibi reſeruet̃ delectatio vel triſtitia. nam ſi ſenſus ꝯiungit̃ ꝯueniẽti erit ibi delectatio: ſi diſcõueniẽti triſtitia: delectatio aũt ⁊ triſtitia non põt eſſe ſine appetitu ⁊ fuga vľ ſine deſiderio vel abhoĩatione. nã qlʒ ꝑ ſe deſiderat ⁊ appetit delectabilia ſibi: fugit ⁊ abhominat̃ triſtia. nam lʒ non eadẽ ſint delectabilia cuilʒ appetitui: ſic nec eadẽ ſũt dulcia cuilibʒ guſtui: qlibʒ tñ ꝓſequit̃ ea que ſunt ſibi delectabilia: cui ergo ſunt delectabilia bona intellectualia ꝓſequit̃ illa: habẽti aũt corruptum appetitũ ſunt delectabilla bona ſenſitiua: ideo ſequit̃ illa ſpretis intelligibilibus bonis. ſemꝑ ergo verũ eſt ꝙ delectatio ⁊ triſtitia non poſſunt eſſe ſine appetitu vel fuga vľ ſine deſiderio ⁊ abhomiatione: ⁊ q̃ vbicunq̃ʒ eſt ſenſus: ⁊ maxime vbi eſt ſenſus tactus ibi ꝯuenit eſſe appetitum ⁊

fugã: vl deſideriũ ꝛ abhoĩationem ſequiꝛ ꝙ talia ſubo ꝛ organo a ſenſitiuo ſepari nõ poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtruz appetitiuũ ꝛ fugitiuũ ſint altera abĩuicez. ¶ Dõm ꝙ ſic videm⁹ in motib⁹ nãlib⁹ ſic debem⁹ arbitrari in motib⁹ aie: cũ igiꝛ nõ ſit itelligibile ꝙ grauia ꝑ aliã formã fugiãt a loco ſurſum tanꝗ̃ a loco diſcõuenieñti: ꝛ tẽdant vel appetant locũ deorſum tanꝗ̃ aliqd ſibi ꝯueniẽs: ſed ꝑ eãdem formã: vt ꝑ formã grauis: per quã fugiũt a loco ſurſuz tẽdunt in locũ deorſum: ſic nõ eſt itelligibile ꝙ aĩa per aliaz po^am vel ṽtutez fugiat triſtia: ꝛ ꝓſequaꝛ delectabilia: imo per illã eãdẽ potẽtiã ꝛ ṽtutẽ per quaz appetit: ꝛ deſiderat delectabilia: cũ ꝯiungiꝛ ꝯuenietib⁹: fugit ꝛ abhoĩaꝛ triſtia: cum ꝯiungiꝛ diſcõuenietib⁹: ita ꝙ appetitiuũ ꝛ fugitiuuz vel deſideratiuũ ꝛ abhoĩatiuũ non ſunt altera abĩuicem: nec ſunt altera a ſenſitiuo vt eſt ꝓ habita manifeſtũ.

Alterius forte dubitaret aliqs cũ phs dicat fugitiuũ ꝛ appetitiuũ nõ eẽ altera abĩuicẽ: nec eẽ altera a ſenſitiuo: ſʒ eoꝝ eſſe: eẽ aliud: vtrũ h̃ ſit eodẽ modo itelligẽdũ. ¶ Dõʒ ꝙ oĩa illa non ſunt altera abĩuicẽ ſubo. nã in illo eodem organo in quo tanꝗ̃ in ſubo fundaꝛ ſenſitiuũ: ꝛ maxime vbi fundaꝛ ſenſus tact⁹ ibi ẽt fundaꝛ appetitiuũ ꝛ fugitiuum: ꝑpter qð oĩa iſta nõ ſunt altera abĩuicẽ ſubo: tñ ſunt altera abĩuicẽ ſᵐ eſſe: ſʒ nõ eodẽ modo: qꝛ ſenſitiuũ eſt aliud ab appetitiuo ꝛ fugitiuo ſᵐ eſſe: qꝛ formalr̃ ꝛ eſſentialr̃ h̃ po⁹ eſt diſtincta ab illis. nã ſic in eodẽ pomo hʒ eſſe color ꝛ ſapor: ꝛ tñ color eſt eẽntialr̃ ꝛ formalr̃ diſtinct⁹ a ſapore: ſic in eodẽ organo eſt ſenſitiuũ ꝛ appetitiuũ: ꝛ tñ ſenſus ẽ po⁹ vel eſt ṽt⁹ eẽntialr̃ ꝛ formalr̃ diſticta ab appetitu: ſʒ appetitiuũ ꝛ fugitiuũ nõ ſic. nã lʒ h̃ aliquo modo differãt ſᵐ eẽ: nõ tñ eſt itelligendũ ꝙ aĩa ꝑ aliã po^am ꝛ ṽtutẽ eſſentialr̃ ꝛ formalr̃ diſtinctã appetat ꝛ abhoieꝛ vl̃ fugiat: ſʒ ꝑ illã ꝛ eãdẽ po^am vel ṽtutẽ: per quaz appetit delectabilia fugit triſtia: vt eſt ꝓ habita manifeſtũ. dicunꝛ tñ h̃ differre ſᵐ eẽ: qꝛ lʒ aĩa faciat hoc per eãdẽ po^am: nõ tñ facꝛ ea ꝑ eandẽ po^am eodẽ mõ ſe hñtez ſed per illã po^am appetit ꝛ delectaꝛ: vt ꝯiungiꝛ ꝯuenietib⁹. triſtaꝛ ꝛ fugit vt ꝯiungiꝛ diſcõuenietib⁹. ¶ Deide cũ dic.

Cõ.30. ¶ **Intellectiue autẽ aie fantaſmata vt ſenſibilia ſunt: cũ aut bonũ: aut malũ affirmat: aut negat. ꝛ fugit aut ꝓſequiꝛ: ꝑpter qð nequaꝗ̃ ſine fantaſmate intelligit anima.**

¶ Oſtẽdit quõ hec. vʒ. appetit⁹ ꝛ fuga ſequunꝛ ꝑtẽ intellectiuã: circa qð duo facit: qꝛ p̃ facꝛ qð dcm̃ eſt. 2⁹ quedã que ſuppoſuerat ꝓbat ibi. (Sicut. n. aer) dicit g̃: ꝙ aie itellectiue. i. aie. ꝗ̃tũ ad intellm̃ fanta^ta ſunt. i. ſe hñt vt ſenſibilia. cũ aũt itellˀs per fan^ta affirmat aut negat bonũ: aut malũ fugit: aut ꝓſeqꝛ: ꝑꝑ qð ſine fantaſmatib⁹ nequaꝗ̃ aĩa itelligit. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut ſenſus nõ ſentit ſine ſenſibilibus a qbus recipit ſilitudinẽ ꝛ ſpeciẽ: ita aĩa nõ intelligit ſine fantaſmatib⁹ a qb⁹ intellˀs recipit ſpeciẽ ꝛ ſilitudinez. cõparanꝛ. n. fan^ta ad intellm̃: vt dr̃ in lr̃a ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ ſicut ſenſus qñ per ſenſibilia apprehẽdit aliqd delectabile vel triſtabile: hʒ ibi eſſe appetitus vel fuga: ſic qñ intellˀs ꝑ fantaſmata iudicat aliqd delectabile vel triſtabile oriꝛ inde deſideriũ ꝛ abhoĩatio ſiue deſideriũ ꝛ fuga. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.31. ¶ **Sicut enim aer pupillam huiuſmodi fecit: ipſa autem alterũ: ꝛ auditus ſimilr̃. Sed vltimum vnum: ꝛ vna medietas. eſſe aũt ipſi plura: quo autem diſcernit: quo differt dulce ꝛ calidum: dcm̃ eſt quidẽ ꝛ prius: dicẽdũ autem ꝛ**

Cõ.32. **nũc. Eſt enĩ aliqd vnũ: ſic aũt ꝛ trinus. ¶ Et hoc in ꝓportionali: aut numero ens vnũ hʒ ſe ad vtrũqꝫ. ſicut illa adinuicem. Quo enim differt non homogenea iudicare: aut contraria: vt album: ꝛ nigrum.**

¶ Mãifeſtat qð dixerat: dixerat aũt duo videlʒ qð fanta^ta comparanꝛ ad intellm̃ ſicut ſenſibilia ad ſenſum. 2⁹ dixerat ꝙ cum itellect⁹ affirmat aliqd aut negat ꝛ fugit aut ꝓſequiꝛ. tria g̃ facit: qꝛ p̃ oſtẽdit ꝙ ſicut ſenſibilia cõparanꝛ ad ſenſum: ſic fanta^ta ad intellm̃. ſcðo qð dixerat declarat in termis. 3⁹ manifeſtat ꝙ cũ intellˀs affirmat aliqd aut negat: ꝓſequiꝛ aut fugit. 2⁹ ibi. (Sic igiꝛ ſicut) 3⁹ ibi. (Spẽs qdẽ igiꝛ. dicit g̃: ꝙ ſicut. n. aer fecit pupillã hꝫ. i. fecit eam qualẽ vel coloratã: ipſa aũt pupilla alterata alterum fecit qualẽ: qꝛ alterauit ꝛ imutauit alteꝝ. i. ſenſum cõem: ꝛ auditus ſilr̃. nam audit⁹ ꝛ qlibʒ ſenſus particularis alterat⁹ ꝛ imutat⁹ alterat ꝛ imutat alteꝝ. i. ſenſum cõem: ſed hꝫ ſenſus cõis vnũ vltimũ: qꝛ ſe hʒ ſic vn⁹ termin⁹ reſpectu oĩuz ſenſuũ ꝑticulariũ: ꝛ eſt ſicut vna medietas: qꝛ ſe hʒ ſic vnũ centrũ reſpectu oĩuz eoꝝ. vnus eſt g̃ ſenſus cõis: ſʒ eſt ipſi ſenſui plura eſſe vt ſupius oſtẽdebaꝛ: hũc aũt ſenſuz cõez eſſe illũ ſenſũ: quo aĩa diſcernit: quõ differt dulce ꝛ calidũ. dcm̃ eſt qdẽ ꝛ pꝰs: dicẽdũ aũt. i. repetẽdũ eſt ꝛ nũc. nã ipſe ſenſus cõis eſt aliqd vnũ: ſic aũt ſupple ex ꝑte intellˀs terminus eſt vnus. ꝛ h̃ in ꝓportionali. i. in ꝓportione: ſiue ꝓportiõalr̃ eſt ex parte intellˀs: ſicut ex ꝑte ſenſus. iõ ſubdit ꝙ aũt numero ens vnum hʒ ad vtrũqꝫ cognoſcẽs: ſupple quõ illa adinuicẽ ſe hñt: eſt. n. dare vnũ aliqd quo aĩa differt. i. diſcernit iudicare nõ homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdẽ generis: aut ꝯ̃ria vt albũ ꝛ nigrũ. ¶ Notandũ aũt ꝙ ſicut ſenſus cõis eſt quaſi terminus oĩuz imutationum factaꝝ in ſenſib⁹ particularib⁹: qꝛ oẽs tales imutationes terminanꝛ ad ſenſum cõem: ſic intellˀs poſſibilis eſt terminus oĩuz fantaſmatũ: qꝛ imutationes oĩuz fantaſmatum terminanꝛ ad intellm̃: ꝑpter qð ſicut ſenſus cõis eſt vnus ſᵐ ſubam: tñ eſt plura ſᵐ eſſe: qꝛ cõſideraꝛ alr̃ ꝛ alr̃. put imutaꝛ a diuerſis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹: ſic intellect⁹ eſt vn⁹ ſᵐ ſe: tñ aliter ꝛ alr̃ accipiꝛ ꝛ ꝯſideraꝛ put imutaꝛ a diuerſis fantaſmatib⁹. ¶ Notandũ ẽt ꝙ ſicut ſenſus cõis imutatus a ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ eſt vnũ aliqd: quo aĩa diſcernit: quõ ſe hñt ipa ſenſibilia adinuicẽ ꝛ quo aĩa iudicat nõ homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdez generis: vt dulce ꝛ album: ꝛ ſicut ſenſus cõis eſt illud quo aĩa põt iudicare contraria que ſunt eiuſdẽ generis: vt albũ ꝛ nigruz: ita ꝙ per ſenſum cõem imutatũ a ſenſibus ꝑticularib⁹ tanꝗ̃ ꝑ vnũ aliquẽ: poſſumus iudicare differẽtiã eoꝝ q̃ nõ ſunt eiuſdẽ generis: ꝛ que ſunt eiuſdẽ generis: ſic per intellectuz imutatũ a fantaſmatibus tanꝗ̃ ꝑ vnum aliqd poſſumus iudicare differentiã eoꝝ que non ſunt eiuſdez generis: ꝛ que ſunt eiuſdem generis: quod non eſſet niſi fantaſmata immutarẽt intellectum ſicut ſenſibilia ſenſum: ꝛ niſi ſe haberent fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sit igiꝛ ſicut. a. album ad. b. nigruz. g. ad. d. ſic illa adinuicem: quare quoniã ꝛ permutatiꝫ: ſicut igiꝛ. g. d. vni ſunt exiſtentia: ſic ſe habebũt ſicut: ꝛ. a. b. idem quidem: eſſe autez non idẽ: ꝛ illud ſimilr̃. Eadem autem rõ ꝛ ſi. a. quidez dulce ſit: ꝛ. b. vero album.**

¶ Qð dixerat manifeſtat in terminis. d. ſit igiꝛ ſic. a. albuz ad. b. nigꝝ ſicut. g. ad. d. i. ſicut fantaſma albi ad fantaſma nigri. nam ſic ſe hñt fantaſmata albi ad fantaſmata nigri ſicut illa adinuicẽ: quare ꝛ ꝑmutatiꝫ: qꝛ ſicut ſe hʒ albũ ad ſua fantaſmata: ſic ꝛ nigrũ ad ſua fãtaſmata. oʒ ꝙ ſimilis

ſit ratio de albo ⁊ nigro: ⁊ de fantaſmatibus. igiť ſicut. g. ⁊ d. i. ſicut fantaſmata albi ⁊ nigri habebunt. i. ſe habebunt ſicut exñtia vni intellectui: ſic. a. ⁊. b. i. ſic ⁊ albũ ⁊ nigrum. ſupple ſe hñt ſic exñtia vni ſenſui. Idẽ qdẽ ẽ ſenſus q pcipit albũ ⁊ nigrũ: ſed eſſe. i. ſm eſſe ⁊ ſm rõnẽ non eſt idem ⁊ illud ſilr. i. ex parte illa vt ex pte intell's: ſilr ſe hꝫ: qꝛ eſt vnus intell's qui imutať a fantaſmatibꝰ albi ⁊ nigri: ⁊ ſubdit ꝙ eadẽ aũt rõ eſt: ſi. a. qdẽ ſit dulce. b. vo albũ. nã ſicut albũ ⁊ nigruꝫ pcipiunť eodẽ ſenſu cõi: ſic ẽt ⁊ fantaſmata albi ⁊ dulcis imutãt eundẽ intellm̃ ⁊ poſſunt pcipi ab eodem itellu: quare ex declaratione facta in terminis patet qꝺ comparanť fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Species quidem igitur intellectus in fantaſmatibus intelligit. ¶ Et ſicut in illis determi-
Cō. 33. natum eſt ipſi imitabile: ⁊ fugiendum: ⁊ extra ſenſum: cum i fantaſmatibus fuerit moueť: vt ſentiens quod fugibile eſt: qꝛ ignis contrariuꝫ cognoſcitur videns quod moueť: quoniã impugnãs eſt: aliquãdo aũt que ſunt in anima fãtaſmatibus: aut intellectibus: ⁊ tanꝗ̃ videns ratiocinatur: ⁊ deliberat futura ad preſentia.
Cō. 34. ¶ Et cum dixerit vt ibi letum: aut triſte: hic fugit: aut imitatur.

¶ Oſtẽdit ꝙ intellectꝰ apphendẽdo aliqd delectabile vel triſtabile affirmat vel negat aliqd pſequẽdũ vel fugiẽdũ dicẽs. ꝙ intellectiuũ qdẽ igiť intelligit ſpẽs in fantaſmatibus: qꝛ intell's ea que itelligit: intelligit in fantaſmatibꝰ ſicut in illis. i. ſicut in fantaſmatibꝰ determinatũ eſt ſic cõpetit ipſi intellectui imitabile ⁊ fugiendum: ⁊ exť ſenſum. q. d. ꝙ h nõ ſolũ facit pñtibꝰ ſenſibilibꝰ: ſed exť ſenſum. i. ſed hoc facit abſentibꝰ ſenſibilibꝰ: ⁊ exẽplificat de vtroqꝫ dicẽs: ꝙ cũ fuerit in fantaſmatibꝰ: ſupple pñtibꝰ ſenſibilibus moueť vt ſentiens fugibile tanꝗ̃ pñs: vt qꝛ ignis cognoſcit cõi. i. ex eo ꝙ cõiter videt accidere: cõiter. n. videt accidere ꝙ ignis eſt qd nociuũ ⁊ vidẽs qꝺ moueť bellum: qñ impugnans eſt aliqd: ſupple qñ talia pñtia ſentit indicat qd fugibile: ſed aliqñ non pſentibꝰ ſenſibilibus ea que ſunt in aĩa fantaſmatibꝰ: aut itellectibꝰ tanꝗ̃ vidẽs rõcinať ⁊ deliberat futura: aut pñtia: ⁊ cũ viderit ibi letũ: aut triſte h. i. intell's fugit. i. iudicat aliqd fugibile: aut imitať. i. iudicat aliqd pſeqndũ: ⁊ imitabile. ¶ Notãdũ ãt ꝙ ſic pñtibꝰ ſſibilibꝰ poſſumꝰ p itellꝫ iudicare aliqd pficuũ: aut nociuũ: ſic ⁊ abñtibꝰ ſenſibilibꝰ poſſumꝰ ꝯiecturãdo pñtia ad futura iudicare per intellectũ pficua vel nociua.

ET oio in actiõe: ⁊ quod ſine actione eſt: vex ⁊ falſum in eodẽ genere eſt: cuꝫ bono ⁊ malo: ſed in eo qꝺ ſimplr differt ⁊ a quodã.

¶ Quia vt dicebať phs mentionẽ fecerat de intellectu. iõ h determinat quedã circa ipſum intellectũ: circa qꝺ tria facit: qꝛ p facit qꝺ dcm̃ eſt. 2º vt dicebať per moduꝫ cuiuſdam recapitulationis reſumit opinionẽ antiquoꝝ de aĩa dicentiũ aĩam eſſe oĩa: oſtẽdẽs quomodo h habeat veritatem. 3º epilogat circa determinata ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicẽda. 2ª ibi. (Nũc aũt de aĩa). 3ª ibi. (Qm̃ aũt aĩa) circa pmum tria facit ſm ꝙ tria determinat circa intellectũ. nam primo oſtẽdit quomodo differt intellectꝰ ſpeculatiuus a practico. ſcõo declarat quomõ intellectꝰ intelligat abſtracta mathematica. tertio querit vtrũ poſſit intelligere abſtracta ſimplr. 2ª ibi. (Abſtractione aũt dicta). 3ª ibi. (Utruꝫ aũt cõtingat). dicit ergo pmo: ꝙ ⁊ oĩo in actione. i. intellectus practicus: ⁊ qꝺ ſine actione. i. intellectꝰ ſpeculatiuus: ſupple ſunt idẽ ſubõ: ⁊ ſunt in eodẽ gñe. iõ ſubdit ꝙ vex ⁊ falſum qꝺ ptinet ad intellectũ ſpeculatiuuꝫ eſt in eodẽ genere bono ⁊ malo. i. cum bono ⁊ malo qꝺ ptinet ad intellectum practicũ: ſed differt h itellectꝰ ab illo in eo ꝙ ſimplr differt a quodã. qꝛ intellectꝰ ſpeculatiuus ꝯſiderat res vt ſumunť ſimplr: ⁊ vt hñt eſſe vle: practicus vo ꝯſiderat res vt ſunt quedã ⁊ vt hñt eſſe pticulare.

Dubitaret forte aliqs quõ vex ⁊ falſum ſunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſm cõmẽtatorẽ hoc ideo eſt: qꝛ ipm vex eſt quoddã bonũ: ⁊ ipſum falſum eſt quoddã malũ: ſꝫ hoc nõ bene vadit ad intẽtionẽ phi. videť. n. phs velle oſtẽdere quõ intellectꝰ ſpeculatiuus ⁊ practicꝰ cõueniũt ⁊ differunt. ppter qꝺ ſciẽdũ ꝙ aliquãdo genus accipiť pro ſubiecto: vnde cõſueuit dici ꝙ quedã ſunt in eodẽ genere propter ideꝫ pdicatũ qꝺ pdicať de eis: quedã vo ſunt in eodẽ genere: quia habẽt idẽ ſubiectũ. accipiẽdo ergo hic genus pro ſubiecto: dicere poſſumus ꝙ veruꝫ ⁊ falſum que ptinent ad intellectũ ſpeculatiuũ ſunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo: qꝛ itell's ſpeculatiuꝰ ⁊ practicꝰ ſunt i eodẽ gñe. i. ſũt idẽ ſubõ: qꝛ itell's practicꝰ ⁊ ſpeculatiuus ſunt vna ⁊ eadẽ poª: ⁊ nõ differũt niſi ſm ſimplr ⁊ qꝺdã: qꝛ vnꝰ ꝯſiderat res ſimpliciter: alius res quaſdam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Abſtractione autem dicta intelligit ſicut ſy- Cō. 35.
mum: ſm ꝙ ſymum non ſeparate. Inquãtuꝫ autem curuũ ſi aliquod intellexit actu ſine carne vtiqꝫ intellexit in qua curuuꝫ: ſicut mathe-
matica. ¶ Non ſepata tanꝗ̃ ſi ſepata ſint itel- Cō. 36.
ligit: cum intelligat illud. Oio ãt intellectu s q ſm actum res eſt intelligens.

¶ Oſtẽdit quomodo intellectꝰ itelligat mathematica abſtracta dicẽs: abſtractione aũt dicta. i. dicta per abſtractionem vt mathematicaꝫ: ſupple intelligit modo abſtracto: ſicut ſymũ ſm ꝙ ſymũ intelligit nõ ſeparate. i. modo nõ abſtracto. Nam ſic naturalia in eo ꝙ naturalia intelligit modo non abſtracto: ſic mathematica ſm ꝙ hꝰ intelligit modo abſtracto: ⁊ ſubdit ꝙ ſi intellexit aliqd inquantuꝫ curuũ: intellexit ipſuꝫ actu vtiqꝫ ſine illa carne: in qua eſt illud curuũ: ſic ergo mathematica que non ſunt ſeparata intelligit intellectꝰ tanꝗ̃ ſi ſint ſeparata: ⁊ hoc cum intelligat illud. i. cũ intelligat curuũ vel aliqd aliud mathematicum: ⁊ addit: ꝙ oĩo aũt intellectus qui eſt ſm actum eſt ſicut ipſe res: qꝛ res ſicut ſe habent ad eſſe: ita ſe habẽt ad cognoſci. nam ſicut res circũcernũt mãm: ſic intelliguntť ab intellectu: vt naturalia que circũcernũt materiã ſenſibilem intelliguntť cũ materia ſenſibili: mathematica vo q circuncernunt materiam intelligibilem intelliguntť cum materia intelligibili.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ ſi res ſic ſe hñt ad eẽ ita ſe hñt ad cognoſci: ⁊ oĩo intellectꝰ q eſt ſm actũ eſt ſic ipſe res: vꝫ ꝙ res que non hñt eſſe ſepatũ nõ poſſint intelligi mõ ſepato ſine mẽdacio: quare mathematica que ſꝫ eſſe nõ ſunt ſepata a mã ſenſibili abſqꝫ falſitate ⁊ mẽdacio nõ poterũt intelligi ſine tali materia. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſeparare aliqd ab aliquo duplr põt intelligi vel per negationẽ. vt dicas hoc nõ eſſe illud: vel per abſtractionẽ vt itelligas hoc non intellecto illo. pmꝰ modus ſemp eſt falſus. Nam ſi aliq̃ ſunt ꝯiũcta ⁊ ſepas ea p negationẽ ⁊ dicis illa nõ eẽ ꝯiũcta: oꝫ intellectũ ſic diuidẽtem falſuꝫ eẽ vt ſi hõ ⁊ riſibile ſunt ꝯiũcta ⁊ ſepas ea p negationẽ ⁊ dicis hoiem nõ eſſe riſibilẽ: oꝫ intellectũ eſſe falſum. Sed ſi ſeparas ea per abſtractioneꝫ: qꝛ intelligis hominem non intellecto riſibili nõ erit intell's falſus. pñt. n.

hoc modo pora ſeparari a poſterioribus: qꝛ poſſunt intelligi nõ itellectis illis. mathematica ḡ hoc modo intelligũtur ſepara a materia ſenſibili nõ ꝙ ſeparanť ꝑ negationẽ vt ꝙ intellectꝰ dicat mathematica nõ eſſe in materia ſenſibili: qꝛ tunc eſſet intellꝰus falſus: ſ; ſeparanť ꝑ abſtractionem: vt qꝛ itelligunť mathematica nõ itellecta mā ſenſibili. ℭ Eſt itaqꝫ diligẽter nõnᵐ ꝙ hec ſeparatio ex ipſa re ortũ ſumit: qꝛ nõ q̄libꝫ a q̄buſlibꝫ ſic ſeparari pñt. nã ea q̄ ſunt pora in eſſe de quoꝝ rõne nõ ſunt alia pñt ſeparari. ⁊ ſic itelligi nõ itellectis alijs. poſteriora võ de quoꝝ itellectu ⁊ rõne ſunt pora nõ pñt ſic ſepari: nec ſic itelligi non itellectis porib[9]: quare cũ quantũ ꝓcedat quale põt itelligi q̄tũ nõ itellecto quali: ⁊ qꝛ aliq̄d eſt ſenſibile ꝑ q̄litatẽ cũ itelligiť q̄tum ſine q̄li. itelligiť q̄tum ſine mā ſenſibili. hñ ḡ dcm̃ eſt ꝙ intellectus ſ̃m actuꝫ eſt ſ̃m ꝙ res: ⁊ ꝙ res ſicut ſe hꝫ ad eẽ ſic ſe hꝫ ad cognoſci: ⁊ ꝙ ſicut res circũcernũt mãm: ſic ab intellectu intelligunť. nã ex ipſa re ꝓuenit ꝙ aliq̄ res ſit de cuiꝰ rõne nõ ſit mā ſenſibilis: vt res nãlis: ⁊ aliqua de cuiꝰ rõne nõ eſt mā ſenſibilis vt res mathematica. intellectus ḡ eſt ſicut res: qꝛ qualis eſt res talis ẽ intellꝰus eius: vt ſi de rõne rei eſt mā ſenſibilis: de itellꝰu rei erit mā ſenſibil. Si võ de rõne rei nõ ſit mā ſenſibilis itellꝰus rei erit ſine mā ſenſibili. ℭ Deide cũ dic.

ℭ Utrꝫ aũt contingat aliq̄d ſeparatoꝝ intelligere ipſum exiſtentẽ nõ ſeparatũ a magnitudine: aut nõ: cõſiderandum poſterius.

ℭ Querit vtꝝ itellectus poſſit itelligere abſtracta ſimpľr dicẽs: vtrum aũt ꝯtingat ipm intellꝰum noſtrũ exiſtenteꝫ nõ ſepatũ a magnitudine intellꝰere aliq̄d ſeparatoꝝ. i. itelligere aliq̄ ſubāꝫ ſeparatã: vt aliquã intelligẽtiaꝫ: aut nõ cõtingat hoc cõſiderandũ eſt poſteriꝰ. videť. n. hec q̄ſtio ꝑtinere ad metaᵐ. nõ ad pſentẽ materiam.

Dubitaret forte aliq̄s: qꝛ vñr hec v̄ba phi ꝯdicere v̄bis ſupiꝰ habitis. nã ſupra dicebatur intellectꝰ imixtus ſepatus ḡ nec eſſet corpꝰ nec virtus in corpore. h̄ aũt pſupponit itellꝰum noſtrũ nõ eſſe ſeparatum a magnitudine. ⁊ hoc ſupponẽs q̄rit vtruꝫ itellectus exiſtẽs ſic nõ ſeparatus poſſit itelligere aliq̄d ſeparatuꝫ. ℭ Dõm ꝙ intellꝰum eſſe nõ ſeparatũ a magnitudine põt itelligi dupľr vel q̄tum ad eſſe vel q̄tũ ad opõnẽ. q̄tum aũt ad eſſe diceret intellectus nõ ſeparatus a magnitudine ſi hẽret eẽ in magnitudine: ⁊ ſi eẽt pfectio magnitudinis: vt ſi eſſet virtus organica. Sꝫ quãtuꝫ ad opationem dr̃ nõ ſepatus ſi in ſui actione indiget magnitudine. q̄tũ ergo ad p̃mum modũ. vꝫ. quãtum ad eẽ intellectus ẽ ſeparatus: qꝛ nõ eſt virtus organica: ſꝫ quãtũ ad opationeꝫ dr̃ nõ ſeparatus: qꝛ in ſui actõe indiget magnitudie: qꝛ indiget fantaſ. ſine q̄ nihil poſſumus actu intellꝰere.

Ulterius forte dubitaret aliq̄s: vbi phs determinauit hanc q̄ſtionẽ. vtꝝ poſſumus aliq̄d itelligere ſepatũ cũ dicat de hoc ꝯſiderãdũ eẽ poſterius. ℭ Dõm ꝙ hec q̄d nõ ſimpľr ꝑtinet ad phm naturalẽ: cuius ꝯſideratio nõ ſe extẽdit ad ſubas ſepatas. Juxta illud ſecũdi phico. q̄ nõ amplius mota mouẽt non ſunt phyce ꝯſiderationis. vř. n. hic reſpectus hẽre phiam p̃mam: ⁊ eſt petere metaphy. ꝯſiderationẽ vbi principaľr agiť de ſubſtãtijs ſeparatis. ḡ vt cõiter dr̃ q̄ſtionẽ iſtã nõ hẽmus determinatã a phõ: qꝛ nõdum hẽmus trãſlatam meta. totã. in ſequẽtibus ḡ libris q nondum ad nos peruenerunt forte determiať hec q̄d. vel dato ꝙ ibi eẽt dr̃ cõiter ꝙ forte Ariſt. morte ꝓuentus meta. non compleuit: qꝛ ſi eam cõpleuiſſet hanc q̄ſtionẽ determinaſſet: vel poſſumus dr̃e ꝙ hanc q̄ſtionẽ phus determinauit in 9ᵒ. meta. vbi ait ꝙ in cognoſcẽdo ſubas ſeparatas intellꝰus noſter nõ ſe hꝫ ſicut cecitas. nam cecus ſ̃m ꝙ hꝰ ⁊ ꝑ ſe loquẽdo nõ põt ſcire: qꝛ eſt color: nec q̄d ẽ color. nos ãt: lꝫ nõ poſſumus ſcire: qꝛ ſint ſubſtantie ſepate: ſcire tamẽ poſſumus eas eẽ. vel ſcire poſſumus: qꝛ ſunt. ℭ Deide cum dicit.

ℭ Nunc aũt de aia dicta recapitulãtes dicamꝰ iteꝝ: q̄m oia ea que ſunt quodãmõ eſt aia: aut . n. ſenſibilia que ſunt aut itelligibilia: eſt autꝫ ſcia q̄dẽ ſcibilia quodãmõ: ſenſus aũt ſenſibilia. ℭ Qualr̃ aũt hoc ſit oꝫ inq̄rere. Cõ. 37. Cõ. 38.

ℭ Per modũ cuiuſdã recapitulatõis reſumit opiniõnẽ antiquoꝝ dicẽtiuꝫ aiam eẽ oia oſtẽdẽs q̃uo hoc hꝫ veritatẽ: circa q̄d duo facit: qꝛ p̃ oſtẽdit q̃uo aia eſt ois res. 2ᵒ declarat quomodo res comparať ad aiam: ⁊ qualr̃ intelligunť ab ipſa ibi (Q̄m aũt neqꝫ res) circa p̃mum tria facit: qꝛ p̃ oſtẽdit q̃uo anima eſt omnia. 2ᵒ q̄d dixerat ꝓbat. 3ᵒ declarat ꝙ nõ eſt illo modo oia ſ̃m quẽ modũ intelligebãt antiqui. 2ᵃ ibi (Secať aũt ſcia.) 3ᵃ ibi. (Neceſſe eſt aũt.) dicit ḡ. nũc aũt dicta de aia recapitulãtes. i. reſumẽtes dicamus iteꝝ id ꝙ antiqui dicebant ꝙ aia ẽ quodãmodo oia q̄ ſunt. i. oia entia: qꝛ ea q̄ ſunt aut ſunt ſenſibilia aut intelligibilia. Eſt aũt ſciẽtia q̄dẽ oia ſcibilia. ſenſus aũt oia ſenſibilia. Sꝫ qualr̃ hoc ſit opꝫ inquirere. ℭ Notãdum aũt ꝙ q̄cquid eſt vel eſt ſenſibile vel intelligibile: ⁊ aia ꝑ ſenſuꝫ ẽ quodãmõ oia ſenſibilia: ꝑ intellectũ võ vel ꝑ ſciam eſt oia intelligibilia vel oia ſcibilia. ſequiť ḡ ꝙ aia ſit quodãmodo oia. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Secať. n. ſcia ⁊ ſenſus in res: q̄ q̄dẽ potentia eſt i ea q̄ ſunt potẽtia: q̄ võ actu: in ea que ſunt actu. Aie aũt ſenſitiuũ: ⁊ q̄d ſcire põt potentia hec ſũt: hoc q̄dẽ ſcibile: illud võ ſenſibile.

ℭ Declarat qualiter ſenſus ẽ omnia ſenſibilia: ⁊ qualiter ſciẽtia eſt oia ſcibilia. nam ſenſus i actu ẽ quodãmõ ſenſibile in actu. ſenſus in potẽtia ẽ ſenſibile in potẽtia: ſic ⁊ ſcientia in actu ẽ quodãmõ ſcibile in actu. ſcia i potẽtia ẽ ſcibile in potẽtia. iõ ait ꝙ ſecať. i. diuidiť ſcia ⁊ ſenſus in res . i. queãdmodũ ⁊ res: vt q̄ quidẽ eſt in potẽtia in ea q̄ ſunt potentia: q̄ võ actu in ea q̄ ſunt actu. ⁊ ſubdit ꝙ anime aũt ſenſitiuũ ⁊ q̄d põt ſcire ſunt potẽtia hoc q̄deꝫ q̄d põt ſcire eſt potẽtia ipm ſcibile. illud võ. i. ipm ſenſitiuũ q̄d põt ſentire ẽ potẽtia ipm ſenſibile. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Neceſſe eſt autẽ: aut ipſa: aut ſpẽs eſſe. Ipſa q̄dẽ igiť nõ ſunt: non. n. lapis in aia eſt: ſed ſpecies: quare aia ſicut manus eſt: manus. n. eſt organum organoꝝ: ⁊ intellectus ſpecies ſpecieꝝ: ⁊ ſenſus ſpecies ſenſibilium.

ℭ Oſtendit ꝙ lꝫ anima ſit quodãmodo omnia: non eſt tamen illo modo omnia quo ponebant antiqui. Dicebãt. n. antiqui animam eſſe omnia ſ̃m realem exiſtẽtiam. ponebant eniꝫ animã cõponi ex omnibus vt cognoſceret oia. dicebant quideꝫ ꝙ in rei veritate erat terra in anima: vt per terrã terram cognoſceret: ⁊ ſ̃m rei veritatem erat lapis in aia: vt ꝑ lapidẽ lapidẽ cognoſceret. hoc aũt nõ ẽ verum: qꝛ nõ eſt aia oia ſ̃m realem exiſtẽtiaꝫ: ſed eſt omnia inquãtum põt recipere ſimilitudines omniũ. naꝫ nõ ſunt ipſe res in anima: ſed ſpẽs rerum. nõ enim eſt lapis in anima: ſed ſpẽs lapidum. ideo ait ꝙ neceſſe eſt auteꝫ aut ipſa entia aut ſpẽs eoꝝ eſſe in anima. ipſa quidẽ igiť entia ſiue ipſe res non ſunt in anima: qꝛ lapis non eſt in anima: ſed ſpẽs lapidum: quare aia eſt ſicut manus. nam manus eſt organũ organoꝝ: ⁊ intellectus eſt ſpẽs ſpẽruꝫ intellectualium: ⁊ ſenſus ẽ ſpẽs ſpẽrum ſenſibilium.

Dubitaret forte aliq̄s: de q̄ itellꝰu h̄ intelliť cũ dr̃ ꝙ itellꝰus ẽ ſpẽs ſpẽrũ. ℭ Dõm ꝙ de

vtroq; ītellectu h pōt ītelligi. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū
ꝙ nā aliqbus aīalib⁹ ad ſui defenſionē dedit cornua: aliq
bus dētes. aliqb⁹ vō vngues: hōi aūt nihil tale dedit. Sz
dedit ſibi manū ⁊ dando ſibi manū quodāmō dedit ſibi
oīa organa. dicta eſt ḡ man⁹ organū organoꝝ: q̄ꝛ ē organū
oīa organa cōprehēdēs. ſic nā aliqb⁹ entib⁹ dedit hāc for
mā. aliqb⁹ vō illā: hoībus āt dedit aīaz: ⁊ dādo eis animā
quodāmō dedit eis oēs formā tā ītelligibilē q̄ʒ ſenſibilē.
Nam anima p ītellꝰm pōt informari ſpeciebus omnium
intelligibilium. ⁊ per ſenſuz ſpeciebus oīum ſenſibiliū eſt
ergo ītellꝰs quodāmō oēs ſpēs ītelligibiles. ⁊ iō dictus ē
ſpēs ſpērū ītelligibiliū. ſic ⁊ ſenſus eſt quodāmō oēs ſpēs
ſenſibiles. ⁊ iō dict⁹ eſt ſpēs ſpēruz ſenſibiliū: cū ḡ q̄rit̄ de
q̄ ītellꝰu h ītelligit̄ cū dr̄ ꝙ ītellꝰs eſt ſpēs ſpērū ītelligibi
liū: dici dz ꝙ ītentio phī ſpāl̄r vr̄ ire ad ītellectū poſſ̄z: q̄ꝛ
ītellꝰs poſſibilis ē ille q̄ ꝯpat̄ ad ītelligibilia: ſicut ſenſus
ad ſenſibilia: q̄ꝛ ſic̄ ſenſus ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ſenſi-
biliū. ſic ītellꝰs ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ītelligibiliū: pp
qð ītellꝰs poſſibilis ē ille q̄ eſt oēs ſpēs ītelligibiles. ſicut
ſenſus ē oēs ſpēs ſenſibiles. verūtū ſi vellemus poſſem⁹
dcm̄ phī adaptare ad vtrūq; ītellꝰm: vt dicamus taz ītel
lectū agētē q̄ʒ poſſibilē eē ſpēs ſpērum: q̄ꝛ tam iſte ītellꝰs
q̄ʒ ille ē oēs ſpēs ītelligibiles: aliter tñ ⁊ al̄r: q̄ꝛ ītellectus
agēs ē oēs ſpēs ītelligibiles v̄tualiter ī agēdo: q̄ꝛ ipē ē oīa
facere. Sz ītellꝰs poſſibilis eſt oēs ſpēs intelligibilis po
tentialiter in ſuſcipiēdo: q̄ꝛ ipē ē oīa fieri.

Alterius forte dubitaret aliqs. ſi h dcm̄ phī: ꝙ
ītellꝰs eſt ſpēs ſpēꝝ pōt adapta
ri ad ītellꝰm agentē: qualiter h eē ꝯtingat. ¶ Dōm ꝙ ſp
mouēs ⁊ motū ſunt dr̄ia: q̄ꝛ oē qð mouet̄ ab alio mouet̄.
vt dr̄ 7° phī. eſt ḡ mouēs aliud a moto. ¶ Aduertēdū tñ
ꝙ lz motū ⁊ mouēs ſint dr̄ia: aliqñ tñ mouēs ⁊ motū ſunt
oīno ſepata vt appet in motu grauiū ⁊ leuiū q̄ mouent̄ a
grauāte: aliqñ vō mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiuncta in vno aliq̄
vt appz in his q̄ mouent̄ ex ſe. al̄. n. qð mouet̄ ex ſe vnit ī
ſe duo aliq̄. vz. aīam q̄ eſt p ſe mouēs ⁊ corp⁹ qð ē p ſe mo-
tū. in reb⁹ ḡ pfectis mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiūcta. in reb⁹ vō
impfectis mouēs ⁊ motuz ſunt ſepata. ītellꝰs ḡ agēs q̄ ſe
hz q̄ſi lux ⁊ ē mouēs ītellꝰz poſſibilē pp pfectiōem cogni
tionis ītellectiue: erit in eadē ſuba cū ipo intellꝰu poſſibili.
lucē ḡ corporalē q̄ eſt motiua oculi eē ſepatā ab oculo: tñ
radicari in eodē ſubō cū oculo nō ē icōueniēs: q̄ꝛ cognitio
ſenſitiua ē impfecta reſpcū cognitiōis ītellectiue. dr̄e ḡ in-
tellectū agētez eſſe ſepatū: vel dr̄e ītellꝰm poſſibilē non
hr̄e ꝓpriū mouēs qð ſit ſui gnr̄is: ⁊ qð radicet̄ ī eadē ſuba
cū ipo eſt oīno icōueniēs. cū videam⁹ in reb⁹ corpalib⁹ ꝙ
perfectiora mouent̄ ex ſe ⁊ in ipſis ꝓprium mouens eſt
coniunctū ꝓprio moto: ⁊ ꝓprium agens ꝓprio paſſiuo. ſic
ergo imagīabimur ītellectum agentē ⁊ ītellectum poſſi-
bilem. ſicut videmus ꝙ in oculo cati radicat̄ duplex paſ
ſio vel duplex ꝓpetas. vz. diaphāitas. ⁊ lumīoſitas. ſūt. n.
oculi catoꝝ nō ſolū diaphani: ſz ēt lucidi vt apparet: q̄ꝛ cū
ſūt in obſcuro eoꝝ oculi ſintillāt q̄ſi ſtelle. oculus ḡ cati p
diaphāitatē ſuſcipit coloꝝ ſpēs: ſz p illumīoſitatē illuiat
mediuz ⁊ facit colores actu viſibiles: quare oculus cati p
diaphanitatē eſt oēs ſpēs coloꝝ fieri. ſz p lumīoſitatē eſt
oēs ſpēs tales facere. ſic ī eadē ſuba aīe radicant̄ intellꝰs
poſſibilis ⁊ ītellꝰs agēs. ita ꝙ p ītellectū poſſibilē aīa ſuſci-
pit oēs ſpēs ītelligibiles: ⁊ eſt oēs ſpēs tales fieri: ſz p ītel
lectū agētez irradiat ſup fantaſmata. ⁊ ē oēs tales ſpēs fa
cere. vterq; ḡ ītellꝰs pōt dici ſpēs ſpērū: q̄ꝛ vterq; ītellꝰs
eſt quodāmō oēs ſpēs: al̄r tñ ⁊ aliter: q̄ꝛ poſſis: vt pz: ē oēs
ſpēs fieri. agēs vō ē oēs facere. vterq; ḡ aſſimilat̄ manui:
q̄ꝛ man⁹ eſt quodāmō oīa organa: qð dupl̄r eē ꝯtigit. naz
man⁹ ē oīa organa in agēdo: q̄ꝛ pōt qðlz organū fabricare
⁊ ē oīa organa ī accipiēdo: q̄ꝛ pt qðlz organū accipe: ⁊ qlz
orgāo vti. ītellꝰs ḡ agēs aſſimilat̄ manui inq̄ʒtū man⁹ pōt
oīa organa fabricare: q̄ꝛ vt dcm̄ eſt ipſe eſt oīa facere. Sz
ītellꝰs poſſibilis aſſimilat̄ manui inq̄ʒtuz man⁹ pōt qðlz
organū in ſe recipe. nā intellꝰs poſſibilis pōt recipe q̄ʒlibz
ſpēm intelligibilē cū ipē ſit oīa fieri. ¶ Deide cū dicit.

¶ **Qm̄ aūt neq; res vlla eſt preter magnitudi-** Cō.39
nes: ſic̄ videt̄. ſenſibilia ſepata in ſpēb⁹ ſenſibi-
lib⁹ ītelligibilia ſunt: ⁊ que abſtractiōe dr̄r: ⁊
q̄cunq; ſenſibiliū habitus ⁊ paſſiōes: ⁊ ob hoc
neq; nō ſentiens nihil vtiq; adiſcet: neq; intelli
get. Sz cū ſpeculet̄ neceſſe ſit̄ fantaſma aliqð
ſpeculari: fantaſmata aūt ſicut ſenſibilia ſunt:
preter ꝙ ſunt ſine materia.

¶ Oñdit q̄liter res ꝯpant̄ ad aīaz ⁊ q̄l̄r ītelligunt̄ ab ipa:
circa qð duo facit: q̄ꝛ p̄ oſtēdit ꝙ aīa nō intelligit res ſine
fanta^te. 2°: ſepat ⁊ diſtiguit ipſum fantaſma ab intellꝰu ibi.
(Eſt aūt fanta.) dicit ḡ: qm̄ aūt neq; res nulla ē ſup. prin-
cipal̄r ītelligibil̄ ab intellꝰu p̄ter magnitudīes ſenſibiles:
ſicut vr̄r ſenſibilia ſepata. i. q̄ʒtūcūq; ītelligant̄ ſenſibilia
ſepata ſemp ſunt intelligibilia in ſpēbus ſenſibilibus. i. in
fātaſmatib⁹ ⁊ que dr̄r abſtractōe vt mathema^ca. ⁊ q̄cūq;
ſunt hitus ⁊ paſſiones ſenſibiliū vt nālia. nā tam nālia q̄ʒ
mathema^ca. nō pñt ītelligi ſine fanta^te. ⁊ ob hoc neq; nō
ſentiens nihil vtiq; adiſcet. i. nō poterit acq̄rere ſciaz: nec
ītelliget ſine fanta^te poſtq̄ʒ iā hūit ſciam acq̄ſitā. Sz cuz
ſpeculet̄ nec̄e eſt ſil̄ ⁊ fanta^ma aliqð ſpeculari. h⁹ cā eſt: q̄ꝛ
fātaſmata ſe hn̄t ſic̄ ſenſibilia. p̄ter ꝙ fanta^ta ſūt ſine mā:
ſenſibilia aūt ſunt cū mā: q̄r ſi hn̄t ſe fanta^ta ſic̄ ſenſibilia
ſic̄ nō ꝯtingit ſentire ſine ſenſibilib⁹ ſic nō ꝯtingit ītellige
re ſine fātaſmatib⁹. ¶ Nōn^m āt ꝙ fanta^ta ad duo nob de-
ſeruiūt. p̄ ad adiſcere. i. ad acq̄rēdū ſciaz. 2° ad intellꝰere. i.
ad vtēdū ſcia acq̄ſita: q̄r ſine fantaſmatib⁹ ñ poſſum⁹ adi
ſcere. i. ſciam acq̄rere nec poſſumus ītellꝰere. i. vti ſcia acq̄-
ſita. Sz q̄ʒtūcūq; habeamus apud nos ſpēs intelligibiles
⁊ q̄ʒtūcūq; hēamus apud nos ſcientiā acq̄ſitā cū volum⁹
actu ītelligere opz ſit̄ fanta^ma aliqð ſpeculari. ¶ Nōn^m ēt
ꝙ ſenſibilia exteriora hn̄t eſſe cū mā: ſz ſpēs q̄ ſunt in ſen-
ſu hn̄t eſſe ſine mā: q̄ꝛ ſenſus ē receptiu⁹ ſpēruz ſine mā:
cū ḡ ſenſus īmutet̄ a ſenſibilib⁹ exteriorib⁹ imutabit̄ ab
his q̄ hn̄t eē cū mā. ītellꝰs vō q̄ imutat̄ a fantaſmatib⁹. ⁊ ſī
ſpēs exñtes in v̄tute ſenſitiua: imutat̄ ab his q̄ hn̄t eſſe ſi-
ne mā. differūt ḡ fanta^ta a ſenſibilib⁹ ſicut dr̄t ſpēs q̄ eſt in
ſenſu que hz eſſe ſine mā. i. q̄ hz eſſe ītentionale a ſenſibi-
li exteriori qð habz eſſe materiale.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ poſſum⁹ ītellꝰere ſine
fantaſmatib⁹. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ ſi requirit̄
fanta^ma ad vtrūq; ītelligere h eſt inq̄ʒtū a fanta^bꝰ recipiū
tur ſpēs in intellectu poſſibili: ſed poſtq̄ʒ iam ſpēs ſunt re-
cepte: nō vr̄ ꝙ vlterius indigeamus fanta^bꝰ. ¶ Dōz ꝙ ſi
vellemus ſeq̄ viā Auicen. nō videret̄ eē difficultas in q̄ſi
to. viſus eſt. n. Auicē. velle ꝙ poſtq̄ʒ deſiuimus actu intel
ligere deſinunt eſſe ſpēs in intellectu poſſibili: quo poſito
planuz eſt ꝙ ſemp indigemus fanta^bꝰ in intelligendo vt
ſemp fiant ſpēs in intellectu noſtro poſſibili: ſed hec poſi-
tio intellecta vt ſtatim patebit ſtare nō pōt. nam ſi nullo
modo remaneat ſpecies in ītellectu poſſibili: poſtq̄ʒ deſi-
uimus actu cogitare poſt acquiſitaz ſcientiā eſſemus eo-
dem modo in potentia ad intelligendum ſicut ⁊ añ: cum
oportet nos de nouo acq̄rere ſpecies intelligibiles. ſicut
prius. per aliam ergo viam incedentes. dicamus ꝙ du-
pliciter inueſtigare poſſumus nos nihil intelligere ſine
fanta^te. quarum vna via ſumit̄ ex parte rei: ⁊ alia ex parte
intellectus. ¶ Prima via ſic pz. naz ea q̄ p̄mo ⁊ p̄ncipal̄r
ītelligimus ſunt magnitudines ſenſibiles ſm̄ ꝙ hn̄t eſſe

ſepatū.i.ſm ꝙ hñt eē vl'e.nā ꝑticulare nō ē ꝑncipale obꝫ itellꝰ:ſꝫ vl'e.oē aūt vl'e ē abſtractū ⁊ ſepatū:qꝛ vl'e vel ē abſtractū ab h̄ ſēſibili ⁊ ab illo:ſm ꝙ abſtrahit nālis vl'e abſtractū ſimpl'r a ſēſibili ꝑut abſtrahit mathematicꝰ qꝛ eo mō quo hꝫ eſſe vl'e.eo mō itelligiꝭ ab itellectu.vl'e aūt quantūcunqꝫ itelligiꝭ ſeparatum ⁊ abſtractum: ſemper tñ hꝫ eē in aliquo ꝑticulari ſenſibili:qꝛ oia ſunt in ꝑmis.i. in ꝑticularibꝰ:vt dr̄ in ꝑdicamentis: ꝑꝑ qḋ ſicut vl'e nūqꝫ ſꝫ eē pōt ſepari gn hēat eē in aliq̄ ꝑticulari.ſic nūqꝫ pōt itelligi ab itellc̄u niſi i fantaſia alicuiꝰ ꝑticularis rei.hāc āt rōnem inuit phs cū ait:ꝙ ſic vnr ſenſibilia ſepata ſic ſupplēdū eſt ꝙ itelligunꝭ ab itellc̄u nr̄o:nūqꝫ aūt vl'ia ſenſibiliū ſic pñt ſeparari gn ſm eſſe reſeruenꝭ in aliqua particulari. ſic ēt nunqꝫ pñt itelligi niſi in aliq̄ fantaꝭᶜ alicuiꝰ ꝑticularis. 2ª via ad h̄ idē ſumiꝭ ex ꝑte ipſiꝰ itell'ſ nr̄i.nā lꝫ poſt actuale itell'ere remaneāt ſpēs in itellc̄u poſſibili: remanēt i quodā eē hītuali: ⁊ nō remanēt oio i actu ꝑfecto ⁊ cōpleto: qꝛ ſi ſemꝑ ſpēs hērent tale actuale eſſe ſemꝑ ꝑ eas actual'r itelligeremus.idigemus ḡ fantaſia.ēt poſtqꝫ hēmus ſpēs in itellc̄u poſſibili:vt ille q̄ poſtqꝫ cogitare deſiuimus remanēt in actu ſemipleno ⁊ incōpleto: denuo ꝑ fantaſiā fiāt in actu ꝯpleto:vt poſſimus ꝑ illas ſpēs ſic ad actuꝫ reductas rurſuꝫ actual'r cogitare. hāc aūt rōneꝫ inuit phs cū ait ꝙ fantaꝭᵃ ſe hñt ad intell'm ſicut ſenſibilia ad ſenſuꝫ:qḋ ſi'le nō ē ꝑ oēm modū. nā pñtibꝰ ſenſibilibꝰ nō remanēt ſpēs i ſenſu:ſꝫ nō pñtibꝰ fātaſmatibꝰ remanēt ſpēs in itellc̄u.lꝫ nō remaneāt in actu ꝯpleto. regrunꝭ ergo ſenſibilia ſemꝑ ad ſentire ad h̄ ꝙ fiāt ſpēs i ſenſu: ſꝫ nō ſemꝑ regrunꝭ fantaꝭᵃ ad itelligere ad h̄ ꝙ fiant ſpēs in intellc̄u:ſꝫ ad adiſcere regrunꝭ fantaſmata vt fiāt ſpēs. poſtqꝫ aūt iā hēmus ſpēs nō regrunꝭ fantaꝭᵃ vt fiant ſpēs in itellc̄u:ſꝫ ad hoc regrunꝭ vt ſpēs q̄ ſunt in intellc̄u i actu ſemiplēo fiāt i actu pleno. ſine fātaſmatibꝰ ḡ nō ē itell'ere ſic abſqꝫ ſenſibilibus nō cōuenit ſentire:qḋ declarare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt āt fantaſia alteꝝ a dictōe ⁊ negatōe. Cōpoſitio.n.itellectuū eſt veꝝ aut falſum.

¶ Sepat ⁊ diſtiguit fātaſma ab itellc̄u: circa qḋ duo facit: qꝛ ꝑ̊ ſepat fantaſmata ab itellc̄u ꝯpoſitoꝝ.2º ab itellc̄u ſimpliciū ibi (Primi aūt.) dicit ḡ ꝙ ē aūt fantaſia alteꝝ.i.diuerſuꝫ a dictōe ⁊ negatōe.i.ab itellc̄u affirmāte ⁊ negante vel ab itellc̄u ꝯponēte ⁊ diuidēte: qꝛ ꝯpō intellectuū eſt quid veꝝ aut fl'm. ¶ Nōnᵈ aūt vim rōnis hꝰ in hoc cōſiſtere: qꝛ itellꝰ cōponēs aut diuidēs dicit aliqḋ eſſe aut nō eē: ꝑꝑ qḋ vel ē verꝰ aut falſus:ſꝫ ex eo ꝙ fātaſiamur aliqḋ:ñ dicimꝰ illud eē vel nō eē:ꝑꝑ qḋ ñ ē ibi vitas aut fl'itas:qꝛ dr̄t fanta.ab itellc̄u ꝯponēte ⁊ diuidēte. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Primi āt intellectus quideꝫ differūt: vt nō fantaſmata ſint aut neqꝫ aliȷ̄ fantaſmata: ſꝫ nō ſine fantaſmatibus.

¶ Sepat fantaſiā ab itellc̄u ſimpliciū.d.ꝑmi aūt itellꝰ.i. itellꝰ ſimpliciuꝫ differūt qḋ.i. in quo dr̄t vt a fantaſia.⁊ rñdet ꝙ differūt vt nō ſint fantaſmata aut neqꝫ aliȷ̄ itellectꝰ.i.itellus ꝯpoſiti fantaſmata ſup.ſunt: ſꝫ nō ſunt ſine fantaſmatibꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ nec itell's ſimplicis nec cōpoſiti ſunt fantaꝭᵃ:attñ nec iſti nec illi ſunt ſine fantaſia: qꝛ vt pꝫ per hita nullo mō cōuenit itell'ere abſqꝫ fantaꝭᵉ. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ itellus ſimplices nō ſunt fantaꝭᵃ: qꝛ fantaꝭᵃ ſunt reſpectu ꝑticulariuꝫ:ſed itellectꝰ ſimplices ſunt vl'iū.q̄liter aūt itellectus ꝯpoſiti a fantaſmatibꝰ differāt patefactum eſt per iam dicta. ¶ Ultimo dicit.

Com. 40 ¶ Quoniam aūt aia ſm duas diffinita eſt potētias que aialiū eſt: ⁊ diſcretio quod itelligentie opus eſt: ⁊ ſenſus ⁊ adhuc in mouēdo ſecūdum locum motuꝫ: de ſenſu quidē ⁊ itellectu determinata ſint tanta.

¶ Epilogat circa determiata: ⁊ cōtinuat ſe ad dicēda.d.ꝙ aia q̄ eſt aialiū eſt diffinita.i.eſt diſticta ſꝫ duas potētias: qꝛ ⁊ diſcretio qḋ ē opus itelligētie ⁊ ſenſus ſup.diſtiguūt ipm̄ aiatuꝫ vel ipſaꝫ aiam: ⁊ adhuc diſtiguiꝭ aia in mouēdo ſꝫ locū: de ſenſu qdē ⁊ itellectu determiata ſint tāta. Reſtat ḡ dr̄e de mouēte. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ aiatū diſtiguiꝭ a nō aiato cognitōe ⁊ motu:ſed cognitio duplex eſt: itellectiua ⁊ ſenſitiua.diſtiguiꝭ ḡ aiatū ab inaiato vl' i diſcernere qḋ ꝑtinet ad itellectū:vel in ſentire qḋ pertinet ad ſenſum.vel in mouere ſm locū:cum ḡ dc̄m ſit de ſenſu ⁊ itellectu reſtat dr̄e de mouente.

De mouēte āt qḋ forte ſit aie ſpeculādū eſt: vtꝝ vna q̄dā ꝑs ipſius ſit ſepabilis: aut magnitudine: aut rōne: aut ois aia: ⁊ ſi pars aliqua: vtrum propria quedā ſit ꝑ̄ter cōſuetas dici: ⁊ dictas aut harum vna aliqua ſit.

¶ In parte iſta vt dicebaꝭ determiat phus de ipo mouente ſiue de ꝑnᵒ motiuo. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ꝙ nō bñ poſſumus determiare de ꝑnᵒ motiuo ſiue de potentia motiua niſi videamus q̄uo diduꝭ potētie aie.duo ḡ fac̄. nā ꝑmo ꝑmittit quaſdā diſiones de potētȷ̄s aie:quas fecerūt antiq̄ phi.2º illis diſionibꝰ ꝑmiſſis ⁊ iꝑrobatis incipit determiare de potētia motiua ibi (Et ēt de quo nunc ſermo) circa ꝑnᵐ tria facit:qꝛ ꝑmo ingrit q̄uo potētia motiua ſe habeat ad aiam.2º ponit quaſdā diſiones de potētȷ̄s aie.3º illas diuiſiones reprobat.2ª ibi (Habet aūt dubitatōem) 3ª ibi (Secundū.n.dr̄ntias) ꝯtinueꝭ autē ſic. determiata ſunt tanta de ſenſu ⁊ itellectu:ſꝫ de mouente qdē.i.de potētia motiua aie forte ſic ſpeculandū eſt.vtꝝ vna quedā pars ipſiꝰ aie ſeparabilis magnitudie.i.ſubiecto aut rōne aut eſt ois aia.i.tota aia.eſt ḡ dubiū vtrū ꝑncipiū motiuū ſit pars aie aut ſit ois.i.tota aia. Et ſi ē ꝑs aliqua aie eſt dubiuꝫ vtꝝ ſit quedā pars ꝑpria ꝑter ꝑtes cōſuetas dici ⁊ ꝑter partes dictas aut ſit haꝝ vna aliqua pars ꝯſuetaꝝ dici aut dictaꝝ. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit h̄ Ariſto.de mouēte ſi eſt pars vtꝝ ſeparabilis magnitudie aut rōne ꝑpter oppōnem platonis ponētis hec eſſe diſticta loco ⁊ ſubo dicētis itellectiuā eē in cerebro cōcupiſcibilem in corde nāle ī epate. ¶ Deide cū dicit.

¶ Hꝫ aūt dubitationē moꝝ: q̄uo oꝫ ꝑtes aie dicere: ⁊ quot ſunt: modo.n. quodā infinite videnꝭ: ⁊ nō ſolū quas dicūt qdā determinātes rōcinatiuā: ⁊ iraſcibilē: ⁊ appetitiuā: hi auteꝫ rōnem hñtem ⁊ irrationabilem. Cō. 41

¶ Ponit quaſdā diuiſiones potētiaꝝ aie. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ neccitas hꝰ partis ex hoc ꝯſurgit: qꝛ ſi iueſtigādū eſt vtꝝ ꝑnᵐ motiuū ſit aliq̄ partiū aie ꝯſuetaꝝ dici vel dictaꝝ iueſtigandū eſt q̄uo ꝯſueuerunt diſtigui potentie aie.ideo ait:ꝙ habet aūt moꝝ dubitatōeꝫ q̄uo opꝫ dicere.i.diſtinguere partes aie.⁊ quot ſunt huius partes: qꝛ quodāmodo videnꝭ eſſe ifinite:⁊ non ſolū ſunt ille q̄s qdem dicunt determinantes.i.diſtiguentes potētias anime in rōcinatiuā ⁊ iraſcibileꝫ ⁊ appetitiuā.hi aūt.i.aliȷ̄ diſtinguūt potentias anime per habenteꝫ rōnem ⁊ irōnabilem. ¶ Notandū aūt ꝙ ſi vellemus numerare potētias anime per actus egredientes a potētȷ̄s cū quodā modo poſſint egredi actus ifiniti: eſſent quodāmodo ifinite potentie: vel poſſumus dicere ꝙ potentie aie ſunt ifinite.i. ſunt multo plures q̄ ille que cōſuete ſunt dici: vel q̄ ille quas aſſignauit plato ⁊ q̄s aſſignauerūt aliȷ̄. ¶ Nōnᵐ ēt

duas diſtinctōes eſſe datas de potētījs aīe: quaꝝ vna. vt ɔmē. recitat fuit platōis dicētis potētias aīe diſtigui ꝑ rationabilē iraſcibilē ⁊ appetitiuā. i. ɔcupiſcibilem. alia fuit quorūdam alioꝝ dicētium potētias anime diſtingui per irrōnabile ⁊ rōnem habentem.

Dubitaret forte aliqs: vtrū ſit bn̄ dcm̄ ꝙ potētie aīe diſtinguent̄ ꝑ irrōnabile ⁊ rōnem hn̄tem. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q2 oīs potētia aīe vel ē rōnalis vel irrōnalis. g̊ ſufficiēs eſt illa diſtictio. ¶ P. phūs in li.° ethico. vbi de v̄tutib⁹ agit̄ illā diſionē approbat diuidens potentias aīe ꝑ rōnabilē ⁊ irrōnabilē. ¶ In ɔriū ē: q2 h̄ improbat̄ diſtictio iſta. ¶ Dōꝫ ꝙ vr̄ augere q̄ōnis difficultatē: q2 phs vr̄ ſubÿpſi eē ɔri⁹: eo ꝙ h̄ iſtā diſtictōeꝫ iprobꝫ. ⁊ i ethi. approbꝫ. Sciēdū g̊ ꝙ n̄ dr̄ irrōnabile niſi ꝑ ɔpatōeꝫ ad rōnē. iō rōnabile ⁊ irrōnabile ſi ſt̄ dr̄ie diſiue ſpēꝝ: oꝫ ꝙ diuidant ſpēs eiuſdē generis qd̄ gen⁹ hēat vtrūq̃. inde ē ꝙ lapis nō ē rōnalis nec irrōnalis: q2 lapis nō eſt ſpēs aīalis: cuius eſt diuidi ꝑ rōnale ⁊ irrōnale. ſicut g̊ rōnale ⁊ irrōnale cum ſunt dr̄ie diuiſiue ſpērū: oꝫ ꝙ diuidāt ſpēs cōtentas ſub eodē genere ſicut cū ſunt dr̄ie diuiſiue potentiaꝝ aīe. Si volumus his vocabulis ꝓprie vti: oꝫ ꝙ diuidāt potētias ɔtētas ſub eadē aīa ſub q̄ aīa ɔtineat̄ vtrūq̃ genus potentiaꝝ: ſed nulla aīa continet vtrūq̃ genus potentiaꝝ niſi ſolū aīa hūana. iō hec diſtictio nō hꝫ locū cuꝫ diuidunt̄ potētie aīe ſimpl'r: ſꝫ cū diuidunt̄ potētie aīe humane. ſoluta eſt igit̄ dubitatio: q̄re hec diſtinctio hic iprobat̄. in ethi. approbat̄. h̄ phs locutus eſt de diuiſiōe potētiaꝝ aīe ſimpl'r. vbi nō hꝫ locū hec diſtinctio. Sꝫ in ethi. locutus eſt de diſtinctōe aīe hūane. vbi hec diuiſio locuꝫ hꝫ. Qd̄ v̊o obÿciebat̄ ꝙ oīs potentia aīe vel eſt rōnal' vel irratiōalis: pꝫ ꝙ potētias aīe eſſe rōnabiles vel irrōnabiles nō hꝫ locū niſi in potētÿs aīe humane.

Alterius forte dubitaret aliquis: quō potētie aīe hūane diſtinguunt̄ ꝑ rōnabile ⁊ irrōnabile. ¶ Dōm ꝙ duplex eſt rōnabile. vꝫ. per eſſentiā, ⁊ ꝑ participatōeꝫ. oīs. n. potētia anime hūane eſt rōnabilis vel ꝑ eēntiā vt itell'us: vel eſt rōnabilis ꝑ participatōeꝫ vt appetitus: vl' nec eſt rōnabilis ꝑ eēntiā nec ꝑ pticipatōeꝫ: ſꝫ eſt ſimpl'r irrōnabilis: vt augm̄tatiuū ⁊ nutritiuū. ¶ Dicit̄ āt rōnalis ꝑ eēntiā qd̄ eſt ipa rō: ⁊ q2 eēntialiter itellectus hūanus pōt dici rō: itell's eſt rō ꝑ eſſentiam: rōnale aūt ꝑ pticipatōem dr̄ qd̄ eſt aptū natū obedire rōni ⁊ ſic appetitus in hoīe vt ɔcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis ſunt rōnales ꝑ pticipatōem: q2 ſunt apte nate obedire rōni. nutritiuū v̊o ⁊ augm̄tatiuū: q2 nō ſunt apte nate obedire rōni ſimpl'r ſunt irrōnabiles: q̄ntūcūq̃. n. qs ꝑſuaderet̄ ꝑ rōnē: n̄ pp h̄ meli⁹ nutriret̄: nec meli⁹ augm̄taret̄. nutritiuū g̊ ⁊ augm̄tatiuū i hoīe dn̄r potētie irrōnabiles: q2 ſūt ɔiuncte rōni: eo ꝙ ſint potētie rōnabilis aīe: ⁊ tn̄ rōnē nō pticipāt: ſed augmētatiuū ⁊ nutritiuuꝫ in brutis nō ꝓprie dn̄r nec rōnales nec irrōnabiles. nam rōnales nō ſunt: q2 rōne non pticipant nec irrōnales: q2 nō ſunt potentie aīe hūane: cuius eſt diuidi ꝑ potētias rōnales ⁊ irrōnales: ſic lapis nec ē rōnalis nec irrōnalis: rōnalis quideꝫ nō eſt: q2 rōneꝫ nō hꝫ: nec eſt irrōnalis: q2 lapis non eſt ſpēs diuiſiua aīalis cui⁹ eſt diuidi ꝑ rōnabile ⁊ irrōnabile. phs g̊ volens determiare de v̄tutib⁹ q̄ nō hn̄t eſſe in aīa brutoꝝ: ſꝫ in aīa hūana: diſit potētias aīe ꝑ rōnale ⁊ irrōnale vt acciperet ſibi hoc mēbruꝫ: qd̄ ē rōnale: q2 ſolū in ꝑſonis rōnalib⁹ hn̄t eſſe v̄tutes: cū. n. v̄tus ſit hitus electiu⁹ mēte ɔſiſtēs vt recta rō iudicat eēntiale erit v̄tuti ꝙ ſumat ſpēm ꝑ ordinē ad rōnē. oꝫ g̊ eē rōnalē potētiā vel ꝑ eſſentiā vel ꝑ pticipatōeꝫ in q̄ ɔſiſtunt v̄tutes. ex his itaq̃ clari⁹ apꝑꝫ quō in ethicis h̄ diſtictio approbat̄ ⁊ h̄ iprobat̄. ēt ex his inoteſcit: quō hec diſtictio ſpāliter locū hꝫ in diſiōe potētiaꝝ aīe hūane: nō aūt in diſione aliaꝝ potētiaꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ alia diſtinctio que dr̄ eſſe platōis ſit ſufficiēs. vꝫ. ꝙ potētie aīaꝝ diſtiguūt̄ ꝑ rōnalē iraſcibilē ⁊ cōcupiſcibilē: ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q2 qd̄ famoſum eſt ipoſſe eſt eē f'lm ſm totū. nūq̃. n. fama ꝑdit̄. vt dr̄ in 7.° ethi. cū g̊ hec diſtictio ſit valde famoſa oꝫ eā ɔtinere aliq̃ v̄itatē. ¶ Dōm ꝙ ɔcupiſcibil' ⁊ iraſcibilis ſi diſtiguunt̄ ɔ rōnē: oꝫ ꝙ accipiant̄ vt hn̄t eē in hoīe: q2 i brutis ille ad rōnē nō hn̄t ordinē. h̄ viſo pꝫ hanc diſtictōeꝫ particulariorē eſſe q̄ ſit alia. nā lꝫ alia diſtictio nō ɔtinebat niſi potētias aīe hūane. ſic ēt nec iſta vt oſſum eſt. verūtn̄ alia ſufficientior erat: q2 illa ɔtinebat oēs potentias aīe humane tā rōnales q̄ irrōnales: ſed hec nō ɔtinet niſi potētias rōnales: q2 iraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis rōnales ſunt nō ꝑ eſſentiā: ſed ꝑ pticipationem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secundū. n. differētias ꝑ quas has ſeparāt ⁊ alie vr̄ ptes maiorē his differētiā hn̄tes de qb⁹ ⁊ nūc dcm̄ eſt. Vegetatiua aūt q̄ ⁊ plātis ineſt: ⁊ oībus viuētibus: ⁊ ſenſitiua: quā neq̃ ſicut irrōnabilē: neq̃ ſicut rōnem habētem: ponet quis vtiq̃ facile.

¶ Improbat has diſtictiōes aſſignatas: circa qd̄ tria facit ſm ꝙ tres rōnes adducit ad ꝓpoſitū. 2.ª ibi (Adhuc aūt ⁊ fantaſtica) 3.ª ibi (Adhuc aūt ⁊ appetitiua.) dicit g̊ ꝙ ſm eni dr̄ias ꝑ quas ſeparāt. i. diſtiguūt has potētias aīe. alie vr̄ potentie hn̄tes maiorē dr̄ntiaꝫ his de qbus dcm̄ eſt. nunc. i. hoc in libro: q2 vegetatiua q̄ eſt in plantis ⁊ oībus aīalibus: ⁊ ſenſitiua ſup. que ieſt brutis: eſt potētia quam neq̃ ſicut irrōnalem: nec ſicut rōnē hn̄teꝫ ponet qs vtiq̃ facile. i. competēter ⁊ congrue. ¶ Nōnduꝫ aūt ꝙ vt pꝫ ꝑ habita diſiones facte competēter ⁊ ɔgrue accepte nō ɔtinēt niſi potētias aīe hūane. vegetatiua g̊ in plātis ⁊ ſenſitiua i brutis facillime. i. ɔpetēter ⁊ ɔgrue nō ɔtinent̄ ſub aliq̄ dictaꝝ diſtictionū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Adhuc aūt ⁊ fantaſtica que per eſſe qdeꝫ ab oībus altera eſt. ¶ Cui aūt haꝝ eadeꝫ vel altera ſunt: habꝫ multam dubitationem: ſi aliquis ponat ſeparatas anime. Com. 42.

¶ Adducit 2.am rōnē. d. ꝙ adhuc āt ⁊ fantaſtica. i. fātaſia q̄ ꝑ eē. i. ſꝫ eē qdē ab oīb⁹ alÿs potētÿs eſt altera. i. diuerſa. cui aūt haꝝ potētiaꝝ ſit eadē vel altera. vt vtꝝ ſit eadeꝫ vel altera cū rōnabili vel cū irrōnabili: ⁊ quō ɔtinet̄ ſub ꝑfata diſtictōe multā hꝫ dubitatōem. ⁊ h̄ ſi qs ponit ptes aīe ſeꝑatas. ¶ Nōn.m aūt ꝙ fantaſia ⁊ maxīe vt repit̄ in brutis nō ꝓprie ɔtinet̄ ſub aliquo mēbro ꝑdicte diſtictionis vt pōt eē ꝑ hita manifeſtū. ¶ Nōn.m aūt ꝙ fantaſia: ſm eſſe dr̄t ab oīb⁹ potētÿs: loco tn̄ ⁊ ſubō nō oꝫ eſſe ſeꝑatam ab eis: q2 in eadē parte aīe poteſt fundari appetitiuū ſenſitiuum ⁊ fantaſticū. qualitercūq̃ ergo loquamur de fantaſia nō ꝓprie cōtinetur ſub predicta diſtinctōe: tamē ſi qs poneret partes anime ſeparatas ⁊ diceret ꝙ fantaſia eſt ſeparata loco ⁊ ſubō ab appetitu vt ab iraſcibili ⁊ ɔcupiſcibili: tunc magis appet ꝙ dicta iſta diſtinctio ē inſufficiēs: ⁊ ꝙ fantaſia nō ɔtinet̄ ſub ipa. nā fantaſia nō eſt idē qd̄ potētia rōnalis: nec eſt idē qd̄ iraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis cū ſꝫ hūc modū ponēdi nō ſolū: ſꝫ eſſe: ſed ēt loco ⁊ ſubō ſit ſeꝑata ab eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Adhuc aūt ⁊ appetitiua q̄ ⁊ rōne ⁊ potentia altera videt̄ vtiq̃ eſſe ab oībus: ⁊ incōueniēs vtiq̃ hāc ſeq̄ſtrare. Irrōnatiua. n. volūtas fit cū irrōnabili: ⁊ ɔcupiſcentia: ⁊ ira. Si aūt tria in aīa: in vnoquoq̃ erit appetitus.

¶ Adducit tertiā rōnem. d. adhuc aūt appetitiua q̄ ⁊ rōne ⁊ potētia. i. diffinitiōe ⁊ actu altera vtiq̧ vr̄ eſſe ab oībus potētijs: ⁊ incōueniens eſt vtiq̧ ſequeſtrare hāc. i. diuidere appetitiuā ſolū in duas ptes in iraſcibilē ⁊ ɔcupiſcibilem: ſʒ diuidēda eſt potētia appetitiua in tres: qr̄ triplex appetitus. vʒ. volūtas irraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis. ꝙ autē ſic ſit pʒ. nā in rōcinatiua aūt fit appetitus q̄ dr̄ volūtas i irrōnabili āt fit ira ⁊ ɔcupiſcētia. ſi āt ſic ſit tria vtiq̧ erūt in aīa: ⁊ in vnoquoq̧ homine erit appetit⁹ triplex. vʒ. voluntas ⁊ iraſcibilis ⁊ concupiſcibilis.

Dubitaret forte aliqs: qūo diſtiguunt̄ iraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis. ¶ Dōʒ ꝙ ſm quoſdā iraſcibilis differt a ɔcupiſcibili: qr̄ p ɔcupiſcibilē pſequimur bona: per iraſcibilē fugimus mala: ſʒ hoc ſtare non pōt: qr̄ vt ſupra dicebat̄ ſicut videmus in motibus naturalibus: ſic debemus arbitrari in motib⁹ factis ab aīa. nō eſt. n. dōʒ ꝙ lapis p aliā nāʒ recedat a loco ſurſū tāq̄ a diſcōuenieti: ⁊ recedat deorſuʒ tanq̄ ad ſibi ɔueniēs: ſʒ ħ ē p vnū ⁊ idē: ſic p vnū ⁊ eūdē appetitū p que aīa fugit mala tanq̄ diſcōueniētia: pſeqtur ⁊ bona tāq̄ cōueniētia. ħ ḡ nō pōt facere diſtictionē in appetitu: pp̄ qḋ ſciēdū ꝙ ſicut in nālibus videmus a natura duplicē datā eſſe virtutem ſic ⁊ in aīa eſſe ɔtigeret. Uidemus. n. in igne eſſe leuitatē ⁊ caliditatē: ſed p leuitatē tēdit ignis in locū ſurſum tāquā in ſibi ɔueniēs. p caliditatē vo reſiſtit corruptiuis ⁊ agit in ɔ̄ria: ⁊ in ea que vellent ipm̄ ipedire: ne tenderet in talē locū: ſed ſi natura nō deficit entibus in ſenſibilib⁹ ne ornaret ipa hac duplici virtute: multomagis credēdū eſt ꝙ natura aīalibus nō deficit qn ornaret ea duplici virtute. hʒ ḡ animal vnam virtutē appetitiuā p quā pſequit̄ ɔuenientia: ⁊ hec dr̄ ɔcupiſcibilis. rurſus hʒ aliā virtutē p quā reſiſtit ⁊ iuehit̄ ɔ̄ volentes impedire ipm̄ in bono ⁊ deſiderato. ⁊ hec dr̄ iraſcibilis. vbi gr̄a. leo p ɔcupiſcibilē accedit ad cibū tāq̄ ad ſui ɔueniēs ⁊ tāq̄ ad id qḋ ōſiderat. p iraſcibilē vo reſiſtit ⁊ aggredit̄ beſtias q̄ volūt ipm̄ impedire in cibo adepto. hn̄t ſe ḡ ɔcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis in aīali qſi leuitas ⁊ caliditas in igne.

Alterius forte dubitaret aliqs cū cōcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis nō differant ſm fugam ⁊ pſecutionē vtrū qōlibʒ iſtoꝝ habeat ſuaʒ pſecutionem ⁊ fugā. ¶ Dōm ꝙ cōcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis differunt ex eo ꝙ p vnam iſtaꝝ virtutū animal pſequit̄ cōuenientia. per aliā vo reſiſtit ⁊ aggredit̄ ipediētia qōlibʒ iſtoꝝ hʒ ſuam pſecutionē ⁊ ſuā fugā. nā ſi iſtud qḋ offertur ɔcupiſcibili ſit bonū delectabile ⁊ ɔueniēs. tūc ɔcupiſcibilis deſiderat ⁊ pſeqt̄ rem illā. ſi vo iſtud qḋ ɔcupiſcibili offert̄ ſit diſcōueniēs ⁊ nociuū: tūc abhoiat̄ ⁊ fugit. deſideriū ḡ eſt qdā pſecutio ɔcupiſcibilis. ⁊ abhoiatio ē qdā ipſius fuga nec eſt alia vtus: ſed eſt vna ⁊ eadē ɔcupiſcibilis p quā pſequimur ⁊ deſideramus pficua ⁊ fugimus ⁊ abhominamur nociua. ſic ēt iraſcibilis hʒ ſuā pſecutiōeʒ ⁊ fugā. nā ſi volēs nos impedire in bono qḋ ɔcupiſcimus vr̄ nobis ꝙ poſſimus ſupare ipm̄: tūc audem⁹ ⁊ ſpamus. ſi vo nō vr̄ nobis via ad ſupandū: tūc timemus vel deſpamus: ita ꝙ ſpes ⁊ audacia ſunt qdā pſecutio iraſcibilis. timor vo ⁊ deſperatio ſunt qdā ipſius fuga differūt ḡ iraſcibilis ⁊ ɔcupiſcibilis mō quo dcm̄ eſt. nō aūt differūt ex eo ꝙ vna pſequat̄ ⁊ alia fugiat. vt dicebat opio recitata: ſed qlʒ hʒ ſuā pſecutōeʒ ⁊ fugā. vt ē p hita manifeſtū.

Alterius forte dubitaret aliqs: qūo in aīa hūana ſunt tria ſʒ appetitū ⁊ qūo i vnoquoq̧ hoīe eſt triplex appetitus. ¶ Dōm ꝙ vt ſepe ſupius dcm̄ eſt ſicut appetitus nālis ſequit̄ formā nāliter impſſaʒ ſic appetitus aīe ſeqt̄ formā ab aīa apphēſaʒ: qre cū in aīa hūana ſit duplex apphēſio. vna p itellum. ⁊ alia p ſenſum. pma facie erit in aīa duplex appetitus. vn⁹ itellectus ſequēs formā apprehēſaʒ p itellʒ: ⁊ ali⁹ ſenſus ſequens formā apphenſam p ſenſum. ¶ Rurſus appetit⁹ ſenſitiuus diſtiguit̄ in iraſcibilē ⁊ ɔcupiſcibilē: quare erit triplex appetitus in homie. vnus in parte rōnabili ſiue in parte itellectiua q dr̄ volūtas. ⁊ duplex in parte nō rōnabili ſiue in parte ſenſitiua: quoꝝ vn⁹ vocat̄ ɔcupiſcibilis: alter vo iraſcibilis. rō aūt quare appetitus itellectiu⁹ eſt vnus ⁊ remanet idiuiſus. ſenſitiuus vo appetitus plurificat̄ ⁊ diuidit̄ in duo vt cōmuniter ponit̄: qr̄ itellectus apprehēdit bonū ſub rōne vl̄i. ſenſitiu⁹ vo ſub rōne particulari: ⁊ qr̄ vl̄e cōmune cōgregat que particularia diuidunt appetit⁹ itellectus remanet vnus idiuiſus. ſenſitiuus vo diuidit̄ ⁊ pluriſicat̄. ex hoc ḡ patere pōt qūo peccabāt diuidētes potentias anime p iraſcibilē ɔcupiſcibilē ⁊ rōnabilem. nā rōnabilis ibi ſtat p itellectu. ɔcupiſcibilis vo ⁊ irrōnabilis ſtant ibi p appetitu. in illa ergo diuiſiōe nō fit mētio niſi de duplici appetitu ſenſitiuo: nō aūt ibi fit mētio de voluntate que eſt appetitus itellectiuus. iō ait phs ꝙ incōueniēs eſt ſequeſtrare appetitū in duo. i. diſtinguere appetitū in duas partes: qr̄ eſt diſtiguēdū in tria. vʒ. in voluntatē: iraſcibilē ⁊ ɔcupiſcibilē: debuerūt ḡ illi diſtinguere ſaltem quatuor potētias anime: quaꝝ vna diceretur rationalis ſiue intellectus. ſcda vocaret̄ volūtas. tertia iraſcibilis. qrta ɔcupiſcibilis. ſm hoc aūt ſumpte ſunt quattuor virtutes cardinales. vʒ. prudentia: iuſtitia: fortitudo: ⁊ temperantia. Nam prudentia eſt in intellectu: iuſtitia in voluntate: fortitudo in iraſcibili: temperantia in concupiſcibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et etiaʒ de quo nunc ſermo inſtat: qd forte mouens ſm locū aīal eſt. Secundū qdem igit̄ augmētum ⁊ decremētum motum: qḋ oībus ineſt. Uidebit̄ vtiq̧ mouere generatiuū ⁊ vegetatiuum: de reſpiratiōe aūt ⁊ expiratione: ⁊ ſomno ⁊ vigilia poſterius pſpiciendum. Habent. n. ⁊ hec dubitationē multaʒ. ¶ Sed de motu ſm locū: quid ſit mouēs aīal ſm pceſſiuum motū cōſiderandum. Lō. 43 Lō. 44

¶ Premiſſis diuiſiōibus quas faciebāt antiqui de potentijs anime: ⁊ improbatis illis incipit determinare de pn̄cipio motiuo ſiue de potētia mouente: circa qḋ duo facit: qr̄ pmo determiat de hoc pncipio ingrendo ⁊ dubitādo. ſecūdo determinat de eo veritatē determinādo ibi (Uidētur aūt duo hec) circa pmum duo facit: quia pmo cōtinuat̄ ſe ad dicēda. ſecūdo exequit̄ de intēto ibi. (Et qdeʒ ergo) dicit ḡ ꝙ de motu de quo nūc inſtat ſermo eſt qſtio quid eſt mouēs animal ſʒ locū: qr̄ ſm qdē motū augmentum ⁊ decremētuʒ qḋ ineſt omnib⁹ ɔtingit vtiq̧ mouere ſm aliqḋ pncipiū qḋ ineſt omnibus: qr̄ talis motus fit ſʒ vegetatiuum ⁊ generatiuū. de reſpiratōe aūt ⁊ expiratione ⁊ de ſomno ⁊ vigilia qliter hec fiant pſpiciendū eſt poſterius. hn̄t. n. ħ multā dubitationē: ſed de motu ſm locū quid ē mouēs animal ſʒ motū pceſſiuū cōſiderandū eſt nunc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Q ō qdē igit̄ nō vegetatiua potentia manifeſtū. Semp. n. pp̄ter aliquid motus hic: ⁊ aut cū fantaſia: aut appetitu eſt. Nihil. n. nō appetens: aut fugiens mouet̄: ſed aut violētia.

¶ Exequit̄ de itento: circa qḋ qnq̧ facit: qr̄ p̄ oñdit ꝙ pn̄m motus pceſſiui in aīali nō ē vegetatiuū. 2° ꝙ nō eſt ſenſitiuū. 3° ꝙ nō eſt itellectus ſpeculatiuus. 4° ꝙ nō eſt intellectus practic⁹. 5° ꝙ hō⁹ pn̄m motiuū nō eſt appetit⁹. 2ª ibi. (Similr̄ aūt.) 3ª ibi (At vero neq̧ ratiocinatiua.) 4ª ibi

¶Ampliꝰ.)2ᵒ ibi(¶At vo neq₃ appetitꝰ)circa pꝰ duo facit ſm q duplr declat itentū.2ᵒ ibi.(¶Amp.ꝛ plāte)dicit ḡ q gdē ḡ vegetatiua nō ē potētia mouēs aial ſm motū pceſſiuū maifeſtū ē:q2 ſemp h motꝰ eſt pp aliqd:q2 ē aut cum fantaſia aut cū appetitu:q2 nihil nō appetēs aut fugiēs.i. abhominās moueꝫ h motu:ſ3 āt moueꝫ p violētiā.formetur ḡ ſic rō.motꝰ pceſſiuꝰ fit p fantaſiā ꝛ p appetitū:ſ3 pti vegetatiue ſm q hꝫ nō ɔpetit fantaſia ꝛ appetitꝰ.ḡ vegetatiua ſm q hꝫ nō ē pnᵐ i tali motu.¶Deide cū dicit.

¶Ampliꝰ ꝛ plāte vtiq₃ eēnt motiue tali motu: ꝛ vtiq₃ hērent aliq₃ ptē organicā ad motū hūc.

¶Adducit 2ᵃᵐ rōnē ad hoc idē:q2 ſi vegetatiuū eēt pnᵐ in motu pceſſiuo plāte vtiq₃ qbꝰ ieſt vegetatiuū eēnt vtiq₃ motiue ſm talē motū:ꝛ hērēt vtiq₃ aliq₃ ptē organicā ad hunc motū.i.hērent pedes p quos poſſent moueri ſm talem motū:ſed cū hoc ſit falſum p3 q vegetatiuum nō eſt pmum in tali motu.¶Deinde cum dicit.

Cõ. 45. **¶Similr aūt neq₃ ſenſitiuū. Multa eni3 ſunt aialium que ſenſum qdē hūt:manētia aūt ſunt ꝛ imobilia per finem.**

¶Oñdit q ſenſitiuū nō eſt pnᵐ in tali motu:circa qd duo facit:q2 p facit qd dcm ē.2ᵒ remouet q̄dā cauillatōe3 poſſibilē fieri circa pacta ibi.(Si igr nā)dicit ḡ.ſilr āt neq₃ ſenſitiuū ē pnᵐ in tali motu:q2 multa ſunt aialiū q̄ ſenſu3 qdē hūt:ꝛ tñ ſunt manētia ꝛ imobilia p finē.i.q̄diu viuūt vſq₃ in finē:q̄re cū aliqbꝰ inſit ſenſitiuū qbꝰ nō ieſt motꝰ pceſſiuꝰ:ñ erit ſenſitiuū pnᵐ i tali motu.¶Deiñ cū dic.

¶Si igiꝫ natura fruſtra facit nihil neq₃ deficit in neceſſarijs:niſi in orbatis ꝛ impfectis. Huiuſmodi aūt aialiu3 perfecta ꝛ nō orbata ſunt. Signū aūt ē:q2 generatiua qdē ſunt ꝛ augmētum habēt ꝛ decremētum:quare ꝛ habēt vtiq₃ partes organicas proceſſionis.

¶Remouet q̄dā cauillatōe3 poſſibilē fieri circa pacta. poſſ3.n.aliqs dr̄e q ſenſitiuū ē pnᵐ in motu pceſſiuo:nō tñ oibꝰ aialibꝰ:qbus ieſt ſenſitiuū ɔpetit moueri ſm talē motū:q2 nō oia aialia hūt organa:nec oia hūt pedes:ſ3 hᵉ cauillatio ſtare non pōt:q2 dr̄e q nā dediſſet alicui aiali aliq₃ potētiā ꝛ aliq₃ vtutē q̄ eēnt pnᵐ i motu pceſſiuo:ꝛ ñ dediſſet ſibi organa p que poſſet exeq talē motū ē dr̄e q nā defeciſſ3 in necarꝫs:qd ſlm ē:q2 nā nihil agit ſupfluū nec deficit in necarꝫs.iō ait.ſi igr nā nō facit fruſtra nihil nec deficit i necꝫs niſi i orbatis ꝛ in ipfectis:ſ3 hꝫ aialiū q̄ nō moueꝫ ſm locū ſunt pfecta in ſpē ſua ꝛ nō ſunt i eis orbitates.ſignū aūt hᵉ ē:q2 ſunt gnātiua ꝛ hūt augmētū ꝛ decremētū.i.hūt oia q̄ ɔpetūt ppe ſpēi:q̄re ſi hērent potētiā vel vtutē aliq₃ q̄ eēt pnᵐ in motu pceſſiuo hrent vtiq₃ ptes orgāicas pceſſiōis.i.hērēt pedes:ſ3 cū h ſit flſ3:ḡ nō hūt aliqd qd ſit pnᵐ i tali motu:ſ3 cū hēant ſenſitiuū nō poterit ſenſitiuū eē pnᵐ talʼ motꝰ.¶Deide cū dicit.

Cõ. 46. **¶At vo neq₃ rōcinatiua:ꝛ vocatꝰ itellectꝰ eſt mouēs. Speculatiuus qdē igiꝫ nihil ſpeculaꝫ actuale:neq₃ dicit de fugibili ꝛ pſeqbili. Semper aūt motꝰ aut fugiētis:aut pſequētis aliqd eſt. S3 neq₃ cū ſpeculatꝰ fuerit aliqd huiuſmodi iā pcipit aut pſeq:aut fugere:puta cū mltotiēs itelligit terribile aliqd:aut delectabile:nō iubet aūt timere:ſ3 cor moueꝫ. Si aūt delectabile moueat appetitū altera aliq̄ pars.**

¶Oñdit q itellus ſpeculatiuꝰ nō ē pnᵐ in tali motu.d.at vo nec rōcinatiua ꝛ vocatꝰ itellus ē mouēs ſ3 locū:q2 ſpeculatiuus qdē itellus nec ſpeculaꝫ actuale.i.nō ordinaꝫ ad opꝰ nec ſpeculaꝫ vt agat nec dicit aliqd de fugibili ꝛ pſeqbili:ſ3 ſemp motꝰ ē aliqd aut pſequētis aut fugiētis ꝛ ſubdit ad declaratōe3 dicti q neq₃ cū itellus fuerit ſpeculatus aliqd hꝫ.i.aliqd agibile:iā pcipit aut pſeq aut fugere:puta itells multotiēs itelligit aliqd terribile aut delectabile.nō iubet aūt timere aut delectari:ſ3 cor moueꝫ ſi debeat eſſe pſecutio aut fuga:vel moueꝫ aliq̄ alia ps ſi delectabile.i.ſi mouēs ad dlectatōe3 ſit altera aliq̄ ps. h āt dixit pp opionē platonis q poſuit ptes ꝛ potētias aie ſepatas:ſ3 quē modū poſſ3 qs dr̄e q ad mouēdū ſ3 dlectatiōnē ꝛ ſm ɔcupiſcibilē nō moueꝫ cor:ſed altera ps vt epar.

¶Nōᵐ āt q pnᵐ motꝰ pceſſiui nō ē itells ſpeculatiꝰ:q2 ille nec pcipit pſecutiōem nec fugā:nō ḡ talis itellus ē ppie pnᵐ in tali motu:ſ3 op3 moueri cor vel aliq₃ aliam pte3 vt fiat talis motus.¶Deinde cum dicit.

¶Amplius ꝛ pcipiēte itellectu:ꝛ dicēte itelligibilia fugere aliqd autē pſeq:nō moueꝫ:ſ3 ſecundū ɔcupiſcētiā agit vt icōtinēs. Com. 47.

¶Oñdit q itells practicꝰ nō ē pnᵐ talʼ motꝰ:circa qd duo facit ſ3 q duplicē rōnē adducit ad ppᵐ.2ᵒ ibi(Et totalr) dicit ḡ.aplꝰ ꝛ pcipiēte itellu practico ꝛ dicēte itelligibilia fugere aliqd aut pſeq nō moueꝫ ſm itellm pcipiētē:ſed agit ſm ɔcupiſcētiā vt icōtinēs.¶Nōᵐ aūt q ſi itellus practicꝰ eēt directe ꝛ ppe pnᵐ nr̄oꝝ motuū ſemp mouere mur ſm impiū eiꝰ:cuiꝰ ɔriu3 videmus:q2 hoies aliq vt icontinētes nō ſequnꝫ qd dictat itellectus ꝛ rō:ſ3 qd deſiderat cōcupiſcentia.¶Deinde cū dicit.

¶Et totaliter aūt videmus:qm̄ hns medicatiuam nō ſanaꝫ tanq₃ alterius qdē ppriū ſit agere ſm ſciētiā:ſed nō ſentire.

¶Adducit ſecūdā rōnē.d.q totalr videmꝰ:qm̄ hns artē medicatiuā nō ſanaꝫ:q2 ñ facit i ſe qd pcipit ars:tāq₃ agere ſm ſcia3 ſit qdē ppriū alteriꝰ vt appetitꝰ:ſ3 nō ſciētie.

¶Nōꝰ āt q cū ars medicie ſit pfectio itells practici.ſi itellus practicꝰ eēt directe ꝛ ppe pnᵐ nr̄aꝝ actionū:qlib3 medicus cū ifirmareꝫ ageret in ſeipo oia q̄ dictat ars medicine:cuiꝰ ɔriū videmus in multis:q̄re agere ſm arte3 ꝛ ſm ſcia3 practicā nō ē ipſiꝰ artis nec ipſiꝰ ſcie:ſ3 magis vr̄ eſſe ipſiꝰ appetitus:q2 q̄tūcūq₃ ars vel ſcia dictat aliquid fiedū:nō tñ facis illud niſi velis.¶Deide cū dicit.

¶At vo neq₃ appetitꝰ hꝫ motꝰ dictus ē.abſtinētes.n.appetentes ꝛ ɔcupiſcētes nō opanꝫ:quoꝝ appetitū hūt:ſ3 ɔſequnꝫ intellectū. Com. 48.

¶Cū oñſum ſit q nec vegetatiuū nec ſenſitiuū nec itells ſpeculatiꝰ:nec intellectꝰ practicꝰ ſint ppe ꝛ pncipalr pnᵐ actionū nr̄arū dubiū ē an appetitꝰ ſit tale pnᵐ.iō pbat q nec appetitꝰ ſit hꝫ pncipiū.d.at vo nec appetitꝰ ē dominꝰ hꝫ motꝰ:q2 tūc hoies ſemp ſeqrenꝫ appetitū:cuiꝰ ɔriū videmus:q2 abſtinētes ꝛ ɔtinētes nō ſequnꝫ appetitū:ſed itellm.iō ſubdit q abſtinētes.n.appetētes ꝛ ɔcupiſcētes aliq̄ nō opanꝫ ea:quoꝝ hūt appetitū:ſ3 ſequūꝫ itll3 ꝛc.

Videnꝫ āt duo hec mouētia:aut appetitus:aut intellectus. Si aliqs fantaſiā poſuerit ſicut itelligētiā quādam. Multa.n.pter ſciam ſequnꝫ fantaſias:ꝛ in alijs aialibus nō intelligētia:neq₃ rō eſt:ſed fantaſia vtraq₃:hec ergo motiua ſ3 locum intellectus ꝛ appetitus.

¶Poſtq₃ phs arguēdo ꝛ dubitādo igſiuit qd ſit pnꝰ motus pceſſiui.i pte iſta exeqꝫ de h vitatē deteriando:circa qd tria facit:q2 p facit qd dcm eſt.2ᵒ oñdit quo aialia ta3

perfecta q̄ imperfecta mouent̄ ſm motum ꝓceſſiuum.
tertio poſtq̄ determinauit de potētijs ipſi⁹ aīe comparat
h⁹ partes ⁊ potētias adinuicē.ſcða ibi.(Oio qdem igit̄)
tertia ibi(Uegetabilez qdez ergo) Circa p̄mū tria facit.
q2 p̄mo oſtēdit q̄ ſunt p̄ncipiū mouēdi in motu ꝓceſſiuo.
ſcðo ſoluit rōnē factā in ↄriū.tertio dat numeꝝ ⁊ ordinē
mouentiū in tali motu.ſcða ibi(Qm̄ aūt appetit⁹ fiunt)
tertia ibi(Qm̄ aūt tria ſunt)Circa p̄mū tria facit.q2 p̄mo
oſtēdit eſſe plᷓa mouentia ſm talē motū.ſcðo reducit iſta
plura ad vnū.tertio oſtēdit quomō in tali motu h3 eē re
ctitudo ⁊ nō rectitudo.ſcða ibi(Appetibile eniz mouet)
tertia ibi(Intellect⁹ qdez igit̄) Circa p̄mu3 duo facit. q2
p̄mo ꝓponit qđ itendit.ſcðo declarat ꝓpoſitū ibi.(Intel
lectus aūt)Dicit ergo ꝙ vident̄ aūt duo hec eſſe mouen
tia aut appetit⁹ aut itell's.⁊ hoc ſi aliqs poſuerit fantaſiā.
ſicut itelligentiā quādā.q2 multa quis agit p̄ter ſciam.eo
ꝙ ſeq̄r fantaſiā. ⁊ in alijs aīalib⁹ nō eſt itelligētia nec rō:
ſ3 fantaſia.ergo fantaſia ē ēt mouēs:collocādo ḡ fantaſiā
ſub intellectiua vtraq3 erunt motiua ſm locū intellectus
⁊ appetitus. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut intellectus apprehē
dit aliquid ad quā apprehenſionē multotiens ſequit̄ mo
tus:ſic ſ3 formā apprehēſa3 a fantaſia multotiēs pōt ſeq
mot⁹:q̄re ſi volum⁹ collocare fantaſiā ſubintellectiua vt
ꝙ ipſa fantaſia dicat̄ q̄dā itellectiua vel qdam itellectus
erūt duo mouentia.v3.itellectus ⁊ appetit⁹:ſ3 ſi nō volu
mus collocare fantaſiā ſub itell'iua vt ſonat alia lr̄a erūt
tria mouentia.ſ.intellectus appetitus ⁊ fantaſia.

Dubitaret forte aliqs.vtrū fantaſia ſit p̄nci^m mouens.⁊ vr̄ ꝙ nō.q2 ſupius
in illo cap.Qm̄ aūt duab⁹ differētijs. dedit phs drīa3 in
ter opionē ⁊ fantaſiā.d.ꝙ cū opinamur aliqd difficile aut
terribile ſtatim ↄpatimur ⁊ mouemur ad fugiēdū.ſilr̄ cū
opinamur aliquid cōfidendū ſtati3 mouemur ad ꝓſequē
dū:ſ3 ſ3 fantaſiā nō ſic: imo ſm eā ſilr̄ nos habem⁹ ſicut
ſi eſſem⁹ cōſiderātes in pictura difficilia ⁊ ↄfidētia.¶ In
ↄtrariū eſt qđ hic dicit̄.nā multi hoīum in multis operi
bus agunt p̄ter ſcia3:q2 ſequūt̄ fantaſiā. ēt alia aīalia ab
hoīe in ſuis opib⁹ ſequunt̄ fantaſiā cū eis nō inſit nec rō
nec itelligētia:ſ3 nō eſſet h̄ niſi fantaſia hr̄et rōnē p̄ncipij
motiui.ergo ⁊c̄.¶ Dō3 ꝙ vt in lr̄a inuit̄ fantaſia eſt ſicut
itelligētia q̄dā.vr̄.n.ſic ſe hr̄e fantaſia ad motu3 q̄ fit ſm
appetitū ſenſitiuū:ſicut ſe h3 itelligentia ad motū q̄ fit ſ3
appetitū itellectiuū.cōtingit.n. aliqñ ꝙ itellect⁹ ↄſiderā
do aliqđ terribile vel aliqđ cōfidendū ſimplr̄ app̄hendit
illud abſq3 eo ꝙ opinet̄ illud eē ſibi ꝓficuū ⁊ nociuū.⁊ ad
talē apprehēſionē nō ſeqtur ↄpaſſio nec motus. aliqñ vō
ſic ↄſiderat de re terribili vel de re cōfidēda ꝙ opinat̄ eā
poſſe eſſe ꝓficuā vel nociuā.⁊ tūc ſequit̄ mot⁹. hoc ēt mō
ſe h3 ⁊ eſſe fanta.na3 aliqñ per fanta.ſimplr̄ app̄hendim⁹
aliqđ terribile vel cōfidēdū abſq3 eo ꝙ exiſtimem⁹ illud
eſſe ꝓficuū vel nociuū:⁊ tūc ſic ꝑ fanta.ↄſiderātes nō mo
uemur nec cōpatimur:ſ3 ſilr̄ nos hēm⁹ ac ſi in pictura cō
ſideraremus aliqd terribile vel ↄfidendū. aliqñ vō ſic ꝑ
fanta.apprehendim⁹ aliqd terribile ꝙ exiſtimam⁹ illud
eſſe nobis ꝓficuū vl̄ nociuū:⁊ tūc ↄpatimur ⁊ mouemur.
erit ergo fanta.hoc modo principiū mouens.argumenta
ergo ꝓcedebant ſuis vijs.¶ Deīde cū dicit.

Cō. 49. **¶ Intellectus autem qui propter aliquid ratio
cinatur:⁊ qui practicus eſt. Differt autē a ſpe
culatiuo ſm finem.**

¶ Declarat qđ dixerat. circa qđ duo facit.q2 p̄mo oſtēdit
ꝙ intellectus habet rōnem p̄ncipij motiui.ſcðo oſtēdit h̄
idem de appetitu ibi.(Et appetitus)Dicit ergo ꝙ itelle
ctus aūt qui rōcinat̄ ꝓpter aliqđ.i. ꝓpter opus ⁊ q̄ ē pra
cticus differt a ſpeculatiuo fine.i.ſm fine3:nā finis intel
lectus ſpeculatiui eſt veritas.practici vero finis eſt opus
ſiue bonum.formet̄ aūt ſic ratio.omne illud qđ eſt ꝓpter
opus:⁊ cuius finis eſt opus habet rōnem principij mouē
tis ⁊ agentis reſpectu illius operis.huiuſmodi eſt intelle
ctus practicus.ergo ⁊c̄.¶ Deinde cum dicit.

**¶ Et appetitus ꝓpter aliquid omnis eſt. Cui⁹
eni3 appetitus:hoc principium practici intelle
ctus:vltimum aūt principiū actionis eſt. Qua
re rōnabiliter hec duo videntur mouentia: ap
petitus ⁊ intelligentia practica.**

¶ Oſtendit ꝙ etiam appetitus eſt ꝓpter aliquid:⁊ propter
opus dicēs:ꝙ ⁊ appetitus oīs eſt ꝓpter aliqđ.i. ꝓpter op⁹:
q2 ad h̄ cuius eſt appetitus eſt p̄ncipium practici itellect⁹.
vltimū autē p̄ncipium eſt actionis:⁊ q2 ta3 itellectus pra
cticus q̄ appetitus ſunt ꝓpter aliqđ:vt ꝓpter opus:rōna
biliter h̄ duo videntur eſſe mouentia.appetitus ⁊ intelli
gentia practica.

Dubitaret forte aliquis quomō h̄ cuius eſt appe
titus eſt p̄ncipiu3 practici itellectus:⁊ quomō vltimu3 eſt
p̄ncipiū actionis.¶ Dōm ꝙ finis eſt illud cuius eſt appe
titus.finis aūt in operabilibus eſt quaſi principium in ſpe
culabilibus:vt declarari h3 circa finē ſcði phȳcoꝝ: ſicut ḡ
intellectus ſpeculatiuus per p̄ncipia venatur cōcluſiones:
ſic itellectus practicus ipm̄ finem cuius eſt appetitus acci
pit tanq̄ p̄ncipiū:⁊ per illud iueſtigat ea que ſunt ad fine3
ita ꝙ vltimu3 inueſtigatum eſt p̄mu3 agibile vel eſt p̄nci
pium actionis:vt ſi appetitus appetit ſanitatem tanq̄ fi
nem intellectus practicus accipiet hunc finem. v3. ſanita
tem tanq̄ p̄ncipium.Et per eam inueſtigabit ea que ſunt
ad finem.arguet eni3 ſic itellectus: ꝙ corpus eſt ſanandū:
qualiter ſanabitur:per tale3 herbā. qualiter illa herba ha
bebitur: eundo ad hortum. Ultimum ergo inueſtigatū
eſt ire ad hortum.inde ergo incipiet actio:q2 primo ibit ad
hortum.poſtea colliget dictam herbam.⁊ vltimo inducet̄
ſanitas.¶ Deinde cum dicit.

**¶ Appetibile.n.mouet:⁊ ꝓpter hoc intelligen
tia mouet:q2 principiū huiuſmodi qđ ē appeti
bile. ¶ Et fantaſia aūt cū moueat:nō mouet ſi** Cō.
ne appetitu. Unū igit̄ mouēs qđ ē appetibile. 50.

¶ Reducit hic plura mouentia ad vnū p̄ncipale mouens.
circa qđ duo facit:q2 p̄mo ꝓponit qđ itendit.Secundo ꝓ
bat qđ dixerat ibi.(Si eni3 duo.)Dicit ḡ.ꝙ appetibile.n.
mouet:⁊ ꝓpter hoc mouet itelligētia:q2 p̄n^m ē h̄ qđ ē appe
tibile.itelligētia ḡ nō mouet niſi ꝑ appetibile ſiue ꝑ appeti
tū.⁊ fantaſia ēt cū moueat nō mouet ſine appetitu. vnū ē
igit̄ mouēs p̄ncipale.v3.illđ qđ ē appetibile. Deiñ cū dic̄.

**¶ Si eni duo intellectus et appetitus mouebāt
ſm cōem vtiq3 aliquam ſpēm mouebant:nunc
aūt intellectus non videtur mouens ſine appe
titu:voluntas.n.appetitus eſt. Cū aūt ſm rōnē
mouet̄:⁊ ſm voluntatē mouet̄: appetitus aūt
mouet preter rōnem: concupiſcentia quidem
enim appetitus quidam eſt.**

¶ Probat qđ dixerat.d.ꝙ ſi.n.duo mouebāt itell's ⁊ appe
titus:ſm cōem vtiq3 aliquā ſpē3 mouebāt:nūc aūt intell's
nō vr̄ mouēs ſine appetitu. Nā volūtas appetit⁹ ē.q2 ē ap
petit⁹ itell'iu⁹ ſiue appetit⁹ rōal.nā nūq̄ rō mou3:niſi ōter
miet̄ ꝑ volūtatē.iō ſubdit ꝙ cū aliqđ mouet̄ ſ3 rōnē mo
uet̄:⁊ ſ3 volūtatē tāq̄ ſ3 aliqd determinās rōne3.rō ḡ nō
mouet ſine appetitu.appetit⁹ āt mouet p̄ter rōnē:q2 ↄcupi
ſcētia q̄dā appetit⁹ ē:⁊ tñ ↄcupiſcētia rō3 ñ ſeq̄t.¶ Nōn^m
āt vi rōnis h⁹ i h̄ ↄſiſtere:q2 illđ ſine q̄ ñ mouet aliud ipm̄

tamē mouet ſine alio illud eſt ꝓncipale mouēs:ſʒ itelligentia nō mouet ſine appetitu ſine appetibili.appetitus autē mouet ſine itelligētia.ergo appetitus vel appetibile eſt ꝓncipale mouēs.plura ergo ſunt mouētia. Sʒ iſta plura reducuntur ad vnū ꝓncipale mouēs:vt ad appetibile vel appetitū.

Dubitaret forte aliqs.vtrū illa plura mouentia q̄ regrunt ad motū ꝓceſſiuū reducant ad vnū mouēs. ❡ Dōm ꝙ nunq̄ ex pluribus ſeqtur vnū niſi inq̄tuʒ illa plura hn̄t aliquā vnitatē. cū ergo vnus mot⁹ ꝓceſſiuus ſequat ex plurib⁹ mouētibus vt ex intellectu ⁊ appetitu:oʒ illa plura reduci ad aliqđ vnū vt qđ itellectus moueat ꝑ appetitū vel appetitus moueat ꝑ itellm̄.nā non ſolū in eodē genere cauſe. Sʒ ēt in diuerſis generibus cāruʒ:oʒ fieri reductionē ad vnū aliqd vt ſi ad eundē effectū ꝯcurrit cā mālis efficiēs formalis ⁊ finalis:cū finis iponat neceſſitatē efficiēti;efficiēs forme:forma mãe:mã cū ſit cā habebit eē ꝑ formā.forma ꝑ efficientē.efficiēs ꝑ finē.finis aūt erit cā cauſarū:vt dicit ꝯmē.ſupra ꝓmo phy. Sed ſi in diuerſis generibus cauſarū oʒ fieri reductionē ad vnū aliquid:multo magis h̄ erit in eodē genere cauſe:q̄re cū itellectus ⁊ appetitus ſint cauſa efficiēs motus.h̄ eſſe nō poterit niſi vnū reducat ad aliud.vel ergo itellectus mouebit per appetitū:vel ecōuerſo:q̄re declaratū eſt qđ dubitat.vʒ.ꝙ h̄ plura mouētia ad vnū aliqđ reducantur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̄liter fiat iſta reductio.vtrū appetitus reducat ad intellectū vel ecōuerſo. ❡ Dōm ꝙ intellectus reducit ad appetitū:⁊ in hoc motu appetitus eſt ꝓncipale mouēs.⁊ nō econuerſo.ꝙ ſic oñditur.nā ſicut itellectus in cognoſcēdo ſe hʒ ad oppoſita:ſic ⁊ in agēdo ſe hʒ ad oppoſita.nā per eandē formā pōt itellect⁹ cognoſcere h̄ ⁊ oppoſitū: vt ꝑ ſpēʒ albi poteſt cognoſcere albū ⁊ nigrū.nā qui bene ſcit qđ eſt albuʒ.oʒ ꝙ bene ſciat qđ eſt nigrū.iuxta illud ph̄i.6°.topi.qui bene diffinit ꝯ̄ria cōſignat:vt per ſpēʒ recti poſſumus cognoſcere rectū ⁊ obliquū.iuxta illud qđ habet in ꝓmo hui⁹.rectū eſt index ſui ⁊ obliqui.⁊ ſic in cognoſcēdo per eādē formā pōt itellectus indicare oppoſita:ſic ⁊ in agēdo.nā itellectus ꝑ eandē formā apprehenſaʒ aliqñ iudicat ꝓſecutionē:aliquādo vero fugaʒ.videmus eni ꝙ itellectus in vno hoīe apprehendendo vnā formā indicabit ꝓſecutionē:⁊ in alio hoīe apprehēdendo eandē formā iudicabit fugaʒ.⁊ ēt in eodē hoīe diuerſis temporibus apꝑhendēdo vnū ⁊ idē aliqñ iudicabit ꝓſecutionē ⁊ aliqñ fugaʒ.imo ſi volumus magis ad ꝓpoſitū loqui itellectus nō plus facit niſi ꝙ oñdit nobis aliqđ.in poteſtate tñ noſtra eſt ſi velimus illud ꝓſequi aut nō ꝓſequi:q² operū nr̄oꝝ ſumus dñi a ꝓn°.vſq; ad finē:vt dr̄ in 3°.ethi.voluntas ergo in hac ꝑte determinat intellectū.h̄ etiā clarius pʒ.ex eo qđ dicit 9°.meta.vbi habet ꝙ potētie rōnales ſunt ad oppoſita:ſʒ q̄diu aliquid eſt ad oppoſita tādiu eſt in potentia vt agat:ſi aūt dʒ actu ꝓcedere in opus:oʒ ꝙ determinet per aliqđ:quare ſi poſſe agere oppoſita competit nobis ex itellectu ⁊ rōne nunq̄ poterimus actu ꝓgredi in opus niſi poſſe in oppoſita determinetur ꝑ voluntatē ⁊ appetitū. Et q² in agēdo voluntas determinat intellm̄:⁊ q² itellectus eſt in potētia:vt agat.⁊ ſi debeat actu ꝓgredi in opus:oʒ ꝙ determinet per voluntatē.cū ergo actus ſit potior potētia in h⁹ motu appetitus erit potior itellectu.reducet ergo in h̄ motu itellr̄s ad appetitū.⁊ nō ecōuerſo.i.appetitus erit ꝓncipale mouēs:⁊ nō itellr̄s.

Alterius forte dubitaret aliquis:quare h̄ duo itellectus ⁊ appetitus dicunt mouere aliquā cōem ſpēm. ❡ Dōm ꝙ quotienſcūq; ad aliquā actionem ꝯcurrunt plura.Illud qđ ibi eſt ꝓncipalius eſt quaſi ſpēs ⁊ forma alterius.vt ſi ad mouendū viſuʒ ꝯcurrit lux ⁊ color q² lux ē ꝓncipalior imouēdo viſum q̄ color erit lux quaſi ſpecies ⁊ forma coloris.erit ergo lux ex h̄ quaſi q̄dā cōmunis forma ad ſe ⁊ ad colorem.nam lux mouet viſuʒ ſub ꝓpria forma:color vero mouet ipʒ ſub forma lucis.color ergo ⁊ lux mouebunt viſuʒ ſub aliqua cōi forma.vt ſub forma lucis.ſic ēt itellectus ⁊ appetitus erunt ꝓncipiū motus ſub aliq̄ cōmuni ſpē.nam appetitus erit ꝓncipalis cauſa huius:itellectus vero per appetitū ꝓpter qđ ſub ſpecie appetitus fit omnis talis motus ⁊ appetitus in hoc motu habebit quandam cōitatem tam reſpectu ſui q̄ reſpectu intellectus.nā appetitus ſub ꝓpria forma ⁊ itellectus ſub eadem forma:vt per appetitum erit h⁹ motus ꝓncipiū ⁊ cauſa.bene ergo dictū eſt ꝙ itellectus ⁊ appetitus ſi mouēt opʒ ꝙ imoueāt ꝑ aliquā cōeʒ ſpēʒ:qđ declarare volebam⁹. ❡ Deide cū dic.

❡ **Intellectus qdem oīs principioꝝ rectus eſt: appetitus aūt ⁊ fantaſia recta ⁊ nō recta. vnde ſemꝑ qdem mouet appetibile. Sed hoc eſt bonum aut apparens bonū:nō aūt omne:ſʒ actuale bonū.actuale aūt eſt ꝯtingens ⁊ aliter ſe hr̄e.** Cō.51.

❡ **Quod qdeʒ igit huiuſmodi potētia mouet aīe que vocat appetitus manifeſtū eſt.** Com. 52.

❡ Oſtendit quomō in hoc motu pōt eſſe rectitudo ⁊ nō rectitudo.circa qđ duo facit.q² ꝓmo facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo regreditur ſupra diſtinctionē potentiarū anime ſupius habitā.oſtendēs eaʒ inſufficientē eē ibi.(Diuidentibus aūt.) dicit ergo.q² omnis quidē igitur itellectus.i.oīs habitus ꝓncipioꝝ operabiliū:de quo hic loquimur ſemꝑ eſt rectus.circa ꝓncipia ergo nō cadit error:ſʒ in accipiendo ſub pōt accidere error:q̄re itellectus ſemꝑ eſt rectus:ſʒ appetitus ⁊ fantaſia eſt recta.vnde ſemꝑ qdem mouet appetibile.ſʒ h̄ appetibile qđ mouet aut eſt bonū aut apparens bonū.⁊ ſubdit ꝙ nō omne aūt bonū mouet:ſed bonū actuale.i.bonū agibile.qđ ⁊ dependet ex operibus noſtris.h⁹ aūt bonum actuale.i.agibile eſt bonū ꝯtingens aliter ſe hr̄e.⁊ concludit aūt quaſi epilogādo.d.ꝙ qdeʒ igit h⁹ potētia aīe q̄ vocat appetitus mouet ſup.ꝓncipalr̄ manifeſtū eſt.

Dubitaret forte aliquis quō intellectus ſemper eſt rectus. ❡ Dōm ꝙ ea in que intellectus fertur imediate ⁊ ſine diſcurſu ſunt ita patentia et manifeſta ꝙ ſunt quaſi locus ianue in domo:quā nullus ignorat:ꝓpter qđ circa ea non cadit error.⁊ q² in ꝓncipia imediate ⁊ abſq; diſcurſu fertur itellect⁹:circa ea error cadere nō pōt. Dicamus ergo ꝙ taʒ in genere ſpeculabiliū q̄ in genere agibiliū eſt dare ꝓpria ꝓncipia. Intellect⁹ ergo ꝗ noiat hitū ꝓncipioꝝ ſemꝑ ē rect⁹:vt ſi accipiat h̄ ꝓn^m i gñe agibiliū ꝙ bonū ē ꝓſeqn^m ⁊ malū fugiēdū:ibi nō cadit error.ſʒ erramus:q² credim⁹ aliqñ bonū ꝙ non ē bonū.ſillogiçabim⁹ ergo ſic.bonū ē ꝓſeq̄ndū.h̄ ē bonū.ergo ē ꝓſeq̄ndū.in maiori.n.ꝓpoſitiōe nō ē error:ſʒ in miori:q² dicim⁹ eē bonū qđ nō ē bonū.itellr̄s ergo ſemꝑ ē rect⁹:ſʒ fantaſia ⁊ appetit⁹ poterūt eē recta:⁊ nō recta:q² aliqñ appʒ nobis bonū qđ nō ē bonū:⁊ aliqñ appetit tāq; bonū qđ nō ē bonuʒ.ſemꝑ ergo ſub ſpē boni mouet appetit⁹:ſʒ illđ bonū aliqñ eſt exñs:aliqñ vo ē apparēs:⁊ vr̄ bonū qđ ñ ē bonū. ❡ Nōn^m ergo ꝙ lʒ ſub ſpē boni ſemꝑ moueret appetit⁹ vel apparētis vel exñtis:nō tñ reſpcū cuiuſlʒ boni mouet appetit⁹.nā lʒ poſſim⁹ velle ipoſſibilia;nō tñ mouemur ad agendū ⁊ ad ꝓſequēdū aliqđ niſi videat nobis illud poſe;⁊ q² poſſibilia ꝯſeq ꝑ opa nr̄a ſunt bona agibilia ⁊ ꝯtigētia ⁊ poſ̄a alr̄ ſe hr̄e:iđ talia ꝓpe ſūt mouētia appetitū. ❡ Deide cū dic.

❡ **Diuidentibus aīe partes ſi ſɱ potētias diuidant ⁊ ſeparant valde multe fiunt. vegetabile:ſenſibile:intellectiuuʒ:cōſiliatiuū:adhuc appetitiuum.hec enim plus differunt abinuicem:q̄ concupiſcibile ⁊ iraſcibile.**

⁋ Regreditur ſupra diſtinctionē potentiarū aīe ſuperius habitā oſtēdens eam ſufficientē eē. d. ꝙ diuidētibus partes anime ſi diuidant ⁊ ſeparēt eas ſm potētias fiunt valde multe. i. valde plures ꝙ̄ iſti ipſi dicant. nam vegetabile ſenſibile itellectiuū ꝯſiliatiuū: ⁊ adhuc appetitiuum hec pl's differūt abinuicē ꝙ̄ irrōnabile ⁊ cōcupiſcibile. ⁋ Notādū aūt ꝙ itellectiuū differt a cōſiliatiuo: qꝛ itellectiuū pōt eſſe reſpectu neceſſarioꝝ: ſꝫ cōſiliatiuū ꝓprie nō eſt niſi reſpectu ꝯtingentiū aliter ſe habere. cū ḡ ſenſitiuum ⁊ vegetatiuū ⁊ talia plus differant ꝙ̄ irrōnabile ⁊ ꝯcupiſcibile facientes diuiſionē illā peccabant: qꝛ omittebant h ⁊ ponebant illam. ⁋ Deinde cum dicit.

Cō. 53. ⁋ Qm̄ aūt appetitus fiūt cōtrarij adinuicē: hoc aūt accidit cū rō ⁊ cōcupiſcētia cōtrarie fuerint. Fit aūt in ipſis ſenſum hñtibus. Intellect⁹ quidem igiť ꝓpter futurū retrahere iubet. Cōcupiſcētia aūt ꝓpter ipm̄ iam: videť eniꝫ qđ iaꝫ delectabile: ⁊ ſimpl'r delectabile: ⁊ bonū ſimpl'r: ꝓpterea ꝙ non videtur qđ futurum.

⁋ Soluit rōneꝫ ſupius factā ꝯ veritatē iam determinatā. naꝫ omnes rōnes facte in p̄terita lectione aliquo mō veritatem cōcludebant excepta rōne illa de appetitu. nā ꝙ vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ itellectus ſpeculatiuus nō ſint cā hui⁹ motus veruꝫ eſt. ⁋ Rurſus nec itellectus practicus ē p̄ncipalis cā: ſꝫ ꝙ appetitus nō ſit dñs huius motus falſuꝫ ē. iō ſoluēda eſt illa rō de appetitu. Duo ḡ fac. qꝛ p̄mo ſoluit rōneꝫ illā. 2° epilogat circa determinata ibi. (Spē qdem igiť.) ⁋ Ad euidētiā aūt p̄me ptis ſciēdū ꝙ in nobis ē duplex appetitus. ſenſitiu⁹: ⁊ itellectiu⁹: ēt vnus trahit ⁊ vincit aliū. qñ ḡ vincit appetitus ſenſitiuus. tunc agimus ſm irā vel ſm ꝯcupiſcētiā. Sed cū vincit appetit⁹ itellectiu⁹ tunc agimus ſm rōneꝫ nō ſm cōcupiſcentiaꝫ. Cū ḡ dicebatur ꝙ abſtinentes agunt ſꝫ rōnē nō ſꝫ ꝯcupiſcentiā nō ꝑ h ꝓbatur ꝙ nō agant ſm appetitū: ſꝫ oñdiť ꝙ nō agant ſꝫ appetitū ſenſitiuū: ſꝫ ſm intell'm. tota ḡ vis ſolōnis huius argumenti eſt ꝙ in nobis ſunt appetitus ꝯrij: ⁊ h maxime cōtingit cū rō. i. cum appetitus rōnalis ꝯriatur concupiſcibili. i. appetitiui ſenſitiuo. h eſt ḡ qđ ait ꝙ in nobis fiūt appetitus ꝯrij abinuicē. h aūt accidit cum rō ⁊ cōcupiſcentia fiūt ꝯrie. ⁊ ſubdit ꝙ ſunt aūt h in habentibus ſenſum. i. cognitionē temporis: qꝛ itellectus qdem. n. ꝑ futuruꝫ retrahere iubet: cōcupiſcentia aūt ꝓpter ipſuꝫ qđ iaꝫ vř ⁊ qđ iaꝫ eſt delectabile ⁊ ſimpl'r delectabile: ⁊ ſimpl'r bonū eſſe dř ⁊ h ꝓpterea ꝙ nō videť. i. ꝙ nō cōſiderať qđ eſt futurum.

⁋ Notādū aūt ꝙ aliqs febricitans ꝓpter futuruꝫ maluꝫ qđ inde pōt ꝯtingere ꝑ itell'm iudicat bonuꝫ eē tunc abſtinere. ꝯcupiſcentia vō: qꝛ nō conſiderat niſi bonū pñs ⁊ qđ eſt delectabile nunc: ⁊ nūc bonū dicit eſſe delectabile ⁊ bonū ſimpl'r iudicat eſſe vtenduꝫ delectabilibus: q̄re in habentibus cognitionē ⁊ diſcretionē temporis qñ ꝑ vnaꝫ potentiā cōiecturāt de futuro: ꝑ aliā vō potētiā nō ꝯſiderant niſi de pñti: accidit ꝙ fiūt ꝯrij appetit⁹. ⁋ Ultimo cū dic.

Com. 54. ⁋ Specie qdeꝫ igiť vnū erit mouēs appetibile: aut appetitiuū: primū aūt oium appetibile. hoc. n. mouet cū nō moueť: eo ꝙ ſit itellectiuū: aut imaginatiuū: numero aūt plura mouētia.

⁋ Epilogat circa determinata. d. ꝙ lꝫ ſint plura mouentia numero. vnū eſt tñ mouēs p̄mo p̄ncipale vel vnū eſt p̄mū mouēs imobile: vt appetibile qđ mouet inq̄tū eſt intell'ꝫ aut imaginatū. h eſt ḡ qđ ait ꝙ ſpē qdem igiť. i. formal'r et p̄ncipal'r vnū erit mouēs: vt appetibile aut appetit⁹. ⁊ ſubdit: ꝙ p̄mū aūt oium mouēs eſt appetibile: qꝛ h mouet cū ñ moueť. mouet aūt ipꝫ appetibil'e: eo ꝙ ſit ite^m aut imaginatū: vnū igť erit mouēs p̄ncipale: ſꝫ nu^ro erūt pl'a mouētia.

Quoniã autem tria ſunt: vnum qdem monens: ſm autē quo mouet: ⁊ tertiū qđ moueť: mouens autē duplex: aliud qdem imobile: aliud aūt quod mouetur: ē autē imobile actuale bonū: mouēs autē ⁊ qđ mouetur appetitiuū. mouetur. n. qđ appetit ſm ꝙ appetit. et appetit⁹ actus aut motus qdam eſt: qđ aūt moueť aial eſt: quo vero mouet organo appetitus iaꝫ hoc corporeū eſt. vnde in cōibus anime et corporis operibus cōſiderandum eſt de ipſis.

⁋ Poſtq̄ phs oñdit qd eſt p̄n^m mouens in motu ꝓceſſiuo aialis. in pte iſta: vt dicebať: dat nūerū ⁊ ordinē ipſoꝝ mouentiū. circa qđ duo fac. qꝛ p̄mo facit qđ dcm̄ ē. 2° determinat de organo ipſi⁹ mot⁹ localis ibi. (Nūc āt vt in ſūma.) dicit ḡ. ꝙ tria ſunt q̄ ꝯcurrūt ad motū ꝓceſſiuū. vnū qđ eſt mouēs: vt appetibile vel appetitus. 2^m aūt eſt quo mouet vt organū. 3^m eſt qđ moueť vt al'. ⁊ ſubdit ꝙ mouēs eſt duplex. Aliud qdē imobile: aliud aūt qđ moueť. eſt aūt imobile ipꝫ actuale bonū. i. ipm̄ appetibile. mouēs aūt qđ moueť eſt appetitū. i. potētia appetitiua vel appetitus. nā potētia appetitiua ſiue ipꝫ appetitiuū qđ appetit ſm ꝙ appetit moueť ⁊ appetitus ē actus ⁊ motus qdaꝫ. mouet ḡ tam potētia appetitiua ꝙ̄ appetibile: ſꝫ qđ moueť eſt al'. quo āt mouet eſt organū vel mouet ipſo organo. ⁊ h organū ē iaꝫ qdeꝫ corporeū. vñ in cōibus opibus corpis ⁊ aīe. i. in libro quē fec̄ de cāis mot⁹ aialiū cōſiderādū eſt de ipſis organis motus. ⁋ Notandū aūt ꝙ ea que regrunť ad motū ꝓceſſiuū aialis vno mō ſunt tria: ⁊ alio mō ſunt q̄ttuor: vt themiſtius ait: ⁊ vt inuiť in l'ra. nā ſi potētiā appetitiuā ⁊ appetibile: eo ꝙ vtrūq; moueat: volumus cōputare ſub vno ⁊ comprehendere ſub eodē ſic erūt tria: ſꝫ ſi volumus diſtinguere iter illa: eo ꝙ al'r moueat appetibile: qꝛ mouet imobil'r: ⁊ al'r potētia appetitia. qꝛ mouet mota. ſic erūt q̄ttuor q̄ regrunť ad talē motū: q̄rū p̄mū erit mouens imobile: vt actuale bonū ⁊ appetibile. 2^m erit mouēs motū: vt potētia appetitiua. 3^m erit illud qđ moueť: vt aial. 4^m erit illđ quo mouet: vt organū motus.

Dubitaret forte aliqs quō po^a appetitiua mouet mota. ⁋ Dōꝫ ꝙ imagiari ďbemus ꝙ motus icipit ab ipis reb⁹: qꝛ multiplicanť ſpēs a reb⁹ ⁊ ꝑueniūt vſq; ad ſenſuꝫ ⁊ ad fantaſiā ⁊ ad intell'm. app̄hēſis aūt formis rerū ꝑ fantaſiā vel ꝑ ite^m: ſi app̄hēdim⁹ eas vt ꝓficuas ꝑ appetitū mouemur ad eas: ſꝫ ſi app̄hēdim⁹ ipſas vt nociuas per appetitū fugim⁹ ⁊ abhomiamur eas. ide ē qđ cōiter dř ꝙ i cognoſcēdo ē mot⁹ rerū ad aiaꝫ: ſꝫ i appetēdo ē motus aie ad res. poſſet itaq; alicui eē dubiū vtꝝ ipꝫ cog̃ſcere vel ipꝫ itelligere poſſet dici mot⁹: eo ꝙ i cog̃ſcendo nō vř moueri ipa pō cognitia: ſꝫ magis videnť moueri ipe res: ⁊ pō cognitiua ſe videť hře q̄ſi terminus illi⁹ mot⁹: ſꝫ ꝙ ipꝫ appetere vl' ꝙ ipe appetit⁹. i. ipe act⁹ po^e appetitie ďbeat dici motus qdā: nō vř hře dubiū: qꝛ ſi i appetēdo ē mot⁹ aie ad res: ipſa po^a appetitia ſe hꝫ q̄ſi motiua: ⁊ ipm̄ appetibile vel ipa res q̄ appetitur ſe hꝫ q̄ſi terminus illius motus: ⁊ qꝛ terminus ſm ꝙ h⁹ dicit aliqd imobile: inde eſt ꝙ ipm̄ appetibile ſiue ipꝫ actuale bonū qđ eſt terminus hui⁹ motus: dř mouere imobil'r: ſed ipa potētia appetitiua nō eſt mouēs imobile: ſꝫ eſt mouēs motū: ⁊ ipſe appetit⁹. i. ipſe actus appetēdi ſiue ipm̄ appetere ē qdā mot⁹ ei⁹: vt in l'ra dř.

Ulterius forte dubitaret aliqs. dato ꝙ potētia moueat mota. cuꝫ ēt ipſa itelligentia vel ipſe itellect⁹ ſit aliq̊ mō mouēs: erit qđ vtꝝ ſit mouēs imobile:

vel mouens motū. ⁊ videt̃ ꝙ ſit mouēs imobile: qꝛ ſi ipm̄ appetibile eſt mouēs imobile: qꝛ eſt terminus motus. cū etiā ipſe itellectus ſit terminus motus: eo ꝙ in itelligendo ſit motus rerū ad aīam: videt̃ ꝙ itellectus ſit mouens imobile. ¶ In ꝯrium eſt: qꝛ ſicut comparat̃ ipm̄ appetere ad potentiā appetitiuā: ſic comparat̃ ipm̄ itelligere ad potentiā itellectiuam. ſed ipm̄ appetere eſt q̄dam motus potentie appetitiue. ergo ipſum intelligere erit q̄dam motus potentie itellectiue. ¶ Dōm ꝙ non ſimplr̄ debemus concedere ꝙ intellectus noſter ſit mouens imobile. nam duplex eſt terminus motus. nam q̄dam eſt terminus motus qui nō cauſatur per taleꝫ motū: ſed magis eſt cauſa ipſius motus. ⁊ hoc modo appetibile eſt terminus motus in appetēdo: qꝛ ſic eſt terminus motus ꝙ nihil recipit per talē motū: ſed ſoluꝫ habet cauſare hꝰ motū: ſed lꝫ intelligēdo intellectus ſit terminus illius motus: eo ꝙ itelligendo ſit motus rerū ad aīam: attamen intellectus ſic habet rationem termini ꝙ aliquid recipit ex tali motu. quia noſtra ſciētia cauſatur ex rebus: ⁊ intellectus noſter fit intelligēs eo ꝙ recipiat ſimilitudines rerū. ⁊ qꝛ omne recipiens aliquā formam largo modo ſumendo motum. poteſt dici aliquo modo moueri ad formam illam: licet cōcedamus ꝙ appetibile ſit mouens imobile. nō tamē debemus ſimpliciter concedere ꝙ itellectus omnino imobiliter moueat: ⁊ ꝙ nullo mō ſit mouens motū. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. 55. ¶ **Nunc autem vt in ſumma dicatur mouēs organice: vbi principiū ⁊ finis idem velut gyglimus: ſiue in circulatione: hoc eſt gibboſum ⁊ concauum: hoc quidem finis: illud vero principium. vnde aliud quidem quieſcit: aliud vero mouetur: ratione quidem altera entia: magnitudine vero inſeparabilia. omnia enim pulſu ⁊ tractu mouentur: propter qđ opꝫ ſic in circulo manere aliquid: ⁊ hic icipere motum.**

¶ Determinat de organo ipſius motus. cuius principale organū eſt cor qꝛ in eo eſt finis ⁊ p̄ncipium motus: ideo ait. nunc autē vt in ſumma dicatur: illud aūt eſt p̄ncipalr̄ mouens organice: vbi eſt ideꝫ principiuꝫ ⁊ finis motus: velut in circulatione vel in aliquo qđ ſit decliuū ⁊ obliquū. hoc eni. i. in re obliqua ⁊ declini eſt gibboſum ⁊ cōcauū: ⁊ hoc quideꝫ. i. concauum eſt finis motus: illud vero. i. gibboſuꝫ eſt principiū motus. vnde cor qđ eſt gibboſuꝫ ⁊ concauū: qđ eſt finis ⁊ p̄n^m motus: ſm̄ aliud quidē quieſcit: ſm̄ aliō vero mouet̃: ita ꝙ in eo quies ⁊ motꝰ: finis ⁊ p̄ncipiū rōne q̄dem ſunt altera entia: ſꝫ magnitudine ⁊ loco ſunt inſeparabilia. nā oīa eniꝫ in corde. i. oēs p̄tes cordis mouent̃ pulſu ⁊ tractu. i. mouent̃ ſꝫ diaſtolē ⁊ ſiſtolē: ſiue mouent̃ ſꝫ dilatationē ⁊ cōſtrictioneꝫ: p̄pter qđ oꝫ accidere in corde ſicut in circulo vbi cōtingit aliqd. i. ſm̄ aliqd manere. i. quieſcere. nā circulus aliquo mō manet ⁊ aliquo mō mouet̃. ſic ⁊ cor aliquo mō manet in eodeꝫ loco: aliquo mō mouet̃: ⁊ hoc. i. a corde ꝙ aliquo mō manet ⁊ aliquo mō mouet̃. aliquo mō eſt finis motus aliquo modo p̄ncipiū oꝫ icipere motū aīalis: qꝛ ipm̄ eſt p̄ncipale organū motus.

Dubitaret forte aliquis quō in corde eſt p̄ncipiuꝫ ⁊ finis motus. ¶ Dōm ꝙ cor cōtinue mouet̃ ſm̄ dilatationē ⁊ cōſtrictionē: ⁊ inq̄tū dilatat ſe eſt ibi motus pulſus: inq̄tuꝫ cōſtringit ſe eſt ibi motus tractꝰ: ita ꝙ oīa. i. oēs p̄tes cordis mouent̃ pulſu ⁊ tractu. conſtat autē ꝙ hoc eſt dr̄ia iter pellens ⁊ trahens: qꝛ pellens eſt p̄ncipiū motus: vel eſt vñ icipit motꝰ. nā pellēs remouet aliqd a ſe: ita ꝙ motꝰ icipit a pellente ⁊ terminat̃ ad aliqd aliud. ſꝫ trahēs eſt finis motꝰ: qꝛ trahit aliqd ad ſe: ita ꝙ i tractu icipit motꝰ ab alio ⁊ terminat̃ ad trahētē. quare ſi pellēs ē p̄n^m motꝰ trahēs ē finis motꝰ i corde vbi ē pulſus ⁊ tractꝰ erit finis ⁊ p̄n^m motꝰ. ita ꝙ finis ibi ⁊ p̄n^m erūt inſepabilia loco ⁊ magnitudīe. ſꝫ erūt rōne altera. ita ꝙ ſꝫ aliā rōnē erit ibi finis motus: ⁊ ſm̄ aliā p̄n^m. nā p̄n^m motus erit rōne pulſus. finis vō rōne tractꝰ. vel qꝛ eedeꝫ p̄tes mouent̃ pulſu ⁊ tractu. iō talia loco ⁊ magnitudine iſepabilia eē dicunt̃.

Alterius forte dubitaret aliqs quō oꝫ eſſe in corde ſic videmus eſſe in circulo. ¶ Dōm ꝙ p̄p duo oꝫ arbitrari aliquo mō ſic eē in corde: ſic videmus ēt in circulo. q̄rū p̄mū eſt q̄tuꝫ ad locū circuli. 2^m q̄tū ad motū eiꝰ. nā cū mouet̃ aliqd circulariter aliquoꝰ mutat locuꝫ: ⁊ aliquo mō nō mutat locuꝫ. vñ dr̄. 8° phy. ꝙ circlus q̄eſcit ſm̄ ſe totū: ⁊ mouet̃ oē. nā corpꝰ circulare aliquoꝰ q̄eſcit totū. aliquoꝰ mouet̃ oē. nā totū q̄eſcit ſꝫ ſubaꝫ: totū vō mutat locū ſm̄ diſpōnē: p̄tes vō mutāt locū tā ſꝫ ſubaꝫ q̄ ſm̄ diſpōnē. quare ſic circulus aliquo mō mutat locuꝫ: ⁊ aliquoꝰ nō mutat locū: ſic ⁊ cor aliquoꝰ ſp̄ manet in eodē loco cū ſp̄ maneat quodāmō in eadē p̄te aīalis: ⁊ aliquoꝰ mutat locū cū moueat̃ ſꝫ dilatationē ⁊ cōſtrictionē. Ruſus ſi'le ē de circulo ⁊ de corde q̄tū ad motū: qꝛ i motu circli q̄dāmō ē ꝯſiderare pulſū ⁊ tractū. nā cū mouet̃ circulus p̄tes iferiores q̄dāmō vident̃ ipellere ſupiores: p̄tes vō ſupiores q̄dāmō vident̃ trahere p̄tes q̄ ſūt iferiꝰ. ſic ēt ⁊ i motu cordis ē accipe pulſū ⁊ tractū. nā vt in corde ꝯſiderat̃ pulſus vr̄ ꝙ motꝰ ille icipiat a gibboſo: ſꝫ vt hꝫ ibi eē tractꝰ: eo ꝙ ſꝫ talē motū q̄ ꝯſtrigit ſe vr̄ motꝰ ille termiari ad ꝯcauū: ita ꝙ ſꝫ gibboſū ⁊ ꝯcauū ē ibi pulſus ⁊ tractꝰ. p̄p qđ bñ dcm̄ ē. ꝙ oꝫ ꝯſiderare in corde: ſic in circlo. ¶ Eſt tñ diligēter nōn^m ꝙ eadē linea curua ē gibboſa ⁊ ꝯcaua: ita ꝙ gibboſū ⁊ ꝯcauū nō dr̄ūt loco nec magnitudīe: ſꝫ ſūt altera rōe: qꝛ lꝫ eadē linea ſit gibboſa ⁊ ꝯcaua. gibboſa tñ eſt r^u ſupioꝝ. ꝯcaua vō r^u iferioꝝ: ſic p̄n^m ⁊ finis motꝰ i corde: ⁊ q̄es ⁊ motꝰ i eo: ⁊ ēt pulſus ⁊ tractꝰ ñ ſt̄ altera loco ⁊ magnitudīe: ſꝫ ſt̄ altera rōe.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs quō hoc. i. a corde oꝫ icipe motū i aīali. ¶ Dōꝫ ꝙ ſic videmꝰ in toto vniuerſo ſic poſſumꝰ arbitrari i ipo aīali. videmꝰ. n. ꝙ celū qđ ſp̄ mouet̃ ē p̄n^m ⁊ cā motꝰ alioꝝ cōpoꝝ: qꝛ aliqñ q̄dē mouet̃: ⁊ aliqñ ñ mouent̃. ita ꝙ i vniuerſo icipit motꝰ a celo iq̄tū motꝰ celi ē p̄n^o ⁊ cā cuiuſlꝫ alteriꝰ motꝰ: ſic cor i aīali: qđ q̄dāmō ſp̄ mouet̃ ē p̄n^m ⁊ cā oīs alteriꝰ motꝰ facti i aīali q̄r bñ dcꝫ ē ꝙ hoc. i. i aīali oꝫ icipe motū a cōde. Deiñ cū di.

¶ **Omnino quidem igitur ſicut predictum eſt: inq̄tum appetitiuū aīal: ſic ipſius motiuū eſt. appetitiuū aūt nō ſine fantaſia: fantaſia aūt oīs aut rōnalis: aut ſenſibilis eſt: hac quideꝫ igitur ⁊ alia animalia participant.** Cō. 56.

¶ Ut dicebat̃ oñdit quō p̄ hꝰ p̄n^m motiuū. vꝫ. p̄ appetitiuū mouent̃ tā aīalia p̄fecta q̄ ip̄fecta. circa qđ tria fac. qꝛ p̄ facit qđ dcꝫ ē. 2° mouꝫ ſpālr̄ q̄ōnē circa motū aīaliū ip̄fectorū. 3° ſpālr̄ deſcēdit ad hoīes p̄ut mouent̃ p̄ fantaſiā ⁊ appetitū. 2ª ibi. (Cōſiderādū āt.) 3ª ibi. (Senſibilis qđ igr̄.) dicit q̄. ꝙ oīo qđ igr̄: ſic p̄dcm̄ ē iq̄tū aīal ē appetitiuū. i. iq̄tū aīal p̄ticipat appetitū ſic ē ipſiꝰ motiuū. i. ſic cōperit ei moueri. ⁊ ſubdit ꝙ appetitiuꝫ āt ē ſine fantaſia. Fātaſiaª āt oīs ē rōnalis: vt i hoībꝰ: aut ē ſſibilis vt in alijs aīalibꝰ. iō ſeq̄t̃ ꝙ hoc qđ igit̃. i. fantaſia ſēſibili ⁊ alia aīalia p̄ticipāt. ¶ Nōtādū āt ꝙ vt cōiter poīt̃: ſic ſupra p̄hs ſub itelligētia ꝯphēdebat fan^am: ita i hoc loco ſub fātaſia ꝯphēdit itelligētiā. nā fantaſia dcā ē ab appere: ⁊ qꝛ p̄ rōnē ⁊ itelligētiā nob̄ apparēt aliq̄ pñt hoc largo mō dici fantaſia. i hoībꝰ itaq̄ ē fantaſia rōnalis: qꝛ i eis ē rō ⁊ itell'ꝰ: ſꝫ i alijs ē fantaſia ſēſibilis tm̄. qꝛ rōe ⁊ itellc̄u ñ p̄ticipāt. ¶ Nōn^m ēt ꝙ cū oībꝰ aīalibꝰ q̄bus ineſt ſm̄ locū motiuꝫ inſit appetitus ⁊ fantaſia vel rōnalis vel ſenſibilis: oīa hꝰ aīalia poterunt moueri p̄ fantaſiā ⁊ appetitū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Conſiderandum aūt ⁊ de imꝑfectis: qd mouens eſt: quibus tactus ſolū ineſt ſenſus: vtrū contingat fantaſiam ineſſe his: aut non: ⁊ concupiſcentia. videt̃.n. letitia: ⁊ triſtitia ineſſe: ſi autem hec: ⁊ concupiſcentiam neceſſe. Fantaſia aūt quomodo vtiq; inerit: aut ſicut mouentur indeterminate: ⁊ hec inſunt quidem: indeterminate autez inſunt.

¶ Mouet ſpālr q̄ōnē de motu aialiū imꝑfectoꝝ qd ſit ibi mouēs: ⁊ quō in eis hʒ eē fantaª. d. ꝙ ꝯſiderādū aūt ē: ⁊ d̄ iꝑfectis aialibꝰ qdē ē mouēs in eis qbꝰ aialibꝰ iꝑfectis ieſt ſolū ſſus tactꝰ: vtrū ꝯtigat fantaam: ⁊ ꝯcupiſcētiā i eſſe his aut nō: ⁊ ſubdit ꝙ vr̃.n. letitia vl' triſtitia ieē talibꝰ aialibꝰ ſi aūt ħ ⁊ ꝯcupiſcētiā neceē eis ineē: ⁊ qꝛ ħ nō pōt eē ſine fanª. iō dubiū eſt quō eis vtiq; inerit fanª. ⁊ ſoluit ꝙ vt ſic mouent̃ idetermiate ⁊ ħ qdē eis idetermiate iſūt. ¶ Notandū āt ꝙ aialia ꝑfecta hn̄t fantaſiā determiatā: qꝛ d̄terminate apphēdūt locū ad quē volūt fugere: ſi ſentiāt aliqd nociuū: vl' ad quē volūt tēdere: ſi credūt aliqd ꝓficuū: ⁊ non ſolū ꝑ accn̄s: ſic apes redeūtes ad domiciliū ꝓpriuʒ ex actuali exercitio in q̄ exiſtūt: ſed ēt ꝑ ſe aialia ꝑfcā hn̄t fantaſiā talē determiatā: ſʒ aialia iꝑfecta ideteriatā hn̄t fantaſiā. nā cū pungunt̃ retrahūt ſe vt fugiāt nociuū: non ꝙ determiate apphēdāt aliquē locū ad quē moueri volūt: q̄re ſic idetermiate mouent̃ ſic indetermiatā habent fantaſiā. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.57 ¶ Senſibilis quidē igit̃ fantaſia ſicut dcm̄ eſt: ⁊ alijs animalibus ineſt: deliberatiua autez in rōnalibꝰ ineſt: vtrū.n. aget hoc: aut hoc: iaz rōnis eſt opus: ⁊ neceſſe eſt vno mēſurare: maiꝰ.n. imitat̃: quare pōt vnū ex pluribꝰ fantaſmatibus facere: ⁊ hec eſt cauſa eius: ꝙ opinionem nō putari hēre: qm̄ eaʒ que ex ſyllogiſmo non habʒ: hec autem illam. ꝓpter qd deliberatiuū non habʒ appetitus.

¶ Spālr deſcēdit ad hoies quō mouent̃ ꝑ fantaam ⁊ appetitū. ¶ Ad cꝰ euidētiā ſciri dʒ ꝙ vt dicebat̃ fantaſia i hoibus differt a fātaſia alioꝝ aialiū: qꝛ in alijs alibꝰ eſt ſoluʒ fantaſia ſſibil'. Sʒ i hoibꝰ eſt fātaſia rōnal': ita ꝙ i eis ſub fātaſia poſſumꝰ ꝯphēdere rōnē: ⁊ itell'ʒ. mouent̃.n. hoies nō ſolū ꝑ appetitū ⁊ fātaſiā ſſibilē: ſʒ ēt mouent̃ ꝑ appetitū ⁊ fātaſiā rōnalē. i. ꝑ appetitū ⁊ rōnē. tria g̊ fac̃. nā p̄ oſtēdit quō fātaſia in hoibꝰ differt a fātaſia in alijs aialibꝰ. 2º declat quō in hoibꝰ eſt mouēs appetitꝰ. 3º manifeſtat quō in eis ē mouēs rō. 2ª ibi. (Uicit aūt) 3ª ibi (Sciētificū āt) dic̃ g̊: ꝙ ſſibil' qdē igit̃ fātaſia: ſic dcm̄ eſt: ieſt ⁊ in alijs aialibꝰ ab hoie: ſʒ deliberata fantaſia. i. rōnabil' eſt in aialibꝰ rōnalibꝰ tm̄. nā deliberare: vtrū ſit agēdū ħ aut ħ iā eſt rōnis opꝰ. ⁊ neceē eſt mēſurare vno aliq̊. imitat̃.n. ſic agēs maius eligibile: q̄re ſic agens pōt ex pluribꝰ fantaſmatibꝰ facere vnū ꝑſyll'ʒ: ⁊ ſubdit: ꝙ ħ ē cā eiꝰ ꝙ aialia bruta n̄ opʒ putari hr̄e opionē: qm̄ brutū nō hʒ eā rōnē que eſt ex ſyll'o ſʒ ħ. i. aialia rōalia illā ſupra rōnē hn̄t. ꝑꝑ qd qꝛ aialia bruta nō hn̄t talē rōnē: appetitus in eis nō hʒ deliberatiuum. ¶ Notandū aūt ꝙ ſemꝑ fantaſia: ⁊ rō delibatiua accipit vnū aliqd quo menſurat alia vt accipit deliberatiua rō ħ p̄nm. maius bonū ē magis eligendū: quo p̄nº accepto: ſi occurrāt ei aliq̊ duo bona menſurabit illo p̄nº vtrūq; illoꝝ bonoꝝ: ⁊ qd credet magis bonuʒ magis eliget: faciet g̊ ex ꝑlibꝰ vnū ſyllm̄: magis bonū eſt magis eligibile: ħ eſt magis bonū: g̊ eſt magis eligēdū: ita ꝙ rō in vno aliq̊ p̄nº mēſurabit oīa eligibilia et appetitus imutabit̃ ⁊ deſiderabit magis eligibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uincit aūt ⁊ mouet aliqn̄ deliberationē: aliquādo aūt mouet ſeip̄m: ſicut ſpera appetitus appetitū: cū incōtinētia fuerit: natura aūt ſpere que ſurſuʒ principalioꝛ eſt: ⁊ mouet: vt tribus lationibus iam moueat̃.

¶ Oñdit quō appetitꝰ ſit mouēs i hoibꝰ. nā cū i hoie ſit duplex appetitꝰ. ſſitiuꝰ. ⁊ itell'iuus: ħ mō eſt appetitꝰ mouēs in hoibꝰ inq̄tū vnꝰ appetitꝰ vincit ⁊ trahit aliū: ſic vna ſpera celeſtis mouet ⁊ trahit aliā. iō ait ꝙ vincit autē aliqn̄: ⁊ mouet appetitꝰ ſſitiuus deliberationē. i. appetitū d̄liberatiuū: aliqn̄ aūt eꝯ. ħ. i. appetitꝰ delibatiuus mouet ipʒ ſenſitiuū: ꝯtigit.n. aliqn̄ ꝙ appetitꝰ deliberatiuus ſeip̄m. i. per ſeip̄m mouet ip̄m ſenſitiuuʒ: qꝛ ſicut ſpera celeſtis mouet aliā ſperā: ſic appetitꝰ ſuꝑioꝛ mouet appetitū iferiorē: ⁊ ħ cū aliqs eſt in ꝯtinētia. i. in abſtinētia. qꝛ ꝯtinet ⁊ abſtinet: et ſequit̃ ꝙ nā aūt ſpere que eſt ſurſuʒ eſt p̄ncipalioꝛ ⁊ mouet: ita vt tribꝰ lationibus moueat̃. ¶ Notādū aūt ꝙ nāliter ſemꝑ pars ſuꝑioꝛ dʒ eſſe p̄ncipalioꝛ: ⁊ dʒ mouere inferiorē: ſicut appꝫ in celo: vbi ſemꝑ ſpera ſuꝑioꝛ mouet iferiorē: nunq; aūt iferioꝛ mouet ſuꝑiorē. in hn̄tibꝰ g̊ aiam hn̄ ordinatā reſeruat̃ in eis ordo nālis: ita ꝙ appetitꝰ intellectiuus ⁊ deliberatiuus mouet appetitū ſſitiuū: ſʒ i hn̄tibꝰ aiam ꝑuerſam ſenſitiuū mouet intellectiuū.

Dubitaret forte aliqs quō ꝯtingit tribꝰ lationibꝰ moueri: vtꝝ ħ ſit dictuʒ de celo vel de hoie. ¶ Dōʒ ꝙ de vtroq; veꝝ eſt. nā ſpera iferioꝛ: vt qōlʒ deferēs corpꝰ planete ſaltē mouet̃ tribꝰ lationibꝰ: qꝛ mouet̃ motu p̄mi mobilis motu octaue ſpere ⁊ motu ꝓp̄o: ſic appetitꝰ nr̄ iferioꝛ ſſitiuus pōt moueri tribꝰ latōibꝰ vel tribꝰ motibꝰ: qꝛ pōt moueri a rōne ab appetitu itell'iuo ⁊ a ſeip̄o: imo q̊tieſcūq; appetitꝰ iferioꝛ ſſitiuꝰ mouet̃ ſicut debet q̄ſi ꝯcurrūt ibi iſti tres motꝰ: nā rō mouebit appetitū itell'iuū. appetitꝰ itell'iuus mouebit ſſitiuū: ſʒ mouebit̃ ſſus appetitiuus ab itell'iuo ꝑut eſt aptꝰ natꝰ moueri ab eo: q̄re ꝯcurret ibi triplex motꝰ. vʒ. motꝰ rōnis: motus appetitꝰ itellectiui: ⁊ ēt motꝰ ꝓp̄us appetitꝰ ſſitiui: cuʒ iſte appetitꝰ moueat̃ a ſuꝑiori appetitu: ꝑut ē aptꝰ natꝰ moueri ab illo. Jntētio eſt g̊ pħi ꝙ in hn̄tibꝰ aiam hn̄ ordinatam latōes ⁊ motꝰ exn̄tes in eis aſſil'ant̃ latōibꝰ ⁊ motibꝰ i celo repertis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sciētificū aūt nō mouet: ſed manet: qm̄ aūt Cō.58.
hec qdē vl'is exiſtimatio ⁊ rō: alia ꝟo ꝑticularis. hec qdē.n. dicit: ꝙ oʒ talē tale agere: hec āt ꝙ hoc qdē tale: ⁊ ego talis: iā hec mouet opio. nō que vl'is: aut vtraq;: ſed hec quidem q̄ſcēs magis: hec autem non.

¶ Oſtendit quomodo ratio habet rationē mouendi: ⁊ eſt mouens in homine. ¶ Ad cuius euidentiā ſciri debet: ꝙ quantū ad p̄ſens ſpectat triplex pōt diſtigui ratio. videlʒ ſpeculatiua ⁊ practica: ⁊ ħ duplex: vniuerſalis. ⁊ particularis: ratio autē ſpeculatiua non mouet: nec etiam directe ⁊ imediate mouet ratio practica vniuerſalis: ſed particularis. ideo ait. ſcientificū autem. i. ratio ſpeculatiua non mouet: ſed manet: quia non imperat aliquid fugiendum: nec ꝓſequēdum: ⁊ ſubdit: quoniam aūt ħ quidem eſtimatio ⁊ ratio practica eſt vniuerſalis: alia vero particularis: ħ quidem: ideſt ratio practica vniuerſalis dicit ꝙ oportet tale ⁊ tale agere: vtputa pater honorandus eſt: regi eſt obediendum: hec autem. i. ratio practica particularis dicit: ꝙ ħ qdē eſt tale: ⁊ ego talis: vtputa. vt ħ eſt meus pr̄: ⁊ ego ſū ſuus filius. ħ eſt meus rex: ⁊ ego ſum ſuus ſubditꝰ: ⁊ qꝛ ſic

eſt:hec opio ꝑticłaris mouet:nō aūt ſic mouet que ē vlis: qꝛ mot⁹ ⁊ opatōes ſunt circa ꝑticularia:nō ḡ directe ⁊ imediate mouet vlis rō practica:aut ſi mouet vtraq̄ taꝫ vlis q̄ꝫ ꝑticularis:ſed tn̄ h̄ ꝗdem.i.vlis eſt magis qeſcēs.h̄ aūt .i.ꝑticularis nō eſt ſic qeſcēs:ſed eſt magis mouēs. ¶ Notanduꝫ aūt ꝙ ſicut fiunt ſylłi in ſpeculabilib⁹:ſic fiunt in opabilib⁹.formabit ḡ rō practica taleꝫ ſylłm.cuilꝫ regi eſt obediēdū.hic eſt rex:ḡ eſt ei obediēdū:q̄ꝫdiu ḡ ſtat̄ in hac ꝓpōne vli:ꝙ cuilꝫ regi eſt obediēdū:nō mouemur ad agēdum.Sed qn̄ addit̄ ei ꝓpō ꝑticularis.h̄ eſt rex.mouemur ad agēdū ⁊ ad obediēdū:ſi ḡ vlis ꝓpō nō mouet niſi addatur ei ꝑticularis:ꝑticularis ꝓpō vel rō eſt illa que directe ⁊ imediate mouet. ¶ Notādū ēt ꝙ qꝛ actōes ſunt ꝑticulariū:⁊ qꝛ eſtimatio particłaris magis directe:⁊ imediate mouet dato ꝙ qs nō erret circa eſtimationē vlem:ſed ex paſſione vel aliq̄ alio mō erret:circa ꝑticularē ꝯtingit ipꝫ peccare ⁊ male agere;vt declarari hꝫ in.7°ethy.

Cō. .59. VEgetabilem ꝗdē igit̄ aiam:neceſſe ē hēre omne qđcūq̄ꝫ viuit:⁊ hꝫ aiam a genē ratione vſq̄ꝫ in corruptionē:neceſſe eſt.n.qđ ḡnat̄ augmentū hēre:⁊ ſtatū ⁊ decremētū:hoc aūt ſine alimēto ē ipoſſibile:neceſſe igit̄ ineſſe vegetabilē potētiam in omnib⁹generabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹.

¶ Poſtq̄ꝫ phs determiauit de oib⁹ꝑtib⁹potētialib⁹ aie ſiue de oib⁹potētys ei⁹.Jn ꝑte iſta cōparat hꝫ po^as ad ſeiuicem:cōparat.n.vegetatiuū ad ſenſitiuū:oñs vegetatiuuꝫ eſſe cōius ⁊ vlius ſenſitiuo:qꝛ vegetatiuū repit̄ in oib⁹viuentib⁹:ſenſitiuū v̄o nō repit̄ in oib⁹viuētib⁹.Sꝫ in oib⁹ aialib⁹.tria ḡ facit.nā p̊ oñdit ꝙ vegetatiuū repit̄ in oib⁹ viuētib⁹.2°declarat ꝙ ſenſitiuū nō repit̄ in oib⁹viuētib⁹. 3°manifeſtat ꝙ ſenſitiuū repit̄ in oib⁹aialib⁹.2ª ibi.(Sēſuꝫ aūt)3ª ibi.(Aial aūt)dicit ḡ:ꝙ vegetabilē ꝗdem igit̄ aiam neceſſe eſt hēre oē qđcūq̄ꝫ viuit:⁊ aiam huius vegetabilē hꝫ a ḡnatōe vſq̄ꝫ ad corruptionē:qꝛ qđ ḡnat̄ neceſſe ē hēre aug^m ſtatū ⁊ decremētū:h̄ aūt nō ſunt ſine alim̄to.tūc ḡ ſupplēda eſt rō:ꝙ ſi alimēto vti ꝑtinet ad aiam vegetatiuā:⁊ oia viuētia q̄ꝫdiu viuūt ſiue hēant augmētū:ſiue ſtatū:ſiue decremētū idigēt alimēto.ḡ oia viuentia q̄ꝫdiu viuunt indigēt anima vegetatiua.

Dubitaret forte aliqs:vtrū in viuētib⁹ſit dare ſtatum:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ calor nālis ſemꝑ depaſcit humidū radicale:vel ḡ calor ille fortis eſt:⁊ tūc plus reſtaurat q̄ꝫ deꝑdat:⁊ eſt ibi augmētū vł nō eſt fortis:⁊ tūc minus reſtaurat q̄ꝫ deꝑdat:⁊ eſt ibi decrementū:⁊ qꝛ īter fortē ⁊ nō fortē nō eſt dare mediū.ḡ totum tp̄s vite oiuꝫ viuētiū vel ꝑtinet ad augm̄tū vł ad decrem̄tū:⁊ nō eſt ibi dare me^m. ¶ P̄.ſi eēt ibi dare ſtatū ꝙ tātū reſtauraret q̄ꝫtū deꝑderet vocet̄ illđ tp̄s q̄ꝫdiu durat ſtat⁹.a.ḡ in fine hui⁹tp̄is a.nō erit debilior calor nālis q̄ꝫ i p̄n°.cū ſemꝑ in toto illo tp̄e tāta ſit facta reſtauratio quāta deꝑditio.ḡ q̄ rōne in p̄n°.huius tp̄is a.nō decreſcebat aial vel qđcūq̄ꝫ aliud viuēs:pari rōne nō decreſceret in fine illius tp̄is.imo ſi per vnā diē duraret tp̄s ſtat⁹nunq̄ꝫ decreſceret aial vel qđcūq̄ꝫ aliud viuēs:qꝛ hoc poſito ſemꝑ par rō eſſꝫ de fine illi⁹ diei et de p̄n°.q̄re ſiue i p̄n° illi⁹ poterat ſtare per vnā diē ꝙ nō decreſceret:ḡ ⁊ in fine illi⁹ diei ſtabit per vnā diē ꝙ nō decreſceret:⁊ pari rōne in fine illi⁹alterius diei ſtabit ꝑ aliā diē ꝙ nō decreſcet:⁊ ita in īfinitū. ḡ nunq̄ꝫ decreſceret aial:ſi ꝑ aliqđ tp̄s q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ꝑuū eſſet in ſtatu. ¶ Dōꝫ ꝙ q̄ꝫdiu oſſa ſunt tenera:⁊ q̄ꝫdiu calor nālis eſt fortis ſenſibilr̄ augmentat̄ aial:deficiēte v̄o calore nāli cuꝫ ſenſibilr̄ decreſcit aial vel qđcūq̄ꝫ aliud viuēs dr̄ eē tp̄s decremēti:qn̄ aūt nō eſt ſſibile augmētū:nec ſenſibile decremētū dr̄ eſſe tp̄s ſtat⁹.Arg⁹ ḡ ꝓcedebant ꝙ non erat dare tp̄s ſtat⁹:qꝛ nō erat ꝑ ſe dare tp̄s:in quo nō eſſet vel aliq̄le augmētū:vel aliq̄le decremētū:nos aūt nō accipimus tp̄s ſtat⁹pro ꝑuatione cuiuſlibꝫ augumēti vł decrementi:ſed dicimus eē ſtatū:qn̄ aial ſenſibilr̄ nec augm̄tat̄ nec decreſcit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Senſum aūt non neceſſe in omnibus viuētibus:neq̄ꝫ eniꝫ quorūcūq̄ꝫ ſimplex corpus ꝯtingit habere tactuꝫ:neq̄ꝫ ſine hoc poſſibile eſt eē nullum animal:neq̄ꝫ quecunq̄ꝫ non ſuſceptiua ſpecierum ſine materia. Cō.60

¶ Oñdit ꝙ nō oia viuētia hn̄t ſenſum.d.ſenſuꝫ aūt nō neceſſe eſt ineē oib⁹viuētib⁹:⁊ multo magis nō ieſt nō viuētib⁹:qꝛ nō ieſt eł̄tis hn̄tib⁹corp⁹ſimplex:nec ieſt alys mixtis vt lapidib⁹⁊ ceteris hꝫ:in qb⁹nimis dñat̄ terra.iō ſubdit:ꝙ nec.n.quorūcūq̄ꝫ eſt corp⁹ſimplex ꝯtingit hēre tactū neq̄ꝫ ſine h̄.i.ſine tactu poſe eſt eē nulluꝫ aial:nec poſe eſt eē aliquē ſenſum.ḡ ſenſus nō ieſt hn̄tib⁹corp⁹ſimplex:nec hn̄t ſſuꝫ q̄cūq̄ꝫ nō ſt̄ ſuſceptiua ſpēꝝ ſine mā.i.q̄cūq̄ꝫ ſt̄ nimis terreſtria:vt lapides ⁊ hꝫ cetera. ¶ Notādū aūt ꝙ ꝑ h̄ v̄ba inuit tria eē gnā nō hn̄tiū ſenſuꝫ.nā ſenſuꝫ non hn̄t q̄dā viuētia vt plāte.2°ſenſuꝫ nō hn̄t hn̄tia corp⁹ſimplex vt eł̄ta.3°nō hn̄t alia mixta q̄ ſunt nimis terreſtria vt lapides ⁊ cetera talia. ¶ Notādū ēt ꝙ vna eſt cōis rō:q̄re oibus talib⁹nō ieſt ſſus.nā talib⁹nō pōt ieſſe ſenſus tactus. nā tact⁹eſt media ꝓportio q̄litatū tāgibiliū.Jn oib⁹aūt talib⁹ſunt q̄litates tāgibiles quodāmō extreme:⁊ nō ſūt hn̄ redacte ad mediū.iō in ipſis nō reſuat̄ tact⁹:⁊ ꝑ ꝯñs nullus alius ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Animal aūt neceſſe ſenſum hēre:ſi nihil fruſtra facit natura:ꝓpter aliqđ.n.oia que ſūt natura ſubſiſtūt:aut coicidētia ſunt eoꝝ que ſunt ꝓpter aliqđ.Si igit̄ omne ꝓceſſiuū corpus nō hꝫ ſenſum corrūpet̄ vtiq̄ꝫ:⁊ ad finē nō vtiq̄ꝫ veniet qui eſt nature opus:quō enim alet̄:manētibus ꝗdē.n.exiſtit nutrimentum eo in loco vbi nata ſunt quo nutriri poſſunt ſuapte natura.

¶ Oñdit ꝙ in oib⁹aialib⁹hꝫ eē ſſus:circa qđ duo fac̄:qꝛ p̊ oñdit h̄ de oib⁹aialib⁹q̄ mouent̄ motu ꝓgreſſiuo.2°oñdit h̄ de oib⁹aialib⁹ſimplr̄ ibi.(At v̄o ſi ſſū)circa p^m duo fac̄. qꝛ p̊ fac̄ qđ dcm̄ ē.2°remouꝫ q̄ꝫdā cauillationē poſeꝫ fieri circa p̄tacta ibi.(Nō pōt āt)dic̄ ḡ.ꝙ nec̄e ē āt al' hēre ſſuꝫ. ſi nā nihil fruſtra fac̄.nā ꝑꝑ aliqđ.i.ꝑꝑ aliquē finē ſt̄ oia q̄ nā ſubſiſtūt:aut ſunt ꝯñā eoꝝ q̄ ſunt:ꝑꝑ aliqđ.i.ꝑꝑ finē.ſi igr̄ nō hꝫ ſſitiuū oē corp⁹ ꝓceſſiuū corrūpet̄ vtiq̄ꝫ:⁊ nō veniet ad finē ꝗ ē nāe op⁹.nā quō alet̄.i.quō ibit ad alim̄tuꝫ corp⁹aial' ꝓceſſiuū niſi hr̄et ſſitiuū:ſꝫ de manētib⁹eſt alia rō.iō ſubdit ꝙ manētib⁹ ꝗdē.n.exiſtit in loco ſue generationis vbi nata ſūt nutriri. ¶ Nōn^m āt ꝙ oia q̄ ſūt nā vł ſt̄ ꝑꝑ finē ſic̄ mēbra aial' q̄ ſūt ꝑꝑ aliq̄s opōnes vł ſūt accn̄tia ꝯñā ad ea q̄ ſūt ꝑꝑ finē ſic̄ pili:⁊ alie ſuꝑfluitates q̄ accn̄t ex nec̄itate māe:vł ex aliq̄ ſuꝑfluitate ei⁹. ¶ Nōn^m ēt ꝙ a nā datū fuit ali corp⁹ ꝓceſſiuū:vt a remotis poſſit ſibi q̄rere cibū.igr̄ ſi hn̄s tale corp⁹nō ſentiret cū opoꝛteat ipꝫ diſcurrere huc ⁊ illuc ⁊ nō ſentiret cū obuiaret corruptiuo:⁊ ita d̊ facili corrūpet̄:ꝑꝑ qđ n̄ ꝑueniret ad finē ꝗ ē nāe op⁹ vł n̄ ꝑueniret ad finē illū quē ordiauit nā ſibi.q̄re fruſtra eēt tale corp⁹.formet̄ ḡ ſic rō:ſi al' hn̄s corp⁹ ꝓceſſiuū careret ſſu fruſtra eēnt mēbra ei⁹:⁊ fruſtra eēt corp⁹ipi⁹:ſꝫ h̄ ē ipoſe:qꝛ nā nil fac̄ fruſtra.ḡ ⁊c̄. ¶ Nōn^m ēt ꝙ alia manē^a oia ex qb⁹ſt̄ apta nata nutriri hn̄t i loco ſue ḡnatōis:ita ꝙ n̄ idigēt diſcurrere ꝑꝑ cibū:q̄re rō fcā ꝙ alia hn̄t ſſitm̄ n̄ arguit d̊ aialib⁹manētib⁹:ſꝫ d̊ alys ꝓceſſiuis.Deiñ cū dic̄.

Cõ.61. ¶ Nõ poteſt autem corpus habere quideꝫ animam: ⁊ intellectum diſcretiuum: ſenſum autẽ nõ habere non manſiuum exiſtens: generabile autem. At vero neqꝫ ingenerabile: quare enim nõ habebit: aut enim anime melius: aut corpori. nũc autem neutrum eſt: hoc quidem nõ magis intelligit: hoc autem nihil erit magis ꝓpter
Cõ.62. illud. ¶ Nullum ergo habet animã corpus nõ manens ſine ſenſu.

¶ Remouet q̃dam cauillationẽ poſſibilẽ fieri circa pretacta. dixerat. n. ꝙ aial habens corpus ꝓceſſiuum idiget ſenſu: vt poſſit vitare corruptiua. circa qḋ poſſet augeri cauillatio ꝙ aial habẽs corpus ꝓceſſiuũ põt habere intellm̃ ſine ſenſu: ita ꝙ ꝑ itellm̃ abſqꝫ ſenſu poterit aia corruptiua vitare: ad hanc autẽ cauillationẽ remouendã ait ꝙ nõ põt autẽ corpus hr̃e q̃dem aiam ⁊ itellectuꝫ diſcretiuũ: ſenſuꝫ autẽ nõ habere: ⁊ h̃ dico ſi illud corpus nõ manſiuum. i. ſi illud corpus ꝓceſſiuum: q̃r de tali eſt nũc ſermo: exiſtens. ſit aũt generabile. at vero: nec ſi ſit igenerabile. q̃ſi dicat. ꝙ ſiue ponatur generabile ſiue igenerabile corpus aialis ꝓceſſiuum ſi hꝫ intellectum opꝫ ꝙ habeat ſenſitiuũ. ⁊ ſubdit cãm huius dicens: quare aũt tale corpus habens intellectum non habeat ſenſum. aut enim h̃ erit melius anime aut melius corpori. neutrum autem nunc eſt: q̃r h̃ q̃deꝫ. i. anima non magis intelliget. hoc autem. i. corpus nihil magis erit ꝓpter illud. i. ꝓpter carentiam ſenſus: ⁊ q̃r nec eſt melius corpori nec eſt melius anime ponere corpus ꝓceſſiuum habere aiam itellectiuã ſine ſenſu: iõ ꝯcludit ꝙ nullũ igit̃ corpus non manſiuum. i. proceſſiuuꝫ hꝫ animaꝫ intellectiuam ſine ſenſu.

Dubitaret forte aliquis. q̃r videt̃ Ariſto. ſententia eſſe falſa. vꝫ. ꝙ taꝫ corpus aiatum generabile q̃ꝫ ingenerabile ſi hꝫ intellectũ hꝫ ſenſum: q̃r nullũ corpus aiatuꝫ eſt ingenerabile: niſi corpꝰ ſuperceleſte: ſed aia celi ſic habet intellectum ꝙ nõ habet ſenſum. vnde ꝯmenta. ſupra. 12. metaph̃. ſup illo caplo. mouet aũt ſicut deſideratũ. ait ꝙ manifeſtũ eſt corpora celeſtia eſſe animata: ⁊ nõ habẽt de virtutibus aie niſi intellectiuã ⁊ deſideratiuã. ¶ Dõꝫ ꝙ nõ eſt itentio Ariſto. loqui hic de corporibus ſuperceleſtibus. ſꝫ loq̃tur ꝓpter opinionem platonis qui poſuit ꝙ aĩa itellectiua ꝯiungebat̃ huic corpori mãli ⁊ groſſo mediãte alio corpore ſubtiliori ⁊ ſimpliciori: qḋ corpus ſubtile ⁊ ſimplex dicebat eſſe igenerabile ⁊ icorruptibile: mouebat̃ forte plato hoc motiuo: q̃r ſemper forma dꝫ eſſe ꝓportionata mãe ⁊ aia corpori: quare ſi anima itellectiua eſt icorruptibilis: oportet ꝙ habeat corpus incorruptibile. dato ĝ ꝙ vera eſſet poſitio platonis ꝙ anima intellectiua haberet ſuum corpus ſubtile ⁊ incorruptibile: mediante quo coniungeretur huic corpori groſſo ⁊ corruptibili: oporteret illud corpus incorruptibile habere etiam ſenſum: q̃r nihil eſt in ſpera actiuorum ⁊ paſſiuoruꝫ qḋ non ſit corpus tãgibile: ⁊ quanto tale corpus eſt magis ꝓportionatum anime: tanto magis eſt media ꝓportio tangibilium: ⁊ per ꝯſequens in ea magis reſeruatur ſenſus tactus: quare ſicut corpus humanuꝫ corruptibile: q̃r magis eſt ꝓportionatuꝫ anime intellectiue q̃ꝫ corpus bruti habꝫ meliorem tactum: ⁊ in eo magis reſeruatur ſenſus tactus q̃ꝫ in alijs corporibus brutorũ, ſic quia illud corpus ſubtile mediante quo anima intellectiua coniungeretur huic corpori groſſo: eſſet magis ꝓportionatum anime intellectiue q̃ꝫ hoc corpus corruptibile: haberet meliorem tactum: ⁊ in eo magis reſeruaretur media ratio tangibilium ⁊ bonitas tactus ⁊ nobilitas complexiõis q̃ꝫ in hoc corpore corruptibili. ergo corpus cõiunctum anime intellectiue ſiue ſit corruptibile: ſicut eſt corpus groſſum ſiue ſit ingenerabile ⁊ icorruptibile: ſicut eſt illud corpus ſubtile de quo loquebatur plato: opꝫ ꝙ ſi hꝫ intellectuꝫ ꝙ habeat etiaꝫ ſenſuꝫ: qḋ declarare volebamus.

Alterius forte dubitaret aliquis. quia videtur opinio platonis vera fuiſſe. naꝫ ſi materia eſt ꝓpter formam ⁊ corpus eſt ꝓpter animam: videtur ꝙ anime incorruptibili debeatur corpus incorruptibile: vel aliter anima ⁊ corpus eſſent improportionata. ¶ Dicenduꝫ ꝙ ſemper actus ⁊ potentia in rebus naturalibus ſunt proportionata ſiue ille actus ⁊ illa potentia ſumãtur reſpectu eſſe: vt apparet in materia ⁊ forma ſiue ſumãtur reſpectu agere: vt apparet in agente ⁊ patiẽte. hoc tamẽ nõ obſtante põt a cauſa neceſſaria ⁊ incorruptibili progredi effectus contingens ⁊ corruptibilis: ⁊ forme icorruptibili poteſt cõiungi corpus corruptibile: nec oportet ꝓpter hoc ꝙ anime intellectiue que eſt icorruptibilis demus corpus incorruptibile. videmus enim ꝙ motus ſolis eſt neceſſarius: ⁊ nõ poteſt impediri: ⁊ tamen ex tali motu cauſatur pullulatio plante que impediri poteſt. Sed hoc ideo contingit: quia virtus ſolis non cauſat pullulationem plante niſi mediante virtute pullulatiua: ⁊ quia v̄tus illa pullulatiua in actu poteſt impediri: ſequitur etiam ꝙ pullulatio impediri poteſt. ſic quia anima intellectiua coniungitur corpori organiçato ⁊ diſpoſito: ⁊ illa diſpoſitio eſt educta de potẽtia materie ⁊ poteſt tolli: ſequitur ꝙ etiaꝫ anima intellectiua quãtũcũqꝫ incorruptibilis poteſt ſeparari a corpore: ⁊ corpus illud poteſt corrumpi. nam ſicut a cauſa neceſſaria poteſt progredi effectus contingens mediante aliqua cauſa non neceſſaria. Sic anima incorruptibilis poteſt cõiungi corpori corruptibili: ſi coniungatur ei mediante diſpoſitione corruptibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero ſi habet ſenſuꝫ neceſſe eſt corpus eẽ: aut ſimplex: aut mixtum. Impoſſibile autẽ eſt eſſe ſimplex: tactum enim nõ haberet: eſt autem neceſſe hunc habere.

¶ Probat vl̃r ꝙ oẽ aial hꝫ ſenſuꝫ: q̃r de nec̃itate hꝫ ſenſũ tactus. circa qḋ duo fac̃. q̃r p̊ ꝓponit qḋ itẽdit. 2°. ꝓbat qḋ dixerat ibi. (Hoc ãt ex his.) dic̃ ĝ. at v̊o ſi ſenſuꝫ hꝫ aial: nec̃e ẽ corpꝰ eẽ aut ſimplex aut mixtũ. ipoſ̃e ẽ aũt corpus aialis eſſe ſimplex: q̃r h̃ poſito tactũ nõ haberet: ſed nec̃e eſt aial habere hunc. i. habere tactuꝫ. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Hoc autem ex his manifeſtum. Quoniã enim animal corpus aiatum eſt: corpus auteꝫ omne tangibile: tangibile auteꝫ quod ſenſibile tactu: neceſſe eſt ⁊ animal corpus tactiuuꝫ eſſe ſi debet ſaluari animal. Alij enim ſenſus per altera ſentiunt: vt olphatus: viſus: auditus. Tactus autem niſi habeat ſenſum non poterit hec quidem fugere: illa autem accipere: ſi vero hoc impoſſibile eſt ſaluari aial: ꝓpter quod ⁊ guſtus eſt ſicut tactus quidam. alimẽti. n. ſenſus ẽ. alimẽtum autẽ corpus tangi poſſibile. Cõ. .63.

¶ Probat qḋ dixerat ⁊. 2. fac̃ h̃ꝫ ꝙ. 2. dixerat. dixerat. n. ꝙ nec̃e ẽ aial hr̃e hũc ſenſuꝫ. i. hr̃e ſenſũ tactꝰ: ⁊ ꝙ ipoſ̃e ẽ corꝰ eiꝰ eẽ ſimplex. p̊ ĝ ꝓbat qḋ nec̃e ẽ oẽ aial hr̃e ſẽſũ tactꝰ. 2°. oñdit ꝙ ipoſ̃e ẽ corpꝰ aliqḋ aial̃ eẽ ſimplex ibi (Qz ãt ipoſ̃e ſit ſimplex.) circa pm̄ tria fac̃. q̃r p̊ oñdit ꝙ ſ̃ſus tactꝰ: ⁊ etiã guſtus inq̃ꝫtuꝫ ẽ q̃dã tactꝰ ſunt nec̃y aiali. ſc̊do declarat ꝙ alia ſenſibilia non requirunt̃ ad nutrimentũ aialis nec ad augmentum eius. tertio ex his que dixerat concludit ꝙ hi duo ſenſus, vꝫ. guſtus ⁊ tactus ſunt neceſſarij: alij vero

nō ſunt nečẏ. ſcd̄a ibi. (Son⁹ āt ⁊ color.) 3ª ibi. (Hi q̄dē igitur.) dič g̊. ꝙ hͣ aūt. vȝ. ꝙ oē aīal habeat de nečitate ſenſuȝ tactus ex his manifeſtari pōt. qm̄. n. aīal eſt corp⁹ aīatum. corp⁹ aūt oē tale ē tāgibile ⁊ eſt q̄d ſenſibile tactu. i. ſm̄ tactū: ⁊ q2 ſic eſt neče eſt aīal eē corp⁹ tactiuū. i. hr̄e ſenſuȝ tactus: ſi oȝ ſaluari aīal. nā alȳ ſenſus ſentiunt ꝑ media altera. i. ex̄nea: vt olphatus: viſus: auditus. iō ſm̄ eos nō corrūpiť aīal. Sȝ q̄litates tāgibiles excellētes corrūpūt aīal. iō niſi aīal haberet ſenſuȝ tact⁹ nō poſſet vitare q̄litates tāgibiles corruptiuas: ⁊ ꝑſeq̄ ꝑficuas. corrūpereť eniȝ ⁊ nō poſſet ſaluari: hͣ ē g̊ qđ ait ꝙ niſi aūt aīal hēat ſenſuȝ tact⁹ nō poterit q̄dē fugere hͣ. i. fugere corruptiuuȝ: ⁊ accipe v̇o alia. i. accipe ꝑficua. ſi v̇o ſic ſe hȝ hoc nō poſſibile erit ſaluari aīal. nečius eſt g̊ tact⁹ aīali: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nečius eſt ei guſtus: q2 guſtus eſt q̄daȝ tactus: ⁊ alimētū eſt qđdā tāgibile: iō ſeq̄ť ꝑpter qđ ⁊ guſtus eſt ſup. nečius: q2 eſt ſič q̄dā tact⁹ alimēti: alimētū aūt eſt corp⁹ tāgi poſſibile. i. eſt ſič qđdā corpus tāgibile. ℂ Notādū aūt ꝙ ſi corp⁹ aīalis non eſſet corpus tangibile ⁊ nō poſſet ledi a q̄litatibus tāgibilibus forte nō īdigeremus ponere in aīali ſenſum tactus. ℂ Sed q2 aīal haberet corpus tāgibile: qđ pōt corrumpi a q̄litatibus tangibilib⁹: ad hoc ꝙ aīal poſſit vitare corruptiua: ⁊ ad hoc ꝙ poſſit ſaluari fuit ei nečius ſenſus tactus. ℂ Deīde cū dič.

Cō.64. ℂ Sonus aūt: ⁊ color: ⁊ odor nō alunt: neq3 faciunt augmentum: neq3 decrementū: quare neceſſe eſt ⁊ guſtum tactum eſſe quendā: q2 tangibilis ⁊ vegetatiui ſenſus eſt.

ℂ Oſtēdit ꝙ alia ſenſibilia nō req̄runtur ad alimentū nec ad augmētū aīalis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō corrūpūt nec ſaluāt aīal. iō ait ꝙ ſonus aūt ⁊ color: ⁊ odor nō alunt aīal. nec faciūt augmētū nec decremētū: ꝑ ſe. n. loq̄ndo ꝑpter hoc ꝙ cibus ſit bene ſonorus vel ſit hͣ colore vel illo coloratus, vel hͣ odore vel illo affect⁹: nō ꝑꝑ hͣ magis nutrit vel magis augmētat. tact⁹ g̊ ē ſenſus alimēti: ⁊ ēt guſtus ī q̄tū ē q̄dā tact⁹: iō ait: q̄re ⁊ guſtū neceſſe ē tactū quēdā eē q2 guſtus ē ſenſus tāgibilis ⁊ vegetatiui. i. ē ſ̄ſus alimēti q̄ req̄riť ad hͣ ꝙ aīal vegeteť. ⁊ ad hͣ ꝙ alať: ⁊ ꝙ tāgat alimēta. ℂ Deiñ cū dič.

ℂ Hi quideȝ igiť neceſſarȳ ſunt aīali: quo ⁊ manifeſtū: ꝙ non poſſibile ſine tactu aīal eſſe. Alȳ autem ꝑpter bonum ⁊ generi aīalium iam nō cuicunq3: ſȝ quibuſdam: vt ꝓceſſiuo neceſſe ineſſe. Si enim debet ſaluari non ſolum oȝ tactū ſentire: ſed ⁊ de longe.

ℂ Oñdit ꝙ ſenſus guſtus ⁊ tact⁹ ſunt nečẏ aīali. alȳ v̇o ſenſus: ꝑ q̄s a lōge ſentim⁹ ſenſibilia nō ſūt nečẏ: ſȝ ad bñ eſſe. circa qđ duo fač. q2 p̊ fač qđ dcm̄ ē. 2º oñdit quō ꝑ alios ſenſus a lōge ⁊ ꝑ mediū ſentim⁹ ſenſibilia ibi. (Hoc āt erit.) Dič g̊. hi q̄dē igiť ſenſus. vȝ. tact⁹ ⁊ guſtus nečẏ ſunt aīali q̄. i. ꝑꝑ qđ ⁊ manifeſtū ē ꝙ nō poſe ſine tactu eē aīal: nec etiā ſine guſtu: ī q̄tū guſtus ē q̄daȝ tactus. alȳ aūt ſenſus ſūt ꝑꝑ bonū. i. ꝑꝑ bñ eē: ⁊ iaȝ nō cuilibȝ generi aīaliū neče ē ineſſe alios ſenſus: ſȝ neceſſe eſt eos īeſſe q̄buſdā aīalibus: vt aīali ꝓceſſiuo: q2 ſi oȝ ſaluari aīal ꝓceſſiuū nō ſoluȝ oȝ ſentire tactu. i. tangēdo: ſȝ ēt de lōge. ℂ Notādū aūt ꝙ vt pȝ ꝑ habita aīal ꝓceſſiuū nō hȝ oīa nečia ad ſuū alimētū. Ideo indiget alȳs ſenſibus ad hͣ ꝙ de lōge ⁊ a remotis poſſit ſibi querere cibum. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.65. ℂ Hoc autem erit ſi per mediuȝ ſenſitiuum fuerit: eo ꝙ ⁊ illud quidem a ſenſibili patiatur: ⁊ moueatur ipſum ab illo.

ℂ Oñdit quō alȳ ſenſus fiāt de lōge: q2 fiūt ꝑ mediū. circa qđ duo fač. q2 p̊ facit qđ dcm̄ ē. 2º qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſimile ibi. (Sič. n. mouēs.) cōtinueť aūt ſic. dcm̄ ē ꝙ nečarȳ ſunt alȳ ſenſus aīali ꝓceſſiuo: vt poſſit ſentire de longe. hͣ aūt erit. i. tūc fiet ſenſus de lōge. ſi fuerit ſenſitiuū ꝑ mediū: eo ꝙ id q̄dē. i. mediū patiť ⁊ moueť a ſenſibili. ipȝ aūt organū ſenſus patiť ⁊ moueť ab illo. i. a medio. nā hoc modo fit ſenſus a longe: q2 ſenſibile īmutat mediū: ⁊ mediuȝ īmutat organuȝ. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sicut eni mouēs ſm̄ locuȝ vſq3 alicubi ꝑmutare facit: ⁊ depellēs alterū fač vt pellat: ⁊ eſt ꝑ mediū motus: ⁊ primū q̄dē mouēs depellit: ⁊ nō depelliť: vltimū aūt ſolū depelliť: ⁊ nō depellit: mediū aūt vtraq3: multa aūt media.

ℂ Qđ dixerat māifeſtat ꝑ ſimile. circa qđ tria fač. q2 p̄mo declarat ꝑ ſimile in motu locali. 2º in motu alteratiōis. 3º ex his q̄ dixerat oñdit falſaȝ fuiſſe opinionē platonis. d. viſum fieri extramittēdo nō ītus ſuſcipiendo. 2ª ibi. (Sic in alteratiōe.) 3ª ibi. (Uñ ⁊ de repcuſſiōe.) dicit g̊. ꝙ ſič eniȝ mouens ſm̄ locū facit ꝑmutari vſq3 alicubi. i. vſq3 ad aliquē locū: ⁊ depellēs alterū facit: vt ip̄m alterū pulſum depellat. ⁊ ē motus h⁹ ꝑ mediū: ita ꝙ p̄mū depellit 2m: ⁊ mediāte ſcd̄o depellit tertiū: quo poſito habebunt ſe illa hoc mō. q2 p̄muȝ q̄dem mouēs depellit: ⁊ nō depelliť: vltimuȝ aūt ſolū depelliť ⁊ nō depellit: mediuȝ aūt hȝ vtraq3. i. depellit ⁊ depelliť. multa aūt media ſup. ſi fuerint hͣ q̄deȝ cōtinget ꝙ qđlibet illoꝝ hēbit vtraq3. depellit. n. ⁊ depelliť. ℂ Notandū aūt ꝙ ph̄s vult ꝑ ea que vidim⁹ in motu locali declarare que fiunt in ſenſu. nam ſicut ſi in motu locali p̄mū depellit ſcđȝ: ⁊ ſcđȝ depellit tertiū: ē ibi aliqđ depellēs tm̄: vt p̄mū: aliq̄d q̄dē depulſuȝ tm̄: vt vltimū: aliq̄d depellens ⁊ depulſuȝ: vt mediū: ſič q2 ſenſibile alterat medium: medium aūt alteratū ⁊ īmutatuȝ īmutat organuȝ: ē ibi aliq̄d īmutās tm̄: vt obm̄ ſenſibile: aliq̄d īmutatuȝ tm̄: vt organū: aliq̄d qđ ē īmutās ⁊ īmutatū: vt mem qđ īmutat organū: ⁊ īmutať ab obo. ℂ Nōn m ēt ꝙ hͣ idē eēt ſi fieret hͣ ꝑ plura media: vt ſi q̄s exn̄s in aere videret denariuȝ in aqua: color exn̄s in denario p̄mo īmutaret aquā: ⁊ aq̄ īmutata īmutaret aerē: aer v̇o īmutatus īmutaret oculū. denarius g̊ īmutaret tm̄: oculus v̇o īmutaretur tm̄. aer v̇o ⁊ aq̄ īmutarent ⁊ īmutarenť. nā aqua īmutaretur a denario et īmutaret aerē. Aer v̇o īmutareť ab aq̄ ⁊ īmutaret oculuȝ. ℂ Notādū ēt ꝙ ideo ph̄s addit ꝙ idē cōtingeret: ſi eēnt plura media. q2 ſi volumus facere vim de exemplo: poſſemus dicere ꝙ oculus nō ſe hȝ vt īmutatus tantū: imo oculus īmutatus hȝ īmutare ſenſum cōem: ſȝ hoc nō facit difficultatem in facto: nec eſt curādū in hac ꝑte de exemplo: q2 oȝ deuenire ad aliquā potētiā q̄ ſit īmutata tm̄: que nō īmutet vlteriorē ſenſuȝ vel vlteriorē potētiā: illa v̇o potētia ſe hēbit vt vltimū: q2 erit īmutata tm̄. obm̄ v̇o ſenſibile ſe hēbit vt p̄mū: q2 erit īmutans tm̄. cetera v̇o ſe hēbūt vt media q2 erūt īmutātia ⁊ īmutata. ℂ Deīde cū dicit.

ℂ Sic ⁊ in alteratione: ꝑter ꝙ vnuȝ manens in eodem loco alterat: vt ſi in ceram tinxerit aliquis vſq3 ad id mota eſt: vſquequo tīxit: lapis autem nihil: ſȝ aqua: vſquequo ꝓcul. aer autem ad plurimuȝ mouetur: ⁊ facit: ⁊ patitur. ſi maneat ⁊ vnus ſit.

ℂ Oſtēdit hͣ idē di. ſič in alteratiōe ꝯtingit ſup. ſič in motu locali vel ſič in motu pulſus p̄ter ꝙ vnū ⁊ idem manēs in eodē loco alterat: nō tm̄ vnū ⁊ idē manēs in eodē loco pellit: q2 oȝ pellēs moueri aliq̊ ſȝ locū: vt ſi cerā aliq̄s tixerit vel aliq̄d in ea īp̄meret vel liq̄faceret eā mota ē cera vſq3 ad id. i. vſq3 ad illū terminū vſq3 q̄ tinxit. i. vſq3quo īmutauit eam. lapis aūt nihil. i. lapis nō eſt ſuſceptibilis talis impreſſiōis: ſič cera: eo ꝙ ſit durior. ℂ Sȝ aq̄ q̄ ē melior vſq3

quo ꝓcul.i.multo magis eſt ſuſceptibilis talis ĩpreſſiõis.
aer aũt qꝛ adhuc rarioꝛ eſt ⁊ paſſibilioꝛ ad p̄limũ.i.multo
magis ⁊ facit mouere.i. facit qḋ vna pars aeris moueat
aliã ⁊ patiꝰ vna ꝑs ab alia ſi maneat ⁊ ſit vnꝰ.i.cõtinuꝰ.qꝛ
ſi diſcõtinuaretꝰ aer:ꝑꝑ obſtacula ĩterpoſita:tũc illa obſta
cula ĩpedirent:ne vna ꝑs moueret aliã.ſʒ qñ manet vnus
cõtinuꝰ:ꝑꝑ hoc ꝙ valde paſſibilis eſt de facili immutatꝰ:⁊
p̄limũ ꝓcul ⁊ a remotis ꝑtes aeris ſe ĩmutãt adinuicem.
¶ Nõnᵐ aũt ꝙ ſigs tingeret cerã vel alteraret ĩpaʒ aliq̃
alteratiõe:alteraret ĩpaʒ vſq; ad aliquẽ terminũ:ita ꝙ ꝑs
p̱mo alterata alteraret ſcḋaʒ.eſſet ḡ ibi aliqḋ alteratũ tã
tuʒ.vt ꝑs vltimo alterata:⁊ aliqḋ tm̃ alterãs:vt p̱mũ alte
rans:⁊ aliq̃ q̃ hñt vtrũq;: vt ĩtermedia.ḡ ſilr̃ eſt de alte
ratiõe ⁊ de ĩmutatõe fcã a ſenſibili:⁊ de motu locali.qꝛ in
oĩbꝰ his ẽ datꝰ aliqḋ qḋ ĩmutat tm̃ ⁊ aliqḋ qḋ ĩmutatꝰ tm̃ ⁊
mediũ vel media:qḋ hʒ vel q̃ hñt vtrũq;. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ
ſi cera alteratꝰ vſq; ad aliquẽ terminũ aer ⁊ aq̃ q̃ ſunt paſ
ſibilioꝛa q̃ʒ cera multo magis poterũt ĩmutari ab obo ſen
ſibili:vſq; ad aliquẽ terminũ ⁊ vſq; ad oꝛganũ viſus.obʒ
ḡ ſenſibile multiplicabit ſpẽm ſuã ꝑ aereʒ vel ꝑ aquã vl̃ ꝑ
aliqḋ aliud mediũ vſq; ad oꝛganũ viſus ⁊ ꝑ hoꝝ media ĩpri
met ſilitudinẽ ſuã in viſũ ⁊ fiet viſio. ¶ Deinde cũ dic̃.

¶ Unde ⁊ de repercuſſiõe eſt melius: q̃ʒ viſuʒ
egredientem repercuti aerem:pati a figura:⁊
coloꝛe:vſquequo quidẽ ſit vnus. In leni autẽʒ
eſt vnus:propter quod iterum hic viſum mo
uebit. Sicut vtiq; ſi in cera ſigillum ingrede
retur:vſque ad finem.

¶ Ex his q̃ dixerat oñdit opinionẽ platonis fuiſſe falſã di
cẽs.vñ ⁊ de repcuſſiõe viſus quã poſuit p̄lo dicẽs radios
ꝓgredi vſq; ad reʒ viſaʒ:⁊ inde radios repcuti ad oculũ ⁊
fieri viſionẽ meliꝰ eſt aerẽ pati a figura ⁊ coloꝛe vſq; quo
q̄dem ſit viſus.i.fiat viſio q̃ʒ viſuʒ.i. radiũ viſibileʒ egre
dienteʒ ab oculo repcuti:vt ponebat plato:⁊ ſubdit ꝙ in
aere aũt leni.i.plano ẽ vnꝰ ſupple aer ꝯtinuꝰ motꝰ ab oc̄lo
ꝟſibili:ꝑꝑ h̄ ꝙ hic.vʒ.aer motꝰ iterũ mouebit viſũ ſic vti
q; i cerã ſigillũ ĩgrederetꝰ vſq; ad fineʒ.i.vſq; ad vltimas
ꝑtes cere. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ niſi aer ſit planꝰ ⁊ ꝯtinꝰ ĩpeditꝰ ne
ĩmutetꝰ ab obo ſenſibili.oʒ ergo ſupꝰficiẽ aeris eẽ planã:et
nõ diſcõtinuatã ꝑ obſtac̄la aliq̃.ad h̄ qḋ ab obo ꝟſibili fiat
multiplicatio vſq; ad ſenſũ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ſic ſigillũ ĩgre
diẽs cerã ĩprimit ſilitudinẽ ſuã in cerã vſq; ad vltimã ꝑtẽ
cere:ſic obm ꝟſibile multiplicat ſpẽʒ ſuã vſq; ad oculuʒ:⁊
vſq; ad vltimas partes aeris que cõtinuantꝰ cũ oculo.⁊ h̄
modo ſuſcipitꝰ ſpecies in viſu ⁊ fit viſio.

Dubitaret forte aliqs.q̃re nõ videmꝰ ꝑ egreſ
ſum radioꝝ ab oculo: vt po
ſuit plato. ¶ Dõm qḋlibʒ agẽs agit ꝑ ſuã formã:ſic ḡ opʒ
ꝙ ĩtellectꝰ ĩfoꝛmetꝰ ſpẽ ĩtelligibili.ad h̄ ꝙ ĩtelligat:ſic oʒ
ꝙ oculus ĩfoꝛmetꝰ ſpẽ viſibili ad h̄ ꝙ videat:ſʒ ꝑꝑ regreſ
ſuʒ radioꝝ ab oculo nulla ſpẽs ĩprimitꝰ ĩ oculo:oʒ itaq; ꝙ
videamꝰ ſuſcipiẽdo ſpẽʒ viſibil̃ rei ñ emittẽdo radios ⁊c̃.

Cõ.66 QUod autem impoſſibile ſit ſimplex
eſſe animalis coꝛpus: manifeſtũ eſt:
dico auteʒ puta igneum:aut aereuʒ:
ſine quidẽ.n.tactu: neq; vnum con
tingit animalium ſenſum habere: coꝛpus eniʒ
tactiuũ aiatum eſſe omne:ſicut dictũ eſt.

¶ Ut dicebatur pħus in p̄cedenti lectiõe duo ſuppoſuit.
vʒ.ꝙ aial de neceſſitate hʒ ſenſus tactus: ⁊ ꝙ ĩpoſſibile ẽ
animal hr̃e coꝛpus ſimplex. Oſtẽſo ergo ꝙ aial de neceſ
ſitate hʒ ſenſuʒ tactꝰ.in ꝑte iſta oſtẽdit ꝙ ĩpoſſibile ẽ aial
hr̃e coꝛpus ſimplex.circa qḋ duo facit.p̱mo ꝓponit ꝙ ĩtẽ
dit.ſcḋo declarat ꝓpoſituʒ ibi(Alia aũt)Dicit ḡ.ꝙ ĩpoſſe
ſit coꝛpꝰ aialis eſſe ſimplex manifeſtũ ex dicẽdis.dico ãt
puta igneũ aut aereũ:aut alicuiꝰ alteriꝰ elr̃i:ꝙ aũt nõ poſ
ſit coꝛpꝰ aialis ſic eẽ ſimplex:manifeſtuʒ eſt.qꝛ ſine tactu
q̄dem nec cõtingit aial vnũ aliũ hr̃e ſenſuʒ.coꝛpꝰ.n.aialis
oẽ eſt aiatũ ⁊ eſt tactiuũ ſicut dcm̃ eſt. ¶ Nõnᵐ aũt vim
rõnis hꝰ in h̄ ꝯſiſtere ꝙ ſi oẽ coꝛpꝰ aialis ẽ tactiuũ.qꝛ ſine
tactu nll̃s põt eẽ ſꝰſus:⁊ tactꝰ nõ põt reſuari ĩ vno elr̃o ſim
plici:ĩpoſſe ẽ coꝛpꝰ aialis eẽ ſimplex. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Alia aũt per altera ſenſitiua quideʒ vtiq; fiẽt:
omnia aũt eo ꝙ per alterũ ſentire faciũt ſenſuʒ:
⁊ per medium: tactus autem eſt in tangendo
ipſa:propter qḋ ⁊ habet hoc nomen: ⁊ tamen
alij ſenſus tactu ſentiunt:ſed per altera:hic au
tem videtur ſolus per ſeipſum.

¶ Manifeſtat qḋ dixerat.oñdit.n.ꝙ tactꝰ nõ pt̃ reſerua
ri in vno elr̃o.circa qḋ tria facit.qꝛ p̱ oñdit: q̃re tactꝰ h̄ no
men accepit.2ᵒ.declarat ꝙ in coꝛpe ſimplici vel ĩ vno aliq̃
elr̃o nõ põt reſeruari ſenſus tactꝰ.3ᵒ.ex his q̃ dixerat con
cludit ꝙ aialia p̱uata tactu nõ pñt vlteriꝰ ſubſiſtere.ſʒ ne
ceſſe eſt ea moꝛi.2ª ibi(Quare hoꝝ elemẽtoꝝ)3ª ibi(Ma
nifeſtũ igitꝰ)Dicit ḡ.ꝙ alia aũt inſenſitiua ꝑ altera q̄deʒ
media ſenſibilia vtiq; fient:oĩa aũt alia ſenſibilia ſupple
ſentiuntꝰ:eo ꝙ alteꝝ ⁊ ꝑ mediũ faciũt ſentire ſenſuʒ:ſʒ ta
ctus eſt in tãgẽdo ipſa ſenſibilia: ꝑꝑ qḋ h̄ ſenſus h̄ hʒ no
men:⁊ tñ alij ſenſus ſentiũt ꝑ tactũ.i.tãgẽdo: ſʒ tñ h̄ eſt ꝑ
altera:ſed h̄ ſolus tactus vr̃ ſentire ꝑ ſeipm̃.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ alij ſenſus ſentiãt
tangẽdo. ¶ Dõʒ ꝙ id qḋ nõ
tangit nõ agit.ſi ḡ alia ſenſibilia nõ tãgerẽt alios ſenſus ñ
agerent in ipſos.oĩs ḡ ſenſus ſentit in eo ꝙ tãgit ſuũ ſenſi
bile.ſʒ ſenſibile tãgere ſenſuʒ põt eẽ duplr̃:vel ꝑ medium
extraneũ vel ꝑ mediũ adnatũ.alia ḡ ſenſibilia tãgũt ſen
ſus:ſʒ ꝑ mediũ extraneũ:vt viſibile tãgit viſuʒ ⁊ multipli
cat ſpẽʒ ſuã vſq; ad ipm̃ mediãte aere:ſic ſonꝰ ⁊ odoꝛ atti
gunt ſuos ſenſus ⁊ multiplicãt ſpẽm ſuã vſq; ad ipſos per
mediũ extraneũ:ſʒ tactꝰ ſentit ſuũ ſenſibile mediãte car
ne: qḋ mediũ nõ ẽ nobis extraneũ: ſʒ ẽ nobis ꝯnãle ⁊ ad
natũ:iḋ licet aliquo mõ alia ſenſibilia ſentiantꝰ a nobis ex
eo ꝙ tãgũt nos:tñ qꝛ nõ tãgũt nos ĩmediate nec ꝑ mediũ
cõnaturale ⁊ adnatũ:ſʒ ꝑ mediũ extraneũ: alij ſenſus nõ
ꝓprie vocantꝰ tactꝰ.tãgibile vͦ qꝛ attingit nos ꝑ ſe loquẽ
do ĩmediate:vel qꝛ attingit nos ꝑ mediũ cõnaturale nob̃
vel adnatum:ideo hoc ſenſibile ſoꝛtituʒ eſt hoc nomen:⁊
vocatꝰ tãgibile:⁊ ſenſus ḡ ſentit hoꝝ ſenſibile ſoꝛtitus eſt h̄
nomẽ:⁊ vocatꝰ tactus. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Quare huiuſmodi elementoꝛuʒ nullum vti
q; erit coꝛpus animalis. Neq; itaq; terrenuʒ:
omnium enim tangibiliuʒ tactus eſt:ſicut me
dietas: ⁊ ſuſceptiuus ſenſus. Non ſoluʒ que
cunq; differẽtie terree ſũt:ſed calidi: ⁊ frigidi:
⁊ alioꝛuʒ omniuʒ tangi poſſibilium. Et ꝓpter
hoc oſſibus ⁊ capillis: ⁊ huiuſmodi partibus
nõ ſentimus:quia terree ſunt: ⁊ plante ob hoc
neq; vnum habent ſenſuʒ: quia terree ſunt: ſi
ne autem tactu:neqʒ vnuʒ poſſibile eſt anima
lium eſſe:hic autem ſenſus non eſt:neqʒ terre:
neqʒ alius elementoꝛum nullus.

¶ Oſtenſo q̃re tactꝰ ſoꝛtitus eſt hoc nomẽ oñdit ꝙ in coꝛ
poꝛe ſimplici vel in aliquo vno elr̃o nõ põt reſeruari coꝛ
pus aialis:qꝛ nõ põt ibi reſeruari ſenſus tactus.dicẽs q̃re

nullum hoꝝ elementoꝝ vtiqꝫ erit corpus aialis:nec vtique corpus aialis erit terreū: nec erit aliqđ eľtū ſimplex.qꝛ oiū tangibiliū tactus eſt: ſicut medietas:ꝛ ſenſus tact⁹ eſt ſuſceptiu⁹ nō ſolū eoꝝ. qcūqꝫ ſunt dr̃ie terre: ſꝫ ē ſuſceptiuus caľi ꝛ frigidi:ꝛ oīuꝫ alioꝝ tāgi poſſibiliū. igiť ſi tact⁹ ē medietas tāgibiliū:ꝛ eſt in potētia ad oēs qͣlitates tāgibiles:cū in eľris nō reſerueť talis potētialitas nec taľ medietas:qꝛ in eis nō ſūt qͣlitates medie:ſꝫ extreme:corp⁹ aialis nō poterit ꝯſtare ex vno elemēto ſimplici.qꝛ tūc in eo nō poſſet reſeruari ſenſus tact⁹. ꝛ pp̄ h̄.qꝛ ſic eſt oſſib⁹ ꝛ capillis ꝛ hꝰ ptib⁹ nō ſentim⁹.qꝛ ſunt terree:qꝛ in eis nimis dn̄ať terra.ꝛ plāte ēt ob hoc nullū hn̄t ſenſū.qꝛ terree ſūt. nā ſine tactu aūt nec vnū poſe ē eē aialiū. h̄ aūt ſenſus.i. tact⁹ nō eſt terre nec ali⁹ alicui⁹ elemētoꝝ. plāte itaqꝫ capilli ꝛ oſſa ꝛ cetera talia:qꝛ nimis terrea ſunt nō poterit in eis eſſe ſenſus tact⁹.ꝛ per ꝯn̄s nullus ali⁹ ſenſus.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ea in qb⁹ dn̄atur terra poſſint hr̃e ſenſū tact⁹. ꝛ vr̃ ꝙ nō.per ea q̄ h̄ dn̄r.nam tactus: vt h̄ dr̄ nec eſt terre nec alicui⁹ elemētoꝝ: vbi ḡ dn̄ať terra:vel ēt vbi dn̄ať aliqđ aliđ elemētū:vt vr̃ nō poſſet ibi reſeruari ſenſus tact⁹. ¶ In ꝯriū eſt:qꝛ in oīb⁹ mixtis dn̄ať terra. nā mixtis nō ꝯpetit aliqs locus nāl̄is niſi rōne eľti pdominātis in ipſo: vt vult ꝯmētatoꝛ ſupra pn̄⁹.celi ꝛ mūdi. Dicere ḡ ꝙ ſit aliqđ mixtū in q̄ nō dn̄eť aliqđ elemētoꝝ eſt dr̃e ꝙ illi mixto nō ꝯpetit aliqs motus nālis:hoc vō poſito vbicūqꝫ poneref illud mixtū ſtaret ꝛ nō moueref. ſm.n. hāc ypotheſim.qꝛ in illo mixto non pl̄s dn̄arenť eľta grauia q̄ȝ leuia nec ecōuerſo.nō pl̄s conſcenderet q̄ȝ deſcēderet. vbicūqꝫ ergo poneref qeſcere:ꝛ qꝛ in nullo mixto hoc videm⁹:ſed oīa mixta tendūt deorſuꝫ:debem⁹ arguere ꝙ in oīb⁹ mixtis dn̄ať terra.ſi ḡ ea oīa in qb⁹ dn̄ať terra carerent ſenſu tact⁹:in illo mixto reſeruareť ſenſus tact⁹:ꝓterea ſeſus tactus vel reſeruať in corpore ſimplici:vľ in corpe mixto:in corpore ſimplici nō:quia vt dr̄ in lr̃a:hꝰ ſenſus nec ē terre nec eſt alicui⁹ eľtoꝝ:in corpore ēt mixto nō:qꝛ in oīb⁹ talibus:vt dictū eſt dn̄ať terra:quare ſi va ſunt q̄ dn̄r in lr̃a i nullo corpore reſeruabiť ſenſus tactus. ¶ Dōm ꝙ dn̄ari terram in aliquo mixto: vel pōt intelligi ſm moleꝫ ꝛ ſubſtātiaꝫ:vel ſm virtutē.in oibus eni mixtis dominanť elementa grauia ſm molē ꝛ ſubam:nō tn̄ in oibus eis dominanť hꝰ elemēta ſm virtuteꝫ.inde eſt ꝙ oīa mixta tēdūt deorſum ꝓpter dn̄iuꝫ grauiū ſm molē ꝛ ſubam: attamē ſꝫ elemēta grauia ſint frigida:nō tn̄ oia mixta ſūt frigida.qꝛ nō in oibus mixtis dominanť elemēta grauia:ſꝫ virtutem.vbi ergo ſm h̄.i.ſm virtuteꝫ ꝛ qͣlitates actiuas ꝛ paſſiuas fit reductio ad mediū poterit ibi reſeruari ſenſus tactus.vbi vō nō:ſenſus tact⁹ ibi reſeruari nō poterit.vľ dr̄e poſſimus ꝙ nō oē dn̄iuꝫ terre tollit ſenſum tact⁹:ſed vbi adeo dn̄ať terra:ꝙ nō pōt ibi reſeruari media ꝓportio tāgibiliū; cuiuſmodi ſūt oſſa capilli lapides ꝛ plāte q̄ ſūt nimis terreſtria nō poterit ibi reſeruari ſenſus tactus:ſꝫ vbi nō adeo dn̄ať terra:ſꝫ eſt ibi media ꝓportio tangibiliū poterit ibi reſeruari hꝰ ſenſus. ¶ Deide cū dicit.

Cō.67. **¶ Manifeſtū ē igiť:qm̄ neceſſe hoc ſolo priuata ſenſu animalia mori. Neqꝫ enim hunc poſe eſt hr̃e nō animal exiſtēs:neqꝫ cum ſit aial aliū neceſſe eſt habere preter hunc.**

¶ Oſtendit ꝙ aialia ꝓuata tactu nō pn̄t vlterius ſubſiſtere:ſꝫ necē eſt ea mori ꝛ corrūpi.circa qđ duo facit. qꝛ pmo facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo ꝯparat alios ſenſus ad ſenſuꝫ tactus ibi(Propter h̄ qdeꝫ)Dicit ergo ꝙ manifeſtuꝫ eſt igiť ꝙ aialia ꝓuata hoc ſolo ſenſu neceſſe eſt ea mori ꝛ corrūpi et ſubdit:ꝙ nec.n.hūc.i.ſenſum tact⁹ poſe ē hr̃e qđ nō ē exiſtens aial:nec cū ſit aial necē eſt hr̃e aliū ſenſuꝫ ꝓter hūc.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ vr̃ h̄ velle ph̄us ꝙ ſolus tact⁹ ſit neceſſari⁹ aiali: ita ꝙ qcqđ nō exiſtit nō hꝫ tactū:ꝛ qđ eſt aial nō neceſſe ē hr̃e alium ſenſuꝫ ꝓter hunc.i. ꝓter tactū. ꝯrium aūt dixit ſuperius.vbi viſus eſt velle ꝙ ſenſus guſt⁹ eſt alimēti ꝛ ꝙ guſtus eſt neceſſari⁹ aiali. ¶ Dōm eſt ꝙ guſt⁹ dupľr pōt ꝯſiderari. vľ in ſe vel vt eſt qdā tactus.ſi ꝯſiderať guſtus in ſe nō eſt neceſſari⁹ aiali:ſꝫ vt ꝯſiderať vt eſt qdā tact⁹. ſic eſt aiali neceſſari⁹. Dicebať.n.ſupra qđ ſicut obꝫ tact⁹ eſt fūdamētū obi guſt⁹. qꝛ hūidū eſt fundamētū ſaporis: ſic ſenſus tact⁹ eſt fundamētū ſenſus guſt⁹: ſꝫ licꝫ tact⁹ ſit fundamētū guſtus:nō tn̄ ſm ſe totū tact⁹:ꝛ vt hꝫ eē in toto corpore:ē fundamētū guſt⁹:ſꝫ ſolū tact⁹ ille q̄ eſt in illa pte:vn̄ ſumiť cibus:dr̄ eſſe fundamētū guſtus:ꝛ qꝛ nō oīs tactus:nec tact⁹ in oī pte corporis eſt fundamētū guſt⁹:ſꝫ ſolus tact⁹ qdā:vel tact⁹ fundat⁹ in qdā pte:guſtus nō dr̄ oīs tact⁹:ſꝫ qdā tact⁹:qre ſi guſt⁹ nominet ſenſuꝫ ſm ſe ſic nō eſt neceſſari⁹ aiali:ſꝫ ſi nomiet ipꝫ quedā tactū in quo fundať:ſic eſt neceſſari⁹ aiali. nā ille tact⁹ q̄ eſt in illa pte per quā capiť cibus:guſt⁹ dici pōt.ſm h̄ ergo guſtus ē neceſſarius aiali.qꝛ ſi nō eſſet ille qdā tactus q̄ eſt in illa pte per quā capiť cibus aial nunq̄ȝ ſumeret cibuꝫ:ꝛ ſic ſaluari nō poſſet. ¶ Eſt eniꝫ diligēter notādū ꝙ in ſumēdo cibū quedā ſunt ibi delectationes q̄ ſunt ipſi⁹ guſtus ſꝫ ſe. qdā vero nō ſunt ipſi⁹ guſt⁹ ſm ſe:vel ſi ſunt ipſi⁹ guſtus h̄ eſt inquantū guſt⁹ eſt quidaꝫ tactus.Et maiores ſūt delectationes ille q̄ ſunt ipſi⁹ tactus:vel q̄ ſunt guſtus iquātū eſt qdam tactus:q̄ȝ ille q̄ ſunt ipſius guſtus ſm ſe.hoc pꝫ ex hoc: qꝛ cū guſtus ſꝫ ſe nō ſerueť in gutture: ſed in lingua:ſine cōparatione tn̄ plus delectať aial cuꝫ alimentū peruenit ad guttur: q̄ȝ cuꝫ ſit in lingua:inde eſt ꝙ ph̄us tertio ethicoꝝ guliam ꝛ intemperātiam magis fieri dicit circa delectatiōes tactus q̄ȝ circa delectationes guſtus. ¶ Dicamus igiť ꝙ omne animal delectať in alimēto et cibo:qꝛ ſi hoc nō eſſet nunquā alimentuꝫ ſumeret:illas tamen delectationes ſpeciales ꝛ ꝓprias que ſunt guſtus ſꝫ ſe nō habet omne aial.omne itaqꝫ animal in ſumēdo alimentum habet delectationes tactus:ꝛ habꝫ delectatōes guſtus:inquātū guſtus eſt qdam tactus:qꝛ ſi has delectationes nō haberet.nullo modo delectaretur in cibo:attamen delectationes illas que ſunt guſtus in eo ꝙ guſtus non habet omne animal.ꝛ quia niſi delectaretur animal in cibo ſaluari non poſſet:guſtus in eo ꝙ eſt quidaꝫ tact⁹. eſt neceſſarius animali; ſed non eſt ei neceſſarius guſtus ſm ſe:ꝛ vt eſt diſtinctus a quodā tactu. ¶ Deinde cū dic.

¶ Et propter hoc quidē alia ſenſibilia excellentijs nō corrumpunt aial:vt coloꝛ:ꝛ odoꝛ:ꝛ ſonus. Sed ſolum ſenſus niſi ſm accidens:puta ſi ſimul cum ſono depulſio fiat:ꝛ ictus:ꝛ a viſu ꝛ odore animalia mouentur que tactu corrumpunt:ꝛ humoꝛ auteꝫ ſm ꝙ accidit ſimul tactiuuꝫ eſſe ſic corrumpit.

¶ Cōparat alios ſenſus ad ſenſum tact⁹. ꝛ ē h̄ ꝯpatio talis ꝙ excellētie alioꝝ ſenſibiliū corrūpūt alios ſenſus: ſꝫ nō corrūpūt aial:ſꝫ excellētie tāgibiliū corrūpūt ſenſū tact⁹:ꝛ p ꝯn̄s corrūpūt aial:ꝛ circa h̄ tria facit:qꝛ p oñdit ꝙ excellētie alioꝝ ſenſibiliū p ſe corrūpūt alios ſenſus: tn̄ nō corrūpūt aial p ſe:ſꝫ p accn̄s.2⁹ declat ꝙ excellētie tāgibiliū p ſe corrūpūt ſm tact⁹:ꝛ ēt p ſe corrūpūt aial.3⁹.ꝛ vltimo māifeſtat ad qđ alij ſeſus deſeruiūt aiali. 2⁹ ibi(Tāgibiliū aūt)3⁹ ibi(Alios āt ſenſus)dicit ḡ ꝙ pp̄ h̄ qdē ꝙ ſup. nō ſūt alij ſenſus necē aiali.Alia ſenſibilia ſuis excellētijs n̄ corrūpūt aial:vt coloꝛ ꝛ odoꝛ ꝛ ſon⁹ p ſe nō corrūpūt aial: ſꝫ ſolū ſenſus,ſi.n.talia corrūpūt aial niſi ſꝫ accn̄s:puta ſi

ſit i ſono fiat ict⁹ ⁊ depulſio ſic app3 i tonitruo ꝙ nō rōne ſoni: ſ3 rōne aeris mot⁹ ⁊ rōne ict⁹ h3 ſcidere ligna ⁊ corrū pe aīalia. ſic ⁊ a viſu ⁊ odore aīalia mouenẗ ⁊ corrūpūt: ſ3 talia corrūpūt ſm ea q̄ corrumpūt tactu: ⁊ humor. i. ſapor ſic corrūpit ſm ꝙ ſimul accidit ipm ſaporē eſſe quid tacti uum. i. eſſe quoddā tangibile.

Dubitaret forte aliqs: qūo viſus ⁊ odor corrūpūt aīal ſic ea q̄ corrūpūt tactu. ¶ Dōm ꝙ iueniunẗ aliq̄ aīalia q̄ ſolo viſu corrūpūt alia aīalia: vt dr̄ de baſiliſco. ſic ēt vt dr̄ in idia ſunt qdā ſerpētes adeo venenoſi ꝙ aſpiciēdo poma ſic venenāt ea ꝙ guſtātē de illis pomis nec̄e eſt ſibi mori. Cū g° dr̄ ꝙ baſiliſci vidētes alia aīalia corrūpūt illa: ⁊ ꝙ illi ſerpētes aſpiciētes poma venenāt ea: nō ē h̄ itellr̄ndū ꝙ viſus h3 ꝙ h3 hēat aliqd efficere in id qd̄ videt: q2 viſibile ſm ꝙ h3 nihil patiẗ a viſu: ſ3 magis viſus patiẗ a viſibili. illa g° corruptio: ⁊ illa venenatio ſic ē itellr̄nda ꝙ ab oculis baſiliſci ⁊ ab oculis illoꝝ ſerpētum euaporāt aliq̄ vapores iſecti q̄ iſiciūt aerē. aer v° iſect⁹ attigēs poma venenat ea: ⁊ attingēs alia aīalia corrūpit ea. g° viſus corrūpit aīalia ſic corrūpunt aīalia ea q̄ corrūpūt tactu. i. p tactū: q2 niſi aer iſectus attigeret aīalia nūq̄ corrūpenẗ: ⁊ qd̄ dcm̄ ē de viſu itellr̄ndū eſt ꝺ odore. nā odor h3 ſe q̄tūcūq̄ excellēs nūq̄ corrūpet aīal: ſ3 ſolūmō corrūpet odoratū: attn̄ q2 a corpe fetido ſimr̄ cū odore fetido pñt egredi aliq̄ vapores iſecti. ⁊ illi vapores iſecti iſiciēt aerē. ⁊ cū aer eſſet infectus attingens aīal corrumperet ipſu3. iſta ergo corruptio magis erit ex tactu q̄ ex odoratu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tāgibiliū aūt excellētia: vt calidoꝝ ⁊ frigidorum: ⁊ duroꝝ corrūpit aīal. ¶ Omnis qdē. n. ſenſibilis ſupfluitas corrūpit ſenſum: quare ⁊ qd̄ tāgi pōt tactū: hoc āt tactu determiatū ē viuere. Sine. n. tactu monſtratū ē: ꝙ ipoſſe ē aīal eſſe. Vñ tāgibiliū excellētia nō ſolū corrūpunt ſenſu3 ⁊ aīal: q2 nec̄e ſolū hēre hunc.

Cō. 38.

¶ Oñdit ꝙ excellētie tāgibiliū p ſe corrūpūt aīal. d. tangibiliu3 āt excellētia vt caloꝝ ⁊ frigidoꝝ ⁊ duroꝝ corrūpit aīal ⁊ ē rō q2 oīs qdē ſupfluitas. i. oīs excellētia ſenſibilis cōrūpit ſenſū: qr̄ excellētia ei⁹ qd̄ tāgi pōt corrūpit tactū: h̄ aūt. i. ſm h̄. v3. ſm tactū deteriatū ē ipſi aīali viuere: q2 ſtati cū aīal caret tactu: caret vita. iō ſeqẗ ꝙ ſine tactu āt mōſtratū ē qd̄ ipoſſe ē aīal eē. vñ excellētia tāgibiliū n̄ ſolū ſenſu3 tact⁹ corrūpit: ſ3 corrūpit aīal: q2 nec̄e ē aīal ſolū hre hūc. i. tactū. ¶ Nōn⁹ āt ꝙ q2 ſolus tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali. Aly āt ſenſus nō ſūt nec̄y. iō q̄ corrūpūt alios ſēſus: nō o3 ꝙ corrumpāt aīal: ſ3 q̄ corrūpūt tactu3 de neceſſitate corrumpūt ⁊ animal.

Dubitaret forte aliqs: vtru3 aly ſenſus ſint nec̄y aīali. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q2 nō oīa aīalia hñt ea ex qb⁹ ſūt apta nutririi loco ſue gnātōis: qr̄ talib⁹ aīalib⁹ nec̄ary ſūt aly ſenſus: vt poſſint ſibi q̄reẗ alim̄tū. ¶ Dōꝫ ꝙ h̄ rō n̄ arguit ꝙ aīali ſint ſimplr̄ nec̄y aly ſēſus: ſ3 ꝙ aīali huic vt aīali pceſſiuo ōbēti ſibi q̄rere cibū: ſ3 tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali ſimplr̄: ⁊ ē nec̄i⁹ aīali cuil3. ¶ P. aly ſenſus ſr̄ nec̄ary aīali pceſſiuo aliq̄ mō p accn̄s iq̄tū tale aīal ſiñ alys ſenſib⁹ n̄ pt ſibi q̄rere alim̄tū: ſ3 tact⁹ ē nec̄ari⁹ p ſe: q2 q̄litates tāgibiles p ſe ſunt ꝺ ꝯpōne corporis. ſ. aīalis: nō aūt ſic ſūt p ſe de cōpōne tal' corpis alie ſenſibiles q̄litates. ¶ Vltio cū dic.

¶ Alios āt ſenſus h3 aīal ſicut dcm̄ ē nō pp eē: ſ3 pp bñ eſſe vt viſu3: q2 in aere ⁊ aq̄ vt videat. Omnino aūt q̄ in diaphano: guſtū aūt hñt pp delectabile: ⁊ triſte vt ſentiat qd̄ in alimento ⁊ ꝯcupiſcat ⁊ moueaẗ: auditū aūt vt ſignificetur aliqd ipſi: linguam aūt h3 quatenus ſignificet aliquid alteri.

¶ Oñdit ad qd aly ſenſus deſeruiunt aīali. d. ꝙ alios aūt ſenſus h3 aīal ſic dcm̄ ē: nō pp eē: ſ3 pp bñ eſſe vt viſu3 h3: q2 videat q̄ ſunt i aere ⁊ i aq̄: ⁊ oino aūt h3 viſu3 vt videat q̄cūq̄ ſūt in diaphāo. ſenſu3 guſt⁹ h3 aīal vt ſentiat qd̄ eſt delectabile: ⁊ qd̄ eſt triſte i alim̄to. ⁊ vt ꝯcupiſcat ⁊ vt moueaẗ ad ip3 alimētū. auditū aūt h3 vt ſignificeẗ aliqd ſibi ab alio. liguā āt h3 vt ſignificet aliqd alteri. Et i h̄ terminaẗ ſentētia ꝺ aīa. Laus ſit xp̄o q̄ eſt nr̄aꝝ aīarū merces p̄miū ⁊ felicitas q̄ cū patre ⁊ ſpiritu ſancto eſt vnus deus bn̄dictus in ſecula ſeculoꝝ amen.

¶ Explicit ſubtiliſſima expō librorū de aīa Ariſtotelis a ſūmo iterprete Egidio romāo ordinis heremitaꝝ fratre edita: ex ſua ſpōte fido exēplari: rurſuſq̄ reiterata opa diligētiſſime caſtigato excerpta. Impſſa v° Venetys mādato ⁊ expenſis nobilis viri dñi Octauiani Scoti Ciuis Modoetieſis Anno dñi. 1 4 9 6. Die vltimo January.

Tabula itituationū difficultatum quas

mouet Egidius roman⁹ in expōne libroꝝ de aīa Ariſtotelis in q̄ h̄ ordo ſeruaẗ vt l3 plīma notatu digna tāganẗ: tn̄ ea ſolū ānotanẗ que ſub dubitationū titulo ponunẗ. Cū v° ſub hac forma nihil pponaẗ vſq̄ ad illā partē textus. que icipit ibi. Principiū aūt q̄ōnis. Ideo tabula ex eo loco initiū ſumet.

¶ Queſtiones primi libri.

¶ Principium aūt queſtionis.

¶ Utrum nihil moueat niſi moueatur. charta. 6.
Quare Democri. poſuit hos athomos v'ia pn̄⁹nāe. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīa3 ꝯponi ex athomis nō q̄buſcunq̄: ſed ex athomis ignee nature. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīa3 eſſe ex athomis rotūdis. 6.
Quomodo athomi exteriores qui ſunt deforis auxilianẗ nobis ⁊ faciunt ad continuationem vite. 6.
Utrum Alienatus in ſenſu ſit alienatus in intellectu. 7.
Quomodo Democritus credebat ſenſum ⁊ intellectū ide3 propter identitatem anime ⁊ intellectus. 7.

¶ Quicunq̄ aūt ad cognoſcere.

Quomō antiqui dixerunt animā eſſe principia entiū. 7.
Utrum bona ſit poſitio antiquorum. 7.
Utꝝ anima ſit ꝯpoſita ex partibili ⁊ ipartibili ⁊ qūo. 8.
Utrū prima longitudo ſit idea dualitatis. prima latitudo ydea trinary: p̄ma pfunditas ydea q̄ternary. 8.
Quomodo tam aīa q̄ alia entia cōſtent ex his ydeis. 8.

¶ Quoniam aūt ⁊ motiuum.

Quomō aīe cōpetit rō mouendi ex eo ꝙ ē ex pncipys. 9.
Quomodo ignis eſt incorporaliſſimus elemētorum. 9.
Quomodo ignis mouetur ⁊ mouet alia. 9.
Qūo corpa idiuiſibilia ex qb⁹ ponebat Demo. ꝯponi aīam ex eo ꝙ erāt pncipia dabāt aīe ꝙ eſſet intellect⁹. 9

¶ Videẗ aūt thales ex quibus ⁊c̄.

Quomodo hypus alys eſt rudius loquutus. 10.
Utrum ratio hypi eſſet bona. 10.
Utꝝ ſit bñ dcm̄ ꝙ oīa el'ta accepunt iudicē pter terrā. 10.

¶ Cōſiderandū aūt primū qdē ⁊c̄.

Utrum ſit bene dictum ꝙ omnis motus ſit in loco. 11.
Quare ſit inconueniens animam eſſe p ſe locabilem. 11.
Quomodo tricubitū ⁊ album p accidens ſint in loco. 11.
Utrum quicq̄d moueẗ natura moueaẗ violentia. 11.
Utrum mouens quod mouetur ⁊ ipſum moueatur eode3 modo ſicut mobile. 11.
Quomodo videaẗ falſu3 qd̄ dicit in pcedēti queſtiōe. ſ. qd̄

mouens motũ eodẽ modo moueat̃ ſicut ⁊ mobile. ii.
Utꝝ ſi aïa mutaret locũ ꝯtigeret reſurrectio mortuoꝝ. ii.
¶ Quidam aũt ⁊ mouere.
Qũo plato poſuit aïam cõponi ex numeris armonicis. i3.
Quomodo intelligenda ſit opinio platonis. i3.
Quomodo motus anime ſit ſicut motus celi. i3.
¶ Primũ q̄dem igit̃ non bene.
Utrum ſenſus poſſit dici circulus. i4.
Utrum intellectus intelligat in ſimul ⁊ nõ ſucceſſiue. i4.
Utrum ſequit̃ ꝙ ſi intellect⁹ intelligeret applicando ſe rebus ſm̃ ptes q̃titatiuas ꝙ ĩfinities ĩtelligeret idẽ. i4.
Utruz intellectus per partes partibiles partibilia poterit intelligere: ⁊ per impartibiles impartibilia. i4.
Quomodo circulatio eſt perpetua ⁊ nõ hƷ finem. i4.
Utrum ſi opatio intellect⁹ eſſet circulatio ĩtellectus ſemp ĩtelligeret ⁊ perpetuaret̃ eius operatio. i4.
¶ Adhuc aũt intelligẽtia ⁊c.
Utrum valeat cõſequentia phi ꝙ beatitudo anime nõ cõſiſtit in motu: quia non eſt ſua ſubſtantia. i5.
Quomodo motus non competit anime ſm̃ naturaz. i5.
Quomodo anima ſic annectat̃ corpori ꝙ corp⁹ ſit propter bonum anime ⁊ magis ſic q̃ econuerſo. i5.
Quomodo plato poſuit ꝙ aïe fugiendũ erat oẽ corp⁹. i5.
Quare plato non reddidit cauſam ex anima celi: quare celum circulariter moueatur. i5.
Quomodo ex poſitione platonis ſequebatur ꝙ quelibet anima ingrederetur omne corpus. i6.
¶ Alia aũt opinio quedam ⁊c.
Utrum anima ſit cõpoſitio vel ratio compoſitorum. i6.
Quomodo armonie non eſt mouere. i6.
¶ Rõnabilius aũt dubitabit ⁊c.
Utꝝ paſſiones ⁊ opera anime hẽant rõnem motus. i7.
Quomodo in paſſionibus concurrit vterq̄ motus tam localis q̃ alterationis. i7.
Utꝝ gaudere ⁊ triſtari ⁊c. hꝰ cõpetant anime ſm̃ ſe. i7.
Utꝝ intelligere ꝑ ſe cõpetat aïe: ita ꝙ per ſe intelligat. i8.
Utꝝ poſſimus ꝯcedere aliquo mõ ꝙ aïa ꝑ ſe ĩtelligat. i8.
¶ Multum aũt his q̄ dicta ſunt.
Uñ ſeq̄t̃ ꝙ oẽ q̄d mouet ſe ipſƷ oƷ eẽ ptibile ⁊ diſibile. i8.
Utꝝ phus vere arguat ꝯ opinionem Zenocratis. i8.
Quomodo ſpere Democriti ſint corpora parua. i9.
Quomõ in ꝯtinuo oƷ dare q̄d mouet ⁊ q̄d mouetur. i9.
Utꝝ ſit incõueniẽs plura ⁊ diuerſa puncta ſimul eẽ. i9.
¶ Tribus aũt modis traditis ⁊c.
Quare ſit inconueniens ponere in ipſa anima res ipſas ſƷ eſſe reale ad hoc ꝙ intelligat illas. 20.
Quare opƷ ꝙ ſi aïa dƷ cognoſcere iſta mixta ꝙ non ſolum ſint in ea miſcibilia: ſed etiam eorum rationes. 20.
Unde ſequitur ꝙ hoc poſito. ſ. ꝙ in anima ſint miſcibilia eſſet in anima bonum ⁊ eſſent contraria. 20.
Utrũ eadẽ ſint ꝑncipia ſube ⁊ alioꝝ ꝑdicamentoꝝ. 20.
Utrum ſit omne ens elementum vel ex elementis ⁊ vtrũ omne cognoſcens ſit animatum. 2i.
¶ Omnes aũt q̄ ex eo q̄d ſentit.
Utrum anima ſolum moueat localiter. 2i.
Utrum vera ſit opinio thalis. 2i.
Utrum oïa mixta habentia animam ſint animalia. 22.
Quomodo ratio illorum phõrum deficiat. 22.
¶ Oñ aũt cognoſcere ẽ aïe ⁊c.
Qũo iſta. ſ. potentie actiue ⁊ paſſiue cõparant̃ ad aïaƷ. 22.
Quomodo errabant phi opinantes aïam ẽ ptibileƷ. 22.
¶ Queſtiones ſecundi libri.
¶ Que q̄dẽ a priorib⁹ tradita ſint.
Utruz ſumenda ſit ratio cõis de aïa cum in ꝓhemio dcm̃ ſit ꝙ ñ. 23.
Utꝝ ſuba q̄ eſt genus ꝑdicet̃ de materia ⁊ de forma. 23.
Queritur cuius corporis anima eſt actus. 24.
¶ Uñ nõ opƷ querere ⁊c.
Utrum fiat vnum ex anima ⁊ corpore ⁊ ex materia ⁊ forma. ⁊ vniuerſaliter ex actu ⁊ potentia. 24.
Utꝝ remota forma dolabre remãeat adhuc dolabra. 25.
Qũo amota forma rei nõ remaneat res niſi equoce. 25.
Utꝝ amota poᵃ viſiua nõ remãeat oculus niſi equoce. 25.
Utrum anima ſit actus. 25.
Utrum anima ſit actus corporis. 25.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici. 26.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici organici. 26.
Utꝝ aïa ſit act⁹ corpis phyci organici i poᵃ vitã hñtis. 26.
¶ Quoniam aũt ex incertis ⁊c.
Que diffinitionũ anime dicit q̄ ⁊ que propter quid. 26.
Quare diffinitio data dicit̃ q. danda dr̃ propter q̄d. 27.
Quomodo diffinitio data dicitur demõſtrationis cõcluſio danda vero demonſtrationis principium. 27.
¶ Utꝝ aũt vnũquodq̄ ⁊c.
Utrum in qualibƷ pte animalis deciſi poſſit reſeruari fantaſia vel extimatio. 28.
Utrum ſm̃ locum motiuum nõ ſeparet̃ a ſenſitiuo. 28.
Utꝝ potẽtie aïe differãt ſolũ rõne vel ẽt loco ⁊ ſubo. 28.
¶ Quoniã aũt quo viuimus ⁊c.
Qualiter agere ſit a forma ⁊ a ſubiecto: ſed principaliter a forma ⁊ qualiter differant. 29.
¶ Potẽtiaꝝ aũt anime ⁊c.
Quare cum quinq̄ ſint potentie anime nõ ſunt quinq̄ diffinitiones ſpeciales. 29.
Utrum plantis inſit appetitus. 29.
Uñ ſeq̄t h̄ ꝯña ꝙ qb⁹ ineſt ſenſitiuũ ĩeſt ⁊ appetitiuũ. 29.
Utrum cuicunq̄ ineſt ſenſus inſit ⁊ fantaſia. 30.
¶ Manifeſtũ eſt igit̃ quoniã ⁊c.
Utrum detur communis diffinitio anime que non conueniat cuilibet anime ſpeciali. 30.
Cum non ſint niſi tres gradus animatoꝝ: quare ſunt quatuor anime diffinitiones. 3i.
Utrum vermes ſint animalia perfecta cum eis videatur competere motiuum ſecundum locum. 3i.
¶ Neceſſarium eſt aũt debentẽ ⁊c.
Utꝝ prius determinãdũ ſit de actib⁹ q̃ de potentijs. 3i.
Utrum actus diſtinguant̃ per obiecta. ⁊ vtrum ꝓus determinandum ſit de obiectis q̃ de actibus. 3i.
¶ Eſt aũt aïa viuẽtis corporis ⁊c.
Utruz augmentum contingat ex neceſſitate materie. 33.
Unde eſt ꝙ in rebus animatis opƷ aſſignare ſpeciale ſurſum ⁊ deorſum preter id q̄d videmus in vniuerſo. 33.
Utrum cum ſuperius ſit dcm̃ ꝙ omnium natura conſtantium certus eſt termin⁹ ſit veruƷ ꝙ augmentuƷ ab igne vadat in infinitum. 33.
¶ Oñ aũt eadẽ potentia aïe ⁊c.
Utrum vnum ⁊ idem vt alimentum ſit obiectum nutritiue ⁊ generatiue. 33.
Utrum ſit bene dictum quod alimentum preparet operationem vegetatiue potentie. 34.
Utrum potentia vegetatiua poſſit diffiniri per iſtum actũ qui eſt generare. ⁊ vtrum potentia operetur ad generationem cum ſit accidens. 35.
Quare cum philoſophus diffiniat animam vel potentiam vegetatiuaƷ ab actu nutriendi ⁊ generandi non diffinit ipſam ab opere augmenti. 35.
¶ Determinatis aũt his ⁊c.

Quare non ſit ſenſus in actu ſine elementis ⁊ ſine acciden-
tibus elementoꝝ quorum eſt per ſe ſenſus. 35.
Utrum elementorum ſit ſenſus per ſe. 35.
Quomodo videt̃ ꝯña phi falſa eſſe.ſ. ꝙ ſi ſenſus ſm ꝙ hꝫ
dicit potentiam actiuaꝫ:tunc vel ſenſus ſentiret ſeipſuꝫ
vel ſentiret abſqꝫ exterioribus ſenſibilibus. 35.
Utrum nō cōſiderans in actu ſit proprie ſciens. 36.

¶ Nō eſt aūt ſimpl'r neqꝫ pati ⁊c.

Utrum ſit verum ꝙ ait philoſophus.vꝫ.ꝙ cuꝫ potentia re
cipit aliquid ab actu.hoc non eſt a contrario:ſed a ſimili
nec eſt ibi proprie paſſio ſed ſalus. 36.
Utrum licet edificans cū edificat nō alteretur nec patiat̃:
ꝓpter hoc ſequat̃ ꝙ itelligēs nō patiat̃ nec alteret̃. 36.
Utꝝ ens exiſtēs in potētia ad hitū fiat i actu ꝑ magr̃ꝫ. 36.
Quomodo veruꝫ eſt qḋ h̄ dicitur.ſ.ꝙ obiectuꝫ intellectus
eſt vniuerſale:ſenſus vero particulare. 37.
Utrum vniuerſalia ſint in anima. 37.

¶ Dicēduꝫ aūt ſm vnumqḋqꝫ ⁊c.

Utrum ſenſibilia cōia efficiant aliqd in ipſos ſenſus. 38.
Quomodo ſenſibilia cōmunia ſunt per ſe ſenſibilia ⁊ quo-
modo per ſe mouent ſenſum. 38.
Utꝝ filiꝰ cleonis vel q̄cūqꝫ alia ſuba ſentiat̃ ꝑ accñs. 38.

¶ Quoniā quideꝫ eſt viſus ⁊c.

Utrum color ſit per ſe viſibilis. 39.
In quo modo dicendi per ſe ſit color eſt viſibilis. 39.
Utruꝫ eſſe viſibile per ſe ⁊ ꝑ ꝯpetat colori vl' ꝑ ſe tātū. 39.
Utrum color ſit ratio:quare omnia alia videantur. 39.
Utꝝ prius ſit deteriandū de lumie q̄ꝫ de diaphano. 40.

¶ Nō oīa auteꝫ viſibilia ſunt ⁊c.

Quare hec viſibilia inominata in tenebris nō vident̃ ſub
ꝓprio colore ⁊ in lumie nō vident̃ ſub ꝓpria luce. 40.
Quare talia nō ſunt nominabilia vno nomine. 41.
Utrum lux ſit corpus. 41.
Utrum lux ſit in medio realiter vel intentionaliter. 41.
Utrum lux in ſole ſit virtus actiua eius. 42.

¶ Nūc aūt de ſono primum ⁊c.

Queritur in quo ſit ſonus tanquā in ſubiecto ⁊c̃. 42.
Utruꝫ in corporibus mollibus poſſit aliq̄ mō eē ſonꝰ. 42.
Utrum oporteat eſſe plura ad hoc ꝙ fiat ſonus. 42.

¶ Uacuum eni recte dicit̃ ⁊c.

Qr̃ aer ſciſſus a v̄ga fortiꝰ ꝯgregat̃ vt poſſit cāre ſonū. 43.
Utrum idem ſit ſonus qḋ motus aeris. 43.
Utrum ſonus habeat eſſe in medio realiter. 44.
Utrum dr̃ie ſoni fiant a ſono in actu vel econuerſo. 44.

¶ Uox aūt eſt ſonus quidam ⁊c.

Unde ꝓuenit ſonꝰ cātus a lira vl' ex chordis cithare. 44.
Utꝝ ex diuerſitate corpoꝝ ſolidoꝝ cāt aliꝰ ⁊ aliꝰ ſonꝰ. 44.
Utꝝ tria reqſita ad ſonū q̄ tetigit phs ſint diſticta. 45.
Utrum locutio ſit homini naturalis. 45.
Utrum vox ſit ſonus ſignificatiuus. 45.

¶ De odore aūt ⁊ olfatibili ⁊c.

Utrum alijs animalibus ſint note ſpecies odoris quas ho-
mo non poteſt percipere. 46.
Utrum bonitas tactus faciat ad bonitateꝫ intellectꝰ. 46.
Utrū bonitas alioꝝ ſenſuū faciat ad bonitatē itell'ſ. 46.
Quare odores nō ſemper ꝓportionant̃ ſaporibus. 47.

¶ Eſt aūt olfatus per medium ⁊c.

Utrum cum odor moueat medium ⁊ ſit in medio ſit in eo
intentionaliter. 48.
Utrum odor aliquo mō hēat eſſe realiter in medio. 48.
Utꝝ ꝓpriuꝫ ſit hoi nō ſentire odorē ſine reſpiratiōe. 48.
Utrum ſic ſe habeat odoratus in hoie ad alia aialia ſicut ſe
hñt oculi alioꝝ aialium ad aialia duroꝝ oculoꝝ. 48.

¶ Guſtabile autem eſt ⁊c.

Utrum guſtus ſit quidam tactus. 48.
Utrum guſtus ſit idem qḋ tactus. 48.
Utrum guſtus percipiat potabile.i.humidum. 49.
Si guſtꝰ imutat̃ ab hūido ⁊ ſapore a q̊ ꝑus imutat̃. 49.

¶ De tangibili autem ⁊ tactu ⁊c.

Utrum tactus ſit vnus ſenſus. 50.
Utꝝ tactꝰ cū ſit plures ſenſus fundet̃ in vno organo. 50.
Utrum omnes contrarietates tactus reducātur ad calidū
frigidum ſiccum ⁊ humidum. 50.
Utꝝ cū tactꝰ ſit ſenſus pl'es debeāt ſex ſenſus eſſe. 51.

¶ Dubitabit autem aliquis ⁊c.

Utrum inter tangens ⁊ tactuꝫ interponatur ſemper humi-
ditas aquea vel aerea. 51.
Utꝝ aq̄ poſſit calefieri cū ignis nō poſſit ifrigidari. 52.
Utrum animalia exiſtentia in aere vel in aqua alterentur
vel patiantur ſm qualitates tangibiles horum elemen-
torum.⁊ vtruꝫ corpora elementata aliquid patiantur ab
elementis in quibus habent materialiter eſſe. 52.
Utrum ꝑus percutiatur clipeus q̄ꝫ clipeatus. 52.

¶ Oportet aūt vl'r de omni ⁊c.

Utrum ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpecieruꝫ ſine materia. 53.
Utrum ſenſibile poſitum ſupra ſenſum faciat ſenſuꝫ. 53.
Quomodo excellentie ſenſibiliuꝫ corrūpunt ſenſuꝫ. 54.

¶ Quod aūt non ſit ſenſus ⁊c.

Utrum qui cognoſcit qualitates tangibiles: quarum tactꝰ
ſenſus eſt cognoſcit eas per organum tactus. 55.
Utrum habens organum alicuiꝰ ſenſus cognoſcat omnes
differentias obiecti illius ſenſus. 55.
Utrum ſi per vnum medium cognoſcuntur plura ſenſibi-
lia habens organum conforme illi medio cognoſcet per
illud organum illa plura ſenſibilia. 55.
Quare organa per que ſentimus per medium extraneum
appropriantur elementis ſimplicibus. 56.

¶ At vero neqꝫ cōmunium ⁊c.

Utrum oīa ſenſibilia cōia cognoſcant̃ vnoquoqꝫ ſenſu. 56
Utrum ſint ſex ſenſibilia communia. 56.

¶ Quoniam autem ſentimus ⁊c.

Quare ſit impoſſibile duos ſenſus vnius obiecti eſſe. 57.
Utꝝ poſſint aliq̊ eē duo ſ'ſus vniꝰ obi vt eiuſḋ coloris. 57.
Quomodo ſi alius eſſet ſenſus qui ſentiret ⁊ alius quo ſen-
tiremus nos ſentire iretur in infinitum. 57.
Utrum per viſum videamus nos videre. 58.

¶ Senſibilis autem actus ⁊c.

Utrum ſenſibilia ſint dicta ſm actū ⁊ ſm potentiam. 59.
Quō ⁊ ſ'ſus ⁊ ſ'ſibile i actu ſūt ſil':in potētia v̊o nō opꝫ. 59.
Utrum ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiāt actiōes ſuas. 59.
Utrū ſenſus ꝑticulares aliquo mō ſentiāt ſe ſentire. 59.
Utruꝫ aliquis ſenſus percipiat immutatiōes ſenſuuꝫ par-
ticularium in ſe ⁊ directe. 59.
Quomō ſoluat̃ h̄ queſtio vtꝝ ſenſus ſentiāt ſe ſentire. 59.

¶ Unuſquiſque quidem ⁊c.

Utrum ſenſus ꝑcipiāt ꝓprias dr̃ias ſui ꝓprij obiecti. 60.
Utrum ſit ſimile de duobus hominibus cognoſcentibus
dulce ⁊ album et de vno et eodem homine cognoſcente
vtrumqꝫ per diuerſas virtutes. 60.
Quomō iſtud tempus in quo ſenſus cōis dicit album eſſe
aliud a dulci non accipitur ſm accidens. 60.

¶ Queſtiones tertij libri.

¶ Om̄ aūt duabus differentijs ⁊c.

Utrum ſi voluntas hoīs auget̃ ad pñs itel
lectꝰ ſit ſenſus. 61.
Utrum intellectus noſter ſubijciatur motui ſolis vel cor-

porum ſupercelestium. 62.
Quomõ ſenſus ꝓpriorũ ſemp̃ ṽus eſt ⁊ nõ intellect⁹. 62.
Quare ad noſtruꝫ imaginari non opꝫ ꝙ ſequatur paſſio in appetitu ſed ad noſtrum opinari. 63.

¶ Si igitur fantaſia eſt ⁊c.

Utrum intellectus diuidatur a ſcientia. 63.
Utrum plures habitus ſint in potẽtia intellectiua preter q̃ ſcientia ⁊ opinio. 63.
Quare philoſophus maxime mentionem facit de his quatuor ſcientia: ſenſu: opinione: ⁊ intellectu. 63.
Utrum omnibus aĩalibus inſit fan. ſicut ſenſus. 63.
Utrum formica ⁊ apes habeant fanta. determinataꝫ. 63.
Utrum ſi fanta. ſit compoſita ex ſenſu ⁊ opinione oportet opinionem veram conformari ſenſui falſo. 64.

¶ Sed qm̃ eſt moto hoc ⁊c.

Utrum fan. ſit idem qð ſenſus communis ⁊c. 65.
Utrum fanta. moueat a ſenſu facto in actu. 65.
Utꝝ ſm fantaſ. m̃lta agãt ⁊ patiant̃ aĩalia q̃ illã hñt. 65.
Qũo accipiunt̃ he ꝑticule poſite in deſcriptiõe fãtaſie. 65.
Utrum aliqñ cõtingat ſenſus falli circa ꝓpria obiecta. 65.

¶ De parte aũt anime ⁊c.

Utrum ſi potentie anime ſint partes eius vel omnes erũt corruptibiles vel omnes erunt incorruptibiles. 66.
Utꝝ oporteat itellectũ eſſe imixtũ ſi debeat iperare. 66.
Utrum lꝫ ſit veruꝫ de intellectu diuino ꝙ oporteat ipſum eſſe imixtũ ad hoc vt iperet. ħ ẽt verũ ſit de hũano. 66.

¶ Unde neq̧ miſceri ⁊c.

Unde ſequitur ꝙ ſi intellectus eſſet virtus organica qð haberet qualitatem aliquam ſenſibilem. 67.
Quomõ intellectus eſt loc⁹ ſpecieruꝫ ⁊ nõ tota anima. 67.
Quomodo excellens ſenſibile corrumpit ſenſum. 67.

¶ Qm̃ aũt aliud eſt magnitudo ⁊c.

Quomodo in rebus materialibus differt res et ſuum eſſe in immaterialibus vero non. 68.
Utruꝫ in rebus materialibus ſit aliquid qð non pertineat ad rationem quiditatis ꝙ in rebus imaterialibus poſſi dici ꝙ ſit pertinẽs aliquo mõ ad rõnem quiditatis. [illegible]
Qũo vitarẽ hꝫ ꝙ aliõ ſit res ⁊ rei eẽ in reb⁹ m̃alibus. 68.
Quomodo intellectus recto aſpectu diſcernat carnis eſſe ideſt carnis quiditatem. 68.
Utrum ſit ſimile de cognitione nãlium ⁊ mathe^cor. 68.

¶ Dubitabit aũt vtique aliqs ⁊c.

Uñ ſequit̃ ꝙ ſi itellect⁹ nõ eſt itelligibilis per ſe: ſꝫ ꝑ aliqd aliud erit idẽ iudiciuꝫ de eo ⁊ de alys m̃alib⁹ rebus. 69.
Quomodo intellectus noſter intelligat ſeipſum. 69.
Quomõ in ſepatis a m̃a idẽ ſit intellect⁹ ⁊ qð itelligit̃. 69.
Utrum cum in omnibus immaterialibus idem ſit intellectus: ⁊ qð intelligitur eodem modo tam reſpectu intellectus noſtri q̃ reſpectu ſubſtantiarum ſeparatarum ſit idem intellectus ⁊ quod intelligitur. 69.
Utꝝ in ſepatis a m̃a idẽ ſit ſcia ſpeculatiua cũ re ſcita. 70.
Utrum res ipſa que eſt extra animaꝫ vt eſt ſcita in actu ſit aliquo modo idem cum ſcientia. 70.
Quomodo ex dictis ſequitur ſolutio huius immediate precedentis queſtionis. 70.

¶ Qm̃ aũt ſicut in omni natura.

Quomodo ſeq̃ãt̃ ꝙ vbi eſt dare aliquid qð eſt omnia fieri oportet ꝙ ſit dare ibi aliqd qð eſt omnia facere. 70.
Que neceſſitas fuit ponere intellectum agentem. 71.
Utrum intellectus agens ſit ſicut habitus. 71.
Utꝝ itellect⁹ agẽs ſe hẽat ad fantaſ. ſic lux ad colores. 71.
Utrum ille quatuor ꝓprietates quas phũs attribuit intellectui agenti inſint ei: q2 agens eſt patiente nobilius. 71.
Utrum intellectus agens ſic ſit ſeparabilis ꝙ ſit ſubſtantia ſeparata ⁊ non ſit pars nec potentia anime. 71.
Utꝝ ſcia in actu ſimpliciter precedat ſciam in potẽtia. 71.

¶ Indiuiſibiliũ qdeꝫ igitur ⁊c.

Quomodo eſt compoſitio apud intellectum ſicut eſt compoſitio entium apud empe. 72.
Utrum ſi aliqua ſeparata componantur acidat ibi veritas ⁊ falſitas. 72.
Quomodo differt compoſitio rei ad rem a compoſitione rei ad tempus. 72.
Utrum intellectus poſſit intelligere longitudinem. 73.
Utrum intellectus poſſit intelligere duas magnitudines eiuſdẽ ſpeciei: quaꝝ vna eſt magna ⁊ altera eſt pua. 73.

¶ Qm̃ aũt ſm quãtitatem ⁊c.

Utrum poſſit eſſe vnum ſecundum formam: quod non eſt vnum ſecundum continuitatem. 73.
Quomodo continuum ſic ſit vnum per indiuiſibile quod non ſit ibi ſeparatio. 73.
Quomodo priuatio cognoſcitur per habitum. 73.
Quomodo intellectus cognoſcens priuationem per habitum vel per formam contrariam quantum eſt de ſe eſt cognoſcens in potentia. 73.
Quomodo per priuationeꝫ cõtinui cognoſcat̃ pũctus. 73.

¶ Videt̃ aũt ſenſibile ex potẽtia ⁊c.

Quomodo ſentire nõ eſt ꝓprie paſſio nec alteratio nec motus cum non ſit actus imperfecti ſed perfecti. 74.
Qũo triſtari ⁊ delectari ẽ ſſitia mediãte vl̃ medietate. 74.
Qũo appetitiuũ ⁊ fugitiuũ nõ ſunt altera a ſenſitiuo. 74.
Utrum appetitiuũ ⁊ fugitiuũ ſint altera abinuicem. 75.
Utrum fugitiuum ⁊ appetitiuum non eſſe altera abinuicẽ nec eſſe altera a ſenſitiuo: ſed eorum eſſe: eſſe aliud: vtrũ hoc ſit eodem modo intelligendum. 75.

¶ Et omnino in actione ⁊c.

Qũo veꝝ ⁊ falſuꝫ ſunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo. 75.
Utꝝ mathe. poſſint intelligi ſine mendacio. 75.
Utrum intellect⁹ nõ ſepatus poſſit intelligere ſepata. 76.
Ubi philoſophus determinauit hanc queſtionem vtrum poſſumus intelligere aliquid ſeparatum. 76.
Quo intellectu intelligitur quando dicitur intellectus eſt ſpecies ſpecierum. 76.
Utrum hoc dictum philoſophi intellectus eſt ſpecies ſpecierũ ſi poſſit adaptari ad intellectum agentem qualiter hoc eſſe contingat. 76.
Utrum poſſumus intelligere ſine fantaſmate. 76.

¶ De mouente aũt quidem ⁊c.

Utrum potentie anime diſtinguantur per rationem habẽtem ⁊ irrationabile. 77.
Quomodo potentie anime humane diſtinguuntur per rationabile ⁊ irrationabile. 77.
Utrum alia diſtinctio q̃ dicit̃ platonis ſit ſufficiens. 77.
Quomodo diſtinguantur iraſcibilis ⁊ cõcupiſcibilis. 78.
Utrum quodlibet iſtorum. ſ. iraſcibilis et concupiſcibilis habeat fugam ⁊ perſecutionem. 78.
Quomodo in anima humana ſunt tria ſm appetitũ: ⁊ quomodo in vnoquoq̧ homine eſt triplex appetitus. 78.

Videnť autem duo hoc ⁊c.

Utrum fantaſia ſit principium mouens. 79.
Quomodo hoc cuius eſt habitus appetitus eſt principium practici intellectus: ⁊ qũo vltimũ eſt pn^m actionis. 79.
Utrum plura mouentia que requiruntur ad motum proceſſiuum reducantur ad vnum. 79.
Utrũ intellectus reducat̃ ad appetituꝫ vel ecõuerſo. 79.
Quomodo intellectus ⁊ appetitus dicuntur mouere ſm vnam communem ſpeciem. 79.
Quomodo intellectus ſemper eſt rectus. 79.

Tabula

¶ Om̄ autem tria ſunt ⁊c.

Quomodo potentia appetitiua mouet mota. 80.
Utrum intel. ſit mouens imobile vel mouēs motum. 80.
Quomodo in corde eſt finis ⁊ principium motus. 80.
Quomodo oꝫ eſſe in corde ſic̄ nos videm⁹ in circulo. 80.
Quomodo a corde opꝫ incipere motum in animali. 80.
Quomodo conuenit tribus lationibus moueri: vtruꝫ hoc ſit dictum de celo vel de homine. 81.

¶ Uegetabileꝫ quidē igitur ⁊c.

Utrum in viuentibus ſit dare ſtatum. 81.
Utrum omne habens intellectum habeat ſenſum. 82.
Utrum vera ſit opinio platonis ꝙ forme incorruptibili debeatur corpus incorruptibile. 82.
Quare non videmus per egreſſum radiorum ab oculo vt ponit plato. 83.

¶ Qđ aūt ipoſſibile ſit ſimplex ⁊c.

Utrum alij ſenſus ſentiant tangendo. 83.
Utrum ſolus tactus ſit animali neceſſarius. 83.
Utrum ea in quibus dominatur terra poſſint habere ſenſum tactus. 83.
Utꝝ viſus ⁊ odor corrūpunt aīal ſicut ſenſus tactus. 84.
Utrum alij ſenſus a tactu ſint neceſſarij animali. 84.

Registrum

a
¶ Expoſitio egi-
¶ Fidi interp̄tis
oportebit enim

b
ſimiliter ꝯuenie
comparari ad ipꝫ
plura: ⁊ ſubdit

c
¶ Hec eſt quita
vꝫ. vegetatiua:
culationis non

d
¶ Improbat opi
tribus autē mo-
bus nobilius

e
me ꝑpter hoc
formaꝫ cōmunē
go naturali: et

f
tatiuum poteſt
erit alimentum
iſta: vt dicebatur

g
⁊ oportet eſſe
ſunt propria: ſed
comparationis:

h
concaua autem
ipſam ingredi
gis extenſa: quia

i
¶ Remouet
rica. ¶ Notādū
Ulterius forte

k
quid facere
per illud organū
accidens. Non

l
poſſet nūc loqui
quitur inclinatio
ipſum ſentire

m
fortiter impreſſa
ꝙ omne qđ quis
virtute percipiat

n
tinuum eſt indi-
prehenſiōe intel
fugam: vel deſi-

o
perfecta quam
¶ Regreditur
¶ Conſiderādū
¶ Non pōt aūt

FINIS